

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift

til kristelig Oplysning og Opbyggelses Fremme.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet af

Ausgarins-Foreningens Forstanderskab,

redigeret af

Andr. Johansen,

Præst.

---

38. Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer *A. Millech.*

Rasmussen & Oløns Bogtrykkeri.

1890.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1890.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger, Digte o. desl.

	Side
I Jesu Navn	1
„1890“	4
Katholske Kølke	9
Pave Leo XIII's Tale i Anledning af Julefesten	11
Pave Leo XIII's Tale til Kardinal-Kollegiet	17
Kvindens Opgave i vore Dage	24
Borromæus-Foreningen	31
Jesu Navnefest	33
Den h. Agnes	36
Skolepørgsmaalet i Holland	40
Encyklika om de Kristnes Pligter som Statsborgere	49, 71
Katholsk Literatur	65
Blasiusvelsignelsen	87
Sct. Ansgars Dag (Digt.)	89
† Friherre von Franckenstein	90
Ansgariusforeningen	95
Anarkisternes Lærere og Førere	96
Fastemandatet	105
Aske-Onsdag	108
Hjemvé efter Sandheden	111
„Montmartre“ og Votivkirken	113, 121
Luther, et kirkeligt Festspil	127, 144, 158, 177, 205, 233, 273, 309

IV

	Side
Sct. Josefs Maaned	137
En mærkelig Berettelse	140
De Spedalskes Samaritanerinde	153
Elisabethforeningen	164
Et apostolisk Breve om Sct. Josefs Fest i Spanien	170
Kirkelig Forordning om Sct. Josefs Fest i Danmark	172
Pave Leo XIII's Tale til Kardinal-Kollegiet	174
Gud alene er stor	181
„Skriftemaalstriden“	186
Pastor Hafstrøms Sigtelse (Af F. Kerff)	190
Berigtigelse	193
Sct. Krysostomus og Skriftemaalet (Af Dr. Hansen)	196,
220, 244, 263, 278, 293, 326, 337,	357
Hertuginde af Galiera	210
Den h. Ansgars Relikviskrin	212
Palmesøndag	217
Langfredag	231
Den højhellige Paaskefest	241
En Brevveksling mellem den tyske Kejser og Paven	252
For Førstkommunikanterne	257
Vincentforeningens Regnskab	270
Sct. Ansgars Kirke	284
Kirkens Stilling i Japan	289
† Pastor Hermann Schleper	301
Blomsterne paa Majalteret	305
Fra Frimureriets Lejr	315
Pavelig Skrivelse til Ærkebiskoppen af Køln	321
Den h. Paaskekommunion	332
Tankesprog	535, 599, 640
Den højhellige Pintsefest	353
Pastor Hafstrøms Insinuationer (Af F. Kerff)	356
Missionerne i Tysk-Afrika	363
En Stjerne	365, 374, 385, 404
Kristi Legems Fest	369
Apostelen!	377
Andagten til Jesu eucharistiske Hjærte	391
Rettelse af en „Misforstaaelse“ (Af P. Perger)	396
Apostelen Jakobs Brev og det sociale Spørgsmaal	402
† H. Fleige, en kristelig Kunstner	407
Juni Maaned (Digt af S)	412
Livets Forstaaelse (Af Kardinal Mermillod)	417
Vatikanets hemmelige Historic	423
Mariaforeningen	426
Nørrebros Kirke- og Skoleregnskab (Af P. Neuvel)	428

V

	Side
Italienske Vandringer (Af Fr.—g)	433, 449
Gutenberg-Jubilæet	438
Kirkens Fremskridt i England fra 1800—1890	443
Vor Frelzers dyrebare Blod	457
Polemiske Bemærkninger (Af Kofoed-Hansen)	460, 465
„Fader vor“	469
Katholikerne i Danmark	472
† Ærkeabbed Maurus Wolter	481
Lutherdom og Calvinisme før og nu (Af Dr. Hansen)	485
Major Wissmanns Dom om Missionærerne i Afrika	489
Den bedste Maade at omvende Hedninger paa (Af Dr. H.)	497
Frimureriet i Sandhedens Lys (Af Dr. Hansen).	503,
520, 529, 545, 587, 612, 633,	649
„Kongerne“	513
Et Par Bønner fra Middelalderen (Af W. S.)	525
† Kardinal Dr. Newmann	555, 567
Pave Gregor den Stores 1300 aarige Jubilæum (Af Dr. H.)	561, 577
Den 37. Generalforsamling af Tysklands Katholiker	595
Dr. Windthorst's Slutningstale i Koblenz	601, 625, 641
Det nye Krucifix paa Kirkegaarden	407, 620
Den tredje sociale Kongres i Lüttich	645
Den s. Magaretha Maria af Alacoque's 200 aarige Jubilæum	657, 673, 702, 721, 736
Salmer og „god Tone“ (En prot. Udtalelse)	665
Rosenkransen	680
Hvem er en Gentleman?	685
Et og Andet	686
Pressen	686
Jeg skammer mig ikke ved Evangeliet	687
Nogle berømte Personers sidste Ord	687
De tyske Biskoppers Hyrdebrev	689, 713, 729
Hvorfor? (Digt af A. Langsted).	707
Rosenkransbroderskabet	740
„De levende Begravne“	743
Pave Leo XIII's Rundskrivelse om Italien	745, 760, 769
Rosenkransbroderskabets Oprettelse i Sct. Ansgars Kirke	753
„Indtryk af en Rejse“	764
Det sociale Spørgsmaal og Arbejderspørgsmaalet (Af Dr. H.)	778, 860
En Kardinals Testament	785
En protestantisk Udtalelse (Af Dr. Krogh-Tonning)	790,
802, 820, 837, 849, 873,	889
Sct Mariæ Hospitium for Gamle	817
† Pastor K. Holfeldt-Houen	833

VI

	Side.
Guds Moder paa Marienburg (Digt af E. von der Recke)	856
Julekrybben	896
Forskjelligt	898

III. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 14. 71. 101. 118. 215. 288. 303. 346. 447. 496. 510. 542. 655. 668. 711. 814. 871. 902. — **Italien.** 477. 623. — *Neapel.* 727. — **Frankrig.** 70. 103. 150. 429. 542. 575. — *Paris* 350. 429. 527. — *Lourdes.* 351. — **Spanien.** 711. — *Madrid.* 347. — **Portugal.** 288. — **Belgien.** 479. — *Brüssel.* 574. — *Ostende.* 576. — *Antwerpen* 622. — **Holland.** 319. — *Amsterdam.* 622. — **Østerrig.** 134. — *Wien.* 303. 871. — **Tyskland.** 46. 68. 117. 182. 286. 349. 414. 845. — *Berlin.* 71. 148. 414. 464. 495. 870. — *Münster.* 70. — *Köln.* 871. — *Koblenz.* 414. — *Slesvig.* 593. — *Wandsbeck.* 831. — **Hamburg.** 117. 303. 350. 574. 620. — **Bayern.** 70. — *München.* 827. — *Würzburg.* 102. — **Schweiz.** 149. 400. 479. 510. — **England.** 47. 182. 215. 287. 350. 413. 429. 478. 542. 668. 811. 813. — *London.* 71. 118. 149. 183. 493. 527. 574. 829. — *Irland.* 869. — **Rusland.** 351. — **Asien.** 429. — *Indien.* 527. — *Kina.* 414. 429. — *Tonkin.* 414. — **Amerika.** 135. 383. 429. 432. 510. 528. 902. — **Brasilien.** 99. 711. 726. — **Afrika.** 150. 429. 543. — *Marokko.* 150. — **Australien.** 303. — **Sverige.** — **Stockholm.** 149. 399. — *Göteborg.* 344. — *Malmö.* 14. 725. — **Norge.** 349. — *Kristiania.* 831. — *Bergen.* 509. — *Hammerfest.* 509. 526. — **Danmark.** — *Kjøbenhavn.* 45. 99. 132. 212. 237. 270. 284. 318. 351. 398. 413. 447. 476. 511. 573. 620. 655. 668. 710. 782. 815. 868. 901. — *Randers* 319. 398. — *Kolding.* 14. 901. — *Ordrup.* 147.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 1.

Søndagen den 5. Januar.

1890.

Indhold. I Jesu Navn. „1890“. Katholske Kalke. Leo XIII's Tale til Kardinal-Kollegiet. Efterretninger: Kolding, Malmø, Rom.

I Jesu Navn.

„Lovet være Jesus Kristus! — I al Evighed. Amen!“
Med denne katholske Hilsen vil „Ugebladet“ første Gang møde sine Læsere og Læserinder i det nye Aar. Naar Apostelen formaner: „Alt hvad i foretage Eder i Ord eller i Gjerning — gjører det altsammen i vor Herres Jesu Kristi Navn,“ — saa gjælder denne Formaning ogsaa Ugebladets *Redaktion* og Ugebladets *Læsere*; for os alle skal den tjene som Rettesnor i det nye Aar, for at der maa hvile rig Velsignelse over os alle.

Hvad det nye Aar vil bringe os og vor h. Kirke og hele vort Fædreland, det vide vi ikke. Vi maa kun trofast og samvittighedsfuldt opfylde vore Pligter som Kirkens Børn og overlade Resten til Gud, idet vi

sætte vor Lid til *Jesu* mægtige Navn. Dette hellige Navn har stedse i Aarhundreders Løb aabenbaret sin Magt overfor Prøvelser og Gjenvordigheder, og det vil ogsaa gjøre det for Fremtiden.

Dette hellige Navn er i Tidernes Løb ikke blevet ringere, ligesaa lidt som Solens Kraft er bleven mindre. Havde vi blot de første Kristnes Tro og Tillid og anraabte vi dette hellige Navne med deres Tro — saa vilde ogsaa vi erfare dets Kraft: den underfulde Magt, det udøver over den himmelske Faders Hjærte, over den Guds Hjærte, som ikke kan nægte et Menneske Bønhørelse, som anraaber ham om noget i hans elskede Søns Navn; den underfulde Magt overfor Menneskets Arvefjende, Djævelen, somanfærdes, beskæmmes og flygter, naar dette Navn bliver nævnet; den underfulde Magt, det udøver over vort eget Hjærte, som vederkvæges, styrkes og gjenoplives, naar vi med en ret inderlig Tillid anraabe *Jesu* Navn.

Med Tillid og Andagt ville vi da paakalde dette hellige Navn, om Morgenen og om Aftenen, i Fristelser og Farer, under Kors og Lidelser, i Glæde og Sorg. Vi have begyndt et nyt Aar. Begyndelsen er desværre ikke rosenfarvet og gylden som Morgenrøden paa en smuk Foraarsdag, men taaget og askegraa. Og hvad Fremtiden skjuler i sig, det ved den gode Gud alene. Vi ville ikke være ængstelige og forsagte, men vi have god Grund til at se os efter en stærk Hjælper, efter en Frelser og Forløser i alle Trængsler, dem, vi nu bære, og dem, som forestaa. Til hvem skulde vi ellers vende os, naar ikke til ham, der bærer Navn af Frelser og Forløser, til *Jesus*? Ja, til ham ville vi vende os og af vort Hjærtes Dyb bede ham om, at han ogsaa i det nye Aar vil være for os en sand Frelser fra al Nød.

Med ganske speciel Fortrøstning, om jeg saa tør sige, kunne vi i dette Aar sætte vor Lid til *Jesus*; det nye Aar er nemlig paa en vis Maade *et Jubelaar for*

hans helligste, guddommelige Hjærte. Den 17. Oktober bliver det nemlig *200 Aar*, siden Udbrederen af Andagten til Jesu helligste Hjærte, den salige *Margaretha Maria Alacoque* udaandede sin rene Sjæl og saaledes fuldendte sit Kald, hun havde modtaget af Jesus: *Oprettelsen af hans Hjærtes Rige i Menneskenes Hjærter.* Et underfuldt Opsving har Andagten til dette helligste Hjærte taget i Løbet af disse 200 Aar, som ere henrundne siden den salige Margarethas Død, overalt i alle fem Verdensdele, hvor et katholsk Gudshus er blevet rejst, æres og forherliges ogsaa Jesu guddommelige Hjærte ved Bøn og Afbigt og ved Efterfølgelse af dets herlige Dyder, og den 16. Juni 1875 begejstrede Kirkens Overhoved, Pius IX, endydermere alle Kirkens Børn for dette guddommelige Hjærte, ved at indvie paa en højtidelig Maade hele Kirken til Jesu Hjærte. De 200 Aar, der er henrundne siden 1690, den salige Margaretha Marias Dødsaar, have været en herlig Sejr for *Andagten til Jesu h. Hjærte*, og følgelig ogsaa for dette Hjærte selv. Og *Jubelaaret* forjætter os den rigeste Velsignelse.

I *Paray-le-Monial*, hvor den salige Margaretha Maria hviler, og mange andre Steder i Kristenheden vil Jubilæet blive fejret med stor Højtidelighed. Ogsaa her i Fædrelandet vil Dagen blive festlig mindet, navnlig ved en højtidelig Gudstjeneste i Sct. Ansgars Kirke, hvis Højalter specielt er indviet til Jesu guddommelige Hjærte, og hvor *Broderskabet* i over 25 Aar har samlet sine Medlemmer omkring Alteret paa den første Fredag i hver Maaned. Muligvis vil Jubelaaret ogsaa hidføre den salige Margaretha Marias højtidelige *Kanonisation*. Under alle Omstændigheder har Kirkens øverste synlige Styre, Pave Leo XIII, gjentagne Gange erklæret det for sit inderligste Ønske, at kunne foretage denne højtidelige Akt og specielt opfordret de Troende til i Aar at bede i denne Intention. Dog herom i et senere Nummer.

„Lovet være *Jesus Kristus! I al Evighed. Amen!*“

Det var den Hilsen, hvormed „Ugebladet“, som i Aar begynder sit 38. Leveaar, traadte sine Læsere i Møde paa Bladets første Side. Hertil føjer det nu sit Ønske om et „*lykkeligt og velsignet Nytaar!*“ Maatte Aaret 1890 læge de Saar, som det henrundne maaske har foraarsaget, og atter aftørre de Taarer, som have rindet! Maatte det blive ledsaget af hin Fred, som Englene forkyndte paa Bethlehems Mark og som Verden ikke kan give; maatte det blive et Sejrsaar for vor h. Kirke, et Velsignelsens Aar for vort Fædreland og et Trøstens og Lykkens Aar for den Enkelte saa vel som for Familierne, et godt, et glædeligt, et lykkeligt Aar for Alle! Maatte det føre ret mange gode, fromme, oprigtige, sandhedskjærlige Sjæle tilbage til vor h. Kirkes Skjød!

Tillid til *Jesus*, til *hans guddommelige Hjærte* og til *den h. Gudsmoders Forbøn* vil hjælpe os til, at disse Ønsker gaa i Opfyldelse. Modige og tillidsfulde begynde vi da det nye Aar, men sammen med *Jesus* og fastklamrede til hans helligste Hjærte!

„1890“.

„Nej, jeg tør ikke, jeg vender om igjen.“

„Hvem sukker og klager her?“ spurgte den nysgjærrige Vind og foer hen over hele Jorden, susede gennem Gaderne og spejdede gennem den nøgne Skov.

„Jeg,“ svarede en blid Stemme. — „Hvem er Du og hvor?“ spurgte Vinden atter. — „Her oppe, ser Du mig ikke?“ En lille Sky sejlede hen over den natlige Himmel, og ud af den strakte sig to smaa Arme

bedende mod Himlen, og et Par klare, blaa Øjne saa' bønfoldende i Vejret.

„Vent et Øjeblik, jeg vil tage dig paa mine Vinger,“ sagde Vinden venligt; „stakkels, lille Væsen, naar Du saaledes gaar alene omkring heroppe, farer Du maaske tilsidst vild. Hvorhen vil Du egentlig?“

„Jeg skal derned.“ — „Skal? Hvem har befalet det? Du kan jo simpelt hen lade være.“ — „Det gaar ikke an! Jeg maa være lydig. Derinde i Himlen har man paalagt mig at gaa.“ — „Ja saa!“ sagde Vinden ganske alvorlig, „det forandrer Sagen, saa tør Du rigtignok ikke sætte dig til Modværge. Du har altsaa været derinde? Ak! hvor gjerne vilde jeg ikke ogsaa engang derind, men jeg maa ikke, jeg er for vild og opfarende.“

„O, der var saa prægtigt derinde i Himlen!“ sukede den Lille. „Men jeg turde ikke blive derinde, jeg havde jo endnu ikke udrettet noget, hvorved jeg havde gjort mig fortjent til at blive der. Men jeg har bedet Gud saa meget derom, og derfor bliver jeg nu sendt ned til Jorden; jeg skal omdanne den, det er min Livsopgave, og dersom jeg gjør mine Sager godt, maa jeg vende tilbage. Jeg var ogsaa ved godt Mod, men næppe havde Englene lukket Himlens gyldne Porte efter mig, saa begyndte jeg allerede at frygte, jeg er saa lille og saa svag, og Jorden er saa kold og raa.“

„Aa, det er vel ikke saa vanskeligt,“ sagde Vinden; „skynd dig blot, og kom hurtig ned og tag fat paa din Opgave.“

„Saa?“ svarede den lille Sky fornærmet. „Du véd jo slet ikke, hvor meget der er paalagt mig; det er sikkert altfor meget.“

„Lille Ven,“ sagde Vinden belærende, „Gud paa lægger Ingen en Byrde, der er over Ens Kræfter; naar han har sendt Dig herved, saa véd han ganske nøje, at Du er stærk nok; vær derfor ved godt Mod.“

„Det sagde Englene mig ogsaa, men jeg véd, at

der er megen Daarlighed dernede. Og ser Du, det er heller ikke ene og alene gode Sager, som jeg bringer med mig.“

„Saa?“ sagde Vinden og blev nysgjærrig. „Sig mig da, hvad Du bringer med til Menneskene, og hvad man har givet dig i Himlen.“

„Her skal Du se, hvad jeg har i min Bylt. Her er noget Flygtigt, Glinsende, Straalende; det forandrer stadig Skikkelse, saa jeg tror næsten, at jeg maa holde godt fast paa det, ellers slipper det bort fra mig.“

„Ja, det kalde Menneskene *Lykke*,“ bekræftede Vinden; „naar Du banker paa Dørene med det, saa vil Du alle Vegne være velkommen.“ — „Og dette her, lutter runde, glimrende Smaastykker.“ — „Det er *Guld* og *Sølv*, mit Barn; Alle og Enhver strækker Haanden ud efter det,“ — „Her er en hel Pakke forskjellige Sager, — *smaa Glæder*, kaldte Gud det, for beskedne Folk.“ — „Og alligevel er Du bange?“ spurgte Vinden forbauset, „skjönt Du har saa mange gode Gaver?“

„Gode Gaver?“ klagede den Lille, „ak, de ere meget lette; men her i Folderne paa mine Klæder er der skjult noget, som tynger og drager mig nedad. Giftige *Slanger*, som sno sig om hverandre.“

„Misundelse og Skinsyge,“ afbrød Vinden.

„Og se her, smaa og store *Kors*, saa skarpe og tunge; de skjære og tynges, og ere nærved at kvæle mig.“

„Det er de menneskelige *Lidelser*, Nød, Savn, Kummer, Sorger og Bekymringer.“

„Ja, tænk dig, dem maa jeg uddele,“ klynkede den Lille.

„Græd ikke,“ bad Vinden, „jeg kan trøste dig. Gud kommer dig til Hjælp, han har Medlidenhed med din Svaghed og sender en Forløber, som skal berede dig en god Modtagelse.“

„Hvor?“ spurgte den Lille og kastede et nysgjærrigt Blik mod Jorden. — „Ser Du den lette Skikkelse

der nede?“ — Den Lille nikkede. — „Se, nu træder den ind til nogle *forsagte* Mennesker; den ser opmuntrende paa dem og siger: „Der følger bedre Dage efter Sorger og Lidelser.“ Her træder den hen til de *Fattige*, som ere nærvæd at bukke under for Fristelserne, og siger til dem: „Med *det nye Aar* begynder *et nyt Liv!*“ Der kigger den smilende ind til en lykkelig Familiekreds og raaber i Forbigaaende: „*Alt bliver ved det Gamle!*“. Hastig iler den videre; den har saa meget at gjøre; nu kjærtegner den en Syg, idet den hvisker: „Der gives en Læge, som kan og vil hjælpe Alle.“ — Paa sin lette Fod iler den afsted og siger kun et Par Ord til Alle, idet den henviser til dig, min lille Ven, saa at Alle længes efter dig, Alle rækker Haanden ud efter dig.“

„Men sig mig dog: hvem er den lette Skikkelse, som saaledes bereder mig Vejen?“ spurgte den Lille.

„Det er *Haabet*, som Gud skjænker Menneskene. Er Du nu bleven trøstet og rolig?“

„Ak, for det Værste, som jeg endnu har her i Posen, kjender Haabet dog ingen Trøst. Det er ganske koldt og stift, jeg gyser, naar jeg rører derved.“

„Det er *Døden*,“ sagde Vinden alvorlig; „men hører Du da ikke, hvad Haabet siger hist henne til den bedrøvede Moder, som sørger over sit Barn? Det lægger Haanden paa hendes saarede Hjærte og hvisker: „Der gives et *Gjensyn* hist oppe.“

I dette Øjeblik aabnedes Himmelporten, og en yndig Engel, men med et saare alvorligt Ansigt, traadte udenfor og sagde i en straffende og bebrejdende Tone: „Du Lille, vær ikke saa modløs; vi have nok hørt dine Klager og Sukke, set din Forsagthed. Du maa ikke glemme, at Du er *Guds* Sendebud, og at al din Virksomhed ene og alene bringer *Velsignelse*, selv om *hverken jeg eller Du fatter det.*“

„Det er den rette Trøst,“ sagde den Lille; „nu vil jeg gaa.“

„Ja,“ sagde Engelen, „bring Jorden, hvad der er bleven dig befalet, Dag og Nat, Hede og Kulde, Lidelser og Glæder, og opsaml nøje alle Menneskenes Taarer, Sukke, Taksigelser! Efter fuldendt Vandring skal Du bringe dem allesammen herop til Himmelporten, hvor de saa blive indførte i den store Bog. Og har Du fuldbragt din Gjerning til Guds Velbehag, saa tør Du for Fremtiden blive heroppe og sidde evindeligt ved hans Fødder.“

„O,“ sukkede den Lille i Henrykkelse og Begejstring. — „Og her,“ sagde Engelen, idet han rakte den Lille to gyldne Æsker, „den gode Gud har Medlidenhed med dig, svage Barn. Naar Du bringer noget meget Tungt til Menneskene, og deres Taarer falder brændende paa dit Hjærte, saa tag denne Balsam og gyd den ud over deres Vunder. I den ene Æske er der *Tillid til Gud* og i den anden *Hengivelse i hans Villie*. Men, skynd dig nu, thi Tiden er kommen, og det gamle Aars sidste Midnatstime staar for Døren.“ — „O, hvor Gud dog er god!“ jublede den Lille, „nu er jeg fuldkommen trøstet.“ Og med et taknemligt Smil rakte han Engelen Haanden og tilføjede: „Saa, nu gaar jeg med Gud!“ — Men Vinden bar den lette Byrde ganske sagte gjennem Luften og satte den forsigtigt paa Jorden.

Pludselig slog Taarnuhrene Sylvesternattens Midnatstime og forkyndte med deres mægtige Stemmer over hele Landet :

Atter er et Aar henrundet,
 Flygtigt som en luftig Drøm,
 Sporløst er det nu forsvundet
 I den dybe Tidens Strøm.
 Men, hvad Godt din Villie øved, —
 Om Du bar din Herres Aag,
 Eller Du ham har bedrøvet :
 Staar i Evighedens Bog!

Den Lille, som kaldte sig „1890“, tog fat paa sin

Gjærning. Morgenen oprandt, Aarets første Morgen, og Menneskene ønskede hverandre „*Glædeligt Nytaar!*“ Og da Kirken aabnede sine Porte og den højtidelige Gudstjeneste begyndte, lyttede den Lille til Sangen:

Hav Tak for dette nye Aar,
 Som til mit Vel oprinder;
 Og led, o Gud, hvert Skridt jeg gaar,
 At Vej til dig jeg finder;
 Lovsynger Gud med Trofasthed,
 Da skal til Liv og Salighed
 Det nye Aar os føre.

Katholske Kalke.

Det er ikke alene „Musæet for nord. Oldsager“, som ejer en prægtig Samling af kostbare Altersager, der i fordums Dage ere skjænkede af vore katholske Forfædre til kirkeligt Brug, herlige Mindesmærker om Forfædrenes levende Tro og Offervillighed i Danmarks Glansperiode, ogsaa forskjellige lutherske Kirker rundt omkring i Landet, ofte paa de mest afsides liggende Steder, ere i Besiddelse af saadanne katholske Kostbarheder, som ere undgaaede at blive et Bytte for den almindelige Plyndring i den saakaldte „Reformationstid“.

Vort Fædrelands første Oldgransker, den utrættelige Dr. *Henry Petersen*, der med saa megen Omhu allerede har fremdraget saa mange for vor h, Tro dyrebare Reminiscenser, har atter ifjor ifølge „Berl. Tid.“ i det kgl. Oldskriftselskabs Møde forevist forskjellige saadanne Gjenstande, som det var lykkedes ham at finde paa hans Undersøgelsesrejser her i Fædrelandet. Saaledes en *Kirkerude*, nylig funden i et blindet Vindue i *Ubberud Kirke* ved Odense. I Ruden var indfattet Glasmalerier med Bisp Karl Rønnows Domprovst Hans

Urnes og Dekan Klaus Andersøns Ulfelds Vaabener, foruden Stiftsvaabenet, som her for første Gang fandtes gjengivet i sine Farver, gult Kors i blaat Felt. Ruden maatte være indsat i den korte Tid 1479—89, da Domkapitelet i Odense bestod. Fremdeles: 3 særdeles prægtige Kalke, udlaaente til Forevisning i Selskabet af Kirkemyndighederne for Strø Kirke ved Hillerød, Maribo Kirke og Ørsted Kirke ved Randers. Den første bar en Indskrift, der viste, at den var givet til Strø Kirke af den senere Biskop i Roeskilde Jakob Poulsen, medens han var Kannik; den var fra Tiden ca. 1330; der er neppe nogen Kalk, der har været saa længe i Brug i den Kirke, til hvilken den er given. Kalken fra Maribo Kirke maatte anses for en Gave fra Dronning Margrethe, da hun stiftede Brigittinerklosteret i Maribo. Særlig mærkelig var Kalken fra Ørsted Kirke. Denne Kalk, der sagdes given til Kirken af den bekjendte literære Adelsdame Fru Anne Krabbe, var langt ældre end hendes Tid. Den var udstyret med Emaillindlægning, med Filigranarbejde og med indfattede Stene: Agater, Sapphirer, Amethyst, Granater o. s. v., paa en Maade, der gjorde den til en af de prægtigste Kalke, der var bevaret her i Landet. Det fornemste Helgenbillede paa Kalkens Fod, anbragt imellem St. Peder og St. Paul, maatte være St. Brigitte, og Kalken var altsaa oprindelig, i Begyndelsen af det 15de Aarhundrede, givet til et Brigittinerkloster, af hvilke vi i Danmark kun havde Mariager og Maribo. Imidlertid var der meget i Kalkens Udstyr og Forarbejdelse, der viste, at den var gjort i Sverige, og det var derfor sandsynligt, at den var fra Vadstena Kloster, det eneste svenske Kloster af den nævnte Orden, og at den var tagen af de Danske ved Plyndringen af Vadstena 1567 i den nordiske Syvaarskrig, under hvilken saa meget Bytte førtes til Danmark. Der var ifjor ved velvillig Imødekommen fra Hofjægermester Bruun til Steenalt givet Tilladelse til, at Kalken, der lidet egner sig til praktisk

Brug, afgaves til Musæet; men kort efter at Ministeriet havde approberet Afgivelsen, fandtes der ved Rensningen af en Indskriftsten i Muren, at Fru Anne Krabbe nedkaldte Himmelens Straf og Forbandelse over den, der tog Kalken bort fra Kirken. Tilladelsen til Afgivelsen tilbagekaldtes derfor, og Kalken forbliver nu paa det afsides Sted, hvor Ingen før havde sét den eller kjendt dens Betydning.

Pave Leo XIII's Tale i Anledning af Julefesten.

Paa Vigilien til Julefesten bragte *KardinalKollegiet*, ifølge ældgammel Skik, den h. Fader dets Medlemmers Lykønskning i Anledning af den forestaaende Julefest. Ved denne Lejlighed ytrede Pave Leo XIII i sin Tale til Kardinalerne følgende:

Den faste Enighed, som hersker mellem Os og Kardinal-Kollegiet, fremkalder en fuldstændig Overensstemmelse af Tanker og gjensidige Følelser baade under glædelige og bedrøvelige Tilskikkelser. Den Fredens Lykønskning, som bringes Os, kunde ikke passe bedre til den ophøjede Hemmelighed, som vi fejre, og til den herskende Nød; det er altid en Trøst, at gjentage denne Lykønskning i Tider, som dem Vi maa opleve, der ikke ere Fredens og Hvilens Tider, men Kampens og Forfølgelsens. Alle Vegne, og navnlig i Italien og Rom, bliver Kirken, dens Virsomhed i Verden, dens Præstedømme, dens Undervisninger og hellige Lærdomme angrebne, mishandlede og ringeagtede i det sociale Liv ved Hjælp af alle Midler, hvorover menneskelig Magt og underfundig List raader. Alle katolske Institutioner i deres underfulde Mangfoldighed, ligefra hine, som direkte ere anordnede til Troens Udbredelse og Opretholdelse i Verden, indtil dem, hvis Bestemmelse det er at lindre den menneskelige Nød og Elendighed, — alle uden Undtagelse har man taget

Sigte paa, i den Hensigt. at bemægtige sig dem og berøve dem enhver religiøs og kristelig Karakter. — Det er kun ganske almindelige Ting, Vi her omtale, og Enhver især iblandt Eder véd Besked om Kjendsgjerningerne, som ere de uimodsigeligste Beviser. Vi vilde heller ikke overdrive, naar Vi tilføjede, at Kampen føres direkte imod Gud, imod hvem den menneskelige Fornuft vover at gjøre formasteligt Oprør, for at sidde til Doms over ham og for at udfordre ham til Kamp. Denne djævelske Forvovenhed, afmægtig overfor Gud og hans Salvede, retter hele sit dybe Had imod Jesu Kristi Kirke og dens Børn og udspyer sit sataniske Had imod dem. Det er en vild og forbitret Kamp, som ikke skyer tilbage for Noget og gjør Forsøg paa, at faa Frelserens guddommelige Værk til at vakle, om det var muligt, at ødelægge det fra Grunden af. — Da Forholdene saaledes ere naaede til det Yderste, er det overflødigt at omtale Vor Stilling og hvorledes Vi stedse mer og mere føle Savnet af hin sande Frihed og Uafhængighed, som er en uundgaaelig nødvendig Betingelse for den uhindrede Udøvelse af det øverste Apostolat.

Midt under disse ydre Fjenders Raseri, og saa længe det ikke behager Gud, at styrte dem, hvad kunde Vi da vel inderligere ønske Os, end hin guddommelige *Fred*, som blev forkyndt Menneskene ved Fredskongens Fødsel, og som er en Frugt af hans Naade og Kjærlighed, og som man forgjæves vilde søge hos Verden? Naar der er saa mange ydre Fjender, som rette rasende Angreb mod Kirken, saa er det dog en stor Trøst, at Freden i det mindste i det Indre, d. v. s. i den store katholske Families Skjød, overalt fører det øverste Herredømme, takket være den fuldkomne Enighed og Overensstemmelse i Tanker, Villie og Handlemaade, der paa en vis Maade gjør alle de Troende til et eneste Legeme i Kraft af den fuldkomne Harmoni med Hovedet og Lemmerne. Denne Enighed er allerede i og for sig det bedste Værn, som kan oprejses imod Fjendernes Underfundighed og Angreb; den forøger i høj Grad Kræfterne, og endog midt under de største Voldsgjerninger, skjænker den Sindet en opmuntrende Ro og et uovervindeligt Mod.

Det er en stor Belønning, at det katholske Folk trods alle Fristelser endrægtigt slutter sig til sine

Hyrder og ved disse til den øverste Hyrde og den Apostoliske Stol. Men det er nødvendigt, at disse Baand knyttes endnu fastere og gøres uopløselige; det er nødvendigt, at Nationerne kaldes tilbage til den troende og stadige Udøvelse af en *kristelig Livsvandel*. — Dette har bestemt Os til, atter en Gang at rette Vore Ord til alle Vore Brødre i Episkopatet —, hvad Vi agte at gjøre i en nær Fremtid — for at minde om de store Pligter, som de specielle Tidsforhold paalægge Katholikerne, som leve midt i Samfundet, og for at gjøre opmærksom paa de store Farer, som deres Tro og med Troen deres evige Frelse er udsat for. Disse Pligter kunne i Korthed sammenfattes saaledes: *Kjærlighed til Kirken* fremfor til nogetsomhelst Jordisk og offentlig tilkjendegivet i Gjerningerne; den aabne og modige *Bekjendelse af Troen*, som Gud har skjænket os, dens Forsvar og Udbredelse, saavidt det tilkommer Enhver især; *Sindenes fuldkomne Enighed* i Henseende til Lydigheden overfor Hyrderne og den gjensidige Kjærlighed indbyrdes; *en Livsvandel, der nøje stemmer overens med den guddommelige Lovs og Kirkens Forskrifter*, som de i Korthed sammenfattes i *Kjærligheden*. — Vi længes inderligt efter, at Vore Ord, takket være Enhvers gode Villie og ved Alles forenede Anstrængelser, maa fremkalde i Overflod de kostelige Fordele, som Vi haabe Os af dem. Dette vil blive den største Trøst, som Vore Sønner kunne berede Os midt i saa mange bitre Sorger, eftersom det er Vor Overbevisning, at dette ogsaa er det virksomste Middel til at fremskynde Forbarmelsens, Frihedens og Fredens Dag for Kirken.

Maatte da i disse Naadens og Frelsens Dage alle katholske Hjærter inderligere end nogen Sinde ellers lade Bønner opstige til vor guddommelige Frelser for hans Kirkes store Fornødenheder. Maatte han, som har besejret Verden og overvundet Satan, værdige sig, at lade ogsaa vor hjemsogte Tid smage hans Sejrs uskaterlige Frugter. I dette Haab udtale Vi Vor Lykønskning til Kardinal-Kollegiet ogsaa for det nye Aars Vedkommende og meddele alle Tilstedeværende af Hjærtets Grund den Apostoliske Velsignelse i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kolding. I Løbet af det sidste Efteraar er Taarnet paa Sct. Mikael's Kirke lykkelig blevet fuldendt. Det er opført efter Tegning af Arkitekt *Hertel* i Münster og under Ledelse af Arkitekt *Fussing* i Kolding. Da Kirken i Aaret 1885 blev bygget, kunde man desværre ikke føre Taarnet højere op end til Tagrygningen. Dette vansirede naturligvis meget den ellers saa smukke Kirke. Nu er denne Mangel bleven afhjulpen. Taarnets Murværk er først blevet forhøjet med et nyt Stokværk, der rager op over Kirketaget, og hvis Gesims ligger 61 Fod over Jorden. Derpaa hviler det ottekantede Spir, som er 64 Fod højt og krones af en forgyldt Kugle med Kors og Fløj, som sammen ere 10 Fod høje. Taarnets hele Højde er saaledes 135 Fod. Da det kun er 18 Fod bredt, tager det sig meget slankt ud og er i Virkeligheden blevet en Pryd for Kolding. Navnlig forøges Spirets Skjønhed derved, at det er belagt med Skifer i 3 forskellige Farver, som atter deles ved en tredobbelt Række af forgyldte Kobberplader. Desuden er den øverste Del af Spiret, der helt er bedækket med Kobber, forsiret med omtrent 100 forgyldte Blomster. Da desuden Kuglen og Korset og Fløjen ere helt forgyldte, frembyder Taarnet et prægtigt Skue, især naar Solstraalerne falde paa den rige Forgyldning. Navnlig tør man ogsaa glæde sig over, at dette vanskelige og med saa mange Farer forbundne Arbejde med Guds Hjælp er blevet fuldført, uden at det ringeste Uheld er indtruffet.

Malmø. De barmhjertige Søstre, saak. *Franciskanerinder*, i Malmø have i det henrundne Aar, i Henseende til Sygepleje i Hjemmene udfoldet en forøget Virksomhed. 57 Personer (7 Katholiker og 50 Protestanter) ere blevene plejede i 224 Dage og under 421 Nattevagter. Af de Syge ere 38 blevene helbredte, 11 ere døde, 4 i Bedring, 1 blev overført til Hospitalet og 3 befinde sig endnu i Pleje. Desværre maatte Søstrene af Mangel paa Kræfter afslaa flere Syges Anmodninger om at overtage deres Forplejning.

Rom. I *Konsistoriet*, som fandt Sted den 30. Decbr. f. A., udnævnte den h. Fader flere nye Biskopper,

blandt hvilke Biskopperne af Münster, Passau og München tilligemed 5 russiske.

Om den i Konsistoriet holdte *Allokution* melde franske Blade, at den har været meget alvorlig, maaske den alvorligste siden Leo XIII's Regeringstiltrædelse, Den h. Fader udtalte sin Glæde over Oprettelsen af Universiteterne i Ottawa, Washington og Freiburg, omtalte dernæst Crispis Tale i Parlermo, den nye Straffelov og Angrebene paa Velgjørenhedsanstalterne i Italien.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Januar. Søndag efter Nytaar.

Mandag den 6. Januar. Epifania, Herrens Aabenbarelses Fest eller Hellig tre Konger. (Befalet Festdag; Gudstjeneste som paa Søndagene med Aftenandagt Kl. 8.) Paa Hellig tre Kongers Dag afholdes i alle Præfektorets Kirker og Kapeller den sædvanlige, aarlige Kollekt til Bedste for den ydre Mission, o: Lyoner Missionsforeningen eller den saak. Xaveriusforening. — **7. Ti., 8. O.** (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). **9. To., 10. F. og 11. L.,** Oktavdage.

Søndag den 12. Januar. 1. Søndag e. Hellig tre Konger.

Mødreforeningen. Den h. Messe bortfalder i denne Maaned; men Mødrene anmodes om at opofre den h. Kommunion for Neokommunikanterne.

Jesu Hjertes Kapel. Søndag den 5. Januar holdes Gudstjenesten som sædvanligt: Kl. 9¹/₂ Højmesse med Prædiken; Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken.

Hellig tre Kongers Fest (d. 6. Jan.). Kl. 9¹/₂ Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt.

Sct. Knuds Skole begynder Undervisningen efter endt Juleferie Tirsdag den 7. Januar.

Sct. Ansgars-Bonifacius-Kollekten for 1889 har i Præfektorets Kirker indbragt følgende Beløb: Kjøbenhavn 106 Kr. 8 Øre, Ordrup 17 Kr. 64 Øre, Odense 20 Kr. 77 Øre, Svendborg 12 Kr. 38 Øre, Kolding 20 Kr., Fredericia 14 Kr. 79 Øre, Horsens 9 Kr. 23 Øre, Aarhus 28 Kr. 31 Øre, Randers 28 Kr. 27 Øre. — Ialt: 257 Kr. 47 Øre.

Kjøbenhavn, d. 31. Dec. 1889.

Dr. theol. *B. Hansen*,
Præfektursekretær.

Rosenkranzforeningen. 1. Afd. Møde Søndag den 12. Januar Kl. 11¹/₂. Maanedssintention: Ifølge den h. Faders Mening. (Se Side 3).

Mariakongregationen for Ynglinge holder ikke Møde paa Hellig tre Kongers Fest. — De sædvanlige Aftenmøder begynde igjen Mandag den 13. Januar.

Rettelse. I Oversigten over Bidrag til Rosenkranskirken i forrige Nr. staar: Røssen i Sct. Ansgars Kirke „85 Kr. 42 Øre“ i Stedet for 89 Kr. 42 Øre.

Den hellige Barndoms Forening. Forstanderne for den h. Barndoms Forening bedes om at indsende de indkomne Bidrag fra 1889 inden den 15. Januar 1890 til Undertegnede. Tillige bedes angivet, om man maaske ønsker Optagelsesbilleder, Medaljer eller Lister til Samlerne.

Kolding, den 29. Dec. 1889.

Clem. Storp,
Sognepræst.

Unio. Søndag den 5. Januar sædvanligt Møde i Lokalet paa Østergade 32.

Tirsdag den 7. Januar Kl. 6 $\frac{1}{2}$, præcis **Stor Julefest med Assemblé** i Borchs (forh. Blancs) Lokale i Linnésgade.

Entré for Medlemmer 50 Øre, Besøgende 1 Kr. — Medlemmernes Børn gratis Entré og Presenter. — Billetter faas hos: J. C. Günther, Nørreallé 11, F. Simonsen, Nørrefarimagsgade 54, St., H. Hoffmann, Pilestræde 6. Sammesteds modtages ogsaa eventuelle Gaver til Juletræet og Tombola.

For al udvist Deltagelse ved min kjære Mands Død og Begravelse bringes herved vor dybtfølte Tak.

Kjøbenhavn, d. 31. Dec. 1889.

Paa egne og Børns Vegne
Juliette Stange.

Ved Jule-Indsamlingen i 1889 indkom 240 Kr., som bleve uddelte til 68 Familier, bestaaende af 213 Personer. En hjertelig Tak til de Fattiges Velgjørere. Maatte Himlens Velsignelse ledsage dem i det nye Aar og lade dem stedse voxte i Offervillighed!

Frk. **Quintel**, Sygeplejerske,
Schønbergsgade 8, Stuen.

Literatur. Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 1. **Kristi Kirke.** I Kommission hos Kgl. Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn, Kjøbenhavn. Pris 25 Øre.

Bladet udgivet senere paa Grund af Helligdagene.
Hermed følger Register og Titelblad for 1889.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 2.

Søndagen den 12. Januar.

1890.

Indhold. Pave Leo XIII.'s Nytaarstale. Kvindens Opgave i vore Dage. Borromæus-Foreningen.

Pave Leo XIII.'s Tale

i Konsistoriet af 30. December 1889.

Ærværdige Brødre! En velkommen Trøst have Vi fornylig modtaget fra Amerikas fjærne Kyster og fra Schweiz. Hvad Katholikerne tilstræbte, nemlig at faa nogle højere Undervisningsanstalter til Ungdommens Uddannelse, det have de ved deres Iver opnaaet i den senere Tid ved Oprettelsen af Universiteterne i Washington, Ottawa og Freiburg, i hvilke det skal gjælde som den helligste Lov: at forene Troens Renhed med Videnskaberne Glans og at undervise Ynglinge ikke blot i de skjønne Kunster, men ogsaa befæste dem i Religionens Lærdomme. Biskoppernes omsorgsfulde og udholdende Bestræbelser kan man først og fremmest takke for dette Resultat, men ogsaa Lægfolkets Sammenhold

og Medvirkning. Enhver bør modtage den Ros, der tilkommer ham, for ved Raad og Daad at have skabt en storartet, velgjørende Institution, af hvilken ikke alene Kirken, men hele det store Samfund haaber at drage Nytte og Fordel. Vi forudse de kommende Frugter af disse Institutioner, og Tanken om, at Katholicismen i de ovennævnte Stater, under Lovens Beskyttelse og Borgernes Retfærdighedsfølelse frit kan voxе og skride fremad, bereder Os ikke ringe Glæde.

Men ligesaa kjærkomne disse Tildragelser i det Fjærne ere for Os, ligesaa stor Bitterhed opfylder Os over de Ting, som fuldbyrdes her i Vort Hjem. Her høre Fjenderne ikke op med at angribe Kirken; Dag for Dag bliver deres Fjendskab mere aabenlyst og forvovent, og de skamme sig ikke over, at søge deres Ros i deres Skjændselsgjæringer. Tydeligt nok tale de Ord, som en Statsmand fornylig udtalte, da han i en talrig besøgt og i dette Øjemed specielt sammenkaldt Forsamling offentlig erklærede, hvad Lederne af den italienske Politik tænke og ville i Henseende til Kirken og det romerske Pontifikat. Ikke anderledes vare Stemmerne, som i Juni Maaned løde i Rom, mere for at haane Kirken, end for ved usædvanlige og larmende Demonstrationer at hædre en Frafalden. Man ser heraf, at Hensigten paa begge Sider gaar ud paa og at det fælles Maal er dette: at vise Fjendskab mod den fra Fædrene nedarvede Religion og ved Hjælp af ryggesløse hemmelige Selskabers Indflydelse og under deres Ledelse, at løsrive, om det var muligt, hele det italienske Folk fra Kirkens Arme. I have, ærværdige Brødre, selv lært disse hensynsløse og formastelige Hensigter at kjende. Man har angrebet de romerske Pavers retmæssige Krav paa Byen Rom og søgt at forringe dem, ved at udtale den Anskuelse, at de ikke havde større Betydning, end fyrstelige Huses Rettigheder i Almindelighed og at, hvad der er bleven Os frarøvet, det ere de nye Ejermænd komne i Besiddelse af som en fast og ufor-

anderlig Ret; som om der af Vold og Uret kunde fremvoxe Ret. — Det er virkelig overflødigt, at anføre her de enkelte Titler, paa Grund af hvilke den Apostoliske Stol gjør Krav paa og stedse vil gjøre Krav paa sin Ret til Rom. Hellerikke er det nødvendigt at omtale de romerske Pavers verdslige Suverænitetets Natur, som, da den sigter til at være et virksomt Værn for det Apostoliske Embedes Frihed og Værdighed, er begrundet paa en for dette Embede ganske speciel Maade, og derfor i høj Grad er forskjellig fra de fyrstelige Huses almindelige Ret. Men Vi kunne og tør ikke tie, naar den fjendtlige Magt retter hine nye Angreb mod den Apostoliske Stol; og det navnlig paa Grund af, at Vi, idet Vi forsvare Vore Rettigheder, ikke gaa ud paa at værne om jordiske Sager, men have større og højere Formaal for Øje. Vi ønske jo kun, hvad der er nødvendigt, at bevare den kristelige Tro uforfalsket; thi dens Uforkrænkelighed bliver angrebet, naar hine, som styre Folket, give Statens Partier Anvisning paa at fordre den menneskelige Fornufts Herredømme uden Indskrænkning og uden Lov. Det vil, for at tale tydeligt, ikke sige andet, end at forkaste fra Grunden af alt, hvad Gud har aabenbaret, og fuldstændig at falde fra Kirken. Det drejer sig derfor ikke om, at Staten ikke vil anerkjende en særegen begunstiget Religion og lader de Enkelte vederfares samme Ret, hvor Ligestillingen selv allerede er uretfærdig og i høj Grad fordævelig; men man gaar ud paa at angribe Katholicismen ved en aaben Krigserklæring og at gjøre fælles Sag med Jesu Kristi værste Fjender. Det er næsten utroligt, at det er naaet saa vidt, og det oven i Kjøbet blandt Italiens Folk, for hvem den kristelige Sandheds Lys ved Guds Naade oprandt saa tidlig, og som i Løbet af nitten Aarhundreder har følt og fromt bevaret den guddommelige Barmhjertigheds store og overordentlige Velgjerninger.

Men Sagen er klar; og deres Udtalelser svare til

deres Gjerninger: paa enhver Maade søge de at naa det tilstræbte Maal, og derfor ophøre de ikke med at bringe Anordninger og Love i Stand, som have Kirkens Undergang til Hensigt.

Den første Januar vil *den nye Straffelov*, som det er Eder bekendt, træde i Kraft. Da der ifjor i det lovgivende Kammer blev forhandlet om den, have Vi ikke forsømt, her fra dette samme Sted, som det var Vor Pligt, at karakterisere, som det sig burde, Hovedpunkterne, der, under Paaskud af at straffe Tøjlesløshed, i Virkeligheden kun gaa ud paa at formindske Gejstlighedens Frihed og lægge Hindringer i Vejen for dens Virksomhed. Vi have erklæret, at Kirken vilde lide stor Skade ved disse Love, da den, stiftet af Gud selv som et fuldkomment Samfund, har sine egne Rettigheder, og i Fuldbyrdelsen af sine Pligter ikke tør være Menneskers Befalinger underkastet.

Tillige maatte Vi rejse Klage over, at der skete hele den gejstlige Stand Uret, idet der uden nogensomhelst virkelig Grund og med Tilsidesættelse af den kirkelige Rets Autoritet, blev vedtaget ganske specielt strænge *Undtagelseslove imod de Gejstlige*. Med letsindig Fornægtelse af alle Retsprinciper bleve de billigede og promulgerede. Protesten, som Vi den Gang udtalte, da Uretfærdigheden begyndte, forny Vi derfor i Dag, efterat den er bleven godkjendt, idet Vi mindes Vor apostoliske Pligt.

Men imidlertid staar man allerede nu igjen i Begreb med at tilføje Kirken et nyt Saar: Vi mene *Lovudkastet angaaende de fromme Stiftelser*, som man i de sidste Dage har vedtaget i Kammeret med et ganske overordentligt Hastværk, og om hvilket de selv tilstaa, at det skal tjene til Opnaaelsen af andre Formaal, nemlig til Udryddelsen af ethvert Spor af Religion i Statsforbundets Institutioner. Hele Aanden i denne Lov svarer udmærket til denne Hensigt; den gaar først og fremmest ud paa, enten fuldstændig at ophæve alle

de Stiftelser, som ere fremgaaede af religiøse Bevæg- grunde, eller at iklæde dem en anden Form og at for- andre deres Natur lige imod Stifternes Villie. Men først og fremmest lader det sig hverken forene med den skyldige Ærbødighed overfor Stifterne, eller med Retfærdigheden, at alle Institutioner eller testamen- tariske Gaver til kirkelige Øjemed, til Sone af de Af- dødes Synder eller til Udstyr for Jomfruer, som ønske at indtræde i et Kloster, af den Grund simpelthen er- klæres for intetbetydende og ugyldige og bestemmes til at skulle tjene andre Formaal. Det er klart, at en saadan Fremgangsmaade gjør Vold paa Stifternes Villie, fordi disse have bestemt, at deres Penge netop skulle an- vendes i de ovennævnte og under ingen Omstændig- heder i andre Øjemed; og da Stiftelserne vedrøre Re- ligionen, have de lidende Sjæles Lindring og Dydens Fuldkommengjørelse for Øje, saa ere de ifølge deres Natur uforanderlige og stedsevarende, ligesom de Rettig- heder og Pligter, der forbinde Menneskene med Gud. — Heller ikke kunne Vi stiltiende forbigaa hin Be- stemmelse, ifølge hvilken Alle, Kvinder ikke undtagne, kunne optages i de Velgjørenheds-Kommissioner, som bestyre og forvalte de fromme Stiftelser, medens de resp. Sognepræster ikke kunne have Adgang. De mo- tivere denne Bestemmelse, idet de henvise til Sogne- præsternes velbekjendte Hengivenhed overfor Biskop- perne og den romerske Pave. Alene heraf kan man se baade Aanden, som den ny Lov er udsprungen af, og dens Formaal. — De paastaa, at Velgjørenheden maa have en „laikal“ Karakter, for at blive mere vel set; thi de Trængende plejede at modtage Gaverne med en altfor stor Sky og i en altfor forsagt Stemning, saa snart de mærkede, at der skulde tilstaa dem kriste- lige Kjærlighedsgaver. Det er i højeste Grad sørge- ligt, at der blandt Kristne findes Mennesker, som i Be- dømmelsen af en Dyd, der er den Første og Dronningen iblandt alle andre, befinde sig i en saa stor Vildfarelse.

Det oprigtige Ønske om, at komme Andre til Hjælp, fremgaar nemlig kun af den inderligste Velvillie; det er nødvendigt, at et saadant Sindelag enten helt eller i alt Fald for Størstedelen er tilstede i deres Sjæle, som anse de enkelte Mennesker næsten som sig selv og elske dem som Brødre, som vide, at de Fattige, ligesaa godt som de selv, have Gud til Fader, at de ligesom de selv ere forløste ved Kristi Blod og kaldte til den samme Lyksalighed i Himlen. Omfatter jo dog Jesus Kristus selv alle dem, som arbejde og ere besværede med en saa stor Kjærlighed, at han anser de imod dem udviste Velgjerninger, som vare de udviste mod ham selv, og højtidelig erklærer sig for forpligtet overfor disse Velgjerninger. Langt fra at nedtrykke de Fattiges Aand, hæver en saadan kristelig Barmhjærtighed meget mere den Fattige til en saa stor personlig Værdighed, at et Menneske ikke engang er i Stand til at fatte den uden den guddommelige Videnskabs Lys. Udenfor Guds Kirke, som Jesus Kristus alene har gjort til Arving af sin Visdom, sine Lærdomme og sine Naadeskatte, vil man forgjæves søge en saadan Barmhjærtighed; den findes ikke udenfor Kirken, som til alle Tider har aflagt det bedste Vidnesbyrd om, hvor godt den forstod baade at adlyde sin guddommelige Stifters Raad og at følge hans Exempel. Findes der maaske en Lidelse, som Kirken ikke alene med moderlig Omsorg, men ogsaa med fremragende Kløgt og Aarvaagenhed ikke har anstrængt sig for, at komme til Hjælp? Saaledes er der hovedsagelig ved dens Bestræbelser og dens Indflydelse eller i det mindste efter dens Tilskyndelse, med dens Bistand og under dens Beskyttelse, overalt i Verden bleven oprettet passende Trøstens Asylter til Lindring af Ulykkens forskjellige Former, og navnlig i et større Antal paa Steder, hvor Kirken befandt sig i en frodigere Blomstring og hvor de kristelige Dyder bleve plejede med en ivrigere Omsorg. En udmærket Ros

fortjener i denne Henseende Italien, som i Lykke og Ulykke bevarede den katholske Tro ubeskaaren og til enhver Tid i rigelig Fylde øvede saadanne Velgjæringer. Men desto umenneskeligere er det derfor ogsaa og i højeste Grad uværdigt for det italienske Folk, at ville berøve Kirken Evnen til at øve offentlig Velgjørenhed. — Vel havde de paastaet, at Indkomsterne vare blevne hemmelig beholdte og daarlig anvendte; men Sandhedens Lys brød igjennem, hvor de mindst havde ønsket det. Undersøgelserne, som ere blevne foretagne i Henseende til Forvaltningen, have paa den mest glimrende Maade gjendrevet Beskyldningerne.

Dertil kom, ligesom for at naa Toppen af Uretfærdighed, endnu en anden Skjændselsgjærning, ved hvilken Magtens Ihændehavere endog have gjort Indbrud i selve den kirkelige Formues Forvaltning. I vide, ærværdige Brødre, hvad jeg sigter til: nemlig til de Foranstaltninger, som de i de sidste Maaneder have truffet overfor *Titularbiskop Aloysius* af Troas, Ordinarius af Aquaviva og Altamura. Hvad der er hændet, det vide I: Først fratog man Biskoppen af Troas begge Kirkernes Formue, dernæst blev han afsat fra sin Værdighed, udvist fra sin Bispebolig, og samtidig overdroges Styrelsen af disse Kirker til en Anden, som om det drejede sig om et rent borgerligt Anliggende, der fuldstændig afhang af Statsmyndighedens Forgodtbefindende. Derved bleve ikke alene Kirkens Love kulkastede, men ogsaa selve Vort Pontifikats naturlige Rettigheder krænkede. Det er derfor ikke uden stor Sjælesmerte, at Vi føre Klage over en saadan Uretfærdighed, og samtidig misbillige Vi, hvad der med Vold og Magt er bleven besluttet og udført i dette Anliggende, og forkaste det i Kraft af Vor apostoliske Autoritet. Hvad Gejstligheden og de Troende i hine Dioceses angaa, saa formane Vi dem i Herren til, at de med Alvor betænke, hvad Pligten fordrer af dem. Ligesom det er billig og ret, at vise Statsmagten

punktlig Lydighed i alle verdslige Ting, saaledes tør de i Anliggender, som angaa Sjælenes Førelse, ikke være nogen anden Autoritet underkastede, end Vor eller deres ret- og lovmæssige kirkelige Foresattes, saafremt de da ikke, hvad Gud forhindre, ville skille sig fra den kristelige Enheds Centrum.

Kvindens Opgave i vore Dage.

Konferentsprædiken af Biskop Mermillod.

(Oversat af Fr. —g.)

Mine Damer! Naar jeg ser Dem saa talrige ved Alterets Fod, siger jeg til mig selv: Hvis alle disse Sjæle vilde hæve sig op i Troens og Opofrelsens rene Sfærer, hvis de hernede vilde være Sandhedens Arbejdere og Godgjørenhedens Tjenerinder, hvilket rigt Kald vilde de da ikke opfylde! Herren behøvede kun én Sjæl til at vække Samaria; hvis De forstaar at møde Herren i denne Retraite, [at modtage den Guds Gave, der er beredt Dem gennem mit ringe Ord, saa vil De bagefter gaa Pligten og Opofrelsen imøde med Kraft og Mod. Jeg har ikke i Sinde at holde højtidelige Foredrag for Dem, vi ville samtale ganske jævnt med hinanden; paa den Maade trænger Ordet lettere ind til Deres Sjæls inderste Brydninger og Kampe. Jeg ønsker altsaa hverken Deres hensigtsløse Kritik eller Deres endnu mere intetsigende Beundring. Modtag et Troens Ord med Tro, da vil Guds Velsignelse hvile over vore Sammenkomster.

Mine Damer, frem for alt er det vigtigt for Dem at kjende Sjælenes Tilstand i vore Dage og at se, hvad der er deres Farer og Pligter overfor de nuværende Tendenser. Hvad er altsaa i vor Tid og indenfor vor Synskreds Ideernes Bevægelse, hvilken Stilling indtager Forstanden, hvad er, om jeg tør udtrykke mig saaledes,

Sjælens Statistik? De vil forstaa, at jeg kun kan trække store Linier, kun opstille almindelige Omrids, uden at maale alle Grader og nævne alle Undtagelser. — Det søgende Øje, der trænger ind under vort Selskabslivs glimrende og polerede Overflade, opdager let tre store Strømme, der paa en Maade røbe Sjælene saavel i den troende som i den vantro Verden. I denne sidste viser sig en tredobbelt Karakter: Ideernes Ubestemthed, Trangen til Nydelser og som en Følge heraf Kjedsomhed eller Fortvivlelse. Vi staa ej længer ved det forløbne Aarhundredes Sarkasmer, ved Ironien, der slynges mod vore hellige Trossætninger, Sandheden eksisterer ikke mer i absolut Tilstand, den er ej længer en nøjagtig og bestemt Bekræftelse, den er ej mer et Grundlag, hvorpaa vi kunne støtte vore Ofre og bygge vore Pligter, Religionen er for vore nuværende Modstandere en yndig fin Blomst eller et Hjærnespind for vor syge Indbildning. Deraf kommer denne Nølen, denne Tankens Svingning, deraf kommer Forstandens Rejse gennem vage og flydende Theorier, ligesom Vandringsmanden, der paa den Tid, da Solen lige er gaaet ned, og Natten endnu ikke er vakt af Tusmørkets Skygge, staar paa Vejen uden et Lys for sin Fod og uden en Stjerne over sit Hoved. Denne saakaldte Overgangens Skole gjør en vis Lykke, fordi den kommer i det Øjeblik, da Sjælene have mistet al Helhed, hvor de saavel mangle Sandhedens ædelmodige Begejstring som det stærke Had, den, der har Uret, nærer mod den, der er i Sandhed; vi se nu Fenelons Spaadom gaa i Opfyldelse, Tiden er kommen, da Menne-skene mangle mer Forstand end Religion. Hvis Sjælene i det mindste led i denne taagede Tilstand, hvis de ikke nød Drømmens matte Tilfredshed, saa kunde de dog altid helbredes, fordi den, der tvivler, lider, og fordi den, der søger Sandheden med Mod og redelig Villie, næsten er lige saa stor som den, der har funden Sandheden med Vished. Sjælens Blødgthed

staar i Forbindelse med Forstandens lave Standpunkt; aldrig har man maaske saaledes dyrket Velværet og søgt det Behagelige som nu. Intet undslipper denne fordærvelige Indflydelse, og Afholdenhed fra Lidelse, Rædsel for Ofre er bleven ophøjet til Theorier, ligesom Nydelsen er bleven organiseret efter et grundigt System. Alle Vegne, saavel i Literaturen som Filosofien, som i Deres Selskaber og i Midten af Handelsverdenen prædiktes Velværets Evangelium og Bekvemmelighedens Religion. Fremskridtet og Videnskaben giver Dem Haab om snart at ombytte vor Taaredal hernede med det jordiske Paradis. Sandhedens Krav blive misforstaaede og Syndefaldets Lov bliver nu aldeles ikke forstaaet, deraf kommer denne fortvivlede Tilstand i Hjærterne, som jeg kun kan betegne paa en Maade: Vi ere i de Fortvivledes Tid. Selvmord bliver almindeligt, Melankoli hører til den gode Tone, og Kjedsomhed, den uhelbredelige Kjedsomhed, er paa Bunden af alle deres Kar og midt i alle Deres Fester. De Fortvivlede have rørt Jorden og bedt den om Glæder, og da Jorden er forbandet har den kun svaret med et Suk. Naar jeg ser disse Mennesker, der ere overmætte af Lykke, kjede af Glæden, trætte af Jorden, som har bedraget dem, og som ikke have Energi nok til at kaste et Blik mod Himlen, fordi de tro, at den er tom, saa spørger jeg mig selv, om vi ikke, for at bruge en Hednings Udtryk, ville forgaa i Væmmelse.

Mine Damer, denne Tilstand trænger, os uafvidende, ind i den kristne Lejr, vi maa, naar vi betragte selv fromme Sjæle, indrømme, at Fromheden mangler det tredobbelte Præg, der er dens Styrke og Frugtbarhed. Andagten bliver stedse ringere, selv de bedste Sjæle trænge til at leve udenfor sig selv, vel afløse de fromme Foreninger, de selskabelige Forbindelser og Andagtsøvelserne hinanden, men den mægtige Kraft, den indre Stilhed, som man tidligere kaldte „Vanen af at være sammen med Gud“, den mangler. Hvem kunde vi vel

nu paalægge én Times gudelige Betragtninger om Dagen, hvilket den h. Frants af Sales forlangte af sin Tids Verdensdamer. Gudelig Læsning drives uden Orden og Vedholdenhed, man har maattet gjøre Andagtsbøgerne tiltrækkende, bruge hele Literaturens forførelseriske Dække for at lade Evangeliets store og strænge Sandheder trænge frem til de blødgjorte Samvittigheder. Vær oprigtige, ikke sandt, De holder ikke af Andagt, De lever udenfor Dem selv, overalt, uden med Gud og Deres Sjæl, De frygter for at kaste dette dobbelte Blik paa Gud og paa Deres Sjæl. De vil ikke være andægtig, fordi de ikke vil helliggjøre Dem. Religionen kan gjerne være en klædelig Dragt, naar den blot ingen Ofre kræver.

Ærbødighedsfølelsen mangler overalt; siden Børnene tiltale Forældrene med Du er den banlyst fra Familienlivet, og De have selv, mine Damer, arbejdet paa at ødelægge denne ædle Vold for Ærbødigheden, De have tilladt Deres Børn at skyde Breche i den, fordi De have frygtet for ej at blive elsket. Fritages Gud, om jeg tør udtrykke mig saa, for en lignende Behandling? Bliver Gud, dette højeste Væsen, hvis mægtige og hellige Navn udtaltes med Bæven af den jødiske Ypperstepræst, ikke behandlet paa en utrolig ligefrem og utvungen Maade. Gud bliver paa en Maade tilskaaren efter Deres vextende Indtryk, som en Husven, der efter Ens Lune kan tages imod eller sendes bort. Guds Overherredømme, Myndighed og Ret er glemt, ja for Tidens svækkede Øjne synes hans Storheds uløselige Mysterium at være bleven forringet ved hans Kjærlighed i Menneskevordelsens og Nadverens Mysterier. — Ja, og hvor mærkeligt, De mangler Tillid til Gud; man skulde tro, at Tilliden skulde tiltage, naar Ærbødigheden ophørte. Men saaledes er det ikke; se for Exempel, Deres Børn ære dem ej og dog have de ikke Tillid til Dem. Paa samme Maade gaar det i Forholdet til Gud. Derfor møde vi saa mange Fejl hos dem, der øve Guds frygt,

Modet forsvinder, fordi man ikke mer siger med Sct. Paulus: „Jeg formaar Alt i ham, som styrker mig.“ Hvis den vantro Verden har sine Fortvivlede, synes vor Tids Kristendom at besidde sine Mismodige. Dette er den tredobbelte Karakter hos mange Sjæle, der mangle Andagt, Ærbødighed og tillidsfuld Energi. Forundre Dem ikke over, at Fromheden skaber besynderlige Forbindelser mellem Gud og Verden, en uhørt Sammenblanding. Mine Damer, hvilken Stilling ville de indtage ligeoverfor den nuværende Retning. Er det nok, at nogle faa Sjæle forstaa og udøve Kristendommen? Nej, tusinde Gange nej. — Vogt Dem dog for at have en overfladisk Religion, for at bære Kristendommen som en Klædning, der iføres Askeonsdag og kastes med Paaske-Allelujaet. Troen er ej længer Sjælens Kraft, Livet udgaar ej mer fra den, i det Højeste er den et Fromhedens Smykke. Den aftagende, svækkede Religionskundskab bærer Skylden herfor; det er Vande, der udbrede sig, men hvis Dybde formindskes. Hvis vi vilde skrive Breve, som Sct. Hieronimus og Sct. Frants af Sales gjorde til deres Tids kristne Kvinder, saa vilde vi blive anset for ensidige Theologer eller for uforstaaelige Mystikere. Den Smule Religionskundskab, De faar i Katekismen, er ikke mer tilstrækkelig til Deres Liv. — Den anden Fare bestaar i at have en Følelsereligion: man søger i Prædiken og selv ved Herrens Bord en eller anden berusende Sentimentalitet. For Tiden gaar Deres Smag ud paa Sindsbevægelser, paa at finde sværmeriske Elementer, der imidlertid forvanske Religionen; De søger ofte Indtryk i Stedet for Overbevisning, Nydelser, Lækkrierer for Sjælen, snarere end Energi og Styrke. Føler De dog ikke Faren ved at bygge Deres Dyder og Pligter paa saa bevægeligt Sand. Indtryk ere hurtige som den forbigående Vind, Nutidens ere hurtigere end Evighedens, thi disse ere fjærnere. De menneskelige Følelser begejstre; Gud forlades snart paa denne Slagmark, thi Deres jordiske

Sindsbevægelser omstyrte hans Overhøjhed. Den tredie Fare for Dem ligger i kun at have en handlende Religion. Vindskibeligheden stiger, det Onde er i voldsom Bevægelse, vort Aarhundrede befinder sig i en Hvirvelvind. Det synes, som om det Gode skal kæmpe mod Urettens og Syndens Strømninger i denne febrilske Virksomhed. Højmodige Aander kaste sig ind i Striden, de glemme altfor meget, at de selv trænge til et stille og tilbagetrukkent Liv, de søge maaske at vinde sig selv ved deres Kampes lykkelige Udfald, de ere med i alle fromme Foreninger, undtagen hvor det gjælder deres egen Samvittighed. Maaske finder De min Tale meget alvorlig, næsten haanlig, ak nej, jeg ser det Gode i vor Tidsalder, jeg elsker vor Tid med sine Storme og Kamp, men Kjærligheden har aldrig skullet lukke Øjnene, det bedste Middel til at helbrede en Skade er at kjende den. Menneskeslægten er som en Saaret paa alfar Vej, han rejser sig, han falder, han rejser sig atter og beder om en Støtte.

Mine Damer, hvis De vil, kan De være et Lys for den blinde, en Støtte for den faldende Menneskeslægt. Gud har udrustet Dem med store Egenskaber, lynsnar Forstand til at gjætte Lidelserne, opfindsom Hjærtensgodhed til at lindre dem. De ere jo skabte for at være Mandens Hjælp, Trøst og Glæde. Da Manden var bleven sat i Edens straalende Have, saa var han udrustet med Tanken, Kjærligheden og Ordet, men han trængte til et venligt Øre, der kunde høre ham, en Stemme, der kunde svare ham og en Kjærlighed, der kunde gjengjælde hans. Gud sagde: „Det er ikke godt, at Mennesket er ene.“ Han sendte Adam en hemmelighedsfuld Søvn, under hvilken han tog en Del af hans Side og deraf dannede den første Kvinde. Da Adam nu vaagner af sin Henrykkelse og ser Eva foran sig, gjenkjender han hende og siger: „Se, dette er Ben af mine Ben og Kjød af mit Kjød.“ Deres Tilværelses Maal er altsaa at være Mandens Medhjælp. En Fortol-

ker af vore hellige Bøger har sagt: „Gud tog ikke Kvinden af Mandens Fødder, saa hun skulde være hans Slavinde, ikke af hans Hoved, saa hun skulde være hans Herskerinde; Gud tog hende af Mandens Hjærte, for at hun skulde være hans yndefulde Medarbejderske.“ Lad ikke den Plads, De indtager ifølge denne guddommelige Tanke, fratages Dem. Den nuværende Literatur, Skuespil og Romaner forherliger Dem, den giver Dem Vinger og kalder Dem Engle, stol ikke paa denne Smiger, der kun ophøjer Dem for at fornædre Dem. Jeg besværges Dem, mer end nogensinde maa De forstaa og urokkeligen tro paa Kristendommens store Sandheder, lad Deres Aand ikke nøjes med de simple Lærdomme, De har modtaget i Deres Barndom, lad den hæve sig op i Sandhedens straalende Rige, forstaa dog hvilke aandelige Pligter, der paahvile Dem. Troen kan ej længer være et Familiearvestykke, det er en Skat, der maa forsvares og udvikles. Vær lysende Aander, Lys, der ikke skjælve i Mørket, i Tidens Taage, lad Deres Tro, bevæbnet til Forsvar og Erobring, altid staa oprejst lig Pyramiden, som Intet omstyrter; saa De kan smile ad den forbifarende Vind og ad det hvirvlende Sand. Tro ikke, at jeg overdriver; de kristne Sandheder, der ere blevne saaede i Deres Sjæls Dyb paa Deres Daabsdag, skulle ved Bønnens Sol og god Læsnings Dug bringes i straalende Flor, til Dem kan jeg, hvis De selv vil, gjentage dette Herrens Ord: „I ere Verdens Lys.“ Ak, Verdens Lys, det er ikke den søgende Videnskab, den tvivlende Aand, det urolige Hjærte, nej, det er den Aand, der med Overbevisnings Kraft erklærer: „Jeg tror.“ Og det er endda ikke nok at være et Lys, man maa ogsaa ifølge den h. Bernhard være Varme. Forstaa dog at glemme Dem selv og at hengive Dem for Andre, forstaa dog at tro og at bringe Ofre. Hvis De modigt bekjender Deres Overbevisning, vil De tvinge den stigende Tvivl og Vantro tilbage, hvis De fromt hengiver Dem, vil

De standse Egenkjærlighedens voxende Strøm, der truer med at bringe Kulde i alle Hjærter og Sorg i alle Hjem. Stil alle de elskværdige Egenskaber, hvormed Naturen har udrustet Dem, i Sandhedens Tjeneste, først og fremmest Orden og Ynde. Glem ej, at De ikke kan forblive uvirksom i denne Verden, at Nevtralitet er Dem en Umulighed. De bliver Mange til Fald eller til Oprejsning. Enten er De Eva, der taler med Slangen til Menneskets Fald, eller Maria, der taler med Engelen til Menneskets Oprejsning. Glem ej, at Samtalen med Slangen finder Sted mellem Blomster, medens Mødet med Engelen sker i den tause, strænge Celle; men hvorledes ere Følgerne? Eva gaar bedrøvet og nedbøjet fra Mødet, ser tilbage paa det tabte Paradis og finder paa sin Vej et blodigt Lig. Det er hendes Søn Abel, der er dræbt af sin Broder, hun ser den første sørgelige Følge af sin skuffede Forfængelighed. Ved Marias Side flyder der ogsaa Blod, men det er paa Golgotha, hun staar oprejst og forener sig med Gjenløsningens ædle Offer. Mine Damer, De maa ogsaa vælge, men husk, at medens Blod, udgydt for Glæden, fornedrer, saa udsoner, frugtbargjør og oprejser Lidelsernes Blod.

Borromæus-Foreningen.

Eventuelle nye Medlemmer bedes anmeldte inden d. 15. Januar hos Undertegnede. Det aarlige Kontingent er 5 Kr. 50 Øre, for hvilket Beløb Medlemmerne erholde Bøger efter eget Valg af Foreningens „Gavefortegnelse“. Indeværende Aars „Bogfortegnelse“ indeholder ikke færre end 9763 Bøger, der tilbydds til $\frac{2}{3}$ af Bogladeprisen. Af Bogfortegnelsen modtages som ifjor Bestillinger indtil den 24. Januar, d. 24. Maj, d. 24. Juli og d. 24. Oktober. Betalingen for Bestillingerne af Bogfortegnelsen erlægges ved Modtagelsen af

Bøgerne. Medlemskontingentet derimod maa være indbetalt inden den 15. Januar.

Medlemsantallet var i det forløbne Aar 10. Foreningen har bevilget den Forenings Bibliothek tilfaldende Extragave fra Centralforvaltningen i Bonn, ifjor 28 Bind af Christoph v. Schmidt i smuk Indbinding, til Vincentsforeningens Bibliothek. Foreningens Formaal er at fremme Udbredelsen af udenlandsk katholsk Literatur her i Landet, og anmoder i dette Øjemed Menighedens dannede Kredse om velvillig Støtte.

Kjøbenhavn, den 6. Januar 1890.

Dr. theol. *B. Hansen*,
Borromæus-Foreningens Sekretær.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. Januar. 1. Søndag e. Hellig tre Konger. — 13. M. Oktav af Hellig tre Konger. — 14. Ti. Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 15. O. Paulus, Eneboer. — 16. To. Marcellus, Pave og Mart. — 17. F. Antonius, Abbed. — 18. L. Petri Stol i Rom.

Søndag den 19. Januar 2. Sønd. e. H. 3 Konger. Jesu Navnefest.

Lørdag den 11. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i Sct. Ansgars Kirke en h. Sjølemesse for afdøde Kand. polyt. Jens Brix-Hansen.

Rosenkransforeningen. 1. Afd. Møde Søndag den 12. Januar Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 13. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Den katholske Syge- og Ligkasse. I Henhold til Lovenes § 22 afholdes en extraordinær Generalforsamling Fredag den 17. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved St. Ansgar, Bredgade 64.

Plads søges. En yngre Mand søger Plads som Bud eller paa et Kontor. Anvises af højærv. Hr. Pastor v. Geyr.

Literatur. Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 1. Kristi Kirke. 25. Øre. Faas i alle Boglader.

Korrespondents: Dr. K. T. En hjærtelig Tak for de tilsendte Ark.
Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 3.

Søndagen den 19. Januar.

1890.

Indhold. Jesu Navnefest. Den hellige Agnes. Skolespørgsmaalet i Holland. Efterretninger: Kjøbenhavn, Tyskland, England.

Jesu Navnefest.

De enkelte Fester i Kirkeaarets Løb minde os om Frelserens Liv og Virksomhed her paa Jorden, om alt, hvad hans guddommelige Kjærlighed fuldbyrdede til vor Frelse. Festen til Ære for Jesu helligste Navn er paa en vis Maade Midtpunktet, Brændpunktet, i hvilket alle disse enkelte Straaler af hans forløsende Kjærlighed forene sig. Hans Fødsel, hans Liv, Lidelse og Død, hans Opstandelse, hans vedvarende Liv i Kirken indtil hans Gjenkomst som Verdens Dommer — alle disse Tanker forene sig i Jesu Navnefest.

Jo fornemmere et Barn er, desto større Vægt lægges der paa Valget af dets Navn. For Jesu Vedkommende har jordisk Klogskab og Visdom dog ikke haft Indflydelse paa Valget. Himlen har givet Anvisning paa dette Navn. Ærkeengelen Gabriel sagde til Maria:

„Se, du skal undfange og føde en Søn, og du skal kalde hans Navn Jesus.“

En Engel, saaledes beretter Evangelisten Matthæus, viste sig for den h. Josef og befalede ham: „Du skal give ham Navnet Jesus, thi han skal forløse sit Folk fra deres Synder.“ Ingen her paa Jorden havde sandelig større Ret til at bære dette kostbare Navn, end det Barn, som den h. Josefs jomfruelige Ægtefælle havde undfanget af den Helligaand og som hun skulde føde i Stalden i Bethlehem. Hvem kunde vel med større Ret tillægge sig dette Navn af „Forløser“, „Befrier“ — thi det betyder Navnet Jesus, end Emanuel, som vilde blive Menneske af den reneste Jomfru af Davids kongelige Hus og Slægt, for som Gudmenneske at bringe Sone for vor Gjæld og udfri Menneskene fra Sydens Lænker og Satans Baand!

Ogsaa i den gamle Pagt havde store Mænd baaret dette Navn med Ære. Josue eller Jesus, Søn af Nave, førte det israeltiske Folk ud af Ørkenen og ind i det forjættede Land; Jesus, Søn af Josedek, førte med Zorobabel Folket ud af det haarde babyloniske Fangenskab og tilbage til Fædrenes Land. De vare Frelser og Befriere fra jordisk Nød og Elendighed. Men hvad er deres Virksomhed og Frelsergjerning i Sammenligning med Jesu Kristi Frelsergjerning, i Sammenligning med hans Virksomhed, som har løst det aandelige Slaveris Lænker og ved hvis Fødsel Himlens Engle forkyndte Freden for Jordens Folk? Men derfor siger ogsaa Apostlen Paulus til Jøderne: „Der er ikke givet Menneskene noget andet Navn under Himlen, i hvilket de skulle blive frelste.“

Og derfor skriver ogsaa den samme Verdensapostel, som havde baaret Jesu Navn ud blandt Verdens Folkeslag: „Gud har ophøjet ham og givet ham et Navn, som er over alle Navne, at i Jesu Navn skulle alle Knæ bøje sig, deres, som ere i Himlen, paa Jorden og under Jorden.“

At Herrens hellige Sendebud, Apostlene, i Henseende til Ærefrygten for og Forherligelsen af Jesu Navn ikke have gjort andet, end hvad deres guddommelige Herre og Mester selv havde villet, det fremgaar bedst af Herrens egen Spaadom: „I mit Navn skulle de uddrive Djævl og tale i nye Tungemaal, tage paa Slinger, og naar de drikke nogen Gift, skal den ikke skade dem, de skulle lægge Hænderne paa de Syge, og disse skulle blive helbredte.“

Hvad Herren havde forjættet sine Apostle, det har han ogsaa opfyldt i Gjærningen. Ved Indgangen til Templet saa Apostelfyrsten Petrus en Tigger, som havde været lam fra Fødselen af. Han sagde til ham: „I Jesu Kristi Nazaræerens Navn staa op og gaa“ — og han blev helbredet i samme Øjeblik. Til Æneas sagde Petrus: „Æneas, vor Herre Jesus Kristus helbrede dig, staa op og tag din Seng“ — og han stod op. Til Tabitha, som var død, raabte Petrus: „Staa op!“ og hun stod op fra de Døde.

Lignende Undergjæringer har Paulus og de øvrige Apostle virket, saa at Rygtet om deres Gjæringer udbredte sig over hele Landet, og den h. Lukas beretter: „Folket fra de omkringliggende Steder kom til Jerusalem og medbragte Syge og dem, som vare plagede af urene Aander, og de bleve alle helbredte.“ Endog den onde Aand blev tvungen til at anerkjende Jesu h. Navns Herredømme og Magt ved de Besattes Mund, idet han raabte: „Disse Mennesker ere den højeste Guds Tjenere.“

Men Kraften, som Jesu Navn udfoldede paa Apostlenes Tid, er ingenlunde uddød med dem. Kraften til at virke Undergjæringer er en vedvarende Gave, som ikke er vegen fra Kirken; derom aflægge Kirkens og dens Helliges Historie højtideligt Vidnesbyrd. Dog ikke alene ved glimrende Vidundere stadfæstes Jesu helligste Navns Kraft, ogsaa i den Enkeltes Liv og i

Kampen, som Enhver maa udfægte for Himlen, stadfæstes endnu daglig, ja, hver Time, dette helligste Navns Kraft og Virksomhed.

„I mit Navn skulle de uddrive Djævle,“ har Jesus sagt om sine Disciple. Anraab derfor Jesu Navn i alle Fristelser, i alle Anfægtelser, i alle Kampe, og det vil ogsaa bringe dig Hjælp, ligesom det allerede har hjulpet Utallige under alle Kjødets, Verdens og Djævelens Fristelser. Men derfor finde vi ogsaa i de Bøger, som Guds Hellige have efterladt os som vore Førere i Kampen og Vejvisere paa Korsvejen til Himlen, den mest glødende Ærefrygt for og klippefast Tillid til Jesu sødste Navn. Og de opfordre os til at følge deres Exempel.

Blandt de mangfoldige Udtalelser i denne Henseende, ville vi kun til Slutning udvælge en, der er tagen fra den h. Laurentius Justiniani Skrifter og som lyder saaledes: „Er du syg, plages du af Smerter — angribes du af onde og fortvivlede Tanker — er du et Bytte for Angst og Frygt, plages du af Tvivl og Bekymringer, saa udtal eller tænk paa Jesu Navn! I enhver Nød, i Ensomheden, i Havsnød, — hvor du end maatte befinde dig, anraab Jesu Navn, men ikke blot med Munden, men ogsaa i Hjærtet. Du vil uden Tvivl føle din Aand styrket og trøstet, saa ofte du nævner dette hellige Navn med Andagt. Thi dette Navn ejer en Kraft, som fryder Hjærtet og vederkvæger Sindet, plejer og forøger Andagten og forbereder deres Aand, som paakalde det, til Fromhed og Guds frygt.“

Den h. Agnes.

(21. Januar.)

Agnes, den skønne barnlige Martyrinde, som i en Alder af 13 Aar led Martyrdøden for sin Tros og sin

Dyds Skyld, var eneste Datter af rige og fornemme Forældre i Rom. Mange Ynglinge bejlede til hendes Haand, medens hun endnu var et Barn, men et Barn, der paa Grund af Legems- og Sjæls-Skjønhed tegnede til at blive et Indbegreb af Fuldkommenhed. Og hvad hun gav Løfte om, det blev hun ogsaa: en Helgeninde, en Martyrinde.

Agnes levede midt under den allerheftigste Kristenforfølgelse, som havde til Hensigt, fuldstændig at udrydde de Kristne. Kejserne som den Gang herskede over det romerske Rige, vare raa og tyranniske. Kun under saadanne Omstændigheder kunde Børn opnaa Martyrkronen; thi den 13-aarige Agnes var jo endnu kun et Barn. Paa den Tid, fortæller Overleveringen, saa den romerske Præfekts Søn hende og opflammedes af en saa heftig Kjærlighed til hende, at han strax bejlede til hende. Men Agnes svarede, at hun allerede havde lovet sig bort til en anden, langt rigere og mægtigere Brudgom. Ynglingen kom stadig igjen, lovede hende Rigdom og Herlighed i Overflod og vilde paa ingen Maade lade sig bortvise.

Da svarede Agnes med højtidelig Alvor: „Gaa bort fra mig! Jeg har allerede bortsjænket mit Hjærte til en Brudgom, hvem jeg ikke tør tilføje den Krænkelser, at forlade ham for din Skyld. Fra hans Læber flyder der Mælk og Honning; hans Moder er en Jomfru; Englene tjene ham; Sol og Maane beundre hans Skjønhed. Og denne Skjønhed ældes ikke, og hans Rigdom formindskes aldrig. Med sin Ring har han knyttet mig til sig. Ham alene vil jeg skjænke min Kjærlighed og bevare min Tro.“ Ynglingen blev syg af Ærgrelse, og hans Fader opfattede det meget ilde, at Agnes havde bortvist hans Søn. Forgjæves søgte han at forandre hendes Sind.

Imidlertid fik Faderen at høre, at Agnes var en Kristen. Det glædede ham. Kunde han ikke bøje hende, saa kunde han i det mindste pine og plage

hende. Han lod atter den unge Pige give Møde og befalede hende, at hun skulde ofre til Afguderne.

Da raabte Agnes: „Til dine Afguder skal jeg ofre, jeg, der er den Allershøjstes Tjenerinde! Skal jeg tilbede dine stumme, døve, magtesløse Afguder, der hverken have Følelse eller Forstand?“ „Var du ikke saa ung“, sagde Dommeren med Vrede, „saa skulde du ikke ustraffet haane og bespotte Guderne“. „Det kommer ikke an paa Alderen“, svarede Agnes; „Gud er stærk ogsaa i svage Børn, og han alene, den Almægtige, kan give mig Styrke og Kraft, ikke Alderen. Og ere maaske dine Afguder stærke? Lad dem selv befale mig, at jeg skal tilbede dem og ofre til dem! Men de tie og røre sig ikke, og heller ikke du formaar noget over mig“.

Dommeren lod da et mægtigt Baal tænde og de skrækkeligste Marterredskaber hente, for at indgyde hende Frygt. Men Agnes tænkte paa sin himmelske Brudgoms Pinsler under hans bitre Lidelse og smilede. Og da hun blev slæbt hen foran Afgudsbilledet, og der med Vold og Magt blev lagt Røgelse i hendes Haand, opløftede hun rigtignok Haanden, men kun for at gjøre Korsets hellige Tegn. Rolig lod hun sig slæbe frem og tilbage, uforfærdet stod hun midt iblandt de blodige Bøddler; hun var saa ung, at hun endnu ikke vidste, hvad det vil sige at dø; men hun var ganske forberedt paa Døden.

Dommeren sagde med rasende Stemme: „Vælg nu mellem Offer eller Skjændsel! Tilbed Guderne, ellers overgiver jeg dig til den yderste Skjændsel!“ Men rolig og smilende svarede Agnes: „Du vilde ikke tale saaledes, dersom du kjendte min Gud. Jeg kjender min Herres Jesu Kristi Kraft og ved, at han elsker sin Bruds Renhed. Han er mit Værn; han forlader mig ikke, og min Skytsengel sover ikke“.

Under Haan og Latter lod Dommeren den hellige Jomfru føre hen til et Sted, som er Helvedes Af-

grund paa Jorden. Men intet usømmeligt Blik traf Kristi Brud; intet usømmeligt Ord naaede hendes Øre. Skjælvende flygtede Alle bort, og kun Dommerens Søn vovede at nærme sig hende. Men som død styrtede han til Jorden.

Agnes blev nu straks dømt til at skulde lide Døden ved Sværdet. Da sagde hun: „Lad Legemet gaa til Grunde, som kan elskes af dem, jeg ikke vil elskes af, og han, som først har udvalgt mig for sig, modtage min Sjæl.“ Bødlerne vilde lægge hende i Lænker, for at føre hende til Retterstedet. Men selv de snævreste Baand vare altfor vide for hendes barnlige Hænder og glede af. Uden Lænker og frivillig vandrede hun henad Vejen, som gennem Døden førte til det evige Liv.

Paa Retterstedet opløftede hun sine Hænder mod Himlen, bad, lovpriste Gud, som havde ført hende med ubesmittet Hjærte gennem de Ildesindedes Efterstræbelser og Djævelens Snarer, knælede ned og bøjede sit barnlige Hoved for Bødlens Sværd. Han skjælvede, ikke hun, førend Slaget faldt, som førte hendes uskyldige Sjæl til den evige Bryllupsfest. (A. 304.) Hendes Forældre købte hendes afsjælede Legeme og begravede det i en Katakombe under en Villa, som tilhørte dem, udenfor Byen Rom ved den saakaldte Nomentanske Landevej.

Den jomfruelige Martyrindes Grav blev et yndet Valfartssted for de Troende, som følte sig tilskyndede til ivrig Bøn paa dette Sted, hvor en saa herlig Datter af Naaden havde fundet Hvile. Men, da Stedet laa i Nærheden af Byen, kom Hedningerne let paa Spor efter dem og forfulgte dem paa mange Maader, naar de begave sig derhen. Den h. *Emerentiana*, en Katechumen og jævnaldrende med den h. Agnes, blev opdaget i denne Katakombe og stenet midt under Bønnen, saa at hun ikke modtog nogen anden Daab, end den, hun døbttes med i sit eget uskyldige Blod. Nu laa der to Lilier ved Siden af hinanden, Agnes og Emerentiana,

og det formindskede ikke de Kristnes Andagt og Kjærlighed til denne Grav. Senere, beretter Traditionen, begav Keiser Konstantins syge og vantro Datter *Konstantia* sig derhen, dreven dertil af Naaden, som førte saa mange Hedninger bort fra Afguderne. I et Syn skjænkede den h. Agnes hende Legemets og Sjælens Sundhed. Konstantia blev troende og lod sig døbe. Hendes Fader, Kejseren, glædede sig i høj Grad over Datterens Omvendelse og opførte over denne velsignede Grav en smuk Kirke, som endnu den Dag i Dag hører til Roms ældste Kirker, den saakaldte Konstantinske Basilika. Pave Honorius I restaurerede den i det 7. Aarhundrede og lod den smykke med Mosaiker. Pave Hadrian I restaurerede den paany i 775, da den havde lidt meget under Roms Belejring ved Longobarderne i Aaret 755. Henimod Slutningen af det 15. Aarhundrede lod Pave Innocents VIII den gamle Bygning restaurere. Den sidste Udsmykning fandt Sted under Pius IX's Pontifikat.

Den h. Agnes regnes med iblandt de syv jomfruelige Martyrinder, som fra ældgammel Tid mindes daglig i Messens Kanon som Forbederinder og Forbilleder. De Første ere Felicitas og Perpetua, derefter følge Agathe, Lucia, Agnes, Cæcilia og Anastasia. Paa den hellige Hieronymus' Tid († 420) var den h. Agnes' Navn saa berømt, at han skriver om hende: „Hendes Levned prises i alle Kirkens Tungemaal. Hun har besejret sin Alders Svaghed og sine Tyranners Grusomhed og føjet til Jomfruelighedens Palme Martyrdommens Krone.“

Skolespørgsmaalet i Holland.

(Af Dr. H.)

Udholdenhed fører til Maalet. Paa en ligesaa overraskende som glædelig Maade har dette Ordsprog

atter staaet sin Prøve i Holland. I over 40 Aar havde et liberalt Kammerflertal næsten fuldstændig behersket Staten og gjort Almueskolen konfessionsløs, for en stor Del ogsaa helt irreligiøs. Vel sandt, paa en saa radikal Maade som i mange andre Lande har Liberalismen der, i rigtig Vurdering af den dybt i Folkets Karakter rodfæstede Frihedsfølelse, ikke vovet at gaa frem. Saaledes har man aldrig i Holland vovet at opstille Principet om *Statsskoletvangen forbunden med Stats-skolemonopolet*. Og derfor blev det ikke forment Forældrene, privat og paa deres Bekostning at grundlægge kristelige Skoler og at sende deres Børn i dem. Men naar man overvejer, at Grundlæggelsen og Underholdningen af slige Skoler fuldtud skulde bestrides af Privatmænd, medens Enhver tillige maatte yde sit Bidrag til de konfessionsløse Skolers Underhold, saa fremgaar deraf, hvilke Vanskeligheder, Privatskolerne havde at kæmpe med, navnlig paa Landet. Dertil kom, at den af de Liberale i Aaret 1878 gennemtvungne Skolelov paabyrdede alle Slags hindrende Indskrænkninger ved Grundlæggelsen af Privatskoler. Man vilde netop fysisk tvinge de kristelige Forældre til at anbetro deres Børn til de religionsløse Statsskoler. Men netop denne skrigende Uretfærdighed har samlet Folket til Modstand, og nu staa vi overfor den glædelige Kjendsgjerning, at Liberalismen selv har set sig tvungen til at gjøre et betydeligt Skridt tilbage.

Den 6. December 1889 vedtog ogsaa det første Kammer en af det andet allerede tiltraadt Lov, i Følge hvilken for Fremtiden samtlige *Privatskoler*, som opfylde visse af *Staten* stillede Fordringer, faa Understøttelse af *Statsskassen*. Det kunde ved første Øjekast betragtes som et ringe Resultat af den heroiske Kamp, som Katholikerne i Forbindelse med mange konservative Protestanter have ført i mange Aar, men sét i Sammenhæng med hele den hollandske Skolehistorie betyder den et mægtigt Skridt fremad. Det viser sig

klart, naar vi kaste et kort Blik paa Forholdene. Omkostningerne ved Almueskolen maa i Holland udredes af den borgerlige Menighed, men Staten godtgjør til Sognet aarlig 30 pCt. af samtlige Udgifter til Skolen. Men Lovens Forskrifter om Skolebygningernes og Undervisningsrummenes Indretning fordrer et dybt Greb i Sognets Kasse. En Skole *med én Klasse* tør derhos i det Højeste tælle 30 Elever, den 3ite nødvendiggjør en anden Lærer. I Skoler med mange Klasser skal hver Lærer undervise 40 Børn. Det befaler Loven fra Aaret 1876. Den 1. Januar 1890 skulde dens Bestemmelser overalt være gennemførte.

Men jo nærmere Terminen kom, desto mere viste det sig, at de dertil fornødne Pengemidler trods de 30 pCt. Statstilskud ikke vare til at opdrive for mange Sognes Vedkommende. Desuden tillod større By-sogne og overhovedet mere velhavende Sogne sig ved Indretningen af Undervisningsrummene, Lærekræfternes Antal og deres Lønning ofte endnu en vis Luksus udover Loven; herved forstørredes naturligvis Statstilskudet til disse Sogne betydeligt, medens man, som sagt, paa mange andre Steder ikke var i Stand til at opdrive og hidskaffe det Nødvendige.

Paa denne Ubillighed gjør det nye Lovudkast en Ende. Derefter betaler Staten nu til Opførelsen af Skoler og til fornøden Ombygning en Godtgjørelse af 25 pCt.

Elevantallet i de forskjellige Skoler, som ogsaa det til dem hørende Antal Lærekræfter bliver endvidere nøje bestemt, og herefter skal fra nu af det aarlige Statstilskud beregnes i tilsvarende Stigning. Hvorledes det skal ske, vise følgende Talrækker:

<i>Elevantal</i>	<i>Lærekræfterne</i>	<i>Statstilskud</i>
40	1	250 Gylden
90	2	400 „
145	3	700 „

<i>Elevantal</i>	<i>Lærekræfterne</i>	<i>Statstilskud</i>
200	4	900 Gylden
255	5	1300 „
310	6	1500 „
365	7	1800 „
420	8	2000 „
475	9	2040 „

og saaledes fremdeles; for hver 55 Elever udover Tallet 475 ansættes en Lærer til, og Tilskudet fra Staten forøges med 200 Gylden.

Ved dette nye Beregningssystem bliver der gjort en Ende paa den nævnte Skoleluxus paa Statens Bekostning i Byerne og i de rigere Landsogne. Sogneraadet kan for Fremtiden ikke mere bestemme Udgifterne, for hvilke Staten har at betale 30 pCt. Godtgjørelse, men Loven bestemmer selv Tilskudet, man under visse Betingelser tør gjøre Krav paa.

Og disse *Tilskud* skulle nu ogsaa ydes *Privatskolerne*. Som Gjentjeneste forlanger Staten kun et Minimum i Henseende til Antallet af de ugentlige Undervisningstimer og Lærefagene. Men de fleste Privatskoler fyldestgjøre allerede nu denne Fordring. Forøvrigt bliver disse Anstalters hidtidige Frihed fuldstændig ubeskaaren.

Om en *Ligeberettigelse* mellem Privatskolerne og Statsskolerne kan der altsaa paa Grund af dette Lovudkast endnu slet ikke være tale. De store Summer til Byggepladser og Skolebygninger falde ved de offentlige Undervisningsanstalter endnu stedse paa Sognekassen, medens Staten, som vi se, endnu stedse godtgjør Sognene en Fjerdedel af Udgifterne. Desforuden maa det borgerlige Sogn udrede Lønningerne til Lærerne og alle øvrige løbende Udgifter. Men i alt dette ere Privatskolerne henviste til deres Ejeres Lommer, og kun de ovennævnte tarifmæssige Tilskud skulle de fra nu af have fælles med Statsskolerne.

Og dog have de kristelige Grundsætningers For-

fægtere al Anledning til at betragte det opnaaede Resultat som et betydeligt, der bringer Skolespørgsmaalet i Nederlandene et godt Stykke nærmere mod en tilfredstillende Løsning. Fremfor alt maa man ikke undervurdere det moralske Resultat, at ogsaa en Del af Liberalismen, staaende under den offentlige Menings Tryk, forlod sin stive Doktrinarisme og stemte for Loven. Minister *Mackai* gav ved sin Begrunding af Lovforslaget denne offentlige Mening tilkjende paa en fortræffelig Maade. Vi hidsætte blot følgende. Efterat Ministeren havde fremhævet, hvorledes Privatskolernes Stilling i Almueskolevæsenet var bleven en anden siden 1848, da Forfatningen blev til, ytrede han: „I Aaret 1848 har man kun tøvende og nødtvungen erklæret sig for Undervisningsfrihed. Omstændighederne vare lidet gunstige for Privatskolevæsenets Udvikling, hvortil navnlig Skolelovene fra Aarene 1857 og 1878 bidroge deres Del. Og alligevel tilkæmpede det sig et saadant Terræn, at 27 Procent af det samlede Antal nu falder paa *Privatskolerne*. Enhver Regering, som virkelig vil fremme Almueskolevæsenet, tør ikke overse denne Kjendsgjerning. Selv om man ogsaa i 1878 endnu vilde paastaa, at der ikke i fjerneste Henseende kunde være Tale om en Konkurrents mellem Stats- og Privatskoler, saa havde en saadan dog i Virkeligheden altid mere og mere udviklet sig til Gavn for begge Grene af Skolevæsenet. *Privatskolevæsenets* Udvikling og Væxt er naturlig og tillige glædelig. Naturlig er den, fordi Meningerne paa det religiøse Omraade maaske intetsteds gaa videre i forskjellig Retning end i Holland. Og fordi Statsskolen derfor intetsteds mindre kan tilfredsstille alle hine, som begære en anden Undervisning for deres Børn end den saakaldte „*neutrals*“, som Statsskolen yder. Men den er ogsaa glædelig, fordi Privatskolernes betydelige Fremgang viser, hvilken høj Værd Forældrene lægge paa den Undervisning, der skal gives deres Børn. Privatskolevæsenet, som er

fremgaaet af dets Grundlæggeres egen fri Drift og er naaet til den skønneste Blomstring, har ikke fortjent at blive bekæmpet af Staten, men tværtimod at den kommer det i Møde. Staten er meget interesseret i Almueskolen. Den kan dog kun drage Omsorg for, at der overalt findes en Skole. Men det er slet ikke dens Opgave, at bekæmpe Privatskolen til Skade for den nationale Udvikling eller berede den Vanskeligheder“.

Det er Ord som man i vor Tid, hvor Statsalmagtens Idé truer med at overgro alt, ikke ofte faar at høre. Men desto mere fortjene de ogsaa at man lægger Mærke til dem. Tillige kunne og skulle de ogsaa være en Opmuntring for Forkæmperne for en kristelig Skole i andre Lande, til at de stadig gaa videre frem imod deres Maal, om dette end kan synes for menneskelige Øjne at ligge nok saa fjærnt.

Som i Holland vil ogsaa i andre Lande hin Dag komme, da Betydningen af et frit, paa et sandt kristeligt Grundlag hvilende Skolevæsen bliver anerkjendt. Derfor være Løsenet: Aldrig tilbage, men stedse fremad.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Trods den Sneverhjørtethed, som fra de kommunale Autoriteters Side hidtil er bleven vist „*Sct. Josefs Hospitalet*“ i Henseende til Understøttelse af de offentlige Midler, har Hospitalet i Løbet af de sidste to Aar atter udfoldet en velsignelsesrig Virksomhed til Gavn for de Syge, ene og alene ved Hjælp af de ringe Midler, som staa til Sct. Josefs Søstrenes Raadighed. Antallet af Patienter, som ere blevene plejede paa Hospitalet i Aaret 1888 beløb sig til 568 med det samlede Antal af 22,870 Forplejningsdage. Af

disse 568 Patienter vare 195 Mænd og 373 Kvinder. 156 Patienter vare udenbyes. 33 vare Katholiker og 535 *Anderledestroende*. 170 Operationer foretoges i Aarets Løb. Nattevagten, som besørgeres af Søstrene, holdtes i 1333 Nætter. Der er i Aarets Løb bleven givet 3108 varme Bade. 16 Patienter ere blevene forplejede gratis i 1277 Dage, hvilket efter den almindelige Betaling vilde udgjøre 1515 Kr. 50 Øre. 51 Patienter have ligget for moderat Betaling i 3545 Dage, hvilket efter Beregningen vilde beløbe sig til 1413 Kr. I Aarets Løb afgik 55 Patienter ved Døden.

I det sidst henrundne Aar 1889 beløb Patienternes Antal sig til 574 med 24,550 Forplejningsdage. Af de 574 Patienter vare 158 Mænd og 415 Kvinder. Udenbyes Patienter vare 118. 47 Patienter vare Katholiker og 527 *Anderledestroende*. 115 Operationer foretoges og 3710 varme Bade bleve givne i Aarets Løb. Nattevagt holdtes i 1583 Nætter. 24 Patienter bleve forpleiede gratis i 1552 Dage, hvorfor Betalingen vilde udgjøre 2328 Kroner. 99 Patienter have ligget for moderat Betaling i 5037 Dage, hvilket beløber sig til 2014 Kr. I Aarets Løb døde 56 Patienter.

Tyskland. Om den afdøde tyske Kejsersinde *Augusta* skriver Ærkebiskoppen af Köln følgende: „Hun var en ædel, heltemodig Kvinde, gennemtrængt i sin inderste Sjæl af den Opgave, hendes høje Kald paalagde hende, et Mønster paa tro Pligtopfyldelse indtil det sidste Aandedræt, fuld af Velvillie mod Alle, navnlig mod Fattige og Nødlidende. *Ordenssamfundene*, som af Kjærlighed til Gud indvie deres Kræfter til de Nødlidendes Tjeneste, fandt i hende en deltagende Veninde, Raadgiverinde og Hjælperinde, og gjerne dvælede hun i deres Midte. Sin Stilling som Fyrstinde troede hun at udfylde paa bedste Maade, naar hun ved Siden af sin barmhjærtige Virksomhed ogsaa stedse bestræbte sig for, at fremme Freden, at fjærne Stridigheder og Bitterhed fra de Kredse, som hun kunde komme i Be-

røring med. Navnlig laa *den konfessionelle Fred* hende paa Hjærte. Det smertede hende, naar Nogen følte sig saaret i religiøs Henseende. Gjærne søgte hun at berolige, at forsone, at udjævne, og hvor dette ikke var muligt, efter Evne og Kræfter at formilde det Haarde og at svække sørgelige Følger . . . . . Vi have i hende mistet en Fyrstinde, som, udrustet med et klart Blik, paa mange Maader var i Besiddelse af Forstaaelse for *den katholske Kirkes* Væsen og Virksomhed, med Velvillie kom dens Anliggender i Møde, agtede dens Institutioner og bragte venlig Opmuntring, Trøst og Hjælp i mange af dens Kredse.“ — Den aabne Anerkjendelse, som Kejserinden ydede de katholske Ordenssamfund, navnlig de barmhjærtige Søstre, som i de senere Aar stadig plejede hende, forargede Fanatikerne, og gjentagne Gange havde de travlt med at udbasune, at hun var gaaet over til Katholicismen, men den ædle Dame lod sig ikke vildlede af deres Insinuationer.

— Med Rette skriver „Schlesiske Volkszeit.“ om Kejserinden: „De mange Beviser paa Bevaagenhed, Godhed og Deltagelse, som hun viste Bekjenderen paa Bispestolen i Breslau, afdøde Fyrstbiskop *Heinrich Förster*, i Hjem søgelsens svære Tider, ville aldrig blive glemte. Kejserinde Augusta var det, som vidste at forhindre i Kulturkampens Dage, at Biskop Heinrich hjemfaldt til langvarigt Fængsel; hende var det, som trøstede ham i hans Landflygtighed, ved at sende ham et *Ecce-Homo*-Billede; hende var det, som muliggjorde det for Breslaus Katholiker, at de kunde begrave deres Overhyrde paa højtidelig Maade i Domkirken“.

England. *Konversioner til den katholske Kirke.* „Courrier de Bruxelles“ meddeler: „En Konversion, som har vakt stor Opsigt i England, er Hr. *W. Vanu Packmann's*, Chefredaktør af det ansete anglikanske „*Church Review*“. Denne Konvertit er i Slutningen af forrige Aar bleven optagen i den katholske Kirke ved Kardinal Manning.“

— „Fremdeles er ogsaa *Forstanderinden* for de protestantiske Sygeplejerskers Samfund i Sct. Thomas-hospitalet i London, Miss *Pringle*, vendt tilbage til Katholicismen, hun er den *tredie* Forstanderinde for ovennævnte Samfund, som i det henrundne Aar har gjort dette Skridt“. — „I Løbet af 1889 ere desuden 9 *anglikanske Gejstlige* vendte tilbage til Moderkirken“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Januar 2. Sønd. e. H. 3 K. Jesu Navnefest. **20. M.** Fabianus og Sebastianus, Mart. — **21. Ti.** Agnes, Jomfru og Mart.. (Den højærv. Apostol. Præfekts Ordinationsdag 1860). — **22. O.** Vincentius og Anastas., Mart. — **23. To.** Marias Trolovelse. — **24. F.** Timotheus, Biskop og Mart. — **25. L.** Pauli Omvendelse.

Søndag den 26. Januar. 3. Sønd. e. H. 3 K. Knud, Konge og Mart.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 26. Januar Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Mariaforeningen afholder Møde Søndag den 26. ds. efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen.

Bekjendtgjørelse.

En Portion af Kozlowskis Familieleg at til trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. De Personer, som ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen af denne Legatportion, ville inden Søndagen den 2. Februar indgive deres Ansøgning. Skema erholdes og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratböcker eller hos Undertegnede. Kjøbenhavn, d. 16. Jan. 1890.

J. Braun, Sognepræst.

En komplet Samling af „Nord. Ugeblad“ (37 Aargange) uindbunden, sælges for 50 Kr. Redaktionen anviser.

Korrespondents. Hr. M. Tak for Aarsabonnementet og for de 6 Kroner, som skulle blive overgivne til Vajsenhus-Indsamlingen. Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

• Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr 4. Søndagen den 26. Januar. 1890.

Indhold. Pavelig Encyklika om Katholikernes Pligter. Katholsk Literatur. Efterretninger: Tyskland, Frankrig.

Pavelig Encyklika

om

de Kristnes fornemste Pligter som
Statsborgere.

Pave Leo XIII.

til de ærværdige Brødre, Patriakerne, Ærkebiskopperne og Biskopperne, som staa i inderlig Forbindelse med den Apostoliske Stol.

Ærværdige Brødre, Hilsen og den apostoliske Velsignelse! *Tilbagevendende* til *Kristendommens Grundsatninger* og Omdannelse af Nationernes Levevis, Sæder og Institutioner efter dens hellige Forskrifter er en Nødvendighed; og daglig gjør denne Nødvendighed sig med voxende Paatrængenhed mere og mere gjældende. Mere og mere har man fjærnet sig fra Kri-

stendommen, og desto mægtigere svulmede de Onders Højvande, som trænge sig ind paa os, og det paa en Maade, at alle Velsindede kun med Ængstelse tænke paa Nutiden og med Frygt se Fremtiden i Møde. Rigtignok har vor Tid gjort ikke ringe Fremskridt paa de materielle og sanselige Goders Omraade; men sanselige Ting, fysisk Magt og jordisk Rigdom ere ikke i Stand til, selv om de ogsaa gjøre Livet hernede bekvemt og behageligt, at mætte paa nogensomhelst Maade den menneskelige Aand, som stræber efter højere og herligere Goder. Vore Øjne og hele vor Stræben maa være henvendt paa Gud: det er vor højeste Lov og Formalet for vor Tilværelse. Vi ere jo skabte i Guds Lignelse og Billede, og allerede fra Naturen af føler vort inderste Væsen sig mægtigt hendraget til Gud. Men det er ikke legemlige Skridt, som føre os nærmere hen til Gud. Det er ene og alene Sjælens Stræben, idet den tænker og elsker: Gud er jo den første og fornemste, mest ophøjede Sandhed, og Aanden alene erkjender Sandheden; Gud er ogsaa den mest ophøjede Hellighed og Indbegrebet af alle Goder, og Viljen alene kan besidde og tilegne sig dette.

Dette gjælder om det enkelte Menneske; men det gjælder ogsaa om *det menneskelige Samfund*, om Familien og ikke mindre om Staten. Thi Samfundet har jo ikke sig selv til Formaal og sidste Endemaal, og Mennesket er ikke til for Samfundets Skyld, men Samfundets Formaal bestaar i, at det skal være de enkelte Medlemmer behjælpelig med, at naa det Maal, som Gud har sat for dem. Et borgerligt Samfund altsaa, som vel gik ud paa, at forskaffe sine Medlemmer jordisk Velvære og alt, hvad der kan forskjønne Livet og gjøre det behageligt, men paa samme Tid forsømte at tage Hensyn til Gud og hans hellige Bud i Henseende til Styrelsen og alle offentlige Anliggender, vilde uden Tvivl ikke opfylde sin Bestemmelse, og vilde kun

være et retmæssigt bestaaende Samfund, hvad det ydre Skin angaar, men ikke i Virkelighed og i Sandhed.

Men en aabenbar Kjendsgjerning er det, at de højere aandelige Goder, som Vi have omtalt, og som ikke kunne opnaas uden Religionens Røgt og den stadige Overholdelse af de kristelige Bud, Dag for Dag miskjendes og ringeagtes mere og mere af Menneskene; og det paa en Maade, at det synes, som om Tilbagegangen og Forfaldet paa hine højereGoders Omraade bliver større, jo større Fremskridtet er paa det materielle Livs Omraade. Et Bevis, som paa en ganske særegen Maade giver dette tilkjende, have Vi i den Hob af Spot og Forhaanelser, som netop i vore Dage saa hyppigt og aabenlyst udslynges imod Alt, hvad der hører Katholicismen til, en Haan og Spot, som tidligere Tider, der vare gennemtrængte af den kristelige Religions Aand, ikke kjendte noget til og heller ikke vilde have taalt.

Manges Sjælefrelse er derfor udsat for de største Farer; men ogsaa Staterne og Rigerne ere truede og kunne ikke undgaa at lide Skade derved; thi hvor Sæderne og Institutionerne ikke mere ere kristelige, der vakle enhver menneskelig Samfundsordens Fundamenter. Til Værn og Beskyttelse for den offentlige Orden og Freden i Samfundet bliver der ikke andet tilbage, end den raa Magt. Men, hvem kjender og véd ikke, hvor afmægtig denne er, naar Religionen ikke yder den sin Bistand, hvorledes den vel egner sig til, at avle Trældomssind, men ikke glad Lydighed, og hvorledes den skjuler i sig selv Spiren til de værste Omvæltninger? Det er i høj Grad sørgelige Ting, som vort Aarhundrede har erfaret i denne Henseende, og vi vide ikke, om der forestaar os endnu værre. — Vor Pligt er det derfor, selve Tidsforholdene fordre det paa den eftertrykkeligste Maade, at vi søge Frelsemidlerne, hvor de ere at finde. Disse ere: *Anskuelser*,

som stemme overens med *Kristendommens Lærdomme*, og et *Liv*, som svarer til *Kristendommens Forskrifter*, og det for de Enkeltes saa vel som for hele Mængdens Vedkommende. Dette alene kan bringe os Hjælp mod de Onder, som trænge sig ind paa os, dette alene kan beskytte os mod de Farer, som forestaa.

Og vi, ærværdige Brødre, tør fra vor Side ikke lade noget være ugjort eller uforsøgt, som kunde være egnet til, atter at gjenoprette hint kristelige Sindelag i Tænke- og Handlemaade blandt Folkene. Allerede ved andre Lejligheder have Vi gjentagne Gange henledet Opmærksomheden paa dette; men det forekommer Os gavnligt, at Vi i den nærværende Rundskrivelse omtale dette endnu udførligere, idet Vi paa en grundigere Maade udtale Os om de *Pligter*, som Tidsforholdene paalægge *Katholikerne*. Vi ere nemlig overbevidste om, at der er Intet, som i højere Grad vil bidrage til Velsignelse for Nationernes almene Vel, end netop den trofaste Opfyldelse af disse Pligter. Man synes i vore Dage, at drage alt i Tvivl, selv de vigtigste og helligste Anliggender; og man kan derfor saare let blive vildfarende eller tvivlraadig i Henseende til det ene eller andet Punkt. Vor Opgave, ærværdige Brødre, er det, at lære og formane her, som Tidsforholdene kræve det, for at Alle maa finde Sandhedens Vej.

Der er ingen Tvivl om, at der i Henseende til det praktiske Liv paahviler Bekjenderne af den katholske Tro *talrigere og vigtigere Pligter*, end hine, som enten slet ikke eller kun tildels besidde denne Tros ophøjede Gode. Da Jesus Kristus, vor Frelses Ophav, befalede sine Apostle, at de skulde forkynde Evangeliet for al Skabningen, saa har han ogsaa paalagt alle Menneskene det som Pligt, at de skulde tage imod og tro paa de Lærdomme, som forkyndtes dem; og det var netop til Overholdelsen af denne Forpligtelse at Opnaaelsen af den evige Salighed skulde være

knyttet. „Hvo som tror og bliver døbt, han skal blive salig, men hvo som ikke tror, skal blive fordømt.“ (Mark. 16,16.) Men Enhver, der, som det var hans Pligt, har taget imod den kristelige Tro, er derved uden videre ogsaa blevet et Barn, en Undersaat af Kirken og følgelig et Medlem af det herligste og helligste Samfund, der gives, og som den romerske Pave skal lede og regere som det usynlige Overhoveds, Jesu Kristi, Statholder. — Men naar vi nu allerede fra Naturen af ere forpligtede til at elske med speciel Hengivenhed det Samfund, i hvilket vi ere fødte og opdragne, og det paa en Maade, at enhver retskaffen Borger ikke alene skal forsvare sit Fædreland, men ogsaa, dersom det gjøres nødig, maa være beredt til med Glæde at lide Døden for det; hvor meget mere maa da ikke de Kristne være Kirken hengivne i Kjærlighed og Troskab! Er jo dog Kirken den levende Guds hellige Stad, Guds Datter paa Jorden, som, medens den foretager sin Pilgrimsvandring hernede, ogsaa paa sin Side opdrager Menneskene for Gud og fører dem til Saligheden i Himlen! Naar vi da saaledes maa elske vort jordiske Fædreland, som skjænker os vort dødelige Liv, saa skyldte vi aabenbart Kirken langt inderligere Kjærlighed, den vi have at takke for det Liv, som ingen Ende skal tage; thi det er i Sandhed billig og ret, at vi give de højere aandelige Goder Fortrinet frem for Legemets Goder, og at vore Pligter overfor Gud ligge os mere paa Hjærte end vore Pligter overfor Menneskene. — Forøvrigt tør vi jo heller ikke miskjende, at den overnaturlige Kjærlighed til Kirken og den naturlige Kjærlighed til Fædrelandet i Grunden ere Tvillingsøstre, og begge have en og samme Fader, nemlig Gud selv. En Modstrid mellem begge er derfor egentlig ogsaa en Umulighed. Vi tør og skulle følgelig paa den ene Side elske os selv, vise vore Medmennesker Velvillie, elske Fædrelandet, i hvilket vi ere fødte, og Øvrigheden; men vi tør derhos ingen-

lunde glemme, at elske Kirken som vor Moder, og Gud selv med den inderligste Kjærlighed, vi ere i Stand til.

Dette er *den naturlige Orden* i Henseende til vore Pligter. Men det hændes ikke sjældent, det være sig paa Grund af Tidernes Ugunst eller Menneskenes onde Villie, at denne Orden vendes om. Det forekommer nemlig, at Pligterne, som Borgerne have overfor Staten synes at staa i Modstrid med de Pligter, som den kristelige Religion paalægger dem. Dette har sin Grund i, at Hine, som staa i Spidsen for Staterne, enten ikke agte Kirkens hellige Myndighed eller gaa ud paa, at gjøre den til en Tjener for deres Formaal. Dette er Aarsagen til Tvedragten. Her sættes ogsaa mangen en Mands Dyd paa Prøve. Der er en dobbelt Myndighed til Stede, tvende Slags og hinanden modsigende Befalinger gives der Borgerne: Begge kunne de ikke adlyde; thi „Ingen kan tjene to Herrer“ (Matth. 6,24.), medens han adlyder den Ene, maa han forsømme den Anden. Men hvilken af disse to Herrer skulle de adlydes, naar deres Bud staa i Modstrid med hinanden? Derom kan der ikke herske nogen Tvivl. Utilladeligt er det i Sandhed, at blive Pligterne mod Gud utro af Kjærlighed til Menneskene; en Synd er det, at overtræde Kristi Lov, for at adlyde en eller anden jordisk Øvrighed, eller at opofre Kirkens Rettigheder, for ikke at give det Udseende af, at man miskjender en verdslig Lov. „Man maa adlyde Gud mere end Mennesker“. (Ap. Gj. 5,29.). I et saadant Tilfælde maatte Enhver stedse og uden Tøven give det samme Svar, som Petrus og de øvrige Apostle gave den Øvrighed, som forlangte utilladelige Ting af dem. Ganske vist tør en overbevisningstro Kristen, hverken i Krig eller i Fred, lade sig overgaa af nogen Anden i Henseende til Fædrelandskjærlighed, men ikke desto mindre maatte han dog være beredt til, hellere at lide Alt, endog Døden, end blive en Forræder mod Guds og hans Kirkes hel-

lige Sag. — Men de, som ikke ville billige en saadan Anskuelse i Henseende til Pligterne, eller maaske endog brændemærke som Ulydige og Oprørere alle trofaste Katholiker, som handle herefter, de vide ikke, hvad Lovene egentlig ere, hvorom de tale, og hvad der *lovlig og med rette* hører til, for at saadanne Bestemmelser virkelig tør gjøre Fordring paa Lovskraft. Hvad vi her berøre, det er Eder bekjendt, og Vi have gjentagne Gange talt derom. En Lov er aabenbart dog ikke noget andet, end en Anordning, som den retmæssige Myndighed i Overensstemmelse med Fornuftens Grunsætninger har udstedt til det almene Vels Fremme. Men kun den Myndighed er retmæssig, som stammer fra Gud, den første og øverste Hersker, som alene kan give et Menneske Magt over et andet Menneske; der kan aabenbart heller ikke være Tale om Overholdelse af de af Forstanden dikterede Grundsætninger, hvor Sandheden og den guddommelige Lov bliver krænket; endelig kan det, som staa i Modstrid med det højeste og uforanderlige Gode og fjærner Menneskene fra Guds Kjærlighed, sandelig heller ikke være i Virkeligheden til Gavn for Nogen.

Vel er altsaa *den jordiske Øvrigheds* Magt og Anseelse ærværdig i de Kristnes Øjne; vel sé de i den, selv om dens Bærer skulde være mindre værdig, en vis Afglans af den guddommelige Magt og Majestæt; vel ligger det netop dem paa Hjærte, at ære og følge Lovene, ikke af blot og bar Frygt for Straffen, men for deres Samvittigheds Skyld, „thi Gud har ikke givet os Frygts Aand“ (2. Tim. 1, 7.); men naar Statslovene aabenbart afvige fra den guddommelige Lov, naar de staa i Modstrid med den kristelige Religions og Kirkens Love, naar de krænke selve Jesu Kristi Autoritet i hans øverste Stedfortræder og Ypperstepræst, da er det Uret, at adlyde dem, Pligt, at staa dem imod, og det ikke blot i Kirkens Interesse, men ogsaa i selve Statens udtrykkeligste Interesse, til hvis Fordærvelse jo

alt det maa bidrage, som sker til Skade for Religionen. Men heraf fremgaar det ogsaa klart, hvor ubilligt det er, at anklage hine, som hylder disse Anskuelse, for Opsætsighed; thi det er klart, at de ikke nægte Øvrigheden og deres Lands Love den pligtskyldige Lydighed, men at de kun i hine Sager ikke føje sig efter dem, i hvilke disse ingensomhelst Myndighed have, eftersom det er anordnet uden Berettigelse fra Gud og imod Guds Villie, og derfor hverken er Ret eller Lov. Dette er, ærværdige Brødre, som I vide, ogsaa den hellige Apostel Pauli Lære. I sit Brev til Titus formaner han de Kristne til, „at være Fyrster og Øvrigheder underdanige og at lyde deres Bud“; men idet han saa tilføjer: „til al god Gjerning skulle de være redebonne“ (Tit. 3, 1.), giver han at forstaa, at naar Menneskenes Love indeholde nogetsomhelst, der strider imod Guds Lov, det da baade er Ret og Pligt, ikke at adlyde dem. Ogsaa Apostelfyrsten har med Frimodighed svaret dem, som vilde indskrænke hans Frihed til at forkynde Evangeliet: „Dømmer selv, om det er ret for Gud, at lyde Eder mere end Gud; thi vi kunne ikke andet, end tale om det, som vi have sét og hørt“ (Ap. Gj. 4, 19. 20.).

Vort *jordiske Fædreland* tør og skulle vi altsaa elske, men mere end dette vort himmelske; Menneskenes Love skulle vi adlyde, men aldrig tør vi derfor paa nogensomhelst Maade træde Guds Rettigheder for nær: dette er den Kristnes hellige Pligt, dette er ogsaa deres første og fornemste Pligt, fra hvilken alle andre udledes. Vor guddommelige Frelser har jo ogsaa sagt om sig selv, „jeg er dertil født og dertil kommen til Verden, at jeg skal vidne om Sandheden“ (Joh. 18, 37). Og fremdeles: „Ild er jeg kommen at kaste paa Jorden, og hvad andet ønsker jeg, end at Alt brænder“ (Luk. 12, 49). Erkjendelsen af denne Sandhed er den menneskelige Aands herligste Pryd og den glade Omfattelse af dette Bud er den menneskelige

Villies højeste Gode. Og heri ligger netop ogsaa den Kristnes sande Liv og ægte Frihed. Men Omsorgen for denne Sandhed og dette herlige Gode er af Jesus Kristus for alle Tider bleven anbetret til Kirken; og med den moderligste, ømmeste Kjærlighed har Kirken hidtil opfyldt sin Opgave, og vil den ogsaa for Fremtiden opfylde den.

Men hvilken *heftig Kamp* er der ikke desto mindre netop i vore Dage antændt mod Kirken! De menneskelige Videnskaber have i vore Dage opdaget meget, som hidtil var indhyllet i Mørke, og opfundet meget, som kan være til Nytte for vort Liv hernede; i deres Forfængelighed have Menneskene saa trot, at de ikke mere trængte til en højere Magt, og derfor heller ikke til den guddommelige Lov. De have derfor ment at turde anmasse sig det Herredømme, som ene og alene tilkommer Gud; de have trot, at finde i sig selv og i deres blotte Natur, Midlet og Normen for Erkjendelsen af enhver Sandhed; de have søgt, at udlede deres religiøse Pligter af Naturen alene og at føre dem tilbage alene paa Naturen. De kjende derfor ikke nogen overnaturlig guddommelig Aabenbaring, de ville intet vide om Lydighed mod en kristelig Morallov og mod Kirken, ingen lovgivende Myndighed og ingen Rettigheder tilkjende de Kirken, ja der er efter deres Mening ikke engang Plads for Kirken i Statens Institutioner. Med disse Anskuelse gjøre de sig al mulig Umage for at vinde Stilling og Anseelse i det offentlige Liv og at rive de offentlige Embeder til sig, fordi de ere overbeviste om, at det paa den Maade snarere lykkes dem, at omdanne Nationernes Love og Anskuelse og Sæder efter deres egen Tænkemaade. Aabentlyst og hemmeligt gaa de derfor ogsaa frem imod den katholske Kirke; og medens de forunde alle, selv de fordærveligste Vildfarelser al mulig Frihed, lægge de kun altfor ofte Bekjendelsen af den kristelige Tro i Lænker og Baand.

Under disse sørgelige Forhold maa alle Kristne frem for alt være betænkte paa og drage Omsorg for, med ængstelig Omhyggelighed at bevare *den hellige Tro* i deres egne Hjærter, og navnlig stedse at være udrustede mod en falsk Videnskabs bedragerske og falske Slutninger. Af ganske særlig Nytte og i høj Grad tidsvarende forekommer det Os at være, her paa det mest indtrængende at anbefale til Alle, i Forhold til de Talenter som Gud har givet dem, et flittigt Studium af Troens Sandheder og af alt det, som paa nogensomhelst Maade staar i Forbindelse dermed. Og da Troen ikke alene skal blomstre til enhver Tid i vore Hjærter, men ogsaa stedse voxe, minde Vi om, at vi ikke tør høre op med, at bede med Apostlene ydmygt og indstændigt til Herren: „Forøg os Troen!“ (Luk. 17, 5.)

I denne Henseende gives der nu *Pligter*, som til enhver Tid maa ligge alle Kristne paa Hjærte, men ogsaa saadanne, som navnlig paahvile os i vore Dage. Om det ogsaa stadig var Kirkens Sag, at søge Guds Ære og at fremme Menneskenes Frelse og derfor at forkynde Sandheden og at fjerne enhver Vildfarelse fra Hjærterne, saa er dette dog ganske specielt Tilfældet i vore Dage, hvor falske og vrangte Anskuelser af enhver Slags have fundet saa stor Udbredelse. Rigtignok er Troens Forsvar i første Linie deres Sag, som Gud har gjort til Forstandere i sin Kirke; men ogsaa „enhver almindelig Kristen er forpligtet til, at bekjende Troen, at undervise eller styrke Andre i den og at tilbagevise de Vantroendes Angreb“ (Thom. af Aquin, 2, 2 qu. 3, 8 Art. 2. ad 2.) At vige for Fjenden, eller at tie, nu, hvor der alle Vegne lyder saa høje Skrig imod Sandheden, det er Feighed eller ogsaa deres Sag, som drage Sandheden i Tvivl. Under alle Omstændigheder er det bekæmmende og en Fornærmelse mod Gud, fordærveligt for den Enkeltes og hele Mængdens Sjælefrelse, gavnligt alene for Troens Fjender, hvis Mod og Forvovenhed kun styrkes og forøges ved en saadan Fremgangsmaade.

Fremdeles er det jo ogsaa sædvanligvis saare let, at gjendrive alle de falske Beskyldninger mod Kirken og alle Fordommene imod den; med lidt Anstrængelse lykkes det stedse. Men desto uforsvarligere er derfor ogsaa den *Ladhed*, som Vi tale om. Og er det dernæst maaske ikke Enhvers Pligt, ogsaa i det Ydre med Frimodighed at bekjende, hvad han erkjender og tror paa som Kristen? Denne Frimodighed alene er ofte allerede tilstrækkelig til at bryde Fjendernes Overmod. Og endelig er den Kristne jo dog ogsaa født til Kamp; og jo hedere Kampen er, desto sikrere er ogsaa med Guds Hjælp Sejren. „Værer frimodige: Jeg har overvundet Verden“ (Joh. 16, 33). Det er vel sandt, at han, som har grundlagt og opholder Kirken, Jesus Kristus, for at føre den til Sejr, ikke trænger til Menneskers Hjælp; men ikke desto mindre har han villet, at vi, for at opnaa Frelsens Frugter, som han har erhvervet, ogsaa fra vor Side maa medvirke. Og dette er ingenlunde et Tegn paa hans Svaghed, med et Bevis paa hans uendelige Godhed.

Denne Pligt fordrer først og fremmest af os, at vi *aabent og frimodigt bekjende den katholske Tro* og efter Evne og Kræfter drage Omsorg for, at ogsaa Andre lære den at kjende. Det er jo en bekjendt Sag, at der ikke gives nogen værre Fjende af den kristelige Tros Sandhed, end Uvidenhed om den. Det er for det meste tilstrækkeligt, at den forkyndes og bliver rigtig forstaaet, for at den naar til Sejr; og overalt, hvor der findes en oprigtig og fordomsfri Aand, nødes en saadan Aand ogsaa til at anerkjende den kristelige Tro. Rigtignok er Troen selv en særegen Gave af Guds Naade og Godhed, men Sandhederne, som den har til Gjenstand, blive dog sluttelig ifølge Tingenes sædvanlige Orden kun derved bekjendte, at de forkyndes: „Hvorledes skulle de tro paa den, om hvem de ikke have hørt? eller hvorledes skulle de høre, uden der er Nogen, som forkynder? . . . Altsaa kommer Troen derved, at man

hører, men at man hører sker ved Guds Ord.“ (Rom. 10, 14.—17.). Da Troen altsaa er uundgaaelig nødvendig til Frelse, er det ogsaa nødvendigt, at Guds Ord bliver forkyndt. Rigtignok paahviler Omsorgen for at prædike og undervise formedelst guddommelig Ret Kirkens Lærere, dem nemlig, som „den Helligaand har sat til at styre Guds Kirke“ (Ap. Gj. 20, 28.), navnlig den romerske Pave, Kristi Statholder, den øverste Magthaver i Kristi Kirke og Forkynderen af det, som vi skulle tro og gjøre. Dog skal Ingen mene, at ikke ogsaa *de sædvanlige Troende* og frem for alt hine, som Gud har udrustet med særegne Aandens Gaver, ere forpligtede til at vise deres Talenter og deres Sjæleiver i denne Henseende og, naar det er nødvendigt, uden derfor at anmasse sig den egentlige Lærers Stilling, at blive ligesom et Ekko af det, som de selv have hørt, og at meddele det til Andre. Denne de almindelige Kristnes Deltagelse og Virksomhed i Troens Forkyndelse forekom jo ogsaa det vatikanske Koncils Fædre, at være ikke alene nyttig og ønskelig, men endog nødvendig. „Vi formane“, saaledes sige de, „alle Kristne, navnlig hine, som indtage en eller anden fremragende Stilling eller virke som Lærere, vi besværgede dem for Kristi Kjærligheds Skyld, og byde dem i Kraft af den samme Herres og Frelsers Autoritet, at de bestræbe sig for og anvende alle deres Anstrængelser paa, at holde enhver Vildfarelse borte fra den hellige Kirke og at udbrede Troens rene Lys“ (Constit. Dei filius.). Vi tør her ej heller glemme, at Alle ere i Stand til at udbrede den katholske Tro; navnlig ved deres eget Exempel paa et med Troen overensstemmende Liv og ved deres egen Bekjendelse af Troen.

Blandt Pligterne, som vi have overfor Gud og Kirken, staar den altsaa øverst, at vi alle efter Evne og Kræfter bestræbe os for, at *udbrede den kristelige Sandhed* og at *forsvare den overfor de modsatte Vild-*

farelser. Men ville vi paa en tilfredsstillende Maade opfylde disse vore Pligter, saa tør vi ikke enkeltvis og adskilte fra hverandre begive os paa Kamppladsen. Jesus Kristus har nemlig forkyndt, at Modsigelserne og Fjendtlighederne, han selv maatte udstaa, ogsaa skulle blive den af ham grundlagte Institution, hans hellige Kirke, til Del; netop heri ligger jo ogsaa Grunden til, at Mange ikke ville opnaa den Frelse, han har erhvervet os. Han vilde derfor heller ikke have blot enkelte Tilhængere af sin Lære, men han vilde forene dem til et Samfund, sammenføje dem til eet Legeme, „som er Kirken“ (Kolos. 1, 24.), hvis Hoved han selv er. Saaledes gennemstrømmer da Kristi Liv hele hans mystiske Legeme, det giver de enkelte Lemmer Liv og Næring, det forbinder dem med hverandre og sætter dem i Stand til at opfylde deres Bestemmelse, endskjønt de Enkelte have en forskjellig Gjerning. („Thi ligesom vi have mange Lemmer paa ét Legeme, men alle Lemmer have ikke den samme Gjerning, saaledes ere vi mange ét Legeme i Kristus, men hver for sig ere vi hverandres Lemmer“ (Rom. 12, 4. 5.). Kristi Kirke er altsaa et i sig selv fuldkomment Samfund og tilmed højt ophøjet over ethvert andet Samfund. Dens guddommelige Stifter har ogsaa selv villet, at den skulde skride fremad til Menneskenes Frelse, dannende en Enhed og som „en ordnet Krigshær“ (Højs. 6, 9.). Denne den kristelige Kirkes Forfatning og Skikkelse er uforanderlig; heller ikke tør Nogen indenfor den leve efter sit eget Godtbefindende og lægge Kampmetoden til rette efter sin egen Mening; thi hvo som ikke samler med Jesus Kristus og hans Kirke, han adsplitter, og et Menneske, som ikke kæmper sammen med ham og hans Kirke, gaar efter al Sandsynlighed frem mod Gud selv.

Til denne Overensstemmelse i Henseende til Sidelag og til denne Endrægtighed i Handlemaade, som den katholske Religions Fjender ikke uden Grund

frygte, hører nødvendigvis frem for alt *Overensstemmelse i Henseende til Meninger*. Hertil formaner Apostelen Paulus Korintherne meget indstændigt og med meget vægtige Ord, idet han skriver: „Men jeg formaner eder, Brødre, ved vor Herres Jesu Kristi Navn, at I alle føre den samme Tale, og at der ikke maa være Splidagtigheder iblandt eder; men at I maa være fuldkomne i det samme Sindelag og i den samme Mening.“ (1. Kor. 1, 10.). Hvor viis denne Opfordring er, kan man let erkjende. De menneskelige Handlinger have nemlig deres Oprindelse i Aanden; derfor kan der heller ikke herske nogen Overensstemmelse i Henseende til Villie og Handlemaade, naar Sjælene hylde forskellige Anskuelser. Men de, som følge Fornuften alene, kunne kun saare vanskeligt have de samme Anskuelser. Thi det er saare vanskeligt at lære Tingene at kjende, og Aanden, som fra Naturen af er svag, skuffes ikke sjældent ved Meningernes Forskjellighed og ved ydre Paavirkninger; og dertil kommer endnu Lidenskaberne, som ofte røve eller dog i det mindste svække Dygtigheden til at erkjende det Sande. Deraf kommer det, at der i Ledelsen af Staterne ofte gjøres Forsøg paa at opretholde ved Vold og Magt Enigheden blandt dem, som slet ikke stemme overens i deres Anskuelser. Anderledes forholder det sig med de Kristne. Disse modtage deres Tro af Kirken og de ere forvissede om, at de under dens Autoritet og Ledelse besidde Sandheden. Som der derfor kun gives *én Kirke*, fordi der kun gives *én Kristus*, saaledes gives der paa hele Jorden og kan der kun gives ogsaa kun *en eneste Lærer* for alle Kristne. „Een Herre, én Tro“ (Efes. 4, 3.). „Men efterdi de have den samme Troens Aand“ (2. Kor. 4, 13.), ere de frem for alt i Besiddelse af det, som fremkalder hos Alle Overensstemmelse i Villie og Handlemaade. Dog maa *Overensstemmelsen*, som Apostelen Paulus formaner, være *fuldkommen*. Den kristelige Tro støtter sig ikke til menneskelig, men til guddommelig Autoritet. Og hvad

Gud aabenbarer for os, holde vi for sandt, ikke fordi vi med Forstandens Lys erkjende Tingenes indre Sandhed, men fordi Gud selv, som ikke kan føres bag Lyset og heller ikke selv skuffe, taler til os. Deraf følger, at vi maa skjænke enhver enkelt Sandhed, om hvilken det er fastslaaet, at den er aabenbaret os af Gud, det samme troende Bifald. Naar vi ikke samtykke i en af disse Sandheder, saa er det det samme som at forkaste dem alle. Troens Fundamenter undergraves følgelig lige saa godt af hine, der nægte, at Gud har talt til Menneskene, som af hine andre, der drage hans uendelige Sandhed og Visdom i Tvivl. Men hvilke Sandheder Gud har aabenbaret, har *Kirken* at afgjøre, til hvem Gud overdrog det Hverv, at bevare og forklare hans Aabenbareelser. Og *den øverste Lærer* i Kirken er *den romerske Pave*. Sindenes Overensstemmelse fordrer en fuldkommen Overensstemmelse i den samme Tro, og tillige en lige saa fuldstændig Underkastelse af Villien overfor Kirken og dens Overhoved, som overfor Gud. Men denne Underkastelse af Villien, som Troen fordrer, er, ligesom Troen selv, kun da en fuldkommen og sand Lydighed, naar den er udelt; og netop i denne Troens og Lydighedens Udelthed, der netop tror og følger Alt, hvad Gud har aabenbaret og anordnet, plejer man at se det karakteristiske Kjendetegn, som skiller *Katholiker* og *Ikke-Katholiker* fra hverandre. Overordentlig smukt forklarer den h. Thomas af Aquin denne Sandhed med følgende Ord: „Troens Formalgjenstand er den øverste Sandhed, for saa vidt denne aabenbarer sig i den h. Skrift, og i Kirkens af selve denne øverste Sandhed udvældende Lære. Derfor kan Ingen, som vægrer sig ved at modtage sin Tro af Kirkens ufejlbare Læreembede, sige om sig selv, at han besidder Troens Gode; de enkelte Trossandheder kan han besidde, men paa ingen Maade Troen selv . . . . Hvo som anerkjender Kirkens Lære som sin Tros ufejlbare Regel og Norm, han tager imod Alt, hvad Kirken

lærer; thi dersom han efter eget Godtbefindende vilde træffe et Udvalg blandt Kirkens Læresætninger, for at tro paa den ene Læresætning, men ikke paa den anden, saa vilde han aabenbart forlade Kirkens Lære som ufejlbar Trosregel, for at følge sin egen Villie. Hele Kirken har kun én Tro ifølge Apostelens Ord: „Fører alle den samme Tale, at der ikke maa være Splidagtigheder iblandt eder“ (1. Kor. 1, 10.). Men dette vilde være en Umulighed, dersom opkastede *Trosspørgsmaal* ikke bleve afgjorte af hele Kirkens *Forstander*, hvis Afgjørelse hele Kirken maa underkaste sig. Derfor tilkommer det ene og alene Pavens Antoritet at fastslaa Trossandheder og Alt, hvad der angaar hele Kirken.

Vil man nu drage *Grænserne for denne Underkastelse*, saa maa Ingen tro, at man kun skal adlyde Kirkens Hyrder, navnlig den romerske Pave, i hine Sager, som høre til Trossandhederne, hvis haardnakkede Forkastelse er Vranglære. Ja, det er heller ikke tilstrækkeligt, at man ogsaa oprigtigt og urokkeligt samtykker i hine Lærdomme, som vel endnu ikke ere definerede ved en højtidelig Læreafgjørelse, men dog af det almindelige Læreembede i Kirken fremstilles for vor Tro som aabenbarede af Gud. — og om hvilke det Vatikanske Koncil siger, at de maa fastholdes formedelst guddommelig og katholsk Tro. De Kristnes Pligt er det desuden, at de lade sig lede og føre af Biskopperne overhovedet og af den romerske Pave i Særdeleshed. Hvor naturligt dette er, det er indlysende. Thi det, som er indeholdt i den guddommelige Aabenbaring, har dels Hensyn til Gud, dels til Menneskene, dels til Sager, som ere nødvendige til Menneskenes evige Frelse. Men ifølge guddommelig Ret udstedes der af Kirken, og specielt for hele Kirkens Vedkommende af den romerske Pave, Forskrifter baade i Henseende til det, som vi skulle tro, og i Henseende til det, som vi skulle gjøre. Derfor maa det tilkomme Pavens Autoritet at dømme om, hvad den guddommelige Aabenba-

ring indeholder, hvilke Lærdomme stemme overens med den, og hvilke afvige fra den; ligeledes maa han kunne vise, hvad der er tilladt og hvad der ikke er tilladt; hvad vi skulle gjøre og hvad vi skulle undlade, for at opnaa den evige Frelse, ellers kan han ikke være for Menneskene hverken en sikker Udlægger af Guds Ord eller en tilforladelig Fører i Livet.

Men vi maa trænge endnu dybere ind i *Kirkens Væsen*. Den er ikke en tilfældig Forening af Kristne, men et af Gud stiftet Samfund, som sigter til at skjænke Sjælene Fred og Hellighed. Og da alene den formedelst Guds Barmhjertighed er i Besiddelse af de dertil nødvendige Midler, saa har den bestemte Love, bestemte Embeder, og i det kristelige Folks Styrelse gaar den en til dens eget Væsen svarende Vej. Denne Styrelse er imidlertid vanskelig. Thi Kirken styrer Mennesker, som ere adspredte over hele Jorden, forskellige baade i Sæder og Skikke, som leve i de enkelte Stater efter disses Love, som maa underkaste sig baade den politiske og den kirkelige Myndighed. Disse Pligter forene sig i de samme Personer, men de staa ikke i Modstrid med hinanden, ej heller tør de blandes sammen; thi de første sigte til Statens Vel, de andre til Kirkens Vel, baade de første og de sidste til Menneskenes Fuldkommengjørelse.

(Sluttes.)

Katholsk Literatur.

Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 1: **Kristi Kirke.** (*Andr. Fred. Høst & Søn*, 39 Sider). Saaledes er Titlen paa en lille Piece, der bebuder sig selv som den første i Rækken af flere. Den fremtræder som et Nødværge mod de nærgaaende Angreb paa den katholske

Kirke, der i den sidste Tid i Pieceform under forskjellige Titler ere fremkomne fra en enkelt kjøbenhavnsk Præst i Folkekirken, hvis Identitet fremgaar af Titelbladets Motto: „Enhver Strid for Sandheden imod Løgnen og Vildfarelsen virker til sidst i Fredens Tjeneste“.

Den foreliggende Piece giver en Fremstilling af, hvad Kristendom er og fremsætter den videnskabelige Fremstilling af dette Æmne, som Folkekirken i hele Bibliotheker ikke kan blive enig om, paa en saa alménforstaaelig og letfattelig Maade *sine ira et studio*, uden Lidenskabelighed og uden at kræve særlige theologiske Kundskaber til Forstaaelsen, at vidtløftige Studier gjøres ganske overflødige.

I al sin Fordringsløshed foreligger her en glimrende klar Fremstilling af, hvad Kirken er, en Fremstilling, der maa give enhver ærlig Bekjender af Folkekirken et alvorsfuldt og velsignelsesrigt Stof til Eftertanke. I snart 400 Aar har Lutherdommen været Statsreligion i Danmark, men i al den lange Tid er der ikke fremkommet en eneste videnskabelig Begrundelse af dens Sandhed. Enhver Drøftelse af dette Spørgsmaal var lige til Grundloven af 5. Juni 1849 afskaaren ved et Magtbud. Der er saaledes endnu aldrig ført noget videnskabeligt Forsvar for Lutherdommens Sandhed; man har kun indskrænket sig til med Ord og Skrift at angribe den katolske Kirke, men aldrig tilladt den at forsvare sig.

Det er gaaet til ganske paa samme Maade som i sin Tid med Schleswigholstenerne. I Hertugdømmerne og i den tyske Presse gav man en farvet Fremstilling af den danske Statsret, som blev troet, fordi den tysktalende Del af det danske Monarkis daværende Undersaatte og det store tyske Folk ikke forstod Dansk og derfor var udelukket fra nogensinde selv at se de danske Gjendrivelses af Usandhederne, samtidig med, at ethvert tysk Presseorgan lukkede sig for en dansk Modforestilling paa tysk Sprog.

Ganske paa samme Maade har Danmark fra 31.

Oktober 1536 til 5. Juni 1849 med Magtsprog været udelukket fra den katholske Kirkes Forsvar mod de Angreb, som den fra Tyskland her i Landet ved Kristian den Tredie og hans tyske Lejesvende med Magt indførte tyske „Reformation“ fremsatte mod Kristi Kirke, vore danske Forfædres Tro. Ja saa vidt gik Frygten for, at Befolkningen skulde lære deres Forfædres, *Asger Rygs*, Biskop *Absalons*, *Valdemarernes* og Dronning *Dagmars*, Kristentro at kjende, at man ikke engang tillod at holde *dansk* Prædiken i den eneste katholske Kirke, der den Gang fandtes i Landet, St. Ansgars Kirke i Kjøbenhavn, ligesom det overhovedet kun ved et Tryk fra Udlandet tillodes at have en katholsk Gesandtskabskirke her i Landet. Vort Lands politiske Interesser krævede en saadan Kirke; thi enten maatte Landet finde sig i, at ingen Gesandter fra Europas styrende Stormagter vilde lade sig akkreditere i vor Hovedstad eller ogsaa maatte det tillades dem at udøve deres Religion uhindret. Men man forbød deres Præster at tale i noget Sprog, som Landets Borgere kunde *forstaa*. Saa angst var man for, at den katholske Kirke skulde komme til Orde, og saa liden Tillid havde man til, at Lutherdommen, som var Landets tvungne Religion, kunde forsvare sig med Grunde mod den katholske Kirke, skjønt den altid i Ord og Skrift selv roste sig som „Sandheden, der var uimodstaaelig ved sin egen Kraft“.

Nu har en kongelig ansat Præst i Folkekirken haft den Dristighed uden at agte paa, at den katholske Kirke ikke længer er knæblet her til Lands, at aabne et Felttog imod Kirken, skjønt Ingen har givet ham nogen Anledning dertil.

De Spørgsmaal, der ere rejste, kunne allesammen indskrænkes til noget saa simpelt som det at skjelne en falsk fra en ægte Hundredkroneseddel. Andet og mere drejer Striden sig i Virkeligheden ikke om. Har den af Kristus stiftede Kirke elller den af Luther, *in specie* Kristian den Tredie, stiftede Stats- og Folkekirke Ret?

Skulde vi tro paa *Kristus*, saaledes som vore Forfædre i Danmarks Stormagtstid gjorde, eller skulde vi tro paa *Luther* saaledes som vore Forfædre bleve tvungne til, da *tysk Religion* blev indført her i Landet under *Kristian den Tredie* og Danmarks Tilbagegang begyndte?

Dette er det simple Spørgsmaal, som nærværende Piece besvarer videnskabeligt, roligt, logisk i et klart Sprog, paa en Maade, som enhver Mand, der blot har ganske jævn almindelig Dannelse kan forstaa. Dette lille fordringsløse Skrift, der saa at sige umærkeligt indeslutter et meget stort Fond af theologisk Videnskab i en overordentlig letfattelig Fremstilling, vil med Glæde og Opbyggelse kunne læses af Alle. For Katholiker vil det ikke frembyde andet Nyt end den elegante og populære Form; for Medlemmer af Folkekirken, baade Theologer og Ikke-Theologer, vil det derimod aabne Synspunkter, som ere dem ganske nye, og derfor bør det særlig anbefales saadanne Læsere, der ærligt søge Sandheden, men i den Vrimmel af „Sandheder“, som Folkekirken under Navn af Kristendom dækker med sit vide Klædebon, lige som Pilatus *tvinges* til at spørge: Hvad er Sandhed?“

Først nu kan det Spørgsmaal besvares, om *Kristus* eller *Luther* har Ret. For 354 Aar siden nægtede man *Kristus* Ordet i Danmark, nu har Grundloven givet Ordet frit, og *Lutherdommen* har selv optaget Diskussionen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Tyskland. Om *Paven* og den afdøde Kejsersinde *Augusta* af Tyskland bringer „Köln. Volksz.“ nogle interessante Meddelelser af en højtstaaende Person, som for et Par Uger siden i en Privataudiens hos Pave Leo XIII talte med denne om den afdøde Kejsersinde.

Paven ytrede blandt andet følgende: „Paa Grund af hendes uegennyttige, velgjørende Virksomhed, som saa vidt det var muligt skulde ske i Stilhed og ukjendt, har Kejserinden stedse staaet for Os som et Mønster paa en Kvinde og Herskerinde. Hendes milde, forsonlige Sindelag har ikke sjældent ydet Os *væsentlige Tjenester*, naar Vi anstrængte Os for, at skjænke Tyskland den religiøse Fred tilbage.“ Den h. Fader havde navnlig lagt Mærke til, at Kejserinden nærede stor Ærbødighed for den hellige Elisabeth af Thüringen og Hessen, hvis direkte Efterkommer Kejserinden var. — „Köln. Volksz.“s Meddeler havde det Hverv, at udtale *Kejserindens Tak* til Paven for dennes mangehaande *Bestræbelser for Afskaffelsen af Kulturkampen i Tyskland* og tillige at forsikre Leo XIII om Kejserindens største Højagtelse.

— Keiserinde Augusta nærede, som bekjendt, klar Forstaaelse og stor Kjærlighed og Interesse for de Samfund, som stode i den kristelige Velgjørneheds Tjeneste, navnlig hædrede hun til enhver Tid *de katholske Ordenssamfund*, som havde Opdragelsen og Sygeplejen for Øje. Ogsaa med *den katholske Svendeforening* er hun flere Gange traadt i Forbindelse. Hendes Bestræbelser lykkedes det saaledes, trods mange Vanskeligheder, at Svendeforeningens Grundlægger *Kolpings* testamentariske Ønske om, at blive begravet i Minoriterkirken i Köln, blev opfyldt. Og da den nuværende Generalpræses, Pastor *Schäffer*, i den Anledning begav sig til Slottet ved Koblenz, for at takke Kejserinden i Foreningens Navn, underholdt hun sig en hel Time med ham og viste ved sine Bemærkninger, hvor godt hun forstod Kolping og hvor nøje hun kjendte hele Svendeforeningens Formaal og Forfatning og at hun nærede den mest levende Sympathi for den afdøde Kolpings Værk. Hun var den Gang *Abonnet* paa Svendeforeningens Organ „Rhein. Volksbl.“ og lovede at være en ivrig Læserinde af Bladet. Gjentagne Gange mod-

tog Generalpræses Schäffer opmuntrende Haandskrivelser og milde Gaver til Foreningen. I Anledning af Grundlæggelsen af Svendeforeningens nye Hjem i Köln skjænkede hun 500 Mark, og ved Indvielsen et kostbart Krucifix, som „til Minde om denne vigtige Dag og om den Kjærlighed, som Landets Moder nærrede til Svendeforeningen, stedse skulde have sin Plads i Svendehjemmet.“

Münster. Ti store Kister med Linned og Klæder ere ankomne fra Berlin til *Klemens-Hospitalet* i Münster som testamenteret Gave fra Kejserinde Augusta. En af de barmhjertige Søstre ved Hospitalet var i en lang Aarrække ansat som fast Sygeplejerske hos Kejserinden og var ogsaa tilstede ved hendes Dødsleje i Berlin.

Bayern. *Passionsskuespillene i Oberammergau* finde Sted i Aar paa følgende Dage: 26. Maj (anden Pintsedag) 1., 8., 15., 16., 22., 25. og 29. Juni, 6., 13., 20., 23., 27. Juli, 3., 6., 10., 17., 20., 24., 31. August og 3., 7., 14., 21., 28. September. Forberedelserne, som ledes af Borgmester Lang, ere allerede vidt fremskredne.

Frankrig. „Bourgogne“, et katholsk Blad i Auxerre, har foranstaltet en Indsamling til Bedste for de *Gejstlige*, hvis Gage er bleven suspenderet af Kultusministeren, fordi de for nylig have benyttet sig af deres Ret som Borgere, til at deltage i Valgene og anbefale kristelige Kandidater. Den sjette Liste viser nu en samlet Sum af 43,913 Francs: atter et glimrende Vidnesbyrd om de franske Katholikers Offervillighed.

— Ifølge „Westf. Merkur“ havde den bekjendte Skildrer af „Sæderne“, Romanforfatteren *Zola* søgt at opnaa en ledig Plads i det franske Akademi. I det hemmelige Udvalg, som skal prøve de forskjellige Ansøgerees Berettigelse til at optages blandt Akademiets Medlemmer, optraadte blandt Andre ogsaa *Lesseps* med

Varme for Zola. Men saa tog *Ernst Renan* Ordet og erklærede, ifølge „Univers“, at hans Samvittighed aldrig vilde tillade ham, at sidde sammen med en Forfatter, som næsten paa enhver Side, ja i enhver Linie i sine Romaner fornægter Sædeligheden, saarer Blufærdigheden, paa det groveste udfordrer alle anstændige Mennesker og kun føler sig vel i Snavset. „Jeg har lige læst hans nyeste Skrift „*La bête humaine*“; efter denne Læsning kan jeg kun sige min Mening med ét Ord: han er et *væmmeligt Dyr* (degôutant animal) . . .“ Dommen er rigtig og tillader ingen Mistanke, da den er bleven fældet af en *Ærke-Fritænk*er og Gudsforlægter, hvis Skrifter i mange Henseender heller ikke ere meget bedre end Smudslitteraturen og ved deres mindre frastødende Form maaske endnu farligere.

London. Alle Foreningerne, som toge Del i den store Dokarbejderbevægelse, have besluttet at deltage i Festlighederne, som finde Sted den 8. Juni i Anledning af *Kardinal Mannings 25aarige Jubilæum som Biskop af Westminster* (London). I en Forsamling, som afholdtes i dette Øjemed, og overværedes af Tillet og andre Arbejderførere, blev det betonet, at det ikke drejede sig om den *religiøse* Side af Jubilæet, men fordi Londons Arbejderbefolkning vilde yde Kardinalen Anerkjendelse for, at han i Løbet af 25 Aar stedse havde været med, naar Arbejdernes Vel og Ve stod paa Spil.

Berlin. Et yderst smerteligt Tab har det katholske Centrum lidt, idet en af dets Førere, Vicepræsidenten i den tyske Rigsdag, Friherre *v. Franckenstein*, er afgaaet ved Døden. Den Afdøde var en Broder til den forrige østerrigske Gesandt ved det danske Hof, Baron *v. Franckenstein*.

Rom. „Secolo“ bringer en Meddelelse om, at Pave Leo XIII er betænkelig syg. De katholske Blade i Rom have hidtil ikke berettet noget om en alvorlig Sygdom. Den 2. Marts bliver den h. Fader 80 Aar.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Januar. 3. Sønd. e. H. 3 K. Knud, Konge og Mart. — **27. M.** Johannes Kryostomus. Biskop og Kirkelærer. — **28. Ti.** Agnes secundo, Jomfru og Mart. — **29. O.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. To.** Martina, Jomfru og Mart. — **31. F.** Petrus Nolaskus, Bekjender. — **1. Februar,** L. Ignatius, Biskop og Mart.
Søndag den 2. Februar Septuagesima Marias Renselse eller Kyndelmisse (Den højtidelige Lysevielse begynder i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9³/₄).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 26. Januar Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Kongregationen takker den ubekjendte Giverinde hjærteligst for den velkomne Julegave.

Paa Kongregationens Vegne:
A. Lohrer, Sekretær.

Svendeforeningen. Søndag den 26. Januar: Foredrag,

Mariaforeningen afholder Møde Søndag den 26. ds. efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre, Mandag d. 27. ds. Kl. 8¹/₂ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.

Unio. Søndag d. 2. Februar Kl. 8¹/₂ Aften: Musikalsk Aftenunderholdning i Vinterlokalet, Østergade. Gratis Entré, alle Foreningens Medlemmer indbydes.

Mariakongregationen for Mænd afholder Søndag. d. 2. Febr. Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Den katolske Syge- og Ligkasse. Den aarlige Generalforsamling afholdes Fredag d. 31. Januar Kl. 8¹/₂ Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen, Bredgade 64, 1 Sal'

P. B. V.
F. M. Jensen.

Bekjendtgjørelse.

En Portion af Kozlowskis Familieleg at til trængende Jomfruer og Enker af den herværende katolske Menighed er bleven ledig. De Personer, som ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen af denne Legatportion, ville inden Søndagen den 2. Februar indgive deres Ansøgning. Skema erholdes og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratböcker eller hos Undertegnede.

Kjøbenhavn, d. 16. Jan. 1890.

J. Braun, Sognepræst.

En komplet Samling af „Nord. Ugeblad“ (37 Aargange) uindbunden, sælges for 50 Kr. Redaktionen anviser.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 5.

Søndagen den 2. Februar.

1890.

Indhold. Pavelig Encyklika om Katholikernes Pligter. Blasiusvelsignelsen og de indviede Lys.

Pavelig Encyklika

om

de Kristnes fornemste Pligter som
Statsborgere.

(Sluttet.)

Efter denne Begrænsning af Rettighederne og Pligterne er det indlysende, at Statens Styrere ere frie i deres Anliggender, og det ikke blot ikke mod Kirkens Villie, men endog med dens Understøttelse; thi da Kirken hovedsagelig fordrer, at Fromheden skal plejes, som er Retfærdighed mod Gud, saa opfordrer den netop tillige derved til Retfærdighed mod Fyrsterne. Men Kirkens Magt er ikke desto mindre ophøjet over hin, da dens hele Bestemmelse jo er, at lede Menneskene saaledes, at „de søge Guds Rige og hans Retfærdighed“

(Matth. 6, 33.). Uden at lide Skibbrud paa Troen, tør Ingen drage i Tvivl, at Sjælenes Styrelse ene og alene blev overdraget til Kirken, og at Statsmagten ikke har nogensomhelst Ret dertil; thi Jesus Kristus har ikke anbetroet Himmeriges Nøgler til Kejseren, men til Petrus. — Men med denne Lære om den politiske og den kirkelige Myndighed er der endnu forbunden andre Sager, som ikke have ringe Betydning, og som Vi her ikke ville forbigaa med Taushed.

Kirken adskiller sig fra ethvert politisk Samfund. Selv om den ogsaa paa en vis Maade ligner et Kongerige, saa er dens Oprindelse, dens Formaal, dens hele Væsen dog alle jordiske Rigers saare uligt. Kirken har derfor Ret til at bestaa med sine egne Love og Indretninger, der svare til dens Natur. Og da den fremdeles ikke blot er et i sig selv fuldkomment Samfund, men ogsaa overgaar ethvert andet menneskeligt Samfund i Værdighed, saa er det ubilligt at fordre af den, at den skal lempe sig efter de politiske Partiers Intriger og opofre sine Rettigheder for de politiske Omvæltningers Foranderlighed. Af den samme Grund er ogsaa enhver fremmed Ret hellig og ærværdig i Kirkens Øjne, hvor nidkjært den end maatte vaage over sine egne Rettigheder; og det ligger fjærnt fra den at bestemme sig med Forkjærlighed for den ene Statsform imod den anden, og at ville gribe ind i selve Udviklingen og Dannelsen af de rent borgerlige og politiske Forhold blandt de kristelige Nationer: alle Statsformer og Statsindretninger ere den tilpas, saafremt Troen og Sæderne kunne opretholdes. — Efter dette Kirkens Exempel maa ogsaa de enkelte Kristne indrette deres Tænke- og Handlemaade. Der er ingen Tvivl om, at det jo er dem tilladt at være virksomme paa det politiske Omraade, saafremt der ikke sker noget imod Sandhed og Retfærdighed, og i de politiske Kampe at virke hen til, at de Anskuelser sejre, som ifølge deres Mening ere til større Nytte for det almene Vel. Men

et Misbrug af Religionen vilde det være at gjøre Kirken til en Tjener af Partiformaal og at ville gjøre Krav paa dens Bistand, for at ødelægge Modstanderne. Religionens Interesser maa tværtimod staa øverst hos alle Kirkens Børn. Ja, selv i politiske Anliggender, som jo ikke tør skilles fra Moralloven og Religionen, maa de stadig og frem for alt have det for Øje, som er til Nytte og Gavn for Religionen og Kirken. Men naar Kirkens Interesser ere truede, maa de selv lægge al Splid til Side og med Samdrægtighed og Enstemmighed gjøre Religionens hellige Sag til deres egen og forsvare den: den er jo deres allerhøjeste Gode, og alt andet maa rette sig efter den. — Dette ville Vi nu nærmere forklare.

Kirken og Staten er hver paa sin Vis i Besiddelse af Suveræniteten. Derfor er, baade i deres egne Anliggender og indenfor de Grænser, som bestemmes af deres specielle Formaal, Kirken ikke underkastet Staten og Staten ikke Kirken. Men heraf følger ingenlunde, at de skulle være skilte fra hinanden, og endnu mindre, at de skulle staa som Fjender overfor hinanden. — Vi skulle nemlig, det fordrer Naturen selv, ikke blot eksistere paa hvilken som helst Maade, men som dannede og sædelige Mennesker. I dette Øjemed er det den statsborgerlige Samfundsordens Pligt at yde det, som er nødvendigt, for at de enkelte Statsborgere ikke blot kunne leve, som det sig bør, men ogsaa finde tilstrækkeligt Værn, for at de kunne gjøre sig fuldkomne i sædelig Henseende, baade ved Sandhedens Erkjendelse og navnlig ved at øve Dyden. Men Kirkens Opgave er det at yde alt det, som er nødvendigt, for at kunne leve efter Religionens og Guds frygtens Forskrifter, som, fordi de i Et og Alt sigte til Gud, ere Fuldstændiggjørelsen af og Kronen paa enhver Dyd. Der maa følgelig ved alle Anordninger og Love ogsaa tages Hensyn til de Forpligtelser, som Mennesket har i sædelig og religiøs Henseende; der tør ikke udstedes no-

get Bud eller Forbud, uden at der tages Hensyn til, hvad der er til Gavn for de Enkelte som Borgere og Kristne. Kirken kan derfor heller ikke være ligegyldig for, hvilke Love udstedes og gjælde i de forskjellige Stater. Disse Love maa drage dens Opmærksomhed hen paa sig, ikke for saa vidt de ere politiske Love, men vel for saa vidt de muligvis overskride Grænserne for deres egen Berettigelse og forgribe sig paa Kirkens Rettigheder. Skulde det vise sig, at en eller anden af den politiske Øvrigheds Love stod i Modstrid med Religionens hellige Interesser, saa har Kirken faaet den Opgave af Gud efter Evne og Kræfter at hindre Sligt; ligesom det overhovedet er dens Pligt at virke hen til, at alle Love og Indretninger blandt Nationerne svare til Evangeliets Aand. Og da Statens Fremgang og Velfærd ganske specielt afhænger af deres Dygtighed og Dyd, som staa i Spidsen for Statsvæsenet, saa forstaar det sig af sig selv, at Kirken aldrig kan yde dem sin Gunst og Bistand, om hvem den véd, at de ere dens Fjender, at de miskjende og ringeagte dens Rettigheder, eller at de ville rive fra hinanden den religiøse og politiske Samfundsorden, som dog ifølge Naturen høre sammen. Derimod vil den handle i Overensstemmelse med sin Pligt, naar den begunstiger dem, som med den rette Højagtelse for de religiøse og borgerlige Interesser virke hen til, at Begges Repræsentanter, Kirkens og Statens, arbejde sammen i Fred og Enighed til Velsignelse baade for Kirken og Staten. — Heri ligger ogsaa tillige Rettesnoren, som enhver Katholik maa følge i det offentlige Liv. Hvor Kirken nemlig overhovedet tillader sine Børn at tage Del i det offentlige Liv, der maa disse fremfor alt yde Mænd af prøvet Retskaffenhed og kristeligt Sindelag deres Bistand og Understøttelse; og under ingen Omstændigheder kan det være dem tilladt at foretrække Religionens Fjender fremfor hine.

Af det Sagte fremgaar det, hvor vigtigt det er at bevare Endrægtigheden, navnlig fordi Kristendommen i vore Dage bekæmpes med stor Færdighed og List. Alle, som ønske at være trofaste Børn af Kirken, der er Samfundets Støtte og Grundvold (Tim. 3, 15), maa med Omhyggelighed vogte sig for „falske Lærere, som love dem Frihed, skjønt de selv ere Fordærvsens Trælle“ (2. Petr. 2, 1. 19.); ja, de maa ligesom selve Kirken sætte Klogskab imod List og Sindsstyrke imod Vold. — Her er ikke Stedet for at efterforske, om og hvor vidt Katholikernes Ladhed og Uenighed ere Skyld i de nuværende Forhold; men Ondskaben vilde sikkerlig have haft mindre Forvoenhed og ophobet færre Ruiner, dersom alle Gode havde været besjælede af en stærk Tro, „der er virksom i Kjærlighed“ (Gal. 5, 6.); og den af Gud givne Morallov vilde ej heller være kommen saa højlig i Forfald. Maatte Mindet om Fortiden gjøre Menneskene klogere i Fremtiden.

Men de, som beskjæftige sig med offentlige Anliggender, maa navnlig vogte sig for to Fejl. Den ene hyller sig ind i Klogskabens Kappe. Den anden er i Grunden taget ikke andet end formastelig Selvovervurdering. Der gives nemlig Mennesker, som anse det for uklogt, at optræde aabenlyst imod Uretfærdighed og Ugudelighed, hvor disse ere udrustede med Magt og Indflydelse, idet de foregive, at Modstand kun vilde tirre Fjenden endnu mere. Det er ofte uklart, om de, der tale saaledes, egentlig ere Venner eller langt snarere Fjender. De forsikre vel højtidelig, at de ere Katholiker; men samtidig mene de dog, at Kirken gjorde vel, om den taalte og lod passere disse eller hine fra den kirkelige Lære afvigende Meninger. De beklage naar man hører dem, at Troen stadig bliver svagere og Sæderne værre; men det falder dem selv aldrig ind, at tænke paa Frelsemidler, ja, det er ofte netop disse Mennesker selv, som ved altfor stor Eftergivenhed og forkert Tolerants yde det Onde deres Bistand. Ingen

tør tvivle om deres Velvillie overfor den apostoliske Stol; men ikke desto mindre have de dog stadig noget at udsætte og kritisere i Henseende til Paven selv. Disse Folks Klogskab er ikke nogen anden end den, som Apostelen Paulus kalder Kjødets Klogskab og Sjælens Død, den underkaster sig ikke og kan ikke underkaste sig den guddommelige Lov. („Efterdi Kjødets Sands er Fjendskab imod Gud; thi den er ikke Guds Lov underdanig og kan ej heller være det.“ Rom. 8, 6. 7.) Men intet er mindre skikket til at bidrage til de nuværende Onders Formindskelse, end netop denne falske Klogskab. Kirkens Fjender lægge nemlig ikke Skjul paa, ja de rose sig endog deraf, at de gaa ud paa, at udrydde den katholske Religion, den eneste sande, fra Jordens Overflade. Og deres Forvovenhed og Dumdristighed kjender ingen Grænser. De vide jo, at jo bedre det lykkes dem, at forknytte Katholikernes Mod, desto lettere og hurtigere naa de deres Maal. Enhver, som derfor elsker hin Kjødets Klogskab, som ikke vil erkjende, at enhver Kristen skal være en Kristi Stridsmand, og som mener at kunne opnaa Sejren og den Belønning, der er forjættet de Sejrende, uden nogensomhelst Kamp, han hjælper ikke blot ikke med til, at sætte en Dæmning for vor Tids onde Strømninger, men han bidrager meget mere til, at de svulme endnu højere.

Paa den anden Side lade Mange sig forlede af falsk Iver, til at blande sig i Anliggender, som ikke vedkomme dem, eller, hvad der fortjener endnu større Dadel, de give sig Skin af, at de gjøre det. De vilde ønske, at Kirken blev styret saaledes, som de anse det for godt og gavnligt, og gaa heri saa vidt, at de kun modstræbende underkaste sig enhver anden Forholdsregel. Det er en daarlig Ærgjærrighed, der fortjener at dadles lige saa meget, som de andres Handlemaade fortjener det; thi disse Mennesker adlyde ikke den retmæssige Øvrighed, men ville derimod regere

over den; de vende Forholdet om imellem Foresatte og Undergivne og forstyrre den Ordning, som ifølge Guds Villie skulde overholdes til alle Tider i hans Kirke, og som Ingen derfor ustraffet tør krænke. Bedst handle hine, som, saa ofte det er nødvendigt, gjærne og med Glæde betræde Kamppladsen med den faste Overbevisning, at Uretfærdighed og Vold endelig en Gang maa vige for vor hellige Religions Rettigheder. De handle med Fortidens Kristnes Mod, idet de søge at beskytte og forsvare Religionen imod hint overmodige og voldsomme Parti, som er traadt i Livet for at forfølge Kristendommen, og som har bragt Paven i sin Vold og ikke hører op med, at forfølge ham; men tillige bestræbe de sig stedse for, at være Kirkens trofaste Børn, og foretage sig intet uden deres Foresattes Anvisning. En saadan Underdanighed i Forening med Mod og Udholdenhed maa alle Kristne være i Besiddelse af, saa at der under alle Forhold ikke fattes dem Noget (Jak. 1,5.). Det er derfor Vort inderligste Ønske, at der i Alles Hjærter maa herske den Aandens Klogskab, om hvilken den h. Paulus taler (Rom. 8,6.). Den bevirker i alle Foretagender, at man hverken gjør for meget eller for lidt, at man ikke fejgt fortvivler eller overmodigt haaber for meget. Men der er Forskjel paa den Klogskab, som anvendes i det offentlige Liv, og den som anvendes i Privatlivet. Denne ordner den Enkeltes Liv efter en fornuftig Plan, hin findes hos de Foresatte og navnlig hos Fyrsterne, hvis Opgave det er, at styre Andre. Herefter indskrænker de Enkeltes Klogskab sig til, hvad det offentlige Liv angaar, at de trofast følge og adlyde den retmæssige Øvrigheds Anordninger. *)

---

*) „Klogskaben har sit Sæde i Forstanden. Men nu er det netop ogsaa Forstandens Sag, at forestaa og byde over Andre. Og derfor bør ogsaa Enhver i den Grad være i Besiddelse af Klogskabens og Visdommens Gave, i hvilke han er kaldet til at regere over og styre

En saadan Ordning maa der frem for alt herske i Kirken; thi Pavens Kløgt maa tage Hensyn til meget; han skal ikke alene styre Kirken, men han maa ogsaa i Almindelighed ordne dens enkelte Medlemmers Handlinger saaledes, at disse kunne haabe, at opnaa det evige Liv. Og heraf følger, at Katholikerne, foruden den Endrægtighed, som de alle maa lægge for Dagen i deres Sindlag og Gjerninger, ogsaa tillige maa nære en ganske særegen Ærefrygt overfor den ophøjede Visdom, som Kirken kundgjør i Ordningen og Ledelsen af alle offentlige Anliggender. I første Linie er nu Styrelsen og Ledelsen af alle kirkelige Anliggender den romerske Paves Sag. Men ogsaa Biskopperne tage Del deri. Endskjønt de nemlig ikke ere i Besiddelse af Magtfulden i Henseende til Kirkens Styrelse, saa indtage dog ogsaa de i det kirkelige Hierarki i Sandhed Fyrsterang; de styre de dem anbettede Kirker. De ere „ligesom den aandelige Bygnings . . . øverste Bygmestere“. (Hl. Thomas. Quodlib. 1. Art. 14.). Den øvrige Klerus' Opgave er det kun, at staa dem bi med Raad og Daad. Kirkens Forfatning bringer dette med sig, og intet Menneske tør fordriste sig til, at ville ændre noget derved. Alle maa meget mere indrette deres hele Handlemaade efter disse

---

Andre. Men det er endvidere aabenbart, at det ikke er de Undergivnes Sag, forsaavidt de ere Undergivne, og ikke Tjernerne Sag, forsaavidt de ere Tjenere, at styre og regere, men derimod selv at styres og regeres af Andre. Klogskaben som saadan tilkommer følgelig ikke Tjernerne og de Undergivne, for saa vidt de ere Tjenere og Undergivne; endskjønt ethvert Menneske, for saa vidt han er et med Fornuft begavet Væsen, i sin Villies Frihed ogsaa tillige besidder et vist Herredømme, som han rigtignok ikke kan udøve uden Klogskab. Klogskab og Visdom maa altsaa være tilstede i højere Maal hos de Foresatte end hos de Undergivne; hos hine er den, som det hedder i Ethikens sjette Bog, paa en lignende Maade, som Kunsten hos Kunstneren, hos disse derimod snarere som Kunstfærdigheden hos dem, der udføre Kunstnerens Værker med deres Hænder. Hl. Thomas af Aquin. 2, 2 qu. 47 Art. 12.

Grundsætninger. Ligesom derfor Biskopperne paa deres Side maa være forbundne med den apostoliske Stol i Udøvelsen af deres Embede, saaledes maa ogsaa alle de Øvrige, Klerus og Lægfolk, stedse handle og virke i den inderligste Forbindelse med deres Biskopper.

Det kan vel forekomme, at der ogsaa i Biskoppernes Handlinger kunde findes noget, som var mindre rosværdigt, og i deres Anskuelse noget, som just ikke kunde finde alsidig Billigelse; men selv i saadanne Tilfælde turde den almindelige Troende ikke anmasse sig Ret til, at opkaste sig til Dommer over sin Biskop; hans Dommer er alene den Foresatte, som vor Herre Kristus har sat til at være en Hyrde over hans Faar. Ingen tør glemme Pave Gregor den Stores vise Formaning: „De Undergivne skulde mindes, at de, selv om de i deres Foresattes Handlinger skulde se noget, der var værdigt til Dadel, dog ikke tør driste sig til at sidde til Doms over deres Handlemaade; thi medens de maaske selv ikke uden Grund troede at maatte misbillige noget, kunde der ved en saadan indbildsk Selvklogskab let hidføres endnu værre Onder. De skulde mindes, at mulige Fejl og Forseelser hos deres Foresatte paa ingen Maade give dem Ret til, at sætte sig op imod dem. Og selv om de skulde iagttage noget saare Slet hos dem, saa maatte de i Ydmyghed undskylde det saa meget som muligt og turde aldrig nogensinde nægte dem den Ærefrygt og Lydighed, som Gud selv under Trusel af Straffedomme paalægger dem . . . Selv, naar de Foresattes Handlinger fordrer Irettesættelse og Advarsel, maatte de Undergivnes Tunge vogte sig for enhver overilet og formastelig Dom“. (Reg. Past. p. III. Cap. 4.).

Men forgjæves vilde al Umage være og ufrugtbar for Fremtiden, dersom Katholikernes *Liv* ikke tillige indrettes efter den kristelige Tros Grundsætninger. Om Jøderne hedder det i den h. Skrift: „Saa længe de

ikke syndede for deres Guds Aasyn, gik det dem godt, thi Gud hader Uretfærdighed. Men da de vare vegne bort fra den Vej, som Gud havde anvist dem, at vandre paa, ere de ved Krige blevne ødelagte af mange Nationer.“ (Judith 5, 21. 22.) Men Jøderne vare et Forbillede paa de Kristne, og i det, som tildrog sig med dem, se vi ofte et Billede paa kommende Tildragelser. Dertil kommer oven i Kjøbet, at Gud i sin Godhed har udrustet os Kristne med langt større Fortrin og Naadegaver, og at de Kristnes Synder derfor ogsaa skjuler i sig en langt sortere Utaknemlighed.

Kirken bliver rigtignok ingen Sinde og paa ingen som helst Maade forladt af Gud; den behøver derfor heller ikke at frygte for Menneskenes forvorpne Ryggesløshed. Men dette kan sandelig ikke tjene til Beroligelse for de fra den kristelige Dyds Vej afvegne Nationer; thi „Synden bringer Elendighed over Nationerne“ (Ordspr. 14, 34.). Naar enhver tidligere Tidsalder fuldtud har erfaret Sandheden af dette Udsagn, hvorfor skulde da ikke ogsaa vor Tid gjøre den samme Erfaring? Der er mange Tegn, som tyde paa, at de velfortjente Straffedomme staa for Døren, og netop det samme stadfæster ogsaa Staternes Stilling, blandt hvilke vi se mange, som ere ødelagte af indre Onder, men ingen, som i enhver Henseende er udenfor Fare. Dersom de ugudelige Partier nu kjækt følge den Vej, de ere slaaede ind paa; dersom det skulde lykkes dem, ligesom de virke ved Hjælp af elendige Kunster og i endnu værre Hensigter, ogsaa at vokse i Henseende til Magt og Hjælpemidler, saa maa man i Virkeligheden frygte for, at de rive alle Staterne ud af de Grundlag, som de ifølge deres Natur hvile paa. — Og saadanne Rædsler kunne sandelig ikke forhindres ved menneskelig Magt, navnlig fordi det uhyre Flertal, som er faldet fra den kristelige Tro derved afsoner de retfærdige Straffe for deres Stolthed, idet de, forblindede af de onde Begjæringer, forgjæves søge Sandheden, holde

Løgneren for Sandhed og mene, at de ere vise, naar de kalde „det Onde godt og det Gode ondt“, og „gjøre Mørket til Lys og Lyset til Mørke“ (Isajas 5, 20.). Det er derfor nødvendigt, at Gud yder os sin Bistand og, ihukommende sin Barmhjærtighed, tager sig af det menneskelige Samfund. Ved en anden Lejlighed have Vi derfor ogsaa indtrængende formanet til, med særegen Iver og Standhaftighed at anstrænge sig for, at den guddommelige Barmhjærtighed atter aabenbarer sig formedelst vor ydmyge og inderlige Bøn, og at de Dyder, som danne Grundlaget for en kristelig Livsvandel, paa ny blive gjenopvakte. — Frem for alt er det nødvendigt, at den kristelige Charitas gjenoplives og plejes, som er en fortrinlig Støtte for det kristelige Liv, og uden hvilken der overhovedet ikke gives nogen kristelig Dyd eller i alt Fald kun en ufrugtbar. Derfor formaner den h. Paulus ogsaa Kolossenserne, at de skulle fly enhver Last og søge at erhverve sig Dydens Ros, og han tilføjer: „Men haver frem for alt Kjærlighed, som er Fuldkommenhedens Baand“ (Koloss. 3, 14.). Og sandelig, den kristelige Kjærlighed er et Fuldkommenhedens Baand, fordi den paa det inderligste forbinder dem, som ere besjælede af den, med Gud selv og bevirker, at de hente deres aandelige Liv fra Gud, henleve det med Gud og opofre det til Gud. — Men Kjærligheden til Gud maa være forenet med Kjærligheden til Næsten, fordi Menneskene jo tage Del i Guds uendelige Kjærlighed og ere skabte i hans Billede. „Dette Bud have vi af Gud, at den, som elsker Gud, skal og elske sin Broder“ (1. Joh. 4, 21.). „Der- som Nogen siger; jeg elsker Gud, og hader sin Broder, han er en Løgner“ (1. Joh. 4, 20.). Og dette Bud om Kjærligheden har dets guddommelige Giver kaldet et „nyt“ Bud, ikke saaledes at forstaa, at et eller andet Bud eller Fornuften selv ikke allerede havde paalagt os, at Menneskene skulde elske hverandre, men fordi denne kristelige Maade at elske paa er ny og hidtil

var uhørt. Thi med den samme Kjærlighed, med hvilken Jesus Kristus elskes af sin Fader, har han ogsaa selv elsket Menneskene, og denne samme Kjærlighed har han ogsaa indgydt i sine Diciples og Tilhængeres Hjærter, for at de kunde være ét Hjærte og én Sjæl med ham, ligesom han og Faderen af Naturen ere Et. Hvor dybt dette Bud fra Begyndelsen af er trængt ind i de Kristnes Hjærter, og hvilke store og herlige Frugter det har frembragt i Henseende til Endrægtighed, gjensidig Velvillie, Fromhed, Taalmodighed og Styrke, det kan ingen miskjende. Hvorfor befitte vi os ikke paa, at efterfølge vore Forfædres Eksempel? Allerede selve Tidsforholdene skulde være en Spore og Drivfjeder for os, til at pleje den kristelige Kjærlighed. De Ugudelige have paa deres Side fornyet Ugudelighedens hele Had imod Jesus Kristus; burde da ikke ogsaa de Kristne frem for alt bestræbe sig for, at forny Kristi Kjærlighed og den med denne Kjærlighed saa inderligt forbundne Kjærlighed til Næsten, som skaber alt Stort og Ædelt? Lad derfor alle Stridigheder fare. Forstumme skal al denne Kiv og Trættesyge, som kun tjener til at adsplitte de Kæmpendes Kræfter, og foraarsager selve Religionen saa stor Skade. Med et Sindelag, der er enigt i Troen og stemmer nøje overens i Kraft af Kjærligheden til Gud og til Næsten, maa vi gaa fremad; det er dette, som er nødvendigt.

Ved denne Lejlighed ville Vi ikke forsømme, navnlig at formane Familiefædrene, at de indrette hele deres Husvæsen og navnlig deres Børns Opdragelse efter de Grundsætninger, som vi her have forklaret. Det er jo dog netop Familien, som er Fundamentet for og Kilden til alt Statsvæsen, og derfor afhænger jo netop ogsaa Staternes Fremgang og Velfærd af Familielivets Blomstring. Det er derfor ogsaa forklarligt, og fra deres Standpunkt ogsaa meget klogt, at alle hine, som ville fortrænge Kristendommen fra Statslivet, begynde med

Roden og søge at afkristne og ødelægge Familien. De sky ikke tilbage for noget i dette deres Forehavende, end ikke det bryde de sig om, at de først og fremmest begaa en stor Uretfærdighed imod selve Forældrene; thi ifølge Naturen have Forældrene dog en hellig Ret til at opdrage de Børn, som de have avlet, og den Forpligtelse, at drage Omsorg for, at hele deres Børns Opdragelse og Undervisning staar i Overensstemmelse med det Endemaal, i hvilket Gud har skjænket dem deres Børn. Forældrene maa derfor opbyde Alt og de tør ikke hvile, indtil de have fjærnet alt det, som muligvis staar i Vejen for deres Rettigheder paa dette Omraade, og indtil de have opnaaet, hvad der er deres Pligt, at kunde opdrage deres Børn ifølge den kristelige Religions Grundsætninger; navnlig og ganske specielt maa de være paa deres Post overfor hine Skoler, i hvilke Børnenes Sjæle ere udsatte for at indsuge Ugudelighedens Gift. Intet Arbejde bør forsømmes, ingen Møje spares, hvor det drejer sig om Ungdommens Opdragelse og Uddannelse. Med store pekuniære Ofre og herlig Udholdenhed have Katholikerne i forskjellige Lande grundlagt egne Skoler for deres Børn og derved vakt Alles Beundring. Overalt, hvor lignende Forhold ere tilstede, maa deres Eksempel efterlignes. Men alle Katholikerne uden Undtagelse maa frem for alt være gjennemtrængte af den Overbevisning, at intet har en virksommere Indflydelse paa de unge Barnehjærter og dermed ogsaa paa de kommende Slægter, end Opdragelsen i det fædrene Hjem. Hvor Barndommen henledes i Uskyldighed, og hvor Ynglingen har lært at bruge de kristelige Dyders Vaaben i Kampen mod Lidenskaberne, der er ogsaa den bedste Borgen tilstede for Staternes Velfærd.

Det forekommer Os, at Vi her saa temmelig have berørt Alt det, som Katholikerne navnlig i vore Dage have at gjøre og at vogte sig for. Der bliver kun tilbage, og det, ærværdige Brødre, være Eders fornemste

Omsorg, at I ikke undlade noget, som kunde bidrage til, at disse Vore Ord og Formaninger lyde alle Vegne, og at Alle blive overbeviste om deres store Vigtighed og Betydning. Pligterne, som Vi have omtalt, ere jo oven i Kjøbet heller ikke vanskelige, og deres Opfyldelse ingenlunde umulig; thi Jesu Kristi Aag er jo sødt og hans Byrde let. Skulde der imidlertid nogetsteds eller nogensinde være særegne Vanskeligheder, som staa i Vejen for Efterfølgelsen af disse Vore Formaninger, saa ville I uden Frygt og uforfærdede bruge hele Eders Autoritet og med Eders Eksempel selv foregaa dem, som ere anbetroede til Eders Omsorg. I maa minde om, hvad Vi jo ogsaa gjentagne Gange have gjort, at intet Ringere er truet i vore Dage, end netop de højeste og nødvendigste Goder, for hvilke vi villigt og gjerne skulle underkaste os enhver Møje og Anstrængelse, og det saa meget mere, som de Anstrængelser, der følge med et kristeligt Liv, have Forjættelsen om den herligste Belønning. Forøvrigt er det jo aabenbart, at hvo som ikke strider for Kristus, han strider imod ham; og Kristus erklærer jo selv (Luk. 9, 26.), at hvo som vægrer sig ved at bekjende ham for Menneskene, han fornægter ham derved ogsaa for hans Fader, som er i Himmelen. — Hvad Os angaar, og det gjælder ogsaa om Eder alle, da skal det, saa længe Vi leve, sandelig aldrig kunne siges, at Vi i denne Kamp nogensinde have ladet det mangle fra Vor Side hverken paa Raad eller Formaninger eller Anstrængelser. Saalænge Kampen varer, vil Herren jo heller ikke unddrage hverken sin Hjord eller dens Hyrder sin ganske særegne Bistand og Hjælp.

Styrkede i Tillid til dette, meddele Vi, ærværdige Brødre, Eder og Gejstligheden og alle de Troende, som I forestaa, med et elskende Hjærte i Herren den Apostoliske Velsignelse som en Borgen for de himmelske Goder og et Underpant paa Vor særegne Velvillie.

Givet i Rom, ved Sct. Peter, den 10. Januar 1890,
i Vort Pontifikats 12. Aar.

Leo XIII, Pave.

Blasiusvelsignelsen.

Blandt de kirkelige Velsignelser indtager *Blasiusvelsignelsen* imod Hals- og Hovedonder en fremragende Plads. Den er ældgammel i Kirken og omtales allerede i det sjette Aarhundrede. Den h. Biskop og Martyr af Sebaste i Armenien, *Sct. Blasius*, levede i det fjerde Aarhundrede og led Martyrdøden under Licinius' Forfølgelse henimod Aaret 316. — Ved Velsignelsen, som meddeles i Morgen, Mandag, efter enhver h. Messe, beder Kirken følgende herlige Bøn: „Almægtige og barmhjærtige Gud, Du som har skabt alt ved dit blotte Ord, og til Menneskeslægtens Fornyelse har ladet hint Ord, ved hvilket Alt er gjort, blive Kjød; Du som er stor og uendelig ophøjet, frygtelig og prisværdig og undergjørende; for hvis Tro den hæderværdige Martyr og Biskop Blasius har opnaaet Martyrdømmens Palme uden at frygte dens Kvaler, og hvem Du blandt andre Naadegaver har forundt det Fortrin, at helbrede i alle Halssygdomme; vi bønfalde ydmygt din Majestæt, at Du ikke vil se ned paa vore Synder, men, formildet ved hans Fortjenester og Forbønner, vil velsigne † og hellige † disse Voxlys, og forunde os den Naade, at alle, som tillidsfuldt berøres med dem, ved hans Lidelses Fortjenester maa blive befriede for ethvert Halsonde, og sunde og glade maa takke dig i din hellige Kirke, og love dit Navn, som være priset i Evighed. Ved den samme Jesus Kristus, vor Herre, som lever og regerer med dig i den Helligaands Enhed, Gud fra Evighed til Evighed. Amen.“

Velsignelsen med de indviede Lys sker derefter under følgende Formel: „Paa den h. Biskop og Martyr Blasius' Forbøn befrie og bevare dig for ethvert Hoved- og Halsonde og for alle andre Onder Gud Fader, Søn † og Helligaand. Amen.“

De indviede Lys have deres dybe symbolske Betydning og tale i deres symbolske Sprog til os. De minde os om *Jesus Kristus*, fra hvem al Naade og Frelse kommer, og som ifølge Simeons profetiske Ord i Evangeliet paa Marias Renselsesfest er „et Lys til Hedningernes Oplysning og til Forherligelse for Israels Folk“. Deres glødende Flamme opfordrer os til at gløde af Kjærlighed til Gud og Næsten; deres opadstræbende Flamme siger: *sursum corda!* — opad med Hjærterne —; mod Himlen skal nemlig Sjælen svinge sig i Bøn og Andagt. Og ligesom Flammen stræber opad, selv om Lyset vendes nedad eller til Siden, saaledes skal ogsaa Menneskets Sind og Hjærte navnlig vende sig opad til Gud, naar det nedbøjes og hjem-søges af haarde Tilskikkelser, af Lidelser og Fristelser.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. Februar Septuagesima Marias Renselse eller Kyndelmisse (Den højtidelige Lysevise begynder i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9¹/₄.) — **3. M.** Ansgarius, Danmarks Apostel fejres offentligt den følgende Søndag). Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen. Samme Dag meddeles **Blasiusvelsignelsen** efter enhver h. Messe. — **4. Ti.** Marias Renselse (fejredes offentligt i Søndags). — **5. O.** Agathe, Jomfru og Mart. — **6 To.** Titus, Biskop og Bekj. — **7. F.** Romualdus, Abbed (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Andagt med Prædiken). — **8. L.** Johannes af Matha, Bekj.

Søndag den 9. Februar. Sexagesima. Ansgarius, Nordens Apostels festlige Mindedag (Gudstjeneste som paa Højtidsdagene).

Mariakongregationen for Mænd afholder Søndag. d. 2. Febr. Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjærtes Kapel, Stenogade.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. Febr. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Neokommunikanter og Konfirmander til Hjælp, forsaavidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Undertegnede, afleveres i udfyldt Stand inden den 15. Februar til Fru Günther (Nørre Allé 11) eller Frk. M. Siegler (Gl. Torv 4).
Joh. Braun, Sognepræst.

Rosenkransforeningen. Maaneds-Intention: Den h. Faders Mening, som den findes udtalt i Encyklikaen.

Unio. Søndag den 2. Februar Kl. 8¹/₂ Aften: Gratis Musikalsk Aftenunderholdning i Vinterlokalet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 6.

Søndagen den 9. Februar.

1890.

Indhold. St. Ansgarsdag. † Frih. v. Franckenstein. Ansgariusforeningen. Hvem er Anarkisternes Fædre. Efterretninger fra Ind- og Udland.

St. Ansgarsdag.

O Ansgar, se med Glæde
til os fra Himlen ned!
Lad vore Læber kvæde
din Dyd og Herlighed!
Vor Biskop, dig at prise,
skal flyde Bøn og Sang,
skal Sjæl og Tunge vise
sin Fryd ved Orglets Klang.

Du Folkets gode Hyrde,
O Sandhedsvidne du,
som bar vor Nød og Byrde
i egen Sjæl og Hu!
Gid at vi aldrig glemme
det Værk, du har fuldbragt,
og vi maa ret fornemme
din Forbøns store Magt!

Udvirk os Troens Styrke
i Kjærlighedens Glans,
at vi med Fasthed dyrke,
hvad dig gav Sejrens Krans,
at vi behjærtet fægte
mod Verdens Synd og Baand,
at vi os selv fornægte
i Jesu Kristi Aand!

Tilsidst i Dødens Kvide
led du os hen til Gud,
at vi taalmodig lide
og trofast holde ud!
O milde Faderhjærte,
vor Kirkes høje Pryd,
lad efter Jordens Smerte
os nyde Himlens Fryd!

Friherre v. Franckenstein.

Siden *Mallinckrodt's* Død har det tyske Centrums-parti ikke lidt noget større Tab end i Slutningen af forrige Maaned, da dets første Præsident, Friherre v. *Franckenstein* afgik ved Døden den 22. Januar. I ham mistede Kirken en af sine trofaste Sønner og det katholske Tyskland en af sine prøvede og mest fremragende Førere og Forkæmpere.

Friherre v. Franckenstein blev født i Würzburg den 2. Juli 1825; efter at have absolveret Gymnasiet, fortsatte han sine Studier ved Universitetet i München, og overtog efter Faderens Død i 1845 Godserne Ockstadt, Ullstadt og Günzburg tilligemed den arvelige Rigsraadsværdighed. I 1847 giftede han sig med Prinsesse *Marie af Ottingen-Wallerstein*.

Som *Menneske* var Franckenstein i Besiddelse af alle de indre og ydre Egenskaber, der paa en vis Maade gjorde ham til et Ideal. Hans Ydre indgjød Agtelse, hans imponerende Skikkelse, hans rolige, selvbevidste og derhos ukunstlede Optræden gjorde et dybt Indtryk. Hans Karakter var aaben og ærlig; Sandhed, Troskab og Oprigtighed vare Grundtrækkene i hans Tænke- og Handlemaade i Forening med Venlighed og Fordringsløshed. Men ogsaa som *Katholik* var Franckenstein fremragende. Han var en trofast Søn af Kirken, tro mod sin Overbevisning, lydlig mod Kirkens Lærdomme og Bud. Kirkens Sag var hans Sag; at gavne den hans ivrigste Stræben; ingen Kamp var ham for svær, intet Offer for stort, naar det gjaldt Religionens hh. Rettigheder. Det viste han under hele den lange og ulykkelige *Kulturkamp*, hvor han stedse stod i første Linie blandt de Kæmpende, for at værne om og beskytte Kirkens Frihed og Ret. Og et særligt

Mindesmærke om hans katholske Sindelags Offervillighed er det herlige, katholske *Gudshus*, som han for egne Midler lod bygge, i Forening med sin ligesindede Hustru, i Ullstadt. Endnu i sene Aarhundreder vil denne Pragtbygning aflægge Vidnesbyrd om Franckensteins Offevillighed.

Om hans *politiske* Virksomhed maa vi fatte os kort. Den begyndte i 1847, da han indførtes i det bayerske Rigsraadskammer; siden den Tid har han indlagt sig store Fortjenester af sit Fødeland og det tyske Rige, og navnlig gavnet den katholske Sag, som han tjente af alle Kræfter baade i Parlamenterne og paa Foreningsvæsenets Omraade. I Centrumsfraktionen var han stadig et af de mest fremragende Medlemmer. Hans Virksomhed i Rigsdagen var indtil Foraaret 1879 ikke videre fremtrædende i det Ydre, men alligevel af stor Betydning. Derfor taler ogsaa den Omstændighed, at Fraktionen, efter v. Savigny's Fratræden, paa Dr. Windthorsts udtrykkelige indstændige Ønske valgte ham til Præsident. I denne Egenskab gav han i Forening med Centrums øvrige Førere, Windthorst, Mallinckrodt, Brødr. Reichensperger og v. Schorlemer, det katholske Centrum Direktiver i alle vigtige Spørgsmaal. Franckensteins Betydning voksede, da han i Foraaret 1879 blev valgt til *Vicepræsident* i den tyske Rigsdag. Et Medlem af Centrum, en god Katholik, en hidtilværende „Rigsfjende“ i den tyske Rigsdags Præsidium! Det var en stor Sejr for Centrum og for alle Katholikerne, som stode bagved deres Førere. En ny Kulturkampsaand, som blussede op i 1887, ansaa det for en Nødvendighed, at fjærne ham som „Rigsfjende“ fra Rigsdagens Præsidium, fordi han hverken kunde eller vilde stemme for Septennatet mod sin bedre Overbevisning.

Som paa det politiske Omraade var Franckenstein ogsaa stadig virksom paa *Foreningsvæsenets* Omraade; med sit skarpe Blik havde han fuldtud erkjendt dets Betydning og Vigtighed for Nutiden og bestræbte sig

derfor af alle Evner og Kræfter for at hæve og udbrede det blandt Tysklands Katholiker. Han foregik selv med det gode Eksempel, idet han som Medlem af talrige katholske Foreninger viste sin Interesse for den fælles Sag og ved sine Taler forstod at begejstre Katholikerne for dem alle. Ligeledes deltog han gjentagne Gange i de tyske Katholikers Generalforsamlinger; i Breslau førte han Forsædet og i Mainz var han Vicepræsident.

Friherre v. Franckenstein var, som allerede bemærket, en overordentlig uegennyttig Karakter. Efter ydre Ære og Udmærkelse tragtede han aldrig; men alligevel blev den ham paa mange Maader tildel. Pave Pius IX skjænkede ham i Anledning af hans Fortjener overfor Kirkens Anliggender St. Gregoriusordenens Storkors; Leo XIII sendte ham i Anledning af af hans Sølvbryllup sit Billede med egenhændig Underskrift; Kong Ludvig II udnævnte ham til Storkansler for Ridderne af St. Georgs Husorden og skjænkede ham senere Titlen „Excellenz“.

Friherre v. Franckenstein var paa en Maade en smuk Illustration til den pavelige Encyklika, som vi for nylig meddelte Ordlyden af her i Ugebladet, han var et Mønster paa en Katholik, som forstod at opfylde sine statsborgerlige Pligter med Hengivenhed for Fædrelandet og tillige at være en trofast og virksom Søn af Kirken. Endskjønt overbevisningstro Katholik, endskjønt Medlem af det saa meget udskjældte Centrum, stod han dog saa højt i sin Kejsers Gunst, at han af denne blev æret i Døden, som intet andet Rigsdagsmedlem.

Hans ægte kristelige Liv fandt sin Afslutning i en ægte kristelig Død. Under en Bryst-Operation holdt flere af den Afdødes Venner Bedetime i St. Hedvigs Kirke; medens Familien var samlet til fælles Bøn i deres Salon. Tirsdag Eftermiddag indtraadte en lille Bedring. Havde den Syge hidtil henligget apatisk og kun

deltaget med sin Stemme i nogle korte Bønner, saa rettede han nu pludselig sine Øjne paa den trofaste Hustru, som i de sidste 24 Timer ikke var vegen bort fra hans Sygeleje. „Skal jeg da dø, skal jeg dø?“ sagde han hastig. Men paa Opmuntringen „Som Gud vil,“ bekyndte han straks med stærk Stemme sin fuldkomne Hengivelse i Guds Raadslutning. „Ja, som Gud vil.“ At en saadan alvorlig Vending ikke kom uventet for ham, havde han allerede vist ved den dybe Alvor, hvormed han allerede tidligere havde begjæret at modtage de hellige Sakramenter, og den Iver og Fromhed, hvormed han havde modtaget dem. En stor Trøst for den Syge havde det været, at den h. Faders Velsignelse netop indtraf fra Rom i den samme Time, som var fastsat for Modtagelsen af de hh. Sakramenter.

Paa hans Ord „Ja, som Gud vil“ fulgte der en Afskedscene, som dybt rørte de Tilstedeværende. Den Syge omfavnede sin Hustru og takkede hende for al Kjærlighed og Troskab, omfavnede og velsignede alle sine Børn (3 Sønner, 3 Døtre, 1 Svigersøn, 1 Svigerdatter), kjærtegnede ethvert af dem, lagde Haanden velsignende paa dets Hoved og tilføjede en kort Formaning. Den fuldstændige, klare Bevidsthed var vendt tilbage, Øjet mønstrede de Omkringstaaende, om alle de Kjære ogsaa var tilstede, den døende Fader kaldte ethvert af sine Børn ved Navn og hen til sig. Ogsaa fra de tilstedeværende Venner tog han paa en lignende gribende Maade Afsked. Paafaldende og rørende var det, hvorledes den Syge straks forstod og forenede sig med de Bedende, naar disse bad en eller anden af hans Yndlingsbønner. Havde han f. Eks. under en Række korte Bønner næppe givet tilkjende, at han forstod dem og fulgte med, saa fortsatte han straks af sig selv, naar man begyndte at bede „Memorare“, som netop havde været en af hans kjæreste Yndlingsbønner. Endog senere, da han med korte Afbrydelser holdtes fangen af en Slags Slummer, kunde man ved „Memorare“

komme til Kundskab om han endnu havde Sans for noget. Onsdag Formiddag, den 22. Januar, gav han sin Sjæl tilbage i Guds Haand.

Den højtidelige Sjælemesse i St. Hedvigs Kirke blev frembaaren af Fyrstbiskoppen af Breslau, som var ilet til Berlin, og overværedes af Repræsentanter for alle Stænder og Stillinger i Samfundet. Blandt de Tilstedeværende bemærkedes foruden *Kejserens Repræsentant* ogsaa flere Ministre, v. Goszler, Grev Herbert Bismarck, de mest fremragende Førere af Partierne i Rigsdagen, v. Benningsen, v. Kleist-Retzow, v. Kardorff og mange andre Politikere tilligemed samtlige Medlemmer af Centrumsfraktionerne.

Naar vi almindelige Menneskebørn, hvis Evner og Virkekreds bevæger sig indenfor snævre Grænser, skulle tiltræde vor Vandring over i Evigheden, saa vil kun nogle faa Slægtninge og Venner sørge ved Dødslejet; Verden kan kun bekymre sig om *faa* Døende, der have usædvanlig Betydning. Men om ogsaa det Udvortes ved Døden og Begravelsen er forskjellig, i *Hovedsagen* ere dog Alle lige stillede i hin svære Time: om de dø en *salig* eller *ulyksalig Død*, afhænger ikke af Stand og Stilling, af Talent, af Hæder og Ære, men af den *Pligttroskab*, som den Ene har vist i det Store, den Anden i det Smaa. Saavidt Mennesker ere i Stand til at udgrunde Naadens Hemmeligheder, har Friherre v. Franckenstein opnaaet en smuk og salig Dødsstund. Vi kunne ogsaa opnaa den, selv om vi ere Dværge i Sammenligning med ham. Han var sat over Meget og har forvaltet det Meget godt; vi ere maaske satte over Lidet, men naar vi forvalte det Lidet godt, saa er den dømmende Barmhjærtighed ogsaa tilfreds.

Ansgariusforeningen.

I Anledning af den forestaaende *Generalforsamling*, som afholdes paa næste Søndag, undlade vi ikke gjennem dette af Foreningen grundlagte — hertillands eneste — Organ for katholske Anliggende, at henvende nogle Ord til vore Trosfæller baade her og i Provinserne, for at opmuntre dem til enten ved Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvart.) eller ved Medlemsbidrag til Ansgariusforeningen (2 Kr. aarlig) eller ved specielle Gaver eller — hvad vi jo helst saa — paa alle tre Maader at undstøtte Foreningens Formaal: Tilvejebringelsen og Udbredelsen af *katholsk Literatur* her i Fædrelandet.

Ansgariusforeningen, den ældste af de herværende katholske Foreninger, har i sin otteogtredivaarige Bestaaen udfoldet en literær Virksomhed, som under vore indskrænkede Forhold i høj Grad fortjener Katholikernes Paaskjønnelse. Med store Ofre fra Enkeltes Side, saa vel som ogsaa støttet i sin Virksomhed ved dens Medlemmers smaa stadige Bidrag, har den i den nysnævnte Række af Aar ikke blot gjort det muligt at udgive et Ugeblad, men tillige sørget for Tilvejebringelsen af mange kirkelige Andagtsbøger og adskillige Skolebøger og tillige udgivet et ikke lidet Antal Skrifter af forskjelligt, dels opbyggeligt, dels underholdende og belærende Indhold.

Uagtet vi ingenlunde tvivle om, at disse Bestræbelser have fundet Anerkjendelse, saa maa vi dog, dersom vi skulle være oprigtige — og det er jo uundgaaeligt ved ethvert godt Foretagende — tilstaa, at den nødvendige Forstaaelse for den katholske Presses og Literaturs Vigtighed og Betydning dog langt fra er tilstede blandt vore Trosfæller, skjønt denne netop mere en nogen Sinde er stegen i vore Dage, da Vrægebillederne af vor h. Kirke, af dens Lære og Institu-

tioner fabriceres *en gros* af vore Modstandere i Aviser, Piecer og Skrifter. Enkelte have fattet den katholske Presses Betydning, derom vidner følgende Digt, som Redaktionen for nylig modtog og herved i al *Beskedenhed* takker for, idet den tilegner det alle sine **Medarbejdere**:

Al Lykke ønskes dig, o tapre Ridder
 med Pen og Blæk i Nutids lumske Kamp!
 Før trøstig frem i sluttede Geledder
 din sorte Hær mod Løgnens Røg og Damp.

Vel ere dine Tropper ikke store,
 og deres Slagmark ikkun Pergament;
 dog deres Spyd er skarpt og kan sig bore
 i Fjendens Bryst med Sandheds Argument.

At De med Sundhed, Kraft og Mod og Styrke
 i mange, mange Aar kan holde ud,
 med Held at kæmpe for Guds hell'ge Kirke:
 den Bøn i Dag jeg sender op til Gud.

Vor Bøn er det imidlertid, at *Alle* maa mindes Biskop Kettelers Ord: „Dersom Apostelen Paulus levede i vore Dage, vilde han have udgivet en katholsk Avis,“ og at disse træffende Ord ret maa finde Gjenklang i alle vore Trosfællers Hjærter, saa de voxe i virksom Kjærlighed til den katholske Presse og Literatur og i Erkjendelse af dens Vigtighed og Betydning yde den paa de nysnævnte Maader deres Bistand.

Hvem er Anarkisternes egentlige Lærere og Fædre?

(Af Dr. H.)

Paa dette Spørgsmaal gives der et meget lærerigt Svar af den Begivenhed, som nylig tildrog sig ved den

i Bladene omtalte Anarkistproces i *Neuchatel* i Schweiz. Foran Domstolens Skranker stode, som bekjendt, Anarkisterne *Nicollet*, *Darbelloy* og *Heusi*, der vare satte under Tiltale for Opslaget af en *oprørerisk* Plakat i flere Byer i Schweiz. Som det schweitzerske Edsforbunds Generalprokurator fungerede Frimureren Br. ∴ *Stockmar*, den tidnævnte kulturkampførende Kultusdirektør i Canton *Bern*. Anarkisten *A. Nicollet*, den Hovedanklagede, førte selv sit Forsvar. Ved Slutningen af sin Tale bad han om Tiliadelse til at turde oplæse et *Digt*, som tro gjengav hans Tanker. Det franske Digt lyder i dansk Oversættelse saaledes: „O *Konger*, naar vil den Time oprinde, i hvilken Folkene med Kæmpehænder sønderslaa det Børnelegetøj, med hvilket Eders Stolthed lokker dem, i hvilken de Døde juble op i deres mørke Grave! O *Konger*, naar vil den sikre, ikke mere fjerne Time komme, i hvilken I, naar en Dag den menneskelige Samvittighed rører sig, tilintetgjorte og ødelagte ville gribe Flugten; i hvilken *Tronerne* og *Sceptrene* og *Sværdene* tilligemed *Skafotterne* ville blive *kastede i Ilden*; i hvilken Jorden tilhører os, Hymnerne forstumme og *Blodbægeret* vil forlange den sidste Draabe! *Dette Blod være Eders, I Tyranner!* Og den Bane, som endelig den frie Menneskehed kan slaa ind paa, vil vise den det guddommelig Maal: Broderlighed“.

Efter at *Nicollet* under en dyb Tavshed havde oplæst dette Digt, fortsatte han: „Dommere, Edsvorne, jeg spørger Dem, er dette Digt ikke langt *mere oprørerisk*, end mit Manifest? Nu vel, *dets Forfatter* (her pegede *Nicollet* med Fingeren paa Generalprokuratoren Br. ∴ *Stockmar*) — der sidder han. Det er *Stockmar* i egen Person. Disse Vers paraderede den 1. November 1871 i „*Tribune du peuple*“, forsynede med hans Navnetræk. Ville I være retfærdige saa sætter *Stockmar* med os under Tiltale. Han har i disse Vers givet os det Exempel, som vi ere fulgte. Vi ere kun hans Disciple og Efterlignere.“

Virksomheden af disse Ord var mægtig. Br. ∴ Stockmar blev ligbleg og sad som sønderknust. De Tilstedeværende rejste sig tumultuarisk og udstødte Bifaldsraab. Nicollet satte sig ned. Han havde vundet sin Proces. Edsvorneretten dømte til hans Fordel og frikjendte ham.

Den liberale og vantro Presse har gjort meget Væsen af denne Frifindelse og selv villet aflede deraf Nødvendigheden af at ophæve Edsvorneretten. Efter vor Anskuelse bør man drage en hel anden Moral af denne Begivenhed. Man stiller nuomstunder Socialdemokraterne og Anarkisterne for Domstolene og gjør Undtagelser imod dem. De Mænd, som spille de store Roller i denne Kamp imod Anarkisme og Socialdemokrati, ere for største Delen *Frimurere* eller dog *Logens Affluerede, Liberale*. Kunne nu ikke med den selvsamme Ret som Nicollet imod Br. ∴ Stockmar, Anarkisterne og Socialdemokraterne løfte den Anklage imod mange *Frimurere* og *Liberale*: I ere vore Lærere og Forbilleder! I have vist os den Vej, som vi nu gaa! I have i Pressen paa Kathedrene og i Parlamenterne lært os de Grundsatninger, som vi anvende! Altsaa Retfærdighed! Ere vi skyldige, saa ere I det i en endnu langt større Maalestok som vore Lærere og aandelige Fædre!

Hvo som vil bekæmpe Omstyrtningsmændene, maa først tilstoppe den Kilde, de øse af.

I Lyset af Pariser-Frimurer-Kongressen i 1889 til Forherligelse og Fortsættelse af Revolutionen af 1789, i Lyset af Revolutionen i Brasilien, af de revolutionære Bevægelser i Portugal, Spanien og Italien, af den italienske Store-Orients Rundskrivelse til de italienske *Frimurere*, som Bladet „Arco“ i Palermo paa Sicilien for en Maaned siden meddelte, o. s. v., faa slige Tildragelser en ganske særlig aktuel Betydning. Saa længe som man lefler for de hemmelige Selskaber og den konfessionsløse Liberalisme og endog paa

mange Steder overleverer dem Skolen, vil man for-
 gjæves kæmpe imod Anarkisme og Socialdemokrati.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Foreningen *Unio* afholdt i Søndags i Vinterlokalet en vellykket musikalsk Aftenunderholdning. Programmet afvekslede med forskellige Violin-, Piano- og Sangnumre, tildels udførte af Foreningens Medlemmer. Samtlige Numre bleve af Tilhørerne modtagne med meget Bifald. Efter at Koncerten var endt, blev man endnu i nogen Tid samlede, og herskede der den muntreste og fornøjeligste Stemning i Selskabet. I Lighed med de i tidligere Aar saa særdeles vellykkede Fastelavnsfester, vil Foreningen atter i Aar paa *Fastelavnsmandag* afholde en større Fest med dramatisk Forestilling og Assemblé, hvori ogsaa Besøgende kunne deltage. Der bydes herved Menighedens Medlemmer god Lejlighed til at søge deres Adspredelse i katolsk Selskab. Af Programmet, som fulgte med forrige Nr. af Ugebladet til indenbyes Abonnenter fremhæve vi Farcerne: „Vild paa Karethen“ og „Enden paa Legen“ tilligemed forskellige større musikalske Præstationer. Foreningens Medlemmer betale 50 Øre, besøgende Herrer Kr. 1,50, besøgende Damer 1 Kr., Børn 35 Øre.

Brasilien. *Den brasilianske Republik* er i disse Dage bleven officiel anerkjendt af *den nordamerikanske Præsident*. Dersom man endnu var i Tvivl om, fra hvilken Side Revolutionen i Brasilien er udgaaet, saa vilde de sidste Efterretninger fra Rio de Janeiro hæve den. General *da Fonseka*, Revolutions-Regeringens Overhoved, er nemlig bleven udnævnt til *Stormester for det brasilianske Frimureri*. Samtidig er *Kirken ved Lov* bleven skilt fra Staten og det borgerlige *Ægteskab* indført De-

kretet om Kirkens Adskillelse fra Staten lyder saaledes: Art. 1. Det forbydes Forbundsregeringens og Forbundsstaternes Organer, at fatte lovlige eller administrative Bestemmelser, som begunstige eller forbyde et Religions-Samfund, eller skabe Stridigheder i Henseende til Religionen. I lige Maade er det forbudt, at underholde paa Statens Bekostning et religiøst eller filosofisk Tros- eller Meningssamfunds kirkelige Tjeneste. Art. 2. Religionsfriheden udstrækker sig til alle Konfessioner og kan ikke indskrænkes ved nogensomhelst privat eller offentlig Akt, der vedrører Gudsyndelsen. Art. 3. Denne Frihed udstrækker sig ikke blot til Personerne, men ogsaa til alle Menighederne, Foreningerne og Institutionerne og alle Medlemmerne. De faa fuldstændig Ret til at konstituere sig og til at leve efter deres Tro og Lære, uden at den offentlige Myndighed paa nogensomhelst Maade blander sig deri. Art. 4. Det kirkelige Patronat med alle dets Rettigheder er ophævet. Art. 5. Alle religiøse Samfund og Konfessioner modtage en juridisk Persons Rettigheder, for at kunne eje og forvalte rørlig og urørlig Ejendom efter de bestaaende lovlige Bestemmelser. Kirkernes nuværende Gods forbliver urørt. Art. 6. Forbundsregeringen vil fremdeles sikre de nuværende katolske Gejstlige Udbetalingen af deres Gage og overtage Omkostningerne ved Seminariernes Underhold for et Aar. I lige Maade overlades det til de enkelte Stater ogsaa for Fremtiden at lønne den ene eller anden Religions Gejstlige, saa længe der derved ikke handles imod Bestemmelserne i Art. 1.

Ordlyden af dette Dekret blev, som „Gaceta de Noticias“ tilføjer, straks meddelt *Paven*, og Regeringen erklærede derhos, at den nu ikke længere kunde holde en Gesandt ved Vatikanet; derimod vilde den bestræbe sig for, i Brasiliens katolske Kristnes Interesse at opretholde saa vidt muligt det bedste Forhold til Vatikanet. — Bare den brasilianske Regering nu ogsaa holder alle disse Løfter!

Rom. Den nylig udkomne „Gerarchia Catholica“ eller officielle kirkelige Statskalender for 1890 meddeler blandt andet følgende Tal: Leo XIII er den 263. i Pavernes Rækkefølge siden Apostelen Petrus og staar i sit Pontifikats 12. Aar og i sit 80. Leveaar. Kirkens Raad dannes af 64 Kardinaler, af hvilke 16 endnu stamme fra Pius IX's Tid, medens 48 bleve valgte af Leo XIII; 6 Kardinalater ere endnu ledige. Den ældste Kardinal med 90 Aar er Ærkebiskoppen af Westminster (London), Kardinal Manning, den Yngste med 43 Aar Ærkebiskop di Rende af Benevent. Efter Kardinalerne følge 13 Patriarker (8 af latinsk og 5 af østerlandsk Ritus), 164 Ærkebiskopper og 660 Biskopper af latinsk Ritus og 57 Ærkebiskopper og Biskopper af østerlandsk Ritus. Under sit Pontifikat har Leo XIII oprettet: 1 Patriakat, 22 Ærkebispedømmer, 62 Bispedømmer, 1 apostolisk Delegation, 40 apostoliske Vikariater og 14 apostoliske Præfekturer.

— Ifølge „Köln. Volksz.“ sendte Fyrst *Bismarck* i Slutningen af forrige Maaned en længere Depesche til den preussiske Gesandt ved Vatikanet, v. Schlözer, med gunstige Erklæringer angaaende *Missionsvæsenet i de tyske Kolonier* i Afrika, idet alle katholske Ordenssamfund ville blive tilladte og beskyttede indenfor det tyske Koloni-Omraade. Gesandten underrettede straks Kardinal-Statssekretær Rampolla om Depechen, og Kardinalen meddelte den til den h. Fader, som hjærteligt glædede sig.

— Pave *Leo XIII* maa ligesom sine Forgængere holde for paa mange Maader. Det nyeste Opspind lyder paa, at Leo XIII skulde have ladet udkaste Planerne til sit *Gravmæle* i Laterankirken i Rom. Det skal være af Porfyr og karrarisk Marmor, være færdigt om tre Aar, men først opstilles efter Pavens Død, og koste 100,000 Lire. — Foreløbig ville vi lade Paven leve; efter hans Død vil der saa nok findes Andre, som sørge for, at han faar et værdigt Mindesmærke.

Würzburg. Den katholske Videnskab har lidt et stort Tab, idet Professor ved Würzburger-Universitetet, Dr. *Fr. Hettinger* er afgaaet ved Døden den 26. Januar i en Alder af 71 Aar, styrket ved alle Kirkens Naademidler.

Döllinger, Hergenröther og Hettinger hed forud det glimrende Trekløver blandt Tysklands katholske Videnskabsmænd. En Parallel mellem Döllinger og Hettinger, som næsten samtidig ere døde af en og samme Sygdom, ligger nær. Döllinger var for længe siden fra en Paulus bleven til en Saulus, hans forhenværende liberale og frimureriske Modstandere, der forud overøste ham med Haan og Spot, forguede ham siden og svang Røgelsekarret for ham — de Forfængelige bedroge den Forfængelige — men hans Frugtbarhed som theologisk Forfatter var uddød, siden han var falden fra Kirken og bleven den døende „Gammelkatholicismes“ Fader, „Aarhundredets største Theolog“ famlede omkring i Vildfarelse og Mørke og døde udenfor Skyggen af den Kirke, som han saa ofte havde forherliget og prist som al Sandheds Grundvold. Döllinger var et koldt Forstandsmenneske. *Hettinger* derimod besad ved Siden af store theologiske Kundskaber ogsaa et varmt og følelsesfuldt Hjærte, det viser allerede den glødende Stil, han var Herre over, medens Döllingers Skrivemaade var tør og kold. Hverken Döllinger eller Hettinger blev hævet til høje kirkelige Embeder, men medens den Første led Skibbrud paa Troen formedelst krænket Stolthed, forblev den Sidste i Ydmyghed tro mod Kristi Brud indtil sin Død.

Hettingers Værker ere talrige og vidne alle om stor Lærdom, dyb Fromhed og urokkelig Troskab mod Kirkens Overhoved. Hans Hovedværk „*Kristendommens Apologi*“, fem tykke Bind, har oplevet 6 store Oplag i Tyskland og er oversat i alle Europas Hovedsprog. Hans rastløse Virksomhed paa *Dante*-Forskningens Omraade, hvori han blev en Banebryder, har haft et

Værk over Dantes „Guddommelige Komedie“ til Følge, som nu udkommer i andet Oplag.

Frankrig. *Jomfruen af Orleans* og hendes Modstandere. Mere end nogen Sinde gjør Begejstringen for den nationale jomfruelige Heltinde *Johanna d'Arc* sig gjældende i Frankrig, og alle Vegne iler man med at ære hendes Minde ved Oprettelsen af Mindesmærker. Var Frankrig virkelig saa ukristeligt, som man efter de værste republikanske Skraaleres Skriverier kunde fristes til at tro, saa maatte denne Begejstring netop svækkes i det Øjeblik, hvor den paa en saa heldig Maade fremmes fra kirkelig Side og hvor hendes Kanonisationsproces allerede er vidt fremskreden. Men heldigvis er dette ikke Tilfældet. Gudsfor nægteren Rochefort ærgrer sig rigtignok i sit Blad „Intransigeant“ allerede i Forvejen over, at Saligerklærings-Processen er bleven indledet, og fordi han ikke kan faa et Indblik i den, opvarter han sine Læsere med det Æventyr, at ingen Pave vil eller kan erklære *Johanna d'Arc* for salig, for ikke at desavouere Prælaterne, som i sin Tid i Rouen dømte den jomfruelige Heltinde som en Heks til Baalet. „Univers“ affærdiger paa tilbørlig Maade denne giftige Bemærkning, idet det skriver: „Dommen er for længe siden bleven forkastet. Allerede den 7. Juli 1456 forkyndtes offentlig i Rouen, altsaa paa samme Sted, hvor *Jomfruen af Orleans* havde lidt Døden, den Æresoprejsning, som den romerske Kurie ydede den jomfruelige Heltinde. Den var en Følge af en Beretning, som en Kommission af Biskopper den Gang afgav. Kommissionen var ifølge eget Initiativ udnævnt af Pave Kalixt III, med det Formaal at underkaste den uretfærdige Proces i Rouen en Revision.“ — Som bekjendt ejer den danske Hovedstad allerede et offentligt Mindesmærke om *Jomfruen af Orleans* i Chapu's smukke Statue ved Broen ude i Ørstedsparken.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Februar. Sexagesima. Ansgarius, Nordens Apostels festlige Mindedag (Samme Dag afholdes i alle Præfektorets Kirker og Kapeller den aarlige Ansgarius-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Præfektoret). — **10. M** Oktav af Sct. Ansgars Fest. — **11. Ti** Ihukommelse af Frelserens Lidelse. — **12. O.** Polykarp, Biskop og Mart. — **13. To.** 26 japan. Martyrer. — **14. F.** Scholastika, Jomfru. — **15. L.** Raymund af Pennafort, Bekj.
Søndag den 16. Februar. Quinquagesima (Fastelavns Søndag).

Ansgariusforeningen.

Søndag den 16. Februar efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke afholdes i Forsamlingsværelset (Bredgade 64, 1.) den aarlige Generalforsamling, hvortil herved alle Medlemmerne indbydes. Opmærksomheden henledes paa, at de kvindelige Medlemmer af Foreningen ogsaa have Stemmeret.

Dagsorden:

Meddelelse om Foreningens Virksomhed.

Regnskabets Fremlæggelse.

Valg af Bestyrelsesmedlemmer (Formanden undtagen) for 1890.
 Kjøbenhavn, d. 6. Febr. 1890.

Bestyrelsen,

U N I Q.

Stor Fastelavnsfest med Assemblé

Mandag den 17. Februar Kl. 8 (Østergade 15).

Resøgende kunne deltage. — Se Programmet.

Den offentlige Examen med Kirkeskolens Elever afholdes i Skolebygningen i Bredgade 67 & 69, Bagbygn. Mandag den 10. Februar i begge Drengklasserne, Tirsdag den 11. Febr. i Pige-klasserne fra Kl. 8—2½ og Onsdag den 12. Febr. i Forberedelses-klassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen.

Joh. Braun, Sognepræst.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 10. Februar Kl. 8½ Aften i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Bettelse. I forrige Nr. af Ugebladet, Side 77, Lin. 5 f. o. staar: Samfundets Støtte, læs: Sandhedens Støtte.

Vask og Rengjøring hos Familier ønskes af Mad. Jensen, Prinsessegade 53, 5. Sal o. G.

Frk. **Quintel**, Sygeplejerske.

Schönbergsgade 8, Stuen.

Undertegnede ønsker en Plads som Dæksmager eller Stripper.

Md. Petersen,

Borgergade 76, 3. S. til Gaden.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 7.

Søndagen den 16. Februar.

1890.

Indhold. Fastemandatet. Aske-Onsdag. Hjemvé efter Sandheden. Montmartre og Votivkirken til Jesu h. Hjærte. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fastemandatet

for Tiden fra Askeonsdag 1890 indtil den samme Dag 1891 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for Præfektorets Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader et fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen*), men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, bliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige Vigilie-Fastedage ere forlagte til *Onsdagene*

---

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.

- II. *Abstinentbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag*, *Skærtorsdag*, *Paaskelørdag* og Aarets *samtlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *en* Gang, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Faste-tiden den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* er forbuden ved ét og samme Maaltid.
- III. *Kjødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- IV. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller, — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested, Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag*, fritagne for *Abstinenten*.
- V. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gjerning.

- VI. Med Hensyn til den for *Alle* eftergivne Stræng-
hed af det oprindelige Faste og Abstinentsbud,
skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil, i
Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som
til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og
Kapeller med Overskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse
Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Præ-
fektorets kirkelige Anstalter, blive at *indsende*
til Præfekturet strax efter Fastetidens Afslutning.
Hvo, som ikke er i Stand til at give en saadan
Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Faste-
tid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens
Anliggender.
- VII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner-Kon-
cils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) for-
ordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den
h. Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*,
bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner,
hvorom Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at an-
ordne det Nærmere. Disse Andagter skulle
slutte med den sakramentale Velsignelse og Præ-
dikenerne have Menneskets sidste Ting eller Frel-
serens Lidelse og Død eller et andet dermed i
nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.
Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid bliver,
under eller efter Skolemessen, Litaniet eller Rosen-
kransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens
Anliggender.
- VIII. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeons-
dag indtil den første Søndag efter Paaske, og
fra første Adventssøndag indtil Herrens Aaben-
barelse inkl., maa ingen højtidelige Bryllupper
finde Sted. Men i selve *Faste- og Adventstiden*
skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde
sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige*
Forlystelser.
- IX. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om

Paaske-Kommunionen fastsættes i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag.

- X. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion* bliver fastsat til den første Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Præfektoret Søndag Quinquagesima, den 16. Februar.

Kjøbenhavn, den 10. Februar 1890.

Johannes von Euch,

Apostolisk Præfekt for Danmark.

Aske-Onsdag.

Aske-Onsdag er en alvorlig Dag i Aaret. Midt imellem den verdslige Fastelavns kaade Lystighed og de 40 Dages kirkelige Fastetid staar denne Dag som en Vejviser, der peger opad imod Himlen og minder Mennesket om den store Sandhed: „Hvor din Skat er, der er ogsaa dit Hjærte.“

De gamle Grækere ejede en sindrig Fabel. De tænkte sig Sjælen som en Vogn, der trækkes igjennem Luften af to bevingede Heste: den ene, der er sort og har ildsprudende Næsebor, søger bestandig at drage Vognen ned i Afgrunden, den anden derimod, der er hvid og af ædel Race, higer opefter imod Solen og Lyset. Den sorte Hest symboliserer de menneskelige Lidenskaber, som søge at drage os ind i den sandselige

Verdens-Tummel, i Synd og Fordærvelse. Den hvide Hest derimod symboliserer den ophøjede Længsel efter Dyd og den guddommelige Naades styrende Magt, som drager os opad. Afgjørelsen træffer Vognstyreren i os, nemlig vor Frihed; vor egen fri Villie! Det er den, som bestemmer. Idet Gud skjænkede os denne frie Villie, begrænsede han, saa at sige, sin Almagt i os. Den frie Villie er den største og mest ophøjede, men ogsaa tilige den farligste Gave, Gud skjænkede dig; med den bestemmer du selv for dig alene, om Himlen eller Helvede, Saligheden eller Fordømmelsen skal blive din Andel!

„Hvor din Skat er, der er ogsaa dit Hjærte!“ — Det stræber opad imod Gud, saafremt han gjælder for dit højeste Gode. Det stræber nedad imod dine Liden-skaber, saafremt de ere blevne til Afguder for dig.

I de jordiske Adspredelsers Hvirvel glemme vi, skjønt Dødsfald til højre og til venstre næsten daglig minde os om vor egen Forgængelighed og om det eneste Uforgængelige, kun altfor ofte det store Spørgsmaal: „Hvorfor er jeg egentlig til?“ Og endnu oftere undlade vi at give os selv et alvorligt og oprigtigt, fyldestgjørende Svar herpaa og at handle derefter. Derfor minder Kirken os gjentagne Gange i Aarets Løb om den store Sandhed, der vedrører Døden og Evigheden, og en saadan Paamindelsesdag er netop ogsaa Aske-Onsdag. Og ikke alene minder Kirken os paa denne Dag om Død og Evighed, den lader ogsaa Forgængelighedens symbolske Tegn tale til os. Den indvier Aske, som er tilberedt af det foregaaende Aars indviede Palmegrene, og tegner dermed et Kors paa vor Pande, idet den udtaler den h. Skrifts Ord: „Ihukom, o Menneske, at Du er Støv og atter skal blive til Støv!“

Støv og Aske! Hvor talende ere ikke disse Forbilleder paa alle de jordiske Tings Forgængelighed og Forfængelighed! „Vi have ikke noget blivende Sted her paa Jorden,“ siger den h. Skrift. Den Mægtige

og Fyrsten, som hersker over Nationerne og befaler over Millioners Lykke eller Ulykke, maa derfor heller aldrig glemme, at han ogsaa om kort Tid vil blive kaldt bort herfra, for at aflægge Regnskab overfor Gud for hele sin Virksomhed. En Fader eller Moder, en Mand eller Hustru, en Foresat eller Undergiven, tør aldrig glemme, at Glæde og Trængsel, Magt og Tjeneskyldighed, Godt og Ondt, alt kun varer en kort Tid; men at der derefter følger *hans* Gjengjældelse, som er en ubestikkelig Dommer og som belønner Enhver efter Enhvers Gjerninger.

At bestrø Hovedet med indviet Aske er en ældgammel Skik, hvormed de Kristne, som i de første Aarhundreder maatte afsone offentlig større Forseelser ved offentlig Kirkebod, paa Aske-Onsdagen begyndte deres Bodsøvelser. Lidt efter lidt blev denne kristelige Skik, som ikke er noget kirkeligt Bud, almindelig, og den maa betragtes som en heldbringende Formaning til os, om ikke at lade os saa hurtigt bedaare af denne Verdens Goder, som ere saa forgængelige.

Med Aske-Onsdag begynder de 40 Dages Faste, som er helliget ved Jesu Kristi Exempel, anordnet af Kirken ved et Bud og anbefalet af atten kristelige Aarhundreders Anerkjendelse. Den h. Gregor den Store kalder den sindrigt det kristelige Aars „Tids-Tiende“, som vi, i Lighed med Israeliterne, der ofrede Tiendedelen af det Bedste, de ejede, ogsaa skulle frembære for Gud som et Offer, idet vi paa en særegen Maade indvie den til Gud ved indre Aandssamling, ved Selvfornægtelse og Faste, ved at forsone os med Gud, idet vi modtage Paasketidens hh. Sakramenter, og ved at arbejde med særegen Iver og Omhyggelighed paa vor Helliggjørelse.

I Verdens daglige Adspredelser og Sorger glemme vi kun altfor let, hvor forgængelige og værdiløse de jordiske Ting ere. Aske-Onsdag og Aske-Korset siger os derimod paa en indtrængende Maade, at „vort

Hiærte maa være vendt mod Himlen“; thi der alene finde vi hine varige Skatte, som „Møl og Rust ikke fortære“, og som ogsaa vedblive at være vor Ejendom, naar alt andet forlader os i Dødstimen og vi selv maa tage Afsked med alt det Jordiske.

Har du hidtil, kjære Læser, haft dit Hjærte vendt mod disse varige Skatte? Tro ikke, at det er nødvendigt at være et bedrøveligt Hængehoved, for stedse at have det „Ene Fornødne“ for Øje; tværtimod! „Gud elsker en glad Giver,“ siger den h. Skrift. Heller ikke er Flugt fra Verden, heller ikke er sentimental Øjenfordrejelse, som man maa overlade til Hyklere, og endnu mindre er Forsømmelse af dine jordiske Kaldspligter nødvendig, for at kunne søge det højeste Gode i Gud. Den sande Fromhed forstaar meget mere til enhver Tid at undgaa alle frastødende Daarskaber baade i det Indre og i det Ydre, og den giver Verden, hvad der tilkommer den, fordi den trofast giver Gud, hvad der tilkommer ham. Derfor formaner Jesus Kristus ogsaa i Aske-Onsdags-Evangeliet sine Apostle: „Naar I faste, skulle I ikke se bedrøvede ud som Hyklere, der forvende deres Ansigt, for at Menneskene skulle se, at de faste. Sandelig siger jeg eder: de have faaet deres Løn.“

Hjemvé efter Sandheden.

Grev *F. L. v. Stolberg* giver os paa flere Steder i sine Værker en Nøgle til sin Konversion til den katholske Kirke. En uforlignelig, uimodstaaelig Hjemvé efter den katholske Kirke bemægtiger sig alle de Sjæle, som have modtaget Daaben og nydt en, om ogsaa kun ringe Undervisning i de kristelige Sandheder, naar de tillige ere vedblevne at være ligefremme, oprigtige og

rene og ikke ere vegne bort fra Bønnen. Naaden virker i dem som en aandelig Tørst efter Sandhed.

Alle Slags Midler anvendes, dels for at kvæle denne indre Drift, dels for at afholde Menneskene fra at følge den. Sandseligheden er som en Lotosfrugt, der bedøver den menneskelige Aand. Enhver, som nyder af denne forbudne Frugt, vil inden kort Tid tabe al Længsel efter Sandhed. Dette er endog Tilfældet med katholske Kristne. Endskjønt Sandheden rækker Katholiken sin Kraft og Sødme i rigelig Fylde, taber han dog Smagen for den, naar han først har begyndt at spise af de sandselige Lysters forbudne Frugt. Og først naar han har sovet den sandselige Rus ud, vil han føle sig fremmed i sin Bortfjærnelse fra Gud.

Det samme hænder ogsaa den protestantiske Kristen. Naar Lidenskaberne besejres og undertvinges, begynder han at føle Hjemvé. Men det er ingeniunde en Hjemvé efter hans lutherske Religion, men derimod Hjemvé efter Moderkirken, den katholske Kirke. Denne Hjemvé fører Protestanterne til den sande Kirke, og den driver den lunkne Katholik til atter at leve efter sin Tro i Fromhed og Offervillighed. Og paa denne Maade komme vi ad en Omvej tilbage til Frelserens Udtalelse: Salige ere de rene af Hjærtet, thi de skulle se Gud.

Men det er dog ikke alene Sandseligheden, som kvæler denne Hjemvé efter Sandheden hos Mennesket, ogsaa Hovmod og Stolthed bidrager dertil. En Opdragelse, som opelsker Stolthed eller Sandselighed eller maaske begge Laster, er derfor ogsaa i højeste Grad skadelig for Sandhedens Erkjendelse. Den uddanner Ynglinge og Jomfruer, der, ligesom den forlorne Søn i Evangeliet, fare vild langt borte fra det fædrene Hjem, og derfor ikke mere føle i Hjærtet nogen Længsel efter at vende tilbage. En kristelig Opdragelse bevarer rigtignok ikke altid imod Vildfarelser og Udskejelser, men ogsaa det forvildede Barn vil, naar det har nydt

en from og kristelig Opdragelse, i en rolig og ædruelig Time føle Hjemvéen efter Gud og hans hellige Kirke og atter vende tilbage til den.

„Montmartre“ og Votivkirken til Jesu h. Hjærte.

Der gives Navne, som have hjemme ikke blot i Frankrig, men i hele den katholske Verden. Endskjønt „Voeu National“ og „Montmartre“ ere nationale, saa har Jesu guddommelige Hjærte nu gjort dem universale, og Helligdommen, som i saa storartede Proportioner opføres paa „Martyr-Højen“, der behersker Paris og Omegn, er ogsaa paa en vis Maade blevet et Slags universalt Tempel. Jeg havde for adskillige Aar siden hørt om dette „nationale Monument“ og i forskjellige Landes Blade læst om, at Opførelsen af den herlige *Jesu-Hjærtes Kirke* paa Montmartre i Paris gjorde Fremskridt; jeg havde ogsaa læst om alle de mange Pilegrimstog, som besøgte dette Sted, ligesom i gamle Dage, da Konger og Dronninger gik i Spidsen for saadanne Processioner og bragte en eller anden ydmyg Helgens Relikvier deres ærbødige Hylding. Men indtil jeg selv stod paa Højen, havde jeg aldrig haft den ringeste Anelse om dette Værks Storslaaethed og Pragt.

Jesu-Hjærtes Kirke, som ligger paa Højen „Montmartre“, er et „Voeu-National“. Voeu, eller Votum betyder paa Dansk et Løfte, som gives Gud, om at gjøre Et eller Andet, der er ham velbehageligt. „Voeu-National“ betyder endnu mere; fordi det er en hel Nations Løfte om at oprejse et Monument til Ære for *Jesu guddommelige Hjærte*; et Monument oven i Kjøbet, som skal være

et Tegn paa Nationens Sone og Bod. Og denne Votivkirke skal ogsaa betragtes som et Tempel, der er lovet Gud som et Bevis paa Tro, Kjærlighed og Tilbedelse; en evig Æresoprejsning (amende honorable), en højtidelig Indvielse af Nationen til Jesu guddommelige Hjærte. Fra alle Verdens Hjørner kom og kommer der Bidrag, til Virkeliggjørelsen af dette Løfte, som det franske Folk har aflagt til Jesu Kristi Riges Fremme iblandt dem. Indskriften, som Kirken skal bære, naar den er fuldendt, lyder saaledes: „Til Kristus og hans helligste Hjærte har det bodfærdige Frankrig indviet sig.“

Efter at Pave Pius IX's Approbation var opnaaet, aabnedes den første Subskription den 8. December 1873. Hvor underfuldt et Svar, der blev givet paa denne Indbydelse til at yde Bidrag til den nye Kirke, kjender hele Verden; thi, som jeg forhen sagde, dens Navn har gjort dens Berømmelse universal.

Selve Navnet „Montmartre“ lægger ogsaa i og for sig Beslag paa alle katholske Kristnes Interesse. 50 Aar før Kristi Fødsel var Paris, dengang kaldet Lutèce, kun en lille Samling af Huse paa en lille Ø i Seinefloden. Langs Kysten strakte sig store Sletter, omgivne af Høje. Paa Toppen af den nordlige Høj knejsede der et Tempel, som var indviet til Mars, Krigens Gud, og til Merkur, Sølvets Gud. Den kristne Religion var kjendt nogle faa Steder i Gallien, da den h. *Dionysius* i Aaret 112 kom til Paris. Tilligemed den h. *Rustikus* og den h. *Eleutherius* begyndte den h. *Dionysius* at evangelisere Byen. Han prædikede, døbte og henrev Gallierne ved sin Veltalenhed, sine Dyder og sine Undergjæringer. Ved Hjælp af Almisserne, som han indsamlede, byggede han flere Kirker. Blandt Hedningerne, som bleve døbte, befandt der sig ogsaa en Høvding ved Navn *Libius*, fra hvem Familien „Montmorency“, som er bleven saa berømt i Historien, nedstammer.

Den hedenske Øvrighed begyndte at frygte for den h. Dionysius' Popularitet, og Bypræfekten blev underrettet om, at Folket forlod Templet og Afguderne for at følge den kristne Apostel. Guvernøren befalede den h. Dionysius og hans Ledsagere, at møde for hans Domstol tillige med Libius, som blev anklaget for, at give Husly til Jesu Kristi Disciple. *Larcia*, Libius' Hustru, som var opbragt over sin Mands Konversion, meddelte Øvrigheden, at han havde sønderslaaet Afgudsbillederne. *Siminnius*, Statholderen, gjorde Alt, hvad der stod i hans Magt, for at faa Libius til at falde fra Troen, men forgjæves. Da han nægtede at vilde ofre til Guderne, blev han dømt til at halshugges i sin Hustrus Paasyn.

Hans Død blev Stødet til hendes Omvendelse. Den h. Dionysius og hans Ledsagere bleve kastede i et mørkt Fangehul paa Toppen af Montmartre-Højen. Fængslet var saa lavt, at de ikke kunde staa oprejste, men ifølge Traditionen frembar den h. Dionysius al ligevel det h. Messeoffer inde i dette mørke og lave Hul. Han og hans Ledsagere udholdt med Standhaftighed de værste Lidelser, og viste Statholderen *Siminnius*, at de forstode at lide og endog at dø, men ikke at svigte deres Tro og blive Apostater. De bleve endelig dømt til at halshugges, og Dommen fuldbyrdedes den 9. Oktober i Aaret 117. Den h. Dionysius var 105 Aar gammel, da han led en herlig Martyrdød af Kjærlighed til Jesus Kristus.

Libius' Hustru *Larcia* led Martyrdøden samme Dag. Fra den Stund af fik Højen Navn af „Montmartre“ (*mons martyrum*) eller Martyrernes Bjærg. En kristen Kvinde, *Catulla*, ilede ved Rygtet om den ærværdige Biskops Domfældelse til Retterstedet, og ved at bestikke Soldaterne lykkedes det hende, at komme i Besiddelse af den h. Martyrs jordiske Levninger og at bringe dem til et sikkert Sted. Det var ude paa en Mark i Omegnen, og paa det samme Sted rejste sig

senere det berømte St. Denis' Abbedi, hvor Frankrigs Konger i en lang Aarrække ere blevne begravede.

Paa selve Stedet, hvor den h. Dionysius blev henrettet, byggede Catulla et Træ-Kapel. Senere paa *Hugo Capet's* Tid, opførtes der et Sten-Kapel af en Kristen ved Navn *Ansalde* og dennes Hustru *Bertrude*. Dette Kapel blev et meget besøgt Valfartssted. I Aaret 1096 skjænkede *Gualterius* og hans Hustru *Hodermia* flere Jorder, Skove og Vinbjærge til Opførelsen af en Sognekirke, og den Gejstlige paahvilede det, at frembære det h. Messeoffer for Pilegrimmene. Montmartre har ogsaa ejet adskillige Klostre. Det Første blev for Pilegrimmenes Skyld bygget ved den h. Dionysius' Grav. Det blev grundlagt af *Ludvig VI.* og hans Dronning *Adelaide* af Savoyen. Pave *Eugenius III* frembar det højtidelige Messeoffer paa Montmartre og indviede Kirken. Han blev den Gang assisteret af den h. *Bernhard*, Abbe i Clairvaux. Denne Messe blev fejret paa den anden Paaskedag, den 21. April 1147, og paa Kristi Himmelfartsdag samme Aar indviede Paven Klostret, som Dronning Adelaide af Savoyen havde ladet opføre. Det blev indviet til Ære for den h. Gudsmoder og de hh. Rustikus og Eleutherius.

Da denne fromme Dronning døde, blev hun begravet under Højalteret, og hendes Grav blev der med Ærbødighed vaaget over i mere end 500 Aar. Hendes Søn, *Ludvig VII*, kom, efter en Pilegrimsrejse til Compostella, for at bede ved Moderens Grav.

Krigen, som hærgede Paris, bragte megen Ødelæggelse over Klostret. *Filip den Smukke* og *Karl VI* foretog Valfarter hertil; men heller ikke den fyrstelige Beskyttelse var i Stand til at bevare Klostret mod de forenede Onder, som omgave det — den burgundiske Hær paa den ene Side, Armagnakkerne paa den anden Side; derefter Hungersnøden i 1438 og, endelig, Pesten.

(Sluttes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Tyskland. *Den katholske Adel i Tyskland og Ordensstanden.* Et af de bedste Beviser for, at Tysklands katholske Adelsfamilier ere Kirken hengivne med Liv og Sjæl, turde ogsaa den Omstændighed være, at Mange blandt dens Medlemmer ombytte Alt i Verden med Klosterlivets Fattigdom. Medlemmer af Ordensstanden ere for Tiden: 5 Grevinder Stolberg-Stolberg (tre som Franciskanerinder, en som Karmeliterinde og en som Medlem af Jesu fattige Barndoms Orden), fremdeles 2 Grevinder Schaffgotsch (Sacré-Coeur), en Grevinde Droste (Klemenssøster), en Grevinde Merveldt (Salesianerindernes Orden), en Grevinde Landsberg (Gode Hyrde), en Grevinde Metternich (Franciskanerinde), to Grevinder Kerssenbrock og Schmising (Sacré-Coeur), en Grevinde Robiano (Jesu fattige Barndoms Orden), en Friherreinde v. Brenken (Søster af den kristelige Kjærligheds Orden), en Friherreinde v. Droste-Hülshoff (Sacré-Coeur), en v. Druffel (Sacré-Coeur), en Friherreinde v. Ketteler (Barmhjærtig Søster), to Friherreinder v. Loë (Sacré-Coeur), tre Friherreinder v. Schorlemer (Klemenssøstre). Denne Liste, der ingenlunde er fuldstændig, er et glimrende Vidnesbyrd om den tyske katholske Adels religiøse Sindelag. Dertil kommer endnu at ogsaa de *mandlige* Ordener tælle ikke faa Adelige blandt deres Medlemmer.

— Ifølge den 1885 foretagne Folketælling fandtes der i Tyskland 16,774,000 Katholiker, fordelte paa 5 Ærkebispedømmer, 20 Bispedømmer, 3 apostoliske Vikariater og 2 apostoliske Præfekturer. De fleste Katholiker boede i Fyrst-Bispedømmet Breslau: 2,014,500; de færreste i Bispedømmet Hildesheim: 102,000.

Hamburg. Af den derværende katholske *Svendeforenings* Statistik for 1889 fremhæve vi følgende: Medlemsantallet beløb sig til 342 blandt hvilke 2 Danske;

292 vare Katholiker og 50 Protestanter. Indtægterne vare 24,163 Mark, Udgifterne 21,568 Mark. 130 Medlemmer havde deltaget i Svendenes Sparekasse med 39,000 Mark i Indskud. I det henrundne Aar vare 33,000 Mark indbetalte 16,000 Mark udbetalte. 813 Medlemmer have haft Nattely og ere blevne forplejede i 1333 Døgn. Trods alle Anstrængelser gaar mangelung Mand dog tabt i den store By, men ofte hændes det ogsaa, at Foreningens Præses har den Glæde, at se de saakaldte forlorne Sønner vende tilbage til den rette Vej. Desværre har Svendeforeningen faaet en ny Fjende i — „*det evangeliske Forbund*“, som navnlig viser sig opbragt over Svendeforeningens Fremgang.

Rom. Den 26. Januar fandt den højtidelige *Salig-erklæring* af den ærværdige *Pirrotti* af Skolebrødrenes Institution Sted i den herlig oplyste Loggia i Peterskirken. En uoverskuelig Menneskemængde overværede den højtidelige Akt.

— Den 7. Februar fandt en Sørgegudstjeneste Sted i Vatikanet i Anledning af Aarsdagen for Pius IX's Død. Pave Leo XIII, Kardinalerne, flere Biskopper, det diplomatiske Corps og mange Fremmede overværede Sjælemessen, som celebreredes af Kardinal Hohenlohe.

— Den 8. Febr. døde Pave Leo XIII's Broder, Kardinal *Josef Pecci* i en Alder af 83 Aar. Ved Budskabet om Broderens Død, trak den h. Fader sig tilbage til sit Privat-Kapel, hvor han bad i to Timer for den Afdøde.

London. For nogen Tid siden bragte de engelske Blade en Meddelelse om den særegne Anerkjendelse, som Hs. kgl. Højhed *Prinsen af Wales* havde ydet Søster *Rosa Gertrud*, som stod i Begreb med at vie sit Liv til *de Spedalskes Pleje* paa Molokai (Sandwichsøerne). En Londoner-Korrespondent offentliggjør Følgende om denne heltemodige Kvinde: Søster Rosa Gertrud (Miss Amy C. Fowler) er en Datter af F. Fowler, en bekjendt anglikansk Gejstlig og Kapellan ved Hospitalet i Bath, hvor hun blev født for 27 Aar siden.

Hendes nuværende Beslutning er allerede gammel og stammer endnu fra den Tid, da P. Damian levede og befandt sig paa Molokai. Da hun for otte Aar siden vendte tilbage til den katholske Kirke, vilde hun strax udføre sit Forsæt; men hun var den Gang endnu for ung. I flere Aar studerede hun saa i Paris Lægevidenskaben, ikke for at tage Doktorgraden, men for at forberede sig til sit Kald, og besøgte ogsaa Pasteurs Institut; et Studium, af hvilket hun haaber at høste stor Nytte. Der saa hun ogsaa flere af den Slags Sygdomme, om end ikke i et saa fremskredent Stadium som paa Molokai, men dog tilstrækkeligt til, at hun kunde danne sig et Begreb om, hvad der venter hende. Hun er rede til at dø, for at opfylde sit Kald. Da Kardinal *Manning* gav hende sin Velsignelse, sagde han: „Min Datter, De har et meget ejendommeligt Kald, et smukt Dagværk har Gud givet Dem, og jeg hverken kunde eller vilde afholde Dem fra at følge den Stemme, som kalder paa Dem.“ Ved sin Ankomst til de Spedalskes Ø i det stille Ocean overtager hun Pladsen som Forstanderinde over Hospitalet i Kalawao. Hun beskrives som en smuk og sund Kvinde, opfyldt af Energi og Virkelyst. P. Damians Hospital huser 50—60 Mænd og Kvinder, og hun vil bo i en lille Hytte ved Siden af Institutet. Efter hendes eget Ønske blev hendes Afrejse hemmeligholdt saa meget som muligt. Efter at have taget Afsked med sine endnu levende Forældre, rejste hun alene til Liverpool. Den højærv. Hr. *Chapman*, Sekretær for P. Damians-Fonden skriver: „Udrustet med 120 £ og fem Kasser fyldte med forskjellige Nødvendighedsartikler, er hun afrejst til Molokai. Der vil blive dannet et Selskab, som regelmæssigt vil understøtte de Spedalskes Hospital paa Sandwichsøerne. Søster Rosa bad som et sidste Ønske om, at hendes borgerlige Navn ikke maatte blive offentliggjort og udtalte sin Beklagelse over, at hun allerede var blevet et Offer for Offentlighedens Omtale. Søster Rosa forlod England, uden at have saa meget som en Femogtyveøre, hun kunde kalde sin egen, for i et vildt fremmed Land midt ude i det stille Ocean at pleje Syge, der ere befængte med en af de vederstyggeligste og tillige smitsomste Sygdomme. Hvilken Selvfornægtelse er ikke en svag Kvinde i Stand til at øve, naar hun besjæles af ægte kristelig Kjærlighed!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. Februar. **Quinquagesima** (Fastelavns Søndag). — **17. M.** De syv Grundlæggere af Ordenen Serv. B. M. V., Bekjendere. — **18. Ti.** Ihukommelse af Frelserens Bøn i Oliehaven. — **19. O.** Askeonsdag (I Sct. Ansgars Kirke er Kl. 9 højtidelig Askevielse og Højmesse; samme Dag begynder de 40 Dages Faste). — **20. To.** Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer (Pavevalg i 1878). — **21. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Tornekroner. — **22. L.** Petri Bispestol i Antiochia.
Søndag den 23. Februar. 1. Søndag i Fasten.

Ansgariusforeningen.

Søndag den 16. Februar efter Højmassen i Sct. Ansgars Kirke afholdes i Forsamlingsværelset (Bredgade 64, 1.) den aarlige Generalforsamling, hvortil herved alle Medlemmerne indbydes. Opmærksomheden henledes paa, at de kvindelige Medlemmer af Foreningen ogsaa have Stemmeret.

Dagsorden:

Meddelelse om Foreningens Virksomhed.

Regnskabs Fremlæggelse.

Valg af Bestyrelsesmedlemmer (Formanden undtagen) for 1890.

Kjøbenhavn, d. 6. Febr. 1890.

Bestyrelsen,

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Korsvejsandagt; første Gang den 21. ds.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 23. Febr. efter Højmassen i Sct. Ansgars Kirke. Mødested: Lokalet i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 23. Febr. umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12.

UNIO.

Stor Fastelavnsfest med Assemblé

Mandag den 17. Februar Kl. 8 (Østergade 15).

Resøgende kunne deltage. — Se Programmet.

Mariakongregationen for Ynglinge holder ikke Møde i Morgen Mandag i Anledning af Unios Fest.

Literatur. Hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) er udkommet og faas i alle Boglader:

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

Piecerne ere foranledigede ved Pastor Schepelérns Angreb paa den katholske Kirke, nærmest ved hans Brochurer om „Kirken“ og „Embedet“.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 8.

Søndagen den 23. Februar.

1890.

Indhold. Montmartre og Votivkirken til Jesu h. Hjærte. Luther, et kirkeligt Festspil. Efterretninger fra Ind- og Udland.

„Montmartre“

og

Votivkirken til Jesu h. Hjærte.

(Sluttet).

Klosterbrødrene saa sig nødsagede til at forlade Klostret og tage Ophold i Paris, hvor de forbleve indtil 1462. De vendte tilbage under Kong Ludvig XI, som betalte Gjælden, der hvilede paa Klosterbygningen, og der var atter Fred, endskjønt der altid stilledes store Krav til Brødrenes Gjæstfrihed, idet Pilegrimmenes Antal stadig voxede Aar for Aar.

I 1515 overflyttedes den h. Dionysius' Relikvier til en Grav under Højalteret i Klosterkirken; en Højtidelighed, der overværedes af en talrig Skare af Pilegrimme af enhver Stand og Stilling.

I 1534 besøgte den h. Ignatius og hans Disciple for første Gang Montmartre, hvor de holdt en Novena og modtog den h. Kommunion i Martyrernes Kapel.

Grundlæggerne af Jesuiterordenen besøgte atter i August s. A. Montmartre, for at bede i et Kapel, der var indviet til den h. Jomfrus Ære. Montmartre er paa en vis Maade Jesuiterordenens Vugge, idet dens Stiftere her aflagde deres første Løfter. Paa det Sted, hvor de den Gang holdt deres Bøn, staar nu et af Kirkens Kapeller, der er indviet til de lidende Sjæles Minde, og man mener, at det var paa dette Sted, at den h. Ignatius og hans Medbrødre bivaanede det h. Messeoffer, som blev frembaaret af den eneste Præst, der fandtes i deres Midte. En Mindetavle vil blive indmuret her, for at minde Efterverdenen om Jesuiterordenens Grundlæggere, som paa dette hellige Sted have modtaget saa megen Naade og Oplysning af Gud.

Huguenotterne forstyrrede Klosters Fred en Tidlang; derefter ødelagte en større Ildsvaade Sakristiet, de kostbare Ornamentter og en Del af Klostret. Saa fulgte Ligaens Uroligheder, og Henrik IV og hans Tropper okkuperede en Tidlang Bjærget, medens Brødrene toge deres Tilflugt til Paris.

I 1550 opdagede man et Slags Hule, som blev anset for at være det Sted, hvor den h. Dionysius trak sig tilbage for at bede og hvor han frembar det h. Messeoffer. Hele Paris drog ud, for at besøge det h. Sted, og det vilde fylde hele Bind, dersom man vilde optælle Navnene paa alle de berømte Personer, som besøgte den stakkels lille Hule, for der at forrette deres Bønner. Et Navn vil jeg nævne, nej to: Den h. Frants af Sales og den h. Vincents af Paul; de staa vor egen Tid saa nær. Anna af Østerrig, Moder til Ludvig XIV, var overbevist om, at hun kunde takke den h. Dionysius' Forbøn for sin Søns Helbredelse, og hun stillede

derfor baade ham og Landet under den Helliges specielle Varetægt.

I 1760 var Klostret paa Montmartre et af de mest blomstrende i hele Kongeriget. Konger, Fyrster og Adelige besøgte det, og kongelige Prinsesser tilbragte der deres Ungdom i stille Ro og Fred og nøde der en glimrende Opdragelse. Næst efter Sct. Dionysius-Abbediet, var det det skjønneste Kloster i hele Frankrig.

I 1783 begyndte dette berømte Sted at ødelægges. Det paabyrdedes med alle Slags Skatter og Afgifter, og alle dets Skatte beslaglagtes. Den 19. August 1792 bleve Ordensfolkene udjagne af Revolutionsheltene, deres Gods solgt og alle Værdigjenstande slæbte bort. Den sidste Abbedisse af Montmartre, *Marie Louise de Laval de Montmorency* blev halshugget i en Alder af 71 Aar. Siden den Tid synes det, som om Stedet næsten fuldstændig blev lagt øde og glemt.

Napoleon I nærrede Ønsket om at gjenoprette det, men blev pludselig kaldt bort til Krigsskuepladsen, og opsatte Gjenopførelsen til en senere Tid, som aldrig oprandt for ham.

Men Montmartre rejser sig paany og oven i Kjøbet som et udødeligt Mindesmærke. De, som have staaet paa Toppen af Højen, kunne maaske ønske at høre lidt nærmere om den nuværende Bygnings Oprindelse.

Da Frankrig blev styrtet fra Hæderens og Ærens Tinde ned i Dybet, da dets dygtigste Sønners Tapperhed kun endte med Ulykke og Ydmygelse, saa begyndte *det kristne Frankrig* at vaagne og komme til Bevidsthed om sin Stolthed og sine Synder, sin Uretfærdighed mod Gud. „Gud er imod os!“ saaledes lød Raabet fra alle Sider. „Gud er imod os; der er intet, som kan frelse os! Lad os kalde Gud tilbage, thi han alene kan hjælpe, og naar han er med os, hvo er da imod os?“ Saaledes lød Manges Raad og Bøn, og de fik et glimrende Svar.

Blandt dem, som den Gang gjorde de første indledende Skridt til Frankrigs Regeneration, maa først og fremmest nævnes *Legentil* og *Rohault de Fleury*. Disse Mænd undfangede Ideen til Opførelsen af et nationalt Bods-Monument, som i Form af en Kirke skulde opføres til Ære for Jesu guddommelige Hjærte — det Hjærte, som to Aarhundreder i Forvejen havde indbudt det franske Folk, ved Hjælp af en ydmyg Nonne, den salige *Margaretha Maria Alacoque*, til at indvie sig og Landet til hans naadefulde Hjærte. Frelserens Indbydelse blev den Gang tilbagevist, og 100 Aarsdagen for denne Tilbagevisning fandt Altrene omstyrtede og Guillotinen i Aktivitet. Men alt dette kjender Historien. Lad os hellere kaste Blikket paa de Bestræbelser, som hine to Mænd gjorde ved det næste Anniversarium, for at vække Folket til at tage en højmodig Beslutning og iværksætte dets aandelige og timelige Gjenfødelse.

Legentils og Rohault de Fleurys Forslag blev med Velvillie modtaget af Ærkebiskoppen af Paris, Msgr. *Guibert*. Han approberede Planen og lovede, at han af al Evne og Kraft vilde medvirke til, at det ædle Foretagende lykkedes.

Takket være Msgr. Guiberts Veltalenhed, vedtog Nationalforsamlingen, ved Lov af 23. Juli 1873, Opførelsen af Helligdommen, som et „*Værk af offentlig Nytte*“. Der blev gjort nogle Vanskeligheder ved at afstaa Højen til Opførelsen af en Kirke, da Stedet var passende for en Fæstning. „Fæstningen, som I ønske at bygge paa den Høj,“ erklærede Biskoppen, „vilde ikke svare til Øjemedet; det vilde ene og alene kunne benyttes *imod* Paris og ikke *imod* Byens Fjender. Lad mig bygge *min* Fæstning deroppe; den vil gavne langt mere end eders.“ Da Tilladelsen nu engang var givet, købte man for 720,000 Francs et Areal paa 11,762 Meter, og Kommiteen begyndte sit Arbejde.

Endskjønt det franske Folks Milliarder havde pas-

seret Grænsen og vare havnede i Tyskland, skjønt Landet var i den ynkeligste Forfatning, var der dog, inden Aaret var omme, allerede tegnet en Million Francs.

Jeg kan ikke undlade at omtale nogle faa af de Bidrag, som i Løbet af dette første Aar sendtes til Montmartre: 8 Francs, indsamlede i Hospitalet af en Syg, som trods svære Lidelser havde set sig i Stand til at hækle en Del Arbejder og satte sin Glæde i at sælge dem til Fordel for det nationale Bods-Monument; 100 Francs fra en Arbejdsmand, opsparede ved at give Afkald paa sin daglige Vin; 100 Francs ved Extraarbejde fra en anden Arbejdsmand; 5 Francs fra en Arbejder, opsparede ved at indskrænke sin Tobaksrøgning; 300 Francs, opsparede af flere Ynglinge ved at give Afkald i flere Maaneder paa deres Vin (Vin er i Frankrig lige saa nødvendig som Vand eller Øl hos os); 10 Francs fra en fattig Hyrde, som solgte et lille Lam af sin Hjord til Ære for Jesu Hjærte; 25 Francs, indvundne af en Arbejderske ved extraordinært Nattearbejde paa en Fabrik. Man kan ikke forundre sig over, at der ved en saadan Offervillighed inden kort Tid begyndte at rejse sig paa Toppen af Montmartre en herlig og storslaet Bygning til Guds større Ære og Forherligelse.

Jeg har ikke omtalt, at ethvert Spor af det tidligere herlige Kloster var blevet tilintetgjort. Søstrenes og Abbedissernes Grave bleve ødelagte paa samme Tid, som Kirken og Martyrernes Kapel. Efterat den sidste Abbedisse, *Madame de Laval de Montmorency* var bleven halshugget her tilligemed *Grevinde de Flavigny*, *Baronesse de Sazecourt*, Hertugen af *Beauvilliers* og flere andre, syntes Pøbelens Raseri at være bleven stillet, i alt Fald her, og Montmartre blev næsten glemt, og indtil Restaurationen kaldtes Højen „Mont Marat“ (en af de blodigste Revolutionsheltes Navn).

Det var *Marie Antoinettes* Datter, *Hertuginde*

af *Angoulême*, som i 1820 gjenopbyggede Sognekirken og lod oprejse en Korsvej paa Toppen af Højen, og det syntes, som om denne igjen skulde blive et Martyrbjærg og et Bønnens Sted, idet den i 1871 paany blev Skuepladsen for Rædsel og Grusomhed. Paa Toppen af denne Høj lede Generalerne *Lecomte* og *Clement Thomas* Døden.

Men bedre Tider ere komne for den ældgamle Høj, og med et forhaabningsfuldt Hjærte kan man nu knæle deroppe i det provisoriske Kapel og slutte sig til den Skare, som stadig beder der foran det allerhelligste Sakramente, som til enhver Tid er udstillet der til de Troendes Tilbedelse.

Murene rejse sig paa Fundamenter, som intet andet Sted i Verden. Da Udgravningen til Kirken paabegyndtes, frygtede man en Tidlang, at Værket atter maatte opgives, da man opdagede, at Bjærgtet bestod af Sand indtil 33 Meters Dybde. En Kommission af de dygtigste Ingeniører traadte sammen hos Kardinal Guibert. Deres Afgjørelse lød paa, at det vilde blive nødvendigt at grave 83 Huller af 33 Meters Dybde, og af hvilke de 25 skulde have en Bredde af 5 Meter og de øvrige en lidt smallere Diameter, og at udfylde alle disse Huller med solide Piller og forene dem med Buer, paa hvilke Bygningen skulde hvile. Det vilde med andre Ord sige, at forvandle et Sandbjærg til et Klippebjærg.

Et Øjeblik tabte Msgr. Guibert Modet ved Tanken om de uhyre Omkostninger, der vare forbundne med et saadant Foretagende. Han nægtede at approbere Tegningerne. I Tillid til det guddommelige Hjærtes Bistand gav han senere efter, og Arbejdet begyndte. Det gaar stadig fremad, og om to eller tre Aars Forløb vil det være fuldført. Næsten alle Haandværk og alle Interesser ere repræsenterede i denne Kirke. Der er her Gejstlighedens Kapel, Magistratens Kapel, Hærens,

Flaadens, Lægernes, Bøndernes, Arbejdernes, Lærernes Kapel o. s. v.

Alle religiøse Ordenssamfund have deres Kapel indenfor dette Gudshus' Mure — Sct. Ignatius, Dominikus, Frants af Assisi, Vincents of Paul, Benedikt, Bernard, Bruno, Therese — og de lidende Sjæles Kapel, og naturligvis Kapeller til Ære for den h. Gudsmoder, Sct. Josef og Sct. Ludvig.

I de lidende Sjæles Kapel findes, Msgr. Guiberts og Louis Veuillots Grave.

Stadig ankommer der Pilegrimstog til Montmartre, og „*Sct. Josefs Hospital*“ er særlig blevet oprettet for Pilegrimmene. Endog de Fattigste kunne her finde et Hvilested.

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat fra Nr. 52 f. A.)

I *Hans Herrigs* kirkelige Festspil „Luther“, hvis danske Oversættelse af O. Künde vi omtalte i de sidste Numre af Ugebladet ifjor, lader Digteren Luther rose sig en god Del af, at han har oversat Bibelen paa Tysk.

„O, maatte af denne hellige Bog
blive til Tysk hvert Ord, hvert Sprog,
at tyske Sjæle en og hver
maa komme Ordet mere nær . . .“

Saaledes taler Luther til Borgfogeden *Berlepsch* paa Wartburg; og senere da Luther giver *en Bonde* det nye Testamente til Gjennemlæsning, og denne forbauset udbryder:

. . . . Tysk! Ord for Ord!
Men saadan taler jeg selv, saa sandt!

tilføjer *Luther*:

Tysk, som du lærte det af din Moder,
de Ord, som din Hustrus Hjærte vandt,
Tysk, som fra hendes Læber det lød,
Tysk, som du bad, naar du var i Nød!

Ogsaa er der Tale om, at Bibelen „før laa i Lænke i Klosteret.“

Historieskriveren *Janssen* beviser, at der før Reformationen fandtes ca. 100 forskjellige Udgaver af den latinske Bibel og i det mindste 14 fuldstændige højtyske Oversættelser og 4 plattyske. Ret betegnende er den Kjendsgjerning, siger *Döllinger*, at der i hele Reformationens Tidsalder ikke udkom i det protestantiske Tyskland en eneste Udgave af hele den hellige Skrift i Originalsproget. Det varede næsten 70 Aar inden der i det protestantiske Tyskland blev trykt en hebraisk Bibel, nemlig paa Kurfyrst August af Sachsens Befaling i Aaret 1586 eller 87 i Wittenberg. Af det græske Nye Testamente var der i de først 40 Aar efter Luthers Optræden næppe bleven trykt en eneste Udgave i det egentlige Tyskland, medens der i det katolske Paris var udkommet indtil 1551 ikke mindre end 10 græske Udgaver.

„I den mørke Middelalder — klager *Hengstenbergs* evangeliske Kirketidende — da Bibelen kostede lige saa mange Hundrede Thaler, som den nu koster faa Groschen, var Uvidenhed paa det bibelske Omraade ikke nær saa stor, som i vore Dage.“

„Folket kjendte ikke Bibelen under Pavedømmet,“ har *Luther* sagt i sine Bordtaler, og siden den Tid have dannede og udannede Protestanter gjentaget disse Ord indtil vore Dage. Vi ville overlade det til den lutherske Gejstlige *Geffcken* at besvare denne historiske Usandhed. „En anden Fordom,“ skriver han, „hvormed man be-

tragter Tiden før Reformationen, er denne, at man mener, at Gejstligheden og endnu mindre Folket paa den Tid næsten slet ikke kjendte Bibelen, og at den saa godt som slet ikke forefandtes i det tyske Sprog. Man har falskelig benyttet nogle af Luthers og Matthesius' Ytringer, som uden Tvivl hentyde til deres egne Livserfaringer, til at skildre Forholdene i hele Tyskland. Men Egnen, i hvilken Luther og Matthesius opvoxede, stod i aandelig Henseende langt tilbage for andre Dele af Tyskland, og Erfaringerne, som en fattig Tiggermunk gjorde i sin Ungdom, ere aldeles ikke egnede til, at betegne hele det tyske Folks Dannelses-trin. Under alle Omstændigheder have vi i det 15. Aarhundredes Værker de utvetydigste Beviser for, at et nøjere Kjendskab til den h. Skrift aldeles ikke hørte til Sjældenhederne. Det var enten latinske Bibler eller tyske Oversættelser efter Vulgata, man læste. Det 15. Aarhundredes tyske Bibler tør man ingenlunde agte saa ringe, som det endnu bestandig sker iblandt os. Vel kan man med Lethed finde Fejl baade i de høj-tyske og plattyske Udgaver, for Størstedelen hidrørende fra den altfor ordrette Gjengivelse af det Latinske; men dersom man vilde anse disse Arbejder for kejtede og uduelige, og mene, at de ikke havde haft nogen Indflydelse paa Folket, og at intet fra disse Oversættelser var gaaet over i Luthers, saa befinder man sig i en saare stor Vildfarelse. Hvad de historiske Bøger og Søndags-Evangeliene og Epistlerne angaa, saa finde vi, at de allerede i det 15. Aarhundrede have dannet et Slags tysk Vulgata, som Luther kun har forandret en Smule hist og her i sin Oversættelse." Protestant *Hopf* erklærer ogsaa, at Luther tildels „hentede sin Oversættelse fra gamle Oversættelser“ og at han navnlig har benyttet Nürnbergers-Oversættelsen af 1483.

„Men“, saaledes fortsætter den lutherske Gejstlige *Geffcken*, „bleve disse tyske Bibler, vil man maaske spørge, ogsaa læste af Folket? Rigtignok ikke i den

Grad, som 50—60 Aar senere, da de enkelte Bøger af den h. Skrift bleve trykte i utallige Exemplarer og kom i Enhvers Hænder. Men man tør dog heller ikke tænke sig disse Bibler fastgjorte ved Lænker til et eller andet Klosters Bogskab.*) Men man har ogsaa mange gamle Vidnesbyrd om, at disse tyske Bibler bleve læste. Udgiveren af Kølner Bibelen siger i sin Indledning: De Lærde skulle betjene sig af Hieronymus latinske Oversættelse, men de Ulærde skulle, for at undgaa Ledigang, der er Roden til alle Synder, benytte denne tyske Oversættelse af Bibelen, for at beskytte sig mod Djævelens gloende Pile. Derfor har en Velynder med stor Flid og mange Omkostninger ladet denne Oversættelse af den h. Skrift trykke i den hæderlige Stad Køln. Oversættelsen er bleven udarbejdet for mange Aar siden, findes ogsaa i skrevne Exemplarer i mange Klostre og Konventer, og er ogsaa bleven trykt og solgt længe før denne Tid (1470—80) i flere Byer. De, som læse denne tyske Bibel, skulle gjøre det i Ydmyghedens og Underdanighedens Aand, og hvad de ikke forstaa, det skulle de ikke dømme over, og overhovedet forstaa Bibelen i Overensstemmelse med den romerske Kirke, som er udbredt over hele Jorden. Paa en lignende Maade ytrer Udgiveren af Lübecker Bibelen sig (1494) og Strasburgeren Joh. Schott henviser i Fortalen til sit Værk: „Christlich Walfart,“ (1509), sine Læsere til at søge videre Belæring i „de tyske Bibler.“ Saavidt den lutherske Gejstlige.

Henimod Aaret 1450 blev *Bogtrykkerkunsten* op-

---

*) Det kunde vel hænde, at Bibelen, som mangen anden kostbar Bog, var fastgjort ved Hjælp af en Lænke til et eller andet Klosterbibliotheks Læsepult, men det havde, som enhver Kjender af den ældre Tids Historie burde vide, sin Grund i disse Bøgers materielle Værdi og i den store Pris, man satte paa dem. Man vilde beskytte dem mod Tyve, der lige saa godt fandtes iblandt de Lærde i hine Dage, som de nu til Dags findes iblandt dem. Vi behøve blot at minde om de kostbare Værker, som i de senere Aar ere forsvundne fra de italienske Bibliotheker.

funden af *Johannes Gutenberg*. Den første trykte Bog var den latinske Bibel. Af Luthers Oversættelse udkom det nye Testamente i 1522 i Wittenberg, hele den h. Skrift i 1534. Før Luthers Oversættelse fandtes der mindst *atten trykte* tyske Oversættelser. De fjorten højtyske Bibler ere: 1. Mainz, Joh. Fust og Pet. Schöffer (1462), Strasburg, H. Eggestejn (1466); 2. Strasburg, Joh. Mertel (1466); 3. Augsburg, Jod. Pflanzmann (1475); 4. Nürnberg, Andr. Frisner og Joh. Sensenschmid 1470—73; 5. Augsburg, Günth. Zainer 1470; 6. Augsburg, G. Zainer 1477; 7. Augsburg, Ant. Sorg 1477; 8. Augsburg, Ant. Sorg, 1480; 9. Nürnberg, Ant. Koburger 1483; 10. Strasburg, uden Trykkerens Navn, 1485; 11. Augsburg, Hans Schönsperger 1487; 12. Augsburg, H. Schönsperger, 1490; 13. Augsburg, Hans Otmar 1507; 14. Augsburg, Silvan Otmar, 1518. De fire plattyske Bibler ere: 1. Køln, H. Quentell (1480); 2. Køln, H. Quentell (?); 3. Lübeck, Steffen Arndes 1494; 4. Halberstadt, 1522. •

Luther har altsaa ikke trukket Bibelen frem fra Krogen og ikke heller er han Tyskernes første Bibeloversætter. Enhver som paastaar og lærer det modsatte gjør sig skyldig i Usandhed. En historisk Usandhed er det følgerlig, naar Herrig i sit Skuespil lader Bonden blive saa forbauset over at se en tysk Bibel, og indfletter følgende Samtale:

Luther :

Jeg fri vil dem (Bønderne) gjøre! Til Herrens Ære
give dem Vaaben og Værge at bære.

Bonden :

Og hvad Slags Vaaben faa vi af dig?

Luther :

Guds Ord!

Bonden :

Latin, det forstaar jeg ej!

Luther :

Her er det paa Tysk!

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I *Ansgariusforeningens* aarlige Generalmøde, som afholdtes den 16. Februar, deltog 26 Medlemmer, deriblandt 6 kvindelige. Efter at Sekretæren, Hr. Dr. *Pechüle*, havde oplæst Protokollen fra forrige Aars Generalforsamling, gav Kassereren, Hr. Grosserer *Erlewein*, en Oversigt over Foreningens Regnskab. Medlemsantallet beløb sig til 140. Foreningens Indtægter havde været 2260 Kr. 54 Øre, Udgifterne 1735 Kr. 21 Øre, saa at Foreningen gaar ind i det nye Aar med et Overskud af 525 Kr. 33 Øre. Under Diskussionen, som fulgte efter Regnskabets Aflæggelse, ankede Dhrr. Fabrikanter *Feuerlein* og *Siegler* over, at Indtægten af Annoncerne i Ugebladet havde været mindre end det foregaaende Aars, og mente at burde søge Grunden hertil i en mangelfuld Opkrævning af Annoncegebyrerne. Formanden, Hr. Greve *Holstein*, lovede at Bestyrelsen skulde overveje Sagen med Ugebladets Redaktør. Dr. *Hansen* foreslog Annoncernes Henvi- ning til et extra Følgeblad; men Bestyrelsen mente, at en saadan Ordning vilde forøge Udgifterne til ingen Nytte. Hr. Grosserer *Lohrer* ytrede Ønsket om, at Listerne over Ægteskaber og Dødsfald atter maatte blive optagne i Bladet. Hr. Pastor *Braun* vilde gjerne medvirke til dette Ønskes Opfyldelse, men havde paa Grund af sin pastorale Virksomhed ikke haft Tid til at affatte disse Lister for sidste Halvaars Vedkommende. Hr. Musiklærer *Bentzen* fremkom med et udarbejdet Forslag om, at god dansk (og muligvis norsk) Literatur maatte blive anmeldt i Ugebladet. Flere Forlæggere havde allerede givet Løfte om Friexemplarer i nævnte Øjemed. Et Udvalg, bestaaende af to eller flere „Bedømmere„ foresloges derfor nedsat, hvis Opgave det skulde være, efter Boghandlertidende at vælge de Bøger, som de maatte ansé for tjenlige, gennemlæse

dem, og dersom de antages, da at anmelde dem med vejledende Bemærkninger om deres Indhold samt Pris og Forlæggeren i Ugebladet. Efter at Hr. Dr. *Hansen* i et længere Foredrag havde fremhævet det store Ansvar, man paatog sig, ved at anbefale en Bog, og erklæret, at en saadan Anbefaling ikke eller kun sjældent kunde betragtes som almengjældende for Alle og Enhver, vedtoges det, at overlade til Bestyrelsen, at ordne det Fornødne, for at en saadan Anmeldelse af Literatur kunde finde Sted. *Redaktøren* fremsatte sluttelig Ønsket om, at disse Anmeldelsers Længde ikke maatte overskride to Sider, og at han maatte have frie Hænder med Hensyn til Tiden for deres Optagelse i Ugebladet; ellers var han fuldstændig enig med Hr. Bentzen og glædede sig i disse sløje Tider til det nye Stof. Hr. Grosserer *Lohrer* henledede Bestyrelsens Opmærksomhed paa, at Ugebladet burde trykkes hos en katholsk Bogtrykker, som var Medlem af den herværende Menighed. *Redaktøren* var enig med Hr. *Lohrer* i, at man først og fremmest burde støtte Trosfæller, og beklagede derfor meget, at Katholikerne i mange Tilfælde ikke søgte hen til katholske Haandværkere. Imidlertid ønskede han dog Sagen foreløbig udsat, da der jo arbejdedes hen til Oprettelsen af et Trykkeri i Lighed med Sct. Olafs Trykkeri i Norge. *Bestyrelsen* erklærede, at vilde overveje Sagen.

Derefter foretoges Valg af Bestyrelse, Formanden undtagen. Den hidtidige Bestyrelse og Revisorerne gjenvalgtes enstemmig ved Kaaring, nemlig: Grev *Holstein-Ledreborg*, Formand; Pastor *Braun*, Viceformand; Grosserer *Erlewein*, Kasserer; Astronom, Dr. *Pechüle*, Sekretær; Grosserer *Millech*, Ugebladets Hovedkommissionær; Fabrikant *Feuerlein* og Sakristan *Jensen*, Revisorer.

— Fastelavns Mandag afholdt den katholske selskabelige Forening „*Unio*“ sin aarlige Fastelavns-Fest paa Østergade 15 (forh. Kongens Klub), som kunde

glæde sig ved et overordentlig talrigt Besøg. De to Skuespil opførtes med sædvanlig Dygtighed af nogle Foreningsmedlemmer, som høstede livligt og velfortjent Bifald fra Tilskuernes Side. Med ublandet Glæde gjen-saa man i Fru Kaes en af de foregaaende Aars Stjærner, der med mønsterværdig Resignation bar sin Gemals, den værdige Borgerkaptajn Kaes' heftige Sind og alle de Ubehageligheder, som Fruens livlige Søster Camilla og den glødende Hr. Lindberg bragte over Hjemmet. I den anden Farce, hvis Indhold uden Tvivl var langt heldigere end den Førstes, oprandt i Mad. Holm en ny Stjerne, og det en af første Klasse, eller hvad det nu hedder i det astronomiske Sprog. Madammen var ligefrem udmærket i enhver Henseende, og vi unde hende derfor ogsaa, som Belønning for hendes Spil, af ganske Hjærte, at hun tilsidst trak af med gamle Klemmensens. Forhaabentlig faar denne lige saa dygtige Kunstner ikke Brug for sin Basun, den han ifjor trakterede. Frk. Ellen og hendes „Klat“ slægtede de Gamle paa; kort sagt: alle de Optrædende opfyldte deres Hverv, at gjøre denne Del af Festen fornøjelig, paa en yderst tilfredsstillende Maade. Efter Komedien begyndte Dansen. Kl. 1 gik en overordentlig smuk Balon, fyldt med Kotillons-Ordener til Vejrs: Linen var desværre lidt i Uorden, erklærede et Bestyrelsesmedlem — han vilde naturligvis ikke tilstaa, at man havde sparet paa Gas-sen. Nogle store Gaver i fine Silkesække, hvis Værdi var uomtvistelig, bortloddedes ud paa Natten og gjorde megen Lykke. Efter alt at dømme morede Alle sig, baade Unge og Gamle, og hvad der var det Fornøjeligste: ikke en eneste Mislyd skæmmede den smukke *Familiefest*. I et Fællesmaaltid, som fandt Sted i Aftenens Løb, deltog 70 Personer.

Wien. *Den katholske Svendeforening* i Wien fejrede den 2. Februar en smuk Fest i Anledning af, at Foreningens Centralpræsæs Dr. Anton Gruscha er bleven udnævnt til *Fyrst-Ærkebiskop* af Wien i afdøde Kardinal

Ganglbauers Sted. Kun Medlemmer af Foreningen vare tilstede. Ikke desto mindre var den prægtigt smykkede Festsal fyldt indtil sidste Plads. Kl. 7 om Aftenen modtog en Deputation, bestaaende af Medlemmer af den katholske Mesterforening og Svendeforeningens Bestyrelse, i Vestibulen Ærkebiskoppen. I Festsalen udtalte Lokalpræsens Seywald Foreningens Glæde over dens Centralpræsens' Udnævnelse til en saa ophøjet kirkelig Værdighed. Dr. Gruscha svarede med dyb Rørelse: Han vilde hilse paa Forsamlingen med dens sædvanlige Hilsen „Gud velsigne det hæderlige Haandværk“ og derved give tilkjende, at han ogsaa som Ærkebiskop vedblev at være, hvad han var: en Fader for Foreningen, og følte sig nu knyttet til Svendeforeningen ved et dobbelt Baand, idet han ikke alene forestod den som dens Centralpræsens, men ogsaa som Biskop. Ligesom han forhen ikke af eget Valg, men kun efter at have erkjendt det som Guds utvetydige Villie, havde paataget sig at grundlægge den katholske Svendeforening i Østerrig, saaledes havde han ogsaa nu i dette Tilfælde tydelig lært Guds Villie at kjende. Gud vilde ogsaa forunde ham den nødvendige Kraft til at være sin nye Opgave tro; men han trængte dog ogsaa til Alles Bøn, og navnlig maatte Svendeforeningens Medlemmer ikke glemme ham i denne Henseende. Den smukke Højtidelighed sluttede med den biskoppelige Velsignelse.

Amerika. Antallet af Katholikerne, som holde sig til Kirken i de Forenede Stater udgjør c. 10 Millioner. Kirken er delt i 13 Ærkebispedømmer og 72 Bispedømmer og Vikariater. Der findes 7420 Kirker og ca. 1539 Kapeller, 202 Vajsenhuse med 22,761 Børn, 3209 Sogneskoler med 654,838 Børn. Blandt Byerne i Unionen har New York 800,000 Katholiker, Chicago og Filadelfia hver 400,000, New Orleans 300,000.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 23. Februar. 1. Søndag i Fasten. — 24. M. Mathias. Apostel. — 25. Ti Margaretha af Cortona, Bodfærdig — 25. O. (Tamperdag) Petrus Damian., Biskop og Kirkelærer. — 27. To. Ferialdag. — 28. F. (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens h. Lanse og Nagler. — 1. Marts, L. (Tamperdag) Ferialdag.
Søndag den 2. Marts. 2. Søndag i Fasten.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt;

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 23. Febr. efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke. Mødested: Lokalet i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 23. Febr. umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12.

Literatur. Hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) er udkommet og faas i alle Boglader:

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

Piecerne ere foranledigede ved Pastor Schepelerns Angreb paa den katholske Kirke, nærmest ved hans Brochurer om „Kirken“ og „Embedet“.

For Ynglinge-Kongregationen afholdes Exercitier,

i hvilke ogsaa andre Ynglinge, som ikke ere Medlemmer af Kongregationen, kunne faa Lov at deltage.

Exercitierne afholdes i Jesu Hjærtens Kapel, Stenosgade (Vesterbro). Det første Foredrag er i Dag, Søndag den 23. Febr. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften. De følgende Foredrag holdes paa de 6 paafølgende Hverdage hver Aften præcis Kl. 8 $\frac{1}{2}$. — Søndag den 2. Marts finder Fælleskommunion Sted, og om Aftenen Kl. 6 højtidelig Slutningsgudstjeneste.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre: Mandag den 24. Februar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.
 Næste Møde: Mandag den 10. Marts.

Vincentskonferentsernes Generalmøde

finder Sted Fredag den 28 Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ (efter Korsvejsandagten i Sct. Ansgars Kirke). Til Mødet, som afholdes i Svendeforeningens Festsal, Bredgade 67, 2. S. o. G., indbydes herved samtlige Konferentsers Medlemmer og de øvrige bidragydende Medlemmer.

Lokalbestyrelsen.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 2. Marts efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke. Schemaerne fremlægges.

Korrespondents. M. R. Med Tak modtaget 1 Kr. til Vajsenhuset.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 9.

Søndagen den 2. Marts.

1890.

Indhold. Sct Josefs Maaned. En mærkelig Beretelse. Luther, et kirkeligt Festsplil. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Sct. Josefs Maaned.

Marts Maaned er af Kirken indviet til *den h. Josef*. Til enhver Tid, men navnlig i denne Maaned skulle vi anbefale os og alle vore Anliggende til Jesu hellige Plejefaders Forbøn.

Den ægyptiske Josef er af Kirken stedse bleven fremstillet som et Forbillede paa den h. Plejefader Josef. — Josef har, som den h. Skrift meddeler, ydet Kong Farao store Tjenester. Derfor vilde Kongen ogsaa belønne Josef paa en Maade, som sømmede sig for en Konge. „Jeg sætter dig over mit Hus,“ sagde Farao, „og hele Folket skal adlyde dig; kun paa Tronen vil jeg være større end dig.“ Derpaa tog han Ringen af sin Haand og satte den paa Josefs Haand, gav ham Myndighed over hele Ægyptens Land og tildelte ham

Æresnavnet „Verdens Frelser“. Og da Nøden, som Josef havde forudforkyndt, indtraadte, og Folket henvendte sig til Kongen og bad om Hjælp, svarede denne: „Gaar til Josef og gjører, hvad han siger eder.“ Den ægyptiske Josefs Magt var saaledes meget stor, men endnu langt underfuldere er den Magt, vor Frelser Plejefader udfolder. Ikke en mægtig jordisk Konge, men Kongernes Konge og Hærskarernes Herre, den almægtige Gud selv har overøst ham med Naadegaver af enhver Slags. Han gjør ham til Hoved og Forstander for den helligste Familie; han vil, at hans enbaarne Søn selv skal adlyde ham og være ham underdanig; han gjør ham til sin Stedfortræder og overdrager til ham Faderrettighederne; han anbetror til Josefs Hænder sin inderligt elskede Søn, som er Livets Brød, og vil, at man skal kalde ham Verdens Redningsmand, fordi han plejer og beskytter hans enbaarne Søn, Verdens forjættede Frelser, og udfrier ham af hans Fjenders Hænder, og ved sin h. Kirke taler Gud til Menneskene, sigende: „Gaar til Josef,“ for at vi ved hans Forbøn maa opnaa, hvad vi bønfulde Gud om!

De Hellige, Guds udvalgte Venner, formaa meget ved deres Forbøn; men den h. Josefs Forbøn hos Gud i Himlen formaar dog endnu langt mere; thi ligesom Maria ogsaa i Himlen vedbliver at være Guds Søns hellige Moder, saaledes vedbliver ogsaa den h. Josef i Himlen at bære Titel af Guds Søns Plejefader. Hvorledes skulde vel Jesus i Himlen kunne afslaa at bøn-høre den h. Josef, da han jo dog her paa Jorden aldrig har nægtet ham Bøn-hørelse! Kan Josef ikke, naar han beder, vise Jesus sine Hænder, som have arbejdet saa meget for ham og med ham; kan han ikke minde ham om den Sved og de Taarer, som han har udgydt for ham og for hans Skyld? Vil Jesus da kunne nægte sin kjære Plejefader noget? — Naar der staar skrevet, siger den h. Bernhard, at Gud opfylder deres Villie, som frygte ham, og bøn-hører deres Bønner (Salm. 144),

hvorledes skulde han da vel vægre sig ved at bønnhøre hans Bøn og opfylde hans Villie, som ikke blot har frygtet ham saa barnligt, men ogsaa tjent ham saa trofast i Løbet af 30 Aar og elsket ham med en saa usigelig Kjærlighed!

Hvorfor skulde vi da ikke nære stor Tillid til den h. Josefs Forbøn, efterdi han som Jesu Kristi Plejefader baade kan og vil hjælpe os i enhver Nød! Thi da Jesus vilde anses for Josefs Søn og ærede, elskede og adlød ham som sin Fader, saa ere vi, eftersom Jesus ved Menneskevordelsen er bleven vor Broder, ogsaa blevne den h. Josefs Børn, og som saadanne elsker han os sikkert ogsaa med den ømmeste Kjærlighed; og naar han elsker os med sand Faderkjærlighed, hvorfor skulde vi da ikke have barnlig Tillid til ham og anraabe ham om hans Forbøn hos den almægtige og barmhjærtige Gud i alle vore Anliggender! Navnlig tør vi anbefale til den h. Josefs mægtige Forbøn det vigtigste af alle vore Anliggender: *en salig Dødsstund*, fordi den h. Josef, som fordem er hensovet i Jesu og Marias Arme, paa en ganske særegen Maade æres af Kirken som Skytspatron for en salig Død. Vor guddommelige Frelser selv har lukket Øjnene paa denne Retfærdige, og efter at have opfyldt denne barnlige Kjærligheds Pligt, udgyder han Kjærlighedens Taarer over sin Plejefader. Den ubesmittede Jomfru blander sine Taarer med sin guddommelige Søns. Hvilken salig Død, der hædres med en Guds og en Guds Moders Taarer!

Da din Vandring var tilende,
kommen Livets Aften seen,
kjærlig stod om dig de Tvende:
Jesus og Maria reen.
Ak, med Jesus og Maria,
naar jeg dør, se til mig ned,
og med Jesus og Maria,
før mig til min Herres Fred!

En mærkelig Berettelse.

(Af Dr. H.)

„Naar Solen er gaaet ned,“ skriver Kardinal *Manning*, „saa er Aftenen for en Præst Dagens kostbareste Tid.“ Det er den eneste Tid, han kan anvende for sig selv. Det kan nu for nogle Præster være Tilfældet; jeg for min Del har fundet, at den eneste Tid, jeg kan kalde min egen, er fra halvti om Aftenen til Midnat.

Nu, da jeg engang i en kold og taaget Novembernat nærmede mig til Præsteboligen, ønskede jeg mig selv til Lykke, at jeg snart hjemme i min rolige og kjære Bolig, efter at have bedt Matutin og Laudes for den følgende Dag, endnu kunde kigge lidt i en Bog. Men — uventet kommer ofte — og det er navnlig i en Præsts Liv Tilfældet.

Ved Præsteboligen kom en kvindelig Skikkelse gennem Taagen hen imod mig og sagde: „Fader Cuthbert, vil De være saa venlig at komme til en Syg? Det er et meget paatrængende Tilfælde.“ — „Hvorhen?“ spurgte jeg. — „Til Nr. 14.“ — „I hvilken Gade?“ — „Jeg véd ikke, hvad den hedder, men jeg vil vise Dem Vejen.“ — „Vil De vente, medens jeg gaar ind at hente den hl. Olie,“ sagde jeg. Jeg tøvede ikke længe med at gaa ind i Kirken og fulgte hende straks. Hun var ganske fremmed for mig. Jeg iagttog tydeligt hendes Ansigtstræk, som hun ventede paa mig ved Porten. Hun saa ud til at være ved de Halvtreds og syntes at være en dannet og ærværdig Matrone. Hun talte i en sagte, sagtmodig og noget sørgelig Tone. Et mørkt Tørklæde beskyttede hendes Hoved og Skuldre. Hun gik hurtig lidt foran mig og blev stadig ved at være et Par Skridt i Forvejen. Vi naaede til Sognets yderste Grændse og drejede ind i Plumgaden. Denne Gades Huse var alle beboede af agtværdige Familier, men jeg vidste ikke, at nogen af min Menig-

hed boede der. Endelig blev hun staaende og idet hun viste hen til en Dør, paa hvilken Tallet 14 var malet, sagde hun: „Det er dette Hus.“ Ligeoverfor brændte en Gadelygte; jeg kunde altsaa selv tydelig læse Husnumret. Jeg lagde ogsaa Mærke til Dørpladen og Indskriften: „*Dr. Lang*, Saarlæge.“ Jeg gik op ad Trappen i den Forventning, at Damen vilde følge efter mig. Jeg vendte mig om, men saa ingen. Det er lidt mærkeligt, tænkte jeg, og bankede paa. Døren blev aabnet af en net klædt Pige. „Jeg er kommen for at berette en Døende her,“ sagde jeg til hende. Et Navn var der ikke blevet opgivet for mig, derfor kunde jeg heller ikke nævne, hvem jeg vilde se til. „Det maa være en Fejltagelse,“ fik jeg til Svar, „thi i dette Hus er ingen syge.“ Jeg vekslede endnu nogle Ord med hende og spurgte hende, om hun ikke kjendte nogen i Naboskabet, som var syg, da Døren til Spisestuen aabnedes, og en Herre paa c. 35 Aar traadte mig i Møde. „Vær saa venlig at træde indenfor, Fader *Cuthbert*,“ sagde han, „De kjender ikke mig, men jeg kjender godt Dem; jeg er *Dr. Lang*.“ Efter denne Indledning holdt jeg det for bedst at sætte mig hen ved Kaminen og at tale med ham om mit Øjemed. Jeg begyndte med undskyldende Bemærkninger om at have foraarsaget ham Ulejlighed. „Aldeles ikke nødvendigt,“ gjensvarede han og meddelte mig, at han kjendte nøje baade Naboer og Gjenboer; han havde ikke hørt om et eneste alvorligt Sygdomstilfælde i hele Gaden. „Ser De, Fader *Cuthbert*,“ gav han mig til Svar, da jeg spurgte, hvorledes han kjendte mig, „jeg er selv Katholik, men jeg maa tilstaa, at jeg holder min Religion meget daarligt. Naar jeg gaar i Kirke, saa gaar jeg i vor; men det er kun yderst sjældent Tilfældet. Jeg har flere Gange set Dem i Kirken, og jeg er glad over engang at have truffet Dem. Da De nu har fundet Vejen til mig, saa maa De nu ogsaa blive og tage en lille Hjærtestyrkning; Aftensbordet er straks dækket.“ Jeg und-

skyldte mig med, at det allerede var meget sent og at jeg endnu havde Breviarbønner at bede inden Midnat. „Det kan vi dog nok mage saa,“ svarede han, „jeg har et fuldstændigt Breviar oppe, som har tilhørt min Onkel, det kan De benytte. Jeg vil tage min Overfrakke paa, og vi ville gaa op og ned ad Gaden, for at se om vi ikke kunne finde den Dame igjen,“ svarede han mig, da jeg erklærede, at ville se at finde den Syge. Jeg indvilgede. Vi gik til begge Sider ned ad Gaden, men mødte Ingen. Det begyndte at regne, og som vi atter naaede til hans Hus, styrtede Regnen ned i Strømme. „Nuvel,“ sagde han med en vis Tilfredsstillelse, „De kan dog i intet Tilfælde vende saaledes hjem; kom derfor kun med indenfor. Jeg har endnu to Breve at skrive; tag Deres Overfrakke af, gjør Dem det bekvemt og bed lidt Breviar, indtil Bordet er dækket til Aftensmad. Klokken er virkelig allerede bleven halvelleve.“

Der var intet at stille op; jeg bad den første Nocturn af Matutinen, og saa satte vi os til Bords. I Samtalens Løb viste det sig, at Doktoren de sidste femten Aar ikke mere havde været til Skrifte, ikke mere siden hans Moders Død. Efter at vi havde rejst os fra Bordet (Klokken var allerede over elleve), sagde jeg til ham: „Jeg beder Dem nu om at bevise mig en Tjeneste!“ — „Hvilken?“ spurgte han i godt Lune. — „Jeg er gaaet denne lange Vej i dette ubehagelige Vejr for at opsøge en Syg; men jeg har istedetfor fundet et fortabt Faar, og det er Dem. Hvorfor skulde De nu ikke vende tilbage og igjen engang skrifte?“ — „Det gaar ikke,“ indvendte han, „jeg er jo aldeles ikke forberedt.“ — „Hvad det angaar, saa skulle vi nok komme ud af det; jeg giver Dem en halv Times Tid, imens beder jeg Matutinen til Ende og Laudes med, og saa hører jeg Deres Skriftemaal.“ Efter nogle venlige Ord gik han ind paa mit Forslag. „I Sandhed,“ sagde han, da han, efter knælende at have aflagt sit Skriftemaal, atter rejste sig, „det forekommer mig som om jeg var

et helt andet Menneske. Jeg har endnu aldrig været saa lykkelig siden min første hl. Kommunion Dag. Men De maa nu ogsaa love mig, at De ikke vil tabe mig af Syne. Apropos, naar læser De nu til Morgen Deres hl. Messe; thi det er allerede over Midnat. Jeg vil gjerne i den gaa til den hl. Kommunion.“ Jeg sagde ham Klokkeslettet og at jeg vilde læse den hl. Messe for ham. „Nej, vær hellere saa venlig at læse den for min afdøde Moder og modtag derfor denne Ubetydelighed.“ Hermed trykkede han mig et Guldstykke i Haanden. Jeg ønskede ham „God Nat“ og ilede hjemad.

Om Morgenen var jeg ikke lidet overrasket og paa en Maade forbitret over, ikke at se Lægen ved den hl. Messe. Jeg frygtede for, at have været tilbøjelig til at fælde en altfor stræng Dom over ham. Efter at have forrettet min Taksigelse efter den hl. Messe, saa jeg mig endnu en Gang om i Kirken, men der var intet Spor at opdage af det gjenfundne Faar. Efter Frokosten gjorde jeg mig den Ulejlighed at spadsere hen i *Plumstræde Nr. 14*. Hvor forbavsedes jeg ikke over, at alle Husets Vinduesskodder endnu vare lukkede; paa de andre Vinduer agtede jeg ikke. „O, tænkte jeg ved mig selv, jeg har jo opholdt Doktoren saa sent ud paa Natten; maaske er han endnu bleven kaldet til en Syg, efter at jeg er gaaet fra ham, og han hviler maaske endnu.“ Jeg ringede paa Døren og den samme Pige, som Aftenen tilforn lukkede op, viste sig for mig. „Er Doktoren hjemme?“ spurgte jeg. Jeg fik et Svar, som næsten gjorde mig aandeløs: „Ak, den stakkels Doktor er død i Nat!“ — —

Men nu kommer det Mærkeligste ved hele Historien. Jeg gik op ad Trappen til det Værelse, hvor Doktorens Lig laa. Hans Ansigtstræk vare rolige og blide, tilsyneladende havde han ikke haft nogen haard Døds-kamp at udstaa. Dødsengelen havde behandlet ham skaansomt. Jeg forrettede en stille Bøn for den Afdøde

ved Siden af Baaren. Jeg rejste mig for at gaa, da mit Øje faldt paa et lille Portræt, som hang paa Væggen. Et Forundrelsens Udraab undslap mig; thi det var Billedet af hin hemmelighedsfulde Dame, som Aftenen i Forvejen havde kaldt mig til den Syge. „Hvis Fotografi er det?“ spurgte jeg Pigen. „*Det er Billedet af Dr. Langs afdøde Moder.*“

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Herrig slaar, som saa mange andre lutherske Skribenter, paa „det store Slæng“, som alle Vegne strømmede Luther i Møde:

Ej Barn, ej Olding mer har Ro,
til Luther strømme de saa fro;
med Fryd og Undren hilses han,
den Herrens Helt, den tyske Mand!

Vox populi, vox Dei! Folkets Røst, Guds Røst! siger man. Af „det store Slæng“, som fulgte Luther, følger jo med Evidents den lutherske Sags Godhed, Retfærdighed og Sandhed. Men er da den store Mængdes Deltagelse og Skraal, Massernes Jubel og Fryd i Virkeligheden et saa sikkert Kriterium for en Sags, et Foretagendes Godhed? Vi mene det Modsatte! Vi ville ikke drage nogen Parallel, men blot hentyde til saadanne „Bevisers“ Betydningsløshed og en saadan Fremgangsmaades Farer, naar vi sige: Fordum var *det store Slæng*, det jødiske Folks Flertal *imod* Frelseren, og den store kritikløse Mængde, de forførte Masser raabte: „Giv *Barrabas* fri!“ men *imod* den forhaanede guddommelige Frelser: „*Korsfæst ham, korsfæst ham!*“

Og ved Foden af hans Kors stode *kun tre* Trofaste. Man kan ogsaa mindes den Kjendsgjerning, at *Arianismen*, som for længe siden er stegen ned i Glemselens Grav, i sin Tid og navnlig i sit Fødeland havde næsten hele Folket paa sin Side, saa at den h. Hieronymus siger: „Jorden sukkede og forundrede sig over, at den var bleven *ariansk*.“ Endnu nærmere ligger det, at henvise til den store *franske Revolution* med dens Ophevelse af Standsforskjellen, med Tronens Omstyrning og Kongens Mord og dens mangfoldige grusomme Udskejelser. Den Gang lød jo Parolen ogsaa ligesom i Reformationstiden: Frihed! Frigjørelse fra Rom, fra Præsteaaget, fra — Kongeaaget! Det var den Gang ikke blot det franske Folk, men ogsaa mangfoldige ædle Personer af andre Nationer, som lode sig besejre af de listige Agitatorers søde Ord og i alt Fald i Begyndelsen jublede over en vanvittig Mængdes Udskejelser. Og i 1848? Blæste „Frihedens“ friske og glade Luftning da ikke saa kraftigt og almindeligt henover Folkets brede Masser, at den var nærved at have blæst Tronerne om paany? Rejste ikke Modsigelsens og Hadets Aand sig i hele Folket imod den bestaaende Samfundsorden, imod de „onde Tyranner og Undertrykkere?“ Var det ikke en „national Rejsning“, et „stort Slæng“, der var lige saa godt som hint, der rejste sig under Luthers og Huttens Fane? At rose sig af et „stort Slæng“ og prale af en „national Bevægelse“, for derved at sanktionere en revolutionær Gjerning, det være sig indenfor det politiske og sociale eller det religiøse Omraade, er et Argument, som *ikke beviser* noget og et *meget farligt* Eksperiment.

Ligesom under den store *politiske* Revolution i Frankrig, saaledes have ogsaa under den store *kirkelige* i det 16. Aarhundrede mange af de bedre Samtidige i *Begyndelsen* sluttet sig til Bevægelsen, fordi de miskendte Luthers og hans Disciples sande Formaal; men, efter at de senere havde faaet bedre Indsigt i Sagerns,

vendte de sig hurtigst mulig bort fra ham og hans for-dærvelige Forhavende; saaledes f. Eks. hans gamle Lærer Staupitz, hans Venner Pirkheimer, Erasmus, Crotus, Rubeanus, Reuchlin, Ulrik Zasius, Albrekt Dürer og mange Andre.

Men nu det øvrige Slæng! Der se vi først hele det *ungtyske Humanist-Kor*, de revolutionære Skribenter, literære Fuskere og Parasiter, som for længe siden havde lidt Skibbrud paa Troen, førte et liderligt Levned og i høj Grad vare obscøne og cyniske i deres Skrifter, paa Luthers Side, og sammen med ham opløftede deres vilde Skrig imod Munke og Nonner, Faste og Abstinents, Valfarter og Gudstjeneste, og i kirkefjendtlige Skrifter, Satirer, Pasquiller og Karikaturer, ved Hjælp af det moderne Middel: Kolportører, udbredte deres Gift blandt Folket og forførte Masserne. — Og paa den anden Side af Luther staa *Ridderskabets Proletarer*, disse Revolutionsmænd af Profession, som tragtede efter at berige sig ved Kirkegodsets Udplyndring; i Spidsen for dem staa *Ulrik af Hutten*, revolutionær og usædelig fra Issen indtil Fodsaalen. Og ved Siden af dem nogle *Fyrster*, som for Størstedelen ikke vare meget bedre end hine, som imidlertid Alle have vundet i Henseende til ydre Magt og Rigdom ved Luther og hans „Reformation“.

Den preussiske Konge *Frederik II* anerkjender meget oprigtig, at „Fyrsterne i Norden“ stode i en stor Gjæld til Luther og hans Disciple. „Thi — siger han i et Brev til Voltaire (Oeuvre 21, 64.) — disse for-øvrigt *ynkelige* Folk have frigjort dem for Gejstlighedens Aag og ved Sækularisationen af Kirkegodset *forøget deres Indtægter* i en betydelig Grad.“ Paa en lignende Maade dømmer han om Luthers store Slæng (Oeuvres 1, 18.): „Vil man føre Bevægelsen tilbage til dens simple Principer, da fremgik den i Tyskland kun af *Interesse*.... Man maa ikke tro, at Huss, Luther, Kalvin vare overlegne Aander. Det gaar med Sekt-

stifterne som med Gesandter. Ofte naa middelmaadige Hoveder til Maalet, naar kun Forholdene ere gunstige. Uvidenheden egnede sig for Fanatikeres og Reformatorers Herredømme.... Siden de Gejstlige ikke mere kunne tabe noget i de protestantiske Lande, kunne nye Sektstiftere heller ikke vinde noget. *Kurfyrst Joakim II fik ved at modtage Kommunionen under begge Skikkelser Bispedømmerne Brandenburg, Havelberg og Lebus.*“ Saa-vidt Kong Frederik II af Preussen, hvis Skarpsynethed og Indsigt roses alle Vegne.

Endnu mere overraskende er Professor *Beyschlags* Bekjendelse, naar han i et Skrift om Gammelkatholicismen (S. 29) siger, at „Reformationens *Masseresultater* maa tilskrives *den verdslige Myndigheds* Partitagelse“ og tilføjer: „Som bekjendt har den verdslige Myndighed den Gang *næsten overalt* i Tyskland grebet kraftig ind for den nye Lære og kun lidet overladt det fri Valg til den Enkelte.“ — En værdifuld Bekjendelse, som fritager os for, at hidføre andet Materiale til Karakteristiken af det store Slæng, med hvis Bifald og ved hvis Hjælp „Reformationen“ fejrede sin første Optræden!

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. Om Fastelavnsskuespillet paa Sct. Andreas-Kollegiet skriver „Dagens Nyheder“ følgende: Hver Fastelavn plejer Latinskole-Eleverne i Sct. Andreas-Kollegiet paa Ordrupshøj at opføre Fastelavnsskuespil Eftermiddagen før Aske-Onsdag. En saadan musikalsk-dramatisk Aftenunderholdning blev ogsaa givet i Tirsdags. Der udførtes „Schweizerische Volkslieder“, Potpourri for Horn, „*La Sonnambula*“, *fantasie brillante*, for Piano af J. Leybach, og „Frohsinnsklänge“, *Fantasi*

for Horn, af C. Krug. Aftenens dramatiske Del bestod af „Girolamo Skorstensfejer“, Farce i en Akt, der udførtes af Eleverne i Underklasserne, og „Borgermesteren af Sardam“, Lystspil i tre Akter, der udførtes af Elever i Afgangsklasserne. Af Elevernes Forældre, Paarørende, tidligere Elever og Bekjendte af Mandkjønnet (der tilstedes nemlig ikke Damer Adgang) havde der indfundet sig saa mange, henved 300, som Lokalet kunde rumme, og de optog saa godt som udelukkende et helt Jernbanetog.

Berlin. Det protestantiske Blad „Kreuzzeitung“ skriver i Anledning af Rigsdagsvalgene, som fandt Sted i Tyskland i Slutningen af forrige Maaned: „Det giver Stof til Eftertanke, at *Centrum* blandt alle Partierne *bedst har været i Stand til at modstaa den socialdemokratiske Flodbølge* og næsten overalt med Held har forsvaret sine Pladser, ja maaske endog forøget deres Tal.“ Det giver uden Tvivl Stof til Overvejelse, og vi ville haabe, at man ved rolig Eftertanke ogsaa naar til at drage den rigtige Slutning. Endnu mere drastisk, men træffende, udtrykker det protestantiske Blad „Reichsbote“ sig: „I den store Mængde Omvalg kommer Partiernes almindelige Opløsning til Syne. *Det er alene Centrum, som staar fast*, alle andre Partier vakle; den *liberale* Presses opløsende Arbejde har ingen Indflydelse paa den *katholske* Befolkning. Af dette Onde hjem-søges alene vor *evangeliske* Befolkning; den har i Aar-tier drukket den liberale Presses opløsende Gift, og Alt befinder sig saaledes virkelig i en Opløsnings Tilstand: Religionen, de sædelige saa vel som de politiske Anskuelser . . . . Naar den *katholske Kirke* nu henviser til, at den *alene* er i Stand til at udøve en *tilforladelig Indflydelse paa Folkelivet*, saa tør man næppe forundre sig over, at den vil vokse baade i Henseende til Agtelse og Indflydelse i Staten i samme Grad, som den evangeliske Kirkes Indflydelse og Værd vil synke endnu dybere.“ Hvad mon Oversætteren af Dr. Uhl-

horns „Katholicisme og Protestantisme ligeoverfor det sociale Spørgsmaal“, Hr. Pastor *Schepelern* mener om denne Udtalelse? Om han ikke ogsaa kunde faa Lyst til at tilstaa, at det kniber svært med den lutherske Kirkes Indflydelse paa Folkelivet og at dens Magt overfor Socialismen er lig Nul?

Stockholm. Fra Stockholm have vi modtaget den trøstefulde Efterretning, at den apostoliske Vikar, Msgr. *Bitters* Bedring stadig, om end kun langsomt, skrider fremad. Hs. Højærværdighed har endelig efter 4 Maaneders svær Sygdom kunnet forlade Sengen og ved Hjælp af to Stokke bevæge sig en Smule i sine Værelser. Rekonvalescensen gaar saa langsomt, fordi han i saa høj Grad er bleven svækket af den langvarige Sygdom, og den største Forsigtighed er derfor ogsaa nødvendig endnu i længere Tid. Maatte Gud forunde ved den h. Josefs Forbøn, at denne Maaned bringer Msgr. *Bitter* helt paa Fode igjen til Glæde og Velsignelse for hans Hjord.

Schweits. I den verdensberømte Benediktinerkirke „*Maria-Einsiedeln*“ ere 16,000 hh. Messer blevne fejrede i det henrundne Aar og 170,000 hh. Kommunioner uddelte.

London. Blandt de protestantiske Gejstlige i England hersker der for Tiden en stærk Bevægelse henimod den katholske Kirke. I de sidste Uger ere saaledes 12 *anglikanske Gejstlige* af Kardinal Manning blevne optagne i Kirkens Skjød.

— Udgiveren af „*Deutsche Revue*“, R. *Fleischer*, har skriftlig udbedt sig Kardinal Mannings Mening om den tyske Kejsers *socialpolitiske Reskripter*. Den af den engelske Arbejdsverden højtansete Kardinal erklærede dem for „de *viseste og værdigste* Aktstykker, som en af vor Tids Suveræner hidtil har udstedt“.

— I Kirkeraadet i Provinsen Canterbury indbragte Ærke diakon *Farrer* paany sit Forslag, som gaar ud paa at grundlægge et Slags *Munke-Broderskab* i den anglikanske Kirke, for derved at drage den store Masse

af Folket indenfor Kirkens Omraade. De anglikanske Biskopper skulle kunne dispensere fra de tre Munkeløfter. Farrer henviste til, at ogsaa Medlemmer af det anglikanske Kirke-Missionsselskab forpligtede sig til Overholdelsen af Kyskheds- og Fattigdomsløftet. Ærke-diakonen af Lincoln udtalte sig endog imod dispensable Løfter. Farrers Forslag blev vedtaget med den Tilføjelse, at Broderskabet skulde stilles under Diocesan-Biskoppens Opsyn.

Frankrig. Biskoppen af Verdun, Msgr. *Pages* prædikede nylig i Madelainekirken i Paris til Bedste for det af ham foreslaaede Kæmpemonument i Vaucouleurs til Ære for *Jomfruen af Orleans*. Efter Prædikenen foretog Biskoppen en Kollekt blandt de Troende, som fyldte den store Kirke indtil den sidste Plads, og indsamlede Gaver, som beløb sig til over 50,000 Francs.

Marokko. Til Markedet i Marokko (Afrika) indtraf fornylig tra Timbuktu en Transport af 500 Slaver, blandt hvilke 350 Dreng og Piger i en Alder af fra 10—16 Aar. For Mændene betaltes 150—300 Pesetas-, for Kvinderne 200—300 Pesetas, medens der for de yngste Piger endog betaltes over 400 Pesetas. Noget Afskyeligere end et saadant Menneskemarked kan man næppe tænke sig. Hvilke Grusomheder ere ikke blevne begaaede i det Indre af Afrika, inden det er lykkedes de arabiske Røvere at fravryste de ulykkelige Forældre disse stakels Børn!

Afrika. Jesuiterne have for nylig oprettet en Missionsstation for Kafferne i Nærheden af King Williamstown. Missionsgjerningen gjør stadig Fremskridt i Afrika og mange smukke Resultater ere allerede opnaaede. I den mørke Verdensdel er der i en forholdsvis kort Tid bleven oprettet 17 apostoliske Præfekturer, 21 apostoliske Vikariater, 12 Bispedømmer og 2 Ærkebispedømmer. Der findes henved 3 Millioner Katholiker i Afrika; men hele Verdensdelens Befolkning beløber sig til ca. 205 Millioner.

Afskeds-Koncert.

Vi have modtaget Følgende, som vi herved medgive vor bedste Anbefaling, idet vi meddele det til Ugebladets Læsere:

Komponisten Hr. J. M. F. V. Busch giver Lørdagen den 8de Marts Kl. 7¹/₂ en *Afskeds-Koncert* i Koncert-Palaiets mindre Sal, til hvilken Billetter faas i Hr. *Wilhelm Hansens* Musikhandel, Gothersgade Nr. 11, hele Fredagen og Lørdagen, Koncertdagen, indtil Kl. 12, samt fra Kl. 12¹/₂ i Koncert-Palaiets Billetcomptoir til følgende Priser: 2 Kr., 1¹/₂ Kr. og 1 Kr.

Prøven finder Sted paa Koncertdagen Kl. 1 præcise til følgende Priser à 1 Kr. og à 50 Øre; det Nærmere meddele Programmer og Plakater.

Enehensigten med dette Foretagende, er ved den Indtægt det muligen bringer, at forberede en Forsøgsrejse til et varmt Klima etsteds i den sydligste Del af Evropa, i Haab om *der* at søge Lindring i de Smerter, som en meget haardnakket Sygdom nu paa ellefte Aar saavel Nat som Dag have voldet Hr. B., hvilken Sygdom paa Grund af hans meget høje Alder, er hverken helbredelig eller dødelig, men som ikke udelukker Haabet om Lindring i de Lande og Steder, Hr. B. agter at besøge.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. Marts. 2. Søndag i Fasten. (Pave Leo XIII's Fødsel 1810). — **3. M.** Karl den Gode, Prins af Danmark, Mart. (Pave Leo XIII's Kroning 1878). — **4. Ti.** Kasimir, Bekjender — **5. O.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To.** Ferialdag. — **7. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Ligklæde (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Korsvejsandagt og sakramental Velsignelse). — **8. L.** Johannes af Gud, Bekjender.

Søndag den 9. Marts. 3. Søndag i Fasten.

Mødreforeningen. Tirsdag den 4. Marts Kl. 8¹/₄ læses i Sct. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Sct. Josefs Gilde. Søndag den 16. Marts fejrer Gildet sin 4aarige Stiftelsesfest med Fælleskommunion om Morgenens og festlig Sammenkomst om Aftenen. Nærmere Bekjendtgørelse følger i næste Nr.

Svendeforeningen fejrer Søndag den 16. Marts sin Patrons, den h. Josefs Fest med højtidelig Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8. Medlemmerne møde med Fane og Emblem.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag den 2. Marts Kl. 8 holdes Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel; Kl. 6 Aften: Højtidelig Gudstjeneste i Anledning af Exerцитiernes Afslutning med Prædiken og Te Deum, til hvilken Alle have Adgang og Kongreganisternes Familier særlig indbydes.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 2. Marts efter Høj-messen i Sct. Ansgars Kirke. Skemaerne fremlægges.

Unio. I Dag, Søndag 2. Marts: Møde i Foreningslokalet for Medlemmerne. Bestyrelsen.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Bazar** til Menighedens velvillige Erindring. Bazaren afholdes **Palmesøndag den 30. Marts** og **Mandag den 31. Marts** i Skolelokalet, Bredgade 69. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tronier, L. Strandstræde 20. 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 52 2. S. samt hos Dhrr. Gejstlige.

Literatur. Hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) er udkommet og faas i alle Boglader:

P. P. Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre).
Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

Piecerne ere foranledigede ved Pastor Schepelerns Angreb paa den katholske Kirke, nærmest ved hans Brochurer om „Kirken“ og „Embedet“.

Undertegnede ønsker **Vadsk** i sit Hjem for Familier. H. Schönbech, Blegdamsvejen Nr. 40, 4. S. o. G.

En ung Mand ønsker Plads paa et **Kontor** eller **Lager**, som Bud eller ved Toldklarering. Særlig Kjendskab haves til Isenkram, Porcelain, Legetøj og Galanteri. Stor Løn fordres ikke. St. Frydsvej 29, St. eller hos Redaktionen.

Korrespondents. Mr. L. og Miss A. W. New-York. En hjertelig Tak for de tilsendte 10 Dollars = 37 Kr. 30 Øre, som ere blevne fordelte efter Ønske til Sct Josefs Gilde, Rosenkranskirken og Vincentsforeningen. Franciskusbogen afsendt og 2 Explr. Ugeblad 1890. Hilsen fra Gildebrødrene og Red.
— St. Laurent du Pont. Bogen afsendt. Salutem in Domino.
Redaktionen.

fra Bethesda.

Et Ugeblad,

udgivet af
Kirkelig
forening for indre Mission
i
Kjøbenhavn.

redigeret af
Prof., Lic. theol.
E. W. Schat Petersen
og
Pastor Jul. Steen.

Nr. 9.

Søndag den 2. Marts 1890. ~~77~~ 6te Aarg.

Afsluttende Bemærkninger

om Papiaternes Optræden i Striden om Skriftemaalet.

Af Fængelspræst S. M. Saffrøn

Da jeg i Fjor udsendte min Pjece „To romersk-katholske Indlæg i Spørgsmaalet om det tvungne hemmelige Skriftemaal“, haabede jeg dermed at have endt Diskussionen fra min Side. Papiisterne ere imidlertid derefter optraadte paa saadan Maade, at jeg tror at fylde den protestantiske Menighed nogle Meddelelser derom.

I min nævnte Pjece har jeg citeret to Bladartikler, den ene fra det protestantiske kristelige Blad „The Christian“, den anden fra det spanske Blad „La Bandera Catolica“. Kort efter Udgivelsen af min Pjece fik jeg Brev fra en Papist i Kjøbenhavn, der spurgte, om jeg kunde godtgjøre, hvor disse Artikler fandtes. Jeg vilde i den Anledning slaa op i Bladet „The Christian“, som findes indbundet i det til Straffeanstalten hørende Fangebibliothek. Bindet var udlaant, og da jeg spurgte Bibliothekaren, hvem der havde det, fik jeg til min Forbavselse det Svar, at det var en katholisk Straffefange, den saakaldte „Jugeniør“ (der i

Følge en katholisk Præsts Skrivelse i samme Foraar tilligemed en anden herværende Fange af samme Konfession havde erklæret til ham, at de ikke „gad“ læse protestantiske Andagtsbøger, hvorfor de fik papistiske). Jeg lod Bogen indfalde og fandt da, at Artiklen om Chiniquy (af Præsten Frank White) var udreven og ligesaa en Artikel, hvori et Udtog af „La Bandera Catolica“ var indført. Jeg meldte Sagen til Inspektøren, og der blev optaget Forhør. Fangen kunde jo ikke nægte at have laant Bogen, og han maatte tilstaa, at han havde set, at Bladene vare udrevne; thi andre Fanger af Ubdelingen havde bemærket, at de vare det, og havde talt derom; men han nægtede — naturligvis —, at han havde gjort det. I saa Henseende kan der dog ikke være nogen fornuftig Tvivl; ikke lang Tid i Forvejen havde jeg set Bladene i deres Bind, og den omtalte Fange var den eneste, der havde laant Bogen siden Revisionen om Sommeren. Ligesaa klart er, at Fangen, som har været her siden 1. Novbr. 1887, ikke af eget Paafund kan have forøvet den Gjerning; thi han kunde umuligt kjende min Brochure eller af sig selv gjætte, at det havde nogen Interesse at faa de to Artikler af Vejen. Ud hvilke Veje det er lykkedes Papisterne at instruere ham, véd jeg ikke; men her er unægteligt et glimrende Exempel paa, hvilke Midler Papisterne bruge, og hvilken utrolig Færdighed de have i at skaffe sig Indpas.

Jeg ventede egentlig herefter, at Papisterne vilde have nægtet Tilværelsen i det mindste af det spanske Blad; Tilværelsen af „The Christian“ kunde de vel vanskeligt nægte, da Bladet er vel bekjendt overalt, hvor der tales engelsk. En Indsender under Værket „en Læser“ spurgte i det katholske „Nord. Ugebl.“ i en hoverende Tone, hvor de nævnte Blade udgik, og om Nummer og Datum. Jeg havde heldigvis Beviser, som d'Hrr. Papister ikke havde kunnet faa Fingre i. „The Christian“ udgaar i London (Morgan & Scott), og den citerede Artikel fandtes i Nummeret 1. April 1886, „la Bandera Catolica“ i Barcellona, og Artiklen var af 29. Juli 1883.

Den spørgende „Læser“ gav imidlertid selv Svaret i samme Blad, som han havde spurgt i (22. Dec. 1889). „The Christian“

havde han fremdeles ikke opdaget — ellers havde han naturligtvis nok indrømmet det —, men om „la Bandera Catolica“ vidste han nu at fortælle, at det udkom i Barcellona, der efter hans Beskrivelse er en fæl, ukatholsk By, og det omtalte Blad skal i Virkeligheden være udgivet af en „frafalden“, hvis Formaal har været at „putte godtroende Katholiker Blaar i Øjnene og levere Katholicismens Fjender Vaaben“; dets Udgivelse blev derfor forbudt 16. Juli 1883; altsaa, slutter „Læseren“, er den Artikel, jeg citerer, mindst 9 Aar gammel, — det kan man kalde fint regnet ud! 1883 fra 1889 er i det mindste 9; men det kan ogsaa nok være mere.

Jeg kan kun sige, at Bladet præsenterer sig som ivrigt papistisk. Det maa være en underlig „frafalden“, der finder Fornøjelse i at skrive Opraab, der paakalder Spaniernes nationale saavel som deres religiøse Uresfølelse, for at Spanien, „dette Katholicismens klassiske Land“, maa blive bevaret for Kjætterier. Dog, det kan være sandt, som „Læseren“ paastaar; hvad Udgiveren har tænkt eller ej, kan jeg ikke svare for, og er jeg bleven stuffet, saa ere baade Papister og Protestanter ogsaa blevene det.

Til „Læserens“ Spørgsmaal, om Pastor Hassstrøm nu vil give Sandheden Ure, maa jeg svare med det Spørgsmaal, om Papisterne ville give Sandheden Ure og f. Ex. indrømme den bitterlige Kjendsgjerning, at deres Anklager mod Chiniquy atter og atter af Domstolene ere forfasteede som falske, og at en af de papistiske Præster for Mened og Forledelse til falsk Vidnesbyrd mod ham er bleven dømt til 15 Aars Fængsel. Derom tie de haardnakket, medens de mod Chiniquy anføre endog saadan løs Snaf, som at „en Herre“ for en Mennefsaalder siden i et Selskab skal have sagt til Chiniquy: „Hvis jeg var Deres Biskop, vilde jeg affætte Dem.“

„Læseren“ forlanger, at jeg skal paavise, hvor de katholske Præster kalde Maria „Syndernes eneste Haab“. Enhver af Præsterne véd, at de baade gjøre det og skulle gjøre det. I Breviarieret tiltales Maria: „quia tu es unica spes peccatorum; per te speramus veniam delictorum et in te beatissima

nostrorum est expectatio præmiorum“ (Breviarium Romanum' Venetiis MDCCXLIV S. 1133 Lectio VI). Udeles stemmende dermed ere Udtrykkene i Pave Gregor XVI's encykliske Skrivelse af 18. Septbr. 1832. Ingen af de romersk-katholske Præster her i Landet har fundet Anledning til at træde frem og bekjende: Jo, det er rigtigt, saaledes tiltale vi Maria.

Det har gjort mig meget ondt at se, at endog Pastor Kerff nu er med til at polemisere paa den i den romerske Propaganda gængse Maade. Han skriver: „Pastor Hassstrøm paaftaar Side 18, at Chiniqy i sine Skrifter kun har haanet den romerske Transsubstantiationslære, men ikke Nadveren“. Han nævner ikke, at jeg har dadlet Chiniqy for, at hans Bekæmpelse af den romerske Lære paa dette Punkt, mod hans Sædvane, „har været saa plump, at man ingeniunde behøver at være Katholik for at føle sig forarget deraf.“ Pastor Kerff's katholske Læser, der ikke har læst, hvad jeg har skrevet, maa nødvendigvis tro, at jeg er enig med Chiniqy paa dette Punkt. Saa aftrykker Pastor Kerff en Del af Chiniquys Udtalelser derom og ender med: „enhver troende Lutheraner vil vistnok forarges over Chiniquys Dmtale af Nadveren“. Citatet, som Pastor Kerff leverer, beviser hverken mere eller mindre, end hvad jeg forud havde sagt. Hvad angaar Paastanden, at Chiniqy skal have „udtalt sig mod Herrens Vidunder i Kana“, da vil jeg se den Udtalelse, før jeg tror den. Jeg har tilfældigvis i et amerikansk Blad set en Totalafholdsmand haane det nævnte Under, fordi det var Vin, der frembragtes; men dermed havde Chiniqy intet at gjøre.

Pastor Kerff skriver: „Pastor Hassstrøms Standpunkt er her klart: Lad os forhandle om Chiniqy og hans Fortællinger, luttet Bispørgsmaal, men ingen Diskussion om Hovedsagen.“ Sandheden er: jeg har fremdraget et Vidnesbyrd fra den forhenværende romersk-katholske Præst Chiniqy om de Farer, som det tvungne hemmelige Skriftemaal medfører. „Nordisk Ugeblad“ gav sig øjeblikkelig til at udfjælde Chiniqy; derpaa svarede jeg ikke. Pastor Kerff skrev en Artikel om Skriftemaalet; den svarede jeg paa. Strax derefter skrev han en anden, hvori han rakkede ned

paa Ghiniquy; den svarede jeg ikke paa. Katholikernes mange personlige Angreb paa Ghiniquy besvarede jeg ikke, naar undtages nogle saa Linier i en Artikel i „Svendborg Avis“. Pastor Kerff udgav en Pjece om Striftemaalet og anvendte i den et helt Affnit paa atter at rive ned paa Ghiniquy personlig; derpaa svarede jeg endelig paa 4 Sider af min sidste Pjece. Saa skriver Pastor Kerff, at det er mig, som kun vil skrive om Ghiniquy, og derpaa anvender han nogle Sider til et nyt personligt Angreb paa Ghiniquy.

Papisternes Beskyldninger mod Ghiniquy fremføres med en saadan Frejdighed, at jeg ikke kan undres over, om adskillige Protestanter tro, at de maa være sande; thi saa frækt kan der ikke lyses, mener man. Ghiniquy skal efter deres Sigende være en glemt og foragtet Staffel. Jeg har herimod eksempelvis anført Vidnesbyrdet fra det londonste Blad „The Christian“, men jeg kan anføre saa mange flere, som man vil ønske. Den methodistiske Biskop Mallalien, som var her i Danmark 1888, udtalte sig paa det fordelagtigste om Ghiniquy og henviste til Præsten Louis B. Beaudry, East Albany i New York, om nærmere Meddelelser.

Beaudry svarede paa Forespørgsel (Brev af 4. Aug. 1888): „Jeg har kjendt Pastor G. Ghiniquy af Anseelse i over 40 Aar Aar og personligt i 15 Aar. Han er en anset Præst i den store presbyterianske Kirke, og ifjönt 80 Aar gammel vedbliver han at prædike med stor Veltalenhed og Kraft. Grunden, hvorfor de romerske Præster besyldte ham, som de gjøre, er at han udretter en uhyre stor Gjerning ved at nedbryde Papismen. De vilde forjølge Jesus Kristus selv, hvis han viste sig iblandt dem.“

Dr. J. W. Buckley, Redaktør af „The Christian Advocate“ (New York) udtaler i et Brev sin Agtelse for Ghiniquy og hans Gjerning. „De papistiske Præster besyldte stadigt dem, der forlade dem, for Immoralitet og fremstille alle de første Reformatorer paa samme Maade. Den Skik, de have, at besyldte alle udtraadte derfor, gjør deres Beskyldning mod hver især betydningsløs.“

Præsten N. W. Deveneau i Kanfatee (knap 3 Mil fra Ghiniquys

Hjem) skriver: „Chiniquys Prædikener i de største Byer paa Fastlandet høres altid af store Mængder. Hvad de romerske Katholiker sige om ham, bryde vi os intet om; thi disse Sandhedens Fjender udøse altid Beskyldninger mod alle, som falde fra dem. Chiniquy er højt anset, uagtet det romerske Præsteskab har bagtalt ham i $\frac{1}{4}$ Aarhundrede.“

Trykte Vidnesbyrd foreligge i Mængde; saaledes af Biskop Dr. M. Thomas (4. Januar 1879 i „Australian Churchman“): „Det er forgjæves at angribe Chiniquy; nu som altid ere Skjældsord ingen Beviser; Sandheden maa sejre.“ „Protestant Standard“ 11. Januar 1879: „Ved denne forhenværende romerske Præst ere Tusender af Mennesker bragte til at forlade den romerske Religion. Det Arbejde, han har udført, er næsten uden Sidestykke“ o. s. v. Ikke ét Vidnesbyrd i modsat Retning har jeg truffet uden af Papister.

At Sammenhængen med Chiniquys Ekfommunikation ikke er som af Papisterne paastaet, er klart. Den 9. Maj 1856 sendte den katholske Biskop Ballargeon af Aloa ham en Gave, bestaaende af Alterkalk og Messeshagl. Brevet, hvormed Biskoppen sendte ham disse Ting, foreligger lithograferet i Facsimile i „The Church of Rome“ (Montreal, 3. Ebit. 1872). Men paa den Tid, da Biskoppen sendte disse Gaver, stal Chiniquy, efter hvad Papisterne senere have paastaet, have været affat og ekfommuniceret. Dette er da umuligt. En Række af de mest anerkjendende Udtalelser om Chiniquys Virksomhed fra de katholske Autoriteters Side lige til den sidste Tid af hans katholske Præstevirksomhed foreligger ligeledes trykt i Facsimile. Hvilke Kunster Papisterne have haft for, — om de have ekfommuniceret Chiniquy, efter at han selv var udtraadt, og saa have tillagt Ekfommunikationen en ældre Datum, eller hvorledes de have baaret sig ad, stal jeg ikke kunne sige.

Historien, som Pastor Kerff bringer os, at Chiniquy efter at være udstødt af den romerske Kirke stal være optaget og atter udelukket af Anglikanerne, derefter være tryet til Methodisterne, derefter, „som en Meddeler paastaar“, til Baptisterne og være

havnet i Presbyterianismen (eller, som en anden Meddeler siger, i en af de mange smaa methodistiske Sekter), er Usandhed, og det er let at bevise. Den 12. November 1869 dabler den romerske Biskop-General J. M. Bruyere i et aabent Brev (i „The Daily Free Press“) de engelske højtstaaende Geistlige for den Tre, de gjøre Chiniquy, idet han anfører, at Chiniquy ikke en Gang hører til den anglikanske Kirke, men er Presbyterianer; og i Følge de Breve, jeg har fra Amerika, er han Presbyterianer den Dag i Dag. At han ikke har været Anglikaner og er udstødt, er klart af Bruyeres Brev, og at han ikke har været Methodist og er udstødt eller udtraadt, er klart efter de Methodisters Vidnesbyrd, som jeg har anført. Historien er altsaa rent papistisk og ikke andet.

Pastor Kerff undser sig end ikke ved at faste Snavs paa Chiniquy med den gamle Historie om en prostitueret Kvinde, som Chiniquy skal have staaet i Forhold til, hvilket skal have foranlediget hans Erfommunikation. Vel indrømmer han, at hendes Vidnesbyrd ikke er troværdigt, men han bruger Historien alligevel, og saa skriver han: „Pastor Hassström anfører ikke stort andet til Brug for Chiniquys Ustyldighed end en prostitueret Kvindes Erklæring om, at Chiniquy ikke har staaet i Forhold til hende.“ Naar Papisterne netop befyldte Chiniquy for dette Forhold og fortælle, at det var Anledning til hans Udstødelse af Romertirken, skulde man synes, at Kvindens vidnesfaste Erklæring om, at det er Løgn, er værd at nævne. Forrigt kan jeg bemærke, at den romerske Biskop D. Reagan, der har erfommuniceret Chiniquy, gjentagne Gange har nævnet ikke Usædelighed, men Opjætsighed som Grund til Chiniquys Erfommunikation.

Pastor Kerff afviser Klagerne fra Kvinder i Montreal over uterlige Spørgsmaal i Skriftestolen med, at de øjensynligt ikke længere ere Katholiker, og følgelig har deres Klage ingen Betydning. Det er nemt nok! Er en Kvinde Katholik, maa hun selvfølgelig ikke angribe det hellige Skriftemaal, og udtræder hun af Romertirken paa Grund af Mislighederne ved Skriftemaalet, gjælder hendes Vidnesbyrd ikke. Pastor Kerff, som har Chiniquys „The priest“ ved Haanden, kjender af hans Fremstilling de

frugtesløse Klager over Præsten Mashers og andres Uterligheder under Skriftemaalet. Jeg er saa heldig at have et Aftryk af de samtidige australske Blade i Hænde og kan bevidne, at der ikke er et Ord i Chiniqués Fremstilling, der ikke stemmer med dem. Ligeledes stemmer hans Citater efter Enrietta Carracciolo om, hvad der foregaar i Italien, aldeles med hvad hun har skrevet. Disse Ting synes jeg vedkomme Sagen mere, end hvad de fortræffelige Kirkefædre have skrevet for halvandet Aartusende siden*), længe før Romerkirken havde paatvunget Folk sit Skriftemaal, og Følgerne deraf vare komne frem. Men Pastor Kerff giver jo trøstlig sit Vidnesbyrd om, at der intet slikt foregaar i Italien, og forlanger, at vi, hvad Forholdene i Kanada angaar, skulle tro Stiftsprovst Kosoed Hansens Vidnesbyrd og ikke Chiniqués.

At de Lande, hvor Romerkirken hersker, i det hele taget staa lavere end de protestantiske i sædelig Henseende (skjønt Danmark unægtelig staaar sørgeligt lavt), har jeg paavist efter Statistiken, og Pastor Kerff's Forsøg paa at bortsnakke denne Sandhed vil næppe gjøre stor Virkning. Dog, da han ikke finder Beviserne

---

*) Pastor Kerff begyndte med at nægte Rigtigheden af alle de fire Citater (1 af Augustinus, 1 af Hieronymus og 2 af Krysostomus), som jeg eksempelvis havde anført efter Chiniqué. Jeg paaviste strax, at Citatet af Augustinus var rigtigt, og Citatet af Hieronymus ligesaa. Jeg har nu undersøgt Citaterne af Krysostomus. Det første findes i Montfaucons Udgave Vol. I pag. 490 (de incomprehensibili Dei natura hom V): „Jeg formaner og beder dig derfor atter og atter, at du hyppigt bekjender dine Synder for Gud; jeg søger dig ikke frem for dine Medtjeneres Skue (*τῶν συνδουλῶν*) eller nøder dig til at bekjende dine Synder for Mennesker; læg din Samvittighed frem for Gud, vis ham dine Vunder og bed ham om Rægedom; vis dem ikke til den, der vilde fordomme dig, men til den, som læger dig. Om du end tier, kjender han alle Ting.“ Man sammenligne nu dette med hvad der bliver tilbage af Citatet efter den af Pastor Kerff („Skriftemaalet“, Horsens 1889) foretagne Beskæring, hvorefter rigtignok Citatet vilde „tage hele sin Beviskraft“, som han siger. Det andet Citat, af Romili til Ps. I, besvarer han med, at Krysostomus ikke har skrevet nogen Romili til Ps. I. Citatet findes paa den af Chiniqué opgivne Side i Montfaucons Udgave Vol. V Pag. 589 i Romili til Ps. L, men Romilien staaar rigtignok blandt „spuria“. Afset fra Trykfejlen I læs L er Citatet altsaa rigtigt, men Romilien er formodentlig ikke af Krysostomus. Det er hele Udbytet af Pastor Kerff's Benægtelser.

tilstræffelige, skal jeg gjerne føje et Par til. For 20 Aar siden beregnedes Antallet af uægte Fødsler i Rom til 24,3 Procent, og der regnedes 1 Mord mellem 750 Dødsfald (i England 1 Mord mellem 178,000 Dødsfald). Saaledes gif det til i Paven's By med dens Hær af Præster og dens Hundreder af Kirker.

Men Papiisterne have ogsaa Beviser at fremføre. Indsenderen „Læseren“ i „Nord. Ugebl.“ tilbyder Attest fra en katolsk Generalvikar for, at ingen Præster ere faldne fra i Lochiel eller i Grevskabet Glengurry i Kanada. Da dette anføres i Polemiken mod mig, maa den katolske Læser naturligvis tro, at jeg har paa-
staaet, at det var Tilfældet. Jeg har aldrig nævnt hverken Lochiel eller Glengurry eller overhovedet talt om, at andre papistiske Præster end Chiniquy ere udtraadte. Det er den sædvanlige papistiske Maade at polemisere.

„Læseren“ finder, at det er besynderligt, at jeg har læst en Mængde af Chiniquy's Smaa skrifter, og endnu besynderligere, at jeg ikke har væmmedes derved. Jeg synes, at det er meget mere besynderligt, at „Læseren“ ikke har læst dem og dog finder dem væmmelige. Saa forskjellige kunne Opfattelserne være. Samme „Læser“ finder, at min Mistænkthomhed gaar langt, naar jeg mener, at de færreste katolske Præster kunne undgaa den moralske Smitte, og naar jeg „dover“ at skrive: „I Skriftestolen er der Lejlighed uden Grænse for Skriftefaderen til at bringe Fordærvelsen videre; — hvem kontrollerer ham?“ „Læseren“ svarer: Præstens egen Samvittighed og Skriftebarnets Samvittighed! og spørger: Hvad anser De vore Præster for?

I Sanchez's Foliant „de S. matrimonii Sacramento“. Antwerpen 1607, approberet af den theologiske Censur, hedder det (med Fortællelse, idet jeg udelader det værste): „Pollutio præter intentionem, e. g. ex audientia confessionum, non est culpa lethalis; experientis enim compertum est, . . . esse difficillimum, ne dicam moraliter impossibile abstinere.“ — Saa vidt er jeg virkelig ikke gaaet i min Paa-stand. Og dog skulle vi tro, at hele Staren af romerske Skriftefædre ere „op-
højede“ over de almindelige menneskelige Følelser!

Skal jeg tvinges til at citere de uterlige Spørgsmaal, som romerſke Bøger lægge Skriftefædrene i Munden, ſaa kan jeg ogſaa det. Jeg vil oprigtigt ønske og haabe, at jeg maa være fri for at polemifere mere i denne Sag; men jeg kan forſikre baade Venner og Fjender, at naar jeg ſtandſer, er det ikke af Mangel paa Ammunition.

I Anledning

af Overretſaſſeſſor Mouriers Afhandling „Et Par Ord om Menighedens Forhold til Kirke og Stat“.

Af P. A. Holm, Sognepræſt i Gamtofte.

I den fortrinlige Afhandling med ovennævnte Titel, ſom gaar igjennem Nr. 51 og 52 af „Fra Bethesda“ for 1889, taler Forf. ogſaa, S. 852 flg., om Kirkens Formue og hævder, ud fra en Ytring af Uylhorn, Forbindelsen imellem Menighedsbevidstheden i Folketirken og Spørgsmaalet om Kirkens Formue. Formuen er nemlig — det er klart — Betingelsen for ethvert Samfunds ſelvſtændige Virksomhed. Hvis altsaa den danſke Folketirke ingen Formue ejer, er den heller intet Samfund, men kun en Statsinstitution, „en borgerlig Indretning“, ſom Grundtvig kaldte den. Men dette ſtrider mod Grundlovens Ord og Aand. Thi efter Grundloven er, i Følge Religionsfrihedsprincipet, Kirken ikke mere Statsmagtens Repræſentant i det religiøſe og moralske, men Folkets Gudsdyrkelfessamfund, ſom Statsmagten efter Grundloven ſkal underſtøtte, baade ved Lovgivning og ved Penge, naar Kirkens egen Formue ikke ſlaar til. Thi man „underſtøtter“ ikke den, der intet ejer: den underholder man. Der er derfor ſlet ingen Tvivl om, at Kirken efter Grundloven ejer ſin Formue, og naar dette praktiſt ikke er anerkjendt, ſaa ligger det dels i en doktrinær Stivhed og Ubehjælpsomhed fra Geiſtlighedens Side, dels i den almindelige Gribſthed hos den kirkelig ligegyldige Mængde efter Præſtekaldenes formentlige Fedme,

dels endelig i Juristernes Angst for en „Stat i Staten“ og Uvilje til at indrømme en Samfundsmagt ved Siden af eller rettere i og under Statsmagten. — I denne Sammenhæng ytrer Assessor Mourier (S. 854) sin Forundring over, at „de ledende i Gejstligheden kunne se paa disse Brev fra Statens Side efter Kirkens Midler uden at protestere“. Der er sikkert mange flere end Ass. Mourier, der ikke blot have fundet dette at være „mærkeligt“, men uforførligt. Men medens „de ledende Mænd i Gejstligheden“ have tiet som Mure, er der dog protesteret fra gejstlig Side. Nuværende Sognepræst i Herfølge har med stor Dygtighed og Udholdenhed som Rigsdagsmand søgt at hævde Kirkens Ejendomsret, og protesteret mod Plyndringen. Ogsaa disse Siniers Forfatter har efter ringe Lejlighed i en Piece: „Om Folketirker og Præstestandens Stilling efter Danmarks Riges Grundlov.“ Odense 1872 — søgt at hævde det samme. Men det blev, som afdøde Biskop Laub skrev i et meget anerkjendende Brev til mig, „en Nøst i Orken“. Det hele afhænger jo nemlig af Besvarelsen af Spørgsmaalene: „Hvad er Folketirken?“ og: „Hvor er dens Repræsentation?“ „Hvor er Sagsøgeren imod Statens Udplyndring?“ Det første af disse Spørgsmaal har jeg forsøgt at besvare i ovennævnte Piece S. 1—2. Folketirken er det fra Fædrene arvede evangelisk-lutheriske Gudsdyrkelses-samfund, som det danske Folk har vedkjendt sig i sin Grundlov. Folketirkens Repræsentation er altsaa i denne Sammenhæng et Udvalg af den danske Rigsdags to Thing imellem Mænd, som erklære sig for at høre til Folketirken og bruge dens Gudsdyrkelse. Kongen er denne Repræsentations Formand og indvælger et vist Antal Gejstlige og Jurister deri. Al Kirkens Ejendom samles i et Kirkefond og bestyres af denne Repræsentation. Hvad der ved Tidernes Uret er bortkommet af Kirkens Ejendom, søges efterhaanden erhvervet tilbage (Præste- og Kirketienden). Biskopperne vælges af Præstefabet saavel som Provsterne, Præsterne af Sognene, alt med saa gode aandelige Garantier som muligt og under Kongens Approbation. Kunde Grundlovens § 75 ikke indløses efter disse eller

lignende Grundlinier? Men Afs. Mourier har med Rette gjort opmærksom paa, at Menigheden maa tage Initiativet.

Tidens Strøm.

I Aarhundredets Begyndelse regnedes det blandt en Præsts væsentlige Fortrin, at han i sin Embedskreds virkede som Læge og gik i Spidsen for Befolkningen med Hensyn til rationelt Agerbrug o. dsl. Paa den Maade, mente man, kunde han stifte den største Gavn; men derimod lagde man ingen Vægt paa, at han skulde og burde være Ordets Tjener. Følgerne udeblev ikke. Den unge Kandidat Grundtvig opfyldtes af Harmie og fandt sig foranlediget til i sin Dimisprædiken at spørge: hvi er Herrens Ord forsvundet af hans Hus.

I Aarhundredets Slutning udkommer Højskolekladet, et Organ for den grundtvigiske Retning. For nylig har en Indsender i et Par Artikler i dette Blad talt om „en forsømt Opgave“ — rationel Sundhedspleje. Et bestemt Exempel fremdrages. I et lille fattigt Hjem dør et Barn. Inds. har bragt i Erfaring, at Patteflasken har været sur, Indholdet blaasurt, Renligheden forsømt. Præsten beder ved Barnets Begravelse: Guds Vilje ske — Inds. forarges i højeste Grad og følger Risten med ganske andre Tanker. De sørgende Forældre skulde ikke have været tiltalt med trøstende Ord, men med djærv Fretteættelse for forsømt Sundhedspleje; thi „hvilket Læs af Forbrydelser drager det ikke efter sig, at man tror, Sygdomme ere Tilskikkelse fra Gud.“ Nej, undervis Folket i Legemets rette Røgt, det er Tidens store, men hidtil desværre forsømte Opgave.

Samtidig bringer Nordisk Ugeblad for katolske Kristne et Indlæg i Sundhedspleje-Sagen. Den 3. Februar er nemlig St. Blasius's Dag. St. Blasius, der led Martyr døden c. 300, reddede ved sin Forbøn i Fængslet en Moders eneste Barn fra at kvæles. Drengen havde faaet et Fiskeben i Halsen, og alle Forsøg paa at befri Halsen fra det fremmede Legeme vare forgjæves. Da fastede Moderen sig paa Knæ for St. Blasius og bad ham om at gjøre Korsets Tegnskyld over hendes stakkels Barn. Den hellige løstede sine Øjne mod Himlen, gjorde Korsets Tegnskyld over den opvulmede Hals og bad inderlig til Gud. Næppe havde han endt Bønnen, før Benet sprang ud af Halsen, og Betændelsen hævedes. I den Anledning blev St. Blasius i Eftertiden paakaldt for alle Halsønder, senere i Tiden ogsaa for hemmelige Sygdomme, og Virkningen skal have været stor. I flere Stifter i Tyskland og Bøhmen skal St. Blasiusvælsignelsen paa 3. Februar regelmæssig til den nyeste Tid være uddelt. Det sker paa følgende Maade. Præsten holder med venstre Haand to Lys

i Form af et Andreaskors foran den syges Ansigt og Hals og gjør derpaa i den øverste Korsaaftning Korsets Tegn med den Formel: „Paa den h. Biskop og Martyr Blasius's Forbøn befri — saaledes i det kølnste; andre Steder „bevare“ eller „befri og bevare“! — dig for Halssygen og for enhver Sygdom Gud Fader, Søn og Helligaand“. At denne „Velsignelse“ ogsaa i Nutiden bruges i Danmark, har ikke været nærværende Indsender bekendt, førend den katolske Kirketidende for 2. Februar d. A. bragte Meddelelse derom. Den nævner den fremragende Plads, som Blasiusvelsignelsen indtager blandt de kirkelige Velsignelser, og fortæller, at efter enhver h. Messe paa Helgendagen beder Kirken den „herlige“ Bøn, at Gud, formildet ved Fortjenester og Forbønner af St. Blasius, hvem der blandt andre Naadegaver er forundt det Fortrin at helbrede i alle Halsygdomme, vil velsigne † og hellige † disse Borgs og give, at alle, som tillidsfuldt berøres med dem, ved hans Lidelsers Fortjenester maa blive befriede for ethvert Halsonde. Her i Danmark lader det til, at St. Blasius ogsaa er god for Hovedpine (nervøs?); dette kjendes næppe „i det kølnste“; men det er muligt, at Helgenens Dygtighed retter sig efter de til enhver Tid og paa ethvert Sted fremragende Sygdomme, og St. Blasius kan nok være behjælpelig med, hvad der kan være tjenligt for Propagandaens lykkelige Virksomhed. Vare Højskolebladet ikke faar noget at vide om denne „Sundhedspleje“; thi dette er dog værre end det med Patteflasken og det blaasure Indhold.

Men hvem kommer ikke ved at se denne Blasiusvelsignelse blive anbefalet til at tænke paa Reformationstidens Satire i Samtalen mellem Peder Smed og Adser Bønde:

Stjøl ikke hvad Præster i Prædiken adstille,
lad dem sige hvad de ville.
Bliver han ikke hos Kristus med sin Ord,
da tro hannem hverken lidet eller stor.
Kommer han med Snak om Mariager eller Kyde
og hvilken en Naade der monne udskide,
og hvortledes Helgen hjælpe sjuge Folk,
til Gud skulle de være deres Tolk.
For Landværk er S. Apollonis stærk
og S. Lucia for Djenværk;
S. Gertrud skal Herberge bestille
Øster og Vester eller hvor de ville;
S. Ludvig kan vel røgte en Fesl,
S. Deyens tager Fæet vare bedst;
S. Antonius skal vel røgte Svin,
de andre have hver Gjærning sin; o. s. v.

Dette gjaldt altsaa ikke blot i Begyndelsen af 16. Aarh.; men det er den Sjæle- og Sundhedspleje, den romerske Kirke endnu henved fire Hundrede Aar senere anbefaler lidende Menneſter.

Bog anmeldelse.

Smaafrister mod Romerkirken af G. Schepelern. II: Om Embedet. III: Om Pavedømmet.

Det er ingenlunde noget behageligt Arbejde, Pastor Schepelern har paataget sig ved at forsøge at fremstille den romerske Kirkes falske Lærdomme, dels fordi Katholikerne have en stor Færdighed i at afvise Angreb paa deres Lære ved at erklære Protestanternes Fremstilling af denne for urigtig, dels fordi det i vore Dage, hvor Kampen synes for Alvor at skulle blusse op med den aabnbare Vantro og Atheisme, ingenlunde synes opbyggeligt at afløre andre Kristnes store Mangler. Imidlertid vil det ikke være muligt for Katholikerne paa den ovennævnte Maade at afvise den Fremstilling af deres Lære, som Pastor S. giver i disse Smaafrister, da denne Fremstilling stadig er bygget paa deres symbolske Skrifter. Og det vil dernæst under Kirkens Kamp med Vantroen ikke blot ikke være ubejlignat, men endog saa nødvendigt at blotte de store Mangler, der findes i en stor Part af den nuværende Kristenhed. Det maa nemlig være magtpaaliggende for os Protestanter at paavise, at fordi man ranimer Katholicismen, dermed har man ikke tilintetgjort Kristendommen, idet saa saare meget i den katholske Kirke strider mod Kristendommens sande Væsen.

Vi ville derfor yde Pastor S. vor Anerkjendelse og Tak for, at han har taget denne Del af Præstegjeringen op; thi det hører ogsaa med til Pauli pastorale Forskrifter, at han formaner os til at „holde fast ved den rette Form af de sunde Ord“ (2. Tim. 1, 13).

I Skriftet om Embedet fremstiller Forf. først den romersk-katholske Adskillelse mellem Geistlige og Lægfolk, idet de første skulle have faaet et uudsletteligt Særpræg ved Ordinationen, hvorved de blive en nødvendig Midlerstand mellem Gud og Mennesker; han gennemgaar de forskjellige Trin indenfor Præsteskabet med deres fælles Enhedsmærke Cølibatet og Tonsjuren. Dernæst paavises, hvorledes dette System er fuldstændig mekanisk, og at det endog er meget usikkert i sig selv, idet det beror paa de to Forudsætninger, at Paven er ufejlbar, og at den apostolske Succesjon er i Orden, — Forudsætninger, der ingenlunde kunne staa for Historiens Domstol, og endnu mindre kunne holdes overfor Skriftens Tale, hvor de Kristnes almindelige Præstedømme hævdes (i Modsætning til al Tale om et uudsletteligt Særpræg). Til Slutning fremstiller Forf. den lutheriske Betragtning af Embedet baade med Hensyn til det almindelige og det særlige Præstedømme.

I Skriftet om Pavedømmet vises klart, hvilken „iøjnefaldende Modsætning der er mellem den sagtmødige Herre, der paa en Aftenes Føl drog ind ad Jerusalems Porte, og ham, der talder sig hans Statholder paa Jorden.“ Forf. gennemgaar først Pavedogmets historiske Udvikling og kritiserer derefter dette udfrø Skriften og Historien, der begge sælde en knusende Dom over det. Og han har Ret, naar han hævder, at Pavedogmet maa

medføre, at „med Paven staar og falder Kristendommen paa Jorden; tages Paven bort, da er der hverken Syndsforladelse eller Salighed at finde for Mennesker.“ Luther har i Virkeligheden udtrykt det samme i sit Skrift „om Pavedømmet i Rom“, naar han dør efter at have paavist det umulige i, at den legemlige Pave skulde være Hoved (o: det, som giver det øvrige Legeme Liv) for det aandelige Legeme Menigheden, slutter med at sige: „Derfor er det klart, at paa Jorden er der ikke noget andet Hoved for den aandelige Kristenhed end ene og alene Kristus. Ja, dersom et Menneske her var Hovedet, saa maatte Kristenheden falde, saa tit som Paven døde. Thi Legemet kan ikke leve videre, naar Hovedet er dødt.“

Begge disse to Smaastrifter mod Romerkirken ere klart skrevne; især ville vi anbefale det sidste. Enhver, der staar og vakler i sin Opfattelse af Katholicismen, vil ved at læse det snart blive klar over, hvad han har at vente sig, hvis han vil indtræde i Pavens Kirke; og enhver uhildet, ærlig Sjæl, det er vor Overbevisning, vil da strax vige tilbage fra Romis Dørtærstel. Derfor ville vi opfordre dem, som elske det rene Evangelium i dets uforsalstede Stikkelse efter den hellige Skrift, saaledes som Luther atter har bragt det frem, og som gjerne ville, at Paveløgne og Munkedrømme ikke atter skulle brede sig i vort kjære Folk, dem ville vi opfordre til selv at anstaffe og hjælpe til at udbrede disse Smaastrifter.

Til Slutning kun et Par Henstillinger til Pastor S. Mon ikke disse Skrifter kunde gøres endnu noget mere populære i deres Færm, saaledes at den troende Del af Almuen ogsaa kan læse dem med Forstaaelse? Det er jo dog nok i denne Del af vort Folk, vi har det fasteste Bolværk mod al falsk Lære fra Rom. Det samme Formaal kunde vist ogsaa tjenes ved, at de praktiske Konsekvenser af Romerkirkens Lære i den enkeltes Trosliv bleve fremhævede noget mere (derved vilde disse Skrifter ogsaa blive mere opbyggelige). Men det sidste vil der maaske blive Lejlighed til at komme mere ind paa, naar Retfærdiggjørelseslæren skal behandles.

C. F. Holt.

Ved Mr. Hudson Taylors Møde i Bethesda skete der ingen Indsamling af Penge til den kinesiske Mission, fordi der mentes, at det var mere i Mr. Taylors Aand at bede Gud om Penge end Mennesker. Sikker har han derfor bedet Gud om en Stjærv ogsaa fra den danske Menighed til sit store Missionsværk; men da der maaske er nogle, der synes, at deres Gave er for ringe at sende alene, foreslaas det herved, at indlevere Bidragene til Hr. Bertelsen i Bethesda, hvor de godhedsfuldt ville blive modtagne og affendte.

Ved at læse i Januar-Heftet af „Dansk Missionsblad“ om

den Kjærlighed og Offervillighed, Mr. Taylor mødte i Amerika, er Tanken om ogsaa herfra at yde, om end kun en ringe Skjærv, opkommet hos

nogle Tilhørere.

Benyttelsen af „Bethesda“

i Ugen fra den 2. til 8 Marts 1890.

Søndag d. 2. Salen A: Kl. 2 Børnegudstjeneste. Pastor C. Møller. Kl. 8 Sangforeningen „Zions Sangere“. Salen B: Kl. 8 Form. Bønemøde. Missionær Clausen Kl. 1 Søndagskolen 9 Afdel. Kl. 6 Tjenestepigenmøde. Salen C: Kl. 1 Søndagskolen 9. Afdeling. Salen D: Kl. 1 $\frac{1}{4}$ Søndagskolen 10. Afdeling. Kl. 6 Kristelig Forening for unge Mænd. Konfirmander. Salen E: Kl. 1 $\frac{1}{4}$ Søndagskolen 10. Afdeling. Mandag d. 3. Salen D: Kl. 11—3 Konfirmand-Undervisning. Pastor Steen. Kl. 8 Gaardmissionærernes Forsamling. Salen E: Kl. 8 Kristelig Sangforening. Tirsdag d. 4. Salen A: Kl. 7 $\frac{1}{2}$ St. Jakobs Menighedsforening. Salen B: Kl. 8 Kristelig Forening for unge Mænd. Salen C: Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Møde for Hændelsstøner. Salen E: Kl. 8 Kristelig Forening for unge Piger. Onsdag d. 5. Salen A: Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Bibelsk Foredrag. Pastor Lic. Feuger. Salen B: Kl. 8 Form. Bønemøde. Missionær Clausen. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Bibelundervisning. Pastor Høhlenberg. Salen C: Kl. 8 Kristelig Broderforening. Salen D: Kl. 8 Gaardmissionærernes Forsamling. Salen E: Kl. 5 $\frac{1}{2}$ Konemøde Kl. 8 Kristelig Forening for kvinder. Offentlig Forsamling. Hr. Steenberg. Torsdag d. 6. Salen A: Kl. 7 Salmeforklaring. Provst Dr. Rørdbam. Salene B og C: Kl. 7 Trinitatis Menighedsforening. Salen D: Kl. 11—3 Konfirmand-Undervisning Pastor Steen. Kl. 8 Kristelig Forening for Mænd og kvinder. Fredag d. 7. Salen B: Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Søndagskolen 10. Forklaringsmøde. Salen C: Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$ Ublaam af Bøger. Salen D: Kl. 8 Kristelig Sangforening. Salen E: Kl. 8 Børneforeningens Fabrikspigenmøde. Lørdag d. 8. Intet Møde.

Benyttelsen af Missionslokalet i „Marthahjemmet“,

Brohusgade 7,

i Ugen fra den 2. til 8. Marts.

Søndag: Kl. 1 $\frac{1}{2}$ Søndagskolen 17. Afdeling. Mandag: Kl. 8 Gaardmissionen. Tirsdag: Kl. 7 Gaardmissionens Møde for unge. Onsdag: Kl. 7 Fabrikspigenmøde. Torsdag: Kl. 8 Gaardmissionen. Fredag Kl. 8 Børneforeningens Fabrikspigenmøde.

Ugentlig Benyttelse af Matthæussalen,

Raldemarsgade 27,

i Ugen fra den 2. til 8. Marts.

Søndag: Kl. 1 $\frac{1}{2}$ Børnegudstjeneste. 16de Ufd. for mindre Børn. Mandag: Kl. 8 Gaardmissionensmøde. Lørdag: Kl. 7 Ungdommens Forening for Læsning af Bibelen.

Indhold: Afsluttende Bemærkninger om Papisternes Dvtræden i Striden om Striktemaalet. Af Fængselspræst E. M. Hassfjærm. — I Anledning af Overretssagfører Mouriers Afhandling „Et Par Ord om Menighedens Forhold til Kirke og Stat“. Af Pastor P. A. Holm. — Tidens Strøm. Af A. J. — Voganmeldelse. Af Kand. C. J. Holt. — Opfordring til at yde Bidrag til den kinesiske Mission. Af nogle Tilhørere. — Betjændtgjørelser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 10. Søndagen den 9. Marts. 1890.

Indhold. De Spedalskes Samaritanerinde. Luther, et kirkeligt Festspil. Elisabethforeningen.

De Spedalskes Samaritanerinde.

Af Dr. H.

„Pall Mall Budget“, en ugentlig Udgave af „Pall Mall Gazette“, meddeler et „Interview“, som dets Referent havde med Miss *Fowler*. Et kort Uddrag deraf vil fuldstændiggjøre Beretningen, vi for nylig meddelte.

Miss *A. C. Fowler* eller *Søster Rosa Gertrud*, som hendes Klostersnavn lyder, er Dominikanerinde, Datter af en anglikansk Gejstlig; hun har otte Aar været Katholik. Hun har erklæret sig rede til at overtage Ledelsen af de Spedalskes Hospital i *Kalewao* paa Sandwichsøerne. Hendes Beslutning fremkaldte i England en almindelig Enthusiasme; *Prinsen af Wales* mindedes hende ved en offentlig Bordtale; Indsamlinger til Fordel for de arme Spedalske ere blevne foranstaltede,

kort sagt, hendes Exempel har virket mere end tusinde Bøger og Prædikener.

Vi giv nu Ordet til Referenten: „Hvad ville de Spedalske sige til dette unge Væsen, som kommer til deres Ø, for i bogstavelig Forstand at opfylde det, som er hendes Definition af et katholsk Liv, nemlig „at det er vort Kald at lide, og at den Kjærlighed, der ikke kan lide, slet ikke fortjener Navn af Kjærlighed.“ Søster *Rosa Gjertrud* er ung og smuk; hun har Øjne af det dybeste Blaa og en frisk, blomstrende Ansigtssfarve; hun er kun lille af Vækst, men enhver af hendes Bevægelser forraader Energi og Virkelyst til Trods for det drømmende Udtryk, der som et gjennemsigtigt Slør af og til glider hen over hendes Træk.

„Hvad har fremkaldt det Ønske i Dem at vie Dem netop til denne Gren af Sygeplejen?“ spurgte jeg hende. Efter en kort Pause fulgte Svaret: „Jeg har allerede baaret paa det i mange Aar, længe førend *P. Damians* Sygdom og Død rettede den almindelige Opmærksomhed paa de Spedalske paa Sandwichsøerne. For syv Aar siden, kort efter min Konversion, vilde jeg rejse derhen; men den Gang var jeg endnu for ung. Nu har jeg den fornødne Ligevægt og rigere Erfaring og kan bestemme over mig selv. Naar man er ung, kjenner man endnu sig selv for lidt, og mine Venner vilde ikke, at jeg skulde fatte nogen Beslutning, som jeg bagefter kunde komme til at fortryde.“

Hun er selv nu endnu meget ung, denne elskværdige Søster, men efter en kort Samtale mærker man, at hun véd, hvad hun vil, og at hun helt har fattet Betydningen af den Post, hun er besluttet paa at udfylde.

„Det har altid været mit Ønske,“ vedblev hun, „at gjøre Guds Gjerning paa Jorden paa en Maade, at hele mit Væsen gik op i den, fuldstændig at opofre mig selv og kunne følge Ham efter, som har sagt: „Ingen har en større Kjærlighed end at han lader sit Liv

for sine Venner.“ „Men,“ tilføjede hun halvt forlegent og halvt tvivlende, „jeg tror ikke, at det kan interessere nogen som helst Fremmed at høre noget om mig. Jeg er i Virkeligheden en meget ubetydelig Personlighed, og naar De nu vil offentliggjøre noget om mig i Deres meget ærede Blad, vil jeg have den Fornemmelse at være Farisæeren paa Torvet, og det ønsker jeg sandelig ikke. Det forekommer mig som Hykleri at fremstille mig som En, der bringer et stort Offer, medens jeg kun udfører et længe næret Ønske. Men naar det, efter hvad De siger, kan bidrage til at henlede Offentlighedens deltagende Opmærksomhed paa de Spedalske, saa har jeg intet derimod; kun maa De love mig ikke at skrive noget, inden jeg er borte; jeg rejser paa Fredag.“

„Har De paa nogen Maade forberedt Dem paa Deres Kald?“ „Ja, flere Aar igjennem. Jeg har studeret Medicin ved Universitetet i Paris, ikke blot for at absolvere Doktoratet, men navnlig for at blive en god Sygeplejerske, og har flere Vidnesbyrd. Jeg har ogsaa været i *Pasteurs* Institut, hvor jeg haaber at have lært mange nyttige Ting. Jeg agter f. Ex. at prøve *Pasteurs* Theori, at nemlig den selvsamme Mikro-Organisme er at finde i Spedalskheden, som findes i Tuberkel-Svind-sot; maaske kunne de samme Midler, anvendte i rette Tid, opholde Ondet. Jeg vil forsøge, hvilken Virkning dobbeltklorurt Kviksølv har, som jo hurtigere end noget andet antiseptisk Middel ødelægger Mikro-Organismer og kunde blive brugt til Bade og til Rensning af medicinske Instrumenter.“

„Tager De ikke noget Specialmiddel med til Beskyttelse mod Smitte?“ „Kun de sædvanlige Forsigtighedsregler, som jeg vil overholde nøje. Men jeg har jo ikke at tænke paa mig selv, kun paa mine Patienter, og jeg vil yde dem alle de Tjenester, en Sygeplejerske formaar. Skulde jeg blive smittet, er jeg rede til at dø, naar min Gjerning er udført; men denne Tanke er virkelig endnu næppe opsteget hos mig. Jeg har saa

meget andet at tænke paa og ser med den største Interesse min Virksomhed i Møde. Jeg skal have Opsynet over Hospitalet og kun nogle indfødte Kvinder til at være mig behjælpelige. Jeg har foresat mig forskellige Forandringer, hvis jeg finder Sygeplejen paa et forældet Stadium. Jeg tager en Mængde Smaating med mig til Hospitalets Forskjønnelse, som mine Venner i Frankrig have foræret mig, religiøse Billeder og andre Gjenstande. Endvidere udmærkede Confiturer og Bonbons, som de Spedalske kunne spise. Jeg vil synge for mine Patienter, og naar jeg faar sparet nok sammen af mit Salair, vil jeg købe et Klaver eller Harmonium, for at opmuntre deres sørgelige Liv lidt ved Musik.“

(Paa denne Meddelelse har den bekjendte Klaverfabrik John Broadwood and Sons givet „Pall Mall Gazette“ et Klaver til Miss Fowler, som vil blive sendt over til hende.)

„De faar altsaa et Salair for deres Tjenesteydelser hos de Spedalske?“ „Ja, den hawaiske Regering, under hvis Beskyttelse jeg har stillet mig og som ogsaa betaler mine Rejseomkostninger, giver mig en aarlig Gage. Først var det mig ikke kjært, men man har anbefalet mig at gaa ind derpaa; det er mere forretningsmæssigt (more business-like) og giver mig en officiel Stilling. Personlig vil jeg kun bruge faa Penge, men jeg kan anvende dem til Hospitalet og de Syge.“

„Hvem har knyttet deres Forhold til den hawaiske Regering?“ „Nogle Bekjendte i *Hawaii* og en Pariser, hvis Deltagelse og Beredvillighed jeg ikke noksom kan rose. Da jeg studerede, gav han mig Kopiarbejder for hans Firma, for at jeg kunde købe mig de nødvendige Bøger; han har i enhver Retning været mig behjælpelig. Regeringen i Honolulu har straks taget imod mit Tilbud.“

„Sig mig nu, have de i Sandhed gruopvækkende Skildringer af Spedalskheden, som vi saa ofte have

havt Lejlighed til at høre og læse siden *P. Damians* Død, aldrig bragt deres Beslutning til at vakle?“ „Ikke i mindste Maade. Jeg har set de Spedalske i Pariser-Hospitalerne; ikke i et mere fremskredet Stadium af Sygdommen, men dog med saadanne Tegn og Saar, at jeg har et temmeligt rigtigt Begreb om det, som venter mig. Udstillingen ifjor har ogsaa lært mig meget. I den medicinske Afdeling var der Modeller af Hænder og Hoveder af hawaiske Spedalske; det var et skrækeligt Syn; min Ledsager blev helt utilpas af at se dem; men mig gjorde det ingen Ting.“

„Tør jeg spørge Dem, hvorfor De er bleven katholsk, Miss Fowler.“ „Vær saa god. Allerede som Barn tænkte jeg oftere paa, hvor langt smukkere end vor protestantiske den Religion er, som lærer at tænke saa meget paa Englene, at bede til dem, og saa at sige omgiver os med dem. Senere trængte jeg dybere ind i den katholske Kirkes Aand og for otte Aar siden er jeg bleven optaget i dens Skjød. De kan tænke Dem, at min Fader, en anglikansk Gejstlig, og alle mine Slægtinge ikke vare glade derover; men min Fader var meget rettænkende, og da han saa min faste Beslutning, gav han efter. Nu er det det samme. Mine ere naturligvis ikke stemte for min Afrejse til *Kalewao*, men de vilde finde det urigtigt at lægge mig Hindringer i Vejen. Jeg har tre Sødskende, men jeg føler, jeg maa forlade Alle. Herrens Kald er udgaaet til mig. Det har ogsaa Kardinal *Manning* sagt, da han gav mig sin Velsignelse, inden jeg forlod London: „Mit Barn, De har et meget udtalt Kald; en stor Opgave er bleven Dem til Del; jeg hverken kan eller vil afholde Dem fra at følge den Stemme, som kalder Dem.“

Da Referenten rejste sig for at gaa, rakte Miss *Fowler* ham tøvende en lille, gammel Bønnebog og sagde forlegen, undselig: „Jeg véd ikke, om jeg skal sige Dem det; men naar jeg ikke gjør det, vil jeg ikke

have forklaret Dem en af Aarsagerne til mit store Ønske. at leve for de Spedalske og at hjælpe dem.“

Og hermed viste hun paa Bogens sidste Side, paa hvilken hun med sin lille tydelige Haand havde skrevet hin rørende Bøn, som man skal have fundet ved Prins *Louis Napoleons* Hjærte, da man bar ham død bort fra Kamppladsen i Zululandet; han læste følgende Ord:

„Naar Du paa Jorden blot forunder et vist Maal af Lykke, saa tag min Del, o Gud, og giv den til den Værdigste . . . Naar Du vil hævne Dig paa Mennesket, slaa da mig.“

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Rigsdagen i Worms skildrer Herrig paa følgende Maade: Man ser Kejser Karl V. paa sin Trone, omgivet af Kardinaler, spanske Riddere o. s. v. Dr. Eck staar ved Siden af Tronen. Luther træder ind.

En Ridder siger til ham:

Ej, lille Munk, Du gaar i Dag en Gang,
hvis Lige jeg og mange Riddersmænd
ej prøvet har i vore Levedage.
Dog — maa Du gaa, fordi du tror det ret,
saa gaa kun trøstigt. Gud dig ej forlader.

Eck.

Erkjender disse Bøger I for Eders?
Vil deres Indhold og I kjendes ved?
Og gjør I dette, vil endnu i Dag
I derved holde fast, hvad heller angre
og kalde det tilbage, I har skrevet?

Luther.

Jeg har, — og det mit første Svar skal være,
 — jo skrevet Mangt og Meget, som og hine
 for slet og ret og evangelisk dømme.
 Og vilde dette jeg tilbagekalde,
 Sandheden selv, I Herrer, jeg fordømte!
 Derfra mig Gud bevare! — For det Andet:
 Jeg skrevet har mod Paven og hans Paafund,
 som ej besvære blot Samvittigheden,
 men ogsaa bringe Tyskland Tab og Skade.
 Tog dette jeg tilbage, mon da ikke
 jeg aabned Dør og Vinduer for Uret? —
 Og endelig jeg har i Aandens Kamp
 stridt med de Enkelte — og ganske vist
 jeg ofte var i Striden altfor heftig, —
 det Intet har med Sandheden at skaffe.
 Afbad jeg dette, fik jo hine Ret, —
 saa hjalp jeg atter Uret frem til Sejr.
 Dog — Menneske jeg er, jeg fejle kan,
 Og naar I mig af Bibelen belære,
 at jeg har fejlet, da er jeg den første
 til selv at kaste Skrifterne paa Ilden. —

Eck.

Kirken har talt! Hvortil da fler Beviser?
 Skal Alt bevises stedse om igjen,
 er Intet sikkert mer i Kristenheden?
 Et Svar, et eneste, man nu forlanger:
 Vil I tilbagekalde eller ej?

Luther.

Paa Paven tror jeg ej, ej paa Koncilet;
 og om I ej af Skriftens Vidnesbyrd
 med klare Grunde kan mig modbevise,
 da er af Herrens Ord jeg overvunden,
 og min Samvittighed af ham er fangen,
 og saa jeg ej tilbagekalde vil;
 . . . . . Her staar jeg nu,
 jeg kan ej Andet! Gud mig hjælpe! Amen.

Kejseren (rejser sig fra Tronen med Haanden paa Sværdet):

I have alle hørt hans sidste Ord!
 Saa være Rigets Dom dig da forkyndt;

Du en forstokket Kjætter er befunden;
 som til en Pøl Du Kjætterier samlede.
 Som Tysklands Kejser jeg dig nu erklærer
 i Rigets Akt og Band; Ej vove Nogen
 dig at herberge og at give Ly
 hvad heller give Spise eller Drikke!
 Enhver, som træffer dig, maa gribe dig
 og skal i Rettens Haand dig overgive.
 Og som med dig, saa ske det med Enhver,
 der dine Bøger læser og udbreder!
 Saa skynd dig bort fra Majestætens Øjne!
 Dit frie Lejde ej skal blive brudt:
 i en og tyve Dage har Du Frist,
 at hjem til Wittenberg du komme kan;
 Men da er du i Rigets Akt og Band!

Den 16. April 1521 ankom Luther tilligemed sine Ledsagere, blandt hvilke Humanisten Justus Jonas befandt sig, til Worms med den faste Beslutning at ville trodse „alle Helvedes Porte og Luftens Fyrster.“ „Bed et Fader vor *for vor Herre Kristus*,“ havde han paa Rejsen sagt til Forstanderen for Klostret Reinhardsbrunn i Thyringen, „at hans Fader maa være ham naadig. Hjælper han ham, saa er ogsaa min Sag vundet!“

Men under det første Forhør overfor Kejseren og Rigsdagen, den 17. April, var Luthers Stemning ingeniende saa tillidsfuld. Da man spurgte ham, om han vedkjendte sig sine Bøger, svarede han ja; men paa det andet Spørgsmaal: om han vilde tilbagekalde disse Bøger, udbad han sig Betænkningstid: han kunde ikke svare paa staaende Fod og uforberedt. „Han talte,“ berettede Frankfurter Gesandten Phil. Fyrstenberg, „med en lav og sagte Stemme, saa at man endog i Nærheden af ham havde ondt ved at høre, og fik det Indtryk, at han var i høj Grad ængstelig og forfærdet.“ Kejseren og Stænderne svarede: endskjønt han af Tilsigelsen fuldt ud maatte vide, hvorfor han var bleven stævnet, og derfor heller ikke fortjente nogen Betænk-

ningstid, saa vilde Kejseren dog af Godhed forunde ham en saadan til den følgende Dag.

Skjønt Aleander havde arbejdet meget imod, at Luther kom til Rigsdagen, troede han dog senere, at Luthers Nærværelse vilde bringe Gavn: „Mange af Luthers Tilhængere og Kejseren selv have anset Luther for at være en Nar eller en Besat; Kejseren vilde ikke tro, at L. havde skrevet de omtalte Bøger, og erklærede, da han saa ham, at et saadant Menneske aldrig vilde faa hans Tro til at vakle. Jeg vil ikke omtale Drukkenskab, hvortil Luther i høj Grad var hengiven, og mange andre uterlige Sager i Henseende til hans Ord og Gjerninger og hele Optræden, som have berøvet ham den Reputation, han forhen havde hos Mange.“ „En forøvrigt ganske upartisk Venetianer,“ skriver Ranke, „gjør den Bemærkning: Luther har hverken lagt stor Lærdom eller Klogskab for Dagen, og heller ikke ført et dadelfrit Levned; han har ikke svaret til Forventningerne, man nærede til ham.“

Den første Forhørsdag sendte Hutten fra Ebernburg en Hilsen til Luther som til „den uovervindelige Evangelist og den hellige Ven“, og opfordrede ham til Standhaftighed. „Fat Mod og vær stærk, du ser, hvilken Forandring i Forholdene, der afhænger af dig. Holder du ud, vil jeg være dig tro indtil det Sidste. *Jeg vil selv vove det Værste* og haaber, at Tiden er kommen, i hvilken Herren vil rense sit Vinbjerg.“ „Kunde jeg blot komme til Worms,“ skrev Hutten paa samme Tid til Justus Jonas, „for at rejse en eller anden Storm og bringe en Tumult i Stand.“

Under Forhøret den følgende Dag, den 18. April, viste Luther den Standhaftighed, som Vennerne fordrede af ham, og han nægtede modigt enhver Tilbagekaldelse. Da han forlod Salen rakte han Haanden i Vejret og knaldede med Fingrene, idet han gjentagne Gange raabte: „Jeg er sluppen igjennem!“

Den 19. April sendte Kejseren Stænderne en Skri-

velse, som han selv havde forfattet og skreven i det franske og tyske Sprog. Han vilde, saaledes skrev han, efter alle sine Forfædres Mønster være den kristelige Tro og den romerske Kirke trofast hengiven, og hellere tro de hellige Kirkefædre, som fra hele Kristenheden havde været forsamlede paa Koncilierne, end denne ene Munk; det angrede ham, at han i saa lang Tid havde set til og ikke taget alvorligere Forholdsregler imod ham; Luther skulde øjeblikkelig begive sig hjem. „Vort Ord, som Vi have givet ham,“ skrev Kejseren tilsidst, „og det frie Lejde, Vi have tilsikret ham, ville Vi opretholde. Drager derfor Omsorg for, at han vender uanfægtet tilbage, hvorfra han er kommen. Men Vi forbyde ham, at han prædiker en saa fordærlig Lære for Folket, for at han ikke skal ophidse Folket til Oprør.“

I Løbet af Natten efter Afsendelsen af denne kejserlige Skrivelse fandt man opslaaet paa Raadhuset og flere Porte i Byen truende Sedler, som meddelte, at 400 sammensvorne Riddere erklærede Luthers Fjender Krig. „Mine Ord ere simple,“ tilføjede den anonyme Forfatter af Sedlerne, „men jeg vil anrette en stor Skade; med 8000 Mand vil jeg føre Krigen.“ Sedlerne sluttede med de oprørske Bønders frygtede Parole: „Bundschuh, Bundschuh, Bundschuh!“ Stænderne bleve ængstelige over de hyppige Trudsler udefra og bade derfor Kejseren om ikke at afbryde Forhandlingerne med Luther; de frygtede for „Oprør i Riget“, dersom man gik saa hurtigt frem mod Luther og uden at have holdt Forhør over ham.“ De anmodede derfor Kejseren om, at han vilde tilstaa dem den Gunst, at Nogle iblandt dem gjorde Forsøg paa, at overtale Luther til at tilbagekalde de Artikler, som den apostoliske Stol havde fordømt.

Hutten, som af Luther var bleven underrettet om Forholdene, frygtede stadig for, at Luther skulde give efter. „Uovervindeligste Evangelist,“ skrev han derfor

til L. den 20. April, „*jeg ser, at Du trænger til Buer og Pile, til Sværd og Bøsser, for at standse hine Djævl.* Du maa ikke vakle eller lade Dig underkue. Lad dem skrige, raabe og rase. Træd uden Frygt frem for Uhyrerne. Det skal ikke mangle paa Forsvarere og Hævnere. Vennernes Forsigtighed tvinger mig til at forholde mig rolig, ellers havde jeg for længe siden sat en Tumult i Scene under Worms' Mure, men inden kort Tid vil jeg bryde løs. Frants af Sickingen er en glødende Tilhænger af os.“

Det er hævet over enhver Tvivl, at Luther i Worms stod under den revolutionære Adels Indflydelse. Thomas Münzer gik i et Skrift imod ham endog saa vidt, at han siger: „At Du har staaet overfor Rigsstænderne i Worms, kan Du takke den tyske Adel for, som Du har strøget om Munden med Honning. Thi den mente, at Du ved dine Prædikener vilde forskaffe den bøhmiske Gaver, Klostre og Stifter. Dersom Du havde vaklet i Worms, var Du snarere bleven snigmyrdet af Adelen, end frigivet; det véd dog Enhver.“

Et staaende Udvalg, med Ærkebiskop Rikard v. Greifenklau af Trier i Spidsen, opbød nu al tænkelig Mildhed og Godhed i Forhandlingerne med Luther. Flere af Medlemmerne bade gjentagne Gange Luther, om at overlade det til Kejseren og Rigets Stænder, at træffe „en endelig Afgjørelse“ i Henseende til hans Sag. Dette Forslag viste L. tilbage, idet han henviste til den „Mangel paa Tillid, som han havde til Kejserens egen Person og til mange af Fyrsterne.“ Det gjorde ikke noget Indtryk paa ham, at den badiske Kansler Vehus sagde til ham: „Dine Skrifter have fremkaldt Uroligheder og Tumult; navnlig ville de Fleste fortolke din Lære om den kristelige Frihed efter deres eget Hoved og mene, at kunne gjøre, hvad de ville.“ Et andet Forslag, som L. ogsaa forkastede, gik ud paa, at han skulde bøje sig for en Afgjørelse, som „nogle tyske Biskopper, der skulde vælges af Kirkens Overhoved. til-

ligemed Kejseren maatte træffe i Henseende til hans Lære.“ Endelig foreslog Augsburger Gesandten Peutingen, at overlade Afgjørelsen til det næste Koncil. Luther erklærede sig villig dertil, saafremt der paa Konciliet ikke blev vedtaget noget, som stred imod „Guds Ord, Pauli Breve og Sandheden.“ Forgjæves søgte man at overtøye ham om, at denne Udflugt var „uantagelig, thi han vilde kort og godt kunne sige, at det, som Konciliet vedtog, stred mod den h. Skrift.“ Forgjæves foreslog endelig Cochlæus en offentlig Disput; Luther vilde ikke indlade sig paa Noget. Da Cochlæus spurgte ham, om han, da han jo dog stod i Modstrid med hele Kirkens Lære og optraadte mod Koncilierne, maaske havde modtaget en guddommelig Aabenbaring, sagde Luther efter nogen Tøven: „*Det er blevet mig aabenbaret!*“ Tillige erklærede han, at han ikke vilde høre op med at prædike og skrive. Ærkebiskoppen af Trier, skrev Christof af Schwarzenberg den 25. April til Hertug Ludvig af Bayern, havde meddelt ham, at Luther „i al Fortrolighed havde sagt ham noget, som ikke turde meddeles.“ Det var aabenbart Luthers Henvisning til det revolutionære Ridderskab, som stod bag ved ham.

(Fortsættes.)

Elisabethforeningen.

Fra Bestyrelsen af Elisabethforeningen have vi modtaget følgende Oversigt over Foreningens Regnskab, som det fremlagdes paa Mødet den 23. Februar d. A. Ved Slutningen af Aaret 1889 henstod i Sparekassen 2940 Kr. 85 Øre; den kontante Beholdning udgjorde 102 Kr., saa at den samlede Kapital beløb sig til 3042 Kr. 85 Øre. Heraf tilhører dog 800 Kr. et særegent Legat. Desuden ejer Foreningens saak. *Fond*, der er bestemt

til et Vajsenhus, en Kapital paa 786 Kr. 40 Øre, af hvilke 734 Kr. 40 Øre henstaa i Sparekassens tredie, og 52 Kr. i dens sjette Afdeling. Den specificerede Indtægt og Udgift i Aarets Løb var følgende:

Indtægter.

Kontant Kassebeholdning fra f. A.	108	Kr.	43	Øre.
Medlemmernes Kontingent	343		50	—
Paaskebazaren og Tombolaen	475		42	—
Renter af Sparekassebogen	113		n	—
Gave fra „Samlerforeningen“	426		n	—
Kirkekollekt paa Sct. Elisabeths Dag	60		n	—
To særlige Gaver	200		n	—
Et ekstraordinært Bidrag	20		n	—

Ialt: 1746 Kr. 35 Øre.

Udgifter.

Til seks forældrelose eller forsømte Dreng	763	Kr.	46	Øre.
Til elleve forældrelose eller forsømte Piger	865		40	—
Forskjellige Udgifter	15		49	—

Ialt: 1644 Kr. 35 Øre.

Den samlede Indtægt har altsaa i Aarets Løb udgjort 1746 Kr. 35 Øre; den samlede Udgift 1644 Kr. 35 Øre, og Kassebeholdningen for 1890 blev herefter 102 Kr. Elisabethforeningen, som nu tæller 96 Medlemmer, har haft den Glæde at have kunnet understøtte 17 forældrelose eller forsømte Børn, af hvilke 9 blev helt, 8 partielt underholdte. Foreningens Bestyrelse udtaler derfor sin hjærteligste Tak til Alle dem, som i det forløbne Aar have understøttet dens Virksomhed. Som det ovenstaaende Regnskab udviser, er de understøttede Børns Antal vokset ikke saa lidet; fra 11 Børn iforfjor er det naaet op til 17 ifjor. Naar det alligevel, trods Nedgangen i Foreningens ordinære Indtægter, er lykkedes at opnaa dette heldige Resultat, saa skyldes det den Omstændighed, at nogle større Gaver baade af Samlerforeningen og af nogle Velgjørere ere tilflydte den i det forløbne Regnskabsaar.

Trangen vokser imidlertid fra Aar til Aar; som Fattigdommen stiger i vor store By, saa sker der og-

saa stedse talrigere Anmeldelser af Børn, baade af Drengene og Piger, som trænge til Foreningens Hjælp og Beskyttelse, enten fordi de have mistet deres naturlige Forsørgere, eller hvad værre er, ere blevne forladte af disse. Desværre ser Foreningen sig i mange Tilfælde ikke i Stand til at hjælpe; den maa ofte, hvor tungt det end er, se til, at Børn af katholske Forældre blive optagne i protestantiske Stiftelser, noget der er ensbetydende med at blive opdragen i den protestantiske Bekjendelse.

Med Henblik paa de smaa Hjælpebidder, der i det kristelig-socialt Liv staar til vor Raadighed, vil det vistnok næppe lykkes os at raade Bod paa al den Elenighed og Ulykke, som træder os i Møde indenfor vor Menigheds Omraade, men vi ville i det mindste gjøre, hvad vi have Evne til, og som Bestyrelsen fremdeles er redebon til at paatage sig de Arbejder og Undersøgelser, der udfordres til at udføre Foreningens Formaal, saaledes haaber den ogsaa ved Nærværende ikke at henvende en frugtesløs Appel til alle Elisabethforeningens Medlemmers fremtidige Velvillie og aktive Deltagelse i Foreningens smukke Bestræbelser. „Salige ere de Barmhjærtige, thi dem skal vederfares Barmhjærtighed.“

Elisabethforeningens Bestyrelse, som for Tiden bestaar af Fru *E. Tronier*, Fru *M. Larsen* og Fru *A. Osterhammel*, benytter denne Lejlighed til at bringe sin forestaaende *aarlige Bazar* til Bedste for de forladte Børn i Alles velvillige Erindring. For ikke i Paaskedagene at lægge Beslag paa de medvirkende Damers Tid, agtes Bazaren i Aar allerede afholdt *Palmesøndag* og den derpaa følgende Dag, altsaa den 30. og 31. Marts. Med Taknemlighed modtager Bestyrelsen allerede nu Gaver til den af enhver Slags, store eller smaa.

Som bekjendt have *Syforeningen* og *Elisabeth-Understøttelsesforeningen* udviklet sig som to nye Grene paa Elisabethforeningens gamle Stamme; de vedblive

at staa i organisk Forbindelse med den, dog saaledes at deres Virksomhed udstrækker sig over det større Omraade, og simpelthen omfatter alle Nødlidende.

Hvad nærmest *Syforeningen* angaar, saa have dens Medlemmer, ca. 12—16, i Aarets Løb haft deres ugentlige Arbejdstimer hver Tirsdag, og hvad der er bleven udrettet, viser nedenstaaende Fortegnelse.

Modtaget.

4 Natkjoler.
 22 Skjorter.
 16 Chemiser.
 18 Par Benklæder.
 3 Trøjer.
 12 Par Drengbenklæder.
 21 Forklæder.
 6 Overstykker.
 13 Kjoler.
 20 Par Strømper.
 42 Alen Flonel.
 2 Stkr. Bomuldstøj.
 2 Drengdragter.
 29 Tørklæder.
 4 Pudevaar.
 1 Underkjole.
 7 Stkr. Dowlas.
 1 Livstykke.
 3 Veste.
 3 Strikkeposer.
 4 Hatte.
 3 Par Støvler.
 16 Lommetørklæder.
 3 Underliv.
 3 Frakker.
 16 Klokker.
 2 Kjoleliv.
 2 Kraver.
 16 Par Muffediser.
 1 Par Handsker.
 8 Jersey Trøjer.
 1 Muffe.
 6 Par Vuggelagner.
 2 Sengetæpper.
 10 Underliv.
 1 Barneudstyr.
 127 Alen Kjoletøj.
 12 Huer.
 17 Skjorter. 4 Hatte.

Udleveret.

3 Drengdragter.
 6 Par Drengbenklæder.
 31 Par Strømper.
 49 Kjoler.
 48 Skjorter.
 58 Par Benklæder.
 1 Par Handsker.
 48 Chemiser.
 5 Trøjer.
 5 Kaaber.
 5 Veste.
 9 Underliv.
 10 Klokker.
 3 Strikkeposer.
 1 Muffe.
 16 Lommetørklæder.
 8 Huer.
 2 Kraver.
 6 Frakker.
 3 Par Støvler.
 15 Tørklæder.
 49 Forklæder.
 8 Par Muffediser.
 4 Hatte.
 6 Par Vuggelagner.
 2 Overstykker.
 20 Skjorter.
 2 Par Lagner.
 1 Dynebetræk
 62 forskellige Stykker foruden.

St. Elisabeth-Understøttelsesforening, hvis Bestyrelse for Tiden bestaar af Fru Baronesse *Stampe* og Fru *Erlewein*, har nu virket i et Aar og tæller 30 Medlemmer, som mindst én Gang om Maaneden have besøgt en dem anvist fattig Familie eller Enligtstillet.

Disse Besøg have allerede i mange Tilfælde vist sig at være til stor Nytte, dels ved den Trøst og aandelige Støtte, det har været for Mange, at træde i nærmere Forhold til forskellige Damer, og dels ved den materielle Hjælp, som samtidigt er ydet dem. Der er i Aarets Løb af Foreningens Damer aflagt 472 Besøg hos 42 Familier og Enligtstillede, som modtage regelmæssig Understøttelse. Den samlede Sum, som er bleven uddelt, beløber sig til 790 Kr., af hvilke de 576 Kr. ere fremkomne ved de 30 Damers maanedlige Kontingent, og Resten — 214 Kr. — skyldes extra Bidrag og Gaver.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 10. M. Martyrerne i Sebaste. — 11. Ti. Thomas af Aquin, Kirkelærer. — 12. O. (Midfaste.) Gregor den Store, Pave og Kirkelærer. — 13. To. Ferialdag. — 14. F. Ihukommelse af Frelserens fem h. Vunder. — 15. L. Ferialdag.

Søndag den 16. Marts. 4. Søndag i Fasten. (Søndag Lætare).

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Bazar** til Menighedens velvillige Erindring. Bazaren afholdes **Palmesøndag den 30. Marts og Mandag den 31. Marts** i Skolelokalet, Bredgade 69. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tronier, L. Strandstræde 20. 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 62 2. S. samt hos Dhrr. Gejstlige.

Svendeforeningen fejrer Søndag den 16. Marts sin Patrons, den h. Josefs Fest med højtidelig Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8. Medlemmerne møde med Fane og Emblem.

Rosenkransforeningen (1. Afd.) holder Møde Søndag den 9. Marts Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$.

Sct. Josefs Gilde.

Søndagen d. 16. Marts, fejrer Gildet sin 4-aarige Stiftelsesfest med Fælleskommunion om Morgenen Kl. 8 i Sognekirken og festlig Sammenkomst Kl. 7 $\frac{1}{4}$, Aften i Lokalet, Bredgade 67, St. o. G. Optagelse af de nye Brødre finder Sted i Lokalet straks efter Andagten i Sognekirken, hvorefter Generalforsamling afholdes med Valg af Bestyrelse for næste Aar. Efter Valget er ekstraordinært Assemblée.

Chr. Ertner,
Formand.

Paraplysyning.

En å to unge Piger kunne faa Arbejde ved **Paraplysyning paa Systue**. Har Vedkommende ikke syet Paraplyer før, vil hun kunne lære det. Man henvende sig i Pilestræde 6, 3. Sal.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° II.   Søndagen den 16. Marts.   1890.

Indhold. Et apostolisk Breve. Kirkelig Kundgjørelse fra den apostoliske Præfekt. Leo XIII's Tale til Kardinalerne. Luther, et kirkeligt Festspil. Gud alene Æren. Efterretninger.

Et apostolisk Breve om den h. Josefs Festdag i Spanien.

I sin Encyklika „*Quamquam pluries*“ af 15. August 1889 har Pave Leo XIII indtrængende anbefalet Andagten til den h. Josef. Pavens Røst fandt navnlig Gjenklang i det katholske Spanien. Vel indløb der ogsaa før denne Encyklikas Udstedelse indstændige Anmodninger fra hin Nation, baade fra enkelte Individuer og hele Foreninger, fra Lægfolk saavel som fra Gejstlige, til den h. Stol, om at opnaa nye Udmærkelser for den h. Josefs festlige Mindedag. Men efter den pavelige Rundskrivelses Offentliggjørelse fornyedes disse Anmodninger paa en endnu mere indtrængende Maade. Deres store Antal og de andragende Personers An-

seelse kunde med god Grund anses for et Vidnesbyrd om, at det var de katholske Spanieres enstemmige Ønske, at den 19. Marts, den allersaligste Jomfrus rene Ægtefælles festlige Mindedag, atter skulde regnes blandt Spaniens og dets Koloniers *befalede* Festdage. Den h. Fader har opfyldt dette Ønske ved Udstedelsen af et særegent Breve „*Quod paucis*“, hvis Ordlyd i dansk Oversættelse vi herved meddele vore Læsere. Uden Tvivl ville ogsaa andre Nationer følge det af Spanien givne Exempel og drage den største Vinding af en forøget Andagt til den h. Josef — en Vinding, som stedse mere vil stadfæste, hvor berettiget det har været, at Kirkens Overhoved i den ovenanførte Encyklika opmuntrede de Troende til specielt at søge Tilflugt og Beskyttelse hos den h. Josef.

* * *

Pave Leo XIII til evig Ihukommelse!

Hvad Vi for faa Maaneder siden, da Vi opfordrede det kristelige Folk til at anraabe om den h. Gudsmorders saligste Brudgoms Beskyttelse, have troet at kunne vente af Iveren hos de højærv. Biskopper, til hvem Vi den Gang rettede Vor Encyklika, det se Vi nu stadfæstet i Virkeligheden til Vor store Glæde. Thi et fuldgyldigt Bevis for denne Iver give Os de indstændige Bønner, som flere af hint katholske Lands Biskopper, med den spanske Regerings Vidende have rettet til Os som et Udtryk for Gejstlighedens og det troende Folks Ønsker og ment at burde benytte denne Lejlighed til at bringe en længe næret Plan til Udførelse. Da disse ærværdige Biskopper nemlig kjende Spanierne fra Arilds Tid nedarvede Andagt til den velsignede Patriark og vidste, hvor almindeligt og inderligt han blev æret, saa beklagede de højlig, at hans aarlige Mindedag var bleven strøgen af Festdagens Række og ikke offentlig festligholdtes. Alle, som udmærke sig ved et kristeligt Sindelag, stemte overens i at beklage

dette, og de bestormede Os derfor med den mest indtrængende Bøn om, atter at indrømme den h. Josefs Mindedag dens tidligere Rang. Og i Sandhed, Ingen vil nægte, at denne Ære tilkommer denne højtbenadede Mand. Thi han, der som den jomfruelige Gudsmoders udvalgte Brudgom ved den ægteskabelige Pagt med hende ogsaa tog Del i hendes Værdighed, som efter Kristi, Guds Søns Villie skulde være hans Beskytter og anses for hans Fader, som i denne Verden ligesom med faderlig Myndighed forestod den h. Familie som dens Hoved, og til hvis Omsorg og Beskyttelse hele Kirken er betroet, han er saa højt ophøjet, at der bør vises ham al Ære.

Men den hæderfulde spanske Nation har ogsaa en særegen Grund til at ære paa en fremragende Maade den h. Gudsmoders Brudgom og at vise ham Hengivenhed, en Grund, som Ærkebiskoppen af Valladolid og denne Provinds' Biskopper have mindet om i den Bøn, de have rettet til Os. Den h. Theresia er nemlig bleven født i Spanien og netop i ovennævnte Provinds; der tilbragte kun sit ved enhver Dydsøvelse fremragende Liv og der døde hun en hellig Død, og det var denne rene, jomfruelige Sjæl, som, i sin glødende Kjærlighed til Jesus, paa en ganske overordentlig Maade ærede den ophøjede Værdighed hos den h. Josef, som vor Frelser Jesus Kristus vilde, skulde anses for hans Fader, og priste hans Beskyttelse og fremmede Andagten til ham.

Idet Vi da beredvilligt opfylde disse Begjæringer, som saa højligten have glædet Os, bestemme og forkynde Vi i Kraft af Vor højeste Myndighed, at den 19. Marts, den h. Josefs Mindedag, for hele Spaniens og dets Koloniers Omraade, skal regnes med blandt de befalede Festdage, saa at Alle paa denne Dag ere forpligtede til at overvære det h. Messeoffer og at afholde sig fra de profane Gjæringer, som gaa under

Navn af tjenstlige Arbejder, for at der paa denne Maade kan bevises Kirkens store Skytspatron den Ære, som tilkommer ham, og for at hele Nationen desto rigeligere maa føle Frugterne af hans kraftige Beskyttelse.“ —

Ovenstaaende Breve, som slutter med de for de pavelige Brever vedtagne Bestemmelser angaaende deres Troværdighed, er kontrasigneret af Kardinal *Ledochowski* og dateret: Rom ved Sct. Peter, under Fiskerringen, den 28. Januar 1890 i Leo XIII's 12. Pontifikats-Aar.

Kirkelig Forordning

angaaende

Højtideligholdelsen af den h. Josefs Fest i det danske Præfektur.

Kirkens øverste Styrer, vor h. Fader, Pave Leo XIII har i en Encyklika af 15. August 1889 rettet en indtrængende Opfordring til alle Kirkens Biskopper om efter Evne, i Betragtning af den nærværende Tids On- der og Farer, at fremme Andagten til den h. Josef. Har Pave Pius IX med Hensyn til den h. Josef givet det i det kristelige Folk levende fromme Sindelag et prægnant Udtryk, ved at hæve denne ærværdige Pa- triark til hele Kirkens Skytspatron, saa har Pave Leo XIII villet slutte sig til sin Forgænger af høj- salig Ihukommelse, ved at tilskynde og opmuntre det katholske Folk til i dette Livs mangfoldige Nød at tage sin Tilflugt til den h. Josefs Forbøn og Hjælp. Jo dybere Rødder denne Andagt slaar i de Troendes Liv og Sæder, desto større Vinding, desto rigeligere

Frugt venter Kirkens Hyrde deraf for Kristenlivets Udvikling som for Udøvelsen af alle kristelige Dyder. Den sande Forstaaelse af denne Andagt er efter den h. Faders Mening tillige den kraftigste Dæmning mod Socialismens nedbrydende Tendentser.

Den h. Fader slutter Encyklikaen om den h. Josef med de Ord: „Saare gavnligt og rosværdigt er det at indvie Marts Maaned, som Skik er paa mange Steder, til den h. Josefs Ære ved daglige Andagtsøvelser. Lader dette sig ikke let gjøre, saa er det i det mindste ønskeligt, at der i enhver Bys Hovedkirke afholdes en tre Dages Andagt før Helgenens Fest. Men der, hvor den 19. Marts, den h. Josefs Fest, ikke er nogen befalet Festdag, formane Vi de Troende til, at de saa meget som muligt højtideligholde denne Dag til Ære for den himmelske Patron, ved private Andagtsøvelser, som en Slags befalet Festdag.“

Saa vidt den h. Fader. — Med Glæde efterkomme Vi hans varmt udtalte Ønske, idet Vi herved forordne, at der i Præfektrets samtlige Kirker og Kapeller, saafremt der i disse sidste holdes offentlig Gudstjeneste, skal fejres et *Triduum* (en tre Dages Andagt) til Ære for den h. Josef, og det paa den Maade, at det paa de tre Dage, der gaa umiddelbart forud for den 19. Marts, bliver bragt i Forbindelse med hver Dags Hovedmesse, eller holdt som Aftenandagt med sakramental Velsignelse. Selve Josefsdagen, den 19. Marts, bør udmærkes, saa vidt det er muligt, med en Højmesse og en Festandagt om Aftenen.

Det ovenstaaende pavelige Breve til de spanske Biskopper viser, med hvilken religiøs Begejstring en stor katholsk Nation bereder sig til at fejre Sct. Josefs Dag. Indsnævrede og i mange Henseender begrændsede i vore kirkelige Forhold maa vi vistnok foreløbig se bort fra at se Josefsdagen indført som kirkelig befalet Festdag, men Intet er til Hinder for og Alt op-

fordrer os til at fejre Sct. Josefs Festdag, som vor h. Fader ønsker det, ved Lovsange, ved Bøn og Sakramenternes andægtige Annammelse.

Kjøbenhavn, d. 10. Marts 1890

J. von Euch,

Apostolisk Præfekt for Danmark.

Pave Leo XIII's Tale til Kardinal-Kollegiet d. 2. Marts.

Kardinalernes h. Kollegium bede Vi modtage Vor bedste Tak for de Lykønskninger, som det ved sin værdige Dekan har udtalt i Anledning af den nærværende Dag. Den dobbelte aarlige Mindefest*), som De, Hr. Kardinal, netop har udtalt, erindrer Os om Vor høje Alder og de mange Aar, som Vi i tunge Tider har tilbragt paa den h. Petri Stol. Vort Liv er i Guds Haand og allerede længe har det helt været viet til Kirkens Tjeneste. Og Vort højeste Ønske er det, at enhver Levedag, som Gud endnu maatte forunde Os, maa blive anvendt til denne Kirkes Ophøjelse, til Troens Fremme og Sjælenes Frelse.

Og eftersom de nuværende Tider ere Krigstider, mere forbitrede end nogensinde tilforn, og Fjenderne ere talrige og mægtige og alle Vegne fast sammensluttede i en frygtelig Pagt mod Kristi Kirke og mod Pavedømmet, saa ville Vi tillidsfuldt stole paa, at Vore Søners Bønner maa opnaa Os hos Gud i Himlen den Naade, som Vi bønfalde om, at Vi nemlig trods Vor høje Alder dog aldrig maa savne den nødvendige Styrke i den store Kamp og at Vi maa have tilstrækkelige Kræfter

*) Pave Leo's 81aarige Fødselsdag d. 2. Marts og 13. Aarsdagen for hans Kroning d. 3. Marts.

til at varetage de uhyre Byrder, som det apostoliske Embede bringer med sig.

Sandt er det, Hr. Kardinal, at Vi fra Begyndelsen af Vort Pontifikat have anset det for Vor Opgave, at vise Verden den katholske Læres store Skatte, fordi de af Mange ikke ere kjendte og af Andre fordrejes, bagtales og bekæmpes, og navnlig fordi Vi ere overbeviste om, at netop fra disse Lærdomme, naar de blive rigtig forstaaede og udøvede i Praxis, ufejlbart vil fremgaa den lykkeligste og fuldkomneste Løsning af de store Problemer, som ophidse det menneskelige Samfund, og det virksomste Frelsensmiddel mod de store Onder, hvorunder det lider. Dette have Vi specielt vist i Henseende til Familielivets Bestaaen og Velfærd, Staternes Indretning, Socialismens Farer og de arbejdende Klassers Vel. — Det er i højeste Grad beklageligt, at den menneskelige Fornuft, uvillig overfor enhver Tøjle og nægtende endog Gud selv, af hvem den i sit inderste Væsen afhænger, den skyldige Lydighed, rejser sig imod den guddommelige Sandheds Lys, fordrister sig til at bekæmpe det, og vover at opstille imod det den nyere Tids Opfindelser og Sejre. Et Aarhundredes Erfaring har vist, hvad Folkenes Vel, Staternes Fred, Familiernes Lykke og Velfærd kan vente sig af disse nye Opdagelser. — En stor og fordærlig Vildfarelse er det, at anse den katholske Lære for ufordragelig med Fremskridtene og den nuværende Samfundsorden: ufordragelig er den kun med de Vildfarelser, som Ondskab og Uvidenhed har affødt.

Sandheden og Grundsætningerne, som ordne det menneskelige Samfund, gjælde for alle Tider og ere i Besiddelse af stadig frisk og stadig ny Kraft til at bringe enhver Epoke Liv og Frelse. Ve Samfundet, om den katholske Sandheds Sol ikke stadig straaede hen over Jordan midt i den menneskelige Stoltheds og Tøjlesløsheds Fantasier, for at oplyse den med sit Lys og opvarme den med sine frugtbargjørende Straaler! Der-

for ville Vi heller aldrig ophøre med at forkynde for Verden den Lære, som Jesus Kristus har overdraget til Kirken, at vogte, udlægge og forkynde, med det Hverv, at forkynde den for alle Nationerne: Gaar ud og lærer alle Folkene! — Ordets Forkyndelse udgjør en stor Del af det apostoliske Embede, og Vi ville med Himlens Bistand aldrig svigte i denne Pligt; selv om dette Ord foragtes og forhaanes af Mange; selv om man paa den uretfærdigste Maade betragter Forkyndelsen af det som Oprør mod den verdslige Myndighed — medens det i Virkeligheden kun fordrer pligtskyldig Underkastelse og Ærbødighed overfor Gud; eller som Nedværdigelse af Fornuften — medens det dog netop er Fornuftens Fuldendelse og højeste Værdighed; eller som Trældom — medens det dog netop er den sande og for Mennesket alene værdige Frihed. Dette er en ny Grund til at fremstille i det klareste Lys de guddommelige Lærdømmes Sandhed, som dog tilsidst, dersom Samfundet overhovedet skal frelses, tidlig eller silde vil sejre over den menneskelige Forkertheds Vildfarelser.

Maatte Himlen forunde, at alle hine, som midt i de omstyrtende Ideers Overhaandtagelse have Nationernes Skjæbne i deres Haand, bestræbe sig for i Samfundets Interesse at standse den Krig, som i alle Grene af den offentlige Undervisning, ved Hjælp af Pressen og hvilket som helst andet Middel føres imod den katolske Kirkes Lære; maatte det behage Herren at forunde, at de beslutte sig til at skjænke Kirken og navnlig dens øverste Overhoved en saa fri og uafhængig Stilling, at den uden Hindringer kan udøve den Mission, som den har modtaget af Gud til Verdens Frelse.

Med dette Ønske, som jo ogsaa er Eders Ønske og Bøn, gjentage Vi endnu en Gang Vor Tak overfor Kardinal-Kollegiet, og som Bevis paa Vor Velvillie meddele Vi alle Tilstedeværende den apostoliske Velsignelse.

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Et Basrelief paa Luther-Monumentet i Worms fremstiller Luther paa Rigsdagen. Han staar der med opløftet Hoved som den heltemodige Repræsentant for Tilliden til Gud. Vi ere imidlertid ikke i Stand til at yde dette Heltemod og denne Tillid nogen speciel Beundring. Det nærmer sig meget Hykleri, naar Herrig lader *Luther* udraabe ved Budskabet om Stævningen for Rigsdagen og for Kejser Karl V.:

En stakkels Munk for slig en Drot!

thi Luther vidste godt, hvem der stod bag ved ham,
og hans djærve Udsagn:

Ordsproget siger: Hvo vover, vinder!
thi vil jeg rette mod Worms mine Ben,
selv om saa mange Djævla jeg finder,
som der paa Tagene er Sten!

grunder sig paa alt andet end paa Tillid til Gud. Hele Luthers Liv og Karakter vidner om, at personligt Mod aldeles ikke var hans stærke Side. *Ulrik af Hutten* og *Frants af Sickingen* stode stadig bag Kulisserne, og det var ikke saa meget paa Gud i Himlen, som meget mere paa de sammensvorne Ridderes Magt, der var samlet i Worms' umiddelbare Nærhed, at Luther hovedsagelig byggede sin Tillid, og som indgave og i Betragtning af hans personlige Ængstelighed tildels ligefrem paanødte ham det hellige Heltemod.

Støttende sig til historiske Kilder, siger *Farcke* *) med Rette om Luthers i saa høje Toner lovristede Heltemod: Luthers personlige Møde for Kejseren skulde

---

*) Studien u. Skizzen zur Geschichte der Reform. Schaffhausen 1846.

tjene som sidste og afgjørende Middel, for at vinde Monarken for den nye Lære. Langtfra at advare Luther mod at drage til Worms, hvad der sædvanligvis fortælles, var det ifølge flere Beretninger meget mere Sickingen og hans Forbundsfæller, som tvang den karakterløse Kurfyrste Albrekt af Mainz til, at bearbejde den umistænksomme, unge Kejsler, saa at denne atter opgav sin allerede fattede Beslutning om, *ikke* at forhøre Luther eller at forhandle med ham. Alvorlige Farer var der ikke for Luthers Vedkommende ved Udførelsen af denne Plan; thi bortset fra Monarkens personlige Karakter, som ikke heldede til grelle, formløse Voldsgjerninger, *stod de sammensvorne Ridders veludrustede Magt, der langt overgik Kejslerens Hjælpe-midler, i Worms' umiddelbare Nærhed*, beredt til at falde over de katholske Fyrster paa Rigsdagen i samme Øjeblik, som der krummedes et Haar paa Redskabet for Udførelsen af deres Planer. Kejsler Karl maatte under alle Omstændigheder frygte langt mere for det adelige revolutionære Parti, end Reformatoren, som stod under dets Protektion, behøvede at frygte for Kejsleren og Rigsjustitsen. Den *pralende Frase*:

[Thi vil jeg rette mod Worms mine Ben,
selv om saa mange Djævla jeg finder,
som der paa Tagene er Sten.]

aflægger altsaa saare vanskeligt Vidnesbyrd om Luthers Heltemod. Thi trods sin *Mangel paa personligt Mod* kunde Luther med Lethed spille den kjække Vovehals, fordi han var indviet i Huttens og Sickingens hemmelige krigerske Planer og meget godt vidste, at *den projekterede Revolutions frygtelige materielle Magt stod tæt bagved ham, beredt til at beskytte ham.*"

Af *Hutten* og *Sickingen* modtog den nye Reformator mange Inspirationer, og disse to Mænd kan han i første Linie takke for sit „Heltemod“ paa Rigsdagen i Worms. Deres Portrætmedaillons findes derfor ogsaa

som allerede bemærket paa Bagsiden af det ovenfor omtalte Luthermonument i Worms. *Ulrik af Hutten* fremstilles som „kronet Poet“ med Laurbærkrans om Hovedet; Satire, Had og Liderlighed tale paa en umiskjendelig Maade ud af hans Ansigtstræk. Sandt og træffende har *Jarcke* karakteriseret ham, naar han skriver: „I sædelig Henseende ødelagt af den gemenste Sygdom, som han led under i mange Aar, og hvis Forløb han beskrev for Samtiden og Efterverdenen paa klassisk Latin, afskyelig lemlæstet og legemlig ødelagt, snart tiggende, snart snyltende ved Fyrstens Hoffer eller hos fornemme Gejstlige, eller hos de lærde Forgudere af den antike Verden, smigrende for Mæcenerne, forfølgende hine, hos hvem han ikke fandt Indpas, med Pasquiller, blandende sig med Lidenskab i alle lærde Kampe, æret og udmærket, ja endog kronet som Digter af Nogle, hadet og frygtet af Mange, foragtet af alle Bedresindede; af Profession omrejsende Poet, en Tidlang uden Ære og Lykke almindelig Soldat, flere Gange, uden Tvivi ikke oftere, end han fortjente det, gjenempryglet“, — det var *Ulrik af Hutten*, Luthers Forbundsfælle og den entusiastiske Befordrer af det „rene Evangelium“ i det 16. Aarhundrede! At en saadan Mand staar paa en *kristelig Religions Mindesmærke* er ligefrem — en Skandale! Og naar man over Huttens Hoved læser det salvesfulde Lutherord: „*Evangeliet*, som Herren lagde Apostlene i Munden, er hans Sværd,“ og derhos mindes, hvorledes Hutten har hadet Evangeliet og hele Kristendommen, og hvorledes det Evangelium, hvormed Hutten trøstede, vederkvægede og opbyggede sin Sjæl, bestod i hans egne haanende og hadefulde, snyltende og bidende Pasquiller og i raa og obscøne Digte og Viser, og naar man mindes, hvorledes dette Menneske paa den frivoleste Maade har besunget sin egen Skjændsel i et stort Digt, og efter et lastefuldt Levned, paa Grund af sine Udsvævelser forladt af Gud og Mennesker, døde paa Øen Uffenau

i Züricher-Søen — saa vender man sig med Modbydelighed bort fra en saadan Befordrer af „Evangeliet“ og har faaet mere end nok. Og med dette Menneske stod Luther i Brevvexling under Rigsdagsforhandlingerne og hilsedes af ham som den „hellige Ven“ og „bedste Fader“!

„Lad dig ikke kyse;“ havde Hutten skrevet til Reformatoren, „det skal ikke mangle paa Forsvarere og Hævnerne. *Frants af Sickingen* besidde vi som en glødende Tilhænger.“ Frants af Sickingen var sin Tids berømteste Hugaf og mest frygtede røverske Ridder, der nærede stor Hengivenhed for Luther, og paa Ebernburg ved Kreuznach, hvor han huserede, med Gjæstfrihed herbergede mangan Apostel for den nye Lære, som Aquila, Butzer, Schwebel, Oecolampadius og i nogle Uger ogsaa Melanchton. Hans Virksomhed i Livet gik dog ikke saa meget ud paa, at fremme det rene Evangelium, men var meget mere helliget den ofte temmelig voldsomme og uevangeliske Fremskyndelse af Røver-Ridder-Interesserne! Det bedste og Fornuftigste, den kjække og dristige Ridder gjorde i hele sit Liv, var, at han, da han blev haardt saaret under Belejringen af Borgen Landstuhl og følte Døden nærme sig, fuldstændig glemte alle sine Venskaber og Alliancer med den nye Læres Apostle og Prædikanter, og ydmygt skriftede sine Synder for en katholsk Præst. Et saadant ydmygt Skriftemaal havde sikkert været saare gavnligt for alle det 16. Aarhundredes store og smaa Reformatorer før deres Død; thi Mange iblandt dem havde Meget at angre og Meget at skrifte!

(Fortsættes).

Gud alene er stor.

Paa Pariser Udstillingen havde en Englænder udstillet en Synaal, paa hvilken han gjorde de Forbigaaende opmærksom. Han drejede paa den, som paa et Naalehus, trak en anden Naal ud af den og, efter at have drejet paa den anden, atter en tredie Naal ud af denne. Nu lod han Tilskuerne betragte de tre Naale gjennem et Forstørrelsesglas, og de vare da saa ujævne at se til, at de snarere lignede Jærnstænger end Synaale. Paa samme Maade gaar det med Alt, hvad der er gjort af Menneskehænder: hvor smukt og fint det ogsaa maatte være forarbejdet, saa taber det dog sin Skjønhed, naar det kommer under Forstørrelsesglasset; Guds Værker derimod blive stadig skjønnere og beundringsværdigere under et saadant Glas.

De skjønneste og fineste Kniplinger se under Forstørrelsesglasset ud som et broget Virvar af grove Snore; de fineste Malerier som en Kløvermark fuld af skallede Pletter i en tør Sommer. Men lægger man et Rosenblad, et Græsstraa, et Haar eller det mindste Mos under Glasset, saa kan man ikke noksom beundre den Skjønhed, uforlignelige Orden og Symetri, som hersker alle Vegne, og Aarerne, i hvilke Saften flyder som i Bække og det ovenikjøbet i prangende Farver. De fine smaa Haar paa en Larve se ud som de smukkeste Paafuglefjer. Naturforskeren Ehrenberg har i et Stykke Forstening, der saa ud som fin Sandsten og ikke engang vejede tre Lod, talt ikke mindre end 10,400 smaa Muslinger eller Sneglehuse; de vare ligesaa fine og kunstfærdige, som dem man finder ved Strandbredden og i Søer og Bække. Naar man gjennem et Forstørrelsesglas betragter Sommerfuglevingens Støv, som bliver hængende ved vore Fingre, saa opdager man, at dette saakaldte Støv er lutter smaa Skjæl eller Fjer, der ligge over hverandre,

ligesom Tagstenene paa et Tag. Sneflokkene se ud som de smukkeste Lilier af det fineste Glas; for det meste ligne de Stjærner med sex Straaler, men enhver Straale har atter sine specielle Prydelser. I en Draabe stillestaaende Vand ser man under et Forstørrelsesglas saa kæmpemæssige Dyr og Skikkelser, at man næsten bliver bange og fristes til at raabe om Hjælp. Ofte kan man se, hvorledes de større sluge og fortære de mindre, ligesom det hænder med Fiskene i Havet. — Man kunde nævne en Mængde saadanne Vidundere og Mærkværdigheder. Og alligevel ville Naturforskerne hæve sig op over Gud! De studere Skabningen og glemme Skaberen af alt dette Skjønne og Underfulde. Vi maa tilbedende synke i Støvet for ham og kysse Sømmen af hans Klædebon.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Tyskland. Den tyske Rigsdag er for Tiden sammensat paa følgende Maade: *Det katholske Centrum* 107 Medlemmer, Konservative 70, Tysk-Frisindede 66, Nationalliberale 40, Socialdemokrater 35, Frikonservative 19, Polakker 16, Elsassere 13, Tysk-Hannoveranere 11, Demokrater (sydtyske Folkeparti) 10, Antisemiter 4, liberale Vilde 3, konservative Vilde 2, Danske 1. Det glimrende Udfald, Valget havde for Centrum, maa glæde enhver Katholik, ved Tanken om, at det i det mægtige tyske Rige er det store katholske Parti, der er sig sit Maal bevidst, som gjør Udslaget.

England. *Kardinal Newman*, ved Siden af Kardinal-Ærkebiskop Manning Englands mest fremragende Konvertit, fejrede i Slutningen af forrige Maaned i Birmingham sin 90aarige Fødselsdag. I 1845 traadte han over

til den katholske Kirke, efter at han i Oxford havde staaet i Spidsen for det højkirkelige Parti tilligemed Dr. Pusey.

London. Hos en stor Del af den anglikanske Gejstlighed er der unægtelig en mægtig Bevægelse henimod den katholske Kirke; den ytrer sig delvis kun i Antagelsen af katholske Riter, (Ritualismus), men delvis ogsaa i en fuldstændig Venden, tilbage til den katholske Kirke. Den i sine Følger meget betydningsfulde ritualistiske Proces mod den anglikanske Biskop af Lincoln, som nu allerede et Aarstid langt udover Englands Grænser vækker vidtgaaende Opmærksomhed, og det med god Ret, viser nu ogsaa denne Udvikling fra Ritualismus til fuldstændig Konversion. Der har i Ugebladet i sin Tid været Tale om Processens Aarsager og tørste Phaser. Læseren vil mindes, at Biskoppen særlig blev beskyldt for at have tilladt Brugen af brændende Voxlys ved Kommunionen, under Gudstjenesten at have blandet Offervinen med Vand og at have tilladt Afsyngningen af „Agnus Dei“, lutter Handlinger, som skulde støde an imod Englands kirkelige Lovforskrifter. Da han blev stævnet for Ærkebiskoppen af Canterbury ad audiendum verbum (til Forhør), nægtede Biskoppen af Lincoln de dadlede Handlingers Ulovlighed og bestred Ærkebiskoppens Ret til at sidde til Doms over ham og forlangte at blive stillet for Kirkeprovincen Canterburys Synode. Dette er nu sket. I Lambeth Paladset i London begyndte den 4. Februar Procesforhandlingerne imod Biskoppen af Lincoln ved en gejstlig Domstol, som var sammensat af Ærkebiskoppen af Canterbury og hans Generalvikar, endvidere af Biskopperne af London, Oxford, Rochester, Salisbury og Harford som Bisiddere. Først blev forskellige Vidner afhørte, som edeligen bekræftede de forskellige Anklagepunkter; saa begyndte Aktor, Sir Horace Davey, sit Plaidoyer; derpaa blev Forhandlingen ajourneret. Imidlertid var der kommen en stor Bevægelse i den anglikanske Gejstlighed, som allerede for nogen Tid siden har ført til en Protestadresse fra et imponant Antal Gejstliges Side imod Processen mod Biskoppen af Lincoln. Paa denne Maade har Ærkebiskoppen fremkaldt en Bevægelse, om hvilken „Daily

Telegraph“ skriver: „Paa den samme Tid hvor Biskoppen af Lincoln maa gennemgaa en kirkelig Proces, træde usædvanligt mange Mennesker over til den katolske Kirke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. Marts. 4. Søndag i Fasten. (Søndag Lætare). — **17. M.** Patritius, Irlands Apostel. — **18. Ti.** Gabriel, Ærkeengel. — **19. O.** Josef, Jesu Kristi Plejefader. — **20. To.** Johannes Sarkander, Mart. — **21. F.** Ihukommelse af Frelserens kostbare Blod. — **22. L.** Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 23. Marts. Passions-Søndag. (Katharina af Vadstena).

Sct. Josefs Gilde.

Søndagen d. 16. Marts, fejrer Gildet sin 4-aarige Stiftelsesfest med Fælleskommunion om Morgenens Kl. 8 i Sognekirken og festlig Sammenkomst Kl. 7¹/₄, Aften i Lokalet, Bredgade 67, St. o. G. Optagelse af de nye Brødre finder Sted i Lokalet straks efter Andagten i Sognekirken, hvorefter Generalforsamling afholdes med Valg af Bestyrelse for næste Aar. Efter Valget er ekstraordinært Møde.

Chr. Ertner,
Formand.

Svendeforeningen fejrer Søndag den 16. Marts sin Patrons, den h. Josefs Fest med højtidelig Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8. Medlemmerne møde med Fane og Emblem.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Bazar** til Menighedens velvillige Erindring. Bazaren afholdes **Palmesøndag den 30. Marts** og **Mandag den 31. Marts** i Skolelokalet, Bredgade 69. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tronier, L. Strandstræde 20. 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53 2. S. samt hos Dhrr. Gejstlige.

Sct. Ansgars Kirke. Søndag den 16. Marts Kl. 6 Aften aabnes til Ære for den h. Josef et højtidelig **Triduum**.

Chr. Sørensen, Tøffelmager.

Borgergade 112, 1. S. o. Gd.

anbefaler sig med gode, haandskaarne Bunde til billigste Priser.

En paalidelig Mand ønsker den halve eller hele Dag besat ved Hvadsomhelst. Borgergade 112, 1. S. o. Gd.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 12.

Søndagen den 23. Marts.

1890.

Indhold. „Skriftemaalsstriden“. Pastor Hafstrøms Sigtelser. Berigtigelse. For tidlig afsluttet Undersøgelse om Sct. Krysostomus og det hemmelige Skriftemaal. Luther, et kirkeligt Festspil. Efterretninger fra Ind- og Udland.

„Skriftemaalsstriden“.

Søndag den 2. Marts havde Skjæbnens Ironi føjet det saaledes, at to herværende lutherske Kirkeblade bragte hver sit Indlæg i den saakaldte „Skriftemaalsstrid“, det ene *for*, det andet *imod* Skriftemaalet. I „*Fra Bethesda*“ mødte Pastor S. M. Hafstrøm ved Horsens Tugthus med nogle „*Afsluttende Bemærkninger*“, skrevne paa den for denne Gejstlige særegne overfladiske Maade og forsynede med Insinuationer overfor Modstanderne og med Lovtaler over den her i Bladet tidligere omtalte Chiniqui og hans „*Afsløringer*“. Pastoren, der i sin Tid selv begyndte Striden, slutter sit Elaborat med følgende mærkelige Udtalelse: „Jeg vil oprigtig ønske og haabe, at jeg maa være fri for at polemisere mere i denne Sag; men jeg kan forsikre baade Venner

og Fjender, at naar jeg standser, er det ikke af Mangel paa Ammunition.“

Paa en ganske anderledes objektiv og alvorlig Maade mødte i „*Dansk Kirketidende*“ for samme Søndag Pastor *U. Birkedal* med et Indlæg i Skriftemaals sagen, i Form af en Anmeldelse af hele den Literatur, som „*Skriftemaalsstriden*“ i de senere Aaringer har frembragt herhjemme. „Fhv. Stiftsprovst *Koefod-Hansen*,“ skriver Hr. Birkedal, „udsendte for 8 Aar siden en lille Bog: „*Skriftemaalet. Et kirkeligt Indlæg*“. Han gjorde her med Styrke gjældende, at vi i vor Kirkeafdeling egentlig slet ikke har Skriftemaalet, og at Savnet af dettes Velsignelse har været og er skæbnesvanger. Han anbefalede da, at være betænkt paa dets Gjenindsættelse i sin gamle almenkirkelige Ret. Dette samme er han atter vendt tilbage til i sit Lejlighedsskrift fra 1887: „*Hvor er Menigheden?*“ Her er det utvetydigt Vejen til Rom, Forfatteren er slaaet ind paa og ivrig anbefaler.“ Pastor Birkedal indrømmer, i Modsætning til Hr. Hafstrøm, at der i Folkekirken er Trang til Skriftemaalets Gjenindførelse og giver Provst Koefod-Hansen Ret i, at hvor Bevidstheden om Velsignelsen i Skriftemaalet er blegnet eller forsvunden og Skriftemaalet kun kjendt af Navn som Indledning til Altergangen, der sygner Livet, og at Erfaringen lærer, at der er et bestemt Forhold mellem Bønnen og Skriftemaalet, dette opfattet efter sin ligefremme Betydning som Syndsbekjendelse og Afløsning. „Den gamle Stiftsprovst,“ tilføjer Hr. Birkedal, „skal derfor have en oprigtig Tak, fordi han har slaaet til Lyd for denne Sandhed, selv om hans Tankegang efter vore Begreber er kommen paa Afvej.“

Pastor Hafstrøms Indlæg i „*Skriftemaalsstriden*“ omtaler Hr. Birkedal saaledes: „Længe saa' det ud til, at ingen Opmærksomhed skulde vækkes for denne dog i sig selv saa vigtige Sag. Men nu fandt Pastor *Hafstrøm* i Horsens sig foranlediget til, for at advare imod

det opdukkende Krav om tvungent hemmeligt Skriftemaal i vor Kirke, at ugive en lille Piece: „*Det romersk-katholske hemmelige Skriftemaal, bedømt af en forhen-værende Skriftefader*“. En nordamerikansk, romersk-katholsk Præst, Chiniqui, havde nemlig brudt med Romerkirken og begrundede dette Skridt ved Afsløringer om allehaande afskyelige Uterligheder, der skal finde Sted i Skriftestolene trind i den romerske Kristenhed. Det ligger nu nær at spørge: dersom Ch. personlig har oplevet noget saadant, — da er hans moralske Værd tvivlsom. Dersom han kun har det paa anden eller tredie Haand, saa svækkes Paastandene derved. I det hele kan jeg ikke andet end beklage, at der fra protestantisk Side gribes efter allehaande Historier, der sættes i Omløb om den romersk-katholske Kirke, som om vor Sag styrkedes derved. Der skal meget stærke Grunde til at tro, hvad en Frafalden siger om sin tidligere Kirke. Til Ære for Menneskenaturen og Kristenhedens store fælles Sag, tør vi gaa ud fra, at her er meget, der maa henregnes til Begrebet „Løgn og Omkostninger“. Hvad der skiller bliver nok staaende klart endda. Under den fortsatte Fejde er der fremført saa meget mod Chiniqui fra romersk Side, at det ikke godt er muligt at fastholde ham som et uanfægteligt Sandhedsvidne.“

I Artiklen i „Dansk Kirketidende“ tilføjes her en Note, saalydende: „I D. K. 1862 Nr. 51 er Chiniquis Bedragerier omtalte.“ Vi sloge op i den nævnte Aargang af det protestantiske Blad og fandt der paa det angivne Sted følgende Udtalelse under Overskriften: „Uheldige Opdagelser“. „Fader Chiniqui gjorde for nogle Aar siden Opsigt i Europa som „det fjærne Vestens Reformator“ (*the reformator of the far West*). Han var papistisk Præst i Nedrecanada, udmærkede sig tidlig som Maadeholdsprædikant og anlagde 1851 en Koloni i Illinois ikke langt fra Chicago, for at bevare Udvandrerne fra Canada for Romerkirken. Her kom han

imidlertid i Strid med sin Biskop om Præstegaarden og Kirken, og Enden blev, at Chiniqui gik over til Protestantismen (det vil da sige: den presbyterianske Kirke), drog Mange efter sig og begyndte nu som „en anden Luther“ at reformere Romerkirken derovre. Han kom 1860 selv til England for at samle ind til de nødlidende Protestanter, der led af Forfølgelse fra Romanisternes Side og af Misvækst; fra England modtog han store Summer, men kunde, som det synes, ikke faa nok (50,000 Rd., som han fik 1860, forsløg kun lidt). Han havde ogsaa Mange at sørge for; thi foruden sine 4000 forarmede Kolonister underholdt han 36 unge Mænd, der uddannede sig til Præstegjeringen. Men nu bringer „Wäktaren“ den lidet glædelige Nyhed, at Chiniqui er en Bedrager, at de 36 haabefulde Ynglinge slet ikke ere til, ligesaa lidt som det Gymnasium i Chicago, hvor de uddannedes til Præster. Opdagelsen af Bedrageriet skal være foranlediget ved, at Chiniqui anklagedes for sit Presbyterium i Chicago for Misbrug af Sjælesørgerembedet, men løb bort istedenfor at give Møde og rense sig for Beskyldningerne. Han skal nu være i Canada for atter at rejse til Europa, og nordamerikanske Kirkeblade advare imod at inklade sig med ham. Om nu end de amerikanske Blade, der som bekjendt ikke altid ere at lide paa, have sværtet ham sortere end han er, synes dog Haabet om i ham at finde „en anden Luther“ at maatte opgives.“ Saavidt Noten i „Dansk Kirketidende“ for 1862 Nr. 51.

Samme Dag, som Bladet hendledte sine Læsers Opmærksomhed paa denne Note angaaende Chiniquis Uhæderlighed, fortalte Pastor Hafstrøm i „Fra Bethesda“ sine Læsere om Chiniquis Dyder og Hæderlighed: „Ikke ét Vidnesbyrd i modsat Retning har jeg truffet uden fra Papister.“ — Mon „Dansk Kirketidende“ og „Wäktaren“ og de amerikanske protestantiske Blade da ere „papistiske“? Skjæbnen er uden Tvivl Pastor Hafstrøm imod; hans Ord: „Jeg vil oprigtig ønske og

haabe, at jeg maa være fri for at polemisere mere i denne Sag," ere sikkert blevne endnu oprigtigere siden den 2. Marts d. A.

Sin Anmeldelse i „Dansk Kirketidende“ slutter Pastor Birkedal med følgende Bemærkninger: „Foruden flere Bladartikler har Striden affødt et aabent Brev fra Hr. Kofoed-Hansen til Pastor Hafstrøm, skreven i en ufornøden bitter og saarende Tone.¹⁾ Det hedder „Skriftemaalet“ som sin Forgænger fra 1881; dernæst et Indlæg fra Pastor Kerff: „*Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal,*“ hvorpaa atter Hr. Hafstrøm har svaret i en Piece: „*To romersk-katholske Indlæg i Spørgsmaalet om det tvungne hemmelige Skriftemaal.*“ Medens d'Hrr. K.-H. og Præsten i Horsens ere komme vel dybt ind paa det personlige Omraade, hvorved Interessen taber sig, indeholder derimod Pastor Kerff's Bog ikke saa lidet til Oplysning om Skriftemaalets Begrundelse og historiske Udvikling, set fra romersk Side. Dette Indlæg maa derfor fremhæves som fortjenende Opmærksomhed fra protestantisk Side, naar man nemlig vil give sig Tid til „at høre den anden Part.“

Efter at have meddelt vore Læsere disse forskellige Udtalelser angaaende Skriftemaalet og Chiniqui, som paa en og samme Søndag ere fremkomne i to af de herværende lutherske kirkelige Organer, overlade vi nu Ordet til *dem*, som ere blevne omtalte i Pastor Hafstrøms „Afsluttende Bemærkninger“ i „Fra Bethesda.“

¹⁾ Skjønt vi paa ingen Maade dele Hr. B.'s Anskuelse om Tonen i Hr. K.-H.'s aabne Brev, tilstaa vi gjerne, at det er vanskeligt ikke at skrive „bittert“ overfor en Modstander som Hr. Hafstrøm, der har vist saa ringe Alvor i hele denne vigtige Sag og med en frafalden Amerikaners Fortællinger har ment at kunde knuse alle Kirkefædrene fra de ældste kristelige Aarhundreder.

Pastor Hafstrøms Sigtelser.

I Bladet „*Fra Bethesda*“ af 2. Marts d. A. findes nogle „Afsluttende Bemærkninger“ af Pastor Hafstrøm. Pastoren begynder efter nogle indledende Ord med følgende Fortælling:

„I min nævnte Piece har jeg citeret to Bladartikler, den ene fra det protestantiske kristelige Blad „The Christian“, den anden fra det spanske Blad „La Bandera Cattolica.“ Kort efter Udgivelsen af min Piece fik jeg et Brev fra en Papist i Kjøbenhavn, der spurgte, om jeg kunde godtgjøre, hvor disse Artikler fandtes. Jeg vilde i den Anledning slaa op i Bladet „The Christian“, som findes indbundet i det til Straffeanstalten hørende Fangebibliothek. Bindet var udlaant, og da jeg spurgte Bibliothekaren, hvem der havde det, fik jeg til min Forbauselse det Svar, at det var en katholsk Straffefange, den saakaldte Ingeniør (der i Følge en katholsk Præsts Skrivelse i samme Foraar tilligemed en anden herværende Fange af samme Konfession havde erklæret til ham, at de ikke „*gad*“ læse protestantiske Andagtsbøger, hvorfor de fik papistiske). Jeg lod Bogen indkalde og fandt da, at Artiklen om Chiniquy (af Præsten Frank White) var *udreven og ligesaa* en Artikel, hvori et Udtog af „La Bandera Cattolica“ var indført. Jeg meldte Sagen til Inspektøren, og der blev optaget Forhør. Fangen kunde jo ikke nægte, at have laant Bogen, og han maatte tilstaa, at han havde set, at Bladene var udrevne; thi andre Fanger af Afdelingen havde bemærket, at de vare det, og havde talt derom; men han nægtede — naturligvis — at han havde gjort det. I saa Henseende kan der dog ikke være nogen fornuftig Tvivl; ikke lang Tid i Forvejen havde jeg set Bladene i deres Bind, og den omtalte Fange var den eneste, der havde laant Bogen siden Revisionen om Sommeren. Ligesaa klart er, at Fangen, som har været her siden

1. Novbr. 1887, ikke af eget Paafund kan have forøvet den Gjerning; thi han kunde umuligt kjende min Brochure eller af sig selv gjætte, at det havde nogen Interesse at faa de to Artikler af Vejen. Ad hvilke Veje det er lykkedes Papisterne at instruere ham, véd jeg ikke; men her er unægteligt et glimrende Eksempel paa, hvilke Midler Papisterne bruge, og hvilken utrolig Færdighed de have i at skaffe sig Indpas.“ — Saavidt Pastor Hafstrøm.

Til denne Fortælling skal jeg bemærke Følgende:

Her findes, saa vidt mig bekjendt, for Øjeblikket to Fanger paa Horsens Straffeanstalt, der angive sig som Katholiker; den ene af dem er den saakaldte „Ingeniør“. I en Samtale med mig i August f. A. tvivlede Pastor Hafstrøm, om denne Sidste i Virkeligheden var Katholik; hvorvidt hans Opfattelse var rigtig eller ej, véd jeg ikke. Det er denne Fange, der efter Pastor Hafstrøms Mening skal have udrevet Bladartiklerne. Da Fangen ikke har bekjendt, udelukkes ialtfald ikke Muligheden af den Mistænktes Uskyldighed. For en Del Aar tilbage fortalte Pastor Hafstrøms Forgjænger mig, at samme Fange mistænktes for Nihilisme, støttet paa visse Indjicer. Senere hen opgav man denne Mistanke. Da jo andre Fanger af Afdelingen ifølge Pastor Hafstrøms Udsagn havde bemærket, at Bladene vare udrevne, henviser jo allerede dette til, at Bøger ofte benyttes i Fællesskab, om det end i og for sig ikke er tilladt. Jeg er ukjendt med Straffeanstaltens Instruks. Jeg véd den staar under en dygtig Mands, Hr. Kaptajn *Baches* Ledelse, men dermed er ikke sagt, at enhver Kaadhed fra Fangernes Side kan forhindres eller at der i enhver lille Henseende kan vaages over, hvad Fangerne foretage sig. Dog dette berettiger aldeles ikke Pastor Hafstrøm til at tilskrive udenforstaaende Katholiker, hvad han ikke kan komme tilbunds i indenfor Fængslets Mure.

Jeg kjender ethvert Medlem af min lille Menighed

og kan trygt paastaa, at der ikke findes en eneste i den, som har læst Pastor Hafstrøms sidst udkomne Piece. Ligeledes véd jeg bestemt, at ikke en eneste Katholik her i Horsens har med Straffeanstalten eller med Fangerne at gjøre. Der bliver altsaa kun en eneste „Papist“ tilbage, der kunde instruere Fangen, — nemlig *mig selv*. Jeg skylder den uindviede Læser Redegjørelse for den Sigtelse, der saaledes er rettet mod mig, — noget, som er saare let at opfylde.

Jeg bemærker udtrykkeligt, at jeg — efter et længere Sygeleje — fra 3. Januar 1889 ene har haft med Straffeanstalten at gjøre; og da jeg fra dette Tidspunkt af ikke har skrevet et eneste Ord til Straffeanstalten, forstaar jeg ikke, hvorledes Pastor Hafstrøm kan tale om en katholsk Præsts Skrivelse i Foraaret 1889.

Endvidere: Pastor Hafstrøms sidste Bog udkom i Slutningen af September 1889 og indeholdt blandt andet de af ham omtalte Bladartikler. At disse fandtes paa Straffeanstaltens Bibliothek, erfarer jeg først nu. Pastor Hafstrøm véd jo meget godt, at jeg hverken kjender til eller har havt at gjøre med Straffeanstaltens Bibliothek.

Dertil kommer endnu følgende: Jeg har kun set omtalte Fange to Gange, nemlig *den 27. Maj*, da jeg lod Fangerne kalde ned, for at underrette dem om, at jeg den følgende Dag vilde komme, for at meddele dem Paaskekommunionen, — og *den 28. Maj*, da Fangerne kommunicerede. Jeg kunde dog 4 Maaneder i Forveien ikke vide, at Pastor Hafstrøm vilde skrive en Piece eller hvad han vilde skrive. Følgelig kan jeg ikke beskyldes for nogensomhelst Medvirken til Pastor Hafstrøms Uheld.

Jeg maa dybt beklage, at Pastor Hafstrøm nu er kommen saa vidt, at han maa indlede en Artikel om Skriftemaalet paa denne Maade. Men da jeg ikke ønsker Diskussionen om *Skriftemaalet* sammenblandet med mig uvedkommende Tugthusfortællinger, undlader

jeg at besvare Pastor Hafstrøms „Afsluttende Bemærkninger“, indtil jeg har erfaret, at Pastoren for sine Læsere i „Fra Bethesda“ *ordret* har gjengivet min Redegjørelse, ligesom jeg her *ordret* har aftrykt hans Insinuationer, hvilke jeg ønsker rektificerede.

Horsens, den 10. Marts 1890.

F. Kerff.

Berigtigelse.

Hr. Pastor *S. M. Hafstrøm* har i „Fra Bethesda“ for 2. Marts i „Afsluttende Bemærkninger om Skriftemaalet“ ogsaa rettet nogle Angreb mod mig paa Grund af to Artikler, jeg i Oktober og December f. A. indsendte til „Nordisk Ugeblad“ hovedsagelig om det „klerikale“ men yderst fanatiske spanske Blad „La Bandera Catolica“. Pastorens Modbemærkninger indeholde en Del Urigtigheder, som jeg i Sandhedens Interesse føler mig forpligtet til at rette.

1. Jeg skal have beskrevet Barcellona, „La Banderas“ Trykkersted, som en „*fæl, ukatholsk* By.“ Det er usandt; jeg har ikke sagt andet om Barcellona, end at Bladet udgik der fra en Presse, der var berygtet paa Grund af andre Katholicismen og Moralen fjendtlige Publikationer.

2. Hr. Hafstrøm havde betegnet Bladet som „*klerikalt*“, for saa at kunne bevise, at de *Klerikale* ere *intolerante* og ønske „Inkquisitionens gode Dage“ tilbage. — Støttet til paalidelige Meddelelser fra en navngiven Herre, Jose Algue, var jeg i Stand til at give den Oplysning, at Bladets Redaktør var en Frafalden og Protestant, der endog formodes at have lagt an paa at levere Katholicismens Fjender Vaaben.

Hr. H. indvender nu derimod, at Bladet dog „præ-

senterer sig som *ivrig papistisk*“, og at det maa være en „underlig Frafalden, der paakalder den nationale og religiøse Æresfølelse for at Spanien maa blive bevaret for Kætteri.“ Begge disse Indvendinger forudsætte, at Paven eller den katholske Kirke som saadan har godkendt den spanske Inkquisition eller har bifaldt Forsøg paa at paatvinge et Menneske den katholske Tro. At disse Forudsætninger ere urigtige, er paavist i „P. P., Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk? Kbhv., Høst & Søn, 1889, S. 256 ff.“

3. Hr. H. havde sagt: „Jeg kunde citere en Artikel af Bandera „af *ganske ny* Datum“. Jeg oplyste, at allerede 16. Juli 1883 havde den gejstlige Øvrighed forbudt Katholikerne at holde og læse „La Bandera“, og at Bladet som Følge deraf var ophørt at udgaa allerede for 6 Aar siden. Naar Hr. H. nu gjør sig lystig over en øjensynlig *Trykfejl* — 9 i Stedet for 6 —, som her havde indsneget sig, gjør det Indtryk af: at han ønsker at bortlede Opmærksomheden fra Sagen, fra den *gamle* Artikels „*ganske ny*“ Datum.

4. Efter Hr. H. véd enhver af de katholske Præster, at de kalde Maria „Syndernes *eneste* Haab“, og at de skulle gjøre det, da hun i deres officielle Bønnebog, i Breviariet, tiltales saaledes. Den 16. denne Maaned bliver det 29 Aar siden, at jeg er begyndt daglig at læse de kirkelige Breviarbønner; men jeg kan ikke huske en eneste Gang i Løbet af de 29 Aar deri at have fundet Tiltalen: *Maria, spes unica peccatorum*.

Naar Hr. H. beraaber sig paa en Udgave af 1744, S. 1133, sjette Lektie, ses 3 Ting deraf: af Udgavens Ælde og hele Maaden at citere paa, at Pastoren ikke er videre bekendt med Breviariet, hvorefter der hvert Aarti, for ikke at sige hvert Aar, udkommer flere Udgaver, for det meste i 4 Bind; — af det høje Sidetal 1133, at de citerede Ord ikke findes i de Breviarbønner, som enhver af Præsterne skal bede, men kun i et Tillæg dertil; — og endelig af Citationen „6te Lektie“,

at det misforstaaelige¹⁾ Udtryk er blevet brugt af en Taler og maa opfattes og bedømmes som et *oratorisk* Udtryk. Vil Hr. H. derimod umage sig med at se efter i selve Breviariet i „*hymnus ad vespervas tempore Passionis*“, kan han overbevise sig om, at enhver af de katholske Præster tiltaler og skal tiltale den *Korsfæstede* som „*spes unica*“.

5. Jeg har i „Nordisk Ugeblad“ tilbudt en med Notarius Publicus' Embedssegl forsynet Attest mod den usande Paastand, der var bleven fremsat i Vinteren 1887—88, at nogle og tredive romersk-katholske Præster vare udtraadte af den katholske Kirke i Byen Lochiel (Kanada) paa én og samme Dag. Hr. H. bemærker derom: „Da det anføres i Polemiken mod *mig*, maa den katholske Læser naturligtvis (?) tro, at *jeg* har paastaaet, at det var Tilfældet.“

Ugebladets Læsere ville give mig Ret, naar jeg siger, at Hr. H. tager fejl. Jeg har den Gang skrevet ganske umisforstaaelig, at jeg efter den Erfaring, jeg havde gjort med den nævnte amerikanske Røverhistorie *heller ikke* kunde tage *Pastor Hafstrøms* Anførelse af et spansk Blad uden videre for gode Varer.

6. Hr. Hafstrøms Citat af en katholsk Moraltheolog søgte jeg forgjæves i de 3 Foliobind, som dennes Værk omfatter, da Pastoren ikke har angivet Stedet nærmere; dog lader det formode, at Hr. H. hverken har fattet Theologens Mening eller kjender moraltheologiske Værkers Bestemmelse, da han offentlig taler om Ting, som en god Sjælelæge maa have læst om, for *ikke* at maatte tale nærmere derom i Skriftestolen.

Endnu to korte Bemærkninger. Jeg havde sluttet mine Berigtigelser om Bandera med det Spørgsmaal, om Hr. H. vel vilde have Mod nok til at give Sand-

---

¹⁾ At Maria som Moder til vor eneste Frelser *kan* kaldes „Synernes eneste Haab“, behøver Læseren næppe at gjøres opmærksom paa.

heden Vidnesbyrd. Jeg anerkjender gjerne, at man med nogen god Vilje nok kan finde et saadant Vidnesbyrd i hans Indrømmelser, at det, jeg har paastaaet om La Banderas Redaktør, Tendents og Historie „kan være sandt.“

Endelig forsikrer han ikke at standse af Mangel paa Ammunition. — Er den tilbagestaaende Ammunition af samme Slags som den hidtil forbrugte, saa er den meget uskadelig. Løst Krudt kan nok buldre; men saare kan det ikke.

En Læser.

For tidlig afsluttet Undersøgelse.. om St. Krysostomus og det hemmelige Skriftemaal.

(Af Dr. B. Hansen.)

Fængselspræst *Hafstrøm* meddeler i „Fra Bethesda“ Nr. 9 for 2. Marts 1890, S. 168: „Jeg har nu undersøgt Citaterne af Krysostomus.“

I sin Piece „Det romersk-katholske hemmelige Skriftemaal, bedømt af en forhenværende Skriftefader“ (Kbhvn. 1888) anførte han (S. 23) efter Chiniquy, som et Bevis for, at „Læren om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed ikke var fremsat i Kristendommens første 1000 Aar“, forskjellige Citater, „af hvilke det synes ubestrideligt, at de store Kirkefædre ikke have tænkt sig Sligt; deres Udtalelser kunne til Dels ikke forliges med Antageisen deraf.“ Deriblandt:

Krysostomus: „De incomprehensibili dei natura“: „Jeg besværges dig: bekjend alle dine Synder for Gud! jeg beder dig ingenlunde at bekjende dem for mig. Vis Gud alene din Sjæls Vunder og vent Lægedom af ham alene!“

Homili til Ps. I.: „Bekjend dine Synder hver Dag

i Bøn! Jeg siger ikke, at du skal gaa at bekjende dem for et Menneske, en Synder som du selv, som kunde foragte dig, om han kjendte dine Fejl; bekjend dem for Gud, som kan tilgive dig.“

Paa denne mod Krysostomus rettede Anklage svarede Pastor *Kerff* i sit Lejlighedsskrift „Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal“, Horsens 1889, S. 29: „Citatet af Krysostomus, som anføres af Chiniquy i Pastor Hafstrøms Skrift: „Bekjend *altid* dine Synder for Gud! Jeg beder dig *ingenlunde at bekjende dem for mig*. Vis Gud *alene* din Sjæls Vunder og vent Lægemedel af ham *alene*“ — er forvansket. Hvad der er udhævet, findes ikke i Krysostomus' Skrifter, og udelader man dette, da taber Citatet hele sin Beviskraft. Det andet Citat af Krysostomus besvares simpelthen dermed, at Krysostomus *ikke* har skrevet nogen Homili over Davids første Salme.“

Som Bevis for, at Krysostomus meget godt kjendte til Læren om Syndsbekjendelsen, anfører han et Citat af denne Kirkefaders Kommentar til Matthæus-Evangeliet: „Skrift ikke blot for mig din Urenheds Synder og ikke blot, hvad Alverden kjender til; men aabenbar tillige alle dine hemmelige Bagvaskelser og din onde Tale . . . og alle saadanne Ting.“

Og i lib. III de sacerdotis skriver han følgende: „De (Præsterne), som leve og færdes paa Jorden, er det overdraget at uddele, hvad der hører Himlen til; der er givet dem en Magt, som Gud ikke har villet give hverken til Englene eller til Ærkeenglene; thi til disse er der ikke sagt: Hvad som helst du binder paa Jorden, er ogsaa bundet i Himlen, og hvad som helst du løser paa Jorden, skal være løst i Himlen! Vistnok have ogsaa de jordiske Fyrster Magt til at løse, men kun de legemlige Baand. Men naar jeg taler om Præsternes Binde-magt, vedrører den selve Sjælen og trænger op til Himlen, saaledes, at hvad Præsterne udføre herved, det godkjender Gud i det Høje, og Herren stadfæster sine

Tjeneres Dom. Kan man vel sige andet, end at enhver Magt over de himmelske Gaver er givet til dem? Thi hvem, siger han, I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I dem beholde, dem ere de beholdne.“

Hr. *Hafstrøms* Gjensvar: „To romersk-katholske Indlæg i Spørgsmaalet om det tvungne hemmelige Skriftemaal“. Kbhvn. 1889, lyder (S. 20—21):

„Pastor Kerff nægter Rigtigheden af Citaterne efter Krysostomus; det ene erklærer han for forfalsket (men selv naar det lyder som angivet hos Kerff S. 29: „Bekjend dine Synder for *Gud!* Jeg beder dig: vis *Gud* din Sjæls Vunder og vent Lægedom af *ham*“) skal Pastor Kerff have Ret i, at Krysostomus meget godt kjendte Læren om *Syndsbekjendelsen*, — men vel at mærke *Syndsbekjendelsen* for *Gud*, og det er noget helt andet end Skriftemaal for Præsten; de to Ting forvexler Pastor Kerff gjentagne Gange). Det andet Citat, taget at „Krysostomus's Homili om Davids første Salme“ besvarer Pastor Kerff med, at Krysostomus ikke har skrevet nogen Homili over Davids første Salme. Det lyder unægtelig, som om Fejlen kun er en urigtig Titelangivelse. Men lad saa være, at de to Citater efter Krysostomus ere urigtige — jeg har ikke kunnet undersøge det, da jeg ikke har hans Skrifter ved Haanden og ikke finder det Spørgsmaal saa vigtigt, at jeg vil spille Tid og Ulejlighed derpaa. Selv om Chiniquy her har citeret urigtigt, er det for galt at paastaa, at han da overhovedet ikke staar til troende. En urigtig Anførelse behøver da ikke at være en bevidst Sandhedsfordrejelse.“ I en nyere Tid har Fængselspræst *Hafstrøm* (Fra *Bethesda* S. 168) faaet set paa Citaterne af Krysostomus; ja, han skriver endog: „Jeg har nu undersøgt Krysostomus.“ At denne „Undersøgelse“ hverken har været fri for at være overfladisk eller tendentiøs, viser for det første Citats Vedkommende dels de Ord, han har fremhævet, dels de, han ikke har medtaget.

Hr. Hafstrøm læser nemlig:

(Bethesda S. 168.)

Min Læsemaade.

„Jeg formaner og beder dig derfor atter og atter, at du hyppigt bekjender dine Synder for Gud, og fører dig ikke frem for dine Medtjeneres Skue eller nøder dig til at bekjende dine Synder for Mennesker; læg din Samvittighed frem for Gud, vis ham dine Vunder og bed ham om Lægedom; vis dem ikke til dem, der vilde fordømme dig, men til den, som læger dig. Om du end tier, kjender han alle Ting.“

„Jeg formaner og beder eder derfor atter og atter, bekjender hyppigt eders Synder for Gud; jeg fører dig ikke frem for dine Medtjeneres Skue eller nøder dig til at aabenbare dine Synder for Mennesker; udfold din Samvittighed for Gud, vis ham dine Vunder og forlang af ham Lægemedlerne; vis dem ikke til dem, der vilde fordømme dig, men til den, som læger dig; thi om du end tier, kjender han alle Ting; sig det derfor, at det maa nytte dig.“

og finder Pointet i „jeg nøder dig ikke til at bekjende dine Synder for Mennesker,“ medens den h. Kirkefader vil betone: „Jeg fører dig ikke frem for dine Medtjeneres Skue,“ d. v. s. jeg forlanger ingen offentlig Syndsbekjendelse. At han forlanger en *hemmelig*, viser de umiddelbart paa Citatet, hvor Hr. Hafstrøm slutter det, følgende Ord: „sig det derfor, at det maa nytte dig.“

Hvad den formelle Side af det andet Citat angaar, har Hr. Hafstrøm havt bedre Held. Det er, afset fra Trykfejlen I læs L, rigtigt og lyder saaledes: (hom. 2 in ps. L): „Sig dine Synder —“

Lignende Udtalelser kunde han have fundet mange flere Steder, f. Ex. i hom. 8 og 9 de poenitentia; hom. 20 in Gen.; hom. 4 de Lazaro; hom. quod peccata non sunt evulganda; hom. non esse ad gratiam concionandum; hom. de poenitentia et moestitia Achab; hom.

20 in Matth; hom. 28 in Matth.; hom. 31 in ep. ad Hebr. — Men et er at læse, et andet er at forstaa, hvad man læser.

Det er en af Hermeneutikens simpleste Forskrifter, at man ved Tydningen af en Ytring bør tage i Betragtning, under hvilke Forhold den er falden, hvad Taleren derved agtede at sige ved den Lejlighed og overfor disse Tilhørere, at det derfor er Udlæggerens Pligt, saa vidt gjørlig at sætte sig ind i de lokale Tidsforhold og ud fra dem at belyse Udtalelsen. Ingen siger ved alle Lejligheder alt, hvad der kan frembringes om et Emne; jo dygtigere en Taler er, desto bedre vil han forstaa kort og godt at anføre de til hans specielle Øjemed bedst passende Sider af Sagen. Ønsker man at kjende, navnlig en længst Afdøds Anskuelse om en eller anden Sag, tør man ikke dømme efter enkelte af Sammenhænge løsrevne Ytringer, men maa bedømme dem efter det historiske Sammenhæng i Lyset af Samtidens praktiske og theoretiske Maade at se paa Sagen. Er det en Billighedsfordring lige overfor en hvilken som helst Forfatter, saa er det en Pligt lige over for en Kirkefader. Den kristelige sunde Sands indser strax, naar den f. Ex. støder paa et Sted i den h. Kirkefader Krysostomus' Bøger, som volder Vanskeligheder, at det næppe er tænkeligt, at han i Skriftemaalsspørgsmaalet har været af en modsat Mening end andre Fædre, med hvilke han levede i den samme Kirke og derfor *i den samme Tro* og som udtrykkelig hævdede Syndsbekjendelsens Nødvendighed, uden at nogetsomhelst Spor af denne Modsætning skulde træde frem. Den indser, at det næppe er tænkeligt, at den h. Lærer i den Grad modsiger sig selv, at han skulde nægte, hvad han paa andre Steder udtrykkelig lærer, f. Ex. (hom. 3. de statuis. n. 5): „vis Saaret for Præsten“. Iblandt de Klagepunkter, som rettedes mod ham i „Forsamlingen ved Egen“ (conciliabulum ad quercum) i Aaret 403 læses ogsaa følgende (apud Photium cod. 59. Migne, patrol.

gr. 103, 111): „At han aabnede en vid Port for Synderne ved at lære: „Har Du atter syndet, saa angre atter, og saa ofte Du har syndet, kom til mig; jeg vil helbrede Dig“. Naar han altsaa selv lovede Synderne Tilgivelse, men ikke uden ved Præstens Mellekomst, og Præstens Fuldmagt til at læge Synderne ifølge ham er en *dømmende*, som ikke kan udøves uden Sagens Undersøgelse, er det næppe troligt, at han fuldstændig har ignoreret alt dette paa andre Steder, og ikke mere ved at tale paa den Maade har underforstaaet og forudset det, som allerede ved den praktiske Erfaring var hans Tilhørere bekendt.

Andre af St. Krysostomus' Udsagn forklares *enten* ved at han taler om daglige Svaghedssynder eller om allerede tilgivne Synder, for hvilke vi stedse bør gjøre Bod; *eller* ved at han taler om den Bekjendelse, vi først skulle aflægge for Gud, hvis Frugt det er at vælge Midlerne for Syndernes Eftergivelse, og blandt disse er, naar det handler sig om svære Synder, Henvendelsen til Nøglemagten i Syndsbekjendelsen, *eller* endelig ved at han taler om Bekjendelsen, som aflægges for Gud, men *gjennem Præsten*, i Modsætning til hin Bekjendelse, som de Anklagede maa aflægge for blotte Mennesker, d. v. s. for Dommerne, og det i Reglen for *flere* Dommere til deres store Beskæmmelse, og paa hvilken der ikke følger Frikjendelse, men Domfældelse.

Den h. Krysostomus erklærer sig overalt imod de *offentlige* Syndsbekjendelser, som de før hans Tid brugtes paa mange Steder, men som hans Forgænger i Embedet i Konstantinopel, Patriarken *Nektarius*, havde afskaffet i Aaret 390 paa Grund af en stor Skandale, der havde vakt Forargelse i hele Byen og ved hvilken en Diakon blev stærkt kompromiteret. (Socrat. hist. eccl. l. V. c. 19. sml. Sozomenes hist. eccl. VII. 16.) De Troende havde siden den Tid faaet en sand Afsky for de *offentlige* Syndsbekjendelser og Krysostomus gjorde

sig nu Umage for at gjøre dem det klart, at *naar de fra nu af hemmeligt skriftede for Præsten*, vilde det ikke kompromittere dem, *thi hemmeligt at skrifte for Præsten, var saa meget som at skrifte for Gud*; med de offentlige Skriftemaal var det nu forbi. Indtrængende opfordrer han de Troende til ikke at *skamme sig* for at bekjende deres Synder for *Gud alene*; *hisset* er i ethvert Tilfælde Beskæmmelsen større, naar man ikke her vilde bekjende og ved Fortien vilde spare sig den mindre Beskæmmelse. Det har sin Rigtighed med, at Mennesket skammer sig ved at bekjende sine Synder ogsaa for Gud alene, men naar man betænker, at Gud alligevel véd alle Ting, endvidere at man ikke ser ham og, at han ikke taler som et Menneske, men kun lader os rødme over os selv i vor Samvittighed, havde Krysostomus ikke behøvet at gjøre sig saa megen Umage, for at fjerne den falske Skam hos sine Tilhørere, han havde kun behøvet at sige: „I have nu *slet ingen* Beskæmmelse mere at udstaa; thi I skrifte jo slet ikke mere for nogetsomhelst Menneske, men kun for den usynlige Gud alene, som i og for sig véd alle Ting; men saaledes taler han ikke; *men* han opfordrer derimod til *her* at bekjende uden Sky, for at man ikke *hisset* skal blive til Skamme for hele Verdens Aasyn. Allerede denne vedvarende Formaning til at sætte sig ud over den falske Skam er et Bevis for, at den Bekjendelse, som han kræver *her*, alligevel maa gjøres for *et Menneske*, saa at den endnu er forbunden med nogen Beskæmmelse, men ikke mere som den tidligere Bekjendelse for *flere* Mennesker idet dette *ene* Menneske *er i Guds Sted* og Bekjendelsen *for ham* gjælder saaledes som om den var bleven aflagt *for Gud alene*.

I sin fjerde Homilie om Lazarus siger den h. Krysostomus: „Ved intet bliver Synden saaledes tilintetgjort, som ved Anklagen og den med Bod og Taarer forbundne Fordømmelse af Samme. Hvorfor da, spørger jeg, skammer Du Dig ved og frygter Du for

at sige Dine Synder? Siger Du dem da til en Medtjener, *for at han skal gjøre dem offentlig bekjendte?* Du viser rigtignok Saaret til den, som er Herre, til den, som bærer Omsorg for dig, til den som er menneskevenlig, som er *Lægen*. Jeg tvinger Dig ikke til at træde frem midt paa en Skueplads og at lade det blive bekjendt for mange Vidner. **Alene til mig** sig dine hemmelige Synder, for at *jeg* kan helbrede Saaret og befri Dig fra Smerten“.

Dette Sted alene forklarer alt. Der skal nu skrives for *ét* Menneske, og ikke som før for *mange*; for dette ene Menneske sker Syndsbekjendelsen *hemmeligt*, ikke som før *offentligt*. Det er en *Medtjener*, for hvem man vel skrifter Synderne, men ikke, for at han skal gjøre dem *offentlig bekjendte*, det er *Lægen*, som staar i Herrens Sted, som er omsorgsfuld, menneskevenlig, til hvem man viser Saaret for at faa det læget. Skrifter man for *ham*, saa skrifter man *for Gud alene*. Den Beskæmmelse, som det bringer med sig at aabenbare de hemmeligste Synder for denne ene, maa man tage rolig imod, for ikke at blive til Skamme hisset for Alle.

I den fjerde Homilie om den samaritanske Kvinde ved Jakobsbrønden siger den h. Krysostomus: „*Hvo som skammer sig ved at aabenbare Synderne for et Menneske, men ikke skammer sig ved at begaa dem for Guds Øjne og ikke vil bekjende og afsone dem, vil paa hin Dag blive overbevist ikke i En eller Tvendes Nærværelse, men i Alles Paasyn*“.

St. Krys. hom. 3. de poenit. n 4: „Har Du syndet, gaa saa *i Kirken* og udryd din Synd. Ligesaa ofte som Du falder paa Torvet, staar Du atter op igjen. Gjør paa lignende Maade ligesaa ofte som Du synder, ligesaa ofte ogsaa Bod og fortvivl ikke. Og naar Du atter synder, gjør saa atter Bod og tab aldrig fuldstændig af Ligegyldighed Haabet om de Goder, som ere opbevarede for os. Og naar Du i den højeste Oldingsalder endnu engang synder, kom saa *herhen* og

gjør Bod; thi *her* er Stedet for *Lægedom*, ikke for *For-dømmelse*, ikke Stedet, hvor *Straffen* fordres, men *hvor Syndernes Tilgivelse tilbydes*. Sig dine Synder til Gud alene, sig: „For Dig alene har jeg syndet og gjort ondt for Dig. og Synden vil blive Dig forladt.“

S. Krys. hom. 21 til Menigheden i Antiochien: „Ikke blot det er vidunderligt, at Gud tilgiver os vore Synder, men ogsaa at han *ikke gjør dem aabenbare og bekjendte*, at han ikke tvinger os til at træde *offentlig* frem og *offentlig* at sige hvad vi have syndet; han befaler kun at give *ham alene* Regnskab og *at bekjende* den for ham alene. Naar den verdslige Dommer sagde til en opsnappet Røver eller Gravskænder, han skulde tilstaa sin Forbrydelse og saa erholde Tilgivelse, saa vilde han med al Beredvillighed gjøre det og derved i Haabet om Frikjendelsen lade al Skam til Side. Men her er det ikke saaledes. Gud eftergiver Synderne, og tvinger ikke til *at sige dem i Andres Nærværelse*; men han fordrer kun et, nemlig at den som vil blive delagtig i Tilgivelsen, ogsaa skal anerkjende Gavens Storhed.“

S. Krys. hom. 30 in c. 11. Genes n. 5: „Fordi vi med Guds Naade ere komne til den store Uge, er det nu vor særlige Opgave at holde en strengere Faste, ivrigere at fortsætte Bønnen og *at aflægge en omhyggelig og oprigtig Bekjendelse*. . . . Vor Fjende véd, at vi i denne Tid tale om det, som er nyttig til vor Frelse, *bekjende vore Synder, vise Lægen vore Saar og kunne opnaa Helbredelse*.“

S. Krys. hom. 27 in c. 9. Genes n. 6: Efter at have anført Exempler paa *hurtig* Syndstilgivelse af den h. Skrift, fortsætter han: „Saaledes vil Gud ogsaa bøn-høre os, naar vi i disse Dage vise Iver, ikke bruge Fastens Hjælpemiddel slet, overvinde al Dovenskab, ved vedholdende Bøn formilde Herren, udgyde hede Taarer, *alvorlig anklage os over vore Synder, og aabenbare Lægen vore Saar, vise Sjælens Bylder, opsøge hans Lægested, ikke forsmaa det Lægemedel, som han giver,*

og hvad der ellers bliver fordret af os: Hjærtets Sønderknuselse, dertil føje rigelig Almisse og ere villige til at tøjle de Lidenskaber, som forvirre vort Sind.“

(Fortsættes.)

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Den velbekjendte Fortælling om, at Luther ved Slutningen af sin Forsvarstale paa Rigsdagen skulde have sagt de modige og tillidsfulde Ord: „*Her staar jeg, jeg kan ikke Andet,*“ — Ord som ogsaa Herrig lægger ham i Munden, og som prange paa det berømte Luthermonument i Worms, er allerede af *Protestanten Burkhardt* i „Theolog. Studien u. Kritiken“, 1869, S. 517—31., bleven erklæret for Opspind, idet han beviser, at Luther slet ikke har sagt disse heroisk klingende Ord. Dette Bevis stadfæstes blandt andet ogsaa af den hos *Balan* (Monumenta Reform. Luth. p. 183.) meddelte *authentiske* Beretning om Luthers Ophold i Worms og af den sammesteds meddelte *Ordlyd* af hans Tale; ogsaa her mangle disse Ord. Men det uhistoriske, „bevingede“ Ord dukker stadig op paany, som et yndet Illustrationsmiddel for Skrifter og skønne Kunster og vil vel ogsaa vedblive at gjøre det.

Forgjæves søge Knaake, Mønckeberg, Seidemann og Kœstlin at hævde disse „Luther-Ords“ Ægthed. I den korte Tale, som Luther holdt under sit andet Møde for Rigsdagen og hvori han nægtede, at vilde tilbagekalde Nogetsomhelst, erklærede han tiisidst: „Dersom jeg ikke bliver overbevist af den h. Skrifts Vidnesbyrd eller af indlysende Bevisgrunde — thi jeg tror hverken paa Paven eller paa Koncilierne alene, da det

er sikkert, at disse ofte have taget Fejl og modsagt hverandre — saa er jeg overbevist af den h. Skrift, og, eftersom min Samvittighed holdes fangen af Guds Ord, kan jeg hverken, eller vil jeg kalde nogetsomhelst tilbage, da det hverken er raadeligt eller ret at handle imod sin Samvittighed. Gud hjælpe mig. Amen.“ Ikke et eneste af de Flyveskrifter, som bleve udgivne kort efter, omtaler med en Stavelse de ovennævnte Ord: „Her staar jeg, jeg kan ikke Andet!“ de ere ene og alene en Anekdote, et tendentiøst Tillæg til Luthers Rigsdagstale af 18. April 1521.*)

Forøvrigt har jo ogsaa Protestantismen selv i Realiteten givet disse Ord deres sande Værd tilbage, idet den fuldtud har vist, at man ganske bekvemt og med samme Ret, som Luther, kan have hundrede og tusinde andre Standpunkter, der dels ere forskellige fra Luthers dels ligefrem diametralt modsatte. Protestantismens hele historiske Udvikling leverer det mest slaaende Bevis paa, at man baade „staar“ og „kan“ ganske „anderledes“ end Luther. Endnu medens Luther levede, maatte han til sin store Ærgrelse erfare, at mange af hans Tilhængere og Medreformatorer, som f. Ex. Carlstadt, Agricola, Zwingli, Oecolampadius, Butzer, Capito, Schwenkfeld, Krautwald, Sebastian Frank, Osiander, Calvin og Andre, fandt for godt, at indtage et andet Standpunkt, end Hovedreformatoren, i de vigtigste kristelige Lærdomme, ja at endog hans trofaste Discipel Melancton i Stildhed begyndte at fjærne sig fra sin Mesters Standpunkt, fordi han ansaa det for uholdbart i mange Henseender. Men henimod Aarhundredets Slutning vare de enkelte Standpunkter og de større og mindre Sekter indenfor Protestantismen allerede saa talrige, at det er vanskeligt, ja næsten synes umuligt, at opregne dem alle. Alle sagde de: „Her staar jeg,

---

*) Smlg. *Baur*, Deutschland. Ulm 1872; *Walz* Zeitschrift für Kirchengeschichte, Bd. 2. Gotha, 1878; *Plitt und Petersen*, Dr. M. Luthers Leben, Leipzig 1883.

jeg kan ikke Andet; Gud hjælpe mig. Amen," og forbandede gjensidigt hverandre indtil deres Død.

Ogsaa disse Standpunkter ere forsvundne, og nye traadte i deres Sted, men som ogsaa sædvanligvis kun friste en meget efemer Tilværelse, og som atter paa den mest yderliggaaende Maade staa i Opposition til hverandre og fremstille den vidunderligste Samling af de mest forskjelligartede Anskuelser og Meninger, ligefra hines Standpunkt, som i Luthers Aand skreve paa deres Fane „*Credo quia absurdum*“, indtil deres Standpunkt, som egentlig slet ikke have noget Standpunkt mere og kun svinge frem og tilbage i Luften med den mest fuldendte theologiske og religiøse Nihilismes tynde sønderrevne og afblegede Fane. Henimod Slutningen af det syttende Aarhundrede skrev den aandrige og geniale *Bossuet* sin store „*Histoire des variations des églises protestantes*“ og fremstillede deri paa den klareste og uigjendriveligste Maade hele det protestantiske Trosprincips indre Usandhed. I vore Dage kunde man skrive en *Histoire des variations des variations des variations*, eller rettere sagt man kunde ikke skrive den, eftersom Variationerne indenfor Protestantismen ere blevne utallige, som Sandet i Havet, som Stjærnerne i Mælkevejen. Der er overhovedet paa den protestantiske Theologies Omraade Ingen mere, som ret véd hvad han vil, og Ingen mere, som véd, hvad han skal, og Forvirringen paa den ene Side, og Nihilismen paa den anden Side ere stadig paa en sørgelig Maade i Stigning. Men jo talrigere Standpunkterne ere, som Protestantismen har frembragt formedelst sin Proteusnatur, og jo efemerere disse Standpunkters Tilværelse sædvanligvis er, idet det ene driver det andet fremad ligesom Bølge driver Bølge, desto klarere maa det blive for den upartiske og fordomsfri Tilskuer, at Protestantismen i Grunden ikke længere er noget andet, end den aabne og ubegrænsede Ramme for alle mulige Vildfarelser og Vranglærdomme, og den aabne Plads,

paa hvilken alle mulige menneskelige Meninger og menneskelige Vildfarelser tumle sig, og hvorhen Alt kan bringes, kun ikke det sande, fulde og levende Evangelium! Dersom Luther stod op igjen i Dag efter at halvfjerde Aarhundrede er henrundne siden hans Tale paa Rigsdagen i Worms, saa vilde han finde, at blandt alle dem, som i det 16. Aarhundrede og siden det 16. Aarhundrede have sagt: „Her staar jeg, jeg kan ikke andet; Gud hjælpe mig. Amen,“ er der kun en Eneste, som har holdt sit Ord, og det er — *den katholske Kirke*, som staar uforandret og urokkelig fast som Guds Stad paa Bjærget og majestætisk ser ned paa alle de forbidragende protestantiske Menneskemener og Menneskeanskuelser, der ligesom Skyer, som jages af Vinden, dukke op om Morgenen, for atter at forsvinde om Aftenen og med deres falske Skin oplyse Horisonten et Øjeblik, for atter i en Haandevending at forsvinde i Glemselens Mørke. — —

Efter at alle Forhandlinger med Luther vare forblevne uden Resultat, lod Kejseren ham melde, at han uden Tøven skulde rejse; han havde endnu frit Lejde i 21 Dage; men undervejs maatte han ikke prædike eller uddele Skrifter. Luther skrev om denne Afgjørelse til Hutten og rejste den 26. April fra Worms. To Dage senere sendte han fra Friedberg en Skrivelse til Kejseren og en anden til Rigets Stænder; den Sidste udkom ogsaa paa samme Tid som et Flyveskrift. Paa Bagsiden af Titlen var Luther afbildet med en Helgenglorie og den Helligaand i en Dues Skikkelse oven over sit Hoved. Der blev ogsaa præget Medailler med følgende Indskrift: „Doktor Martin Luther, saligt det Liv, som bar dig!“

„Jeg lader mig indespærre og gjemme“, skrev Luther til Maleren Lukas Cranach, „jeg véd selv ikke endnu paa hvilket Sted. Jeg maa en Tidlang tie og taale. En kort Tid se I mig ikke, og atter om en kort Tid se I mig, siger Kristus vor Herre. Jeg haa-

ber det samme bliver Tilfældet med mig“. Aftenen før hans Afrejse havde Kurfyrst Friedrich af Sachsen i Spalatin og Andres Nærværelse ladet Luther underrette om, at man vilde skaffe ham til Side og en Tidlang lade ham forsvinde; men Stedet, hvor han skulde opholde sig, skulde Luther ikke vide, og Friedrich selv vilde heller ikke vide det, for i *Nødstilfælde at kunne bekræfte sin Uvidenhed desangaaende med en Ed.* Kurfyrsten var altsaa ikke alene Medvider i, men ogsaa Ophavsmand til Luthers Bortførelse. Luther blev ført til Wartburg. Men hans Tilhængere udbredte blandt Folket for at ophidse det, baade ved Breve og ved Sendebud, at det kejserlige Lejde var blevet brudt, Luther fængslet, bunden paa Hænder og Fødder og behandlet med Grusomhed; det paastodes endog, at man havde set hans Lig ligge i en Bjærgkløft.

I Wartburg ved Eisenach, hvor *den h. Elisabeths* ædle og forklarede Skikkelse fordem havde vandret fuld af Kjærlighed og Barmhjærtighed, huserede imidlertid i Løbet af ti Maaneder

„den Herrens Helt, den tyske Mand,“

forklædt som Ridder under Navn af „Junger Jørg,“

„arbejdende af al sin Magt
at smedde sig det rette Sværd.“

eller som Herrig i sit Festspil lader *Luther* selv sige:

„Jeg sidder her paa mit Karmels Bjærg,
bruger kun Pennen Dagen lang,
takker dog Gud for denne Tvang!“

I Modstrid hermed staar Luthers egne Ord i hans første Brev til Spalatin, hvori han skriver, at han „sidder ledig og drikkende Dagen lang“ (Køstlin, Bd. 1. S. 471 f.) Af hans egne Breve fremgaar det, at Luther tilbragte Tiden paa Wartburg skrivende og skjældende, spisende og drikkende som en ægte Ridder.

„brændende“ af sit „utæmmede Kjøds heftige Ild.“ Den 13. Juli 1521 skrev han saaledes til Melanchton: „*Carnis meæ indomitæ uror magnis ignibus, ferveo carne, libidine, pigritia, otio, somnolentia,*“ „jeg brænder af mit utæmmede Kjøds store Ild, jeg plages af Kjødet, af Sanselighed, Dovenskab, Lediggang, Søvnighed.“ — Hvad Under derfor, om den bekendte Protestant *Bunsen* kalder *Luthers Bibeloversættelse* „den unøjagtigste, skjønt bærende Spor af et stort Geni;“ „3000 Steder i den,“ siger han, „trængte til en Berigtigelse.“

(Fortsættes.)

Hertuginde af Galliera.

At der blandt de Rige gives Mennesker, som kun gjøre Lidet eller slet Intet for de Fattige og saaledes fuldstændig glemme deres hellige Pligt, er en bekendt Sag. Men der findes dog ogsaa i vor materielle Tidsalder utallige velhavende Mennesker, som uddele med begge Hænder og som med opfindsom Kjærlighed drage Omsorg for de fattigere Samfundsklasser. Ja, vi kunne endog paastaa, at netop vor Tid, som den er rig paa Mennesker, der ikke gjøre den fjærneste Nytte, ogsaa er rig paa de mest fremragende Beviser paa Kjærlighed til Næsten. Hvad sker der ikke i vore Dage for de Fattige, som saa gjerne klage over, at de blive „tilsidesatte“. Vore Hospitaler, vore Vincents-, Elisabeth- og Mariaforeninger aflægge Vidnesbyrd om, at der findes mange velgjørende Hænder.

Et Mønster paa storartet Velgjørenhed var *Hertuginde af Galliera*, som døde i Slutningen af forrige Aar i Paris; man tør vel kalde hende en af de ædleste og mest velgjørende Damer, som nogen Sinde har levet. Af de 220 Millioner, som hun ejede, skjænkede

hun 38 Millioner til sin Fødeby Genua til de store Havneforetagender, som bidroge til i en saa høj Grad at hæve denne Bys Handel; Byen Paris, hvor hun tilbragte de sidste Leveaar, skjænkede hun 50 Millioner til Skoler og andre humane Øjemed. I Genua oprettede hun et Hospital med 300 Senge, i Fleury lod hun bygge et Vajsenhus for 14 Millioner, i Clamart grundlagte hun et Hospital for 200 Gamle og gav 11 Millioner dertil; to Millioner benyttede hun til Oprettelsen af tre Arbejder-Asyler i Paris, hvor hun, ligesom i Genua, lod opføre hele Arbejderkvarterer. I en af Paris' Forstæder lod hun oprette et kristeligt Hjem for 100 unge Piger, for at de der kunde opdrages til dygtige Arbejdersker og ærbare Kvinder. I Voltri grundlagte hun et stort Asyl for Piger, i Voltaggio et lignende for Drengene. Aarlig uddelte hun 30,000 Franks til de Fattige i Paris. Hun var, i Sandhed, en Kvinde, som havde et skarpt Øje for den sociale Nød i vore Dage og ej heller glemte de Pligter, som Gud paalægger de Rige. Da hun døde, efterlod hun sig kun 10 Millioner; Resten var blevene anvendte i Godgjørenhedens Tjeneste; thi saa storartet hendes Godgjørenhed var, saa simpelt og beskedent var hendes Privatliv.

Hvor hurtig maa ikke overfor en saadan Samaritanerinde i Samfundet den bedrøvelige Klage forstumme, at der ikke gjøres noget for de Fattige. Men hvor veltalende prædiker ikke ogsaa et saadant Exempel til de Besiddendes Hjærter! Der findes blandt Ugebladets Læsere uden Tvivl ingen Hertuginde af Galliera; gennemsnitlig passer vel Lignelsen om „Enkens Skjærv“ bedst paa vore Læsere. Men ogsaa denne „Skjærv“, naar den ydes med Kjærlighed, har sit Værd overfor Gud og sin Fortjenstlighed i vor sociale Nød og Elenighed. Maatte derfor Ingen svigte, men Enhver gjøre med et godt Hjærte hvad han kan, og Gud vil belønne det.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Et overordentlig kostbart og kunstfærdigt forarbejdet *Relikviskrin* er i disse Dage ankommet til den herværende Sct. Ansgars Kirke. Det er fremgaaet af Hr. Juveler *R. Bruuns* Værksted i Münster og bestemt til at omslutte Danmark Apostels, *den h. Ansgars Relikvier*.

Siden Tusindaarsfesten i 1865 besad Kirken ved Biskoppen af Osnabrücks, Msgr. *Paulus Melchers* Velvillie en mindre Relikvi af den h. Ansgar, hvilken Biskoppen selv havde overført hertil fra Bremen. Denne mindre Relikvi har hidtil været anbragt med Guldtraade paa Bagvæggen af det som et lille gothisk Kapel dannede og med et Glas tillukkede Relikviskrin, som paa den h. Ansgars aarlige Mindedag staar udstillet paa Kirkens Ansgars-Alter.

Ved *Biskoppen af Paderborns* Velvillie er det nu imidlertid lykkedes den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *v. Euch*, at kunne overføre hertil fra den ældgamle *Klosterkirke i Corvey* — hvorfra den h. Ansgar for over 1000 Aar siden drog ud, for at kristne det danske Folk — en meget stor Relikvi af vort Fædrelands hellige Apostel, og det er denne kostbare Skat, som skal opbevares i det ovennævnte nye Relikviskrin. Skrinet, der er overordentlig smukt, idet baade Arbejdet og Materialet virke sammen og gjøre det til et Kunstværk af første Rang, har Form af et Hus, hvis Gavle og Sidevægge ere smykkede med talrige kostbare Ædelstene, Gaver fra højhærtede Damer her og i Münster, som have offret deres Smykker til den h. Ansgars Ære. Paa den ene Gavl ses et Guldkors, paa den anden en stor og sjælden Ædelsten, indvævede i fint, kunstfærdigt Filigranarbejde; nedenunder i Nischer, baarne af Søjler, findes Billederne af Sct. Ansgar og Sct. Knud i Gravørarbejde. Paa Længdesiderne ses

paa samme Maade indgraverede Billederne af de fire Evangelister, og ovenover dem snor sig langs hele Taget en Krans af Ædelstene og Achat, hidrørende fra et Armbaad. Sokkelen, der hviler paa fire Løver, og Taget, hvis imiterede Tagsten ere af Sølv, er drevet Arbejde med rig Ornamentik. Langs Sokkelen løber en Guldkjæde, og paa Tagrygningen findes tre store Kugler af gjenembrudt Arbejde, smykkede med en Krans af Koraller og Guld-Filigrankugler og med en stor Amethyst som Afslutning. Der findes paa Relikviskrinet ialt 170 ægte Stene, der, som vi ovenfor bemærkede, ere Gaver fra herværende katholske Damer. Kunstneren, Hr. Juvelerer og Guldsmed *R. Bruun* i Münster, som paa en saa smuk og smagfuld Maade har forstaaet at forene de forskjelligartede Gaver til et fuldendt Kunstværk, har med speciel Omhu og Kjærlighed arbejdet paa dette Klenodie, fordi han som Søn af en dansk Mand paa en vis Maade føler sig knyttet til vort Fædreland. Hans Fader var nemlig født her i Kjøbenhavn, hvorfra han udvandrede og nedsatte sig siden i Münster, hvor han giftede sig og oprettede et Værksted for Guldsmedekunst, som Sønnen har overtaget efter Faderens Død. Saavidt vides findes der ogsaa endnu Slægtninge af ham her i Hovedstaden.

Relikviskrinet vil være *offentlig udstillet* i Dag *Søndag den 23. Marts* fra Kl. **12-2** i Skolelokalet, Bredgade **67**, 1. Sal over Gaarden.

— „Religionen er en Privatsag“ erklærer „*Socialdemokraten*“ daglig paa den første Side af Bladet og alligevel har det hvert Øjeblik travlt med at haane Religionen og dens Tjenere. Sagen er naturligvis den, at for Socialdemokraten er Religionen ligesaa meget Privatsag, som Privatejendommen, der skal ophæves. Det har da for Resten ogsaa den tyske Socialdemokrat *Bebel* højtidelig erklæret: „Kristendom og Socialisme,“ siger han, „staa overfor hinanden som Ild og Vand; paa det politiske Omraade arbejde vi for Republiken,

paa det økonomiske for Socialismen, og paa det religiøse Omraade for Atheismen eller Vantroen; vi ere Modstandere ikke blot af Katholicismen, men af enhver Religion.“

Med denne Opfattelse af „en Privatsag“ for Øje har Socialdemokraten for 5. Marts fortalt sine Læsere, at der „den 3. Februar hvert Aar indvies i de katolske Kirker nogle Voxlys, der sige Sparto baade til Læger og Medicin. At berøre disse Lys kurerer, forsikrer den hellige katholske Kirke, ufejlbarligt baade Difteritis, Hovedpine og alle andre Onder.“ Bladet aftrykker derefter vor Artikel af Ugebladets Nr. 5 om Blasiusvelsignelsen og slutter med følgende interessante Tirade: „At en Del af dem, der efter den hellige Kirkes Anvisning i Sygdomstilfælde søge til Voxlysene i Stedet for til Lægen, vil komme til at bøde med Livet, er jo utvivlsomt, men — kan Straffeloven ikke ramme den Slags Kvaksalveri? Der burde dog være en Grænse for hvilke Ulykker, de Personer, der i Religionens Navn bespotter Fornuft og Moral, kan have Lov til ustraffet at anstifte.“

Vi gad dog egentlig vide, hvor der i Artiklen i Ugebladet staar, at Blasiusvelsignelsen virker „ufejlbarligt“ og at man „ikke skal søge til Lægen“ i Sygdomstilfælde. Det kan naturligvis ikke falde os ind at forklare de kirkelige Velsignelser for Socialdemokraten, da vi ikke tør forudsætte at finde hos Bladet hverken god Villie eller overhovedet nogensomhelst Forstaaelse for det Aandelige, men vi kunne forsikre Bladet om, at der hidtil ikke er død nogen Katholik af Blasiusvelsignelsen. Socialdemokratens Omsorg for syge Katholiker er ligefrem rørende; men da vi forudsætter, at der blandt Bladets Læsere ikke findes nogen Katholik, er det jo desværre spildt Spalteføde.

Tre Dage før „Socialdemokraten“ havde forøvrigt den indre Missions Organ „*Fra Bethesda*“ en lignende Artikel om „Sundhedpleje“, hvori det fortæller sine

Læsere, at den kirkelige Velsignelse er værre end en Patteflaske med blaasurt Indhold! Det er kristelige Tanker, man faar, ved at læse saadanne Flowser. Frugten af dem er rimeligvis Artiklen om „Præsternes Sundhedspleje“ i „Socialdemokraten“.

— *Arbejderkonferentsen*, som for Tiden afholdes i Berlin, har valgt tre Udvalg for Spørgsmaalene om Bjærgværksarbejderne, Søndagsarbejdet, og Kvinders, Børns og unge Menneskers Arbejde. Til Formand for Udvalget om Søndagsarbejdet valgtes *den katholske Fyrstbiskop* af Breslau, Msgr. *Kopp*, med den danske Repræsentant, Gehejmeetsraad *Tietgen* som Viceformand.

Rom. Paven har oprettet det katholske Hierarki i *Japan* og gjort Byerne Tokio, Nangasaki, Kioto og Sandai til Bispesæder. Paa samme Tid, som dette vigtige Fremskridt for vor h. Kirke er gaaet for sig i Asien, har Kirkens Overhoved ogsaa haft sit Blik henvendt paa Afrika og der, med den tyske Regerings Samtykke, billiget Oprettelsen af et apostolisk Præfektur i den tyske Kolonialbesiddelse *Kamerun*.

— *Albaniet*, et vildt Bjærglandskab i den Del af Tyrkiet, som ligger ved det adriatiske og joniske Hav, vil for Fremtiden blive pastoreret af Medlemmer af *Franciskanerordenen*.

— Storartede Pilegrimstog vilie blive foretagne i Aar til Rom i Anledning af 1300-Aarsdagen for Pave Gregor den Stores Thronbestigelse. I Begyndelsen af April indtræffe de østerrigske Pilegrimme, i Slutningen af samme Maaned de italienske tilligemed 600 franske Studenter, og endelig de tyske Pilegrimme i Maj.

England. Den 18. ds. tog den nye katholske Biskop af Hexham og Newcastle, Dr. *Th. Wilkinson*, sin Kathedralkirke i Besiddelse. Biskoppen er en af de talrige *Konvertiter*, som ere vendte tilbage fra Anglikanismen til Moderkirken. Da han i sin Tid konverterede, var han ansat ved Vor Frelzers Kirke i Leeds, som er bleven bygget af den bekjendte Dr. *Pusey*. Blandt de Gejstlige, som have virket ved denne Kirke, ere ikke mindre end ni lidt efter lidt vendt tilbage til den katholske Kirke.

Blandinger.

(*Gammel Bibel.*) Blandt det vatikanske Bibliotheks Skatte findes en ældgammel Bog. Det er et Manuskript, som synes at være blevet udarbejdet af en lærd Skribent mange Aarhundreder før Bogtrykkerkunsten blev opfundet; en Bibel med hebraiske Bogstaver og af kolossalt Format, thi med sit massive Bind vejer det 325 Pund. Denne hellige Skrift blev i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede betragtet af Roms israelitiske Befolkning som en stor Helligdom, og henved Aaret 1512 sluttede de rigeste Jøder i Ghettoen i Rom og i de italienske Lande sig sammen, for at bevæge Paven til at sælge dem Værket. Rafaels og Micel Angelos Beskytter Julian II var den Gang Pave. Det jødiske Syndikat tilbød ham, at det vilde opveje Bibelmanuskriptet med Guld — 325 Pund rent Guld vilde med en rund Sum svare til en Million Kroner. Men Julian II overvejede Sagen og modstod Fristelsen, og saaledes blev den værdifulde Bog, maaske den dyreste i Verden, bevaret for det vatikanske Bibliothek.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. Marts. Passions-Søndag. — **24. M.** Benedikt, Ordensstifter. — **25. Ti.** Marias Bebudelse (fejres offentlig d. 2. Maj). — **26. O.** **27 To.** Ferialdage. — **28. F.** Ihukommelse af Marias syv Smertes. — **29. L.** Ferialdag.

Søndag den 30. Marts. Palmesøndag. (Gudstjenesten i Sct Ansgars Kirke begynder Kl. 9¹/₂ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag tager Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion sin Begyndelse.

Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn, tillader sig herved at anbefale sin aarlige **Bazar** til Menighedens velvillige Erindring. Bazaren afholdes **Palmesøndag den 30. Marts** og **Mandag den 31. Marts** i Skolelokalet, Bredgade 69. Selv de mindste Gjenstande og Pengebidrag til Bazaren modtages med Taknemlighed af Bestyrelsens Medlemmer: Forstanderinden, Fru E. Tronier, L. Strandstræde 20. 4. S., Kassererinden, Fru M. Larsen, Vingaardstræde 10, St. og Sekretærinden, Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53 2. S. samt hos Dhrr. Gejstlige.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 24 ds. Kl. 8¹/₄ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G. Særligt Diskussionsmøde, hvortil alle Brødre indbydes.

Bladet 32 Sider.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 13.

Søndagen den 30. Marts.

1890.

Indhold. Palmesøndag. Krysostomus og det hemmelige Skriftemaal. Langfredag. Luther, et-kirkeligt Festspil. Efterretninger: Kjøbenhavn.

---

almesøndag.

Den sidste Søndag før Paaske fejrer Kirken Mindet om Frelserens højtidelige Indtog i Jerusalem; den opfordrer os til at bringe Frelseren vor andægtige Hilsen og hylde ham med Raabet: „Hosianna for Davids Søn, højlovet være den, som kommer i Herrens Navn.“ Frelseren er en Fredens Konge; derfor uddeles der paa denne Dag indviede Palmer eller grønne Grene. Mindet om Frelserens højtidelige Indtog i Jerusalem blev allerede fejret i de første kristelige Aarhundreder; *Beda* den Ærværdige, som døde i Aaret 735, har efterladt os en Prædiken i Anledning af Palmefesten, og allerede i det 9. Aarhundrede fandt der i Klostrene Processioner Sted paa Palmesøndagen.

Ifølge den h. *Bernhard* skulle vi i den højtidelige

Palmesøndags-Procession se et Forbillede paa hint herlige Sejrstog, i hvilket vi en Gang efter en salig Død skulle drage ind i Himlen tilligemed alle de Hellige og Udvalgte. Men indtil det sker, saaledes erklærer Sct. Bernhard, vil der blive mangel haard Kamp at udfægte; det minder Kirken om, idet den strax efter Processionen lader Frelserens Lidelseshistorie eller „Passionen“ oplæse. I denne Festligheds Højtideligholdelse er altsaa Mindet om Kristi Lidelse allerede indflettet. Heri ligger for enhver Kristen den alvorlige Formaning: Ønsker Du en Gang at drage ind i den evige Freds Rige og have Del i din Frelseres Rige, saa maa Du først her i Livet sammen med ham vandre henad Korsets kongelige Vej.

Palmesøndag hed forhen: grønne Søndag, Blomstersøndagen, *pascha floridum*; Spanierne, som paa den h. Palmesøndag opdagede Halvøen *Florida* i Amerika, opkaldte den efter denne Søndag. Det gamle Navn *dominica indulgentiae* (Aflads Søndag) hidrører fra Fortidens Skik, i den stille Uge eller paa den højhellige Paaskefest at eftergive angrende Forbrydere og kirkelige Bodfærdige deres Straf.

En ældgammel Skik er det paa denne Dag at indvie i Kirken grønne Grene og at uddele dem blandt Menighedens Medlemmer. Den uadskillelige Forbindelse med det spirende Grønne udgyder over hele Festen en vis varm Foraarsluftning; de forskjellige smukke Folkeskikke paa denne Dag sigte for det meste paa en sindbilledlig Maade til det tilbagevendende Foraar. Festen gjør den grønne Vegetations Sejr over den ufrugtbare Vinter til et Forbillede paa en højere aandelig Sejr. Derfor velsignes paa mange Steder Markerne paa denne Dag; de indviede Grene blive plantede paa Markerne eller anbragte over Husdøren: en sindbilledlig Handling, som er et Udtryk for Bønnen om Guds Velsignelse. Herhjemme plejer man at befæste dem til den

Kortfæstedes Billede eller et andet religiøst Billede, som ikke bør savnes i noget katolsk Hjem.

Den h. Augustinus siger: „Palmegrenene ere Tegn paa Lovprisning og henvise til den Sejr, som Herren ved at dø vilde vinde over Døden, og i hvilken han med Korsets Sejrsbanner skulde overvinde Dødens Fyrste, Djævelen.“ Men Palmegrenene betyde ogsaa vore gode Gjerninger, med hvilke vi maa vise os for Gud, naar vi ville være ham velbehagelige. Med Børnene gaa vi Kristus i Møde, naar vi bevare Hjærtets Renhed; Oliegrene bære vi, naar vi beflitte os paa Barmhjærtighedens, Fredens og Sagtmodighedens Gjerninger; Palmegrene bære vi, naar vi vinde Sejr over Satan og Lasterne; grønne Kviste bære vi, naar vi ere prydede med skønne Dyder. Klæderne strø vi, naar vi spæge vort Kjød, fly og afsky al Hoffærdighed og al Forfængelighed i vor Klædedragt.

Hvorfor Palmerne blive *indviede*, derom belærer de Kirkebønner os, som blive læste ved selve Palmevielsen. Præsten beder nemlig i Kirkens Navn, at Gud maa velsigne de Boliger, hvor man opbevarer disse indviede Grene, at vi altid maa komme til at gjøre vort Kald fuldkomnere ved Udøvelse af ret mange hellige og gode Gjerninger, og at vi en Gang maa blive befundne værdige til, i Forening med Kristus, at indgaa sejrrige og herlige i det himmelske Jerusalem.

Foruden de andre Sange, som blive sungne ved Processionen og handle om Kristi Indtog i Jerusalem, udmærker sig især en Lovsang, der lyder saaledes:

Lov og Ære og Pris vi skylde dig, Kriste, Forløser,
 Hvem Hosianna lovsang Ynglingers jublende Flok.
 Du, som velsignet i Faderens Navn til Israel kommer,
 Israels Konge du est, Davids navnkundige Søn.
 Himlens hellige Skarer lovsynge dig hist i det Høje,
 Jordens forgængelige Slægt, Skabningen, priser dit Navn.
 Jødernes Slægter med Palmer i Haanden saa festlig dig mødte,
 Se, med vor Bøn og vor Sang komme vi ogsaa til dig.

Israels Folk, før du led, bragte Pris dig og jublende Sange,
 Nu vi forkynde din Lov, Himmelens sejrende Drot!
 Du, som annammede hines Lovprisning, annam og vort Offer,
 Kjærligste, mildeste Drot, Elsker af Fromhed og Dyd!

Denne Salme minder om Børnenes og Jerusalems Beboeres Jubel og Glæde, da de modtog Kristus. Forfatteren til den er Biskop *Theodulf* af Orleans. Denne var paa Kejser Ludvig den Frommes Tid falskelig bleven anklaget for en Sammensværgelse og fængslet. Da Processionen Palmesøndag kom forbi hans Fængsel, sang han den ovenstaaende Lovsang, og den behagede Kejseren, som overværede Processionen, saa godt, at han øjeblikkelig lod den fængslede Biskop give fri og atter indsætte i hans Bispedømme; ved samme Lejlighed blev det anordnet, at disse Vers for Fremtiden altid skulde synges ved Processionen.

For tidlig afsluttet Undersøgelse om Sct. Krysostomus og det hemmelige Skriftemaal.

(Fortsat.)

Den forholdsvis sjældne Tale om det sakramentale Skriftemaal i de første kristelige Aarhundreder forklares tilfredsstillende ved *Fyldestgjørelsens* langt længere Varighed og større Besværlighed, navnlig ogsaa ved dens delvise Offentlighed, hvorved den nu saa ofte frygtede hemmelige *Bekjenhelse* maatte fremtræde som en ganske let og ubetydelig Forpligtelse, hvis samvittighedsfulde Opfyldelse næppe behøvede at indskærpes ved særlige Formaninger. Men ikke desto mindre findes der hos de ældste Fædre Udtalelser nok, for af dem at kunne bevise Nødvendigheden af den specielle sakramentale Syndsbekjendelse. Der er et direkte Bevis i Kirkefædrenes bestemte Lære, at alle svære Syn-

der skulde bekjendes for Præsten, for at opnaa Tilgivelse for dem; der er et indirekte Bevis i den Kjendsgjerning, at selv visse *frivilligt skriftede* Synder bleve straffede med offentlig Kirkebod, og at dette blev følt som en særlig trykkende Forpligtelse, hvad der vilde være ganske uforklarligt, om man ved simpelt hen ikke at skrifte havde kunnet hjælpe sig ud af Forlegenheden; der er et negativt Bevis i hin anden Kjendsgjerning, at Ophævelsen af Bodspræstens Embede i Aaret 390 under *Nectarius* viser sig at være en i Aarhundreder historisk forberedt Afskaffelse af *den offentlige Bod* og ikke af *det hemmelige Skriftemaal*. Den allerede af *Origines* antydede, af den syriske Kirkefader *Aphraates* stærkt udtalte Tendens til at indskrænke den offentlige Bod, førte nemlig ved det fjerde Aarhundredes Slutning til dens fuldstændige Afskaffelse i Orienten. *Nectarius'* Anordning er Slutstenen i den historiske Udvikling, som med Hensyntagen til Tidsforholdene søgte at formilde den ældre Bodspraxis' Strængthed, og netop derved stedse mere gjorde det hemmelige Skriftemaal til Bods-Sakramentets egentlige Særkjende.

Bods-Sakramentets Forvaltning i de fire første Aarhundreder lader sig sammenfatte i følgende Sætninger:

1.) Enhver Dødssynd maatte bekjendes for en Præst i det hemmelige, sakramentale Skriftemaal.

2.) Nogle Dødssynder, nemlig *Frafald fra Troen, Mord* og *Ægteskabsbrud* maatte sones ved offentlig Bod, som Biskoppen enten selv eller ved sit Præsteskab eller ved en af ham udnævnt Bodspræst paalagte efter „Kanonens (Kirkelovene).

3) Den offentlige Bod bestod, afset fra private Andagtsøvelser og Spægelses, væsentligt i den trinvis formildede Udelukkelse fra det kirkelige Samfund. Først maatte de Bodfærdige som „*Grædende*“ staa udenfor Kirkedøren og paakalde de Indtrædende om deres Forbøn. Siden turde de som „*Hørende*“ i Forhallen høre paa Læsningerne af Skriften og paa Prædikenen, efter

hvis Slutning de maatte bortfjerne sig med dem, der ikke vare Kristne og den første Klasse af Katekumenerne. De „*Knælende*“ bleve endnu tilbage, efter at Katekumenerne og Energumenerne vare sendte bort, hvorpaa ogsaa de i Prostration og med sænket Hoved modtog Menighedens Forbøn og Biskoppens Haandspaalæggelsesbøn og derefter maatte gaa ud af Kirken. De „*Staaende*“ endelig turde nok være nærværende ved „de Troendes Messe“ i Kirkens Skib, men vare udelukkede fra Deltagelsen i Oblationen saavel som i Kommunionen. I Vesterlandene synes det andet Stadium at have været ukjendt og det første kun af meget kort Varighed; derimod var det her paabudt de Bodfærdige at bære et Cilicium, medens det ægteskabelige Samliv var dem forbudt.

4) Fyldestgjørelsen for alle ikke kanoniske Synder bestod blot i private Bodsgjæringer og i midlertidig Udelukkelse fra Nydelsen af den h. Kommunion efter Skriftefaderens Anvisning.

5) Den offentlige Bod for kanoniske Synder blev ikke blot paalagt i notoriske Tilfælde, men ogsaa paa en Tredies Denunciation, naar den Anklagede blev overbevist i Bodsdomstolen og angerfuldt tilstod sin Forseelse. Slige Angivelser fremmedes, ved at der blev idømt dem, der ikke denuncerede en ham bekjendt kanonisk Synd, en lige saa lang offentlig Bod som den, selve Synderen ikjendtes.

6) Ja selv saadanne, som aldeles frivilligt i Skriftemaalet anklagede sig for kanoniske Synder, blev den offentlige Bod, endskjønt for det meste i en mildere og kortere Form, paalagt, og det som en ufravigelig Betingelse for Absolutionen.

7) Absolutionen blev naturligvis givet strax efter Skriftemaalet, og Frikjendelsesordene efter Kirkebodens Afslutning havde blot en kanonisk og ikke en sakramental Karakter. Hvorledes skulde man vel have la-

det de Bodfærdige i de mange Aar, de ofte maatte tilbringe i de to første Stadier, vedblive at være i Døds-syndens Stand?

At Grundsætningen: man kunde forpligte dem, som skriftede hemmelige Synder, til kanonisk Bod, baade gjaldt i Orienten og Occidenten, vise de ældste Kirkeskribenters bestemteste Vidnesbyrd. *Origines* f. Ex. forudsætter den, naar han lærer, at Sjælens Læge kan paalægge den Skriftende at vise sine Saar for hele Menigheden. Uden den vilde den smukke Brochure *de poenitentia*, som *Tertullian* endnu har forfattet som Katholik, være aldeles uforstaaelig, da den gennemgaaende fremstiller den med den kanoniske Bod forbundne offentlige Beskjæmmelse overfor Menneskene, endog ved aldeles hemmelige Synder, som det eneste Middel til at frelses fra Helvede. Tilbage til den nærmeste Grændse for den apostoliske Tidsalder føres den af *den h. Irenæus*, naar han fortæller os, at nogle af Kjættene hemmeligt misbrugte Kvinder fortvivlede, fordi de ikke kunde bekvemme sig til at afsone deres Vildfarelse ved offentlig Bod. Man tog altsaa ved Paalæggelsen af den kanoniske Bod intet som helst Hensyn til en Poenitents nok saa store Afsky for at underkaste sig denne Beskjæmmelse og Ydmygelse. Kun Livsfare kunde her gjælde som Undskyldningsgrund: derfor turde ifølge den *h. Basilius'* 34te Kanon de Kvinder, som havde gjort sig skyldige i Ægteskabsbrud, strax begynde deres Bodstid iblandt „*de Staaende*“, hvor man ikke kunde skjelve dem fra hine, som paa Grund af ikke kanoniske Synder eller ogsaa af Lunkenhed holdt sig fjærnede fra den *h. Kommunion*; thi havde de vist sig i de to forudgaaende Stadier, vilde det let have fremkaldt Mistanke, Undersøgelse foran Domstolene, ja maaske endog Dødsstraf.

Efter at have konstateret denne Kjendsgjerning, tillader jeg mig at spørge enhver sandhedselskende Forsker: ja ethvert fornuftigt Menneske: „Er Protestan-

tismens Paastand om, at Oldkirken ikke betragtede Bekjendelsen for Præsten som en ufravigelig Betingelse for Dødssyndernes Tilgivelse, men holdt ogsaa den blotte Anger for tilstrækkelig, forenelig med denne Praxis?"

Den jærnhaarde Strængthed, med hvilken den kristelige Oldkirke tvang Synderen, selv om han *frivillig* skriftede kanoniske Forseelser, til den saa beskæmmende og besværlige offentlige Bod, havde, hvis Skriftemaalsbekjendelsen ikke forpligtede Alle under den evige Fordømmelses Straf, ikke blot været en grusom Uretfærdighed imod den angerfulde og oprigtige Bodfærdige, ikke blot en oprørende Belønning af det farisæiske Hykleri, som ved Fortielse overkalker den indre Forraadnelse for Menneskenes Øjne, men ogsaa en eksempelløs Dumhed; thi det vilde sikkerligt ikke være faldet nogensomhelst Synder ind, at skrifte skjulte Overtrædelser, for ved en maaske tyve- eller trediveaarig Bod at opnaa Tilgivelse og Gjenoptagelse i det kirkelige Samfund, naar han havde kunnet opnaa alt dette lige saagodt ved en Angrens Akt i „sit stille Kammer“. Under denne Forudsætning vilde man ikke vide, hvorover man mere maatte forundre sig, over de gamle Biskoppers og Konciliers Naivitet, som i deres Bodskanones forudsatte, at et Menneske vilde aflægge en til hans Sjæls Frelse overflødig Bekjendelse og derved paadrage sig offentlig Bod, eller over den intet nyttende Heroisme hos de Troende, som alligevel toge denne Byrde paa deres Skuldre. For at føle en saadan Forudsætnings hele Afskyelighed, tænke man sig to Kristne, som hemmeligt have begaaet den samme svære Synd. Den Ene nøjes med Angeren og gaar ustraffet omkring; den Anden skrifter og bliver straffet med en langvarig Kirkebod, af hvilken han maa tilbringe flere Aar iblandt de *Grædende*. I Løbet af disse Aar maa den Bodfærdige paa den mest ydmygende Maade udenfor Kirkedøren paakalde den anden Synder, naar han gaar ind i Kirken, om hans Forbøn; den Anden derimod

har sin vise Tavshed at takke for, at han med al Ære og Anseelse tør træde hen til Kommunionen.

Det er tilstrækkelig at drage Konsekvenserne af den protestantiske Opfattelse, for strax at forkaste den som en i sig selv absurd og Oldkirken bespottende Fiktion. Naar *Irenæus*, *Tertullian* og de ældre *Kirkefædre* overhovedet, lære, at Vægningen ved at overtage den kanoniske Bod for helt hemmelige Synder fører til Helvede, kunde de sikkert ikke ane, at man engang vilde underlægge dem den stiltiende Indskrænkning: forsaavidt Nogen er dum nok til at bekjende disse hemmelige Synder.

Det anførte Bevis er allerede saa afgjørende, at det ikke behøver nogen videre Styrkelse ved den meget betænkelige og usandsynlige Antagelse, at der i de første Aarhundreder regelmæssigt eller dog hyppigt var blevet paalagt dem, som skriftede kanoniske Forseelser, ogsaa en offentlig Bod for den forsamlede Menighed. Det eneste helt sikre Exempel paa en saadan Fremgangsmaade nævner den h. *Leo den Store* i sit 168de Brev til Biskopperne i *Kampanien*, *Samnium* og *Picenum*, men kun for afgjørende at dadle og forbyde den som en ny opdukket Misbrug, der stod Modstrid til den apostoliske Regel. Naar man tager det nøje, bestod selv denne Misbrug ikke i en offentlig Selvanklage, men i Oplæsningen af en Fortegnelse over enhver enkelt kanonisk Bodfærdigs Forseelser. Naar *Johannes Climacus* siger og ved et Exempel beviser, at vi paa Skriftefaderens Anordning ogsaa maa bekjende vore Synder for Andre, saa er det at forstaa som en asketisk Øvelse for Ordensfolk, saa meget desto mere, som den offentlige Bod overhovedet allerede den Gang for længe siden havde ophørt i Orienten. Alle andre Bevissteder for det offentlige Skriftemaal forklares dels ved Tvetydigheden af Ordet „*Exomologesis*“, som ikke blot betegner Skriftemaalet, men ogsaa den offentlige Bod, dels ved, at man netop ved at tage imod denne

Bod anklagede sig for en kanonisk Forseelse; thi det er naturligvis tankeløst, at ville paastaa, at ogsaa Uskyldige frivilligt havde underkastet sig den offentlige Bod. Jeg gad nok se et eneste stikholdigt Vidnesbyrd for en saadan Paastand.

Foruden denne virkelig offentlige Bekjendelse fandtes forøvrigt i „*De Grædendes*“ Stadium ogsaa en mundtlig. Idet nemlig „*den Grædende*“ udenfor Kirkens Dør paakaldte de Indtrædende om deres Forbøn, aflagde han ogsaa for dem den Bekjendelse, at han havde syndet, men kun i almindelige Udtryk; kun ved enkelte almen bekjendte Synder, som Frafald fra Troen, offentlig usædelig Livsvandel, i specielle Udtryk.

Derfor paalægges det i den hl. Basilius' tredje Bods-brev, can. 56 (M. XXXII, 797), Morderen i de første fire Aar af hans tyveaarige Bodstid at staa iblandt „*de Grædende*“ udenfor Kirkedøren og bede de forbigaaende Troende om deres Forbøn, „*idet han bekjender sin Forbrydelse*“. Selvførstaaeligt gjælde disse Ord blot om en *notorisk* Morder; thi en *Uopdaget* vilde jo ved en saadan Bekjendelse kun have forraadt sig til den verdslige Straffemagt, hvad der stedse omhyggeligen blev undgaaet. Naar nu to *Toletanske* Koncilier (IV. can. 53; XIII, can. 10) forbød at optage hine iblandt Klerus, som i Dødsfare modtog Bodens Sakramente og ved denne Lejlighed offentlig ikke blot anklagede sig som Syndere, men som skyldige i en bestemt (kanonisk) Dødssynd, saa synes de blot at have tænkt paa hint Tilfælde, at den Bodfærdige, med den formentlig nære Død for Øje af særlig Sønderknuselse bekjendte sine Synder ogsaa for de Omkringstaaende, hvad der saa paadrog ham „Mangel paa et godt Navn“, en kanonisk Hindring for Modtagelsen af Præstevielsen.

Vi kunne nu gaa over til Beviset for, at det sakramentale Skriftemaal ogsaa i den kristelige Orient fra Begyndelsen af galdt for ubetinget nødvendig til Opnaaelsen af svære Synders Tilgivelse; her vil det vise

sig, hvorledes i denne Del af Kirken allerede tidlig og stadig med større Eftertryk en Formildelse af den gamle, strænge Disciplin, navnlig de hemmelige, frivilligt skriftede Synders Befrielse fra den offentlige Bod, blev befunden at være tilraadelig og hvorved endelig mod Slutningen af det fjerde Aarhundrede Afskaffelsen af hele den kanoniske Bodsdisciplin hidførtes, og Bodssakramentets egentlige Tyngdepunkt blev lagt i Syndsbekjendelsen.

Om den ældste Tids Bodsdisciplin indtil midt i det andet Aarhundrede have vi vel kun faa historiske Vidnesbyrd; men den guddommelige Forlørsers grundlæggende Ord: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne,“ (Joh. 20, 23.), ere en Borgen for, at Kirken stedse har fordret den specielle Syndsbekjendelse, uden hvilken dens Præster umuligt kunde fælde den dem af Kristus overdragne Dom. Denne Forudsætning bliver udtrykkelig stadfæstet ved den hl. Apostel Jakobus' Brev (5, 16.); thi naar Apostlen her, efterat have givet Præsterne den Forskrift, at salve de Syge under Bøn, at de maatte blive helbredede og faa deres Synders Forladelse, strax fortsætter: „Bekjender *altsaa* for hinanden eders Synder og beder for hinanden, at I maa vorde helbredede“, saa beviser hans Hensyntagen til det Forudgaaende, at der kun kan være ment en Skriften af de Syge for de hidkaldte Præster. Thi *Döllingers* Formodning (Priesterthum und Kirche, S. 346), at ogsaa Lægprofeter i den apostoliske Tid havde absolveret, og hans skjulte Hentydning til, at Syndsbekjendelsen dengang ikke endnu havde været obligatorisk, er ligesaa vilkaarlig som stødende imod Dogmet.

Denne ældste Tids Bodspraxis lignede sandsynligvis langt mere den af *Nectarius* indførte, i hvilken Bekjendelsen dannede den mest fremragende Bestanddel, end den siden Midten af det andet Aarhundrede uddannede strængere med dens lange og vanskelige of-

fentlige Fyldestgjørelse. Vi slutte det først og fremmest af hin Korinthiers Exempel, som havde villet gifte sig med sin Stedmoder, og af den h. Apostel Paulus, efter næppe et halvt Aars Udelukkelse, atter blev optagen i det kirkelige Samfund, og af den af den h. Apostel Johannes omvendte Yngling, der havde gjort sig skyldig i alle mulige Laster, Udsvævelser, Mord og Rov, og dog paa Grund af sin overordentlige Anger kun behøvede at gjøre en ganske kort Tid Afbigt i Bod og Faste, saa længe Apostlen nemlig i et bestemt Øjemed og i forbigaaende opholdt sig i hans Fødeby. Endnu i de Apostoliske Konstitutioner (II, 16) trues de Bodfærdige kun med Faste og Udelukkelse fra Kirkesamfundet fra to til syv Uger.

Et endnu stærkere Bevis derfor er den ejendommelige Sprogbrug, som vi siden *Irenæus* finde med Hensyn til Ordene „*exomologeisthai*“ og „*exomologesis*“, idet de ikke blot betegne Syndsbekjendelsen, men ogsaa den kanoniske Bod. Ordet „*exomologesis*“ gik som Kunstudtryk over i det latinske Kirkesprog, i hvilket det siden *Tertullian* som oftest betegner den offentlige Bod, sjældent kun Bekjendelsen. Da nu Udtrykket „*Exomologesis*“ (Bekjendelse) i og for sig er aldeles uegnet til at betegne den offentlige Bod, maa det være opstaaet paa en Tid, i hvilken Syndsbekjendelsen endnu i den Grad dannede Bodssakramentets hovedsageligste og mest paafaldende Akt, at man kunde benævne hele Sakramentet efter den, ligesom man nuomstunder sædvanlig kalder det Skriftemaal. Saaledes finde vi ogsaa i den ældste kristelige Tid intetsteds „*exomologeisthai*“ i Betydningen „at gjøre offentlig Bod“, men kun i den Betydning „at aflægge den virkelige Syndsbekjendelse“; saaledes gennemgaaende i det Nye Testamente (sml. Ap. Gj. 19, 18; Jakob 5, 16) og hos de apostoliske Fædre. I den Betydning siger Forfatteren til Banabasbrevet (c. 19): „Bekjend dine Synder, kom ikke med ond Samvittighed til Bønnen“, og Forfatteren til det andet Kle-

mentsbrev (c. 8): „Saa længe vi endnu ere i denne Verden, lader os af vort ganske Hjærte gjøre Bod for vore i Kjødets begaaede Synder, at vi maa blive frelste af Herren, saa længe vi have Tid til Bod; thi efter vor Udgang af Verden kunne vi hisset ikke mere bekjende eller gjøre Bod.“ Paa disse Steder kan „exomologeisthai“ kun betyde: „at skrifte“.

Den strænge kanoniske Bodsdisciplin og dens Forhold til det sakramentale Skriftemaal træder os først tydelig i Møde hos *den h. Irenæus*, og det paa flere Steder i hans Skrift *adversus hæreses*, hvor han taler om de af nogle Hæretikere i Lilleasien og Gallien førte Kvinder. I den første Bogs sjette Kapitel (Migne VII, 508) siger den h. Lærer om Gnostikerne i Almindelighed: „Nogle af dem vanære *hemmeligt* de af dem underviste Kvinder, hvilket ofte de af Nogle af dem Bedragne, efter at være vendte tilbage til Guds Kirke, tilligemed de øvrige Vildfarelser have *skriftet*.“ I det 13de Kapitel (M, 588) beskriver han særligt en Hæresiark *Markus'* Uvæsen, som havde forført mange til Vrangtro og Synd, og tilføjer: „Disse have hyppigt efter deres Omvendelse til Guds Kirke *bekjendt*, at de ogsaa legemligt vare blevne vanærede af ham og havde haft en lidenskabelig Tilbøjelighed til ham.“ Efter at han dernæst som et enkelt Exempel har nævnet en af denne Ærkekjætter vanæret fra Lilleasien, som efter sin Omvendelse tilbragte hele sin øvrige Levetid i Exomologesen, skildrer han denne Markus' Disciples Uvæsen med følgende Ord (M. 592): „Ogsaa i vore Egne ved Rhonefloden have de bedaaret mange i deres Samvitighed brændemærkede Kvinder, af hvilke nogle vel *ogsaa* offentlig bekjendte, andre derimod, fordi de skammede sig ved det, i Stilhed fortvivlede om Livet i Gud, idet de dels helt faldt fra, dels svingede frem og tilbage, som det hedder i Ordsproget, hverken vare indenfor eller udenfor.“

Det er først og fremmest indlysende, at Ordet

„exomologeisthai“ de to første Steder maa betyde *at skrifte*, da det i Betydningen *at gjøre Kirkebod* umulig kunde have den paagjældende Synd i Akkusativ eller i Infinitiv. Lige saa indlysende er det, at det samme Ord paa det tredie Sted maa have den sidste Betydning; thi den omvendte Synderinde skriftede jo ikke vedvarende til sin Død, men underkastede sig de kanoniske Bodsøvelser. Paa det fjerde Sted endelig er vel nærmest ogsaa Tale om den kanoniske Bod, derfor undgaar den h. Irenæus med Vilje at føje et Akkusativ til, som paa første Sted; alligevel er en Hentydning til Ordets første Betydning umiskjendelig, eftersom Sætningen: „nogle have overtaget *ogsaa den offentlige Exomologese* (nemlig den kanoniske Bod)“, tillige indeslutter i sig den nødvendige Forudsætning: „alle have de underkastet sig den hemmelige Exomologese, d. e. det sakramentale Skriftemaal.“

Af den h. Irenæus' Fremstilling se vi altsaa, at det er gaaet til paa følgende Maade: Alle hine Ulykkelige havde skriftet; thi ellers havde man jo ikke erfaret deres *i det Skjulte* begaaede Synder og heller ikke kunnet forpligte dem til kanonisk Bod for disse Synder; tilmed siger Irenæus det udtrykkeligt, som netop anført. Skriftefædrene paalagde dem som Fyldestgjørelse en, sandsynligvis som i det nævnte Tilfælde varig offentlig Bod, af hvis Varighed man uden Tvivl kunde slutte, at de ikke alene bleve straffede for Hæresi. Nogle opfyldte denne Betingelse; andre derimod kunde ikke beslutte sig dertil og forbleve altsaa i Dødssyndens Stand, fordi de ikke vilde yde den strængt forpligtende Fyldestgjørelse. Af disse faldt Nogle fuldstændig fra, andre forholdt sig tvivlraadige, om de skulde underkaste sig den kanoniske Bod, og vare saaledes hverken indenfor Kirken eller udenfor den. Af disse sidste Ord kan man endvidere slutte, at de strax efter Skriftemaalet havde modtaget den sakramentale Absolution, da de jo ellers simpelthen havde været udenfor Kirken. (Fortsættes.)

Langfredag.

Hellig Alvor er udbredt over denne Dag. Alles Øjne ere rettede mod *Korset*; endog de Vantro se i Dag imod deres Villie op til det, selv om dette kun sker af Ærgrelse over, at det efter 1800aarige Kampe endnu ikke er lykkedes dem, at bryde dets Magt. En underfuld og hemmelighedsfuld Magt, som har omdannet Verden, og endnu behersker Verden! Fordum var *Korset* et Redskab i raa Bødlers Hænder, Synet af det vakte Rædsel og Afsky, det var Vanærens Tegn. Men nu er det et Redskab for Naaden, Synet af det vækker Trøst og Haab i Millioner af Menneskers Hjærter! Hvorfor det? Fordi En døde paa *Korset* og denne var *Guds Søn*! Guds Søn dør som en Forbryder paa *Korset*! Uhørt, ufatteligt for den menneskelige Forstand, saa ufatteligt, at Hedningerne bebrejde de første Kristne det som en Daarskab, at tilbede en korsfæstet Gud! Men netop fordi det er ufatteligt for Mennesker, derfor er det guddommeligt! Ja, det er en Tanke, saa stor og ophøjet, at den ikke er fremgaaet, og ikke kunde fremgaa af den indskrænkede menneskelige Aand! Guds Søn dør! Men, vel at mærke han dør, som intet Menneske er i Stand til at dø; han aabenbarer i Døden sin Guddoms Magt. Har han ikke nøje forudforkyndt sin Død og alle Omstændigheder ved den? Kan et Menneske vel gjøre dette? Har han ikke umiddelbart før sin Død vist sin Magt over dem, som naglede ham til *Korset*? Har ikke hele Naturen aflagt Vidnesbyrd til hans Fordel? Solen skjuler sit Aasyn, som om den ikke ønskede at skue den uhørte Forbrydelse, at Menneskene myrdede Guds Søn. Mørke lejrer sig over hele Jorden, et saa vidunderligt og uforklarligt Mørke, at en Hedning, den senere Kristen Dionysius Areopagita udraaber mange Mile borte i et fremmed Land: „Enten gaar Verden af sine Hængsler,

eller en Gud dør!“ Jordan skjælver; endnu den Dag i Dag ser man en Revne i Klippen, som ifølge Naturforskernes Vidnesbyrd ikke er opstaaet og ikke kunde opstaa paa en naturlig Maade. Ved Synet af den erklærede en fuldstændig vantro Forsker, at intet naturligt Jordskjælv havde kunnet spalte en Klippe paa en saadan Maade, der stod i Modstrid med alle Naturlove.

Er ikke Korsets Triumf over hele Verden, for ikke at tale om de mange andre underfulde Begivenheder, som ledsagede den Korsfæstedes Død, det mest slaaende Bevis paa hans Guddom? Er Korset ikke i Virkeligheden, for at tale med den h. Augustinus, „fra det vanærende Rettersted i Løbet af faa Aar havnet paa Kejseres og Fyrsters Kroner?“ Er det ikke blevet den Trone, fra hvilken Guds Søn hersker?

Langfredag! Ogsaa *Kirken*, Kristi Stedfortræder paa Jordan, har sin Langfredag! Udskjældt og forfulgt, ringeagtet og undertrykt, viser den netop herved sin guddommelige Sendelse. Da Sværdet rasede blandt dens Tilhængere, blev den netop stærkere og mægtigere, herligere end nogensinde. Da Bagvaskelser og Vildfarelser førte Kamp imod den, viste den sig som Sandhedens prøvede Forsvarer. Ogsaa i vore Dage er den omringet af Mennesker, som haabe og forkynde dens Undergang, som erklære dens Tro for Daarskab, dens Lære for Afsindighed, dens Love for unødvendige, ja for utaalelige Lænker. De have gennemforsket Oldtidens Mindesmærker, ere stegne ned i Jordens Skjød, have iagttaget Naturens Love og Kræfter, ene og alene for at finde et Vaaben imod Kirken. En gammel Indskrift, en udgravet Sten skulde vidne mod dens Historie, en Knokkel fra „Tiden før Syndfloden“ vidne mod dens Tro!

Kirken skulde være død og magtesløs, dens Lære staa i Modstrid med „de videnskabelige Forskninger“; der toges derfor intet Hensyn til Kristi Kirke i Statens Love, i Ungdommens Opdragelse, i det menneskelige

Samfunds Grundsætninger og Leveregler, — men se, det ene „videnskabelige Resultat“ modsiger det andet, og endog Kirkens Modstandere tilstaa, at, langt fra at staa i Modstri til Kirkens Lære, stadfæste Forskningens Resultater den endnu mere; medens Høje og Lave, Rige og Fattige midt i den almindelige sædelige Fordærvelse længes tilbage til Kirkens Love og Grundsætninger!

Kirken skulde være overflødig og død! Men saa giver den netop Beviser paa sin Magt og Uforgængelighed! Maatte man dog alle Vegne indse og fatte, at den er indstiftet af *Ham*, som døende besejrede og saliggjorte Verden! Maatte ogsaa for Kristi Kirke efter Langfredagen følge Paaskefestens Alleluja!

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Siden Rigsdagen i Worms var det blevet indlysende, at Luther og hans Medforbundnes Forehavende tilsigtede en fuldstændig Omstyrtning af hele det tidligere Kirkevæsen, og hermed tillige af alle bestaaende Rets-tilstande. Af denne Grund trak Alle, som ikke ønskede en saadan Omvæltning sig tilbage fra ham. De tidligere Lovtaler forstummede, og Mange af dem traadte afgjort i Skranken for den gamle Kirke. Allerede i Maj 1521 beklagede *Erasmus* meget af det, han tidligere havde skrevet, og forudsaa røveriske Tilegnelser af Kirkegodset, Oprør, Borgerkrig og de videnskabelige Studiers Undergang.

Mest afgjort viste dette Omslag i Stemningen sig hos Tidens første Retslærde *Ulrich Zasius*. Ogsaa han havde tidligere haabet, at Luthers Optræden skulde føre

til en Forbedring af de kirkelige Tilstande; men da Luther nægtede Pavedømmets guddommelige Indstiftelse og Konciliernes Ufejlbarhed, vendte Zasius sig bort fra ham, og efter Wormser Rigsdagen fordømte han afgjort hans revolutionære Adfærd, og beklagede meget, at Melancton misbrugte sine store aandelige Gaver til Forsvar for Luthers Vildfarelser. Den 21. Decbr. 1521 skrev han til en yngre Ven og tidligere Discipel, der havde sluttet sig til Luther: „Du beklager mig, og jeg beklager af ganske Hjærte Dig, en Yngling, som ikke kjender Verden og forlader Kirken, for at løbe efter Skyggebilleder. Vove I paa Grund af Enkeltes Vildfarelser at bringe hele Kirken i Forvirring? I slutte fra Undtagelser til Helheden og kaste Alt imellem hverandre.“ Hvad der fremfor Alt havde bedrøvet ham, var Vanhelligelsen af Messen. „I forkaste de gode Gjerninger,“ fortsætter Zasius, „endskjønt En dog har sagt: „deres Gjerninger følge dem efter; I fordre den evangeliske Frihed, men hvorledes man skal opnaa den, det vise I ikke. Hvad have I for, I ulykkelige Ynglinge, som ere blevne forførte af uvise Doktorer? Du siger, at Du har lært Evangeliet at kjende af selve Kilden, af Christus selv, ikke af Kirkefædrene. Hvem misbilliger det? Ogsaa jeg forsker i Kilden, men overfor tvivlsomme og mørke Steder i Evangeliet, følger jeg Hieronymus', Augustinus', Krysostomus' Udlægelse, ikke Dig og Dine. Hvilket uhørt Hovmod er det dog, at et enkelt Menneske forlanger, at hans Forstaaelse af de hellige Skrifter skal foretrækkes for alle Kirkefædres, for hele Kirkens og Kristenhedens! I sige: Aanden vejleder os! Sig mig, Kjære, hvilken Aand? Er det maaske Guds Aand, som lærer Eder Skjældsord og Forhaanelser? Jeg har lært hos Apostelen Jakobus, at Visdommen er fredsommelig og ærbar.“

I samme Aand som Zasius skrev ogsaa *Bodmann*: „Som saa mange Andre havde ogsaa jeg haabet, at der ved Luther vilde opnaas en for Kirken heldbrin-

gende Reform af det kirkelige Liv. Men Synet af Alt, hvad der foregaar omkring os, viser kun altfor tydeligt, hvor bittert vi Alle have skuffet os. Hvorledes kan man reformere en Anstalt, hvis hele Organisme man i alle dens mange hundreedaarige Overleveringer og Øvelser forkaster og udskriger for skadelig og fordærvelig? Verdslighed og Sanselighed, Begjærlighed efter Penge og Nydelser, Ringeaagt for Lovene, Had og Misundelse og hvad alle disse uædle Lidenskaber hedde, have slaaet dybe Rødder i alle Stænder i Samfundet, de trives som Frugter af vor fordærvede Natur, som i enhver anden saa ogsaa i vor Tidsalder, og desto yppigere trives disse Frugter, jo daarligere Eksempel der gives de lavere Stænder i Samfundet af Gejstlige og Verdslige i de højeste Stænder, af Rige og Fornemme. Men hvorledes forbedrer man alle Klasser af Samfundet ved, at man løsner Tøjlen for deres Lidenskaber for at tilfredsstille Begjærligheden efter Penge og Gods, ødelægger hele den kirkelige Disciplin, ringeaagter og spotter over den kirkelige Straffelovgivning, erklærer Faste og Skriftemaal for unyttige, ja endog skadelige Ting. Vil man standse Begjærligheden efter Penge og Gods ved, at man forestiller de Mægtige de rige Kirkegodser som en let opnaaelig Vinding? sikre og beskytte Familielivets Hellighed derved, at man forkynder Grundsatninger om *Ægteskabet*, der maa bringe enhver alvorlig Kristen til at rødme? Med Kirken og dens Lære har man angrebet al Religion hos Folket, og med den har man tillige borttaget al verdslig Autoritet. Luthers Aand har et storslaaet Præg, men *Hovmod* har bragt ham til Fald. Jeg gad kunne læse i hans Sjæl, hvorledes han selv bedømmer sin Gjerning og dens Følger, og hvorledes han dømmes om de Foretagender, *hvor-til man benytter ham som Redskab!*“

Hvad Luther dømte om sig selv og sin Gjerning lærer man nærmere at kjende af hans fortrolige Meddelelser i Samtaler og Breve. Allerede paa Wartburg

begyndte han at plages af Ængstelser, Tvivl og Samvittighedsnag over sit begyndte Værk. I et Brev af 25. November 1521 klager han saaledes til Augustinerne i Wittenberg; „Hvor ofte har mit Hjærte skjælvnet, straffet mig og forekastet mig sit eneste stærke Argument: Du vil være den eneste Kloge? Alle Andre skulle være i Vildfarelse og have været det i saa lang Tid? Hvad, om det var Dig, som har taget fejl, og ført saa mange Mennesker i Vildfarelser, i hvilke de Alle maa blive evig fordømte?“ Disse Ængstelser vende uophørligt tilbage, og endnu i hans Alderdom vedblev denne indre Stemme, som han udgav for at komme fra Djævelen: „Hvem har kaldet Dig til at prædike Evangeliet paa en Maade, som i mange hundrede Aar ingen Biskop eller Hellig havde dristet sig til? Hvad om Gud ikke havde Behag deri, og Du bar Skylden for alle de Sjæle, som Du har forført?“ Han tilstod sig selv, at det var en betænkelig Sag at befinde sig i Strid med den bedste og største Del af Verden og med Kirkefædre, som Ambrosius, Hieronymus og Augustinus, ja med hele Kirken, og ikke tro dens Lære. Under Pavedømmet var der Fred og Enighed i Kirken; men han havde sønderrevet den og ved sin Lære vakt Forargelse, Tvedragt og Partier, og han kunde ikke nægte, at han var angst og bange derfor. Han giver i det Hele en saa fortvivlet Skildring af dette Samvittighedsnag og disse Ængstelser, som aldrig lode ham i Ro, at den Tanke, at han var Skyld i al den Forstyrrelse, som hans Prædiken havde vakt, „ofte havde jaget ham ind i Helvede, og at Djævelen ofte havde fristet ham til Selvmord.“

For at bringe sin vedvarende Samvittighedsangst til Taushed, arbejdede han sig ind i en polemisk Tale, der i den Grad overskred al Sømmeligheds og Anstændigheds Skranker, at alle besindigt og roligt tænkende Samtidige forbausedes derover. „Det gjælder kun om at skjælde,“ var hans Grundsætning. „Det skal være

min Ros og min Ære, at man skal sige om mig, at jeg har været fuld af onde Ord, af Skjælden og Forbandelser over Papisterne. Jeg vil forbande og udskjelde disse Skurke, til jeg ligger i min Grav, og de skulle aldrig høre noget godt Ord fra mig. Jeg vil med min Tordnen og Lynen ringe dem i Graven! Jeg kan ikke bede uden at bande derved.“

Luthers Sprog overskred i den Grad alle Grænser, at hans tidligere Velynder *Willibald Pirckheimer* fandt, at han „syntes med sin kaaede og frække Tunge enten at være geraadet i Vanvid eller at være besat af en ond Aand.“ Hans Meningsfælle og en af de mest ansete protestantiske Theologer i Schweitz, *Bullinger*, ytrede: „Luther kjender ikke til Maadehold; Alt hvad han skriver, er næsten ikke Andet end Larmen og Skjælden; det er unægteligt og ligger klart for Dagen, at Ingen nogensinde har skrevet tøjlesløser, grovere, mere oprørende og stridende mod al kristelig Tugt og Sømmelighed ved Forhandlinger om store og alvorlige Sager, end Luther; han lægger ret Vind paa at overbyde sig selv i Haansord.“

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 16. Marts højtidligholdt *Sct. Josefs Gilde* sin 4aarige Stiftelsesfest ved Fælleskommunion i Sognekirken, hvortil de fleste Brødre vare mødte, og en festlig Sammenkomst om Aftenen. Under Fælleskommunionen, som fejredes i Forening med den herværende katholske *Svendeforening*, uddeltes ca. 150 hh. Kommunioner.

Under den festlige Sammenkomst om Aftenen, som Gildets Protektor, den højærv. apostoliske Præfekt Msgr. v. *Euch* bærede med sin Nærværelse, bleve 13

nye Brødre optagne af Gildets Præsident, højærv. Hr. Pastor *Braun*. Efter Optagelsen fandt den aarlige Generalforsamling Sted. Formanden Hr. Lærer *Ertner* gav en Oversigt over Gildets Virksomhed og Standpunkt, og Kassereren Hr. *Justiniano* aflagde Regnskab over Gildets Kasse. Derefter tog den højærv. apostoliske Præfekt Ordet og ytrede blandt andet, at det var med den mest levende Interesse, at han havde fulgt og stadig fulgte dette Foretagende i vor Menighed; han vilde ogsaa haabe og ønske, at Sct. Josefs Gildet maatte udvikle sig til et stort Træ, som omfattede alle modne Mænd i vor Menighed. Gildets Fundament var jo sundt og godt, navnlig maatte det fremhæves, at det var ægte kristeligt, en Borgen for, at Gildet ikke havnede i Socialismens vrang og nedbrydende Anskuelse. Om Morgenen havde vi jo netop faaet et Bevis for, at Gildet stod paa det ægte kristelige Grundlag, idet saamange Brødre havde indfundet sig til det fælles Bord ved Herrens Alter og været baade Katholikerne og de tilstedeværende Anderledes-troende til Opbyggelse ved denne deres aabne Bekjendelse af deres katholske Tro.

Hs. Højærværdighed lagde derpaa Brødrene paa Sinde, hvad der med Rette burde forlanges af en ægte Sct. Josefs Broder, at enhver Broder med Flid og Redelighed arbejdede til Gavn for sig og sine Brødre, at han nød det Erhvervede med Maadehold, for, om muligt, at kunne henlægge en lille Spareskilling for kommende alvorlige Dage. Vor Herre havde selv sparet, thi vi læste jo i Evangeliet, at han lod de tiloversblevne Stykker samle i Kurve. Naar han, der er den Mægtigste og Rigeste, sparede, da skete det alene for at give os et Exempel.

Til Slutning ønskede Hs. Højærværdighed Sct. Josefs Gildet en glædelig Fremgang og nedbad over enhver Broder Guds rige Velsignelse. Derefter foretoges Valg af Repræsentanter for 2., 3., 4. og 5. Kreds,

idet samtlige tidligere Repræsentanter gjenvalgte. Sct. Josefs Gildet er forøvrigt stedse gaaet fremad, baade i Henseende til Medlemmernes Antal og Kassens Status. Som extraordinære Gaver er der i Aarets Løb indkommen ad privat Vej 120 Kr. 34 Øre til Gildets Stiftelse, navnlig ved Tegning paa dertil indrettede Lister. Vi ere blevne anmodede om at udtale Bestyrelsens Tak til Bidragyderne og at anbefale Sct. Josefs Gildet til disses fremtidige Velvillie, idet Bestyrelsen har givet Haab om, at der med Tiden ikke alene kan gives Fribolig til gamle Brødre og eventuelt deres Enker, men, om muligt, ogsaa til Andre, der staa udenfor Gildet. Maatte Menighedens Medlemmer da understøtte dette smukke og hensigtsmæssige Foretagende ved fremtidig Velvillie og ivrig Deltagelse.

— (*Ordensdekoration.*) Under 21. Marts er det til-
 ladt Observator ved Kjøbenhavns Observatorium, Kand.
 mag. *C. F. Fechüle*, at anlægge og bære den ham af Hs.
 Majestæt Kejseren af Rusland tildelte Dekoration som
 Ridder af Sct. Anna Ordenens 3. Klasse.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. Marts. Palmesøndag. (Gudstjenesten i Sct. Ansgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag tager Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion sin Begyndelse. Samme Dag afholdes den anden Kvartals-Kollekt af Peterspenge for i Aar. — **31. M.** Ferialdag. — **1. April T.** og **2. O.** Ferialdage (Tirsdag og Onsdag Kl. 8 $\frac{1}{4}$, oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe). —

Skjærtorsdag d. 3. April. Kl. 10 Levitmesse og derefter Procession. Kl. 6 Aften: Andagt til det hh. Sakrament.

Langfredag d. 4. April Kl. 10 Formiddagsgudstjeneste, under hvilken afholdes den af den h. Fader anordnede Kollekt for de hh. Steder i Palæstina. Kl. 6 Aften: Andagt med Prædiken.

Paaskelørdag d. 5. April Kl. 8 Ildens Indvielse, Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og henved Kl. 9 $\frac{1}{4}$ Højmesse med Vesper. — De tre sidste Dage i den stille Uge ere baade Faste- og Abstinentsdage.

Søndag d. 6. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse; Kl. 8 stille h. Messe; Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Mandag d. 7. April. 2. Paaskedag*) (Gudstjenesten som paa Søndagene).

*) De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmsisser** maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser i Præfektorets Kirker og Kapeller inden anden Paaskedag inkl.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedetfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oppertet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 25. Martii, 1890

Secretarius Praefecturae.

Bazar.

Elisabethforeningens Bazar og Tombola, som afholdes i Dag, Palmesøndag fra Kl. 9 Morgen til Kl. 8 Aften og Mandag den 31. Marts fra Kl. 9—5 i Skolelokalerne, Bredgade 69, St. o. G., anbefales til Menighedens velvillige Besøg.

Unio. Paaskesøndag holdes intet Foreningsmøde. — Generalforsamling afholdes Onsdag den 9. April Kl. 9 i Foreningslokalet. Eventuelle Forslag bedes indleverede til Bestyrelsen senest d. 1. April.

Mødreforeningens Møde bortfalder i April Maaned; men Mødrene anmodes om, at ofre den h. Kommunion for Neokommunikanterne og og Konfirmanderne.

Jesu Hjertes Kapel. Skjærtorsdag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse. — Langfredag Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Gudstjeneste; Kl. 6 Aften: Prædiken og Andagt til Jesu Lidelse og Død. — Paaskelørdag Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Gudstjeneste; Højmassen begynder henved Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Paaske-Søndag: Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt. — Anden Paaskedag: Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken.

Rosenkransforeningen. 8—10 Medlemmer af 1ste Afdeling deltage med Slør i Processionen Paaskemorgen Kl. 6. — Intention for April: Førstkommunikanterne og Konfirmanderne.

H. M. Andersen,

Sadelmager & Tapetserer,

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. — Specialitet: Tapetopsætning. Solidt Arbejde og billige Priser. Jærgergade 12. Stuen t. v.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af Helligdage. Annoncer maa indleveres inden Tirsdag Aften.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 14.

Søndagen den 6. April.

1890.

Indhold. Den højhellige Paaskefest. Om Skriftemaalet. En Brev-
vexling mellem den tyske Kejser og Paven.

Den højhellige Paaskefest.

Blandt de mange Fester, som Kirken, styret af Guds Aand, lader os fejre i Aarets Løb, for ligesom at gjenopleve aarlig alle de Tildragelser, som skete i vor Forløsnings Historie, er Paaskefesten den højeste og glædeligste; thi Herrens Opstandelse er, som Apostelen Paulus saa udtrykkeligt erklærer, *vor h. Religions Fundament*, Grundlaget for vor Tro og for vort Haab. Det er Livets Fest over Døden, vi feire, og med Rette højtideligholdes den derfor ogsaa af Kirken paa en saa festlig Maade. Alle dens Bønner og Salmer give Gjenslyd af det frydefulde Jubelraab: Kristus er opstanden, Alleluja! Borttaget er paa denne Dag Forargelsen fra Korset, paa hvilket Livets Ophav døde, de store Hemme-

ligheder ere blevne aabenbare og afslørede, Spaadom-
mene og Forjættelserne ere gaaede i Opfyldelse. Lad
hans Fjender ogsaa glæde sig nok saa meget over det
begaaede Mord, lad dem forsegle Stenen og holde
Vagt ved Graven; alle deres Anstrængelser ere for-
gjæves; den Korsfæstedes Sejr over Døden er desto
herligere.

Den h. Paaskefest udøver hvert Aar sin opløftende,
mægtige Virkning paa den troende Kristens Hjærte.
Paaskefestens Hemmelighed minder os jo ikke alene
om den herlighedsfuldt opstandne Verdensfrelser
Sejr, men skjænker os tillige den tillidsfulde Fortrøstning,
at heller ikke over os Mennesker vil Graven lukke sig
evindeligt, men at der ogsaa for os gives en Opstan-
delse til et nyt og evigt varende Liv. Hvor der vinker
os en saadan Sejrspalme i Møde, der følger den Kristne
med Glæde sin Frelser i Kampen, den Frelser, som har
udrustet ham med sin Sandhed og Naade; og lad ogsaa
vor Vandring gennem Livet være vanskelig og
tornefuld, det salige Haab om en usigelig stor Løn,
som den opstandne Frelser er en Borgen for, skjænker
os Udholdenhed, saa vi ikke blive forsagte paa Halv-
vejen. Ved de store Fester og de ophøjede Sandheder,
som disse Fester forkynde, skjænker Kirken saaledes
sine Børns hele Liv og Stræben en hellig Vielse, og i
deres Lidelser og Sorger baade Lindring, Styrke og
Haab.

„Det er mærkværdigt,“ skriver den aandrige Cha-
teaubriand, „at denne Verdens Magthavere, at de mæg-
tigste Mænd ikke ere i Stand til, at berede Menneskene
en Fest, som kan berede Hjærtet varig Glæde. Det
er ikke nok, at sige til Menneskene: „Glæder eder!“
for at de i Virkeligheden ogsaa glæde sig; man skaber
ikke Glædens Dage, som Sorgens Dage; man byder
ikke med samme Lethed over Smilet, som man kan
fremkalde Sorg.“ Kirken alene har denne Magt over
Hjærterne. Efter den stille Uges tause, opløftende og

gribende Cæremonier, hvormed den klagende omgav Frelserens Kors og Grav, hilser den paa Paaskefesten med jublende Alleluja den gjenopstandne, sejrrige Frelser, og der findes ikke let paa hele Jordens Kreds en troende Kristen, som ikke ogsaa paa den hellige Paaske morgen føler sit Hjærte hæve sig af Glæde og med Sejrssikkerhed skuer henover Døden og Graven ind i et bedre Hinsides.

Paaskefestens Betydning symboliseres paa en smuk Maade ved *Paaskefanen*. Paa gamle og nye Malerier, som fremstille Herrens Opstandelse, holder Frelseren en Fane i Haanden. Ogsaa naar Frelseren fremstilles under Lammets milde og rørende symbolske Billede, bærer han Sejrsfanen med Korset. Førend han fuldbyrdede Forløsningens store Værk havde Frelseren forudsagt: „Naar jeg er bleven ophøjet fra Jorden, vil jeg drage Alt til mig.“ Der maatte altsaa straale over Korsets Hemmelighed et Lys, som var tilstrækkelig klart for Alle. Dette Lys udgaar fra Opstandelsen. Der løses de mørke Gaader; Uretfærdigheden er ikke den Sejrrige, men den Besejrede. Kirken synger om det h. Kors: „*Vexilla regis prodeunt, fulget crucis mysterium,*“ „Din Konges Banner drager frem, se Korset straaler, Jerusalem.“ Korset lyser og straaler for Kirkens Børn, fordi de vide, at den Korsfæstede fejrer sin Opstandelse. Opstandelsen gjør Forløsningen paa Korset utvivlsom og klar, og er tillige en sikker Borgen for Menneskeslægtens evige Haab.

Saaledes er Korset paa Paaskefesten bleven Kristenhedens Fane. Derfor er ogsaa Paaskefanen, den kristne Sejrs skjønneste Symbol, en Korsfane, for at minde os om, at kun ved Korset blev Sejren vunden. Og fordi Kirken i Et og Alt skulde ligne sin Brudgom, saa fejrer den alene sine Triumfer, idet den selv vandrer henad Korsets kongelige Vej.

Hvor mange fjendtlige Faner bleve ikke i Aarhundreders Løb opplantede imod Kristi Paaskefane! Uan-

fægtet har den aldrig vajet her paa Jorden, men stedse sejrrigt. „Hersk midt imellem dine Fjender,“ havde den kongelige Salmist forudsagt. Siden Frelseren er gaaet frem af Graven, adsplitter han sine Fjender. De samle sig atter, men blive atter slaaede tilbage og adsplittede. Først plantedes det jødiske Hads Fane imod ham; han adsplittede dette Folk og spredte det for alle Vinde. I Løbet af tre Aarhundreder var Romerrigets stolte og trodsige Ørnebanner plantet imod Kristi Fane; i Pilati Hus stod det plantet; ved Kristi Kors og ved hans Grav gjenfinde vi det; imod Petrus og Paulus kæmpede den romerske Ørn og i 300 Aar imod Martyrerne. Men hvor er nu det romerske Rige? Det er forsvundet; men Kristi Paaskebanner vajer endnu. Muhameds Standarter droge i Kampen mod Kristi Fane. Hvor er Profetens Rige? Det er adsplittet; men den Opstandnes Fane vajer endnu. Den romerske Ørn viste sig atter under det første franske Kejserdømme; storartet var dens Flugt; mange Lande fløj den henover. Men hvor er den nu? Hvor er han, som gav den til sine Soldater? Død, forvist til en lille, ensom Ø midt ude i Verdenshavet; men Kristi Fane derimod er udødelig, ligesom Kristus selv er udødelig. Om Frelseren med Paaskefestens Korsbanner gjælder til enhver Tid Karl den Stores Valgsprog: „Kristus lever! Kristus sejrer! Kristus triumferer!“

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

Det klareste Indblik ikke blot i de første kristelige Aarhundreders *Lære* om Skriftemaalet, men ogsaa i den den Gang bestaaende *Praxis* faa vi hos *Origines*,

som gjentagende kommer tilbage til, at alle svære Synder maa bekjendes for Præsten, og at han har at bestemme, om de skulle underkastes offentlig Bod eller ikke. I sit Skrift *de oratione*, c. 28 (Migne XI, 529) siger han: „Ligesaa (som de jødiske Præster) vide altsaa ogsaa Apostlene og de, som ere blevne Apostlene lig, som Præster efter den store Ypperstepræst, da de have opnaaet den guddommelige Lægekunsts Videnskab, belærte af Aanden, for hvilke, naar og hvorledes Syndofre maa blive frembaarne, og ikke mindre, for hvilke dette ikke tør ske.“ Bekjendelsen for Præsten, som bliver forudsat paa dette Sted, fordrer han udtrykkelig i sin anden Homili over tredie Mosebog (Migne XII, 418), hvor han beskriver Skriftemaalet som det syvende Middel til at opnaa Syndsforladelse, idet han siger: „Der gives endnu en syvende, rigtignok haard og møjsommelig, Forladelse af Synderne ved Boden, idet Synderen væder sit Leje med Graad, og Taarer blive hans Spise Dag og Nat, og ikke skammer sig ved *at meddele sin Synd til Guds Præst* og at søge Helbredelse hos ham.“ Det forstaar sig af sig selv, at Nævnelser af de sex andre Midler ikke skulle fremstille Skriftemaalet som undværligt; thi disse Midler ere enten for de før Daaben begaaede Synder, eller for mindre Overtrædelser, eller for Nødstilfælde, eller de ere saadanne, som ikke skulle erstatte Skriftemaalet, men forbindes med det.

I den følgende Homili (Migne XII, 429) fremhæver Origines navnlig Syndsbekjendelsens ubetingede Nødvendighed: „Hør, hvad Lovens Orden foreskriver: Naar han har syndet i en af disse Ting, saa skal han udtale den Synd, som han har begaaet. Heri ligger en vidunderlig Hemmelighed, at den befaler at udtale Synden. Thi alt, hvad vi gjøre, maa i ethvert Tilfælde blive udtalt og fremført. Naar vi udføre noget i det Forborgne, naar vi kun begaa det i Ord, eller selv i Tankernes Hemmelighed, maa alt blive gjort bekjendt, alt blive draget frem.“ Dette Sted beviser paa det tydeligste,

at ogsaa de i Tankerne begaaede Dødssynder vare en nødvendig Gjenstand for Skriftemaalet *).

Origines fortsætter saa: „Men det bliver bragt frem af ham, som baade er Ophav til Synden og lokker til den. Thi han tilskynder os nu til at synde og anklager os saa, efter at vi have syndet. Naar vi altsaa nu, mens vi leve, komme ham i Forkjøbet og blive vore egne Anklagere, saa undgaa vi Djævelens, vor Fjendes og Anklagers Ondskab. Indse altsaa, hvorledes Udtalelsen af Synden fortjener Syndens Tilgivelse. Thi naar vi komme Djævelen i Forkjøbet i at anklage, kan han senere ikke mere anklage os, og naar vi blive vore egne Anklagere, saa hjælper det os til Frelse; men naar vi vente, indtil vi blive anklagede af Djævelen, saa geraader den Anklage os til Straf. Thi han vil faa dem til Fæller i Helvede, som han har bevist som Fæller i at synde.“

I den 15. Homili over Levitikus (Migne XII, 590) skjælner *Origines* mellem kanoniske Synder, for hvilke den offentlige Bod kun *engang* var tilladt, og andre Dødssynder, for hvilke man stedse turde gjøre Bod. At Boden for slige ikke-kanoniske Dødssynder frem for Alt har bestaaet i Bekjendelsen, se vi af hans femte Homili over Jeremias (Migne XIII, 308), som tillige viser, hvorledes Tvetydigheden af Ordet „*exomologesis*“, efter at det ogsaa blev anvendt til at betegne den offentlige Bod, foranledigede Brugen af andre Udtryk, som „*kategoria*“ eller „*exagoreusis*“, som udelukkende den egentlige Syndsbekjendelse. Her forklarer *Origines* nemlig Jeremias' Ord Kap. 3, v. 25: „Vi have syndet

---

*) At man i Occidenten tænkte saaledes, fremgaar af *Tertullians* bekjendte Ord (de poenitentia, c. 3: „non facti solum, verum et voluntatis delicta poenitentia purganda, ikke blot Gjerningens, men ogsaa Viljens Forbrydelser maa renses ved Boden,“ og af *Cyprianus*, som (de lapsis c. 28) fortæller, at de Troende skriftede for Præsterne ogsaa hine Fornægtelsens Akter, som de blot havde foresat sig, selv om de ikke havde bragt dem til Udførelse.

for vor Gud“ om Exomologesis eller den ofte 15 Aar varende offentlige Bod for senere ikke paany begaaede kanoniske Synder; de følgende Ord: „fra vor Ungdom af indtil denne Dag“ om Kategoria, Anklagen af de hyppige Synder.

I den tiende Homili over Numeri (IV. Mos.) læse vi (Migne XII, 638): „De Hellige gjøre Bod for deres Synder, føle Smerte over deres Saar, erkjende deres Fejltrin, opsøge Præsten, bede om Helbredelse, forlange Renselsen gennem Præsten.“ Dette Sted beviser i Forening med begge ovenfor anførte tilstrækkeligt, at Origines under Sjælelægen, for hvem den Bodfærdige skal aabenbare sine Saar, kun forstaar *Præsten* og ikke en „skriftkundig Lægmand“, som *Steitz* efter gammelprotestantiske Polemikere vovede at paastaa, medens selv den ivrige Lutheraner *Zezschwitz* tilstaar, at „kun professionel Antipathi kunde forlede til en slig Fordrejelse af de klareste Kjendsgjerninger.“

Origines fremhæver udtrykkeligt, at den blotte Bekjendelse for Gud ikke er nok, i sin 17. Homili over Lukas (Migne XIII, 1846): „Naar vi gjøre dette og aabenbare vore Synder, ikke blot for Gud, men ogsaa for dem, som kunne læge vore Saar og Synder, saa blive vore Synder udslettede af ham, som har sagt: „Se, jeg vil udslette dine Uretfærdigheder som en Sky og dine Synder som en Taage.“

Smukt beskriver *Origines* den af Vorherre til Præsterne overdragne Fuldmagt til at tilgive de angerfuldt skriftede Synder i sin første Homili over 37. Salme (Migne XII, 1369): „Han (Kristus) er vel den højeste Læge, som kan helbrede enhver Svaghed og Sygdom, men ogsaa hans Disciple Petrus eller Paulus ere Læger, ligesom Profeterne og alle, der i Kirken ere indsatte til at være Apostlenes Efterfølgere, til hvem Omsorgen for Saarenes Helbredelse er overdragen, da Gud har bestemt dem til Sjælelæger i sin Kirke; thi vor Gud vil ikke Synderens Død, men venter hans Bod og Bøn.

Endvidere viser den nu forelæste Salme os ogsaa, hvorledes og i hvilket Sindelag vi skulle bede og paakalde Lægen for vore Smerter og Sygdomme, om vi maaske lade os overraske af Forseelser. Naar altsaa Fjenden har overrasket os og saaret vor Sjæl med sine gloende Pile, saa lærer denne Salme os, at vi maa skrifte Synden, efter at den er begaaet.“

Det egentlig klassiske Sted, paa hvilket den store Alexandriner paa den mest anskuelige Maade skildrer os, i hvilket Forhold det sakramentale Skriftemaal stod til Datidens Bodsdisciplin, findes i den anden Homili over samme 37. Salme (Migne XII, 1386). Forklarende 19de Vers bemærker han nemlig; „Vi have allerede ofte sagt, under Udtalelsen af Uretfærdigheden er Syndens Bekjendelse at forstaa. Se altsaa, hvorledes den guddommelige Skrift lærer os, at man ikke tør hemmeligholde Synden i det Indre. Thi omtrent saaledes som de, hvis Maver blive heftigt besværede af ufordøjelige Spiser eller overflødig Vædske eller Forslimelse, ved Opkastning finde Lettelse, saaledes blive ogsaa de, som have syndet, naar de skjule Synden og holde den tilbage i sig, indvortes ængstede og næsten kvalte af Syndens Slim og Vædske. Men hvo, som bliver sin egen Anklager, idet han anklager sig selv og skrifter, han udspyr netop sin Forbrydelse og overvinder derved hele Sygdommens Aarsag. Kun maa du holde omhyggelig Udkig, til hvem du skal bekjende din Synd. Udforsk først Lægen, til hvem du maa forklare Aarsagen til din Sygdom, om han forstaaer at blive svag med den Svage, at græde med den Grædende, om han kjender den Kunst at sørge med og at være medlidende, paa det at du maa udføre Udtalelsen for en saadan, som først har vist sig som en erfaren og barmhjærtig Læge, og følg det af ham givne Raad. Naar han dømmer og forudser, at din Lidelse er en saadan, at den i hele Menighedens Forsamling maa blive fremsat og læget, fordi de andre derved kunne blive opbyggede og du

selv let helbredet, saa maa det blive udført efter omhyggelig Overvejelse og efter hin Læges meget forstandige Raad.“

De anførte Steder vise med Evidents, at efter *Origines* alle svære Synder først maatte bekjendes i det sakramentale Skriftemaal, og at den offentlige Bod kun blev betragtet som en Fyldestgjørelse, Skriftefaderen i visse Tilfælde havde at paalægge. At denne offentlige Fyldestgjørelse efter Skriftefaderens Anvisning ogsaa maatte ydes for aldeles hemmelige, frivillig bekjendte Synder, derom er *Origines* fuldstændig enig med den h. *Irenæus*. Alligevel bemærke vi hos *Origines* allerede en Stræben efter at formilde den gamle Strængighed. Medens *Irenæus* udtaler, som noget, der forstaar sig aldeles af sig selv, at hine Syndere, som ikke vilde tage imod Beskæmmelsen ved den offentlige Bod, derved havde mistet Haabet paa Saligheden, er *Origines* aabenbart tilbøjelig til at indskrænke den offentlige Bod for hemmelige og frivilligt skriftede Synder, og raader derfor til at vælge en indsigtsfuld og medlidende Skriftefader, som kun efter et omhyggeligt Overlæg, og naar der derved er at haabe en virkelig aandelig Nytte, skal forpligte Pøenitenten til at overtage den kanoniske Bod.

Hvad der hos *Origines* kun svagt er antydet, udtaler hundrede Aar senere en syrisk Kirkefader paa den mest eftertrykkelige og bestemteste Maade. Det er *Jakob Aphraates*, Biskop i den h. Matthæus Kloster ved *Mossul*, som i Aaret 337 har skrevet en Afhandling om Boden. Ogsaa *Aphraates* betjener sig med Forkjærlighed af det hos *Origines* saa hyppige Billede om Sjælelægen, som har den Opgave at læge Syndens Saar. Dette Billede byder ham rig Lejlighed til at fremhæve Nødvendigheden af Syndsbekjendelsen for Præsten. Vi læse f. Ex. Side 86 (i „Ausgewählte Schriften der syrischen Kirchenväter Aphraates, Rabulas und Isaak von Ninive“, Thalhofers Bibliothek der Kirchenävrter): „Den i Kampen saarede skammer sig ikke ved at vise sig

til en kyndig Læge og at anbetro sig til ham; thi om end Fjenden har overvundet og saaret ham, saa viser dog Kongen ham efter hans Helbredelse ikke tilbage, men stiller ham atter i sin Hærs Rækker. Saaledes tør ogsaa det Menneske, som Djævelen har overvundet, ikke skamme sig ved at bekjende sin Synd, forlade den og bede om Bodens Lægemiddel. Thi hvo, som skammer sig ved at vise sit Saar, faar Kræft, ved hvilken Skaden udbreder sig over hele Legemet. Hvo, som derimod ikke skammer sig, hans Saar bliver lægt og han kan atter vende tilbage til Kampen. Men hvo, som har paadraget sig Kræft, han kan ikke blive lægt igjen og ikke atter iføre sig den aflagte Rustning. Saaledes gives der ogsaa for den, som er bleven overvundet i vor Kamp, derved en Frelse og Helbredelse, at han siger: Jeg har syndet og forlanger Boden. Men hvo, som skammer sig, kan ikke blive helbredet, fordi han ikke vil vise sine Saar til Lægen, som har modtaget de to Denarer, hvormed han helbreder alle Saarede.“ — Disse to Denarer ere de, som den barmhjærtige Samaritan gav til Værten i Herberget for videre at forpleje den Udplyndrede, og betegne her den Magt til at binde og til at løse, som Kristus har overdraget til sin Kirkes Præster for de Troende, som efter Daaben ere faldne i Synder.“

Man kan ikke fremhæve den ubetingede Pligt, at skrifte alle svære Synder for Præsten, paa en skarpere og mere indtrængende Maade, end det sker her. Den falske Skam, som *Aphraates* advarer imod, er her allerede aldeles den samme, som vore Dages Prædikanter have for Øje, nemlig Skyen for det hemmelige sakramentale Skriftemaal, medens de ellers meget lignende Vendinger hos *Tertullian* fortrinsvis ere rettede mod Skyen for den offentlige Bod. Dette bliver endnu stadfæstet ved den følgende Tiltale til Skriftefædrene, som foreholder dem den tredobbelte Pligt, at bevæge deres Poenitenter til et oprigtigt Skriftemaal, at absolvere

alle angerfulde Skriftebørn og ikke at forpligte nogen for hemmelige og i Skriftemaalet bekjendte, ja ikke engang for denuncerede og tilstaaede Synder, til offentlig Bod, for ikke at bringe de Troende i ilde Rygte hos den kristelige Kirkes Fjender. *Aphraates* fortsætter nemlig (S. 87): „Men det sømmer sig, at ogsaa I Læger, Disciple af hin, vor allerhelligste Læge, ikke nægte Lægemedlet til dem, der trænge til det. Giver Bodens Lægemeddel til den, som viser Eder sit Saar, og advarer den, som skammer sig for at vise Eder sin Lidelse, at han ikke skjuler den for Eder. Naar han saa har blottet det for Eder, saa stiller ham ikke i Gabe-stokken, at ikke for hans Skyld ogsaa de Sejrrige af vore Fjender og Hadere skulle blive holdte for Besejrede. Thi naar af en Hærskare Dræbte falde, saa tilregne Fjenderne det Alle som et Nederlag. Omvendt søge de, som ikke ere blevne saarede, at helbrede deres saarede Kammeraters Saar og aabenbare dem ikke til deres Fjender. Thi naar de vilde aabenbare dem til enhver, saa vilde jo hele Hæren derved komme i et slet Rygte. Men ogsaa Kongen som den øverste Krigsherre vredes over dem, som blotte hans Hær, og de faa haardere Slag af ham, end de i Krigen Saarede have faaet.“

Efter denne energiske Misbilligelse af at nøde frivillig bekjendende eller overbeviste Syndere til kanonisk Bod, taler *Aphraates* atter om den sakramentale Synds-bekjendelses Fuldstændighed og Oprigtighed, som allerede hos ham fremtræder som den vigtigste og vanskeligste Bestanddel af Bodens Sakrament, man ikke noksom kan indskjærpe. Derfor siger han (S. 88): „Men naar de Saarede ikke ville vise deres Saar, saa kunne Lægerne ikke dadles for, at de ikke have helbredet de Syges Saar. Og naar de Saarede ville skjule deres Saar, kunne de ikke mere bære Rustningen, fordi de have paadraget sig Kræft. Naar de alligevel, skjønt de lide af Kræft, vove at anlægge

Rustningen og drage i Kampen, gjør Panseret dem hede, deres Saar gaa i Forraadnelse, og de maa dø. Naar saa de, for hvem de havde skjult deres Saar, finde deres Lig, saa spotte de over hines hele Forstillelse, som havde fortiet deres Saars Smerter, og tillade ikke engang, at der bliver givet dem en ordentlig Begravelse, idet man betragter dem som onde og frække Daarer. Men ogsaa den, som har vist sit Saar og er bleven helbredet, maa omhyggeligt skaane det helbredede Sted, for at han ikke igjen skal blive saaret paa det. Thi Helbredelsen af En, som er bleven saaret for anden Gang, er selv for en kyndig Læge vanskelig.“

Ogsaa paa S. 92 findes en Formaning til Skriftefædrene, som *Aphraates* her kalder „dem, der have Nøglerne til Himlens Porte“, og ligefrem advarer imod at udelukke de Bodfærdige fra Kirkens Samfund, fordi de derved kun fuldstændigt vilde blive overvundne af Djævelen.

(Fortsættes.)

En Brevvexling

mellem

den tyske Kejser og Paven

har fundet Sted i Anledning af den internationale *Arbejder-Konference*, som traadte sammen i Berlin den 15. Marts. Kejserens Skrivelse er dateret den 8. Marts og kontraseret af Fyrst Bismarck. Sandsynligvis er der gaaet en diplomatisk Meningsudvexling forud angaaende Vatikanets formelle Deltagelse i Konferencen. Leo XIII har af forskjellige Grunde givet Afkald paa at deltage ved en speciel Delegeret i Konferencen, og Kejseren har derfor grebet til et passende Middel, for ikke alene at sikre Konferencen den h. Faders Understøttelse, men ogsaa for at lade den katholske Kirkes Overhoveds Anskuelser og Hensigter komme til orde paa Konferencen.

Dels sendte han den h. Fader Konferencens Program og bad ham om hans Bistand; dels kaldte han Fyrstbiskop *Kopp* af Breslau til at deltage i Konferencen. *Den kejserlige Skrivelse* havde følgende Ordlyd:

„Til Hs. Hellighed, Pave Leo XIII. Ophøjede Pave! De ædle Midler, ved hvilke Deres Hellighed altid har gjort Deres Indflydelse gjældende til Fordel for de Fattige og Arveløse i det menneskelige Samfund, berettiger mig til det Haab, at *den internationale Conference*, som efter min Indbydelse vil træde sammen i Berlin den 15. Marts, vil tildrage sig Deres Helligheds Interesse, og at De med Sympathi vil følge Forhandlingerne, der sigte til at forbedre de arbejdende Klassers Kaar. Under dette Synspunkt anser jeg det for min Pligt at tilstille Deres Hellighed det *Program*, der skal tjene som Grundlag for Konferencens Arbejder, hvilke sikkert i høj Grad vilde blive lettede, ifald Deres Hellighed vilde lade det humane Værk, jeg tilstræber, blive Deres velgjørende Understøttelse til Del. Jeg har indbudt *Fyrstbiskoppen af Breslau* til at deltage i Konferencen som *min Delegerede*, thi jeg véd, at han er gennemtrængt af Deres Helligheds Hensigter. Jeg griber denne Lejlighed til paany at forsikre Deres Hellighed om min Agtelse og personlige Hengivenhed. *Wilhelm.*“

Den h. Fader udtaler i sin Svarskrivelse af 14. Marts i en hjertelig Tone sin Glæde over Kejserens Forehavende og sender ham sin Tak og sin Lykønskning. Idet han henviser til sine ældre og nyere Kundgjørelser angaaende det sociale Spørgsmaal, fremhæver han udtrykkelig, at han har fremstillet for „Alle og Enhver, ogsaa for Regeringerne“, de specielle Pligter og Opgaver i dette Anliggende. Blandt Emnerne for Raadslagningerne nævner Pave Leo ikke alene Børnenes og Kvindernes Beskyttelse og Søndagshvilen, men ogsaa „en bedre Fordeling af Arbejdet efter hver Enkelts *Kræfter*“, saa at den h. Fader ogsaa allerede henviser til det videregaaende Punkt: Maximalarbejdsdagen. Meget træffende er Betegnelsen for Konferencens Opgave i Almindelighed: „at forhindre, at man udbytter Arbejderen som et lavt Redskab, uden Hensyn til hans Menneskeværdighed, hans Moralitet og hans huslige Arne.“ Udførligt omtaler den h. Fader navnlig, at den *religiøse* Paavirkning og *Kirkens* Virksomhed er uund-

gaaelig nødvendig til Løsningen af det sociale Spørgsmaal. *Den pavelige Svarskrivelse* lyder saaledes:

„Majestæt! Vi takke Deres Majestæt for den Skrivelse, De har tilstillet Os, for at paakalde Vor Interesse for den internationale Konference, der skal træde sammen i Berlin og drøfte Midlerne til at forbedre de arbejdende Klassers Kaar.

„Det er Os fremfor Alt behageligt at kunne lykønske Deres Majestæt til at have viet Deres alvorlige Opmærksomhed til et saa værdigt Anliggende, som interesserer hele Verden. Dette Anliggende har i Virkeligheden ingensinde ophørt at beskæftige Os selv, og det af Deres Majestæt paabegyndte Værk opfylder et af Vore kjæreste Ønsker. Allerede tidligere have Vi, som Deres Majestæt vil mindes, udtalt Vore Tanker om denne Sag; og med Vore Ord have Vi til Gunst for den henvist til den katholske Kirkes Lære. Som denne Kirkes Overhoved have Vi for kort Tid siden atter mindet om denne Lære; og for at denne vanskelige og vigtige Opgave kan blive løst i Overensstemmelse med Retfærdigheden, og for at de arbejdende Klassers berettigede Interesser kunne blive sikrede, som de fortjene, have Vi paapeget for Alle og Enhver, ogsaa for Regeringerne, de Pligter og særlige Opgaver, som paahvile dem.

„Uden Tvivl vil Regeringernes fornyede Virksomhed bidrage mægtigt til Opnaaelsen af det forønskede Maal. Fællesskab i Anskuelse og Lovgivning, i det mindste forsaavidt de forskellige Betingelser og Forhold tillade det, vil bringe Spørgsmaalet henimod en billig Løsning. Ogsaa Vi ville i enhver Henseende understøtte Konferencens Raadslagninger, som gaa ud paa at *forbedre Arbejdernes Stilling*, f. Ex. en bedre *Fordeling af Arbejdet* efter hver Enkelts Kræfter, Alder og Kjøen, *Hvile paa Herrens Dag* og i Almindelighed Alt, hvad der vil forhindre, at man udbytter Arbejderen som et lavt Redskab uden Hensyn til hans Menneskeværdighed, hans Moralitet og hans huslige Arne.

„Imidlertid er det ikke undgaaet Deres Majestæts Opmærksomhed, at den heldige Løsning af et saa vigtigt Spørgsmaal, foruden den verdslige Autoritets fornuftige Indgriben, ogsaa udkræver Religionens mægtige Hjælp og *Kirkens* velgjørende Aktion. I Virkeligheden er den religiøse Følelse ene i Stand til at sikre Lovens

hele Virkning, og *Evangeliet* er den eneste Lovbog, i hvilken den sande Retfærdigheds Principer findes nedlagte, den gjensidige Menneskekjærligheds Grundsætninger, der skal forene alle Mennesker som Børn af samme Fader og Medlemmer af samme Familie. Religionen vil lære *Arbejdsgiveren* at agte Menneskeværdigheden hos Arbejderen og behandle ham med Retfærdighed og Billighed; den vil vække Pligtfølelse og Troskab i *Arbejderens* Samvittighed og gjøre ham sædelig, maadeholden og ærlig. Den Omstændighed, at Samfundet har tabt de religiøse Grundsætninger af Øje og har forsømt og miskjendt dem, har bevirket, at Samfundet nu rystes i sin Grundvold. At kalde dem tilbage og sætte dem i Kraft paany er det eneste Middel, ved hvilket Samfundets Grundvold kan befæstes, og Fred, Orden og Trivsel sikres. Det er Kirkens Op-gave at prædike disse Grundsætninger og Lærdomme og udbrede dem i hele Verden, og det tilkommer den derfor at øve en vis Indflydelse paa Løsningen af det sociale Spørgsmaal. Denne Indflydelse have Vi udøvet og ville fremdeles gjøre det for de arbejdende Klassers Vel. *Biskopperne* og den højere Gejstlighed, understøttet af *Klerus* vil handle paa samme Maade i deres Diocesar, og Vi haabe, at denne heldbringende Virksomhed fra Kirkens Side, langt fra at blive lammet af den verdslige Magt, vil finde Hjælp og Beskyttelse hos den. Som Borgen herfor have Vi paa den ene Side den Interesse, Regeringerne nære for disse vigtige Spørgsmaal, paa den anden den venlige Opfordring, Deres Majestæt har rettet til Os.

„Vi udtale de varmeste Ønsker for, at Konferencens Arbejder ville føre til frugtbringende Resultater og fuldtud svare til de almindelige Forventninger. Før end Vi slutte, ville Vi udtale den Tilfredsstillelse, Vi følte, da Vi erfarede, at Deres Majestæt havde indbudt Fyrstbiskop *Kopp* af Breslau, til at deltage i Konferencen som Deres Majestæts Delegerede. Han vil sikkert føle sig højt æret ved dette Bevis paa Tillid, som Deres Majestæt saaledes har givet ham.

„Endelig udtale Vi for Deres Majestæt de oprigtige Ønsker, Vi nære for Deres Majestæts og den kejserlige Families Vel. *Leo P. M. XIII.*“

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 6. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse; Kl. 8 stille h. Messe; Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Mandag d. 7. April. 2. Paaskedag (Gudstjenesten som paa Søndagene). — 8. T., 9. O., 10 To., 11. F. og 12. L. Oktavdage.

Søndag den 13. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første h. Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“.

Jesu Hjertes Kapel.

Paaske-Søndag: Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse med Prædiken; Kl 6 Aften: Festandagt. — Anden Paaskedag: Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling istedetfor den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. To af Forstanderne ville ligesom i Fjor foretage Indsamlingen.

Kirkeforstanderskabet.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant opportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 25. Martii, 1890

Secretarius Praefecturae

Unio. Paaske-søndag holdes intet Foreningsmøde. — Generalforsamling afholdes Onsdag den 9. April Kl. 9 i Foreningslokalet. Flere Valg foretages.

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion paa den h. Paaske-søndag; dog behøve Medlemmerne ikke at samles i Kongregations-Kapellet.

Bazaren. Ved Lodtrækningen blev Skibet vundet paa Nr. 83; Maleriet paa Nr. 55 og Dukken paa Nr. 71.

Uhrmagerlærling. En flink Dreng kan antages i Lære hos E. A. Olsen, Borgergade 6.

L. W. Madsen,

Kurvemager-Forretning,

82, Gl. Kongevøj 82,

lige for Værnedamsvej.

Bladet udgivet senere paa Grund af Helligdagene.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 15.

Søndagen den 13. April.

1890.

Indhold. For Førstkommunikanterne. Om Skriftemaalet. Efterretninger: Kjøbenhavn.

For Førstkommunikanterne.

I de tre første Aarhundreder efter Kristus have Hedningerne dræbt mange Kristne, fordi disse ikke vilde tilbede Afgudsbillederne. Navnlige i Rom bleve Tusinder og atter Tusinder pinte og henrettede. De Døde begravede man i underjordiske Gange, som nu kaldes Katakomber, og disse Katakomber vare ogsaa de første kristelige Kirker.

Engang, da mange Kristne sad i Fængslet og snart skulde henrettes, læste den fromme Præst Dionysius den h. Messe i Katakomberne. Efter at Brødet var blevet forvandlet til Herrens Legeme, kommunikerede Præsten og de fromme Kristne. Men ogsaa de stakkels Fanger havde gjærne endnu en Gang modtaget deres Frelser i Alterets allerhelligste Sakramente inden deres Død. Men hvem skulde bringe dem den

h. Kommunion ind i Fængslet? Vejen derhen var lang og førte igjennem Byen Roms Gader, og Hedningerne kjendte alle de kristne Præster. Dersom en af dem havde vist sig paa Gaden, vilde de hedenske Romere have dræbt ham og endog taget det allerhelligste Sakramente fra ham og vanæret det.

Den h. Kommunion laa paa Alteret, og Præsten Dionysius vendte sig om, for at se, hvem af de Forsamlede vel sikrest kunde overbringe den til Fangerne. Før end nogen Anden kunde træde frem, knælede den unge Ministrant *Tarcisius* ved hans Fødder. Med et troskyldigt, yndigt Ansigt, udstrakte han Hænderne, beredt til at modtage det allerhelligste Sakramente.

„Du er altfor ung, mit Barn!“ sagde Præsten venlig og rørt ved Synet af Drengen.

„Min Ungdom, ærværdige Fader, vil netop være min bedste Beskyttelse. O, nægt mig dog ikke denne store Ære!“ Taarerne stode Drengen i Øjnene, og hans Kinder glødede af andægtig Rørelse, i det han sagde disse Ord. Han strakte bedende sine Hænder ud, og hans Bøn var saa indstændig og modig, at Præsten ikke kunde modstaa. Han tog det allerhelligste Sakramente, som omhyggelig var indsvøbt i et lille Klæde, og lagde det i hans Hænder, idet han sagde:

„Betænk, Tarcisius! hvilken Skat, der bliver betroet til din svage Omsorg; undgaa paa din Vej de offentlige Pladser, og betænk, at man ikke skal „give det Hellige til Hunde og kaste Perler for Svin.“*) Vil du trolig bevare Guds hellige Gaver?“

„Jeg vil hellere dø, end forraade dem!“ svarede den fromme Dreng, da han skjulte den himmelske Skat i Barmen af sin Tunica og tiltraadte med glad Ærefrygt sin Vej. Paa hans Ansigt udprægede sig en for hans Alder usædvanlig Alvor, da han med lette Skridt ilede igjennem Staden, idet han omhyggeligen

---

*) Matthæus 7, 6.

baade undgik de mere befærdede Gader og de altfor ensomme Stræder.

Da han kom i Nærheden af Døren til et stort Hus, saa Ejerinden af samme, en rig Dame uden Børn, ham og blev forbauset over hans Skjønhed og det yndige Udtryk i hans Ansigt, idet han ilede forbi med Armene paa Kors over Brystet. „Vent et Øjeblik kjære Barn!“ sagde hun, i det hun traadte ham i Vejen; „sig mig hvad du hedder, og hvor dine Forældre bo.“

„Jeg er Tarcisius, en forældreløs Dreng,“ svarede han og saa smilende op; „og jeg har ingen anden Bolog end kun en, om hvilken du maaske ikke gjerne vilde høre noget.“

„Da kom ind i mit Hus og hvil dig lidt; jeg ønsker at tale med dig. O, havde jeg et Barn som dig.“

„Ikke nu, ædle Dame, ikke nu! Jeg har et meget vigtigt og helligt Ærinde at besørge, og jeg kan ikke tøve et eneste Øjeblik.“

„Da lov mig at komme i Morgen; dette er mit Hus.“

„Dersom jeg endnu lever, skal jeg komme,“ svarede Drengen med et venligt Blik. Han forekom hende som et Bud fra en højere Sphære. Hun saa længe efter ham, og efter et kort Overlæg besluttede hun at følge ham. Men strax derpaa hørte hun en Larm og et skrækkeligt Skrig; hun blev staaende, indtil det var forbi, og gik derpaa atter videre.

Imidlertid ilede Tarcisius frem, i sine Tanker beskjæftiget med noget bedre, end med at arve den rige Dame. Han kom paa en fri Plads, hvor nogle Dreng, der lige var komne fra Skolen, vilde begynde at lege.

„Der mangler netop En endnu til Legen; hvor finde vi ham?“ sagde en af dem.

„Fortræffeligt!“ udraabte en Anden, „der kommer just Tarcisius, som jeg ikke har set i et helt Aarhun-

drede. Han var tidligere en god Kammerat ved alle vore Lege. — Kom, Tarcisius!“ tilføjede han, i det han holdt paa ham, „hvor hen saa hurtig? kom, du maa lege med os; du er en rar Dreng.“

„Jeg kan ikke nu, Petilius! jeg kan virkelig ikke. Jeg har et meget vigtigt Ærinde at besørge.“

„Men du skal!“ raabte den Første, en stærk og trættekjær Dreng, og holdt fast paa ham. „Jeg taaler ingen Egensindighed, naar jeg vil Noget. Kom derfor strax og leg med!“

„Jeg beder dig,“ sagde den stakkels Dreng ængstelig, „lad mig gaa!“

„Ingen Snak,“ svarede den Anden. „Hvad er det du saa omhyggelig skjuler i din Barm? Et Brev nok? Nu, det vil ikke blive fordærvet, om det er en halv Time udenfor sin Rede. Giv mig det; jeg vil gemme det saalænge, indtil Legen er forbi.“ Dermed greb han i hans Bryst efter Helligdommen.

„Aldrig, aldrig!“ svarede Barnet, idet han vendte Øjnene mod Himmelen.

„Jeg vil sé det!“ sagde den Anden barsk; „jeg vil vide, hvad det er for en vidunderlig Hemmelighed.“ Han begyndte paa en raa Maade at trække Drengen frem og tilbage. En Hob Mennesker samledes omkring dem, og Alle spurgte nysgjerrigt, hvad der var paa Færde. De saa en Dreng, der med korslagte Arme syntes at være begavet med en overnaturlig Kraft, da han modstod en meget større og stærkere Drengs Bestræbelser for at fravriste ham, hvad han bar. — Alt, Stød og Slag, syntes at være forgjæves: han led Alting uden at knurre og uden at slaa igjen; men han gav ikke efter.

„Hvad er det? Hvad kan det være?“ begyndte den Ene at spørge den Anden. Da gik en fornem Romer tilfældig forbi. Han kjendte Tarcisius, og sagde i en foragtelig Tone: „Hvad det er? Intet andet, end en Kristen, som bærer Hemmelighederne.“

Dette var nok. Hedningernes Nysgjerrighed efter at se de Kristnes *Hemmeligheder*, og deres Ønske om at forhaane dem, var ved hans Ord bleven vakt, og fra alle Sider raabte man nu til Tarcisius, at han skulde vise, hvad han bar. „Aldrig i mit Liv!“ var hans eneste Svar. Et heftigt Næveslag af en Smed bedøvede ham næsten aldeles, og hans Blod flød ud af Saaret. Det ene Slag fulgte det andet, indtil han endelig faldt til Jorden bedækket med Buler, men endnu altid holdende Hænderne fast for Brystet. Pøbelen trængte frem, og man vilde netop frarive ham hans højhellige Klenodie, da de Elendige pludselig følte dem med Kæmpekraft stødte fra hverandre til Højre og til Venstre. Nogle tumlede tilbage til den anden Ende af Pladsen, andre bleve, de vidste ikke hvorledes, drejede rundt og kastede til Jorden; de øvrige toge Flugten. En stor atletisk Officer, som tilhørte den kristne Menighed, havde anrettet denne Forvirring. Saasomt han havde ryddet Pladsen, lagde han sig paa Knæ og løftede med Taarer i Øjnene det forslaaede og afmægtige Barn op, saa sagte og ømt, som en elskende Moder kunde have gjort det. Han spurgte ham derpaa i den blideste Tone: „Er du bleven haardt saaret, Tarcisius?“

„Det gjør ikke noget, Quadratus?“ svarede Drengen, i det han smilende slog Øjnene op; „men jeg bærer de guddommelige Hemmeligheder; bring dem blot i Sikkerhed.“

Soldaten tog nu Drengen med tidobbelt Ærefrygt paa sine Arme, — han bar jo ikke alene et ungdommeligt Offer, en Martyrs Relikvier, men Martyrernes Herre og Konge selv og den evige Forløsnings guddommelige Offerlam. Barnet lænede sit Hoved fortrolig op til den kraftige Soldats Hals, men Hænderne slap ikke et Øjeblik den betroede Skat, og den ædle Bærer følte ikke noget til denne dobbelt hellige Byrdes Tyngde. Han blev ikke opholdt af Nogen, førend

en Dame mødte ham og saa forbauset paa ham. Hun nærmede sig og saa nærmere til hvad han bar. „Er det muligt,“ udraabte hun med Rædsel. „Er det Tarcisius, som jeg for faa Øjeblikke siden endnu saa at være saa smuk og yndig? Hvem mon der har gjort det?“

„Ædle Dame!“ svarede Quadratus, „de have myrdet ham, fordi han var en *Kristen*.“

Damen saa Barnet lige i Ansigtet. Det slog Øjnene op, saa smilende paa hende og opgav Aanden. Af dette Øjekast udstraalede Troens Lys ind i hendes Sjæl: hun blev snart efter ogsaa en Kristen.

Den ærværdige Dionysius kunde næppe se for Graad, da han løftede Barnets Hænder op og tog det Allerhelligste urørt ud af dets Barm; og han syntes, at Drengen endnu mere lignede en Engel nu, da han sov Martyrens blide Slummer, end for næppe en Time siden, da han endnu levede. Quadratus bar ham selv til Kallist's Cømeterium, hvor han blev bisat under de ældre Troendes lydelige Beundring; og senere forfattede den h. Pave Damasus (som døde i Aaret 384) følgende versificerede Gravskrift over ham, hvilken Ingen kan læse, uden tydeligt at erkjende, at Troen paa den sande og virkelige Nærværelse af Herrens Legeme i den hellige Eucharistie den Gang var den selvsamme i Kirken, som endnu i vore Dage:

„Medens den hellige Dreng *det Hellige* bærer i Løndom, ham overfalder den larmende Hob at vanære det Hellige; men Tarcisius vilde opofre hellere Livet, end til Rasendes Haand forraade de himmelske Lemmer.“

Det romerske Martyrologium omtaler den h. Tarcisius under 15. August, paa hvilken Dag hans Minde blev fejret i Kallist's Cømeterium. Derfra bleve, som en gammel Indskrift beretter, hans Relikvier senere bragte til St. Sylvester-Kirke i Campo.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

Imod Slutningen af sin Afhandling taler *Aphraates* om Munke, som vare blevne utro imod deres Løfter, og siger (S. 102): „Omendskjønt de ere skyldige, saa søgte de dog at udgive sig for at være retfærdige. Omendskjønt deres Synder ere os bekendte, saa ville hine, som fremture i dette forkerte Sindelag, dog ikke træde hen til Boden, og dø saaledes for deres falske Skams Skyld den anden Død, uden at tænke paa at randsage deres Samvittighed.“ Her er uden Tvivl tale om saadanne, som vare blevne denuncerede hos Biskoppen, men som vægrede sig ved at tilstaa deres Skyld og at sone den ved en angerfuld Bod.

Saa vender han sig atter med følgende Ord imod en altfor stor Strængthed i Bodsdisciplinen: „Atter gives der andre, som vel bekjende deres Synder, men hvem ingen Bod bliver bevilget. O Kristi Husforvalter, forund din Medbroder Boden og betænk, at din Herre ikke viste de Bodfærdige tilbage.“

Hos *Aphraates* finde vi den Retning, som i sin Begyndelse viste sig hos Origines og stræbte at indskrænke den offentlige Kirkebod til notoriske Forbrydelser, allerede næsten fuldstændig uddannet. De Forandringer, som Bodsdisciplinen i Orienten fik ved *Nectarius*, svare ganske til hans Anskuelser, for hvis praktiske Gjennemførelse ogsaa *Aphraates* sikkert allerede har virket til sin Tid og i sine Kredse, da han var en meget indflydelsesrig Biskop, som da ogsaa en Synode i *Seleucia* overdrog til ham at affatte en Encyklika til de Kristne i Persien. Meget lærerigt er det nu at lægge Mærke til, hvorledes med Indskrænkningen af den offentlige Bod strax det sakramentale Skriftemaal træder stærkere frem, ikke som om det før ikke

havde været til, men fordi det ved Siden af den meget mere besværlige og beskæmmende kanoniske Bod stod som en meget taalelig Byrde. Medens derfor hine hos Kirkefædrene saa hyppige Bevæggrunde til Skrifte og Bod (som: bekjende eller brænde; bedre nu at lide en frivillig Beskæmmelse, end engang at blive til Skamme for hele Verden; for den evige Frelse tør Intet være os for svært; vi kunne vel ved at tie narre Menneskene, men ikke Gud; den fortiede Synd er som en fortiet ondartet Byld; ved Bekjendelsen bliver Synden kastet op lig en ufordøjelig Spise) hos *Tertullian* direkte gaa paa den af Skriftefaderen paalagte offentlige Bod, anvender allerede *Origines* dem stundom, *Aphraates* altid paa den sakramentale Bekjendelse.¹⁾ Det er et mærkeligt Sammentræf, at netop de eneste orientalske Sekter, som helt eller dog næsten helt have opgivet Skriftemaalet, nemlig den *nestorianske* og den *koptisk-monophysitiske*, ere opstaaede i de to Lande, til hvilke Hovedvidnerne for det sakramentale Skriftemaal *Origines* og *Aphraates* hørte.

Kopterne, hos hvem Skriftemaalet er saa godt som forsvundet, kunne overbevises af *Origines'* Skrifter om, at deres rettroende Forfædre ved det tredie Aarhundredes Begyndelse ansaa den sakramentale Bekjendelse for Præsten som ufravigelig nødvendig til Syndernes Forladelse. Rigtignok er dette Vidnesbyrd her neppe nødvendigt, fordi vi netop om Skriftemaalets Afskaffelse hos de hæretiske Kopter besidde de nøjagtigste og tilforladeligste Meddelelser af *Renaudot* og *Fos. Sim. Assemani*. Det er en bekjendt Sag, at først i det tolvte

---

¹⁾ Ved Siden af bruger ogsaa *Origines* endnu hyppigt de samme Tanker til at anbefale den kanoniske Bod, f. Ex. i den gribende Begyndelse til den anden Homili over den 37. Psalme, i hvilken han skildrer en Bodfærdig, som for at undgaa Skammen paa Dommedagen og Helvede, ikke vil være nogen kalket Grav, men bliver sin egen Anklager, frivillig aabenbarer sine skjulte Synder og ved Exomologesis søger sine Saars Helbredelse.

Aarhundrede flere koptiske Patriarker under de taabeligste Paaskud søgte at afskaffe det indtil da almindeligt som nødvendigt betragtede specielle Skriftemaal, hvorved de i Begyndelsen ikke blot fra deres Troesfællers, de *syriske Jakobiters Side* (der ligesom *Grækerne* og *Armenierne* have bibeholdt Skriftemaalet indtil den Dag idag), men ogsaa fra flere *ægyptiske Munkes Side* fandt den alvorligste Modstand.¹⁾

Langt vigtigere er det, at *Aphraates* bevidner os Persiens Katholikers Tro paa Skriftemaalets Nødvendighed ved Begyndelsen af det fjerde Aarhundrede; thi *Nestorianismen*, som ikke er andet end den hæretiske Fortsættelse af det persiske Riges indtil det femte Aarhundrede rettroende Kristenhed, har helt afskaffet Skriftemaalet, uden at man nøjere kan paavise Tid og Maade for denne Afskaffelse. Vi finde desangaaende kun en ubestemt Antydning fra det sextende Aarhundrede, idet Patriarken *Johannes Gulaka* erklærer, Skriftemaalet havde tidligere ogsaa været i Brug hos Nestorianerne, men var ved en ugudelig Tyran blevet afskaffet med Vold og Blodsudgydelse (B. O. III, I, S. 532).

Ebedjesu lærte i det fjortende Aarhundrede endnu i sin nestorianske Dogmatik Skriftemaalets Nødvendighed og sakramentale Værdighed. Hvorledes det nu end forholder sig dermed, saa meget er nu ved *Aphraates* i ethvert Tilfælde fastslaaet, at de Kristne i Persien før deres Frafald til Nestorianismen gik til Skrifte og holdt det for nødvendigt til Sjælens Frelse.

---

¹⁾ Samtidige Forfatteres Fortælling om, at navnlig den *sketiske Ørken*s Munk energisk traadte ind for Skriftemaalet, stadfæstes ved Cod. add. Mus. Brit. 14607, fol. 68. 69. Her har nemlig en Munk fra Gudsmodersklosteret skrevet følgende Randglosser til et Sted af *Isaak af Antiochien*, hvor Davids Bekjendelse foreholdes som Mønster for dem, der vove at skjule deres hemmelige Synder for Præsten, med Hensyn tagen til hin Kontrovers: *ch'zî mand'jânûthâ* (se der Skriftemaalet), *ch'zî sch'rârâ* (se der Sandheden).

Den *hl. Ephræm* synes paa lignende Maade som *Aphraates* at have stræbt hen til en Indskrænkelse af den offentlige Bod og Bodssakramentes Forbindelse med forudgaaende Denunciationer, Undersøgelser og Tilstaaelser før den biskoppelige Bodsdomstol. I det Mindste giver han Biskop *Abraham* af *Nisibis* i et til dennes Inthronisation i Aaret 361 forfattet Digt (S. *Ephræmi carmina nisibena*, ed. Bickell, S. 118) det Raad, han skulde, naar en Synd blev angivet hos ham, ved egen Bøn og Faste udvirke Synderen Omvendelsens Naade og at han frivillig tog imod Boden, hvormed dog vel Opnaaelsen af Tilstaaelser ved en judiciel Fremgangsmaade skal fremstilles som mindre hensigtsvarende, navnlig da der umiddelbart derpaa følger en Advarsel til *Abraham* imod at laane Øre til alle og enhver, hvad der synes at tyde paa Anklagere.

Medens det fjerde Aarhundredes syrisktalende Kirkefædre allerede forudarbejde paa det snart derpaa ved Patriarken *Nectarius* indførte System, holde baade det samme Aarhundredes græske Synoder og den *hl. Basilius* og den *hl. Gregor af Nyssa* i deres kanoniske Breve endnu principielt fast ved den gamle Bodsdisciplin til Trods for nogle Formildelser.

Den navnlig angaaende den *hl. Basilius'* andet og tredie kanoniske Brev, forresten uden tilstrækkelig Grund, bestridte Ægthed er for vort Øjemed ligegyldig, da begge disse Dokumenter i ethvert Tilfælde maa tilhøre det fjerde Aarhundrede. Vi have allerede før anført nogle Steder, hvor den *hl. Basilius* og den *hl. Gregor af Nyssa* bevilge hine Syndere, som uden at være denuncerede aflagde et frivilligt Skriftemaal (Skriftemaalet kaldes af disse Kirkefædre stadig *exagóreusis* eller *categoria*, for at skjælne det fra *exomólógesis*, der hos dem i Reglen betegner den offentlige Bod) en noget mildere kanonisk Bod. Vi nævne her kun endnu den *hl. Gregor af Nyssas* Bemærkning (Migne, XLV, 233), at der skulde paalægges Tyven, naar han i Skrifte-

maalet aabenbarer sin Synd til Præsten, Almisse som Bodsøvelse.

Hermed stemmer *Basiliius* overens (Migne XXXII, 800), naar han kun for et Aar udelukker en Tyv, som skrifter frivilligt, fra Annammelsen af den hl. Kommunion, medens En, som efterat være bleven anklaget, blev overbevist, maatte tilbringe et Aar iblandt *de Knælende* og et Aar iblandt *de Staaende*.

Ogsaa i de kappadosiske Kirkefædres andre Skrifter mangler det ikke paa direkte Vidnesbyrd for Skriftemaalet. Saaledes tæller *Gregor af Nyssa* i sin 11. Bog imod *Eunomius* (Migne, XLV, 880) ved Siden af Daaben, Konfirmationen og Bønnen ogsaa Syndsbekjendelsen iblandt Kirkens Skikke, lige som *Lactantius* (Div. inst. IV. 17) betragter Skriftemaalet og Boden, der læger Syndens Saar, som et af den sande Kirkes Hovedkjendetegn.

Meget tydeligt træder Datidens Skriftepraxis os i Møde i den hl. *Basiliius'* kortere Regler. Her lyder det 229de Spørgsmaal (Migne, XXXI, 1236): „Skal man uden falsk Skam bekjende de begaaede Synder for alle eller for nogle, og i det sidste Tilfælde for hvem?“ — Svaret er, at man, ligesom man kun aabenbarer de legemlige Sygdomme for de Lægekyndige, saaledes ogsaa kun behøver at aflægge Syndernes Bekjendelse for dem, som formaa at helbrede dem. At *Præsterne* ere at forstaa under disse Lægekyndige, bevidnes i det 288de Svar med følgende eftertrykkelige Ord: „Man maa nødvendigvis bekjende Synderne for dem, til hvem de guddommelige Hemmeligheders Forvaltning er betroet.“ (Migne, S. 1284), Ogsaa det 110de Spørgsmaal (S. 1157) er det værd at lægge Mærke til: „Tør Forstanderinden være nærværende, naar en gudindviet Jomfru skrifter for Præsten? Mere passende og forsigtigere sker i Forstanderindens Nærværelse Skriftemaalet for den Præst, som med Klogskab kan paalægge Bodens og Tilrettevisningens Art.“

I sin Homili over den 32. Salme siger *Basilius*: „Dommeren vil forbarne sig over dig og tilvende dig sin Barmhjærtighed, men kun da, naar han finder, at du efter din Synd er ydmyget og sønderknust, græder bitterligen over dine onde Gjerninger og uden falsk Skam bekjender, hvad du har begaaet i det Skjulte.“ (Migne, XXIX, 332.)

Et den *hl. Basilius* falskelig tilskrevet, men dog fra det fjerde Aarhundrede stammende, da til Biskop *Letojus* af *Melitene* rettet Værk om Jomfrueligheden indeholder et vigtigt Vidnesbyrd for det sakramentale Skriftemaal. Forfatteren advarer nemlig de gudindviede Jomfruer mod en altfor utvungen Omgang med Asketer, der havde gjort sig selv til Eunucher, og anfører for sin Paastand, at deres Kydskhed kunde selv ved saadanne Mennesker komme i Fare, en virkelig, ikke opdigtet Begivenhed, som en Person havde bekjendt i Skriftemaalet. (Migne, XXX, 795.)

I den gamle syriske Biografi af den *hl. Ephræm* fortælles en Tildragelse af den *hl. Basilius'* Skriftemaalspraxis (S. Ephræmi opera omnia, Tom. III syr., p. LVII), som ret tydeligt beviser den kristelige Oldtids Tro paa den specielle Syndsbekjendelses Nødvendighed og ogsaa giver nogle Oplysninger om Maaden, paa hvilken det sakramentale Skriftemaal blev aflagt. I denne Henseende bliver Fortællingen som Vidnesbyrd for den Opstaaelses Tids Praxis højst vigtig; omendskjønt den paa flere Maader forraader urigtige Anskuelser om Bodens Sakrament, og aabenbart er opdigtet, da den fraset fra dens hele Karakter, lader den *hl. Basilius* dø før *Ephræm*, medens det dog er saa godt som sikkert, at den *hl. Ephræms* Død allerede er indtraadt i Aaret 373. Fortællingen begynder: „Paa hin Tid levede der en fornem Dame i Caesarea, som blev greben af en heftig Anger over sine Synder, men af Sky og Beskæmmelse ikke formaaede aabent at udtale sine mange Fejltrin for den store *Basilius*. Da hun nu

skammede sig ved at optælle dem med sin Tunge, saa opfandt hun sig et Hjælpemiddel, idet hun skrev alle sine Synder op paa et Blad. Men hun troede med fast Tro, at hun vilde opnaa sine Synders Tilgivelse. Da nu den store Basilius traadte ind i Kirken, kastede hun sig ned for den Helliges Fødder og overrakte Bladet til den af Gud sendte Hyrde. Efterat den store Basilius havde taget det, medens Damen bitterlig grædende laa paa sit Ansigt paa Jorden og bønfuldt den Hellige om at bede for hende og af Kristus opnaa hendes Synders Forladelse, lagde han Bladet paa det hellige Alter og bad til Gud for Damen.“

Der bliver saa udførligt fortalt, hvorledes alle Synder med Undtagelse af en eneste forsvandt fra Bladet, og hvorledes den h. Basilius henviste Damen paa hendes Bøn, om ogsaa at udvirke hende denne Synds Tilgivelse, „ligesom han havde tilgivet hende de andre,“ til den h. Ephræms Forbøn. Hun „modtog derpaa den Helliges Bøn“ og rejste til Edessa, hvor hun tiltalte den h. Ephræm saaledes: „Vor Fader har sendt mig til dig; thi han bad for mine Synder og opnaaede mig hos Kristus Tilgivelsen for mine mange Overtrædelser; men *en* stor Synd er ikke forsvundet fra Bladet, men er blevet derpaa.“ Ephræm sender hende atter tilbage til Basilius, „thi den, som har tilgivet de mange øvrige Synder, kan ogsaa eftergive denne ene“. Da han tillige forkynder hende den h. Basilius' nær forestaaende Død, iler hun med Frygt og Bæven til Cæsarea, hvor hun netop møder Biskoppens Ligtog, der ledsages af hele Gejstligheden. „Da løb Damen som afsindig til, gjorde den Hellige Bebrejdelser og raabte: Lad Herren se til og dømme mellem dig og mig, hellige Kristi Hyrde. Thi da du endnu var i Stand til at tilgive mig ogsaa denne ene tilbageblevne Synd, har du sendt mig bort og tvunget mig til en Rejse. Medens hun forekastede ham dette, lagde hun Bladet paa Baaren over den store Basilius og bekjendte offentlig med høj Røst sine Syn-

der. Da traadte en Diakon til og tog Fortegnelsen for at se, hvilken Synd, der var bleven tilbage paa Bladet; men da han udfoldede Bladet, fandtes aldeles intet Skriftligt mere derpaa.“ — Endnu nævner jeg følgende Sted af en Tale, den h. *Asterius af Amaséa* har holdt, ikke som man før antog den h. Gregor af Nyssa (Migne XL, 369): „Tag Præsten til Deltager i din Bedrøvelse som en Fader. Vis ham det Skjulte uden at rødme, blot for ham din Sjæls Hemmeligheder, idet du viser det tilhyllede Saar til ham som til en Læge; han vil drage Omsorg baade for din Ære og din Helbredelse. Mine Brødre, uvis er dette Livs Afslutning. Lad os med Omhu forekomme vort Livs Ende. Thi taabeligt er det, naar de, som trænge til Helbredelse for deres Sjæl, ikke forekomme Dødens uvisse Time og den hævnende Ilds Glød, som brænder evigt og aldrig bliver taaleligere.“

At den h. *Asterius* betoner Skaanselen af Poenitentens Ære ved Skriftefaderen, beviser, hvorledes ogsaa han ikke holdt det for raadeligt at underkaste hemmelige Synder den offentlige Bod; derfor fremtræder ogsaa hos ham det sakramentale Skriftemaal som Bodens vigtigste Bestanddel.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Vincentsforeningen af holdt sin første Generalforsamling i Aar Fredagen den 28. Febr. efter Korsvej-Andagten. Der havde indfundet sig 17 Medlemmer. Af Beretningen om Foreningens Virksomhed i Aaret 1889, der tilstilles Generalraadet i Paris, hidsætte vi følgende. Foreningens tre kjøbenhavnske Afdelinger har 58 aktive og 30 bidragydende Medlemmer. De Førstnævnte have regelmæssigt besøgt og understøttet 43 Familier og enestaaende Personer, samt lejlighedsvis ogsaa andre. De have til Understøttelser udgivet

ialt ca. 940 Kr., dels kontant, dels i Naturalier, samt uddelt Fødemidler, Brændsel og Klæder, der af Velgjørere ere blevne sendte Foreningen. Foreningens Overbestyrelse (Lokalraadet) har desuden udgivet 240 Kr. til to Børns Opdragelse. Angaaende Foreningens *Vajsenhusfond* har Kassereren, Hr. Bentzen, fremlagt følgende Regnskab:

Aktiva:

Beholdning 1. Januar 1889	Kr. 4335,81
Indbetalt af 53 Bidragydere	— 154,50
Gaver	— 559,66
Rente af Sparekassebeløbet	— 140,24
Rente af udestaaende Fordring	— 30,24
	<hr/>
	Kr. 5220,45

Passiva:

Sparekassebeholdning	Kr. 4004,20
Udestaaende Fordring	— 856,79
Udgifter	— 4,63
Kassebeholdning	— 354,83
	<hr/>
	Kr. 5220,45

Beholdning den 1. Januar 1890 udgjorde Kr. 5215,82. Bidragydernes Antal er i Løbet af 1889 bleven forøget med 6 nye Medlemmer, saa det samlede Antal nu udgjør 53.

Ligesom Foreningen i det henrundne Aar har modtaget større og mindre Gaver fra Medlemmer og andre private Personer, samt er bleven rigelig betænkt af Selskabet „Unio“ og af Generalraadet i Paris (500 Fr.), saaledes anbefaler den sig ogsaa fremdeles til Trosfællers Velvilje. Bidrag modtages med Taknemmelighed af de tre Afdelingers Præsidenter, d'Hrr. Pastor Braun, Neuvel og Slump.

— I Mainz er den bekjendte Historiemaler *Josef Settegast* afgaaet ved Døden. Den Afdøde, der var en Discipel og Svigersøn af den berømte Maler Veit, hørte til de saak. Nazaræeres Skole, som med Held arbejdede paa at gjenoplive den kristelige Malerkunst. I mangfoldige Kirker har Settegast sat sig et varigt Mindesmærke ved sine smukke Malerier. Ogsaa den herværende *St. Ansgars Kirke* kan takke hans Kunstner-talent for Udsmykningen af sin Apsis, idet det var

Settegast, som i Sommeren 1864, paa daværende apost. Præfekt *Grüders* Opfordring, udførte de herlige Freskomalerier, som pryde Sct. Ansgars Kirkes Kor.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og annamme deres første h. Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“. — **14. M.** Justinus, Mart. — **15. Ti.** Isidor, Biskop og Kirkelærer. — **16. O.** Benedikt Josef Labre, Bekj. — **17. To.** Leo den Store, Pave og Kirkelærer. — **18. F.** Ferialdag. — **19. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag d. 20. April. 2. Søndag e. Paaske. Den højtidelige Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens hellige Sakramente meddeles, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Egtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.

Slagter Einar Ernst Emanuel Pedersen og Theodora Rasmine Conradine Sørensen (9. Februar). — Tjenestekar! Giuseppe Crameri og Laura Vilhelmine Christine Petersen (2. Marts).

Dødsfald.

1. Januar. Forhenværende Materialist Ferdinand Constans Vilsoët (76 Aar). — 16. Jan. Tømrerelev Theodor Fritz Christian Lassen (18 Aar). — 17. Jan. Barnet Marie Capozzi-Bentzen (1 Time). — 6 Febr. Barnet Anna Josephine Barbara Schneider (2 Aar). — 11. Febr. Victor Josef Einar Rømer (6 Uger). — 18. Febr. Enke Ane Kirstine Hansen (74 A.). — 18. F. Søster Louise Alphonse (23 A.). — 21. Febr. Frøken Julie Verhufen (39 Aar). — 24. Febr. Barnet Johanne Petra Pedersen (8 Uger). — 11. Marts. Barnet Sidonia Amanda Betty Therkildsen (7. Maaneder). — 16. Marts. Søster Marcella (22 Aar). — 20. Marts. Partikulier Charles Magnus Hinné (70 Aar). — 24. Marts. Barnet Viggo Martin Clausen (1 Aar). — 30. Marts. Snedkersvend Johannes Ludvig Tønnesen (54 Aar).

Maria-Kongregationen for Mænd. Efter endt Paaskeferie begynde Møderne atter Torsdag d. 17. April.

P. B. V.

J. May.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 14. April, Kl. 8¹/₄ Aften, i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Uhrmagerlærling. En flink Dreng kan antages i Lære hos E. A. Olsen, Borgergade 6.

L. W. Madsen,
Kurvemager-Forretning,
 82, Gl. Kongevej 82,
 ligefor Værnedamsvej.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 16.

Søndagen den 20. April.

1890.

Indhold. Luther, et kirkeligt Festspil. Om Skriftemaalet. Efterretninger: Kjøbenhavn, Tyskland, England, Rom.

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Smukke og poetiske ere de Steder, hvor Herrig lader Luther optræde imod de oprørske Bønder og Billedstormerne.

Til Bønderne siger Luther:

Vel jeg véd, at der alle Dage
er djævelsk Uret nok tilbage,
at Magt og Rigdom tidt sig nære
ved Fattigmandens Brød at tære.
Med Magt det ændres ingensinde.
Byrden forøges kun derved,
til Synd det kun kan Synder binde;
— Her sejrer ene Kjærlighed!
— Mig tykkes Verden lig en Knop,
der langsomt kun sig lukker op;

dens Blade end sig sammenfolde.
 Du tror, med klodset Haand du kan
 dem løsne ud fra Kalkens Rand?
 Det kan kun Foraarsvarmen volde!
 Ja, lad blot Solen komme til,
 da af sig selv den aabnes vil.
 Vor Tro paa ham, der kan os værne,
 Det er vor Sol og Morgenstjerne!

Og til Billedstormeren siger han:

Til dig jeg har et andet Svar:
 Din Utaalmodighed ej det behager,
 at moden Frugt man aldrig tager,
 mens Grenen end kun Blomster har.
 At vogte Herrens Blomsterbed,
 deraf du hurtigt bliver kjed,
 vil luge op dets Blomsterflor
 og drive bort det Fuglekør,
 som deraf har sin Øjenlyst
 og synger Fryd ind i vort Bryst!
 Du ikke Billedstøtter ynder,
 ej Malerier farverige;
 men — har de Intet dig at sige,
 skal derfor strax de brydes sønder? . . . .
 Som Bogstav og som skreven Tale
 os Ordenes Aand og Mening give,
 saadan skal Kunsten for os male
 i Tegnsprog de Ting, som evigt blive.
 Gud, der lod Blomsten blomstre smukt,
 skal ogsaa lade den sætte Frugt.
 Der er dog langt til Høsten endnu;
 saa kort en Tid kun lever du.
 Deri du finde dig maa med Ro
 og endnu en Stund lade Blomsterne gro!

Luthers Optræden mod Billedstormerne er historisk berettiget, men derimod ikke hans Optræden overfor Bønderne. Luthers ophidsende og revolutionære Skrifter og de deri indeholdte heftige Angreb paa Kejseren, Rigsfyrsterne og Biskopperne, „som forfulgte Evangeliet“, havde ikke forfejlet deres Virkning. Ikke mindre havde Huttens revolutionære Parti og Prædikanterne ophidset

Folket. „Jeg saa dem,“ siger Erasmus, „gaa bort fra deres Prædikener med vilde Ansigtstræk, med truende Blikke, som Folk, man lige havde ladet overvære blodtørstige Taler. Ogsaa saa' man dette evangeliske Folk stedse beredt til at gribe til Vaabnene, og rustet lige saa hurtigt til Slagsmaal som til Disputats.“ „Hvem andre have ophidset til den skændige Bondekrig,“ udraaber Eck, „end I, ukristelige Prædikanter, som under Foregivende af kristelig Frihed have ført Bønderne til Mened, Oprør, Rov, Brandstiftelse og Mord, som om det var evangelisk. Det har kostet mere end hundredetusinde Mennesker Livet og en Masse Gods og Penge.“

Luther havde jo heller ikke undset sig for at kalde Biskopperne „Tyranner, Sjælemordere, Antikristens Apostle,“ hvem „intet Bedre kunde times, end et *kraftigt Oprør*, som udryddede dem af Verden, og man kunde kun le derover, naar det skete,“ og i sit Skrift „Om den verdslige Øvrighed, hvorvidt skylder man den Lydighed“, havde han udtalt de mest ophidsende og revolutionære Grundsætninger. Riffel kalder dette Skrift „et saa voldsomt, at vi i Jakobinismens værste Tid næppe finde Magen til det.“

Saa brød da mod Slutningen af Aaret 1524 den frygtelige Bondeopstand løs og væltede sig skjændende og brændende, plyndrende og myrdende hen over Tyskland. I „den kristelige Friheds“ Navn forøvede Bønderne, som kaldte sig selv „den evangeliske Hær“ eller „de kristelige Brødre“, de største Grusomheder; og derhos paastode de, at de kun strede for „det rene Evangelium“ og for at „skaffe Guds Ord Fremgang i Verden“. „Naar man hører Oprørerne tale,“ skriver Klemens Endres, „saa sker Alt for det hellige Evangelium og Guds Ord. Det føre forlorne Riddere, Bønder og Pøbelen alle Vegne i Munden; man hører ikke andet end Evangelium, Evangelium, og enhver Opstand og Slyngelstreg dækkes dermed.“

I 12 Artikler fremførte de deres Fordringer til Øvrigheden og førte i Henseende til disse Artikler ganske det samme Sprog, som Luther havde brugt paa Rigsdagen i Worms. De tilbød sig nemlig til at afstaa fra enhver Fordring og Voldshandling, saafremt man med Grunde, hentede fra den h. Skrift, kunde bevise dem, at de havde Uret. Tillige fremlagde de deres Artikler for Luther, og forlangte af ham, som med den h. Skrifs Ord havde trodset de højeste Myn-digheder, at han skulde billige og forsvare deres Sag. Luther kom derved i en ikke ringe Forlegenhed. For at holde sig en Udvej aaben, udstedte han samtidig en „Formaning til Fred“ til Fyrsterne og til Bønderne, i hvilken han først rettede de mest overdrevne Anklager mod de Biskopper og Fyrster, som ikke vilde tillade, at hans „Evangelium“ blev forkyndt indenfor deres Omraade, og opfordrede tillige Bønderne, som allerede havde grebet Vaabnene, til at føje sig med Taalmodig-hed, efterdi alt Nødværge og enhver Selvhjælp var for-budt i den h. Skrift. Men hele dette „Fredsskrifts“ Form og Indhold var langt mere egnet til at gyde Olie i Ilden, end til at forhindre Opstanden. Men da Bøn-dernes Grusomheder og Ødelæggelser stadig tiltoge paa den mest oprørende Maade, og stadig mere og mere begyndte at kompromittere hans „Evangelium“, opflam-medes hele hans Vrede mod Bønderne og paa den lidenskabeligste og frygteligste Maade opfordrede han nu i et nyt Skrift Fyrsterne til at ihjelslaa som „gale Hunde“ Bønderne, hvilke han tre Uger i Forvejen havde kaldt „sine kjære Herrer og Brødre“, og „at hugge, stikke og kvæle dem“, og ikke vise dem Barmhjærtig-hed og Naade; „nu kunde en Fyrste bedre fortjene sig Himlen ved Blodsudgydelse, end Andre ved Bøn.“

Hvorledes Fyrsterne fulgte denne Opfordring, er med blodige Bogstaver skrevet i Historien. Og da der tilsidst, ogsaa blandt hans Tilhængere, blev udtalt den strængeste Dadel over, at netop han, som dog selv

havde saa stor Skyld i Bøndernes Oprør, fraraadede enhver Skaansel og Barmhjærtighed mod de Forvildede, overbød han sig selv i en udførlig Skrivelse, hvori han mistænkeliggjorde dem, som dadlede ham, og opfordrede Øvrigheden til at bemægtige sig dem, som forbarmede sig over Oprørerne, saa at „de holdt Mund og mærkede, at det var Alvor.“

Tyskland frembød i alle de Egne, hvor Oprøret havde hersket, det sørgeligste Syn, som tænkes kan; over tusinde Klostre og Slotte vare Askehobe; Hundreder af Landsbyer vare nedbrændte, Markerne henlaa udyrkede, Alt var ødelagt, Kvæget slagtet eller bortført; Enker og Forældreløse efter mere end hundre tusinde Ihjelslagne befandt sig i den største Elendighed. Luther selv skriver, efter at Bønderne vare bragte til Ro: „Tyskland har aldrig set sørgeligere ud end nu.“ Men faa Maaneder i Forvejen, midt under Bondeoprøret, havde en forhenværende begejstret Tilhænger af Luther, den berømte Retslærde *Ulrik Zasius* i Freiburg, tilligemed Alciatus sin Tidsalders største Retslærde, skrevet om Luther: „Luther, denne Pest for Freden, den Fordæveligste blandt alle Tobenede, har styrtet Tyskland i et saadant Raseri, at man allerede maa anse det for Ro og Sikkerhed, naar man ikke øjeblikkelig omkommer.“ *Bruno Schön* ser fra sit psykiatriske Standpunkt*) i den vanvittige og blodstørstige Grusomhed, som fremtræder saa stærkt i Luthers Skrifter mod Bønderne, et psykisk Correlat af hans netop paa hin Tid sygeligt ophidsede og forøgede Sandselighed. Kronen paa sin forkastelige Optræden i Bondekrigen satte Luther ved sit pludselige og hemmelige *Giftermaal* midt under denne Krigs uhyggelige Blodsudgydelser. (Fortsættes).

*) *Schön*, Dr. Martin Luther auf dem Standpunkte der Psychiatrie beurtheilt. 2. Aufl. Wien 1874. S. 24 ff.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

I det vi nu ere naaede til Patriark *Nektarius* ofte nævnte Forholdsregel, som ved at afskaffe den offentlige Bod bragte den hidtil skildrede Udvikling i Orienten til Afslutning, ville vi kun kort sammenstille de Resultater, der synes sikre.

Først og fremmest maa man aabenbart udfylde og forklare *Sokrates* Beretning (5,19) med *Sozomenes* (7,16), da ellers Nævnelser af det første Skriftemaal hos Sokrates slet ikke vilde have noget Hensyn til Fortællingens videre Forløb.

Endvidere maa man opgive den tidt hørte Forestilling, at Diakonens Forbrydelse var bleven bekjendt ved et offentlig Skriftemaal, der enten var blevet Damen paalagt af Bodspræsten eller egenmægtig uoverlagt foretoges af hende under hendes kanoniske Bod. Om et sligt offentligt Skriftemaal sige begge Kirkehistorikerne end ikke ét Ord (thi at „probainousa“ ikke kan betyde „hun gik for vidt“, men kun „senerehen“ behøver intet Bevis), men kun, Damens andet Skriftemaal havde til Følge, at hin Forbrydelse blev bekjendt, Diakonen blev afsat, Folket utilfreds og Bodspræstens Embede afskaffet. Men disse Følger have vi at tænke os formidlede derved, at Bodspræsten i det andet Skriftemaal paalagde Damen den Forpligtelse at denuncere Diakonen, og derpaa fandt en Undersøgelse imod ham Sted; herpaa viser ogsaa Udtrykket „kateménysen“ hos *Sozomenes* hen.

Vi have altsaa at tænke os Begivenheden paa følgende Maade: I Aaret 390 aflagde en fornem Dame i Konstantinopel et Generalskriftemaal over alle de Synder, hun havde begaaet efter Daaben. Bodspræsten paalagde hende som *Satisfaktion* Faste og vedholdende

Bøn, og lod hende forøvrigt begynde sin kanoniske Bod lige strax iblandt *de Staaende*. Medens hun nu for at forrette de foreskrevne Andagtsøvelser opholdt sig i Kirken, begik hun der den omtalte Synd. Noget senere bekendte hun i et andet Skriftemaal ogsaa denne Synd for Bodspræsten, som tog Anledning til at denunciere Diakonen. Patriark *Nektarius* straffede Diakonen med Suspension, men afskaffede tillige Bodspræstens Embede for at formilde Folkets Uvilje over Forargelsens Offentliggjørelse. Bodspræsten maatte som Biskoppens Stedfortræder høre hines Skriftemaal, som havde begaaet kanoniske Synder, efter Kanones paalægge dem den offentlige Bod, absolvere dem og lede deres Bodsøvelser, ogsaa tage imod Denunciationer og bevæge de Anklagede til angerfuld Tilstaaelse. Om dette Institut nu stammer fra Kristenhedens ældste Tider*), som *Sozomenes* siger, eller om det først efter *Decius* Kristenforfølgelse som *Sokrates* vil, er bleven indsat af de katholske Biskopper, det er for vort Øjemed ligegyldigt; skjønt den sidste Paastand aabenbart kun er en vilkaarlig tendentiøs Udtalelse fra *Sokrates* Side, for at lade Katholikerne optræde som Indførere af nye Skikke, og hans *Novatianere* som Opretholdere af den oprindelige Disciplin. Det er klart, at *Nektarius* Afskaffelsesreskript, som snart efter blev fulgt i hele Orienten, ikke gjaldt det sakramentale Skriftemaal, men kun den offentlige Bod; thi det hemmelige Skriftemaal kunde ikke give den ringeste Anledning til hin Forargelses Bekjendtgjørelse;²⁾

*) Begge Kirkehistorikerens Paastand, at *paa deres Tid* Bodspræstens Embede og Aflæggelsen af det specielle Skriftemaal for ham ikke blot har bestaaet i den katholske Kirke, men ogsaa hos alle Sekter, undtaget hos *Novatianerne*, kan ikke være greben ud af Luften og er i og for sig allerede et uimodsigeligt Bevis for Skriftemaalets fra Begyndelsen af værende Brug i Kirken.

²⁾ Sokrates, som i denne Retning fortæller tydeligere end Sozomenes, omtaler Folkets Ophidselse først efter Diakonens Afsættelse og siger udtrykkelig, Ophidselsen gik mindre paa selve den skjændige Handling, end paa dens for Kirkens Ære kompromitterende Offentliggjørelse.

endvidere beskriver Sozomenes meget udførligt den kanoniske Bod, navnlig de *Knælendes Stadium*, som den ved Nektarius afskaffede, men i Occidenten bibeholdte Indretning; og bemærker udtrykkeligt, at Syndsbekjendelsen for Præsten var nødvendig, for at faa Tilgivelse; endelig finde vi efter Nektarius det hemmelige Skriftemaal ogsaa i Orienten vedvarende i Brug, ja det træder endnu mere i Forgrunden end før, medens den kanoniske Bod siden forsvinder aldeles sporløst. Det kan ikke være paafaldende, at Sokrates og Sozomenes simpelthen betegne denne Anordning som Bodspræstens Afskaffelse; thi da det var Bodspræstens Opgave at paalægge hine, som havde begaaet kanoniske Synder, den offentlige Bod og vaage over dens Opfyldelse, da kun han paa Embedsvegne havde at straffe notoriske Syndere, dels ved at tage imod Denunciationen og anstille Undersøgelse og bringe de hemmelige Syndere til Tilstaaelse, dels i Skriftemaalet at forpligte dem til at tage imod den kanoniske Bod, saa bortfaldt med Bodspræsteembedets Afskaffelse af sig selv ogsaa hele den offentlige Bodsdisciplin. Siden det fjerde Aarhundredes Slutning ophørte altsaa i hele Orienten den offentlige Kirkebod med dens fire Stadier, ligeledes de liturgiske Bønner og Haandspaalæggelsen paa de *Knælende*, (derfor kunde Jakob af Edessa i det 7. Aarhundrede sige, at denne Del af Liturgien allerede for lang Tid siden var gaaet af Brug), de kanoniske Absolutioner ved Bodstidens Slutning, Undersøgelserne imod denuncerede Syndere og frivilligt skriftende Poenitents Forpligtelse til offentlig Bod ved særligt dertil af Biskoppen delegerede Bodsforstandere. Derimod blev det sakramentale Skriftemaal, Paalæggelsen af private Bodsøvelser og den midlertidige Udelukkelse fra Annamelsen af den h. Kommunion bestaaende, men nu kunde man ikke mere iagttage, om det var en Straf for begaaede Synder. Det forstaar sig af sig selv, at Biskopperne siden som før beholdt Ret til efter deres

Skjøn at straffe notoriske Syndere ogsaa med en offentlig Exkommunikation.

I *Occidenten* hæve sig vel ogsaa i Løbet af det fjerde Aarhundrede enkelte Stemmer, som synes at ville indskrænke den offentlige Bod; herhen hører f. Ex. det almen bekjendte Sted, i hvilket Paulinus skildrer sin Chef, den h. Ambrosius, som Skriftefader ¹⁾ og roser ham, fordi han ikke aabenbarede de for ham skriftede Synder for Nogensomhelst og ikke som Andre gjorde sig til sine Poenitenters Anklager hos Menneskene. Denne Antydning har kun da Mening, naar Paulinus derved vilde fremstille Paalæggelsen af offentlig Bod for skriftede hemmelige Synder som ikke hensigtsmæssig. Ogsaa den h. Augustinus hælder til den Anskuelse, at selv kanoniske Synder kun da naar de have givet andre Anledning til Forargelse, efter Forstanderens Dom maa afsones for Mange eller for hele Menigheden, og han udtaler endog den Grundsætning: „Hemmelige Synder, som blive os meddelte, bringe vi ikke for Offentligheden, men straffe dem i det Skjulte; Ondet skal dø der, hvor det er opstaaet“.

Alligevel vedblev i *Occidenten* ogsaa efter Nektarius Tid, som Sozomenes beretter og alle historiske Vidnesbyrd stadfæste, Bodspræstens Embede og den offentlige Bod overhovedet endnu Aarhundreder igjennem. Senerehen blev den offentlige Bod indskrænket til Fastetiden og den af Brug komne gjentagne liturgiske Haandspaalæggelse erstattet ved en eneste, med hvilken denne Bodstid begyndte paa Askeonsdag.

Denne middelalderlige Skik har sagtens ført til den falske Anskuelse, at den sakramentale Absolution

¹⁾ En lignende Skildring af en Biskops Virksomhed som Skriftefader findes i den h. Hilarius af Arles Biografi, sml. S. Leonis Magni opera, ed Ballerini, II. S. 329.

²⁾ En Gravindskrift i Ravenna bevidner, at en vis Gerontius, som døde i Aars 523, der havde en Poenientialis' Embede.

var bleven givet ved Optagelsen i de *Knælendes* Stadium. Ældgammel er derimod Foretagelsen af den højtidelige kanoniske Absolution ved Biskoppen paa de tre sidste Dage i den stille Uge, allerede den h. Gregor af Nyssa og Pave Innoncents I. omtale den.

Hvad nu Afskaffelsen af den offentlige Bod i Orienten angaar, saa forekommer os det konstantinopolitanske Folks Uvilie, som gav Stødet dertil, at være af meget tvivlsom Værd. Det foregav rigtignok, ligesom Aphraates, som Grund for sin Uvilie sin Iver for Kirkens ved slige Forargelsers Bekjendtgjørelse plettede Ære. Men maaske var det Folket dog ikke fuldt saa oprigtigt derom at gjøre, men det søgte kun ved denne Lejlighed at blive den besværligtfaldende Sædernes Vogter kvit, for hvem saa let ogsaa deres egne skjulte Synder ved Denunciation kunde blive bekjendte, saa at Sokrates med Rette kunde frygte for, i Fremtiden vilde Syndernes gjensidige Bestraffelse bortfalde. Derimod handlede Nektarius og de øvrige orientalske Biskopper sikkert helt korrekt, idet de lode dette Institut falde. Thi de første Aarhundreders strænge Disciplin kunde kun virke heldbringende, naar de Troende derved med Eftertryk bleve afskræmmede fra at synde. Men efterat siden Konstantins Dage de lunkne Kristnes Antal stedse mere tog til, blev der i Længden kun Valget imellem, enten at indskrænke sig til de ufravigelige Fordringer, eller helt at prisgive Flertallet af de Døbte og give Afkald paa enhver som helst kirkelig Indvirkning til deres Sjæles Frelse. Det er forklarligt, at efter Forholdenes forskellige Beskaffenhed i de forskellige Lande mange Biskopper allerede tidligere kom til denne Overbevisning, medens Andre derimod endnu en Tid lang troede at kunne gennemføre den gamle Strænghed.

I ethvert Fald vil man maatte tilstaa, at det sakramentale Skriftemaal ogsaa i Orienten i de fire første Aarhundreder er tilstrækkeligt bevidnet og kun af den

Grund ikke fremtræder paa en mere paafaldende Maade, fordi det i dette Tidsrum endnu trænges i Skyggen af den saa svære, beskæmmende og langvarige offentlige Bod, ogsaa vel, fordi tilgivelige Synder dengang som bekjendt, sjældnere vare Gjenstand for Skriftemaalet.

Ellers stemmer Datidens Skriftepraxis helt overens med den nuværende. Saaledes findes der allerede i de fire første kristelige Aarhundreder udtrykkelige Vidnesbyrd for Forpligtelsen til Skriftemaal i Paasketiden, (Chrysostomus hos Migne XLVIII, 867; LIII, 273) og før den h. Kommunion (Cyprian de lapsis 16,26), for Skrifteseglet (hos Sozomenes og Paulinus l. c.) og for Forskjelligheden af den i Skriftemaalet meddelte sakramentale Absolution fra den først efter Bodtidens Afslutning givne kanoniske Absolution. (Sozomenes ibid., Conc. Carthag. IV., can 76 og 78, Conc Arausicanum. I., can 3.)

Den eneste virkelige Forskjel ligger i Datidens Satisfaktioners langt større Strænghed, man slap ikke med en Rosenkrans eller et Litani. Men hin ukatholske Rigorisme, som Nogle ville paabyrde den kristelige Oldtid, som om den først havde givet den sakramentale Absolution efter fuldendt kanonisk Bod, og helt havde nægtet den til tilbagefaldne Syndere og til dem som først i Livsfare bade om Boden, hviler lykkeligvis paa kun falsk Forklaring af enkelte Udtalelser. En omhyggelig og fordomsfri Undersøgelse vil ogsaa hvad Bodssakramentet angaar stedse tydeligere bevise vore Dages Kirkes Overensstemmelse med alle forudgaaende kristelige Aarhundreders.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. von *Euch*, har i Løbet af Vinteren ladet udføre forskjellige gennemgribende og længe savnede Forbedringer i Sct. Ansgars Kirkes Præstebolig. Først og fremmest er *Sakristiet*, som allerede længe i høj Grad trængte til en Udvidelse, bleven betydelig forstørret, idet Halvdelen af den ene af de tidligere Skolestuer er bleven indlemmet i det. Tillige er der anskaffet et stort nyt Skab, for at de kirkelige Sager kunne opbevares samlede paa ét Sted i Kirkens Sakristi, og ikke som forhen spredte paa forskjellige Steder i hele Huset. I Sakristiet opbevares ogsaa det herlige *Relikviskrin*, som ifølge den apostoliske Præfekts Initiativ er bleven anskaffet til Opbevarelsen af den h. Ansgars Relikvier, og paa hans Opfordring med storartet Liberalitet blev smykket med kostbare Ædelstene og Smykker af herværende og münsterske Damer.

Præsteboligen selv er bleven underkastet en grundig Reparation, navnlig Trappen, som er bleven omlagt af Hr. Tømmermester *Emme* og forsynet med nye solide Trin af Egetræ, ligesom ogsaa alle Gangene ere forsynede med nyt Gulv, og Væggene paa ny opmalede og dekorerede af Hr. Maler *Prüser*, der med Dygtighed og Akkuratesse ogsaa har foretaget de i flere Henseender vanskelige Reparationer af Loftdekorationerne. Huset er samtidig bleven forsynet med en ny og smagfuld Indgangsdør, forsynet med Glas, for at skaffe mere Lys ind i den forhen temmelig mørke Opgang til Husets Etager, og med et smukt Jærngitter af smedet Arbejde. Døren er forarbejdet af Hr. Snedkermester *Kolleve* og gjør Mesteren Ære, baade hvad Skjønhed og Soliditet angaar.

Stueetagen er derhos, naar undtages det Stykke, som er bleven føjet til Sakristiet, bleven indrettet til

Bibliothek, for at afgive Plads for den apostoliske Præfekts store og kostbare Samling af dansk og udenlandsk Literatur, som forhen henstod paa Kirkeloftet, hvor det af forskjellige Grunde var umuligt at afbenytte den.

Endelig kunne vi endnu tilføje, at den tidligere Legeplads for Kirkeskolens Elever er bleven omdannet til en lille Have, hvor de Gejstlige i uforstyrret Ro kunne bede deres daglige Breviarbønner i den frie Luft. Alle Arbejderne ere udførte med Soliditet og ville derfor i en lang Aarrække forskaane Kirken for Udgifter i flere Henseender, medens de samtidig have bidraget til, at Sct. Ansgars Kirkes Præstebolig har faaet et, saa godt Forholdene tillode det, værdigt Udseende.

Dog ikke alene Præsteboligen, ogsaa selve Gudshuset, *Sct. Ansgars gamle Sognekirke*, viste sig til Paaskefesten i fornyet Skjønhed, idet Kirken nu har modtaget tre manglende *Glasmalerier*: den h. Johannes Døberen, den h. Cæcilia og den h. Bernard af Clairveaux. Kirkens 10 Vinduer ere saaledes nu forsynede med Glasmalerier, som dels fremstille Helgener, der specielt ere blevne højt ærede her i Norden i Danmarks katolske Tid, som Martin, Nikolaus, Bernard og Johannes Døberen, dels Skytspatroner for forskjellige af Menighedens Foreninger, Vincents, Elisabeth, Monika (Mødreforeningen) og Cæcilia (Sangforeningen) og Ungdommens to lysende Forbilleder, den h. Aloysius og den h. Jomfru og Martyrinde Agnes. Gudshuset har uden Tvivl vundet betydeligt i Henseende til Hygge ved disse skjønne Glasmalerier, der paa en værdig Maade slutte sig til og ligesom danne Fortsættelsen af Freskomalerierne i Kirkens Kor, og enhver Katholik kan nu ikke andet end glæde sig over sit skjønne Gudshus; men desværre mangler der endnu Adskilligt, inden Kirken endnu bedre kommer til at svare til sin ophøjede Bestemmelse, en værdig Bolig for Guddommen, for den i Tabernaklets Helligdom tronende Gud og Frelser i det allerhelligste Sakramente. Navnlig

trænge Kirkens Vægge i høj Grad til en gennemgribende Reparatur, ligesom ogsaa Korsvejsbillederne højlig trænge til at erstattes af nye. Da Gudshusets Pryd maa ligge enhver from Katholik paa Hjærte, saa at han efter Evne og Kræfter føler sig tilskyndet til at yde, hvad han kan, for at de med slige Foretagender forbundne Udgifter kunne blive dækkede, og han saaledes ogsaa have sin Andel i Gudshusets Forskjønnelse, selv om det kun bliver „Enkens Skjærv“, henlede vi Menighedens Opmærksomhed paa den i dette Øjemed ophængte Bøsse ved Kirkens Indgang.

— I Søndags, den 13. April, fejredes i Sognekirken en smuk Højtidelighed, idet 47 *Børn* under den højtidelige Messe, som blev frembaaret af Sognepræsten, højjærv. Hr. Pastor *Braun*, fornyede deres Daabsløfte og modtog deres *første hellige Kommunion*.

Tyskland. (*Oprigtighed*). „Kreuztg.“, som repræsenterer den *troende* Retning indenfor Protestantismen, skrev for nylig følgende oprigtige Tilstaaelse: „Den katholske Kirke forstaar bedre, end den evangeliske, at opdrage Folket, og udøver endog paa de Dannede en meget mærkværdig Indflydelse. Man har i den lutherske Kirke forladt den lutherske Kirkes, den tyske Reformations Kirkes, gamle Bekjendelses faste Grundvold og derved berøvet Kirken det faste Grundlag og de nødvendige Skranker. Man har ikke alene sluttet skrøbelige Karteller med de andre *Bekjendelses-Samfund*, men ogsaa med *Rationalismen* og *Vantroen*, man har ladet alle Vranglærere frit Spillerum og svækket de faste Normer. Hvad kan en Kirke, hvor der hersker en saa *forvirret Uorden*, vel yde? Den har ikke længere nogen Indflydelse paa Sjæiene, den vederkvæger og styrker ikke . . . I den *katholske* Kirke staa, saa snart det gjælder om alvorlige Afgjørelser, ogsaa de *Dannede* paa deres Gejstliges Side, som man har set det under Kulturkampen. Men hvorledes er Forholdet i den *evangeliske* Kirke? Hvilket Standpunkt indtage de

Dannede hos os? Størstedelen har fuldstændigt sagt sig løs fra Kirken; Guds Ord har ingen Betydning for dem, Gudstjenesten besøge de ikke, Alterets Sakramente begjære de ikke, de leve uden Bøn, uden at kaste Blikket opad, fuldstændigt optagne af Verden. Deres *religiøse* Anskuelse adskille sig næppe fra *Socialisternes*; men af Hensigtsmæssigheds Grunde tie de, medens Socialisterne lydeligt forkynde og prale af deres Vantro . . . Er det saa et Under, at den evangeliske Kirke slet *ingen* Indflydelse, slet *ingen* Magt har i Folket?"

Paa en lignende Maade udtaler den lutherske Hofpræst *Stöcker* sig i „Deutsch-Evang. Kirchenzeitung“: „Vi Protestanter mangle Kirken og den kirkelige Aand; herfra stammer Folkets Elendighed . . . I Læren er der Vilkaarlighed, i Embedslivet Subjektivisme (d. e. Vilkaarlighed), derfor fremkalder Protestantismen Ukirkelighed i Folkelivet, Adspjaltelse i Statslivet . . . Den evangeliske Kristendom er bleven ganske personlig og tager slet ikke Del mere i Folkets Vel og Ve . . . Den protestantiske Konfession, sønderreven i Partier og afhængig af Verden, har ringe Indflydelse paa Folkelivet og ringe Betydning i Statslivet“. — Det er værdifulde og oprigtige *protestantiske* Tilstaaelser, som stille flere af de herværende lutherske Gejstliges, med saa stor Suffisance udtalte, Fraser om den katolske Kirkes Alderdomssvaghed og den lutherske Kirkes store Indflydelse paa Folkelivet i et saare ejendommeligt Lys.

England. Et engelsk Pilgrimstog passerede ifølge „Figaro“ den 9. ds. Paris, for over Marseille at begive sig til Palæstina, for at besøge de hellige Steder. Pilgrimmenes Antal var 60, og i Spidsen for dem stod Biskoppen af Clifton, Msgr. Clifford, og Hertugen af Norfolk. Forinden deres Afrejse fra London samledes de i Domkirken i Kensington, hvor Kardinal Man-

ning holdt en Tale til dem og lyste Velsignelsen over dem.

Rom. Paa den h. Langfredag væltede ved en af Kirketjenernes Uforsigtighed en stor Exelsiorlampe, som var opstillet ved den saakaldte Grav i Kirken „Santa Maria della pace“. Flammen antændte Forhænget ved Graven og inden faa Øjeblikke var hele Kirken et Flammehav. Rafaels berømte Freskomalerier „Sybillerne“ vare i stor Fare; men ved Brandfolkernes energiske Indskriden lykkedes det at frelse et af Verdens største Kunstværker.

Portugal. Ifølge „Westf. Vbltt.“ har Regeringen i Portugal befalet, at Landets samtlige Frimurerloger skulle opløses.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 20. April. 2. Søndag e. Paaske. Den højtidelige Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens hellige Sakramente meddeles, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken. — **21. M.** Anselmus, Biskop og Kirkelærer. — **22. Ti.** Soter og Kajus, Paver og Mart. — **23. O.** Georg, Mart. — **24. To.** Fidelis af Sigmaringen, Mart. — **25. F.** Markus, Evangelist (Bededag; efter Skolemessen Bøn-Procession og Litani). — **26. L.** Kletus og Marcellus, Paver og Martyrer.
Søndag den 27. April. 3. Søndag e. Paaske. Sct. Josefs Skytsfest.

En flink Pige,

helst kjendt med Madlavning kan faa Plads til 1. Maj. Der er ingen Børn. Redaktionen anviser.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. Kristi Kirke (25 Øre).

Nr. 2. Hierarkiet (25 Øre).

F. Kerff. Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

Fuldstændig Bønnebog for katholske Kristne (heft. 2 Kr.)

Lille Bønnebog for Ungdommen (indb. 60 Øre).

Majmaaned, helliget den h. Gudsmoder (heft. 60 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 17.

Søndagen den 27. April.

1890.

Indhold. Kirkens Stilling i Japan. Om Skriftemaalet. † Pastor Schleper. Efterretninger: Hamborg, Rom, Wien, Australien.

Kirkens Stilling i Japan.

Den 19. Marts d. A. traadte det første japanesiske Provincialkoncil sammen og overværedes af fire Biskopper og ca. 30 Præster. Konciliet aabnedes paa en Dag og et Sted, som ere mindeværdige i Japans Missionshistorie, nemlig i den samme Kirke i Nagasaki, hvor den første Missionær, som siden 200 Aars Forløb atter turde vise sig offentlig i Japan, for 25 Aar siden, den 19de Marts 1865, gjenfandt de saak. gamle Kristne. Trods de værste Forfølgelser, som ved Slutningen af det 16. og i den første Halvdel af det 17. Aarhundrede brøde ind over den blomstrende japanesiske Kirke og indviede ved Hollændernes Hjælp den h. Frants Xavers Værk til Undergang, saa at den katholske Kirke syntes fuldstændig udryddet i Øriget, havde dog et Antal Kristne i Omegnen af Nagasaki bevaret deres katholske Tro.

De turde rigtignok kun udøve den i Stilhed, de turde ikke i det Ydre give sig tilkjende som Kristne, saafremt de ikke strax skulde falde som Ofre for Bøddlerne. Præster havde de ikke haft siden Forfølgelsen; de protestantiske Hollændere havde paataget sig det skammelige Hverv at udlevere til Forfølgerne enhver Gejstlig, som vovede at lande i Japan, idet de øjeblikkelig underrettede Hedningerne om Missionærernes Ankomst og Opholdssted, og at lande ukjendt var næppe muligt, efterdi enhver Fremmed, som betraadte Landet, maatte træde Korset med Fødder, en Betingelse, som kun Hollænderne til deres Skjændsel underkastede sig. Kateketer vedligeholdte Kundkaben om Religionen i Menighederne, meddelte Daabens h. Sakramente og forsamlede hver Uge Stedets Familiefædre, for at underrette dem om Fest- og Fastedagene og anvise dem Ugens religiøse Øvelser. Den 19. Marts 1865 opdagede Missionærerne nogle af disse Kristne, og denne Dag blev Fødselsdagen for den paany opvaagnende kristne Religion i Japan. De gamle Tilhængere af Kristendommen vare talrigere, end man nogen Sinde havde anet; for Tiden findes der ca. 50,000. Man kan tænke sig den Glæde, hvormed de toge imod Missionærerne, som forkyndte dem den samme Tro, som den h. Frants Xaver havde forkyndt deres Forfædre, og som de trods alle Forfølgelser trofast havde bevaret i Løbet af 200 Aar som en kostbar Skat. Men i deres Glæde blandede der sig foreløbig Sorg; Traktaterne med de udenlandske, navnlig europæiske Magter, som endelig brøde Japans Afspærring, havde tilsikret Udlændinge fri Religionsøvelse, men ikke Japaneserne; ligesom forhen var det Landets egne Børn forbudt at antage Kristendommen, og Loven truede enhver Indfødt, som bekjendte sig til den, med Døden. Ikke desto mindre fandt en Mængde Omvendelser Sted. Da udbrød i Aaret 1869 en formelig Forfølgelse, som bragte Fængsel eller Landflygtighed over mere end 4000 Troende; endelig i

Aaret 1872 ophævedes Forfølgelseslovene, og Udøvelsen af den kristne Religion blev frigiven. Bestræbelserne for at træde i nærmere Forhold til den europæiske Kultur og de europæiske Stater førte i 1885 til Opgivelsen af den hedenske Religion som Statsreligion, og ved Offentliggjørelsen af den nye Forfatning var der endog Tale om at indføre Kristendommen som Statsreligion; japanesiske Skribenter anbefalede den aabenlyst.

Enskjønt der ikke foreligger sikre Efterretninger fra alle Vikariater, viser dog Meddelelserne fra Nord- og Sydjapan tilstrækkeligt, at de katholske Missionærs Virksomhed kan fremvise betydelige Fremskridt. I Nordjapan findes der blandt 18,875,000 Hedninger over 10,000 Katholiker, blandt hvilke en Biskop, 34 evropæiske Missionærer, 2 Klerikere, 45 indfødte Kateketer, 19 Hjælpekateketer og 5 Marianiter (2 Præster og 3 Lægbrødre) ere virksomme. I 18 Distrikter tæller Missionen 96 kristne Menigheder med 60 Kirker og Kapeller, et Seminar med 7 Alumner, et Marianitkolleg, 28 Skoler med 1787 Børn, 6 Vajsenhuse med 993 Børn, 5 Arbejdsskoler med 75 Disciple og 5 Lægeskoler. Under Missionens umiddelbare Ledelse staa 20 Skoler og et Vajsenhus; ellers bestyre Søstrene „af Jesu h. Barndom“ i Yokohama 4 Skoler, 2 Vajsenhuse, 2 Arbejdsskoler og 2 Lægeskoler; Sct. Vincents af Pauls Søstre fra Chartres have i Tokio, Hokondate og Niigata 4 Skoler, 3 Vajsenhuse, 3 Arbejdsskoler og 3 Apotheker. I 1888 bleve 2726 døbte, af hvilke 2044 vare Voxne, 227 Børn af hedenske og 455 Børn af kristne Forældre. Catholicismens Fremgang ses tydeligst, naar man sammenligner dens Medlemmers nuværende Antal med Antallet i de foregaaende Aar; i 1876 fandtes der i hele Vikariatet Nordjapan 886 Troende; i 1880 beløb deres Antal sig til 3263 og i 1888 allerede til 10,026.

Lignende Fremskridt kan Vikariatet Sydjapan opvise. Det tæller for Tiden 25,000 Troende, som ere

omvendte fra Hedenskabet, i 63 Menigheder med 59 Kirker eller Kapeller og 30 Skoler. Desuden findes der et Seminar i Nagasaki, som i 1889 talte ca. 50 indfødte Alumner, efter at der allerede i 1887 var bleven præsteviet tre, i 1887 sex og i 1889 otte af dets Elever.

Missionens blomstrende Stilling bevægede den h. Stol til at oprette et tredie Vikariat, som omfatter Mellemjapan; den apostoliske Vikar, Msgr. Felix Midu, modtog den 11. Juni 1879 i Yakohama Bispevielsen; den første Bispevielse, som overhovedet har fundet Sted i Japan; 43 Missionærer overværede Højtideligheden tilligemed Medlemmerne af de europæiske og amerikanske Gesandtskaber og den talrige Menighed i Yokohama.

For Tiden oprettes Hierarkiet i Japan, i Stedet for Vikariaterne træde fire Bispedømmer; de fire Byer Tokio, Nagasaki, Kioti og Sendai ere ophøjede til Bispesæder. Tokio bliver Metropolitansædet, navnlig fordi denne By er Landets Hovedstad, hvor Landets politiske Tyngdepunkt ogsaa maa søges, medens Nagasaki kun er en stor Handelsstad. Hadet mod Kristendommen er vel hist og her endnu ikke udslukket blandt Japaneserne, men Regeringen lægger den ingen Hindringer i Vejen. Pave Leo XIII er allerede i 1886 traadt i Forhindelse med Mikadoen (Kejseren) ved en Skrivelse, som Msgr. Osuf, den apostoliske Vikar i Nordjapan, overrakte i en højtidelig Audients. I sit Svar erklærede Kejseren, at han vilde yde sine kristne Undersaatter den samme Beskyttelse som alle de Øvrige. Iblandt Fyrsterne, som sendte Pave Leo XIII en Lykønskning i Anledning af hans gyldne Præstebilæum, manglede heller ikke den hedenske Kejser af Japan. Vor hellige Kirke har uden Tvivl en stor Fremtid i Japan. „Høsten er stor, men Arbejderne ere faa“, det finder ogsaa sin Stadfæstelse her i det fjærne

asiatiske Ørige; man maa derfor bede Høstens Herre, at han sender ret mange Arbejdere til sin Vingaard, som fordem blev grundlagt af Asiens store Apostel, den h. Frants Xaver.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

Nectarius' Efterfølger paa Patriarkalstolen i Konstantinopel var *den h. Johannes Kryssostomus*. Han havde overtaget Embedet paa en Tid, hvor Bodsdisciplinen havde gennemgaaet den store Forandring. Hin Diakons skjændige Fejltrin havde, som vi saa, bevæget hans Forgænger i Embedet til at følge den alexandrinske Præst *Eudaemons* Raad og afskaffe den offentlige Bod. Naar man nu overvejer, hvor forhadet allerede overhovedet Skriftemaalet er af det lavere Jeg i Mennesket, naar man endvidere betænker, hvorledes Folk strax ere villige til at lægge en enkelt Gejstligs Fejl *hele Præstestanden* til Last, saa vil man let begribe, hvor hurtigt det letsindige, til Hæresi saa tilbøjelige græske Folk kunde gribe denne Lejlighed, for helt at afkaste Syndsbekjendelsens tunge Aag. Hvo som overvejer det, vil ogsaa beundre den h. Kryssostomus' Forsigtighed, med hvilken han undgik alt, hvad der paa nogen som helst Maade kunde gjøre Skriftemaalet til en Anstødssten, og i vel overlagte Ord opfordrer til Bod og til Syndernes Bekjendelse. Han havde sikkert fuldt ud opfattet sin Stilling, og havde de *tyske* protestantiske Polemikere, Dr. *Steitz*, *v. Zezschwitz* og *Hase* tillige med deres danske Oversættere og Læmpere stedse haft dette for Øje, vilde man aldrig have været saa taabelig at mene, man kunde med Kryssostomus kuldkaſte hele den øv-

rige Tradition om Bekjendelsens Nødvendighed, fordi man hos ham ikke saa hyppigt støder paa hine eklatante Steder om Skriftemaal og Bod, som i *Origines'*, *Basiliius'* eller *Ambrosiius'* Skrifter. Forøvrigt tale, som jeg i Begyndelsen af min Afhandling har paavist, mange Steder af den h. Krysostomus' Skrifter saa klart for Bekjendelsens Nødvendighed, at det er aldeles umuligt at indvende noget, som har Haand og Fod derimod.

Lige overfor disse klare Udtalelser kunde selv de *tyske* Modstandere ikke lukke deres Øjne; men for ikke at blive tvungne til at anerkjende den katholske Lære, sloge de paa, at Krysostomus kun kjendte og forlangte en Bekjendelse *for Gud*.

At han regnede Bekjendelsen blandt Midlerne til at opnaa Syndernes Tilgivelse, viser f. Ex. hans niende Homili over Hebræerbrevet, i hvilken han opregner Bodens Bestanddele og nævner som saadanne: Anger, Bekjendelse og Bodsgjerninger. Bekjendelsen, om hvilken Krysostomus her taler, er ikke en almindelig Anklage og Tilstaaelse af at være et syndigt Menneske, à la: „Ich bin ein wahres Rabenaas, ein echter Sündenknüppel . . .“, men en speciel Optælling af alle Synder. Derfor dadler han hine, som havde den modsatte Anskuelse og tilføjer forklarende: „Men naar En siger: jeg er en Synder, men ikke gjennemgaar dem efter deres Art og siger: denne og hin Synd er det, jeg har begaaet; han vil aldrig ophøre, altid vil han bekjende, men han vil ikke mærke til Bedring.“ Hvor han taler om Herodias, som havde søgt at skjule sin Forbrydelse, ved at lade Johannes den Døber halshugge, siger han (hom. 48 in c. XIV Matth.): „Synden bliver ikke skjult ved at føje en Synd til, men ved Bod og Bekjendelse.“ I sin fjerde Homili over det andet Korintherbrev optæller han Lægemedlerne for Sjælens Saar, og vi tør ikke forundre os over, at vi iblandt dem atter finde *Bekjendelsen*. Røveren paa Korset roser han for hans Bekjendelses Skyld; ved „intet andet bliver Synden saa-

ledes tilintetgjort som ved Anklagen," have vi hørt ham sige i hans fjerde Homili over Lazarus. Kort sagt, hvad enten han taler om det gamle eller det nye Testament, hvor der kun tilbyder sig en Lejlighed, roser og priser han Bekjendelsen og glemmer aldrig indtrængende at opfordre de Troende til at aflægge den, ikke blot i hine Taler, som han som ung Presbyter holdt i Antiochien, men ogsaa i hine, han holdt som Patriark af Konstantinopel.

I sine Bøger om Præstedømmet, hvis Tankerigdom og elegante Stil foranledigede Kritikerne til den Udtalelse, Krysostomus havde ved sine øvrige Skrifter langt overtruffet alle andre, men ved disse Bøger sig selv, udviklede (som vi saa Pag. 197) den veltalende Patriark det bekjendte Sted Matth. 18, 18. og forklarede dets dybe Betydning. I samme tredie Bogs følgende (sjette) Kapitel sammenlignede han det jødiske Præstedømme med det kristelige: „Ogsaa Jødernes Præster kunde læge Legemets Spedalskhed, nej, langt snarere siet ikke læge den, men kun bedømme, om de Helbredede virkelig vare rene. Og véd du, hvorledes man den Gang stredes om Præstedømmet? Men disse have modtaget Magten, ikke blot til at *prøve* om Legemets Spedalskhed, men om *Sjælens* Urenhed allerede er fjærnet, og til *virkelig at fjærne den*, saa at de, som foragte dem, ere langt mere lastefulde end Dathans Fæller og fortjene en langt større Straf.“ De, hvis Hjærter ere fængslede af Syndens Lænker og som ere spedalske, maa altsaa tage deres Tilflugt til Præsterne, som kunne løse og læge dem. I den anden Bogs fjerde Kapitel udvikler den h. Kirkelærer, hvor stor en Klogskab Hyrden (Biskoppen og Præsten) trænger til, naar han ikke vil rive ned i Stedet for at bygge op. Han maa stedse vide paa rette Sted at anvende Mildhed og Strænghed. Urigtig anvendt Mildhed lægger ikke Saa- ret, som burde skjæres, urigtig anvendt Strænghed fremkalder Trods, saa at Synderen slet ikke bryder sig

om noget som helst, søndertræder Aaget og afkaster alle Tøjler. „Derfor trænger Hyrden til megen Klogskab, til tusinde Øjne, for at overskue Sjælens Tilstand fra alle Sider. Thi ligesom mange hjemfalde til Modløshed og Fortvivlelse angaaende deres Frelse, fordi de ikke kunne tage imod de bitre Lægemedler, saaledes gives der ogsaa nogle, som, fordi de ikke faa den til deres Forseelse passende Straf, blive lunkne og meget værre og tilskyndede til at synde mere.“ Med disse Ord skildrer Kryssostomus ikke i Almindelighed Kirkeforstanderens Embede, hvorledes de skulle ordne og lede deres Menigheders aandelige Anliggender, han taler heller ikke om Kirkens ydre Staffemagt lige overfor daarlige Medlemmer til at udelukke og gjenoptage dem; han taler ikke en Gang om den offentlige Bod, men han har her den helt individuelle særlige Sjælesorg for Øje, som Præsten skal lade enhver enkelt Sjæl blive til Del, efter at den frivilligt har opsøgt ham og gjort ham bekendt med dens sædelige Tilstand. For at overbevise sig herom, behøver man kun at gjennemlæse samme Bogs forudgaaende Kapitel, hvor den h. Lærer siger: „Naar de verdslige Dommere gribe lastefulde Mennesker, som have overtraadt Lovene, vise de deres store Magt og tvinge selv de Modstræbende til at forandre deres Sæder. Men her er ingen Magt at anvende, men ved at overtale maa man gjøre en Saadan bedre. Thi hverken er der af Lovene givet os en saadan Magt til at straffe de Fejlende, ej heller vilde vi, havde man end givet os den, have Løjlighed til at gjøre Brug af denne Magt. Thi Gud kroner ikke dem, som tvungent, men dem, som frivilligt afholde sig fra det Onde. Derfor er megen Kunst nødvendig til at overbevise de Lidende, at de frivilligt skulle underkaste sig Præsternes Lægedom, og ikke blot det, men at de ogsaa endnu bør sige dem Tak for Helbredelsen.“ I Følge den h. Kryssostomus er altsaa den himmelske Magt til at forlade Synderne givet til Præsterne, og de

Troende ere henviste til dem, naar de ønske Befrielse fra deres Synder, og ere forpligtede til enkeltvis at optælle deres Synder, for at Sjælelægen kan blive sat i Stand til at finde og give det passende Lægemiddel for hver enkelt.

Tyskeren Dr. Steitz fandt ingen anden Udflugt end at kalde den h. Krysostomus' her udtalte Overbevisning om Præsternes syndsforladende Magt en rhetorisk Overdrivelse. Det er rigtignok et ejendommeligt Middel, for at berøve en Udtalelse sin Beviskraft og navnlig paafaldende her. Thi vi maa vel lægge Mærke til, at Bøgerne om *Præstedømmet* ikke ere Taler, som ere holdte for Folket, men Afhandlinger, i hvilke den hellige Kirkelærer retfærdiggjør sin Flugt for Præstevielserne lige overfor sin Ven, den h. Basilius, eller som Andre mene, Formaninger til unge Mænd, som ønske at indtræde i Præstestanden, og som netop derfor have en didaktisk, dogmatisk og rolig Karakter, forskjellig fra Taler til Folket, ved hvilke Prædikanten let bliver draget med af de øjeblikkelige Indtryk og Sindsstemninger. Naar jeg endnu tilføjer, at medens den h. Krysostomus endnu virkede i Antiochien, Bodspræsternes Institut der endnu var i fuld Virksomhed, og at han i sine i denne Stad holdte Homilier uden Tvivl havde dette Embede for Øje, hvad ogsaa *Neander* og *v. Zeschwitz* indrømme, og naar vi huske paa den h. Lærers Fjenders allerede berørte Anklage, at han havde været en altfor mild Skriftefader, tør vi uden Tvivl tage det for en historisk fastslaaet Kjendsgjærning, at det efter den h. Krysostomus' Lære var *Præsterne*, til hvem man maatte bekjende sine Synder.

Vilde nu Nogen indvende, at Sct. Krysostomus havde forkyndt denne Lære paa en Tid, paa hvilken Bodspræstens Embede endnu ikke var afskaffet ved Nectarius, medens han ikke efter dette Embedes Ophævelse mere kjendte til nogen Bekjendelse for Præsten, maa vi derimod gjøre gjældende, at ved et heldigt

Træf selve den Helliges Fjender have sat os i Stand til at levere Beviset for, at den Hellige som Patriarken Nectarius' Embedsefterfølger ikke blot kjendte Præster-nes Fuldmagt til at forlade Synderne, men ogsaa i Skriftestolen selv gjorde en udstrakt Brug af denne Fuldmagt. I et Anklageskrift imod ham bebrejdedes det ham nemlig, at han gav Tilladelse til at synde ved at lære: „naar du atter har syndet, saa kom til mig; jeg vil læge dig.“ I denne Bebrejdelse ser den protestantiske Lærde, Hr. v. *Zeischwitz* med Rette et Bevis for, at Sct. Krysostomus har udøvet en privat Sjælesørgerpraxis, idet han ytrer, man kunde se af denne Anklage, hvor tidlig Sjælesørgerpraxisen trods den endnu herskende Forestilling om, at Boden *kun en Gang* turde tillades, kunde bringes paa Baner, som vi allerede hos Sozomenes se fremtræde med Krav paa guddommelig Berettigelse. Han angiver ogsaa en Grund, hvorfor vi i Orienten saa tidlig støde paa det private Skriftemaal, og han finder den i Klostrene, i hvilke Privatskriftemaalet havde bestaaet som Regel ved Siden af det offentlige Skriftemaal og Bodstugten, som man kunde læse det i den h. Hieronymus' og den h. Basilius' Skrifter samt i Eneboeren Antonius' Levnetsbeskrivelse af den h. Athanasius. Jeg giver heri den lærde protestantiske Forsker fuldstændig Ret, naar han kun vilde fatte Initiativet, som udgik fra Klostrene, saaledes, at Klostrene have givet Anledning til, at den store asketiske Nytte, som Privatskriftemaalets hyppige Brug fører med sig, blev erkjendt og stadig bedre eftersøgt. Hans Udtalelse om, at Sozomenes havde været den første, som havde tilkjendt det hemmelige Skriftemaal for Præsten guddommelig Berettigelse, er derimod urigtig. Hvorledes vilde man ikke lige strax have modsagt ham, hvorledes vilde ikke fra alle Sider Modstandere have rejst sig, som havde erklæret ham for en Kjætter, om han havde vovet at skrive noget saa nyt og hidtil uhørt! Men vi læse intet som helst derom; hans Udtalelse er

ikke bleven modsagt af nogen som helst samtidig Skribent. Hvorledes lader sig denne Tavshed forklare? Kun ved at antage, at det guddommelige Bud om at skrifte fra Apostlene af uafbrudt forplantede sig ved Arvelæren, og at Skriftemaalet som en guddommelig Institution til enhver Tid har været i Brug i Kirken. — Spørge vi nu, hvorledes den h. Krysostomus' Fjender ere komne til det ovennævnte højst ejendommelige Anklagepunkt imod ham, saa ville vi finde Svaret i hine Forhold, som efter den offentlige kanoniske Bods Ophævelse ved Nectarius havde dannet sig i Orienten med Hensyn til Skriftemaal og Bod. Den offentlige Bod for kanoniske Synder var kun *en Gang* tilladt. Havde en Poenitent efter at have fuldendt den offentlige Bod atter den Ulykke at begaa en den offentlige Bod underkastet Synd, saa blev han vel absolveret fra Skylden og det blev paalagt ham i det Skjulte at udføre svære Bodsgjerninger, men Nydelsen af Alterets højhelligste Sakramente blev enten helt nægtet ham eller dog indtil hans Livs Ende, hvor han modtog det som Vandringsbrød. Det er troligt, ja selv sandsynligt, at den offentlige Bod i den græske Kirke, selv om ikke den ofte nævnte Anledning af Nectarius paa Eudæmons Raad var bleven benyttet til dens Ophævelse, ikke mere vilde have kunnet glæde sig ved nogen langvarig Tilværelse. Thi herfor vidner allerede den Omstændighed, at de øvrige orientalske Kirker gjerne efterlignede Nectarius' Exempel, og at ikke en eneste dadlende Stemme, med eneste Undtagelse af Sokrates', har hævet sig imod denne Pariarks Fremgangsmaade. Den gamle Bodsand var sløvet, og de slappede Grækere overlode det til de endnu kraftige Orientalere og navnlig til de ungdommelige Germanere, ved beundringsværdige offentlige Bodsgjerninger at overtage et frivilligt Martyrium til Sone for deres Synder. De orientalske Kirkers Forstandere havde vel bemærket dette, og idet de som kloge Hyrder saavidt gjørligt akkomoderede sig

efter den herskende Stemning, opgave de Bodens ydre, ikke væsentlige Bestanddele, for ikke at udsætte dens indre og væsentlige Dele for en altfor stor Fare, og indførte paa denne Maade i Datidens Bodsdisciplin allerede hin i Modsætning til den forudgaaende Tid overordentlig milde Behandling af Synderne, som fra Midaldalderen af ogsaa er bleven den herskende i vor occidentalske Kirkeafdeling. Det var rigtignok i Sammenligning med Fortidens Praxis noget Nyt, som dybt greb ind i det kirkelige Liv og navnlig i Nadverens hidtidige Behandling. Før saa man aldrig en tilbagefalden offentlig Poenitent for anden Gang træde hen til Herrens Bord; nu skete det, at saadanne, som havde begaaet svære, almen bekjendte Synder, dog altid igjen fik Adgang til at modtage den h. Kommunion. Og da vi hos den h. Krysostomus sikkert tør forudsætte Klogskab i Udøvelsen af Hyrde- og Skriftefaderembedet, Mildhed imod angerfulde og sønderknuste Syndere, ville vi heller ikke tage Fejl ved at antage, at han i Skriftestolen var en Tilhænger af den nye, milde Praxis. Men fromme Gemytter saa heri maaske allerede nu Opfyldelsen af hin Forudsigelse, som Sokrates forudanende havde udtalt lige overfor Præsten Eudæmon, at nemlig Ophævelsen af Bodspræstens Embede vilde give Anledning til at synde og geraade Kirken til Fordærvelse. Og være det nu, at nogle Biskopper ligeledes have været af denne Anskuelse og af Frygt for det kirkelige Livs Forfald atter have villet haft en strængere Bods- og Alterdisciplin indført, hvad der dog ikke lader sig bevise af Historien, eller være det, at de imod den h. Krysostomus fjendtlig stemte Biskopper blot benyttede hans milde Praxis som et Paaskud, for deraf at smedde en Klage imod ham, som jo Historien har opbevaret os et lignende Exempel ved Novatianismens Opstaaen og som det ogsaa tykkes os at være sandsynligere, naar vi tage Hensyn til den hellige Patriarks Fjenders Karakterer, hvad enten nu det ene eller det

andet har været Tilfældet, saa er det tilstrækkeligt for vort Øjemed at vide, at den nuværende hemmelige Bodspraxis, i Modsætning til den tidligere offentlige og som Erstatning for den, var egnet til at danne et Anklagepunkt imod den, som øvede den. Ikke derimod blev der løftet Indsigelse, at Sct. Krysostomus hørte Skriftemaal og at han tilgav Synderne, det havde jo ogsaa tidligere været Tilfældet, og det gjorde jo hans Modstandere ogsaa, men man bebrejdede ham, at han lod tilbagefaldne Syndere tage Del i den h. Kommunion, hvad der tidligere ikke havde været Tilfældet. Af denne Fremgangsmaade lære vi tillige, hvorledes Bodspraxisen efter den offentlige kanoniske Bods Ophevelse blev udøvet i Orienten. Den ene Del af Biskopperne var mildere, den anden strængere i at behandle Synderne, hvad der jo ogsaa i vore Dage er Tilfældet, og til den h. Patriark Krysostomus's Ros maa vi sige, at ogsaa i de følgende Aarhundreder netop de helligste Mænd altid have været de mildeste Skriftefædre.

(Fortsættes.)

Pastor Hermann Schleper,

som turde være største Delen af Ugebladets Læsere bekendt fra sit 7-aarige Ophold her i Landet, er afgaaet ved Døden d. 25. Marts d. A. i Byen Porto Alegre i Brasilien. Han var født den 27. August 1836 i Landsbyen Lähden i daværende Kongerige Hannover. Efter at være dimitteret fra Latinskolen i det nærliggende Meppen, studerede han Filosofi og Theologi i Münster i Westfalen og i Laach ved Rhinen. Præste-

viet d. 13. Sept. 1868, helligede han sig til den besværlige Missionsgjerning i sit Fødeland.

Da Preussen-Tyskland efter den sejrige Krig i 1869—70 troede sig stærkt nok til at prøve Styrke med den katholske Kirke, begyndte det den saakaldte Kulturkamp med at gjøre en brat Ende paa den saavelsignelsesrige Missionsgjerning. Det gav Anledning til, at den nidkjære Missionær i Efteraaret 1872 kom til Danmark, hvor han arbejdede som Sjælesørger i Odense, Randers og Kjøbenhavn.

Men den katholske Præst har jo lovet sine Foresatte Lydighed, saa han ikke selv kan vælge sin Arbejdsmark. Saaledes saa Pastor Schleper sig foranlediget til i 1879 atter at gribe Vandringsstaven og ombytte den gamle Verden med den ny, det skjønne, kjære Danmark med det endnu lidet kultiverede Rio Grande do Sul, en Provins i Sydbrasilien, hvorhen mange af hans Landsmænd og Trosfæller udvandre og hvor Herrens Klage i Evangeliet gjælder fuldt ud: Høsten er stor, men Arbejderne ere kun faa. Her arbejdede den sjæleivrige Præst under vanskelige Forhold ufotrødent, saa længe hans Kræfter sloge til, indtil en haardnakket Sygdom bebudede, at Høstens Herre om ikke lang Tid vilde kalde sin trofaste Tjener fra Arbejdet til Hvilen. Paa Mariæ-Bebudelses-Dag slog den Time, der skulde befri ham fra hans Lidelser.

Hans aabne, jævne, bramfri Væsen vandt ham alle deres Højagtelse, Tillid og Kjærlighed, der kom i Berøring med ham, og sikrer ham i Særdeleshed hans tidligere Sognebørns taknemmelige Erindring.

Hans Medbrødre anbefale den kjære hedengangnes Sjæl til de højærværdige Gejstliges præstelige Memento og alle Troendes fromme Forbøn.

Han hvile i Fred.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Hamborg. Som bekjendt opmuntrede *Dr. Windthorst* i sin Festtale, som han i sin Tid holdt i Anledning af Pave Leo XIII's Præstejubilæum, de hamborgske Katholiker til Opførelsen af en *Stella maris* Kirke i Hamborg. I Mellemtiden er der indsamlet ca. 30,000 Mark, for dermed at begynde Opførelsen af en *ny katholsk Kirke*. I Forstaden Sct. Georg har man allerede erhvervet et Grundstykke, og Tegningerne til Kirken skulle i en nær Fremtid paabegyndes.

Rom. Den 20. April modtog den h. Fader 5000 italienske Pilegrimme i højtidelig Avdiens. I Spidsen for Pilegrimstoget stod Ærkebiskoppen af Neapel, Kardinal *Sanfelice*. I sin Tale ytrede Pave *Leo*, at han forpligtede alle Italienerne til at træde med al Magt i Skranken for Religionens og Pavedømmets Rettigheder. Katholikerne alene vare Italiens Venner, Frimurerne dets Fjender, fordi de undergravede Religionen og al Autoritet. Den nye Straffelov, Lovudkastet angaaende de fromme Stiftelser, Crispis Tale i Palermo, Alt beviste det, at efter Omstyrtelsen af den verdslige Magt førtes Krigen imod Pavens aandelige Magt. Italien kunde kun have to Lejre: Katholiker, som holdt med Paven og Biskopperne, og Fjender; de, som vilde være neutrale, vare Fjender. Pave *Leo's* Tale gjorde et dybt Indtryk paa de forsamlede Pilegrimme, som hilsede den h. Fader med begejstrede Leveraab.

— Den 21. April begav den h. Fader sig om Morgen Kl. 8½ ned i Peterskirken, hvor han frembar det hellige Messeoffer og meddelte Velsignelsen til 20,000 Pilegrimme og Andægtige.

Wien. Kejseren af Østerrig forrettede paa Skjærtorsdagen, i Overværelse af Ærkehertugerne og Hoffets Personale, Ceremonien med Fodvaskningen af 12 fattige gamle Mænd, som derefter beværtedes paa Kejsers Bekostning og modtog en Pengegave. Som sædvanligt foregik Kejseren sit Folk med et smukt Exempel paa religiøst Sindelag, idet han overværede i Domkirken alle de gudstjenstlige Ceremonier i den stille Uge og Opstandelsesprocessionen paa den h. Paaskemorgen.

Australien. Ifølge „Austr. cath. directory“ findes der for Tiden i Australien 30 Biskopper, 3 Administra-

torer og 849 Præster. Den katholske Befolkning i Ærkebispedømmet Sidney beløber sig til 135,000 Sjæle, i Bispedømmet Melbourne til 100,000 og i Hobart 24,000.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. April. 3. Søndag e. Paaske. Sct. Josefs Skytsfest. — 28. M. Paul af Korset, Bekjender. — 29. T. Petrus, Martyr. — 30. O. Katharina af Siena, Jomfru. — 1. Maj, To. Filippus og Jakobus, Apostle.
Fredag den 2. Maj. Marias Bebudelses Fest. (Gudstjenesten som paa Søndagene). — 3. L. Korsets Finding.
Søndag d. 4. Maj. 4. Søndag e. Paaske. Monika, Enke, Moder til den h. Augustinus.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 27. April (Sct. Josefs Skytsfest), Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

P. B. V.
 J. May, Sekretær.

Majandagt holdes hver Aften i Maj Maaned Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke: første Gang Torsdag Aften med Procession.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). I Maj Maaned holdes hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$, **Majandagt** i Kapellet.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndag den 4. Maj sin Hoved- og Titularfest (Marias Bebudelse). Om Morgen Kl. 8 Fælleskommunion i Kongregationskapellet i Stenosgade; om Aftenen Kl. 8 holdes Festhøjtideligheden i Sognekirken.
 A. v. Geyr, Præs.

Rosenkransforeningen. Medlemmerne indbydes til at overvære med Emblem Majprocessionen Torsdag den 1. Maj Kl. 8 Aften. Første Afdeling deltager i Processionen.

Tirsdag d. 29. April Kl. 6 Morgen lader Foreningen læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem, Enke Ane Kristine Hansen.

Sct. Josefs Gilde. Da Gildet ikke i Aar afholder nogen særlig fælles Paaskekommunion, anmodes Brødrene om at benytte Lejligheden til at holde deres Paaskekommunion Søndag d. 27. ds. (den h. Josefs Skytsfest).

Mandag d. 28. holdes alm. Møde for alle Brødre Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften, Bredgade 67.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).

Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

F. Kerff. Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

Majmaaned, helliget den h. Gudsmoder (heft. 60 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 18.

Søndagen den 4. Maj.

1890.

Indhold. Blomsterne paa Majalteret. Luther, et kirkeligt Festspil. Fra Frimureriets Lejr. Efterretninger: Kjøbenhavn, Randers, Holland.

Blomsterne paa Majalteret.

Blomsterne indtage en særegen Stilling i Guds skabte Verden, de ere her paa Jorden, i en vis Henseende, hvad Stjærnerne ere paa Himmelhvælvingen, endnu tilstedeværende Spor af en tidligere paradisisk Verden, og mindre ramte af Syndens Forbandelse end alt Andet. I deres Farvepragt og med deres Vellugt ere de Aabenbarelses af Guds Skjønhed og Hellighed, Tegn paa hans Naade, Underpanter paa hans Kjærlighed. Derfor skjænke vi Blomsterne til vore Kjære, fordi vi ønske at give dem det Ædleste og Bedste, som vi eje.

Men hvem anden bør vi vel snarere hellige disse Kjærlighedsgaver, end netop hende, som af den Helligaand selv betegnes som „den skjønne Kjærligheds Moder“, d. v. s. Moder til den Kjærlighed, som ved

Dyd og Hellighed forskjønner Sjælene? Derfor anvendes ogsaa Blomster til Gudstjenestens Forherligelse, ligesom Virak og Voxlys maa bidrage dertil. Men hvem har vel større Ret til Blomster end netop Maria, som jo selv er den Blomst, af hvilken Frugten fremvoxede, som tilintetgjorde Forbandelsen og bragte os Velsignelsen? Derfor tilegner Kirken ogsaa den ubesmittet undfangne, jomfruelige Gudsmoder de skønneste og mest vellugtende Blomster som Smykke; i sine Breviarbønner siger den om Maria: „Som Foraarsdagen er hun omgivet af Roser og Dalens Lilier“; ja, Kirken opkalder Maria selv efter disse to Dronninger iblandt Blomsterne og priser hende som „Lilien iblandt Tornene“ og som „den hemmelighedsfulde Rose“.

Maria kaldes „Lilien iblandt Tornene“. Lilien er et Sindbillede paa Renhed, og Maria er den allerreneste, ubesmittet undfangne Jomfru, som aldrig blev berørt af den mindste Synd. Maria er Lilien iblandt Tornene; Tornene med deres Skarphed, Haardhed og Forvirring ere blandt Væxterne en Modsætning til Blomsterne, navnlig til den hvide, vellugtende, blide, slanke Lilie; ligesom Lilien er et Sindbillede paa Renhed, saaledes kan Tornene være et Sindbillede paa den Synd og Urenhed, som Menneskeslægten er besmittet med ved Arvesynden og utallige personlige Synder. Men Maria er ogsaa en Lilie iblandt Lilierne, men ved sin Hellighed og Renhed rager hun højt op over alle Engle og Hellige.

Men ligesom hun selv ved Guds Naade er den Reneste og Helligste, saaledes udøver hun ogsaa ved Guds Naade fra Himlen af en rensende og helliggjørende Magt over Jorden, den hun ifølge Sct. Dominikus' Syn indhylder i sin Kjærligheds Kaabe. At indgyde et rent og helligt, fromt Sindelag, det er Marias Opgave ved hendes Forbøn og Exempel; at føre et rent og helligt Liv, det er eller skal være deres Opgave,

som ære og elske hende. Det er navnlig om denne Naadegave at Kirken anraaber hendes Forbøn:

Jomfru uden Lige!
 Du din Søn det sige:
 At han os vil give
 Mild og kysk at blive!

Med Lilien træder Ærkeengelen Gabriel frem for hende, og med Lilien i sin Haand staar den h. Josef ved hendes Side. Ønske vi at bringe den h. Gudsmoder et velbehageligt Offer i denne hendes Maaned, saa lad det være et Lillieoffer, et rent Hjertes og Sindelags Offer.

Den ubesmittede Jomfru sammenlignes fremdeles fortrinsvis med Rosen. Paa Maria anvender Kirken den hellige Skrifts Ord: „Jeg er ophøjet som en Rosenplantning i Jeriko“, og i det lauretanske Litani hilser den hende som „den hemmelighedsfulde Rose“! Rosen er paa Grund af sin glødende røde Farve og sin stærke og dog saa milde Duft et Sindbillede paa Kjærligheden til Gud og Næsten.

Maria, den himmelske Lilledronning, er tillige den himmelske Rosendronning, som ved Siden af den gud-indviede Lilie ogsaa har opelsket i sit Hjertes Havé den mest glødende Rose, den mest glødende Kjærlighed til Gud og til Næsten. Hendes dødelige Liv paa Jorden og hendes udødelige Liv i Kirken er ligesom en Rosenplantning, en Rosenhave, ja, en Rosenskov, der straalér vidt i Purpurskjær og udbreder den lifligste Vellugt til alle Sider. Ingen Skabning var nogen Sinde opfyldt af en saa glødende Kjærlighed til Gud, som Maria, den h. Gudsmoder, der har født Frelseren og staaet ved Foden af hans Kors; og ingen anden Skabning har elsket Menneskene saa højt som Maria, der jo ogsaa tillige er vor Moder, og som er bleven vor Moder i det højtideligste Øjeblik, Verden nogen Sinde har været Vidne til, da Frelseren hang paa Korset og sagde de betydningsfulde Ord til Maria om Disciplen

Johannes: „Se der din Søn!“ og til Johannes som Repræsentant for Menneskeslægten: „Se der din Moder!“

Renhedens Lilier, Bønnens og Barmhjertighedens Roser være da de Blomster, som vi ofre den h. Gudsmoder i hendes Maaned!

Forsøm heller ikke at bivaane Majandagterne regelmæssigt, og naar dine Forhold ikke tillade dig at overvære de offentlige Majandagter i Gudshuset, saa indret dig en Majandagt i Hjemmet. Smyk dit lille Husalter og bed daglig foran denne lille Helligdom en bestemt Bøn til den h. Gudsmoders Ære, lad det ogsaa kun være 3 „Ave Maria“ eller det lauretanske Litani, eller „Salve Regina“, eller „Memorare“ af Sct. Bernard, eller et Led af Rosenkransen. Men forret denne korte Bøn med speciel Andagt og Tillid, og bed den i dette Øjemed, at Maria ved sin Forbøn hos Gud maa opnaa dig Kraft til at holde dine gode Forsætter. Vil du handle endnu klogere, saa fastsæt en eller anden Fejl, som Du med Marias Hjælp vil aflægge, eller en eller anden Dyd, som du ønsker at opnaa ved hendes Forbøn, og ret dine Bønner henimod dette Punkt. Uden Tvivl vil du ved Maanedens Slutning have gjort Fremskridt i det Gode! Maaske er det ikke netop Aflæggelsen af en Fejl eller Opnaaelsen af en Dyd, som du har for Øje under din Majandagt, men et eller andet Anliggende, maaske de timelige Sorger og Bekymringer, maaske din egen eller dine Kjæres Sundhed, maaske dine Sønners eller Døtres Fremtid; lad det være, hvad det være vil, benyt Majmaaned paa ovennævnte Maade, og Du vil opnaa et lykkeligt Resultat.

O sanctissima, o piissima,
dulcis virgo Maria!
Mater amata, intemerata,
ora, ora pro nobis!

O du helligste, o du kjærligste,
søde Jomfru Maria!
Elskede Moder, pletfrie Moder
bed, ja bed for alle!

Luther, et kirkeligt Festspil.

(Fortsat.)

Ogsaa om Luthers Giftermaal taler Herrig. Han lader en Skolar optræde, som udtaler sin Forundring over Melanchton, at denne har kunnet udholde det saa længe med et saadant Uhyre som Luther.

Skolaren:

Dog Et mig stedse en Gaade var?

Melanchton:

Saa lad mig høre, hvad Tvivl Eder volder.

Skolaren:

At I, for hvem Sandhed er dyrebar,
med saadant et Uhyre det udholder.

Melanchton:

Hvem er det, I mener — med Forlov!

Skolaren:

Martinus Luther — naturligvis!
I Sandhed, mit Blod det bliver til Is,
ved Tanken om, hvor hans Mund er grov,
den Kjætter, der slutted' med Djævelen Pagt
at føre Sjælene i hans Magt;
at han nu Oprørsfanen hejser
og strider baade mod Pave og Kejser
fra Sachsen af, hvor han har sin Hule —
at bort han Munkekutten smed
og lader Haaret Tonsuren skjule
og helt paa Trods mod sin Præsteed —
ja det har Fryd i Helvede stiftet —
har med en bortløben Nonne sig giftet.

Melanchton:

. . . I vil nu en Gang ved det Gamle blive,
Os kan I ej fra det Nye drive.
Det var en forskjellig Aand, vi fik.
Men det var bedre, om vi holdt Fred . . .

Om I vil Luthers Bekjendtskab gjøre,
 skal Eders Dom vel bedre lyde.
 Jeg i hans Kreds Jer ind skal føre ;
 Men Husets Skik maa I ikke bryde.

Skolaren træder ind i Luthers Hus. Denne sidder midt i Familiens Kreds. Man ser Katharina af Bora (hans Käthe), Sønerne og Døtrene og nogle Venner.

Midt under Bondekrigens gyselige Blodsudgydelser giftede Luther sig. Ledet af den rigtige Erkjendelse, at hans Anseelse og Virksomhed vilde blive i høj Grad forringet, dersom han giftede sig, havde Luther, hvor meget han end ivrede imod den gudindviede Jomfruelighed, gjentagne Gange udtrykkelig erklæret, at *han selv aldrig vilde gifte sig*. Endnu den 16. April 1525 skriver han, rigtignok ikke meget oprigtig til Spalatin, at „hans Sind ikke nærrede den fjærneste Tanke om Giftermaal“. Men ogsaa her, som saa mange andre Gange, viste Lidenskaberne sig stærkere hos Luther end hans Forstand. Mere end det var nødvendigt og gavnligt for ham omgikkes han med en Del Nonner, som paa den h. Paaskefest 1523 havde forladt deres Kloster Nimptsch ved Grimma, og ved en vis Leonhard Koppes ¹⁾ Hjælp vare komne til Wittenberg til den „dyrebare Fader i Kristo“.

Blandt disse ulykkelige Nonner vakte navnlig *Eva af Schönfeld* og efter hendes Giftermaal med en ung Læge *Katharina af Bora* „Reformatorens“ Opmærksomhed. I Foraaret 1525 tænkte han ogsaa paa at gifte sig med en Magdeburgerinde *Eva Alemann*. Paaske-dag den 16. April 1525 skrev han til Spalatin: „Hvad du forøvrigt skriver om mit Giftermaal, saa skal du ikke

---

¹⁾ Luther rettede strax efter Nonnernes Ankomst en offentlig Skrivelse til Koppe, hvori han kalder ham en „salig Røver“, og paa en formastelig Maade sammenligner ham med den opstandne Frelser; som Frelseren paa Paaskefesten ved sin Opstandelse havde frelst Verden, saaledes havde Koppe paa Paaskefesten ved sin Dristighed frelst Nonnerne. (Luthers Werke Bd. 19. S. 2086.)

forundre dig over, at jeg ikke gifter mig, jeg, *som er en saa yndet Liebhaber* (qui sic famosus sum amator). Man maa meget mere forundre sig over, at jeg, som saa ofte skriver om Ægteskabet og er sammen med Kvinder (*misceor feminis*), ikke for længe siden er bleven en Kvinde, end sige da, at jeg ikke allerede har taget en. Lige meget, naar du vil have mit Exempel, saa har du her et, det stærkeste. Thi *tre Kvinder har jeg haft paa en Gang*, og elsket dem saa kraftigt, men jeg har mistet de to, som ville faa andre Mænd; den tredie holder jeg næppe fast, førend hun maaske ogsaa snappes bort fra mig ligefor Munden. Men du dovne Liebhaber vover ikke en Gang at blive en Enestes Mand.“ (Luthers Briefe, Bd. 2. S. 646.) Den „dyrebare Gudsmænd“ havde dog uden Tvivl kunnet foretage sig noget Bedre og Fornuftigere paa *den højhellige Paaskefest* end at skrive *saadanne Breve!*¹⁾

Forøvrigt var Luther længe vaklende, om han skulde vove et saadant Skridt og ved sit Giftermaal sætte hele sin Anseelse og Virksomhed paa Spil. Og saa hans Venner og Tilhængere forfærdedes i høj Grad, da de hørte om hans Hensigt. En af hans første og ivrigste Tilhængere, Professor *Hieronimus Schürpf* i Wittenberg, som fire Aar i Forvejen havde ledsaget ham til Worms og paa Rigsdagen været hans juridiske Konsulent, blev opbragt, da han hørte om Luthers Hensigt, og erklærede: „Naar denne Munk gifter sig, vil hele Verden og alle Djævlene le, og han vil ødelægge Alt.“ I den ulykkelige Munks Sjæl kæmpede Æresfølelsen og Lidenskaberne om Sejren; Lidenskaberne sejrede. Den 6. Maj 1525 skrev han til Rühel: „Kan jeg mage det saa, *Djævelen til Trods*, tager jeg *min Kätthe* til Ægte, førend jeg dør“. Og til den gejst-

---

¹⁾ *Köstlin* Bd. 1. S. 764 bemærker i Anledning af dette Brev: „Det er ikke klart, hvem han mener: om Alemann, som den Gang dog ikke var gift, og Schönfeld, som allerede havde giftet sig?“

lige Kurfyrste Albrecht af Brandenburg skrev han den 2. Juni: „*Kan mit Ægteskab være til Styrke og Opmuntring for Ds. Kurfyrstelige Naade, er jeg beredt til at trave i Forvejen, Ds. Naade til et Exempel.*“

Alligevel var Luther ogsaa den Gang endnu vaklende og kunde ikke bestemme sig. Men pludselig og uden at spørge nogen som helst Ven indbyder han om Aftenen den 13. Juni Maleren Lukas Cranach og Hustru og de tre gifte Apostater Bugenhagen, Jonas og Apel til Aftensmad hos sig i Augustinerklosteret og erklærede her for dem som Vidner, at han tog den ligeledes indbudte og mødte *Katharina af Bora* til sin „Ægtehustru“. ¹⁾ Først 14 Dage efter dette *hemmelige Bryllup* fandt det *offentlige Bryllup* Sted den 27. Juni ²⁾. Rygtet om Luthers Giftermaal vakte stor Opsigt og Forargelse i vide Kredse baade i Tyskland og udenfor Landets Grænser. Mange iblandt hans Venner og Tilhængere saa i dette Giftermaal et uklogt og skjæbnesvangert, af Lidenskaberne fremkaldt Skridt. Men de Fleste saa endnu mere deri. For dem var Munkens Ægteskab med Nonnen kun et hæsligt Konkubinats og en stor og vederstyggelig sakrilegisk Forbrydelse. *Luthers egne Udtalelser* i Breve om sit Giftermaal vidne om Forlegenhed, Forvirring, Trods, Vrede og ilde anbragt Salvelse, i Forening med slibrige Ytringer om hans tidligere og nuværende Forhold til Bora, som slet ikke lade sig gjengive ³⁾, og baade i Prædikener og Bordtaler fremførte Luther Ytringer om det ægteskabelige Liv, der staa langt under en Reformators Værdighed.

Paa Luther-Monumentet i Worms er Luthers Giftermaal bleven forherliget ved et Basrelief. Ædle og finere følende Protestanter har dette Billede været til Forargelse, og de have ytret, at „Luthers Giftermaal“ ikke burde have været fremstillet paa Monumentet, da

¹⁾ *Köstlin*, Bd. 1. S. 768. — ²⁾ *Köstlin*, Bd. 1. S. 769 ff. —

³⁾ *Luthers Briefe* (til Link) Bd. 3. S. 18.

Luther jo netop heri viste sig mindre stor, og dette Giftermaal dog heller ikke hørte til Luthers „evangeliske Hovedbedrifter“. Vi agte og ære disse finere Følelser og stemme, hvad Sagen angaar, fuldstændig overens med disse Protestanter. Men ikke desto mindre nære vi den Anskuelse, at dette Basrelief ikke turde mangle paa Luther-Monumentet og fuldkommen er paa sin Plads her; thi hvem vil vel nægte, at hin emanciperede og skandaløse Giftermaalbevægelse mellem frafaldne Munke og Nonner ved Siden af og forud for Fyrstegriskheden har været Hovedmidlet til den nye Læres Udbredelse i det 16. Aarhundrede, og hvem vil nægte, at det ogsaa i Løbet af de tre følgende Aarhundreder indtil Nutiden er de ægteskabelige Baand, som enten skulle indgaas eller allerede ere indgaaede, der, uden at de selv ret komme til Klarhed derom, holde mange lutherske Gejstlige og derfor ogsaa saa mange Protestanter tilbage i Vildfarelsens Skjød og hindre dem i at finde Vejen til den sande Kirke? Hvor mange theologiske Kandidater vilde ikke lære Kristi Bruds, den sande Kirkes, Ansigt at kjende og med hellig Begejstring indvie sig til hendes Tjeneste, dersom en jordisk Bruds Ansigt ikke holdt dem fængslede; hvor mange lutherske Gejstlige, som, idet de føle sig stødte over den paa det protestantiske Omraade herskende Rationalisme, i deres dogmatiske Anskuelser ofte staa den katholske Kirke saare nær, vilde ikke opgive Ordets Tjeneste og indvie sig til at tjene Kirken og den i Sakramenterne levende Frelser, dersom de ikke bleve holdte tilbage af Familiens uopløselige Baand!

Overfor dette ynkværdige Giftermaal føle vi først og fremmest Trang til at optræde som den hellige Skrifts Sagfører og at erklære, at Luther ved dette Giftermaal, ligesom allerede tidligere ved sit Skrift „imod Klosterløfterne“, kom til at staa i den flagranteste Modstrid med den h. Skrift, som jo dog, baade ved

Frelserens Mund og Apostlen Pauli Ord, paa den klareste og utvetydigste Maade erklærer, at Jomfruelighedens Stand er en Gud velbehagelig og hellig Stand, og som ligesaa klart og utvetydigt lærer, at Mennesket er forpligtet til at holde det Løfte, han en Gang har givet Gud. Det synes altsaa, som om Luther dog ikke har anset Bibelen som *den eneste Trosnorm*, men at ogsaa andre Ting efter Tid og Omstændigheder have været bestemmende for ham, navnlig hans grænseløse Sandselighed.

Medens vi betragte dette mærkelige Bryllupsbillede, se vi som historisk Baggrund til dette Billede endnu et andet Bryllupsbillede af en ganske anden Slags — det er det blodige og skrækkelige Bryllupsbillede af *Bondekrigen*, dette første Rædselsbarn af den saak. Reformation. Vi se Landsbyerne, som gaa op i Flammer og de brændende Kirker, der lyse som Bryllupsfakler til Luthers „Formæling“, vi høre Stormklokken, som lyder til Munkens Bryllup, vi se alle Dalene og Højene i Tyskland smykkede med de Ihjelslagnes blodige Lig til „den store Reformators“ Bryllupsfest! Ved Synet af dette Billede nødes vi til at sige, at en Mand, som paa et saa gyseligt Tidspunkt, da han saa sin Læres Sæd skyde saa blodigt i Vejret, ikke vidste at foretage sig noget Bedre, end at bryde sit Løfte og gifte sig — hverken var stor eller ædel, endsige kristelig sindet. Hans Venner følte det ogsaa, hvor meget han blottede sig ved dette Giftermaal, og hvor upassende den Tid var, da netop saa meget Blod blev udgydt under *Bondekrigen*, for „Reformatorens“ Skridt. Luther selv besad for lidt ædel og fin Følelse til at føle dette, og med mærkværdig „Naivitet“ sendte han i et Brev af 21. Juni 1525 sin Ven *Niklas Amsdorf* Meddelelse om Giftermaalet, tilligemed Efterretning om, at der i Franken vare blevne ihjelslagne 10,000 Bønder, i Hertugdømmet *Württemberg* 6000, i *Schwaben* 10,000 og i *Elsass*

20,000 ¹⁾). I Sandhed, en munter og glædelig Bryllupsmeddelelse, det Bryllup værdigt, for hvilket den blev skreven! Da Luthers tidligere Ven og senere Modstander *Erasmus* hørte om Giftermaalet, mente han: „Mange anse Luthers Virksomhed for en Tragedie, men jeg anser den for en Komædie; thi Alt ender her stadig med et Giftermaal.“ Havde han blot haft Ret, saa var den ikke bleven til den store Trosspaltnings Tragedie, som nu i over 300 Aar har virket til saa stor Skade for det religiøse, sociale og politiske Liv i Landene og til saa stor Skade for utallige ved Kristi Blod løskjøbte Sjæle!

(Fortsættes.)

Fra Frimureriets Lejr.

Logen arbejder alle Vegne efter de samme Grund-sætninger, som gaa ud paa, at tilintetgjøre den bestaaende kirkelige og kongelige Autoritet. I alle Revolutioner var den delagtig; hvad Brødrene selv tilstaa. Efterat Brasiliens Trone var styrtet overfor deres Stormløb, kom Turen til Portugal og Spanien; de for nylig stedfundne Bevægelser i disse Lande vare ikke uden Betydning. Logens Hovedarbejde foregaar for Tiden paa den pyrenæiske Halvø. Ifølge den Dalenske Kalender, saaledes meddeler „Köln. Vztg.“, findes der i *Spanien* mere end 580 Loger. I hvilken Aand de arbejde, beviser tydeligt nok de af Chaîne d'Union skitserede Udtalelser af spanske Frimurerførere og Dagblade. Den spanske National-Stor-Orients Delegerede forsikrede f. Ex. paa Kongressen i Paris, at hans Stor-Orient var „den Franskes trofaste Allierede“. Det spanske

---

¹⁾ *Luthers Briefe, Sendschreiben und Bedenken*, herausg. von *de Wette*, Bd. 3. S. 12.

Logeblad Taller i Sevilla siger ganske aabent: „Ordenen sigter i og for sig vel ikke hverken til Monarker eller Paven. Dog indestaar den ikke for, at dens Grundsætningers sidste Konsekventser ikke desto mindre alligevel ende med *Tilintetgjørelsen af Autokratiet og Theokratiet*. Det forstaar sig af sig selv, at, naar Trone og Alter ere basserede paa Uvidenhed og Overtro, Frimureriets Lærdomme ikke ere skikkede til, at befæste saadanne Grundlag“. „Verdad“, Logebladet i Oviedo, siger: „Frimureriets politiske Ideal er *Demokratiet*“, d. v. s. Republiken etc. „Concordia“ i Barcelona siger om Aaret 1789: „Denne uforglemmelige Datum, paa hvilken Folkene sønderbrøde de Lænker, som Tyranniet havde smeddet, maa være dyrebar for Frimureriet i hele Verden. Ære være vor ophøjede Orden, som havde en saa stor Andel i denne store Begivenhed, den herligste i hele den nyere Historie!“ Om den Magt, som Logen allerede har opnaaet i det offentlige Liv i Spanien, er den Kjendsgjerning et talende Vidnesbyrd, at dens *Stormestre* allerede gjentagne Gange ere blevne *Ministerpræsidenter*. Saaledes f. Ex. Br. ∴ Ortiz, hvem Frimurerne regne det til en speciel Ære og Hæder, at han som Minister fordrev Jesuiterne og ophævede 400 Klostre; saaledes Br. ∴ Sagasta, Castelar, Zorilla o. s. v., som alle indtage høje Grader i Logen.

Efter Spanien og Portugal vilde Turen ifølge Planen komme til *Italien*. Det italienske Frimureri, med den jødiske Bankier-Millionær *Lemmi* i Spidsen, er helt igjennem revolutionært sindet. Det er bekjendt, i hvor inderlig Overensstemmelse den nuværende italienske Ministerpræsident *Crispi* arbejder med sin Loge-Foresatte. Betegnende for de Følelser, der besjæle den italienske Loge, som nu regerer alt i Italien, ere følgende Ord i den Rundskrivelse, som Lemmi den 11. Okt. 1888 udsendte i Anledning af Kejser Vilhelm II's Besøg i Rom: „Lad os fortsætte, Brr. ∴, vort *Befriel-*

sesværk. Hvad har det at sige, om *den gamle Verden* derfor *gaar til Grunde*? Af dens Ruiner vil der opstaa en ny og langt skjønnere!“ Baade i Literatur og Kunst, i Opdragelse og Undervisning gjør et stadig voxende Stormløb mod Religionen og Sædeligheden sig gjældende. Spørge vi om Aarsagen, saa findes Nøglen til Løsningen i følgende Recept, som, ifølge „*Amico del Popolo*“, en Frimurerhaandbog anbefaler til Logemedlemmerne: „Frimureriets Virksomhed maa hovedsagelig sigte til, at bringe de *Gejstlige i Miskredit* og at forhindre Befolkningens Omgang med Præsterne baade i de religiøse Foreninger og i Familierne. Man maa *gjøre Kvinden fremmed for Kirken* og lade hende læse Tidsskrifter og Romaner, som ere skrevne med det Formaal for Øje, at fremstille Religionen som en stor Ulykke. I Menighederne skal der oprettes Centreer til Udspionering og som underholde en levende Forbindelse med *Embedsmænd, Lærere og Forretningsfolk*, og efter Evne og Kræfter søge at vedligeholde Oppositionen imod Gejstligheden; de skulle samle Notitser og indsende dem til Dagbladene, for at undergrave Agtelsen for Præsterne. Man maa forhaane og *spotte over de Familier, som læse katholske Blade*, og søge at bringe en liberal Avis ind i ethvert Hjem; men dersom Nogen vover at optræde som Sagfører for de Gejstlige, saa maa han slaas ned. Man skal benytte de *liberale Arbejderforeninger, Skolerne, Børneasyleerne* imod de Gejstlige, man fremme *Søndagsarbejdet*, man lade omrejsende Skuespillere give Forestillinger . . ., thi *Lidenskaberne*, naar de engang ere vakte, tjærne Ungdommen fra Præsterne. Man behøver *ikke at være ængstelig* i Henseende til Valget af Midlerne, for at undergrave Religionens og de Gejstliges Anseelse, *ethvert Middel* er godt, for at befri Menneskeslægten for de Gejstliges Lænker.“ — Denne Frimurer-Recept trænger ikke til nogen Kommentar.

At Frimureriet i *Belgien* stadig helder mere og

mere til Republikken, det viste for nylig den Sejr, som Br. ∴ *Paul Janson*, en offentlig Tilhænger af Republikken, opnaaede med Logens Hjælp under Brüsseler-Valget i Juni f. A. Naar „Papir-Kongen“ (*roi de carton*) som Revolutionspartiet aabenlyst kalder den belgiske Konge, endnu sidder paa Tronen i Belgien, kan han sikkert ikke takke Br. ∴ *Bara*, van Humbeeck og de andre frimureriske og liberale Venner derfor, men ene og alene det katholske Partis energiske Virksomhed.

Ogsaa i *Østerrig-Ungarn* arbejder Frimureriet henimod Republikken. Ellers vilde det være uforklarligt, at det østerrigske Frimureri sendte sine officielle Repræsentanter til den revolutionære Kongres i Paris, at de ungarnske Repræsentanter, uden at protestere, af Ordens-Præsidenten lode sig kalde „det offentlige Frankrigs Borgere“ og aabenlyst for alle Kongressens Medlemmer lode sig lykønske, fordi de havde traadt de Bestemmelser, som Angst eller politiske Hensyn havde indgivet deres Regering, med Fødder, og hellere havde fulgt deres store Patriot (Br. ∴) *Kossuth's* ærværdige Stemme“. Indflydelsen, som den republikansk sindede, af den franske Stor-Orient stiftede og indspirede Loge i Østerrig-Ungarn har opnaaet, belyses af den Kjendsgjerning, at der allerede i 1886 sad 46 Br. ∴ i det ungarnske Parlament og at næsten alle betydeligere Repræsentanter for den jødisk liberale Presse i Wien ere Frimurere. Derfra hidrører denne Presses Sympatier for Revolutionen i Brasilien.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 20. April meddelte den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, Konfirmationens hellige Sakramente til 54 Børn, i den her-værende Sognekirke. Kirken var ved den højtidelige

Formiddagsgudstjeneste fyldt indtil sidste Plads baade af Katholiker og Anderledestroende.

Randers. Fra denne By have vi modtaget Følgende: „Med Sorg har vor Menighed erfaret, at det har behaget Gud, at bortkalde Pastor *Schleper*, vor forhenværende Sognepræst, til sig i Evigheden. Den Afdøde har forestaaet den herværende katholske Menighed fra 1873—77 og ved sin Virksomhed her væsentlig bidraget til sammes Befæstelse og Udvikling. Hans Navn vil altid med Taknemlighed blive mindet i Menighedens Historie; thi under hans Ledelse er paa Bekostning af daværende apostoliske Præfekt H. Grüder Præsteboligen bleven bygget, Grundstenen lagt til vor smukke Kirke, og denne for største Delen fuldendt. I Fredags (den 18. f. M.) bivaanede vi en højtidelig Sjælemæsse for den Afdøde. Maatte Herren rigelig belønne ham for alle de Velgjerninger, han har bevist os! Han hvile i Fred!“

Holland. 37 Aar ere nu henrundne, siden Pius IX. atter gjenoprettede det katholske Hierarki i Holland. Følgende Statistik, som er hentet fra „Kathol. Nederlanden,“ viser os de herlige Frugter, som Pius IX's Forholdsregel har baaret. I 1853 fandtes der i Holland 711 Ordensfolk i 88 Huse, i 1887 derimod 2572 i 144 Klostre. Ordenssøstrene vare i det samme Tidsrum stegne fra 1943 i 109 Huse til — 8350 i 453 Klostre. Hospitalerne og Vajsenhusene ere fra 93 stegne til 233. I Aaret 1853 fandtes der i Holland 1,144,415 Katholiker, i Aaret 1887 talte man 1,403,000, og siden den Tid turde de hollandske Katholikers Antal have forøget sig med flere Hundredetusind. Man har for en Udgift af 100 Millioner Francs opført 416 nye Kirker og restauret 136 gamle. Det er umiskjendeligt, at det katholske Liv i Holland har taget et nyt Opsving.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 4. Maj. 4. Søndag e. Paaske. Monika, Enke, Moder til den h. Augustinus. — **5. M.** Pius V., Pave og Bekj. — **6. Tl.** Apostlen Johannes' Martyrium. — **7. O.** Stanislaus, Biskop og Martyr (Kl. 8¹/₄ h, Messe for Ansgariusforeningen). — **8. To.** Ærkeengelen Mikael's Aabenbarelse. — **9. F.** Gregor af Nazianz, Kirkelærer og Biskop. — **10. L.** Antonius, Biskop og Bekj.

Søndag den 11. Maj. 5. Søndag e. Paaske.

Majandagt holdes hver Aften i Maj Maaned Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). I Maj Maaned holdes hver Aften Kl. 7¹/₂ **Majandagt** i Kapellet.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer **Søndag den 4. Maj** sin Hoved- og Titularfest (Marias Bebudelse). Om Morgen Kl. 8 Fælleskommunion i Kongregationskapellet i Stenosgade; om Aftenen Kl. 8 holdes Festhøjtideligheden i Sognekirken.
A. v. Geyr, Præs.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. Maj Kl. 8¹/₄ læses i Sct. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Vincentforeningens Konferentser

afholde deres aarlige Generalmøde **Søndag den 11. Maj** Kl. ca. 11¹/₂ (efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke) i Svendeforeningens Festlokale, Bredgade 67, 2. S. o. G., hvortil samtlige Medlemmer indbydes. Navnlig vil det bidrage meget til den gode Sags Fremme, at ogsaa alle passive bidragydende Medlemmer give Møde, som det er Skik og Brug i Udlandets Vincents-Konferentser.
Lokalbestyrelsen.

Rosenkransforeningen (1. Afd.) Møde med Exhortation **Søndag d. 11. Maj** Kl. ca. 11¹/₂. — Maanedsintention: Kjærlighed til Bønnen.

Unio. **Onsdag den 7. Maj** begynde Møderne i Sommerlokalet ved Keglebanen i Frederiksberg Allé 15—17 (Indgang fra Boyes Gade).

Plads søges. En nylig konfirmeret Pige, flink til Husgjerning og vant til at omgaas Børn, ønsker Plads til 1. Juni. Man henvende sig i Ravnsborggade 22, 4. Sal, hos Fru Fangel.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)
Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

Bladet udsendt senere paa Grund af Helligdagen.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 19.

Søndagen den 11. Maj.

1890.

Indhold. En pavelig Skrivelse til Ærkebiskoppen af Køl. Om Skriftemaalet. Den h. Paaskekommunion. Tankesprog.

En pavelig Skrivelse

til

Ærkebiskoppen af Køl.

Pave *Leo XIII* har den 20. f. M. sendt et Breve til *Ærkebiskoppen af Køl* og behandler deri to vigtige Spørgsmaal. Først hentyder den h. Fader til den Maade, paa hvilken han ønsker de kirkelige Organers Medvirkning i Henseende til *det sociale Arbejde*. Den anden og kortere Del sigter til *de katholske Missioner i Afrika*, navnlig til Missionerne indenfor det tyske Kolonial-Omraade, og anbefaler udtrykkelig Oprettelsen af et tysk-afrikansk *Missions-Seminar*. Det pavelige Breve har følgende Ordlyd:

„Ærværdige Broder, Hilsen og den apostoliske Velsignelse. Du kjender *det sociale Spørgsmaals* store

Rækkevidde, hvis Betydning ogsaa lægger Beslag paa Statsstyrernes Opmærksomhed i Europas største Riger. Du ved ogsaa, at Vi allerede længe have bestræbt Os for, at lære de sidste Aarsager til dette Onde at kjende og at udfinde de mest passende Hjælpemidler imod det. Saaledes have Vi ogsaa for nylig i en Skrivelse til Hs. Majestæt den tyske Kejser og Konge af Preussen, som paa en elskværdig Maade havde tilskrevet Os angaaende Berliner-Konferentsen, tydelig udtalt, at Vi af al Evne havde Vore Bestræbelser henvendte paa at understøtte de fattige Arbejdere og at vise dem enhver Velvillie.

Du kan ikke være uvidende om, at den borgerlige Myndighed rigtignok er istand til at anvende kraftige Midler i Henseende til en Lettelse af Arbejdernes Lod, men Du ved ogsaa, at den vigtigere Del af dette gavnlige Foretagende tilfalder *Kirken*. Thi Religionens guddommelige Kraft, som gennemtrænger Menneskenes Aand og Hjærte, tilskynder dem til at følge den retfærdige og rigtige Vej. Kirken er nemlig paa en vis Maade formedelst Fødselsret den trofaste Vogterske af den af Gud aabenbarede Sandhed; af Kristus, vor Herre, som er Faderens Visdom, har den modtaget sit Hverv, den er Arving til hans Kjærlighed, som „for vor Skyld er bleven fattig, skønt han var rig,“ for at den Rige saa vel som den Fattige, i Besiddelse af Guds Børns Værdighed, skulde aabenbare hans Lignelse; og han har saaledes elsket de Fattige, at han gav dem Beviser paa ganske speciel Hengivenhed. Fra ham er Evangeliets højhellige Lære udgaaet, den kostbareste Gave til Menneskeslægten, thi idet denne Lære uforanderligt fastsætter de Enkeltes Rettigheder og Pligter, borttager den, ved en ædel Forbindelse af Retfærdigheden med Kjærligheden, den Haardhed, som den menneskelige Natur fremkalder af sig selv i Henseende til de forskjellige Livsforhold.

Den sikreste og gavnligste Vej vælger derfor det Folk, som indretter hele sin Handel og Vandel i det

offentlige saa vel som i det private Liv efter denne sanddru Læres Regel. Disse Anskuelse dele med Os det tyske Riges *Biskopper*, som have vist deres Hyrdeomsorg og Iver ved saa mange Foretagender og Forsøg i Henseende til en Lindring af den fattige Arbejders kummerlige Tilværelse. Men for at Kirken maa kunne opfylde saa fuldstændigt og virksomt som vel muligt de Krav, som Tidsforholdene stille, bør de med forenede Kræfter anvende alle de Midler, som kunne afhjælpe Ondet.

Først og fremmest maa de med taalmodig, rastløs Virksomhed arbejde hen til, at Folkene ved en *Forbedring af Sæderne* bringe det offentlige og private Liv i Samklang med Kristi Lære og Exempel. Fremdeles maa det tilstræbes, at man ikke viger bort fra Retfærdighedens og Kjærlighedens hellige Forskrifter, naar der opstaar Meningsforskjelligheder mellem de enkelte Stænder i det borgerlige Samfund, og at mislige Forhold, som kunne opstaa, fjærnes ved Hyrdernes faderlige Autoritet. Dernæst maa der drages Omsorg for, at Livets Besværligheder gjøres lettere for de Fattige, og at Formuen for de Rige ikke bliver et Middel til at pleje Lidenskaben og gjøre Uret, men et Middel til at uddele Velgjerninger, hvorved de erhverve sig kostbare Skatte i Himlen.

Vi maa derfor i høj Grad rose, hvad de tyske Katholikers fromme Iver iværksætter: *Oprettelsen af Huse*, hvor fredelige Arbejdere komme sammen i al Ærbarhed og Hæderlighed, Grundlæggelsen af *Drenge- og Pigeskoler*, for at begge Kjøn kunne erhverve sig en passende Undervisning, Dannelsen af *Foreninger og Kongregationer* til Fremme af Guds frygt og Fromhed, o. s. v. Ved saadanne Foranstaltninger opnaas, at Livet og de snevre huslige Forhold blive taaleligere for Arbejderne, og at Religionen og de gode Sæder vinde Fremgang. Det vilde glæde Os saare, om Tysklands Biskopper med den Daadskraft, som udmærker dem,

og med Gejstlighedens og de Troendes Bistand, under Religionens Beskyttelse, under hvilken de have begyndt de ovennævnte Foretagender, ogsaa kunde udvide disse saa formaalstjenlige Institutioner og forøge deres Antal, ved at oprette Lignende navnlig paa saadanne Steder, hvor Haandværk og Industri blomstrer og Arbejderne bo sammen i større Mængde. Naar dette sker efter Vort Ønske, saa kan man ønske Tysklands Hyrder til Lykke, fordi de efter Evne og Kræfter baade drage Omsorg for den offentlige Fred, og tillige udøve den sande Humanitet, som det sømmer sig for det borgerlige Livs Vedkommende.

Men ikke alene i denne Henseende plejer Kirken at beskytte og værne om Humanitetens Gjerning; der er ogsaa andre Sager, som fordre dens heldbringende og gavnlige Bistand. Det er dens hellige Pligt, at opdrage barbariske og raa Folkefærd ved Hjælp af *Troens* Lærdomme, og at uddanne dem i Henseende til menneskelig Kunst og borgerlige Sæder. Mange have helliget deres Liv til eller udgydt deres Blod i Udøvelsen af dette ophøjede Kald. Navnlig have Kirkens Hyrder deres Opmærksomhed henvendt paa den elendige Stilling, som *Afrikas* Beboere indtage, som, idet de leve i Trældom, ved en skændig Handel blive solgte og kjøbte som en anden Vare. Hvor meget dette Anliggende ligger Os paa Hjærte, have Vi allerede udtalt i Vore foregaaende Skrivelser. Da den kejserlig tyske Regering nu har bestemt, at Adgangen til de afrikanske Egne, som staa under dens Beskyttelse, skal staa aaben for *de katholske Missionærer*, saa kunne Vi ikke undlade, at opfordre Dig og de øvrige ærværdige Brødre, som staa i Spidsen for det tyske Riges Bispedømmer, til stedse ivrigt at efterforske, om der blandt de tyske Gejstlige, som have aflagt saa herlige Beviser paa Standhaftighed, Taalmodighed og apostolisk Iver, ikke findes Mænd, som ere kaldede af Gud, til at

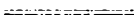
bringe Evangeliets Lys til hine ulykkelige Folkefærd i Afrika.

Og for at de desto lettere maa kunne følge Guds Kaldelse, er det Vort indtrængende Ønske, at der ved Dine og de andre tyske Biskoppers Bestræbelser og de Troendes Understøttelse, oprettes en Anstalt, hvor indfødte Klerikere kunne uddannes til Overtagelse af den afrikanske Mission, i Lighed med det i Belgien grundlagte Kolleg, hvor hine optages, som skulle forkynde Evangeliet i Kongostaten. Paa denne Maade vil der inden kort Tid være en ædel Planteskole til Stede; og af den kan man da tage Aflæggere af den sande Vinstok, d. e. Kristus, og henplante dem i Afrika, hvor de ville bære rigelig Frugt og udbrede Kristi Vellugt blandt Folkefærd, som ere dybt sunkne i Barbariet og Sydens Smuds.

Det er derfor Vort Ønske, ærværdige Broder, at Du bringer Indholdet af denne Skrivelse til de andre tyske Biskoppers Kundskab, og at I saa Alle, med samme Sindelag og med forenede Kræfter, arbejde henimod den lykkelige Opnaaelse af disse Formaal, som Vi til Bedste for eders Medborgere og for de Ulykkelige i Afrika saa indtrængende have lagt Dig paa Hjærte. Og for at Foretagendet maa faa et lykkeligt Resultat og eders Overensstemmelse være fuldkommen, bønfalde Vi Gud om, at han vil staa eder bi med sin Kraft og sin Oplysning, og som et Underpant paa den guddommelige Naade meddele Vi af ganske Hjærte Dig og de andre ærværdige Brøde, og Gejstligheden, og den til eders Aarvaagenhed anbetroede Hjord i Herren den apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter, d. 20. April 1890, i Vort Pontifikats 13. Aar.

PP. Leo XIII.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

Hvor længe det varede, indtil de orientalske Kirker havde vænnet sig til den nye Bodspraxis, lader *Anastasius Sinaita* os forstaa i sin Tale „de sacra synaxi“, idet han i den maa svare paa hines Betæneligheder og Klager, som ikke kunde give sig tilfreds med at se offentlige Syndere gaa til den h. Kommunion, uden at man forinden havde kunnet iagttage noget til deres forudgaaende Bod. Han svarer hine forargede Kristne, at offentlige Syndere ofte i det Skjulte gennemgaa en stræng Bod, og at de derfor allerede ere retfærdiggjorte for Gud, endskjønt vi endnu holde dem for Syndere. „Thi hyppigt bliver der fundet Mange, som have syndet offentligt, men i Løndom og i det Skjulte have de gjort stor Bod. Og vi vide vel, naar de synde, men vi kjende ikke deres Bod og deres Omvendelse, og af os blive de vel holdte for Syndere, men for Gud ere de retfærdiggjorte.“ Man tør forøvrigt ikke mene, at disse Syndere efter eget Forgødtbefindende havde paalagt sig Bodsstraffen for deres Synder; thi det var efter *Anastasius'* egne Ord Præstens Sag. Derfor formaner han i den selvsamme Prædiken de Troende til, førend de modtage den h. Kommunion, at bekjende deres Synder for Præsten.

Vor Undersøgelse af *Sct. Krysostomus* kan hermed betragtes som afsluttet. Mon hans Udtalelser ere blevne forstaaede af Fængselspræsten i Horsens? Jeg har bevist, at Krysostomus kjender *et Menneske*, for hvem man lønligt maa skrifte; dette Menneske er *Præsten*, som venter i *Kirken*, for at tilbyde Synderne Tilgivelse; derfor skulle disse komme til *Kirken*; der er *Lægestedet*. Hvad man skrifter for *Præsten*, det skrifter man for *Gud alene*; derfor skal man heller ikke skamme sig,

men betro sig til Lægen og hans *Kunst*. Man ser, hvorledes det stemmer med *Origines* og hans *Sjælelæge*. Præsten skal ikke udstøde Skjældsord imod den Skriftende, ikke overdænge ham med Bebrejdelser, men behandle ham med Mildhed, og den Skriftende skal lydig underkaste sig Lægen og hans Behandling. Krysostomus minder altsaa lige saa godt om *Origines* som *Basilus*, *Asterius*, *Gregor af Nyssa* og *Anastasius Sinaita*; han staar ikke ene og løsreven fra de andre med sine Anskuelser om *Skriftemaalet*, men danner et Mellemlid i de øvrige Fædres Kjæde. Havde han virkelig staaet ene med hidtil aldeles uhørte Anskuelser om *Skriftemaalet*, saa havde det uungaaeligt maattet vække almindelig Opsigt; men han taler akkurat som *Origines*, som *Basilus*, og kun derved skiller han sig fra sine Forgængere, at han stadig fremhæver, at man ved at skrifte for *Præsten* som for *Sjælelægen* skrifter for *Gud alene*. At betone dette, var, som jeg har vist, netop den h. Krysostomus' Opgave, fordi Folket kunde falde paa den Tanke, at det hemmelige Skriftemaal for en Præst kunde lige saa godt blotte den Skriftende og beskjemme ham offentligt, som den af *Nectarius* afskaffede offentlige Bod. Da opbød den store Patriark hele sin Veltalenhed for at gjøre det begribeligt for Folket, at det nu en Gang for alle var forbi med den offentlige Bod (for *hemmeligt begaaede* kanoniske Synder); dette Institut havde været en menneskelig Indretning og som Følge deraf kunnet blive afskaffet; det lønlige Skriftemaal for en Præst derimod var *Skriftemaalet* for Gud alene; dette maatte derfor vedblive at bestaa, og uden Skriftemaal for Præsten gives der ingen Lettelse for Hjærtet og ingen Syndstilgivelse. Hvad *Anastasius Sinaita* betoner ved Slutningen af det *sjette* Aarhundrede, siger Sct. Krysostomus ved Slutningen af det *fjerde* Aarhundrede.

Jeg vil ikke slutte min Afhandling uden at dvæle ved det almindelige Bevis for, at det lønlige Skrifte-

maal fra de ældste Tider af indtil den Dag i Dag har været i Brug i hele den orientalske Kirke. Jeg mener dermed den store Kjendsgjerning, at hele den græske ligesom ogsaa den fra den nedstammende russiske Kirke og selv de orientalske Sekter ikke blot havd det lønlige Skriftemaal, men ogsaa betragte det som Sakrament, og at de allerede gjøre det fra Arilds Tid af, uden at man kan navngive en Patriark, et Koncil eller overhovedet kun et bestemt Tidspunkt for, naar, hvorledes, hvor og af hvem denne guddommelige Anstalt er bleven indført hos dem.

Dette Bevis er stærkt nok til at kuldkaste alle Modstandernes Indvendinger mod Skriftemaalsinstitutionens guddommelige Indstiftelse; dette Bevis har ikke blot Gyldighed for Orienten, men gjælder tillige for den latinske Kirke; thi ogsaa her finde vi, som jeg kortelig vil berøre, det lønlige Skriftemaal for Præsten brugt fra de ældste Tider af. Er det maaske et tilfældigt Træf, at alle disse Kirker, saa adskilte fra hverandre de end ere i Tænkemaade, Sprog og Sæder, netop i denne Lære have den samme Tro? Eller er det en Henviſning til *hin ene Kilde*, af hvilken de i Fællesskab havde øst deres Tro, en levende Erindring om hin Tid, hvor endnu *et* Kjærlighedsbaand knyttede dem indbyrdes sammen?

I det niende Aarhundrede fuldbyrdedes hin beklagelige Splittelse, som har skilt den ene Kirke i de to Dele, den græske og den latinske Kirke. Ugunstige Forhold og menneskelige Lidenskaber have virket sammen til, altid mere at uddybe den Kløft, som skilte Orienten fra Rom.

Naar vi ville antage, at det hemmelige Skriftemaal ikke beroede paa guddommelig Indstiftelse, men var paa en eller anden Tid af En eller Anden bleven indført i Kirken, saa maa vi enten lægge Tidspunktet for dets Indførelse før eller efter denne Adsplittelse. Vælg

vi det sidste og paastaa vi, at det hemmelige Skriftemaal var bleven indført efter hin Tid, paa hvilken den østerlandske og den vesterlandske Kirkes Adskillelse havde fundet Sted, saa maa enten den latinske eller den græske Kirke — maaske ved Afholdelsen af en Kirkeforsamling — have erklæret det hemmelige Skriftemaal for et Sakrament og et guddommeligt Bud, og den anden Kirke beredvillig have optaget denne Erklæring iblandt sine Læresætningers Tal. Eller der kunde ogsaa været indtraadt det Tilfælde, at den nye Lære om det lønlige Skriftemaals guddommelige Indstiftelse og Nødvendighed var bleven fastslaaet i Fællesskab af begge Kirkers Medlemmer paa et af hine Koncilier, som bleve besøgte i Fællesskab af Grækerne og Vesterlænderne, som det var Tilfældet paa det *andet Koncil i Lyon* og paa Konciliet i *Florents*. Men hvad siger Kirkehistorien om disse Hypotheser? Den tier ikke blot derom, at der efter det niende Aarhundrede fra nogen af de tvende Kirkers Side er bleven gjort lignende Forsøg med et gunstigt Resultat ligeoverfor den anden Kirke, men den nægter ligefrem næsten paa ethvert Blad Muligheden af, at et sligt Forehavende havde kunnet lykkes. Det er navnlig de to lige nævnte Kirkeforsamlinger, paa hvilke Grækerne vare repræsenterede i et betydeligere Antal; men hverken paa det andet Koncil i Lyon eller paa Konciliet i Florents er der bleven bragt en ny Lære om Skriftemaalet i Forslag fra en af de to Kirker. Og var der ogsaa virkelig bleven gjort et sligt Forslag, saa vilde det ikke have havt den allerfjærreste Udsigt til at gaa igjennem, lige meget enten det var udgaaet fra Latinerne eller fra Grækerne. Havde Grækerne forebragt en ny Lære om det lønlige Skriftemaals guddommelige Indstiftelse og Nødvendighed, saa vilde Latinerne, hvis de hidtil havde troet anderledes, øjeblikkelig og som én Mand have rejst sig for deres Overleverings Renhed; men endnu mere vilde Grækerne have sat sig til Mod-

værge, om Latinerne havde villet paatvinge dem en ny Lære, og denne havde staaet i Modstrid til deres hidtidige Tro; hvorledes vilde de ikke have foreholdt Latinerne, at de havde Sakramenter, som ikke vare indsatte af Kristus, Lærdomme og Skikke, som stode i Modstrid til Oldkirkens. Men naar der paa disse Koncilier ikke blev gjort Indvendinger fra Grækernes Side imod Latinernes Lærdomme og Skikke vedrørende Skriftemaalet, saa tør vi deraf med fuld Berettigelse drage den Slutning, at der i begge Kirkers Lære og Tro ikke var nogen Forskjel angaaende dette Punkt, at Læren om Skriftemaalets guddommelige Indstiftelse og Nødvendighed hørte til hin Trosskat, som begge Kirker havde modtaget fra Apostlene og Fædrene. — Hvis vi altsaa vilde antage, at Læren om det lønlige Skriftemaals Nødvendighed var ny og opstaaet i en efterapostolisk Tid, maatte Tidspunktet for dets Indførelse i Kirken sættes før det niende Aarhundrede paa en Tid, hvor begge Kirker endnu ikke vare adskilte fra hinanden. Men ogsaa i hin Periode tier Historien altsaa om en ny Læres og Skiks Indførelse. Den nævner os hverken et Koncil eller en Synode, af hvilken det lønlige Skriftemaal var bleven lært som en ny, hidtil ukjendt Skik og paa hvilken det var bleven befaleet at skrifte. Meget mere leverer Historien os i de orientalske Sekters Adskillelse, som til Dels allerede i det femte Aarhundrede reve sig løs fra Kirken, et uomstødeligt Bevis for, at det hemmelige Skriftemaal allerede før det femte Aarhundrede maa have været i Brug i den østerlandske Kirke. Thi den Kjendsgjerning, at det lønlige Skriftemaal bruges hos disse Sekter, lader sig kun forklare ved at antage, at de fra Moderkirkens Skjød have taget den med over. At disse Sekter først senere hen skulde have laant det hemmelige Skriftemaal hos Grækerne, er endnu ikke blevet paastaaet af Nogen og lader sig heller ikke tænke ved deres store Afsluttethed ligeoverfor Ander-

ledestroende. Historien giver da heller ikke noget som helst Støttepunkt for en slig Paastand; men den beretter derimod noget helt andet. I enkelte af disse Sekters Historie har man ikke villet indføre det hemmelige Skriftemaal, men derimod afskaffe dets fra Arilds Tid af bestaaende Brug. Det vilde her føre for vidt at gaa ind derpaa; hvo, der har Lyst til at søge nærmere Oplysning desangaaende, vil finde den i Professor *Dr. Denzingers* Værk: „Ritus orientalis“. Naar vi nu tilbagekalde i vor Erindring de Udtalelser, jeg har fremført af den h. Basilius' og Origines Skrifter, og betænke, at allerede de betragtede det lønlige Skriftemaal som en i Kirken ældgammel Brug, naa vi i *Oriente*n allerede op til de ældste kristelige Tider. For nu til Slutning at vise, at det hemmelige Skriftemaal brugtes i hele Oldkirken, ville vi kortelig dvæle ved den vesterlandske Oldkirkes Skriftepraxis.

Hvad den h. *Cyprians* Tid angaar, ere hans Vidnesbyrd om det lønlige Skriftemaal for Præsten saa evidente, at selv *Pfaff*, den bekjendte Kansler og Prof. i *Tübingen*, en af sin Tids ivrigste protestantiske Theoger, indrømmede, at det lønlige Skriftemaals Existens til hin Tid ikke kunde nægtes. „Jeg holder for,“ siger han (orig. eccl. p. 134 sqq.), „at den private Exomologese, som fandt Sted i hine første Tider, ikke kan nægtes.“ *) Og efter at have anført nogle Steder af den h. *Cyprians* Skrifter, fortsætter han: „Man kan næsten ikke tænke sig, hvad der kunde fremføres klarere end dette for den lønlige Exomologese og Bekjendelse, som ikke aflægges for hele Forsamlingen, men kun for en Præst.“ **) Det hemmelige Skriftemaal for Præsten lader sig virkelig næppe skildre paa en mere

---

*) Non existimem, exomologesin privatam, quæ in primis hisce temporibus obtinuerit, negari posse.

**) Queis pro exomologesi et confessione privata quæ non in toto coetu sed coram sacerdote peragitur, quid clarius dici possit, fere non patet.

klar og smuk Maade end den h. *Cyprian* har gjort det i sin Bog (de lapsis) „om de Frafaldne“, i hvilken han for dem, som havde gjort sig skyldige i kanoniske Synder, specielt i Frafald fra Tro under Decius' Forfølgelse, men tøvede med at gjøre Bod, fremstillede som efterlignelsesværdige Mønstre, hine fromme Kristne, der angerfulde og ydmyge ilede hen til Præsterne for at skrifte deres Tankesynder og bede om Lægedom for deres smaa og ubetydeligere Saar.

Om Kirken i *Mailand* giver *Paulinus* (se S. 381) i den h. *Ambrosius'* Levnetsbeskrivelse et glimrende Vidnesbyrd om det lønlige Skriftemaals Existens paa hin Tid. Vi se af hans Beretning, at maaske ingen samtidig Biskop har været saa flittig i Skriftestolen som den h. *Ambrosius*. *Paulinus* har ikke blot optegnet den Bøn, som den fromme Biskop plejede at bede, inden han gik i Skriftestolen, men han fortæller os ogsaa tillige ret levende om, hvor nedladende, elskværdig og mild den hellige Mand var imod alle, selv imod de største Syndere, saa at han ved at høre Skrifte ofte opløstes i Taarer og netop derved ogsaa bevægede sine Skriftebørn til at græde Angerens Taarer over deres Synder. *Paulinus* retter derpaa den Formaning til Præsterne, at de skulde som den h. *Ambrosius* opbyde al deres Flid for ved deres Behandling i Skriftestolen saaledes at tiltrække de Troende, at de frivillig og gjærne skriftede deres hemmelige Synder, uden at afvente en Anklage for den kirkelige Domstol. Hvor velsignelsesrigt en ivrig Præst kan virke paa den Maade, og hvor meget Godt han kan stifte som klog og mild Skriftefader, behøver ingen videre Udvikling.

(Fortsættes.)

Den h. Paaskekommunion.

Tiden for Modtagelsen af den aarlige h. Paaskekommunion nærmer sig sin Afslutning, idet den for deres Vedkommende, som bo i Nærheden af en Kirke, udløber med den kommende Torsdag, Kristi Himmelfartsfest. Der gives mange vigtige Grunde, som tale for Opfyldelsen af den kirkelige Paaskepligt.

Guds Kjærlighed i Alterets helligste Sakramente, om hvis Indstiftelse Paasketiden minder os, saavel som hans udtrykkelige Bud, at vi skulle nyde dette h. Maaltid, burde alene være tilstrækkelig til at tilskynde Enhver til Opfyldelsen af denne Pligt. Kan man vel handle ukjærligere, end naar man forsmaar dette guddommelige Kjærlighedsmaaltid og hellere nyder Syndens Mask; gives der noget mere krænkende, end at vise Ulydighed imod Guds udtrykkelige Befaling om at modtage dette af ham beredte Maaltid?

Kirkens Bud har i Tidernes Løb nøjere præciseret denne guddommelige Befaling. I de første kristelige Aarhundreder var en nøjere Bestemmelse overflødig, i Betragtning af de Troendes Iver i Modtagelsen af den h. Kommunion. Men overfor den tiltagende Ligegyldighed, som ogsaa vistes endog imod dette h. Sakramente, saa Kirken sig i det 6. Aarhundrede nødsaget til at foreskrive, at de Troende tre Gange om Aaret, nemlig til Jul, Paaske og Pintse skulde modtage den h. Kommunion; i moderlig Langmodighed, men med ganske speciel Strængthed, foreskrev den saa senere paa den fjerde Lateranske Kirkeforsamling (1215), at de Troende *i det mindste én Gang om Aaret* skulde modtage den h. Kommunion, nemlig i Paasketiden, saafremt de ønskede at anses for Medlemmer af Kirken. „Alle de Troende,“ saaledes lyder Konciliets Forordning, „skulle, efter at de ere naaede

til Skjels Aarene, i det mindste én Gang om Aaret op-
rigtig skrifte alle deres Synder i Løndom for deres
retmæssige Præst, og i det mindste i Paasketiden med
Ærefrygt modtage Eucharistiens h. Sakramente, i mod-
sat Fald skal der i Livet nægtes dem Adgang til Kir-
ken og efter Døden den kirkelige Begravelse.“ Kon-
ciliet i Trient fornyede dette Bud, idet det udtaler
Bandlysningen over enhver, som nægter denne Pligt.

Men i det mindste burde *Hensynet til Éns egen
Frelse* tilskynde Enhver til Opfyldelsen af denne Pligt.
Ligesom Legemet trænger til Spise til Livets Ophol-
delse, saaledes trænger ogsaa Sjælen til den himmelske
Spise, som rækkes Enhver i den h. Kommunion, for
at det overnaturlige Liv kan vedligeholdes. Skal Sjæl-
len ikke blive et Bytte for den evige Død, maa den
opstaa af Syndens Grav til Liv i Gud, hvorom Kir-
ken netop minder os ved Valget af Tiden (Jesu
Opstandelse). Hvor lidet ligger Sjælens Frelse derfor
det Menneske paa Hjærte, som viser det nødvendigste
Middel til dens Frelse, Opfyldelsen af Paaske-
pligten, fra sig og derved selv overleverer sig til den
evige Forkastelse!

Endelig maa ogsaa *Pligten overfor det menneskelige
Samfund*, nemlig Pligten, at give et godt Exempel og
at vogte sig for Forargelse, tilskynde os til Opfyldelsen
af det femte Kirkebud. Dette gjælder navnlig for
Foresatte, Forældre, Herskaber, Arbejdsgivere o. s. v.
Naar en Højerestillet samvittighedsfuldt opfylder denne
Pligt, saa virker det ikke sjældent langt mere end den
mest indtrængende Prædiken; Forsømmelsen af den er
i mange Tilfælde langt skadeligere, end Forførelsen.
Et stort Ansvar har derfor det Menneske, som ikke
opfylder sin Paaskepligt!

Gyldige Undskyldninger gives der ikke i denne
Henseende. Sædvanligvis tror Vedkommende heller
ikke selv paa de Undskyldninger, han maatte frem-
komme med; de sande Grunde ere næsten altid af en

saadan Beskaffenhed, at de burde tilskynde endydermere til Opfyldelsen af Paaskepligten. Men en god Villie hører imidlertid til, og den maa Guds Naade forunde; derfor maa Enhver, hvem de Pligtforglemmes Frelse ligger paa Hjærte, stedse anvende Bønnen som det virksomste Middel, nemlig Bønnen til Jesu guddommelige Hjærte om Naade og Bønnen til Maria om hendes moderlige Forbøn hos Gud. — Skulde Nogen af *Ugebladets Læsere* endnu ikke have opfyldt sin Paaskepligt, da tøve han ikke længere.

Tankesprog.

Hvo som vil samle Dyder uden Ydmyghed, han bærer Støv i Blæst. (*Sct. Gregorius.*)

Hvor meget du end ydmyger dig, saa bliver du dog aldrig ydmygere end Kristus. (*Sct. Hieronymus.*)

Ikke alene den Rige, men ogsaa den Fattige skal en Gang aflægge Regnskab for Gud: den Rige over sin Godgjørenhed, den Fattige over sin Taalmodighed. (*Sct. Krysostomus.*)

Hvo som søger Menneskers Ros for de Dyder, som han øver, sælger en kostbar Skat for en Spotpris. (*Sct. Gregor.*)

Giv Agt paa dig selv, for at du kan gavne dig selv og Andre. (*Sct. Efræm.*)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. Maj. 5. Søndag e. Paaske. — 12. M. (Bededag*) Nerijs og Lidelsesfæller, Mart. — 13. Ti. (Bededag) Votiv-officium af Sct. Ansgar. — 14. O. (Bededag) Vigilie til Himmelfartsfesten.

Torsdag den 15. Maj. Kristi Himmelfartsfest (Gudstjenesten som paa Søndagene; efter Højmessens Kl. 10 i Sct. Ansgars Kirke synges Te Deum i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af Paaskekommunionen for deres Vedkommende, som bo i Nær-

---

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen holdes Bønprocession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgener.

heden af en Kirke). — 16. F. Johannes af Nepomuk, Mart. —
 17. L. Paschalis af Baylon, Bekj.
Søndag den 18. Maj. — 6. Søndag e. Paaske.

Rosenkransforeningen (1ste Afd.) holder Møde med Exhortation Søndag den 11. Maj Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$ i Sct. Josefs Søstrenes Kapel paa Toldbodvejen.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion paa Kristi Himmelfarts Fest, Torsdag d. 15. Maj Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel. — Sammesteds afholdes om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ højtidelig Kongregationsandagt med Prædiken.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 18. Maj i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinterlokale, Bredgade 67, 2. S. o. G. Talrigt Møde udbedes.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 18. Maj umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 12. Maj Kl. 8 $\frac{1}{2}$, (efter Majandagten i Sct. Ansgars Kirke). Sidste Møde i Vinterlokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Til de sex **Aloysianske Søndage**, som begynde paa Søndag den 18. Maj, anbefales: Den h. Aloysius af Gonzaga eller en 6 Søndages Andagt: indb. 30 Øre.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

F. P. 54 af Prof. Dr. theol. H. Scharlings Misforsta aelser af katholsk Lære og Praxis (75 Øre).

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er bleven disponibel. De Trængende i Menigheden, som ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning inden Udgangen af Maj Maaned hos Sognepræsten.

Den ledige Portion af Frk. Kozlowskis Legat er bleven uddelt, og Ansøgerne kunne derfor afhente deres Papirer hos Under tegnede.

Paa Kirkeforstanderskabets Vegne:
 J. Braun, Sognepræst.

Husk paa mig!

Undertegnede har begyndt for sig selv og beder derfor de ærede Forbrugere at bære mig med deres Søgning. Jeg skal stedse have for Øje at levere en første Klasses Vare. Prima ren Brazil-Cigar: 4 Kr. pr. 100 Stkr.; blandet Brazil 3 Kr. pr. 100 Stkr. Rosbach, Saxogade 66, 4 S. Skriftlige Ordres effektueres strax.

Korrespondents. Til 2 Venner: Angaaende Honorius-Spørgsmaalet kan faas Oplysning i „Edgar“, p. 315—317.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 20.

Søndagen den 18. Maj.

1890.

Indhold. Om Skriftemaalet. Efterretninger: Gøteborg, Rom, Madrid, Tyskland, Norge, Paris, Hamburg, England, Lourdes, Rusland, Kjøbenhavn.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

En Tildragelse, som skete under den *store Pave Leo I's Pontifikat*, minder os levende om den vise Fremgangsmaade, som senere Paver iagttog ligeoverfor Jansenisterne. Aldrig nogensinde har en af den h. Petri Efterfølgere nægtet, at svære Synder kun kunne blive afsonede ved alvorlig og stræng Bod; men paa den anden Side have Paverne heller aldrig nogensinde glemt al Sjæleledelses øverste Grundsætning, at Sakramenterne ere indstiftede for Menneskenes Skyld. Franske Biskopper vilde atter iføre Synderne de gamle Poenitenters Bodsklædninger og anvise dem bestemte Pladser foran Kirkedøren og i Kirken. De søgte at støtte deres Strænghed ved falske Paastande, grebne

ud af den gamle Disciplin. Men hvad skete? Petri Stol holdt fast ved den nedarvede Mildhed, fordømte de vrang Paastande, og se, Bodsklæderne, som stode i skjærende Modstrid med Tidsforholdene, forsvandt lige saa hurtigt, som de var komne, fra Jansenisternes Kirker. Mere end tusinde Aar før i Tiden var der sket noget Lignende i Italien. Nogle Biskopper i *Kampanien* havde i deres altfor store Strænghed anordnet, at Poenitenternes Synder offentligt skulde blive oplæste for den forsamlede Menighed (se S. 225.)*)

Næppe har Pave *Leo I* erholdt Underretning om denne alt for strænge Disciplin, førend han strax viser sig som Poenitenternes Forsvarer og kalder disse Biskoppers Fremgangsmaade for en utilladelig Anmasselse imod den apostoliske Regel, og han fordrer dens øjeblikkelige Afskaffelse. „Hin til den apostoliske Regel i Modstrid staaende Fremgangsmaade,“ skriver han i sit firsindstyvende Brev, „der, som jeg hører, med utilladelig Anmasselse bliver anvendt af Nogle, vil jeg absolut vide afskaffet. De skulle ved Boden, som de Troende begjære, ikke lade en skriftlig Fortegnelse af alle enkelte Synder forelæse, da det er nok, at Skyldbevidstheden bliver aabenbaret for en Præst alene i hemmeligt Skriftemaal. Thi omendskjønt det som et Bevis paa Troens Fylde synes rosværdigt, naar man af Gudsfrygt ikke rødmer for Menneskene, saa ere dog ikke alle Synder saaledes beskafne, at de, som fordre Boden, ikke maatte frygte for at offentliggjøre dem. Lad derfor en saa forskastelig Skik blive afskaffet, for at ikke derved Mange skulle lade sig holde tilbage fra Bodens Lægemidler, enten af Skamfølelse eller fordi de frygte for, at aabenbare for deres Fjender Gjerninger, paa Grund af hvilke de kunne blive retslig forfulgte. Thi hin Bekjendelse er tilstrækkelig, som først

---

*) Lin. 18 f. o. skal i Stedet for en offentlig Bod læses *et offentligt Skriftemaal*.

bliver frembragt for Gud og derfor ogsaa for Præsten, som træder ind som Forbeder for Poenitenternes Synder. Thi kun saaledes ville Mange kunne blive bevægede til Bod, naar ikke den Bekjendendes Samvittighed for Folkets Øren bliver bragt til Offentligheden.“ At Pave *Leo I* kalder Præsterne „Forbedere for Poenitenterne“, har sin Grund i, at man i Datidens Sprog kaldte Absolutionsformelen lige saa vel som Ordene, der bruges ved Daabens Meddølelse, for en Bøn. At denne Bøn er uundgaaelig nødvendig til Syndsforladelse, siger Pave *Leo* (i det 91. Brev) til Biskop *Theodor*: „Uden Præsternes Forbøn kan Tilgivelsen ikke opnaas.“ Kan vel Nogen forlange et tydeligere Sted for det lønlige Skriftemaals Existens og Nødvendighed?

Efter Pave *Leo den Stores* Tid voxer Tallet paa Vidnesbyrd for det lønlige Skriftemaal. *Denis de Saint Marthe* og *Scheffmacher* *) have samlet en Mængde Vidnesbyrd og bevist, at det lønlige Skriftemaal i lige Maade blev aflagt af alle Stænder, af Gejstlige som af Lægfolk, af Konger og af Borgere, Soldater, Syge og Forbrydere, som vare dømt til Døden. *Scheffmacher* navngiver en Række Gejstlige, som vare Skriftefædre hos fyrstelige Personer. Saaledes havde f. Ex. *Theodorich I* i det sjette Aarhundrede den h. *Anobert*, Biskop af *Rouen*, til Skriftefader. Den h. *Wiro*, Biskop af *Rourmonde*, var i det syvende Aarhundrede Skriftefader for *Pipin den Store*, Karl Martels Fader. Den h. *Aidan*, Biskop af *Westford* i Irland, var Kong *Brandulfs* Skriftefader osv.

Det er aldeles overflødig at fremføre Beviser for det lønlige Skriftemaals Brug i Kirken efter *Leo den Stores* Tid, da Ingen, som gjør Krav paa at kjende lidt til Fortiden, har nægtet at antage denne Kjendsgjerning. Angaaende de første kristelige Aar-

---

*) Hans Breve om Skriftemaalet findes i *Renaudot*: „Perpetuité de la foi.“

hundreder tilstaar selv den ivrige protestantiske Forsker *Gibbon* i sit Værk „*Det romerske Riges Historie*“: „Den Underviste kan ikke modstaa Vægten af den historiske Sandhed, som fastslaar, at Skriftemaalet har været et af Troens Hovedpunkter i Pavekirken igjennem alle de fire første Aarhundreders Perioder.“

Saaledes vil altid og overalt Sandheden gjøre sig gjældende der, hvor man uden Fordom prøver Kilderne.

Selv Dokumenter af Jord og Sten ere blevne gravede op af deres mer end tusindaarige Slummer under Jorden og have aflagt Vidnesbyrd om det lønlige Skriftemaals Existens i Oldkirkens første Dage.

Den h. *Agnes'* Katakomber i Rom ere ikke blot mærkværdige ved deres *Malerier*, som ere den ældste kristelige Kunsts Frembringelser og i hvilke de kristelige Dogmer øjensynlig fremtræde, men de ere ogsaa meget betydningsfulde ved deres Bygningsmaade. En af de mest fremragende Katakombeforskere, *P. Marchi*, har i Sct. *Agnes'* Katakombernes Krypter lagt Mærke til fem af Tufsten udarbejdede *Sæder*, hvert af dem var anbragt i et Hjørne og det i Alterets Nærhed. Men Spørgsmaalet, hvortil de havde tjent, var vanskeligt at besvare; thi de svarede med Hensyn til Opstilling og Tal hverken til *Sæder* for Biskoppen eller Prædikanten eller Diakonen, hvad *P. Marchi* overbevisende paapeger. Ja, der lod sig ikke opdage nogen i Oldkirken som brugelig bekjendt Funktion, til hvilken disse Stole havde været bestemte, naar man ikke vil antage, at de havde tjent som *Skriftestole*. For at begrunde denne Antagelse viste *P. Marchi* hen til to Steder hos de *ældste* latinske Kirkeskribenter. Af *Tertullian* (de poenitentia c. 9) tog han den Oplysning, at Poenitenterne, naar de skriftede, „kastede sig ned foran Præsterne og knælede ned foran Herrens Elskede“. Gaaende ud fra denne Notits belyste *P. Marchi* ligeledes nogle Steder hos *Minutius Felix*, i dennes Apologi, som fører Titlen: Octavius Januarius, og antog, at de fremdragne Steder hos *Minutius*

Felix og *Tertullian* viste hen til *Sæder*, paa hvilke Præsterne tog imod Poenitenternes Skriftemaal, og at de fem Sæder i den h. Agnes Katakomber netop havde hørt til denne Kategori. Denne Tydning bestyrkes ved et Sted hos den h. *Hieronymus*, at *Templet* og Alteret vare den for Boden og Skriftemaalet passende Plads, og at samtlige fem Sæder ere anbragte i et Alters Nærhed. —

Lige overfor alle de Dokumenter, der i Skriftemaalsstriden ere blevne fremførte for det lønlige Skriftemaals ældgamle Brug og Udbredelse i hele Kirken, forekommer det os ligefrem at være Tegn paa en yderst ringe aandelig Begavelse eller en total Mangel paa god Vilje, naar man endnu tør paastaa, at det lønlige Skriftemaal var en Opfindelse af Præsterne og ikke indstiftet af Vorherre. Hvad allerede *Tertullian* gjorde gjældende lige overfor sin Tids Hæretikere, kunne vi ogsaa paaberaabe os, nemlig Proskriptionsbeviset. Det lønlige Skriftemaal havde allerede længe været i Brug i Kirken, inden de første Angreb imod dets Berettigelse bleve fremsatte, og saa længe dets Modstandere ikke fuldstændig og uimodsigelig have bevist, naar og af hvem og hvor det lønlige Skriftemaal i den efterapostoliske Tid først blev paatrængt Kirken, bliver det som en guddommelig Indstiftelse uantastet i sin Ret. Hvad der almindeligt og overalt er i Brug i Kirken, uden at man kan paavise Tiden for dets Indførelse, det maa føres tilbage til Kristus og til den apostoliske Tid.

Og indtil den Dag i Dag har det endnu ikke villet lykkes vore Modstandere at fastsætte et slikt Tidspunkt for det hemmelige Skriftemaals Indførelse. Medens Nogle tilskrive Pave Leo den Store det lønlige Skriftemaals Indførelse i den vesterlandske Kirke og se dets første Spor i Bodspræstens Embede for den østerlandske Kirkes Vedkommende, ville andre, som f. Ex. Pastor Hafstrøm, fremstille Pave Innocents III som den, der først

har udtalt Læren om Nødvendigheden af Skriftemaalet for Præsten og foreskrevet dets Brug. Imidlertid havde, saa paastaar man, Biskop *Otto af Bamberg* og *Petrus Lombardus* virket for det samme Maal, idet de i deres Skrifter havde indrømmet Læren om Skriftemaalet Plads iblandt Sakramenterne. Hidtil havde Præsten kun været en understøttende Raadgiver og Vejviser for den Skriftende, men ved den største Skolastiker, Dominikanerpateren *Thomas af Aquino's* mægtige Indflydelse sejrede den Forestilling, at Boden paa Grund af dens sakramentale Karakter bevirkede den præstelige Given-Syndsforladelse. Mærkeligt, at disse gjennemgribende Forandringer i Lære og Praxis foregik saa stille og roligt! Hvor vare da *Skotisterne*, at de ikke bekæmpede denne nye, Oldkirken fremmede Lære om Skriftemaalet, de, der ellers saa glade greb enhver tænkelig Lejlighed til at angribe Dominikanernes Læresætninger. Havde de her ikke haft fuld Ret, ja Forpligtelse til at bevare den nedarvede Tro mod Forvanskelse? Vi vide om mange Læresætninger, som vare et Tvistens Æble imellem Dominikanerne og Franciskanerne; men Læren om Skriftemaalets Guddommelighed og Nødvendighed finde vi ikke iblandt dem.

Det *fjerde Lateranerkoncil* 1215, paa hvilket den store Pave *Innocents den Tredie* for første Gang skal have udtalt Læren om det hemmelige Skriftemaals Nødvendighed og forpligtet samtlige Troende, hvem det hidindtil havde staaet frit for at skrifte eller lade være, til at aflægge et aarligt Skriftemaal, var Middelalderens bedst besøgte og mest glimrende Kirkeforsamling. 71 Ærkebiskopper, 413 Biskopper og 800 Abbeder vare nærværende; Patriarkerne af *Alexandrien* og *Antiochien* vare repræsenterede ved Legater; Patriarkerne af *Konstantinopel* og af *Ferusalem* og mange af Evropas Fyrster vare personlig tilstede; flere Fyrster havde sendt Repræsentanter. Jeg vil nu ikke minde om, at allerede en Mængde Provinsialkoncilier og Diocesanstatuter

havde foreskrevet et oftere Skriftemaal om Aaret, navnlig paa Hovedfestdagene, som f. Ex. *Chrodegang* i sin Regel anser det for nødvendigt for enhver Kristen at skrifte tre Gange om Aaret; jeg vil nu ogsaa med Tavshed forbigaa, at denne Synodes 31te Kanon, i hvilken Budet om at skrifte i det mindste en Gang om Aaret blev givet, var paatrængende nødvendigt paa Grud af de den Gang stadig mere overhaandtagende Sekter, som ringeagtede Præsterne og Sakramenterne; kun det ene Spørgsmaal vil jeg stille, om det ikke er vidunderligt, at af samtlige nærværende Fyrster, Biskopper eller Abbeder ikke en eneste har rejst sig for at nedlægge en højtidelig Protest imod Indførelsen af en i Oldkirken ukekjendt og netop derfor falsk Lære om Skriftemaalets Nødvendighed. Skulde da Kirken virkelig den Gang have været sunken saa dybt, saa forladt af den forjættede Sandhedens Aand, at der iblandt alle dens Hyrder ikke fandtes en eneste, som var traadt ind for den gamle Tros Renholdelse? Eller tør man maaske antage, at Deltagerne i det fjerde Lateranerkoncil havde truffet en hemmelig Aftale om at forfalske Jesu Kristi Lære? Men naar dette ikke er Tilfældet, bliver saa ikke denne almindelige Tavshed endnu mere paafaldende, naar vi huske paa, at denne ny Lære ikke blot hørte til Skolen, men ogsaa til Livet, og paabyrdede en tung Last ikke blot for Menigmands brede Lag, men for alle uden Undtagelse, for Præsten som for Biskoppen, for Gejstligheden som for Lægfolk. Eller er Læren om Skriftemaalets Nødvendighed maaske ikke nogen tung Byrde for Præsten, som nu maa holde ud i Skriftestolen i Sommerens Hede og i Vinterens Kulde, for at høre paa de Troendes Bekjendelser, at undersøge deres Sjæletilstand, at besvare deres Spørgsmaal og at give dem Raad, at fjærne Tvivl og Uro fra de bekymrede Hjærter. Maa Præsten ikke hyppigt i Vinternattens Storm gaa ad uvejsomme Stier i Bjærgegne for at modtage en Døendes sidste Skriftemaal? Maa han ikke ved

smitsomme Sygdomme opsøge selv den mest Fattige og Forladte og høre paa hans Bekjendelse, medens, ligesom til Løn for hans Umage, maaske et langvarigt Sygeleje og en pinagtig Død venter ham selv. Eller har man maaske beredet Fyrsterne og de Fornemme en Glæde ved denne ny Lære, idet man tvang dem til at knæle ned for en Præst og aabenbare for ham alt, hvad man skammer sig for lige overfor Gud og Mennesker? Eller er Selvydmygelsen, som ligger i Syndsbe-kjendelsen, maaske bleven en Fornøjelse for Menneskets stolte Nakke, som saa ugjerne bøjer sig? Vi have i Kirkehistorien læst om de Storme, som rejste sig i Kirken, da Arius, Nectarius og andre Vranglærere vilde indsmugle falske Lærdomme, og dog vare det Dogmer, som ikke greb saa dybt ind i Livet. Men det falske Dogma om Skriftemaalet og Pave Innocents den Tre-dies besværlige Anordning, som greb saa dybt ind i Folkenes, Familiernes og den Enkeltes Liv, skulde være bleven forkyndt, uden at en eneste i hele den store Kristenhed havde sat sig til Modværge!

(Slattes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Gøteborg. Søndag den 4. Maj havde den katolske Menighed i Gøteborg den store Glæde at have den højærv. apostoliske Vikar, Msgr. *A. Bitter*, i sin Midte. Kl. 7¹/₂ meddelte Hs. Højærværdighed *Konfirmationens h. Sakramente* til flere af Menighedens yngre og ældre Medlemmer. De Ord, hvormed den apostoliske Vikar indledede Højtideligheden, vare i høj Grad skikkede til at forøge Troen paa den Helligaand, at opvække en levende Attraa efter hans naaderige Komme, at styrke Tilliden til hans guddommelige Kjærlighed og at tilskynde de Troende til at fatte det faste Forsæt, aldrig

at udelukke den Helligaands Naade ved nogen svær Synd eller at volde den himmelske Trøster Bedrøvelse ved nogen tilgivelig Synd.

Højmissen fejredes i Dagens Anledning paa en særlig festlig Maade. Kirkens Sangkor udførte overordentlig smukt en 4stemmig Messe af *Fiel*; og ikke alene Katholikerne, men ogsaa talrige Protestanter overværede Gudstjenesten i den med Blomster og exotiske Væxter festlig smykkede Kirke. Under Højmissen holdt Msgr. Bitter Prædikenen over Texten: „Hvor gaar du hen?“ i Søndagens Evangelium, som gjorde et dybt og gribende Indtryk paa Alle.

Kl. 1 foretoges en *højtidelig Vielse*. Bruden — som den apostoliske Vikar, den Gang Sognepræst i Göteborg, havde ført for første Gang til Herrens Bord, til Modtagelsen af den første h. Kommunion — havde udbedt sig den Gust at maatte blive viet af sin daværende Lærer og Sjælesørger. Det talrige Publikum, som havde indfundet sig til Højtideligheden, lyttede med stor Opmærksomhed til de Ord, som den apostoliske Vikar henvendte til Brudeparret angaaende Ægteskabets ophøjede Betydning. Da baade Brudgommen og Bruden havde gjort sig særlig fortjent ved ivrig Medvirkning i Sangkoret, blev deres Vielse yderligere højtideliggjort ved Afsyngelsen af forskellige 4stemmige Sange: et „Veni creator“ af *Witt*, og „Timete Dominum“ af *Förster*.

En højtidelig Andagt med sakramental Velsignelse afsluttede Kl. 5 om Eftermiddagen denne for Menigheden uforglemmelige Højtidsdag. Følgerne af den svære Sygdom, som har holdt den apostoliske Vikar fængslet i 6 Maaneder til Sygelejet, gjøre sig desværre endnu ofte gjældende. Stor var derfor Menighedens Glæde over atter at gjense sin Overhyrde og oven i Kjøbet at se ham i Funktion tre Gange paa den samme Dag, navnlig da det endnu i de sidste otte Dage havde været meget tvivlsomt, om Hs. Højærværdigheds Sundhed

vilde tillade en besværlig Rejse til Gøteborg. Men ogsaa den apostoliske Vikars Glæde over at gjense den Menighed, i hvilken han i 10 Aar havde virket som Sjælesørger, var øjensynlig stor; den Deltagelse og Hengivenhed, som Menigheden viste ham, og navnlig den religiøse Iver, som den lægger for Dagen, beredte ham derfor ogsaa stor Trøst.

Maatte den Helligaand, hvis Sakrament den apostoliske Vikar her uddelte, i de kommende Maaneder skjænke den elskede Overhyrde den fulde Kraft og Sundhed tilbage! *Vini creator Spiritus — infirma nostri corporis virtute firmans perpeti.*“

Kom Skaberaand, kom naaderig
til hver en Sjæl, som priser dig!
Styrk vore svage Leg'mer her,
befæst i Dyd os stødse mer.

Rom. I Anledning af Pave Gregor den Stores Jubilæum ere 320 tyske Pilegrimme ankomne til Rom. Den 7. Maj fejrede de Fælleskommunion i Kirken del'Anima, hvorefter Kardinal *Melchers* holdt en skarp Tale til Pilegrimmene og gav i samme en Skildring af den tiltagende Umoralitet og Vantro i det moderne Rom, og paa den anden Side af Pavens paa en saa fremragende Maade voxende Autoritet i hele Verden.

Kl. 12 Middag bleve Pilegrimmene modtagne i Audiens hos den h. Fader, ved hvilken Lejlighed den preussiske Gesandt ved Vatikanet, Hr. v. *Schlözer*, og den østerrigske Gesandt, Grev *Revertera*, vare tilstede tilligemed 18 Kardinaler. Grev *Galen* oplæste en Adresse, i hvilken de tyske Katholiker udtalte deres Taknemlighed og Hengivenhed for Kirkens Overhoved for de dem beviste Gunstbevisninger. Pave *Leo* takkede i sit Svar Pilegrimmene for deres Hengivenhed og mindede om Gregor den Stores Jubilæum, idet han fremhævede denne Pavens Foretagender til Gavn for Europas Nationer; og Historien lærte, at som Gregor, saaledes havde alle Paverne bevaret Italien og Europa for Krig og

Ulykke. Vort Aarhundrede viste paany Kirkens Indgriben i alle vanskelige Forhold. Skjønt hjemstøgt af tunge Tider har Kirkens Overhoved stedse tænkt paa Tyskland, for at Kirken der maatte kunne glæde sig ved Freden; den religiøse Krig var ophørt og ved Afskaffelsen af kirkefjendtlige Love var man nu naaet til en bedre Forstaaelse. Paven stoledes paa Kejserens Højhjærtethed og Katholikernes Troskab, for at Fredens Værk maatte blive fuldendt. Kejseren havde en ædel Opfattelse af sin Pligt, han var opfyldt af de bedste Forsætter og havde fuldt ud Forstaaelse for det sociale Spørgsmaal. Han fortjente al Ros og vilde ogsaa føre Sagerne lykkeligt til Ende. Dette var en stor Trøst i Modsætning til alle de Krænkelser, som ellers ere rettede imod Paven.

Dagen efter overværede Pilegrimmene præcis Kl. 8 den h. Faders Messe i Vatikanet. Efter Messen skred Pave Leo velsignende gennem Salen, i hvilken Pilegrimmene vare ordnede efter deres resp. Bispedømmer, og henvendte et Spørgsmaal og kjærlighedsfulde Ord til Enhver, idet han tillige opmuntrede dem til standhaftig Udholdenhed og trofast Hengivenhed overfor Kirken og dens h. Sag. Den opløftende Højtidelighed endte henimod Kl. 12¹/₄.

Madrid. I Slutningen af denne Maaned begynder i Saragossa den anden *Generalforsamling af Spaniens Katholiker*. Den Forrige fandt Sted ifjor i Madrid og har allerede baaret mange gode Frugter. Den nuværende afholdes under Kardinal-Ærkebiskoppen af Saragossas Forsæde i Kirken „Vor Frue del Pilar“, den ældste Mariakirke i Europa. Følgende „Theser“ blive offentlig debatterede: 1. Begivenhederne, som fandt Sted i Rom siden Byens Besættelse ved de italienske Tropper, bevise Nødvendigheden af Pavens verdslige Magt. 2. Pavens verdslige Suverænitet er ikke nogen Trosætning, men den hører til den katholske Lære, som man ikke kan nægte eller bekæmpe, uden at sætte sig

op imod Kirkens Lære. 3. To Suveræners samtidige Herredømme i Rom er en fuldstændig Umulighed; Forrettighed tilkommer den Suveræn, som støtter sig paa sin legitime Ret, d. e. den hellige Fader. 4. Ikke alene den h. Faders Værdighed og Uafhængighed, men ogsaa alle Katholikernes Ret og Staternes Vel ere interesserede i Gjenoprettelsen af Pavernes verdslige Magt. 5. Saalænge Pavens verdslige Magt ikke er gjenoprettet, vedbliver Situationen at være en Voldsgjerning, og Katholikerne i alle Lande ville ikke ophøre med at protestere imod den. 6. Eenheden, som den italienske Nation stræber efter, er ikke nødvendig til Statens Velværd og ikke et saa ophøjet Godt, at det kunde opveje alle andre Goder. 7. Oprettelsen af et kongeligt (spansk) Patrocinium over de oversøiske Kirker. 8. Seminaristernes Fritagelse for Militærtjeneste fordres ikke alene i Kirkens, men ogsaa i Samfundets Interesse. 9. Imod Ligbrænding taler den katholske Overlevering, den juridiske Lægevidenskab og den menneskelige Følelse. 10. Hypnotismen i Videnskabens og Moralens Lys. 11. „Desamortiseringen“ af Kirkegodserne er baade uretfærdig og til stor Skade for de fattigere Klasser af Befolkningen. 12. De saakaldte Fritænkeres Theori hviler hverken paa fornuftige Grundlag, ej heller har den en videnskabelig Værd; den bestaar i Løsrivelsen fra enhver som helst moralsk Tvang. 13. En Gjendrivelse af den saakaldte moderne Civilisations Hovedvildfarelser fra Moralens Standpunkt. 14. Regler for Pressen, for at den kan opfylde sin civilisatoriske Opgave. 15. Gejstligheden og de religiøse Ordenssamfund kunne ikke udelukkes fra det offentlige Undervisningsvæsen, uden at Aanden i de moderne Statsforfatninger og Kirkens Rettigheder krænkes. 16. Det kristelige Demokrati efter de aragoniske „Fueros“ Mønster. 17. Universitetet i Alcalas Nytte overfor Studiet af Theologien og dens Hjælpevidenskaber. 18. Den ubesmittede Undfangelses Mysteriums Ind-

fyldelse paa Andagten til den allersaligste Jomfru i Spanien.

Tyskland. Det protestantiske Blad „Reichsbote“ skriver: „Et Antal *evangeliske* Theologer, blandt hvilke Professorerne Benrath i Bonn, Beyschlag i Halle, Lipsius og Nippold i Jena, har udstedt et Opraab til *Understøttelse af Gammelkatholicismen*, som er i Færd med at udvikle sig i Retning af Protestantismen. Hvornaar have disse Bog-Theologer ikke ødslet, ofte paa den mest kortsynede Maade, med deres Kjærlighed paa *religiøse Chimærer*. Der er vigtigere Anliggender for Protestantismen, end at støtte katholsk-kirkelige (?) Retninger, som ikke ere levedygtige. Det er kun en sørgelig Ødelæggelse af Kræfterne. Kæmper Gammelkatholicismen sig ikke selv igjennem, saa ville nogle protestantiske Professorer ikke kunne yde den nogen som helst Livselexir; tværtimod, Intet kan hindre den mere i at faa Indpas hos den katholske Befolkning, end Protestanternes Understøttelse; den vilde netop give Gammelkatholicismen *Naadestødet*.“ — Det protestantiske Blad rammer uden Tvivl Sømmet paa Hovedet. Forøvrigt er Gammelkatholicismen allerede dødsdømt og vil om faa Aar være forsvunden fra Skuepladsen, som alle de øvrige Sekter, der i Aarhundreders Løb have udskilt sig fra Kirken.

Norge. Ifølge „*St. Olaf*“ agter den højærv. apostoliske Præfekt for Norge, Msgr. Dr. *Falize*, i Løbet af Juni Maaned at skille den paa venstre Side af Akerselven beliggende Del af Kristiania fra St. Olafs Kirke og oprette der en egen Menighed under Navn af *St. Halvards Menighed*. Den nye Menigheds Kapel, Præstebolig og tilkommende Skole skal indrettes i Urtegaden Nr. 29. Pastor *Hagemann*, hidindtil Sognepræst ved St. Olafs Kirke, overtager Ledelsen af den nye Menighed, efter at have tilbragt Sommeren i Tyskland, hvorefter han begiver sig for at gjenvinde sin nedbrudte Sundhed. Ved St. Olafs Kirke bliver fra nu af Pastor

Wang funktionerende Sognepræst samt vedbliver at være Præfektorets Sekretær. — I *Porsgrund* agtes aabnet i Slutningen af August et provisorisk Kapel, som med Præstebolig findes i en lejet Lejlighed, indtil en Kirke kan blive bygget. Ligeledes agtes Kapel, Skole og Bopæl for en Præst indrettet i *Kristianssand*, hvor Hr. Præfekten fornylig har købt Tomt og Hus. Endelig agtes der i *Throndhjem* i den nærmeste Fremtid aabnet et centralt beliggende Kapel med Præstebolig, da det allerede bestaaende, der ogsaa fremtidig skal benyttes, ligger formeget i Udkanten af Byen.

Paris. Den kirkelige Monumentalbygning til Ære for *Jesu guddommelige Hjærte* paa Montmartre i Paris skal indvies i Juni Maaned. I Løbet af 14 Aar have Katholikerne bidraget til Opførelsen af denne Kirke c. 28 Millioner Francs. Indsamlingen fortsættes imidlertid, da Kirken, der betragtes som Opfyldelsen af et Løfte, den franske Nation har givet Gud som Sone for Kommunens Rædsler, skal koste over 35 Mill. Francs.

Hamburg. Den katholske *Læringleforening* er et Billede paa kraftigt og sundt Liv. Den 1ste April 1889 talte Foreningen, efter at 17 Medlemmer vare blevne Svende og derfor vare traadte over i Svendeforeningen, endnu 24 Medlemmer, og 22 nye Medlemmer optoges i Aarets Løb. Med ihærdig Flid og Offervillighed have Lærlingene sammensparet i Aarets Løb 86 Mark til en Fane. For at lette de fattigere Lærlinge Indtrædelsen i Foreningen, blev det maanedlige Bidrag nedsat fra 20 Pf. til 15 Pf. Svendeforeningen stiller sig overordentlig imødekommende overfor Læringleforeningen og har indrømmet den gratis Afbenyttelse af et Forsamlingslokale. Møderne finde i Reglen Sted Søndag Eftermiddag fra Kl. 3¹/₂—6.

England. I alle Londons katholske Kirker oplæstes for nylig et *Hyrdebrev fra Kardinal Manning*, i hvilket Ærkebiskoppen opfordrede til at foranstalte Indsamlinger til en Udvidelse af Præsteseminarieerne. I Anled-

ning af Katholicismens store Udbredelse i England hersker der en følelig Mangel paa Gejstlige. Medens Præsterne forhen i England for Størstedelen vare Ir-lændere og Belgiere, finder man nu blandt de katholske Gejstlige mange, som tidligere have været anglikanske Gejstlige. Der findes i London næppe en eneste katholsk Kirke, ved hvilken ikke en eller anden Gejstlig er ansat, som forhen tilhørte den anglikanske Højkirke.

— En Niece til den anglikanske Biskop i London, Dr. Temple, Frk. *Charlotte Hugo* er i New York vendt tilbage til den katholske Kirke og indtraadt som Novice i et katholsk Ordenshus.

— Den overordentlige engelske Gesandt i Rom, General *Simmons*, har fuldendt sit Hverv til Regeringens og den h. Faders Tilfredshed. Gesandtskabets Sekretær, den katholske Kaptejn *Rosz of Blandensburg*, bliver tilbage som definitivt ansat engelsk *Chargé d'affaires* ved Vatikanet. Senere hen vil General *Simmons* selv muligvis vende tilbage til Rom som Storbritanniens Gesandt ved Vatikanet.

— Begrundet i Mangel paa Kirker i de snevre Gader i Arbejderkvartererne i den engelske Kæmpehovedstad, hvor der bor Tusinder af Arbejdere, vil der for Fremtiden blive afholdt katholsk Gudstjeneste under aaben Himmel ved Londoner-Broen.

Lourdes. Ifølge Meddelelse fra dette berømte Valfartssted, indtræffer der daglig Pilegrimstog fra alle Sider i Anledning af Majmaaned. I den første Uge ankom alene 8700 Pilegrimme.

Rusland. Den russiske Repræsentant ved Vatikanet, *Iswolski*, har i Anledning af de *polske Biskoppers Ud-nævnelse* overrakt Pave Leo XIII en egenhændig Skrivelse fra Kejseren af Rusland, i hvilken denne udtaler sin Tak til den katholske Kirkes Overhoved og forsikrer Ruslands Katholiker om sin Velvilje. Foreløbige ere de vakante Bispesæder i russisk Polen nu atter blevne besatte med dygtige og kirkeligsindede Mænd; men de gaa som sædvanlig med Livet i Hænderne under Udøvelsen af deres Pligter og vide ikke, hvad Dag de kunne blive, som deres Forgængere, expederede til Siberien eller det Indre af Rusland.

Kjøbenhavn. I Søndags var det 34 Aar siden de første Sct. Josefs Søstre fra Chambéry ankom til Danmark. Tre af disse første barmhjertige Søstre leve

endnu her i Landet: *Sr. Anna Sofie* i Moderhuset paa Tolbodvejen, *Sr. Placide*, Forstanderinde paa Sct. Josefs Hospitalet i Griffenfeldtsgade, og *Sr. Michel* paa Tolbodvejen. Søstrene havde i Begyndelsen mange Gjenvordigheder at kæmpe med; men Gud var øjensynlig med dem, og siden de i 1859 fik en egen Klosterbolig, have de stedse udvidet deres Virksomhed baade i Henseende til Skoleundervisningen og Sygeplejen og arbejdet til Gavn og Velsignelse for Mange.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 18. Maj. — **6. Søndag e. Paaske.** Erik, Konge af af Sverrig, Martyr. — **19. M.** Petrus Coelestinus, Biskop og Bekj. — **20. Ti.** Bernardin af Siena, Bekjender. — **21. O.** Felix af Cantalicio, Bekj. — **22. To.** Oktav af Himmelfartsfesten. — **23. F.** Andreas Bobola, Mart. — **24. L.** Vigiliefastedag til Pintsefesten (kl. 8 $\frac{1}{4}$, Døbevandets Indvielse).

Søndag den 25. Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene.)

Mandag d. 26. Maj. Anden Pintsedag.

Elisabethforeningen holder Møde Søndag den 18. Maj efter Højmessen i Sognekirken. Mødested: Svendeforeningens Vinterlokale, Bredgade 67, 2. S. o. G. Talrigt Møde udbedes.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 18. Maj umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. — Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. 54 af Prof., Dr. theol. H. Scharlings Misforstaaelser af katholsk Lære og Praxis (75 Øre).

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er bleven disponibel. De Trængende i Menigheden, som ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning inden Udgangen af Maj Maaned hos Sognepræsten.

Den ledige Portion af Frk. Kozlowskis Legat er bleven uddelt, og Ansøgerne kunne derfor afhente deres Papirer hos Under tegnede fra Kl. 9—10 og Kl. 3—4.

Paa Kirkeforstanderskabets Vegne:
J. Braun, Sognepræst.

Svendeforeningen. I Anledning af den aarlige Revision af Bibliotheket, anmodes Medlemmerne om at bringe de laante Bøger tilbage i Vinterlokalet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 21.

Søndagen den 25. Maj.

1890.

Indhold. Den højhellige Pintsefest. Pastor Hafstrøms Insinuationer. Om Skriftemaalet. Missionerne i Østafrika. En Stjerne.

Den højhellige Pintsefest.

Pintsefesten bliver fejret til Minde om den Helligaands Nedstigen over Apostlene. Før Trøsteren, den Helligaand, oplyste dem, vare de svage Mennesker, som frygtede Frelserens Fjender og forlode ham, da de saa deres Fred og Sikkerhed truet. Naar de nu efter den Helligaands Komme forkyndte det guddommelige Ord uden Menneskefrygt, saa havde Guds Almagt virket et Vidunder med dem. Disse forhadte og forfulgte Apostle vove nu, tilskyndede dertil af den guddommelige Aands Naade, at forkynde for Jøder og Hedninger Sandheden, Ydmyghed og Selvfornægtelse! Hvilke Grundsætninger havde disse Nationer hidtil hyldet? Jøderne havde for Størstedelen forladt deres Fædres Religion; Hedningernes Sædelære begunstigede enhver Lidenskab, enhver Last. Hævnjærrighed var i deres Øjne heroisk Tap-

perhed, Hovmod en hæderlig Tilbøjelighed, Selvmord en Heltedaad, Havesyge en rosværdig Bestræbelse, Fraadseri en tilladt Nydelse eller i alt Fald en tilgivelig Svaghed. Hele Jorden var derfor oversvømmet af et Hav af Laster, og Dyden ikke andet end bedragersk Blændværk. Denne Religion, som i saa høj en Grad smigrede for de menneskelige Lidenskaber, blev plejet og fremmet paa enhver tænkelig Maade. Allerede i de første Aar, naar Fornuften begynder at udvikle sig hos Mennesket, bleve disse Grundsætninger indprentede i Hjærtet. Saa mange Lovgivere, hvis Visdom vi ogsaa beundre, saa mange Historieskrivere, som have for-eviget deres Navn, saa mange Filosofer, som gennemforskede Alt med deres skarpe Aand, saa mange Talere, som endnu den Dag i Dag tjene som Mønstre, alle disse Mænd mødte i Templerne og holdt det for en Ære at bevidne Guddommene deres Højagtelse og Ærefrygt. Endog det berømte Rom tilskrev sine Gunders Aarvaagenhed sin Ophøjelse og Magt, og de romerske Kejsere ansaa det for deres Pligt at bøje deres Knæ for dem og at anraabe dem om deres Bistand.

Tolv fattige Mænd paatog sig nu at forkynde for dette Hedenskab en Religion, som forkastede, hvad der hidtil var blevet tilbudet, og truede alle hine med evig Undergang, som ikke vilde underkaste sig den kristelige Sædelære. Mennesker, for hvilke hidtil ethvert Middel syntes tilladt, til Opnaalesen af deres syndige Hensigter, skulde nu elske deres Fjender og gjøre Godt imod dem. Endog Romerne, disse Herskere over saa mange Kongeriger, mente at være for svage til at foreskrive de undertvungne Nationer deres eget Sprog, deres egen Klædedragt og Levevis; og endnu mindre tænkte de paa at forandre disse Nationers Gudsdyrkelse eller at paanøde dem deres. De saa sig nødsagede til at tillade, at Gallierne nu som før dyrkede deres hellige Egetræer, Syrierne deres Stene, Ægypterne deres Kro-

kodiler. Hvorledes kunne vi da vel tænke os, at Romerne, Asiaterne, Afrikanerne, Scyterne og andre Nationer skulde have givet Afkald paa deres Afgudsdyrkelse, for at tage imod en Religion, hvis Hemmeligheder ere saa ufattelige, og hvis Sædelære er saa stræng, dersom Gud ikke havde talet gennem Evangeliets Sendebud og styret Menneskenes Hjærter.

Man maa ikke sige, at de kristne Kejsere hovedsagelig have hidført Troens Udbredelse. Thi længe førend disse satte Korset som det skønneste Smykke paa deres Kroner, havde allerede Størstedelen af Menneskene, trods alle Forfølgelser, svoret Troskabseden mod Jesus Kristus, og allerede Tertullian skriver i det andet Aarhundrede, at det ikke vilde falde de Troende vanskeligt at fordrive Vold med Vold, dersom de, imod Guds Lov, vilde gribe til Sværdet og indlade sig i en Kamp med deres Fjender.

Ikke heller maa man sammenligne Evangeliets Udbredelse med saa mange Vildfarelsers Udbredelse, som f. Ex. Mahumeds, Luthers, Kalvins og andre Vranglæreres. Thi foruden at deres Lærdomme ere indskrænkede til visse Lande og i sin Tid ere blevne indførte med Vold og Magt under Magthavernes Beskyttelse og Bistand, tjente de ogsaa meget mere til at tilfredsstille Lidenskaberne end til at tøjle dem. Mahumed holdt i den ene Haand Vellystens og Sandselighedens Giftbæger, og med den anden Haand svang han Sværdet; Luther prædikede Troen uden Gjerninger; Calvin ophævede Friheden og følgerig ogsaa alle Love. Det var intet Under, at saadanne Lærdomme uden Himlens Medvirkning saare let høstede stort Bifald, ja, det vilde have været paa en vis Maade et Vidunder, dersom de ikke havde fundet Bifald overfor den menneskelige Naturs sædelige Fordærvelse.

Lad os derfor ret dybt indprente i vore Hjærter den kristne Religions underfulde Udbredelse, dels for ved given Lejlighed at kunne optræde imod de Vantro

med gode og solide Grunde, dels for ogsaa at befæste endnu mere Troen i os selv. Lad os holde fast ved det, som Kirken, hvis Fødselsfest vi i Dag fejre, lærer os, thi den er Guds Mund og derfor ufejlbar og sanddru. Dens Lære er bleven beseglet med utallige Martyrers Blod, med oplyste Videnskabsmænds og Lærdes Visdom, og stadfæstet af Gud ved de mest glimrende Undergjerningers Vidnesbyrd. Den alene viser os Vejen til vort Maal, skjænker os sand Trøst og Fred og fører os til Guds salige Beskuelse.

Pastor Hafstrøms Insinuationer.

I Bladet *Fra Bethesda* af 27. April d. A. har Hr. Pastor *Hafstrøm* faaet optaget mine Bemærkninger i Nordisk Ugeblad af 23de Marts og rektificeret den Insinuation, der kunde opfattes som rettet mod mig. Imidlertid mener Pastor Hafstrøm, „at der lader sig sagtens uden Hexeri tilvejebringe Forbindelse mellem en Papist enten i Horsens eller andet Steds og en Straffefange.“ Da Pastor Hafstrøm hidindtil ikke har begrundet denne sin Formodning, kan der kun svares; *quod gratis asseritur, gratis negatur*“, eller: Paastande uden Bevis kræve intet Modbevis.

Det havde nærmest været min Hensigt ved Modbemærkninger til Pastor Hafstrøms Artikel af 2. Marts d. A. at omtale saavel Chiniquys Uvederhæftighed som Sct. Krysostomus Citater, men da „Nordisk Ugeblad“ af 23. Marts, ved at aftrykke Pastor V. Birkedals Omtale af Chiniquy i „Dansk Kirketidende“, tilstrækkeligt har besvaret det Første, og da Dr. *Hansen* jo i nærværende Blad fyldigt har besvaret det Andet, undlader jeg selvfølgelig at tilføje mere.

Horsens, d. 10. Maj 1890.

F. Kerff.

Om Skriftemaalet.

Af Dr. B. Hansen.

(Sluttet.)

Man har i de senere Aarhundreder vidst at tale mangt og meget om det katholske Skriftemaals Farlighed, om at det var fordærveligt for Familielivet og ødelæggende for Staten. Og af alle den kristelige Verdens Fyrster og Konger skulde den Gang ikke en eneste have hævet sin Røst for at protestere imod den nye Lære og Pave Innocents III's Anordning! Vi have ogsaa hørt Tale om den Uvilje, som gik igjennem Nordtysklands protestantiske Egne, da man der for en Menneskealder siden atter gjorde et Forsøg paa at gjenindføre det helt glemte Privatskriftemaal; men er man ogsaa i Stand til at fortælle os om hin Uvilje, som gik igjennem hele Kristenheden, da man paanødte den, ikke et frivilligt fakultativt, men et tvunget Skriftemaal? Eller skulde maaske den menneskelige Natur saa aldeles have forandret sig i sit inderste Væsen, at det i Dag er blevet den til Lyst, hvad der igaar var den til Byrde. Det kan muligvis være Tilfældet hos Enkelte, men aldrig hos Samfundet. Er Skriftemaalet en menneskelig Opfindelse, saa gaves der visselig en Tid, paa hvilken de Troende ikke skriftede. Saa er der sket en Forandring i Kirkens Lære; Kirken er fra Troen paa, at Skriftemaalet var unyttigt, gaaet over til Troen paa, at det er nødvendigt. Men det er en ren Umulighed, at en slig Forandring sker paa nogen som helst Tid. Jeg sætter det Tilfælde, at man havde indtil denne Stund ikke forpligtet de Troende til at skrifte for at blive udsonet med Gud, og nu kommer man paa en Gang og siger: „Ingen Synder kan for Fremtiden blive frelst uden ved dette Middel.“ Hvad vilde disse svare? Vilde de ikke med al Ret indvende: „Vore Forfædre ere blevne salige, og de have ikke skriftet; hvorfor

skulde vi ikke kunne blive salige ligesom de? Hvorfor paalægge os et nyt Aag? Har Gud maaske gjort Vejen til Himlen snævrere? Nu vel, havde man ikke lige saavel kunnet sagt det paa den foregivne Forandrings Tid, hvad man den Dag i Dag vilde svare? Skriftemaalet havde ikke kunnet blive indført i Kirken uden en stor og heftig Bevægelse. En Mængde Stemmer vilde have løftet sig for at kræve den gamle Frihed. En saa vigtig Forandring havde aldrig kunnet træde ud i Livet uden Modsigelse, uden Modstand; den vilde have vakt den største Opsigt i Kirkens Annaler. Og dog finder man i Historiens Monumenter ikke Spor af nogen som helst Hentydning desangaaende! Derfor havde ogsaa den ulykkelige Kong *Henrik den Ottende* af England fuldstændig Ret til at sige: „Forekom der end om Skriftemaalet ikke et eneste Ord i den hellige Skrift og tie de hellige Fædre derom, saa kunde jeg dog, da jeg ser, at hele Folket i alle Aarhundreder har aabenbaret deres Synder for Præsten, alligevel ikke tro og tænke andet, end at det ikke er nogen menneskelig Opfindelse, men alene anordnet af Gud og vedligeholdt af ham. Thi hvorledes havde Folkene ved nogen som helst menneskelig Anseelse kunnet blive bevægede til med saa stor Selvbeskæmmelse at anbetre til fremmede Ører de hemmeligste Synder, hvis stille Bevidsthed forfærder dem og hvis Hemmeligholdelse er dem magtpaaliggende?“ Det er vor faste Overbevisning, at vi turde give Afkald paa samtlige Bevissteder af Fædrenes Skrifter og Kirkeforsamlingernes Udtalelser, og ene og alene af Fornuftgrunde kunde levere Beviset for, at Skriftemaalet ikke kan være indført i den efterapostoliske Tid og af Mennesker, men maa føres tilbage til Apostlenes Dage og til selve Forløseren, vor Herre Jesus Kristus.

„Naar man vil vide, hvilke af alle Kristendommens Dogmer og Øvelser, der ere de beundringsværdigste, saa behøver man kun at spørge, hvilke der ere blevne mest

forhaanede; „Skummet gjør Tøjlen Ære,“ siger den aandfulde *Nicolas* (études philosophiques sur le christianisme vol. 3. p. 336.). Spørge vi Kirkehistorien om Sandheden af disse Ord, maa vi forbauses over de talløse stærke Angreb, som i Løbet af de tre sidste Aarhundreder ere blevne rettede mod Skriftemaalet.

Til vore Modstanderes Undskyldning ville vi antage, at de, som kom frem med Mistænkeliggjørelser, ikke kjendte de Bestanddele, som høre til Bodens Sakrament, eller at de maaske havde nogle enkelte Misbrug for Øje, som selv de helligste og nyttigste Ting er udsatte for, eftersom de forvaltes af *Mennesker*. „Man nævne os,“ siger *Nicolas* (l. c. III, 422) „et eneste Menneske, som af Kjærlighed til Dyden har vendt sig bort fra Skriftemaalet. Ja, vi gaa endnu videre; man navngive os en Eneste, som har vendt sig bort fra Skriftemaalet, og ikke har gjort det af Tilbøjelighed til Lasten. Af en slig Prøve skulde dog vel et oprigtigt Menneske billigen have nok til at danne sig sin Dom.“

Selv *Rousseau* og *Voltaire*, den katholske Religions indgroede Modstandere og Hadere, havde en ganske anden Mening om Skriftemaalet. „Hvor mange Tilbageerstatninger, hvor mange Fyldestgjørelser bevirker ikke Skriftemaalet hos Katholikerne,“ siger *Jean-Jaques*. „Skriftemaalet kan man betragte som den mægtigste Tøjle imod de hemmelige Forbrydelser; det er fortræffeligt til at bevæge de forbitrede Hjærter til at tilgive og allerede at bringe de smaa Tyve dertil, at de atter bære det Stjaalne tilbage,“ siger *Voltaire*, som paa sit Dødsleje ved sin Raaben paa en Præst har aflagt det fulminanteste Vidnesbyrd for, at Skriftemaalets Nødvendighed har sin Begrundelse dybt inde i det menneskelige Hjertes Natur. Ogsaa om *Luther* er det bekjendt, hvilken høj Mening han havde om Skriftemaalet, hvorledes han holdt det for „ein köstlich heilsam Ding“, som han ikke vilde bortgive for alle Verdens Skatte. „Det er en kostelig Del af det hellige Kors. O, om vi vidste,

hvad Straf en saadan frivillig Skamrødme forekommer, og hvor naadig den stemmer Gud imod os, naar Mennesket tilintetgjør og ydmyger sig selv saaledes: vi vilde grave Skiftemaalet op af Jorden og hente det over tusinde Mil borte (Værker. Jena. 1555. I. Fol. 529 a.)

Hvad særlig *Leibnitz* skriver, er for interessant til at forbigaa. Hans klare gennemtrængende Forstand har vist ham Skiftemaalets himmelske Oprindelse og et Billede af den uendelige Velsignelse, det formaar at bringe os Dødelige, og har indgivet ham Tanker om denne Gjenstand, saa jævne og saa smukke, at vi synes at høre en af Oldkirkens Læreres veltalende Stemmer; „Det er virkelig en stor Velgjerning af Gud,“ siger den dybe Tænkter og store sjælekyndige protestantiske Forsker *), „at han har givet sin Kirke Magten til at forlade Synderne og til at beholde dem, en Magt, som Kirken udøver gennem Præsterne, hvis Embede ikke kan ringeagtes uden stor Synd. Syndsforladelsen, baade hin i Daaben og hin i Skiftemaalet, er i lige Maade ufortjent, støtter sig i lige Maade til Troen paa Kristus, fordrer i lige Maade hos de Voksne Bod, med den Forskjel, at der i Daaben foruden Aftvætningens Ritus ikke er foreskrevet noget særligt af Gud; men i Bodens Sakrament, er det befalet, at den, som vil blive rensset, skal vise sig for Præsten, skrifte Synderne og dertil efter Præstens Dom underkaste sig en Straf, som kan tjene som Advarsel for Fremtiden. Da Gud har indsat Præsterne til Sjælenes Læger, saa vilde han ogsaa, at den Syges Onde skulde lægges aabent for dem og Samvittigheden afsløres for dem. Derfor har den bodfærdige Kejser *Theodosius*, hvad man fortæller, meget vist sagt til *Ambrosius*: „Det er din Sag at angive og tilberede Lægemedlerne, men min at tage dem.“ Men Lægemedlerne ere de Forskrifter, som Præsten paalægger Poenitenten, for at han baade skal

---

*) Syst. theol. Mainz 1820. p. 264 flg.

føle det forbigangne Onde og undgaa det tilkommende. Dette bliver betegnet med Navnet: Fyldestgjørelsen, fordi denne den sig selv Tugtendes Lydighed er velbehagelig for Gud og mildner eller ophæver den timelige Straf, som han ellers havde at vente af Gud. Det kan ikke nægtes, at hele denne Indretning er den guddommelige Visdom værdig, og visselig, naar noget er skjønt og rosværdigt i den kristelige Religion, saa er det dette, som selv Kineserne og Japaneserne have beundret. Thi Nødvendigheden af at skrifte afskrækker Mange, særlig hine, som endnu ikke ere forhærdede, fra at synde, og give de Faldne en stor Trøst, saa at jeg tror, at en from, sat og klog Skriftefader er et stort Guds Redskab til Sjælenes Frelse. Thi hans Raad nytter os til at tøjle vore Tilbøjeligheder, til at iagttage vore Fejl, til at undgaa Lejlighederne til Synd, til at tilbagegive det Borttagne, til at gjøre Forargelsen god, til at adsprede Tvivl, til at oprette den nedbøjede Aand og endelig til at tilintetgjøre eller lindre alle Sjæleonder. Og naar man paa Jorden næppe kan finde noget fortræffeliger end en tro Ven, hvilken Lykke er det da ikke, at finde en, som ved et guddommeligt Sakramentsubrødelige Hellighed er forpligtet til at være tro og tavs og til at hjælpe?"

En slig Udtalelse fra en saadan Mand om det katholske Skriftemaal opvejer tusinde „historisk-dogmatiske“ Forsøg og Afsløringer fra frafaldne Præster og hine, der tale om Skriftemaalet, som den Blinde om Farverne og minde om Apostlen *Sct. Judas* Ord (v. 10): „Men disse bespøtte, hvad de ikke forstaa; men hvad de kjende sandseligen, som de ufornuftige Dyr, deri fordærves de.“

Netop i vor bevægede, paa saa mange Maader Kristusfjendtlige Tid burde man taknemmeligt anerkjende ethvert Middel, som formaar at berolige de løsladte Aander og atter at bringe Hjærterne tilbage til Religionen. Netop i vore Dage burde alle troende Kristne,

i Stedet for at kæmpe imod Kirken, forenede med den føre Menneskene hen til Kristi Kors, for at den rystede Autoritet i Samfundet baade i Staten og i Familien atter kan blive befæstet. Og hvilket Middel er vel mere egnet dertil end netop Skriftemaalet? O, hvor mange ulykkelige Hjærter styrte sig i Lasten eller i Fortvivlelsen, fordi dette Fund ikke er givet dem! At det er sandt, erkjender man navnlig i en Revolutionernes Tid som vor, hvor Tilstandenes og Interessernes bestandige Kommen og Gaaen fremlokker saa mange Bestræbelser og saa mange Forhaabninger og atter jager dem bort, og hvor Sønderrivelsen af alle huslige og samfundsknyttende Baand gjør Hjærterne, som allerede er blevne saarede ved Bedrag og Overlistelse, endnu mere gjensidig forbitrede. Af den Grund saa mange ulykkelige Rystelser. Samfundet ligner den Dag i Dag en Dampmaskine med Højtryk, men uden Sikkerhedsventil. Skriftemaalet, dette vor Sjæls Lidelsers guddommelige Afløb, vilde der saa fortræffeligt være anbragt! Og ethvert forstandigt Menneske vil, naar han kun vil tænke efter, overbevise sig om, at dets Forsømmelse bidrager meget til alle hine Selvmord og Forbrydelser, som, nutildags ved Revolver som forhen ved Sværd, besudle vore Sæder med Blod, og paa Æmæltningens Dag endnu mere forstørrer hin frysende og rasende Masse af Utilfredse, som kun derfor ere opbragte paa hele Samfundet, fordi de ikke ere tilfredse med dem selv.“ (Nicolas l. c. III, 398.) Jeg tvivler ikke paa, at Kjenderen af Sædelighedstilstanden i det danske Folk vil indrømme Rigtigheden af disse Ord. Det er i ethvert Tilfælde et Tidens Tegn, at den troende Protestantisme atter ogsaa herhjemme, vi er jo altid nogle Aar tilbage for Bevægelsen i Tyskland, med stor Kraft og Anstrængelse søger at vende tilbage til Skriftemaalet og Absolutionen. Maatte Skriftemaalet være det lykkelige Banner, under hvilket Danmarks troende Kristne atter opsøge Moderkirken.

Missionerne i Tysk-Afrika

omtales i en Feuilleton i det antikatholske Blad *National-Zeitung* paa en Maade, som fortjener den største Opmærksomhed paa Grund af, at det netop er dette Blad, der omtaler dem. Medens der siges om de *protestantiske engelske Missionærers* Konvertiter i hine Egne, at de gjøre Opsigt ved deres forfinede Ydre og for Størstedelen lapsede Optræden, men ogsaa ved deres *Ulyst til Arbejde* og deres Hang til *Bedrageri og Tyveri*, og at dette hovedsagelig har sin Grund i de engelske Missionærers forkerte Opdragelsesmethode, blive de *katholske Missioner* i høj Grad roste. Der er navnlig Tale om Helligaands-Fædrene og de algierske hvide Fædre, som fra Østafrika udvide deres Missionsstationer til det Indre af Landet.

„Et Indblik i Mønsteranstalten i Bagamoyo,“ skriver Nat.-Ztg., „er tilstrækkeligt til at lære disse Missionærers System at kjende og at faa Agtelse for det. Ingen Tysker vil nære Uvilje mod disse Anstalter for deres franske Oprindelses Skyld, efterdi disse Munkes Nationalitet fuldstændigt træder i Baggrunden for deres fromme Virksomhed, og en stor Del af Brødrene oven i Kjøbet ere af tysk Herkomst og høre hjemme i Rhinpreussen, Elsass og andetsteds ved Rhinen. Men ogsaa Protestanten vil uden Betænkelighed yde disse Mænd Anerkjendelse, naar han nærmere betragter dem i deres Udøvelse af en sand, praktisk Kristendom.“

„Over hundrede Dreng og lige saa mange Piger blive opdragne i den store Dobbeltmission, som blev grundlagt i 1869. Børnene blive vænnede til den største Tarvelighed, ganske efter Landets Skik, men ogsaa specielt til Renlighed og Arbejde. Undervisningen udstrækker sig til Elementærfagene og til Religionen. Enhver Broder forstaar et Haandværk, og idet disse Kræfter virke sammen, fremmes naturligvis Opdragelsen ved det personlige Exempel. Brødrene have med

egne Hænder opført Anstaltens smukke Kirke, de have et Snedker- og et Smedeværksted og rige Haveanlæg, som kunne kaldes Mønster- og Forsøgsplantager. Her dyrkes Kaffe, Kakao, Vanille, Indigo og andre tropiske Vækster, og der er dermed givet et Bevis paa, hvad denne Jord, hvor Bomuld og Tobak ere vildtvoksende Planter, kan frembringe, naar den bliver opdyrket. Disse katholske Brødre kunne derfor opstilles som *Læremestre for Landet*, og deres Eksempel kalder til Efterligning. Deres Virksomhed fordobles derved, at de samle den opvoksende Ungdom som Ægtepar i forskellige Landsbyer, derved grundlægge nye Stationer, og give Medlemmerne af de beslægtede Stammer et lysende Eksempel paa Arbejdsomhed og en kristelig Livsvandel. Det kan endnu bemærkes, at Undervisningen næsten udelukkende sker i Landets klangfulde Sprog, Kisuabili-Sproget, hvilket ogsaa de tyske Officerer og Embedsmænd bestræbe sig for at tilegne sig, for derved at træde i den nærmest mulige Forbindelse med Folket.“

„Tyskland har som paritætisk Stat aabnet Missionsvirksomheden i Østafrika med begge Konfessioner. Fra Rom er Bagamoyo blevet betegnet som det sydligste Punkt for de franske Missionsselskabers Udbredelse, og derfor have de bayerske Benediktinere nedsat sig i Landet fra Dar-es-Salaam til Pugu. Som bekjendt bleve Brødrene og Søstrene i Pugu overfaldne og ned-sablede af Buschiri i Vinteren 1888—89. For nylig er et andet Hold Missionærer blevet udsendt, som foreløbig have taget Ophold i Dar-es-Salaam, indtil de finde en større Mark for deres Virksomhed. Ogsaa her gjør Samarbejdet af flere Brødre i Forening, som beherske forskellige Haandværk, sig gjældende paa en fordelagtig Maade. Alt indrettes med en overraskende Hurtighed, og Indvirkningen paa Befolkningen vil ikke lade vente længe paa sig.“ — Saavidt det antikatholske Blad.

Hertil kunne vi endnu føje, at en katholsk Missio-

nær, Pater *Schynse* af „de hvide Fædre“, deltager i den bekjendte Ekspedition, som *Emin Pascha* foretager til det Indre af Afrika, navnlig med det store Kongerige Uganda for Øje. Ogsaa dette er et Bevis paa, at de tyske Myndigheder i Østafrika forstaa at skatte de katholske Missionærers Indflydelse paa de Indfødte. Endnu i forrige Uge ydede Rigskommissær Major *Liebert* i den tyske Rigsdag de katholske Missionærer den højeste Anerkjendelse og Ros, fordi de alene forstaa at behandle de Sorte efter disses Evner, og Skridt for Skridt at vinde dem for Arbejde, Sædelighed og Kristendom.

En Stjerne

Den lille Maria stod ved Vinduet. Hun spejdede efter sine Sødskende, som om Eftermiddagen vare gaaede i Skoven. „Vejen er altfor lang for dig,“ havde hendes Moder sagt, da hun havde bedet om at gaa med. „Vi bringe Bøgegrene og Blomster og smukke Stene med hjem til dig,“ havde hendes Sødskende sagt, for at trøste hende, da hun græd. Maria var ogsaa snart bleven glad igjen, men da det nu begyndte at blive mørkt, længtes hun efter sine Sødskende og de lovede Gaver. Hist og her straaede allerede en Stjerne, og jo mere Barnet betragtede Himlen, desto flere Smaalys saa hun tændes paa det mørkeblaa Firmament.

„O, se dog, Moder,“ raabte hun til den Indtrædende, „de store, smukke Stjerner hist oppe. De se alle saa fortroligt ned til mig, som om de alle kjendte mig og vilde fortælle mig noget. Se, der er navnlig den smukke Stjerne, som skinner saa rødligt der henne over Lindetræet; jeg kan næppe vende mine Øjne bort fra den.“ Moderens Blik fulgte Retningen, som Barnet hentydede til, og sagde: „Uden Tvivl forkynde Stjærnerne os

noget, de forkynde os Guds Herlighed og hans Almagt, de sige os, hvilken uendelig Værd den menneskelige Sjæl har i hans Øjne, idet han, som opholder Firmamentet og styrer dets Baner, i Forbarmelse og Kjærlighed har set ned til den og berøvet sig al sin Herlighed, for at frelse den og drage den til sig. Tænk derpaa Maria, saa ofte du ser op til den stjerneklare Himmel, for at du altid paany maa love, at du vil vise dig denne Kjærlighed værdig og vaage over den Skat, som du bærer i dig, for at du ogsaa en Gang maa straale som en Stjerne. Tidlig bør disse alvorlige Tanker indpræge sig din Sjæl, for ligesom at vokse sammen med den og saaledes føre dig henimod Maalet. Se, ligesom de klare Lys straale paa Firmamentet, saaledes straaler ogsaa paa vor hellige Kirkes Himmel Stjerne ved Siden af Stjerne, som opmuntrende vinker ad os. Og da jeg har lovet dig en Fortælling i Aften, saa vil jeg fortælle dig om en af dem, for at den maa skinne ind i dit Hjærte, ligesom den rødlige Stjerne oven over Lindetræet har tiltrukket sig din specielle Opmærksomhed.

Det var en prægtig Foraarsmorgen i Aaret 160 efter Kristi Fødsel, da den rige Romer Antonius' smukke Villa straaledede i sin skønneste Feststads. Det gjaldt om at fejre det eneste Barns, en haabefuld Drengs Fødselsdag. Elleve Aar var han i Dag, og med Stolt-hed kunde Forældrene sige sig selv, at han langt overgik sine Jævnaaldrende ikke alene i Henseende til Legemets Vækst og Skjønhed, men ogsaa i Henseende til aandelige Gaver. Antonius og han Hustru vare Hedninger, men de hørte ikke til hine udskejende Romere, som kun levede for det Sandselige og ingen Smag havde for det Højere. Han var en af Kejserens første Embedsmænd og besørgede sit Embede med stræng Samvittighedsfuldhed, medens hans Hustru styrede Hjemmet med Godhed og Velvillie og tilstod Slaverne enhver tænkelig Frihed. Disse havde derfor ogsaa i Dag opbudt Alt, for at vise deres Taknemlighed og Glæde.

Marmorsøjlerne ved Indgangsporten vare smykkede med Grønt og Guirlander, i pragtfulde Vaser straaede de herligste Blomster; ikke et eneste vissent Blad saa man i Havegangene, og desforuden havde enhver af de Tjennendes talrige Skare søgt at finde paa noget Særegent, for at berede Fødselsdagsbarnet, som var elsket af Alle, en Glæde.

Den gamle Portner Nikander havde snittet ham en Bue og Pile og kunstfærdigt forgyldt dem; Gartneren havde opelsket en sjælden Plante, som i Dag stod i den herligste Blomst, og saaledes ventede de Alle med mere eller mindre velkomne Gaver paa det Øjeblik, da den unge Euphorion skulde komme, for at tage imod deres Lykønskninger. Hans Moder opholdt sig, betjent af tre Slavinder, endnu i sit Værelse foran Spejlet, hvis glatte Metalflade holdtes i Vejret af den Ene, medens dens Anden tog friske Roser ud af en Kurv og rakte dem til den Tredie, som smykkede sin Herskerindes Haar og Skuldre med dem. Prøvende betragtede hun nu sit Værk. „Basilias, ræk mig endnu en Rosenknop,“ sagde hun til den anden Slavinde, „for at jeg kan fæste den her ved Livbæltet. Den skal . . .“ — idet hun blegnede, taug hun, og Haanden, som hun allerede havde strakt ud efter Blomsten, sank ned. Den smukke Blomst var knækket, en tynd Traad holdt den næppe endnu fast ved Stængelen. Ogsaa Basilias saa bestyrtet paa den friske knækkede Rosenknop. Havde hun gjort det? — Saa gjorde hun paa ny et Greb i sin Kurv og rakte sin Medtjenerinde en anden Gren. Herskerinden havde ikke lagt Mærke til denne Ombytning. Hun saa ned mod Gulvet og syntes fordybet i Tanker. Men da Vanna nu heftede Knoppen til Bæltet, saa hun op og spurgte: „Nu, den skal —?“ „Være et Symbol paa den unge Euphorion,“ svarede Slavinden med usikker Stemme og kastede et sky Blik hen paa Kurven, hvor den knækkede Knop imidlertid syntes at være sunken ned mellem sine fuldt udviklede Søstre.

„Det er rigtigt, Vanna,“ sagde Romerinden, „du har en fin Følelse, og dine Sammenligninger ere træffende. Maaske kan du ogsaa tyde mig en Drøm, som jeg havde i Nat, og som endnu stadig beskjæftiger min Aand, saa hør mig da, og svar mig ikke, førend du modent har overvejet, hvad jeg siger dig.“

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. (Gudstjenesten som paa Højtidsdagene.)

Mandag d. 26. Maj. Anden Pintsedag. — 27. Ti. Tredie Pintsedag. — 28. O. (Tamperfastedag). — 29. To. — 30. F. (Tamperfastedag). — 31. L. (Tamperfastedag) Oktavdage i Pintse-Ugen. (Kl. 8 Aften: højtidelig Slutnings-Majandagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke.)

Søndag den 1. Juni. Første Søndag e. Pintse. Den allerheligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

Rosenkransforeningen. Medlemmerne bedes møde med Emblem ved den højtidelige Slutnings-Majandagt i Sct. Ansgars Kirke Lørdag d. 31. Maj Kl. 8. — 1ste Afd. deltager i Processionen. — Intention for Juni Maaned: Udbredelsen af Andagten til Jesu guddommelige Hjærte.

Svendeforeningen foretager anden Pintsedag (26. Maj) en Udfugt til Skoven. Afgang Kl. 11 Form. med Dampskib fra Havnegade til Bellevue, Talrig Tilslutning forventes.

Søndag den 1. Juni holder Foreningen sit første Møde i Sommerlokalet i Frederiksberg Alle.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. 54 af Prof., Dr. theol. H. Scharlings Misforstaaelser af katholsk Lære og Praxis (75 Øre).

Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. Kristi Kirke (25 Øre).

Nr. 2. Hierarkiet (25 Øre).

T. Kerff. Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

Majmaaned, helliget den h. Gudsmoder (heft. 60 Øre).

Fuldstændig Bønebog for katholske Kristne (heft. 2 Kr.)

Lille Bønebog for Ungdommen (indb. 60 Øre).

Husk paa mig!

Enhver, som kjøber 1 Kasse Cigarer, faar 6 Cigarer gratis! Prima ren Brazil-Cigar: 4 Kr. pr. 100 Stk.; Cuba: 4 Kr. 50 Øre pr. 100 Stk.; Havanna: 6 Kr. pr. 100 Stk. Sidste Høst, reelle Varer, fin Aroma. Skriftlige Ordres modtages. Rosbach, Saxogade 66, 4. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 22.

Søndagen den 1. Juni.

1890.

Indhold. Kristi Legems-Fest. En Stjerne. Apostlen! Efterretninger: Amerika.

Kristi Legems-Fest.

(5. Juni.)

Mindet om Indstiftelsen af Alterets allerhelligste Sakramente er stedse blevet fejret i Kristenheden paa den h. Skærtorsdag. Men fordi Kirken i den stille Uge er saa optaget af Betragtningen af Kristi Lidelse, blev det anset for hensigtsmæssigt at indføre en speciel Festlighed til Ære for Frelseren i Kjærlighedens allerhelligste Sakramente. Den h. Juliana af Lüttich blev udvalgt af Gud til at virke for Indførelsen af denne Fest, som først blev højtideligholdt i Bispedømmet Lüttich. Da Urban IV senere besteg den romerske Bispes stol, anordnede han, at Festen skulde højtideligholdes i hele Kristenheden. Konciliet i Vienne i Aaret 1311 fornyede denne Anordning, og Pave Urbans Efterfølger opmuntrede ved særegne Hyrdeskrivelser og ved Med-

delelse af kirkelige Naadeskatte de Troende til at højtidelig holde denne Festoktav. Kort efter Indførelsen af denne Fest dannede der sig fromme Foreninger, de saak. Kristi Legems-Gilder eller Broderskaber, hvis Medlemmer ledsagede Processionen med deres Faner og Emblemer, for at bidrage til Festens større Højtidelighed.

Fra Begyndelsen af er denne Fest bleven fejret paa Torsdagen efter Pintseoktaven. Torsdagen blev valgt, fordi Alterets allerhelligste Sakramente blev indstiftet paa denne Hverdag, og Torsdagen efter Pintseoktaven blev valgt, fordi den til Mindet om Kristi Opstandelse indviede Paaskefest ophører med hin Uge, og fordi Apostlene, oplyste og underviste af den Helligaand, kort efter Pintsefesten begyndte at forkynde for Verden Troen paa denne ophøjede Hemmelighed. I Kristi Legems-Festoktaven hersker der blandt Kirkens Medlemmer en ganske særegen opløftet Stemning, og deres Hjærter hæve sig med større Inderlighed op til Midtpunktet for hele deres aandelige Liv, det allerhelligste Sakrament. Det er, som om Kristi Legems-Fest-Processionen alle Vegne med uimodstaaelig Magt bragte den stille Bevidsthed om, at Katholikerne have deres Gud sandelig, virkelig og væsentlig til Stede i deres umiddelbare Nærhed, til at bryde ud i Begejstringens klare Flamme, som giver sig tilkjende ved en forøget Andagt, Kjærlighed og Ærefrygt overfor dette allerhelligste Sakrament.

Eucharistien er frem for alt *Kjærlighedens* Sakrament; den evige uendelige Kjærlighed, der i dette Sakrament vil forene som i et Brændpunkt alle sine Værker. I Eucharistien aabenbarer sig *Guds ædlest* *Kjærlighed til sig selv*, der forherliger ham ved Aabenbarelsen af hans Visdom, Magt og Godhed og ved Tilbedelsen og Ærefrygten fra Menneskenes Side. Eucharistien er jo et Offer, et stort og fuldt ud værdigt Offer, af uendelig Værd, som ærer og forherliger Gud saa højt, som han æres kan; ja det er Indbegrebet, Fuld-

stændiggjørelsen og Fuldendelsen af hele Gudsdyrkelsen, som Himlen og Jorden yder ham; det er et Offer, som uophørlig frembæres, som indvier hele Jorden til et levende Tempel, i hvilket paa Tusinder af Altere hans enbaarne Søn træder ham tilbedende og hyldende i Møde; et Offer, saa opfyldt af Guds Herlighed, at Gud selv finder Behag i det og roser sig af det. Paa det Fuldkomneste opnaar Gud her hele Skabningens Formaal.

Men Eucharistien er ogsaa *Kjærlighed til Kirken*. Hvilken Ære og Glæde er det ikke for Kirken at have Gudmennesket stedse nærværende hos sig, at udøve denne Magt over hans sande Legeme, idet den opofrer det til den himmelske Fader, skjænker det Husly indenfor sine Mure og uddeler det som Næring for Sjælene! Hvilken Kilde for det kirkelige Liv, hvilket Støttepunkt for den kirkelige Enhed er ikke dette højhellige Sakrament for Kirken! Er den ikke saaledes i Sandhed den nærværende Kristi Religion, Kristi sande Brud og Verdens ophøjede Præstinde? Idet den er i Besiddelse af dette allerhelligste Sakrament, misunder den hverken det gamle Testaments Helligdom med Pagtens Ark, eller Himlens lykkelige Borgere.

Eucharistien er fremdeles *Guds Kjærlighed til os Mennesker*. Dette Sakrament er for ham det kostbareste Middel til at skjænke sig selv til os, til at gjøre sig selv til et Naaderedskab og til at overøse os med Naade i egen Person. Hvilken Kjærlighed er det ikke, at han selv vil være en Næring for det guddommelige Liv, som har begyndt i os ved den h. Daab; at han selv kaster sig ind i Livets Strøm, som opholder vor legemlige Tilværelse, for at træde os nærmere, for at trænge ind i vort Hjertes Folder, for at forene sig paa det Inderligste med os, for at ære og trøste os ved denne Forening, for at berige os med alle sin Kjærligheds Skatte og for at skjænke os sig selv som et Underpant paa den evige Salighed! Og det ufravigeligt,

uden Hensyn til vor Værdighed, uden Hensyn til vor Kulde og til al Misbrug af hans grænseløse Kjærlighed og Tillid!

Det allerhelligste Sakrament er saaledes Kronen paa og Fuldendelsen af alle Guds Kjærlighedstanker, Stadfæstelsen, Indbegrebet og Udvidelsen af alle Guds forbarmende Kjærligheds Foranstaltninger; det er som et Soluhr, i hvilket den guddommelige Kjærlighed fuldbyrder alle sin Virksomheds Sænkninger og Stigninger, med singyldne Viser naar den ud til alle Skabningens Grænser og omfatter hele Skabningen indenfor sin straalende Solcirkel.

1. Sion, pris nu din Forsoner,
Pris ham højt i Jubeltoner:
Han din Drot og Hyrde er!
2. Hvad du mægter, maa du vove,
Aldrig kan du nok ham love;
Ingen Pris ham værdig er!
3. Som et særligt Æmne vises
Og i Dag af Kirken prises:
Livets Brød oplivende!
4. At det til de Tolv til Livet
I den sidste Nat blev givet,
Vide vi som Troende.
5. Lov i fulde Jubeltoner
Ham udsyng Millioner,
Højt gjenlyd Frydens Ord!
6. Thi vi fejre festligt Minde
Om den Stund, hvori vi finde
Stiftet dette Herrens Bord.
7. Pagt med Pagt blev her omskiftet,
Og den nye Pagt indstiftet:
Lovens gamle Pagt fuldendt.
8. Nyt det Gamle nu fordriver,
Skyggen bort for Sandhed viger,
Natten er til Lys omvendt.

9. Det, som Kristus her fuldbragte,
Skulde gjøres, som han sagde,
Til hans Ihukommelse.
10. Brød og Vin vi ydermere
Til hans Offer konsekkrere
Efter hans Indstiftelse.
11. Brød og Vin ved sand Forvandling
Bli'r i denne Offerhandling
Til hans sande Kjød og Blod.
12. Du ej fatter, ej fornemmer
Det, som Tegnet for dig gjemmer;
Troen her kun raader Bod!
13. Hvad her skjules, er ophøjet! —
Skikkelsen, som skuer Øjet,
Væsen ej, men Tegn kun er.
14. Kjød er Spise, Blod er Drikke,
Men han hel er — tvivl kun ikke —
Under begge Skikkelser.
15. Kristus selv ej sønderbrydes,
Ej han deles, naar han nydes;
Skikkelsen kun brydes her.
16. Enten En kun vil annamme
Eller Tusinder — det Samme
Ufortæret nyder Hver.
17. Af de Gode, af de Onde
Nydes han, — men ingenlunde
Lige Lod dem times her!
18. Død skal vist de Onde ramme,
Mens de Gode Liv annamme:
Saa ulige Lodden er!
19. Naar nu Sakramentet brækkes,
Skal derved din Tro ej svækkes:
Hvad dig i det *Hele* rækkes,
Er i hver af Delene.
20. Væsen ej, som skjult her nydes, —
Tegnet blot, som Sansen bydes,

Her for Synet sønderbrydes,
Ikke den Betegnede.

21. Se, det Brød, Gud Engle giver,
Vandringsmand til Spise bliver,
Det forsandt Guds Børn opliver:
Ingen Uren røre det!

22. Som dets Forbetydning agtes:
Isak, som til Offer bragtes, —
Lammet, som til Paasken slagtes, —
Manna, given Fædrene.

23. Gode Hyrde, Du os nære!
Jesus, Du os naadig være!
Fryd og styrk os altid mere,
Og en Gang lad til din Ære
Himmeriges Fryd os se!

24. Du Alt mægter at ransage,
Hør fra Dødens Hjem vor Klage:
Maatte Du en Gang os Svage
Til din Himmels Arv optage,
Hist blandt dine Hellige! Amen.

En Stjerne.

(Fortsat.)

„Hør altsaa min Drøm,“ vedblev Romerinden; „mit Hjærte var igaar sælsomt bevæget i glad Forventning om denne Dag. Det varede længe, inden jeg kunde falde i Søvn, og idet jeg tænkte paa mit Hjærtes Klenodie, bønfuldt jeg Guderne om Lykke og Velsignelse for mit eneste Barn. Endelig faldt jeg da i Søvn og befandt mig pludselig i Drømme i et stort mørkt Rum. En usigelig Angst greb mig, jeg vilde raabe, men var ikke i Stand dertil, og som jeg anstrængte mine Øjne, for at se Alt omkring mig, viste der sig langt

borte et klart Lys, som blev større og større, indtil det tilsidst var naaet til at blive som en klar straalende Sol. Men midt i det saa jeg — mit Barn. En Mand stod ved Siden af ham og bøjede sig ned over ham, holdende en Krone ovenover hans straalende Lokker. Og i samme Øjeblik, som Kronen berørte min Søn, skiftede Euphorions straalende hvide Klædebon Farve og blev skinnende rødt som Purpur. En Gysen gennemfor mig, og jeg vaagnede. Længe varede det, inden jeg atter kunde finde mig tilrette i Virkeligheden. Stadig saa jeg dette Billede fuldt af Lys og Herlighed og Mandens ophøjede og dog saa kjærlighedsfulde Skikkelse og Euphorions salige Blik. Det forekom mig, som om jeg havde set en af Himlens Guder og alligevel fandt jeg ikke, hvor meget jeg end tænkte og søgte, noget Gudebillede, som lignede dette. Drømmen syntes at hentyde til den højeste Lykke, og ikke desto mindre følte jeg et Slags Vemod i Hjærtet, da jeg vaagnede, hvis Ekko endnu virker dæmpende paa min Festglæde. Euphorions Billede forekom mig saa fremmed og saa langt fjærnet fra mig, som om jeg for bestandig havde mistet ham, og først da jeg hørte hans klare Stemme nede i Haven, følte jeg mit Hjærte lettet. Under dit Fædrelands glødende Solstraaler ærer man andre Guder, end vore, Vanna. Maaske kjender du En, som ligner det Billede, jeg saa i Drømme.“

Slavindens mørke Kinder vare blevne blegere, medens hendes Herskerinde havde talet. Hun tøvede et Øjeblik med at svare. Saa sagde hun: „For nylig er der ankommen her til Rom en Lærer fra mit Fædreland, som forstaar bedre at tale til dig om den Guddom, der af oplyste Vismænd holdes i Ære i mit Fødeland; ogsaa din Drøm vil han være i Stand til at udtyde, thi han opholdt sig længe i Ørkenens Ensomhed og er i Besiddelse af store Kundskaber angaaende de Ting, som ligge udenfor dette Liv.“ Herskerinden saa forskende paa Slavinden og sagde: „Du taler dog

vel ikke om Justinus, som i Skrift og Tale forsvarer de Kristnes Overtro? Min Drøm har mindet mig om Solguden, til hvis Ære I opføre Templer; men ikke om en korsfæstet Forbryder, hvis Tilhængere øve alle mulige Afskyeligheder.“ — „Ophøjede Herskerinde,“ svarede Slavinden og sænkede Blikket, „Vanna har kun meddelt dig, hvad Rygtet forkynder hende. Du véd bedre, end din stakkels Slavinde, at ethvert Lys ogsaa kaster Skygge, og at Misundelse og Uvidenhed bagtaler det Bedste. Din Ægtefælle, vor naadige Herre, har et klart Blik og er retfærdig mod Enhver. Han vil kunne sige dig, hvilken af disse forskjellige Stemmer du kan tro paa.“

Herskerinden gjorde en utaalmodig Bevægelse med Haanden og rejste sig, for at gaa ned. Men i Døren vendte hun sig endnu en Gang om og kaldte paa Vanna. „Pige,“ sagde hun og hendes Stemme skjælvede, „dit Ansigt har forraadt til mig, at min Drøm har talet et Sprog, som du forstaar. Hvorfor tøver du med, at forklare mig den?“ — Vanna bøjede sig for sin Herskerinde og svarede: „Sagde du ikke selv, at jeg ikke skulde tale, førend jeg modent havde overvejet Alt? Ogsaa i mine Øjne betyder din Drøm den højeste Lykke, men Himlen indhylder ofte sine Gaver i Skikkelser, som ikke strax lade os erkjende, hvad de ere i Virkeligheden. Tillad derfor, at din Tjenerinde tier en Stund endnu.“ — „Dit Svar tilfredsstiller mig. Naar du i Aften løser mit Haar, kan du sige mig mere; ogsaa du skal da faa en glædelig Efterretning.“

Længe blev Slavinden staaende alene, hensunken i Tanker. „Ogsaa du skal da faa en glædelig Efterretning.“ — „Skulde det være Sandhed,“ tænkte Vanna, „hvad den gamle Nikander havde ytret i Gaar? Den unge Euphorion vilde som Fødselsdagsgave begjære, at hans Yndling, den smukke Markus, skulde frigives?“ Han var hendes Ven og Beskytter, de stammede fra det samme Land, bekjendte den samme Tro, og saa-

ledes havde deres Hjærter fundet hinanden, og Markus Lykke betød hendes egen. Men hendes Hjærte jublede dog ikke. Herskerindens Ord om Justinus stode for hendes Sjæl, forkyndende Ulykke og vakte en Række skrækkelige Forestillinger hos hende. Saa længe hun havde opholdt sig i Rom, havde man ladet de Kristne i Fred. Af og til opdukkede der rigtignok Rygter, som bagtalte dem, men Kejseren hørte ikke paa dem og skjænkede dem ingen Tiltro, De Troende aandede derfor friere, og selv om de ogsaa kun i Nattens Stillehed og under Hemmeligholdelsens Dække afholdt deres Forsamlinger og fejrede de hellige Hemmeligheder, saa skete det dog uden den stadige Frygt for Forfølgernes Sværd. Skulde det nu blive anderledes? Markus havde betroet hende, at Euphorion, hvis Opmærksomhed var bleven vakt ved forskellige Ytringer fra hans Legekammeraters Side, længtes efter at blive undervist i den kristne Lære, og at han med glødende Begejstring havde hørt paa det, som Markus havde fortalt ham om den, og de nærrede derfor allerede Haab om hans og maaske hele hans Hjems Omvendelse. Men derfor havde hendes Herskerindes Drøm opfyldt Slavindens Sjæl med bange Anelser. Med et Suk kom hun endelig i Tanker om sine huslige Pligter og ilede bort.

(Fortsættes.)

Apostlen!

(Efter „Figaro“ af R.)

„Altsaa, Hr. Abbed, er De en kristen Socialist?“ Præsten rystede paa Hovedet og sagde: „Kun en Kristen! De to Ord, som De nylig udtalte, vægre sig ved at gaa i Spænd sammen. Socialisterne ere Folk, som søge at forlige de modstridende Interesser, og som altid strides indbyrdes. Den Kristne befaler Menneskene at elske hverandre; han er vis paa, at *der* er Lægemidlet for

alle Onder, som Menneskeslægten lider under; Kilden til al jordisk Glæde og fremtidig Lykke. Den, der elsker sin Næste som sig selv, opfylder Loven, siger Evangelisten. Selv om han forsømmer alt andet er det nok!“

Jeg betragtede ham med Nysgjærrighed, denne Abbé *Garnier*, som hele Arbejderbefolkningen i Frankrig kjender af Navn. Denne Missionær, som har den vidunderlige Indbildning, at han kan bringe Almuesmanden tilbage til Troen; han har den Overbevisning, at naar han arbejder for Gud, arbejder han ogsaa for sit Fædreland. I en hel Maaned havde jeg fulgt efter ham, uden at have naaet at træffe ham. I de sidste Dage af April ventede jeg paa ham i Lyon, da jeg var vis paa, han var kommen til „Croix Rousse“ i Anledning af den første Maj for at prædike; men han var andensteds optagen.

Han skiftede hver Morgen By; den ene Dag prædikede han i Forstæderne til Marseille og næste Dag hos Arbejderne i „Cjatat“. Han taler femten Gange om Dagen, naar han bare kan finde en Kirke, en Tømmerplads eller en Fabrik.

Hvor stor en Støtte end hans levende Tro er for ham, saa hører der dog ogsaa store fysiske Kræfter til at udholde saadanne Anstrængelser. Abbé Garnier er fra Normandiet. En høj Skikkelse med en Holdning som en Bryder. Det Liv, han fører, sikrer ham mod at blive svær! Hans brede muskuløse Skuldre ere som skabte til at bære Menneskehedens Lidelsers tunge Vægt! Jeg siger det med den dybeste Respekt — thi Ansigternes Udtryk ere ejendommelig forskellige — men Abbé Garniers Hovedform og Ansigtsbygning minder mig om „Barnum“! Han er skaldet forfra til midt paa Issen, og hans Haar er begyndt at blive graat. Hans Ansigt er bredt og aabent som en god Bog; hans Øjnes Farve spiller mellem brunt og grønt og have et paa en Gang varmt og bestemt Udtryk. Denne Mand ligner godt nok sine stridslystne Forfædre! Erobrings-

lysten er i ham, hans fyrige Dristighed kan intet modstaa. Det er overflødig, at man vil komme med Argumenter eller Modsigelser mod hans Tro; han hverken hører eller fortaar dem, han lægger hverken Mærke til Modsigelser eller Indrømmelser — han følger kun sin egen Tanke. Han ruller afsted ligesom en Kugle, — hvorfor spilde sin Tid med at diskutere Sandheden, som man er vis paa! Den vigtige Sag for ham er, at faa den til at trænge ind i Menneskenes Hoveder og helt ned i Hjærterne! — For at opnaa dette er Tømmermandens Fremgangsmaade den bedste, han slaar og slaar paa Bolten stadig i samme Retning med en kraftig, bred Haandbevægelse.

Abbé Garnier søger Arbejderne paa Fabriken, han samler dem i Gaarden i deres Fritid, undertiden paa selve Arbejdssalen og siger til dem: „Mine kjære Venner! I sé den Klædning, jeg bærer. Jeg er Præst — det vil sige en Mand, der vil vinde Sjæle for Vorherre. Det er for at gjøre denne Høst, at jeg kommer iblandt Eder. Den Gud, jeg prædiker om, er han som siger: Jeg elsker Folket, jeg er opfyldt af Medlidenhed med dets Lidelser. Det er en Gud, som selv gjorde sig til Arbejder, for at afgjøre Arbejderspørgsmaalet, og han har løst det! — Den Løsning, han gav for c. 2000 Aar siden, passer den Dag idag. Vi Præsters Pligt er det, at hjælpe Eder ud af Eders Elendighed ad den eneste rette Vej! — En af Hovedkilderne til Eders Lidelser er Militarismen. Det er for at holde storartede Armeer paa Krigsfod, at man bebyrder Eder med tunge Skatter, som betaales af Menneskene paa hele Jordens Overflade! Man er enig om, at disse frygtelige Dødsmaskiner ere fortiden Staternes eneste Beskyttelse. Nuvel, medens de vente paa at forsvare Eders Liv, ødelægge de det. Det moderne Samfunds Vildfarelse er, at det kun vil støtte sig til den fysiske Kraft, og at det er ligegyldigt overfor den eneste Magt, som er istand

til at kæmpe mod Naturdrifternes vilde Raahed — den moralske Kraft! — Denne moralske Kraft, om hvilken jeg taler, var i fordums Dage i den kristne Kirkes Hænder. I Barbariets Dage, i Middelalderen under Indvandringerne har den tjent som Skjold for de Svage, for Kvinder og Børn, for Folket. Den har frelst dem fra utallige Onder. Den har opfundet „Gudsfreden“. Den har sammenkaldt Koncilier, for at ordne Forholdet mellem de Stærke og de Svage; — den har truet og straffet med Ban de Kejsere, der misbrugte deres Magt. I et helt Aarhundrede har denne aandelige Magt været aldeles ringeagtet, man har villet skubbe den tilside i Styrelserne, man har ment, at dens Tid var forbi, at dens Rolle var udspillet. — Det kommer kun an paa Eder, at gjenindføre dens Magt, at nøde Verdensherkerne til at tage den med i Beregningen! Allerede begynde de, som have bekæmpet den, at fortryde, at de have sluppet den. I véd, at Kejseren af Tyskland fordum var den første til at skille sig fra Paven. Det er ogsaa ham, der er den første til at vende tilbage til denne moralske Overherre, for at bede ham ad fredelig Vej at ordne en Vaabenstridighed. Paven er bleven valgt som Mellemand i Striden mellem Tyskerne og Spanierne i Anledning af de karolingiske Øer.

Paa den Dag, hvor I vende tilbage til Troen, kunde Kirken stille sig mæglende mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne. Den kunde ordne alle omtvistede Spørgsmaal om Kvinders og Børns Arbejde, om Søndagshvilen og Arbejdstidens Begrændsning. Jeg siger ikke, at den af sig selv kunde skabe Løsningen, som I trænge til, men den vilde fremkalde Kongresser, som skulde løse Spørgsmaalene. Og *der* er Lægemedlet! Thi ved den Lethed og Hurtighed, der er tilstede i Nutidens Handelsforbindelser, danner den hele Verden saa at sige ét stort Marked.

For at forbedre Arbejdernes Stilling maa der en almindelig Forstaaelse til, dersom en eneste Handlende,

ligesom en eneste Nation forandrer Betingelserne for Produktionen, saa siger den sunde Fornuft Eder nok, at paa dette „Verdensmarked“ er den, der vil indføre noget Nyt, ikke istand til at kæmpe mod sine Konkurrenter, som ikke have indgaaet paa de samme Reformers!“ . . . . Og saadan bliver Apostlen ved Timer igjennem, idet han anfører nøjagtige Talstørrelser med Hensyn til dette tvungne Fællesskab, som Arbejderen ikke har Tillid til. Han rører ved de virkelige Saar, og han ender med at røre Tilhørerne til Taarer — han river dem med som en Malstrøm!

Jeg har sagt, at Abbé Garnier forstaar mærkværdigt at organisere! — Naar han ser sin Tilhørerkreds paa et vist Punkt varme og grebne, saa slutter han med de Ord: „I maa hjælpe mig at opbygge et kristent Samfund. Kristus har vendt op og ned paa Verden med 12 Apostle. Lader os efterligne ham! Fremad! fremad! De Mænd, som have en god Vilje, træde ud af Rækkerne.“ . . . . Og der er altid Nogle.

Missionæren beder dem, at forene sig ved et Bønnens Baand indbyrdes. — De skulle forpligte sig en Gang om Dagen til denne Paakaldelse: „Du Arbejdets Beskytterinde, Jomfru Maria, bed for os!“ — Derpaa ordner Præsten dem i Antal fra 6 til 15 i Raad med Præsidenter, Vicepræsidenter, Sekretærer og Kasserere. Sognepræsten bliver udnævnt til Direktør for dette primitive Selskab. Man paatager sig den Forpligtelse, at samles hver Maaned paa en bestemt Dag og Time. For at gjøre Propaganda deler Tilhængerne Gaderne og Kvartererne mellem sig. Det ventes af dem, at hver skaffer indtil 10 Medlemmer til Samfundet. — Saasnart Antallet af Medlemmerne er stort nok, organiserer man Økonoms Bestilling, Fæstekontor, en Fabriksovn og det, som Abbé Garnier kalder „Folkets Sekretariat.“ — Dette Sekretariat er et Værk for gjensides Hjælp. Det har til Hensigt at opsøge den skjulte Elendighed,

at lindre de Syge, ved at sætte dem i Forbindelse med Byens veldædige Foreninger eller ved at hjælpe dem ved private Kjærlighedsgjæringer. Disse Undersøgelser gjøres af Udsendinge fra Gaderne og Kvartererne. Selv de Allerugudeligste er det tilladt at faa Del i disse Fordele. — Vi skrive deres Breve for dem, vi forskaffe dem gratis Konsultationer hos Prokuratorer, vi faa Assurancepræmierne formindskede for dem, vi lade Forskrivning paa Panteret og Næringssskat revidere, vi bekæmpe Udpantning af Varer, som gjør megen Skade paa den lokale Handel, vi forsøge paa at skaffe Handlende i Providserne de Kjøbere tilbage, som have faaet Lyst til at købe i de store Magasiner i Paris, vi forskaffe Voldgiftskjendelser i Tvistigheder, vi købe saameget som muligt „en Gros“, særlig Kul og Klæder, vi garantere for Gjælds Betaling og — desforuden give vi det, som jeg kalder: „Laan paa Æresord!“ i Forhold til de Hjæpekilder vi have!“

I de 4 Aar han har berejst Frankrig og prædiket denne Tilbagevenden til de kristne Ideer, har Abbé Garnier grundet flere end 17 Samfund af denne Slags. Et eneste Exempel kan give en Ide om den Hurtighed, Bevægelsen skrider afsted med: Som Følge af Prædikener, holdte i Ciatat, ere henved 2000 Tilhængere blevne indsamlede af de udvalgte „Timænd“ fra Gaderne!

Da *Leo den 13de* var Biskop i Perugia, skrev han i sit Hyrdebrev 1877:

Naar man ser disse Arbejdere, som før Tiden ere udslidte ved denne Havesyge uden Grændser, saa spørger man sig uvilkaarlig, om disse Adepter af denne Civilisation uden Gud ikke, istedetfor at lade os gjøre Fremskridt, kaste os flere Aarhundreder tilbage, — idet de hidføre disse Sorgens Tider, hvor Slaveriet ødelagde en saa stor Del af Menneskekjærligheden og hvor Digteren bedrøvet maatte udraabe: „Humanum paucis vivit genus!“

Siden den Tid véd man, hvilken Omvæltning disse Ideer have gjort hos den højere Gejstlighed i deres Syn paa Sagen! De have erobret de bedste iblandt den katholske Præstestand. Mænd som Abbé *Winterer*, den Deputerede for Mulhouse i Rigsdagen, Kardinal *Manning*, Kardinal *Gibbons* og Monseigneur *Langniew*. Kirken ender med at opdage, at den er kommet ud af Sporet den Dag, den forlod Almuesmanden for at alliere sig med Borgeren.

Vi have været „Voltærianere“, derefter „Renanister“. Folket derimod er forblevet fromt, begjærligt efter Haab, let at vinde igjen ved Kjærlighed. Naar Kirken aabner det sine Arme, saa følger den ikke alene Evangeliets Tradition, men den driver nyttig Politik for sig selv ved Siden af. — Thi hvem véd, om den Dag maa-ske ikke er nær for Haanden, som Mr. *de Vogue* har forudsagt, da vi skal sé en socialistisk Pave i Rom, som siger til Arbejderne: „Vent!“ til Arbejdsgiverne: „Giv efter!“ og til Alle: „Elsker hverandre!“

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Amerika. I en Konferents, som den *methodistiske Kirkes Gejstlige* for nylig afholdt i *Chicago*, blev der, som det jo er Mode, holdt forskjellige heftige Brandprædikener imod den *katholske Kirke*. En Undtagelse gjorde Dr. *Stennet*, Professor ved Methodist-Institutet i Evanston, Illinois, som foreholdt sine Embedsbrødre Følgende: „Jeg paastaar, at *ikke en Eneste* iblandt os *kjender* den *katholske Kirke*, dens Forfatning og Organisation (*policy*); og alligevel paatage vi os, at fælde Dom over den. Jeg paastaar, at der i denne Forsamling ikke findes *tre Mænd*, som kunne forklare Forskjellen mellem den *methodistiske Retfærdiggjørelseslære* og den *Lære*, som Konciliet i Trient forkynder. Man har bebrejdet den *katholske Kirke*, at den har et *Overhoved*; men ogsaa den *methodistiske* saa vel som enhver anden *Kirke* maa, saafremt den ikke skal falde sammen, ligesaa godt have en øverste Autoritet, som den *katholske Kirke*, og det er *Taabelighed*, at nægte dette. Hele *Forskjellen* mellem vor og den *katholske Kirke* paa

dette Punkt bestaar udelukkende deri, at den katholske Gejstlighed samvittighedsfuldere opfylder Lydighedspligten imod sin højeste Autoritet, end vor Gejstlighed gjør det. Ogsaa i andre Henseender gives der mange Ting, i hvilke vi kunne lære meget af den katholske Kirke. Saaledes kunne vi navnlig med stor Nytte lære af den i Henseende til en Gjenstand, som for vort Lands Vedkommende er af langt større Vigtighed, end Maadehold og Afholdenheden i Henseende til spirituøse Drikke, og det er *Opretholdelsen af Familien, Ægteskabets Hellighed og Skilsmisssens Forkastelighed og Fordærvelighed*. Intetsteds finder man flere Skilsmisser og raadne Familieforhold end i vore Menigheder.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Juni. Første Søndag e. Pintse. Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — 2. M. Maria, de Kristnes Hjælp. — 3. Ti. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 4. O. Frants af Caraciolo, Bekj. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen).

Torsdag den 5. Juni. Kristi Legems Fest (Befalet Festdag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. Gudstjenesten fejres som paa Højtidsdagene. I Sct. Ansgars Kirke holdes Procession for Højmessen Kl. 10; — om Aftenen Kl. 8 Festandagt med Prædiken. Hele Oktaven igjennem holdes hver Aften Kl. 8 Andagt til det allerhelligste Sakrament.) — 6. F. Norbert, Biskop og Bekj. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte). — 7. L. Bonifacius, Biskop og Martyr.

Søndag den 8. Juni. Anden Søndag e. Pintse.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 2. Juni Kl. 8¹/₂ Aften i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17, (Indgang fra Boyesgade).

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Juni Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Unio. Torsdag den 5. Juni (Grundlovsdagen) foretager Unio en lille Eftermiddagstur til Skoven. Afgang fra Klampenborg Stationen Kl. 3¹/₂ præcis. Madkurve medbringes.

Bestyrelsen.

Rosenkransforeningen. Medlemmerne bedes møde med Emblem ved den højtidelige Slutnings-Majandagt i Sct. Ansgars Kirke Lørdag d. 31. Maj Kl. 8. — 1ste Afd. deltager i Processionen. — Intention for Juni Maaned: Udbredelsen af Andagten til Jesu guddommelige Hjærte.

Søndag den 8. Juni Kl. ca. 11¹/₂ holder 1ste Afdeling Møde med Exhortation i Søstrenes Kapel paa Toldbodvejen.

Svendeforeningen holder Møde Søndag den 1. Juni i Sommerlokalet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 23.

Søndagen den 8. Juni.

1890.

Indhold. En Stjerne. Jesu eucharistiske Hjærte. Rettelse af „en Misforstaaelse“. Efterretninger: Kjøbenhavn, Randers, Stockholm, Schweits.

En Stjerne.

(Fortsat.)

I Festsalen sad imidlertid de lykkelige Forældre, glædende sig over deres Søn, hvis Glæde var saa barnlig ren og dog tillige syntes allerede at være opfyldt af Bevidstheden om, at han ikke var til alene for at modtage, men ogsaa for at give noget. Som han sad der og belønnede enhver Slave, som kom for at ønske ham til Lykke, med venlige Ord, og saa atter lod sit af taknemlig Kjærlighed straalende Blik vende tilbage til Forældrene, forekom det Moderen, som om noget Himmelsk forklarede hans Pande. „Men,“ saaledes tænkte hun i sit stille Sind, „gør ikke Bevidstheden om at kunne lyksaliggjøre, Guderne lig? Og Euphorion véd, at den kostbareste Gave hviler i hans Haand, *Friheden* for ham, ved hvem hans Hjærte hæn-

ger med en næsten øm Beundring.“ Hendes Blik faldt nu paa Markus; hun maatte sige sig selv, at han endog i sin Slavedragt saa ud som en fribaaren Yngling, saa ædel og dannet var hele hans Optræden. Og saa Antoninus betragtede Ynglingen og glædede sig til det, som skulde ske. Han havde for længe siden lagt Mærke til, at Markus var i Besiddelse af store Aands-evner og fyldige Kundskaber; var han en Frigiven, saa kunde han vaage over den unge Søn og ledsage ham alle Vegne; thi han var overbevist om Ynglingens grændseløse Hengivenhed. Sønnens Følelser overfor Markus kom derfor Faderen ret tilpas, og da Euphorion nu nærmede sig ham, saa hans ellers saa alvorlige Blik med Mildhed og Kjærlighed paa Sønnen. „Et Ønske, Fader,“ saaledes begyndte Barnet, „har du tilstaaet mig paa min Festdag. Det er en stor Gave, hvorom jeg beder dig, det højeste, som kan blive Mennesket tildel. Du véd, at jeg elsker Markus, min Ven, og mit Forbillede ser jeg i ham; lad da Lænkerne falde, som skille os udvortes, giv ham den Frihed tilbage, som Skjæbnen fordum berøvede den Fribaarne, medens han endnu var et Barn.“

Euphorion taug. En Taare skinnede i hans Øjne, og med tillidsfuld Forventning saa han paa sin Fader; denne rejste sig og omfavnede ham. „Til Lykke, mit Barn,“ sagde han, „fordi du har erhvervet dig denne Skat. Træd nærmere som en Fri; jeg véd, at du som Frigiven kun vil blive endnu fastere knyttet til ham, som nu har løst dine Lænker. Senere skal jeg tale mere med dig. Foreløbig kunne I nu alle gaa, og glæder og morer Eder i Dag indtil Tusmørket, naar Gjæsterne begynde at komme.“

Efter at alle Slaverne vare gaaede ud af Halleu, vendte Antoninus sig endnu en Gang til Markus, som var bleven tilbage tilligemed Euphorion. „Til din særegne Varetægt anbetror jeg i Dag Euphorion. Et vigtigt Ærinde kalder mig til Kejseren og vil maaske

lægge Beslag paa mig indtil i Aften. Min Hustru vil hele Dagen igjennem være omringet af vore Slægtninge; jeg ønsker ikke, at Euphorion skal være længe tilstede. Smiger skal ikke fordærve hans Øren og gjøre dem døve for Sandhedens Ord. Det er ogsaa mit Ønske, at du i Eftermiddag fører ham udenfor Byen, for at vise ham det nye Dianatempel, som næsten er fuldendt. En god Spadseretur vil navnlig i Dag være saare gavnlig for ham, og i Aften kan du saa aflægge Beretning for mig om Dagens Begivenheder.“

Da Ynglingen havde bortfjærnet sig, vendte Antoninus sig til sin Hustru. „En stor Æresbevisning vil der blive mig til Del i Dag,“ sagde han, „Kejserens Naade vil hæve mig endnu højere, inden kort Tid vil jeg være den Nærmeste ved Tronen. Som et godt Varsel anser jeg det, at denne Ophøjelse bliver mig til Del i Dag paa Euphorions Fødselsdag; thi jeg samler jo dog kun alle Goder og Hæderstitler, for en Gang at kunne forene dem paa vor Søns Hoved.“

Hans Ord havde atter levende mindet hende om hendes Drøm, hun kunde hele Morgenen ikke vende sine Øjne bort fra Euphorion. Hvad var det, som saaledes fremhævede ham blandt de øvrige Dreng, der omringede ham, at han forekom hende saa barnlig uskyldig og dog saa forstandig som en Voksen? Hun vidste det ikke. Thi hun kjendte ikke det Lys, som havde begyndt at skinne for hans rene Sjæl, saa at dets Glands ogsaa gav Gjenskin i det Ydre og i hele hans Optræden! Drengen længtes efter at komme bort fra Salens Pragt og sine Jævnaldrendes Underholdning, for i sit eget stille Værelse at høre Vidsdommens Ord og modtage himmelsk Belæring. Siden en henkastet Ytring af hans Fader havde gjort ham opmærksom paa de Kristnes Lære og Tro, havde han ikke hvilet, indtil Markus havde fortalt ham mere om Kristendommen, og som Blomsten længes efter Duggen, saaledes tørstede hans Hjærte nu efter Frelse. Han kunde næppe

afvente det Øjeblik, som atter skulde føre ham sammen med Markus, og med et straalende Ansigt vandrede han om Eftermiddagen sammen med ham ud af Stadens Port.

„I Dag, paa min Festdag,“ sagde han til Markus, „maa du ikke nægte mig det Ønskes Opfyldelse, som jeg allerede saa ofte forgjæves har rettet til dig. Før mig ned i de underjordiske Hvælvinger, hvor I forsamle eder til Bøn, vis mig Blodvidnernes Grave, undervis mig der om Alt, hvad der endnu staar uklart for mig. Dag og Nat tænker jeg paa dine Ord, og de blive forstaaeligere for mig. Jeg længes efter Daaben, mit Hjærte brænder af Længsel efter den Mester, som med lige Kjærlighed har elsket Alle, Frie og Slaver, Rige og Fattige.“

Medens Euphorion talte saaledes, vare de naaede et godt Stykke udenfor Byen. Markus lagde Mærke til, at mange Mennesker ilede i en bestemt Retning, men han agtede ikke videre derpaa, fordi han tænkte paa Euphorions Ord, og idet de rolig fortsatte deres Vandring, svarede han: „Jeg beder dig Euphorion, lad os ikke aflægge et overilet Besøg i vor Helligdom. Igaar formanede Justinus, om hvem jeg har fortalt dig, os derude til at være forsigtige. Anklagerne mod de Kristne, som en Tid lang have været tause, begynde paa ny og dukke op blandt Folk og —“

„Hoho, hvor skulle I hen?“ tonede en barsk Stemme dem pludselig imøde, og inden de saa sig om, vare de omringede af en Folkehob, som aldeles ikke syntes at nære venlige Hensigter. „Hvad ville I, spærrer ikke Vejen for os!“ sagde Markus, idet han uvilkaarlig greb Euphorions Haand, da han saa de truende Miner, hvormed man betragtede ham og Drengen; „vi ere harmløse Spadserende.“

„Ere I det i Virkeligheden, saa beviser det, idet I følge med os og bevidne, at I ikke have taget Del i den Skjændsel, som er blevet forøvet derhenne,“ skreg

det Menneske, som først havde stillet sig i Vejen for dem, idet han pegede i det Fjærne henimod det Sted, hvortil Markus skulde føre Euphorion.

En Menneskesværme omgav Højen; i Øjeblikkets Ophidselse savnede Ynglingen ikke Søjlerne, som han endnu igaar havde set knejse saa stolte og ranke. „Om hvilken Skjændsel taler du?“ spurgte han ængsteligt, thi han mindedes pludselig Justinus' Advarsel, han anede, at den allerede her fandt Anvendelse, og han skjælvede for Euphorion. „Du spørger endnu? Hvad der igaar fyldte enhver Romers Øjne med Beundring, det savner dine Øjne ikke i Dag?“ raabte en Anden. „Det er en Kristen,“ brølede Mængden, „han véd Besked om Udaaden, han har været delagtig i den, før ham derhen, lad ham sværge ved Guderne!“ raabte og skreg man fra alle Kanter. Markus blev skubbet fremad; der var intet andet at gjøre, end at give efter for Magten. „Gjærne vilde jeg gaa med eder, men denne Dreng —“ længere kom Markus ikke. „Han er ogsaa en Kristen, jeg ser det paa hans Miner,“ skreg den Nærmeste, „han er ikke bedrøvet over, at den herlige Bygning er ødelagt.“ „Han er den romerske Overdommer Antoninus' Søn; ve eder, om I rører ham!“ øverdøvede Markus' Stemme nu Larmen. „Hører, hører, han er den første Dommers Søn, lad dem gaa,“ raabte de Nærmeste, idet de betragtede hans fine Klæder, „lad dem bare gaa!“ „Lettroende Daarer,“ haanede En af Mængden, „han kan lige saa godt sige, at han er den øverste Præsts Søn; lad ham sværge ved de himmelske Guder, nej, derhenne ved Ruinerne, hvor Gudindens Billede endnu staar. Saa kunne de siden gaa deres Vej.“ Hidtil havde Euphorion ikke aabnet sine Læber. Bleg og forfærdet stirrede han paa de Rasende og syntes at ligne en Billedstøtte.

„Sender Bud til Kejserens Palads, der ville I finde

min Fader," raabte han nu; „han vil bevidne, at denne taler Sandhed.“

„Bevidner først selv, at I ære Guderne," skreg en Kvinde, som lige var kommen tilstede; „sværger paa, at I ikke have noget fælles med dem, som have undermineret Dianatemplet og saaledes forberedt hele Ulykken.“ Hendes Tale fandt Bifald hos Mængden. „Hun har Ret! lad ham være, hvem han være vil, han skal sværge, ligesom Enhver, der kommer her forbi; det Bevis er tilstrækkeligt.“ Og med begge Ynglingene i sin Midte væltede Mængden sig nu henimod Ulykkesstedet. „Mod, Markus," hvidskede Euphorion nu, „i Dag skal du se, at jeg er Daaben værd.“ Ynglingen kunde kun taust trykke hans Haand, saa forfærdet var han over hele denne Tildragelse; thi han indsaa, at ikke blot hans, men Drengens Liv stod paa Spil.

Under mange Trusler og Forhaanelser naaede de endelig Dianatemplets Ruiner, hvor Hundreder vare forsamlede. Det herlige Tempel, som Dagen i Forvejen havde været sin Fuldendelse nær, var nu en eneste stor Grushob; det Hele var styrtet sammen. „Ha, ha, der bringe de et Par af Misdæderne, gjør Plads, til Gudinden med dem, se, se, hvor unge endnu!“ saaledes raabtes der fra alle Sider. „Skammer eder, det er jo endnu Dreng," lod en enkelt medlidende Stemme sig høre, „hvorledes kunne de have deltaget i en saadan Skjændselsgjerning?“ „De skulle kun sværge ved Gudinden, at de ikke have Andel i de Kristnes Afskyeligheder," raabte de Andre, „saa ere de fri!“

(Sluttes.)

Andagten

til

Jesu eucharistiske Hjærte.

Denne Andagt er en Følge af den Forbindelse, som bestaar mellem Eucharistien og det guddommelige Hjærte og er et udmærket Middel for Sjælene til at vokse i Kjærligheden til det allerhelligste Sakramente. Eucharistien er *Midtpunktet*, *Næringen* og *Formaalet* for *Andagten til Jesu guddommelige Hjærte*. Alligevel maa de to Andagter ikke blandes sammen, thi i visse Punkter skille de sig fra hinanden. Andagten til *Jesu Hjærte* har til Gjenstand paa den ene Side vor guddommelige Frelzers *dobbelte Kjærlighed* — guddommelige og menneskelige Kjærlighed — betragtet i sig selv og i alle dens Aabenbareelser, paa den anden Side selve *Jesu guddommelige Hjærte*, Symbolet og Sædet for hans Kjærlighed, betragtet i alle Phaser af dets Tilværelse, i dets dødelige Liv, i dets eucharistiske Tilstand og i dets herlighedsfulde Tilværelse i Himlen. — Andagten til *Eucharistien* har til Gjenstand *vor guddommelige Frelzers Kjød og Blod* i hans Tilværelse som Offer, nærværende med Sjæl og Guddom under de sakramentale Skikkelser for at være en aandelig Næring for vore Sjæle. Man ser heraf, at Andagten til Jesu Hjærte er nøje knyttet til Dyrkelsen af Eucharistien, og i visse Henseender endog udgjør en Del af den.

1. Eucharistien danner *Midtpunktet* for Andagten til Jesu Hjærte. Midtpunktet for denne Andagt findes der, hvor det guddommelige Hjærte findes. Hvor er det? Hvor lever det? Uden Tvivl er det i Himlen i Herlighedens Glans. Medens vor guddommelige Frelser endnu vandrede hernede, levede hans guddommelige Hjærte i ham, udarbejdende Draabe for Draabe det Blod, som skulde løskjæbe os. Men have vi, som leve mellem Haabet om de kommende Goder og Mindet om

de forbigangne, ikke ogsaa en nærmere Adgang til dette Hjærte, som har elsket Menneskene saa højt? For os, for vor Skyld, for at være i Nærheden af os, er Frelseren tilstede i Eucharistien, lever han i Alterets allerhelligste Sakramente. Vi misunde maaske Evangelisten Johannes, som i Nadversalen kunde hvile ved sin guddommelige Mesters Bryst og der øse det himmelske Lys, som har oplyst ham, medens han nedskrev sine ophøjede Bøger. Bedrøvede over Synet af de nuværende Onder, have vi maaske mere end én Gang tænkt ved os selv: Jeg vil gaa til Jesu guddommelige Hjærte, jeg vil bønfalde det, jeg vil øve blid Vold paa det, for at opnaa Bønhørelse. Nuvel, vor Herre og Frelser Jesus Kristus er tilstede i Tabernaklets Helligdom paa vore Altere. Han har kunnet sige, idet han talte om vore eucharistiske Templer: „Jeg har helliget dette Hus . . . . og mine Øjne og mit Hjærte skal være der alle Dage.“ *) Fra sin Kjærligheds Trone i Tabernaklet venter Jesus paa os, kalder han paa os; her viser han os og aabner for os sit Hjærte, opfyldt af den mest glødende Kjærlighed. Naar vi kommunisere, skjænker han os med sin Guddom, med sin Sjæl, sit Kjød og Blod, ogsaa sit Hjærte. Eucharistien er altsaa Midtpunktet for Andagten til Jesu guddommelige Hjærte.

2. Eucharistien er ogsaa en *Næring* for denne Andagt. Vor Gud og Frelser har aabenbaret sit guddommelige Hjærtes Hemmeligheder for at gjenopvække i os den *Kjærlighed*, som i de senere Aarhundreder syntes at være nær ved at slukkes. Men er nu ikke netop Eucharistien, som frem for alt er *Kjærlighedens Sakrament*, en Næring for denne Kjærlighed, som Gud fordrer af os? Men er Eucharistien Kjærlighedens Sakramente, saa er den det, fordi den indeslutter Naadens Ophav selv; og hvad er vel Kilden til denne Naade i

---

*) Paral. VII. 16.

Jesu Kristi hellige Menneskehed? hvad er Kjærlighedens Arnested, naar ikke *det guddommelige Hjærte*, som har ofret sig for os, som har erhvervet os al denne Naade, som har elsket os indtil Enden, d. v. s. indtil Overmaalets Fylde? Men hvorledes skulde Mennesket ikke blive opfyldt af Kjærlighed, naar det kommer i Berøring med denne brændende Ild, med *hans Hjærte*, som er kommen for at antænde Jorden? Eucharistien, som indeslutter Jesu guddommelige Hjærte, er altsaa en *Næring* for vor Kjærlighed.

En Næring for vor Kjærlighed til det helligste Hjærte er: den *fuldkomneste Erkjendelse af de Fuldkommenheder*, som dette Hjærte er i Besiddelse af. I samme Grad som dets Skjønheder aabenbares for os, i samme Grad vokser ogsaa vor Tro, vor Hengivenhed, vor Kjærlighed, vor Offervillighed. I dette Hjærte, som er en Guds Hjærte, og som ikke kan skilles fra Guds Søns Person, tilbede vi alle de guddommelige Fuldkommenheder.

Hjærtet er fremdeles det ædleste Organ i vor guddommelige Herres og Frelsers hellige Menneskehed; det er Gjenstanden for Guds Forkjærlighed, den uendelige Almagts Mesterværk. Det er dette Hjærte, som yder Guddommen en uendelig fuldkommen Dyrkelse, en Dyrkelse, der er Guds ophøjede Majestæt værdig. Dette Hjærte skylde vi det forløsende Blod; fra dette aabnede Hjærte strømmede den Naade, hvormed vi overøses i de hh. Sakramenter; i dette aabnede Hjærte er den udødelige Kirke bleven født. Idet jeg tilbeder dette Hjærte, tilbeder jeg den Kjærligheds Glød, som har bragt det til at opofre sig for os, jeg tilbeder de Vidundere af Hellighed, den dybe Ydmyghed, den ufattelige Hengivenhed, den Iver og Nidkjærhed, den Lydighed, som indbefattes i de tre Navne: Betlehem, Nazareth, Golgata. Andagten til Jesu hellige Hjærte er det substantielle Indbegreb, Kvintessentsen af Gudsdyrkelsen.

Men det er i *Eucharistien*, at Kristus aabenbarer os sit Hjærte. Vor Tro erkjender, gjennem det sakramentale Slør, alle de ophøjede Fortrin og Fuldkommenheder, som dette tilbedelsesværdige Hjærte indeslutter i sig; og med Skriften kunne vi sige: *Memoriam fecit mirabilium suorum*, et Minde har han skabt om sine underfulde Gjærninger.

En Næring for vor Kjærlighed er *Mindet om de modtagne Goder og Haabet om de tilkommende*. Men alle Guds Kjærligheds Gaver, alle Jesu guddommelige Hjærtes Velgjærninger ere samlede, indeholdte i *Eucharistien*. Eucharistien er Gavernes Gave, hans ufattelige Kjærligheds sidste Ord, sidste Aabenbarelse. Der som Jesu Hjærte har skjænket os Eucharistien, saa skjænker Eucharistien os paa sin Side helt og holdent Jesus med hans Hjærte og Fuldkommenheder. Uden Tvivl har han overøst os med dem ved alle hans dødelige Livs underfulde Gjærninger; men han har samlet i en eneste Hemmelighed alle sit Livs Ydmygelser og Fornedrelser, sin Døds hele Forsmædelse. For at aabenbare sin Kjærligheds Vidundere, udsætter han sig for alle Slags Krænkelser, idet han tager Bolig iblandt os indtil Tidernes Ende som et Offer i den dybeste Tilintetgjørelse. Her, i Alterets allerhelligste Sakramente, tilfredsstiller han fuldtud vor umættelige Sjæl. Vi længe efter Sandhed, Lys, Fred, Glæde, Styrke, Trøst: Eucharistien indeholder alle disse Goder. Vi hige efter den fuldkomne Lykke, som kun findes i Himlen; men Eucharistien er et Pant paa det evige Livs Lykke. „O hellige Maaltid“, synger Kirken, „i hvilket vi nyde Kristus og fejre Mindet om hans Lidelse; her bliver Sjælen opfyldt med Naade og modtager Pantet paa den tilkommende Herlighed.“ Og alt dette er en Gave af Jesu Hjærte, som lever i Eucharistien.

En Næring for vor Andagt til Jesu guddommelige Hjærte er endelig *alt det, som gjør os ligedannede med dette helligste Hjærte*. Det fuldkomne Liv kan indbe-

fattes i disse to Ord: *Forening og Lighedannelse* med Gud i Kjærligheden.

Men Intet forener os inderligere med vor Gud og Frelser end *Eucharistien*. Alle vore Bønner og Tilbedelser have ingen Værd uden i og ved vor Midler og Ypperstepræst, vor Herre og Frelser Jesus Kristus. Hvad Værd vilde vel vore Oprejsninger og Fyldestgjørelser, saa svage overfor en krænket Guds Majestæt, have, dersom Ofret ophørte et eneste Øjeblik med at blive frembaaret paa vor skyldbetyngte Jord? Men dette Hjærte, som tilbeder, som beder, som yder Oprejsning for os, det er med os og i os ved *Eucharistien*. Hvor skjøen er ikke vor Tilbedelse, naar Jesu Hjærte selv opofrer og frembærer den tilligemed sin egen! Hvor mægtige ere ikke disse Bønner, som Jesu Hjærte indeslutter i og sammenblander med de glødende Bønner, som han opsender til sin himmelske Faders Trone! . . . . Og det er *i vor Nærhed*, det er *i os*, at dette sker!

Men, ikke nok med at vi tage Del i Jesu Kristi præstelige Gjerning og i hans Frembærelse af Ofret; endnu mere: i den eucharistiske Kommunion blive vi ligesom omdannede i ham. Der sker her en Lighedannelse, som er analog med den, den legemlige Næring fremkalder, men i omvendt Forstand. Jesus Kristus, Livets Brød, lader os gaa over i sig i Kraft af den h. Kommunion, i samme Øjeblik, vi nyde hans helligste Kjød og Blod. Han tager os i Besiddelse, gennemtrænger os, bemægtiger sig vort Liv, bringer vore Tilbøjeligheder og Længsler i Overensstemmelse med hans guddommelige Tilbøjeligheder og Længsler, og fuldbyrder det Vidunder, som Apostlen taler om, naar han siger: „Jeg lever, dog ikke jeg, men Kristus lever i mig.“ Paa denne Maade ere vi blevne Et med Kristus; hans guddommelige Hjærtes Liv er blevet vort. Hvilken Næring er derfor ikke *Eucharistien* for vor Kjærlighed til dette guddommelige Hjærte!

3. Eucharistien er endelig *Formaalet* for Andagten til Jesu Hjærte. Hovedøjemedet med Andagten til det helligste Hjærte er, at yde Jesus Kristus Oprejsning for de Krænkelser, som hans Kjærlighed maa taale i Alterets Sakramente paa Grund af Menneskenes Utaknemlighed; en Oprejsning, som Jesus Kristus vil, at vi skulle yde overfor hans Hjærte, der er ligesom Kilden til og Sædet for denne Kjærlighed. Men det er netop hovedsagelig overfor hans guddommelige Hjærte i *Eucharistien*, at disse Oprejsninger bør ydes.

Hvad han forlanger af os, det er navnlig *den h. Kommunion* og *Besøg i Gudshuset*, hvor han er tilstede i Alterets allerhelligste Sakramente i Tabernaklets Helligdom. *Den første Fredag* eller *Søndag* i hver Maaned bør specielt være helliget denne Kommunion. Det er Fromheds og Andagtsøvelser overfor *Eucharistien*, som vor Herre og Frelser fordrer; *Formaalet* for Andagten til Jesu guddommelige Hjærte bestaar altsaa i en Oprejsning, som ydes Eucharistiens guddommelige Hemmelighed. Eucharistien er altsaa *Midtpunktet*, *Næringen*, *Formaalet* for Andagten til Jesu guddommelige Hjærte.

Røttelse af „en Misforstaaelse“.

Hr. Prof. theol. C. H. Scharling har i „Berlingske Tidende“s Aften-Nummer for den 14. Maj udtalt sin Misfornøjelse over, at jeg i en fornylig udkommen lille Piece har rettet et stort Antal Misforstaaelser, som han har gjort sig skyldig i, ikke „i en Forelæsning“, men i en Række Forelæsninger over „den romersk-katholske Kirke.“

Han mener, at man ikke har Ret til at imødegaa offentlig men utrykt Forelæsning, da Publikum „ikke har nogetsomhelst fast Grundlag, hvorpaa Dommen

kan støttes“. Det er en fejl Mening. *Offentlige* Forelæsninger ere *eo ipso* hjemfaldne til offentlig Omtale. Foreligge de ikke trykte, kan det kun skade Kritikerens, ikke Foredragsholderens, hvem der netop derved aabnes en ubegrænset Mulighed i Retning af Benægtelse. Forresten siger min Piece selv, at den søger sine Læsere nærmest blandt Professorens egne Tilhørere; disse have deres med rosværdig Flid nedskrevne Hæfter til at kontrollere Rigtigheden af mine Anførelser efter.

Imidlertid har jeg haft Lejlighed til at jævnføre mine Optegnelser med andre Tilhøreres. Den Tanke, Hr. Professoren betegnede som en „Taabelighed, han selvfølgelig aldrig har sagt“, at en Katholiks Tro ikke kan være inderlig eller dyb, fandtes i alle fire. *)

Beskedenhed er ganske vist en Pryd for alle, ikke mindst for Videnskabsmænd og Universitetslærere. Men den kan ogsaa gaa for vidt, og Hr. Professoren undervurderer uden Tvivl sin Indflydelses Betydning, naar han mener ikke at maatte „gjøre Rede for hvad han har sagt, og hvad han ikke har sagt“ i en lang Række offentlige Forelæsninger for henved 50 theologiske Studenter, vordende Præster i Folkekirken.

Han undervurderer sin Opfattelsessevne, naar han holder det for „indlysende“, at han som „protestantisk Theolog“ ikke kunde give en Fremstilling af den katolske Kirke, der vil „blive godkjendt af romerske Katholiker“. Jeg tillader mig trods hans Protest endnu

---

*) En havde skrevet: „Man [Katholiken] skal vise blind Lydighed. Derved gaar Troens Inderlighed til Grunde. En dybere religiøs Erkjendelse kan ikke fremkomme“; — den anden: „Et dybt inderligt Trosliv kan ikke komme op, og denne Tro kan ikke paavirke det moralske Liv;“ — den tredie: „Ved den udvortes Autoritetstro gaaer Inderligheden til Grunde. Det rige Fantasi- og Følelsesliv kan godt forenes med Mangel paa Inderlighed;“ — den fjerde: „Den Kristne skal bøje sig i blind Lydighed for Kirkens Autoritet. I Virkeligheden bliver det da en ren mekanisk Udvoorteshed, hvorpaa alt løber ud . . . Der udvikler sig en overordentlig religiøs Letsindighed og Udvoorteshed.

at mene, at Hr. Professoren vilde have undgaaet de fleste af de omtalte Misforstaaelser, hvis han kun havde læst den katholske Katekismus, og at jeg ved Henvi- ning til paalidelige Kilder har gjort ham det saare let at rette sine Fejl, naar han næste Gang skal holde Forelæsninger over samme Æmne.

Forøvrigt maa jeg lade min Piece selv for- svare sig.

Den 5te Juni 1890.

Perger, Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Et interessant Minde fra Danmarks ældste katholske Tid, og som vidner om, at man ogsaa i hine Dage holdt *Forbønnen for de Afdøde* i Ære, har den dygtige Oldgransker Dr. *Henry Petersen* fundet for nylig i Randersegnen. Det er en stor *Runesten*, som stak frem ved Foden af *Aalum Kirkebakke*. Efter at være bleven udgravet og afvasket, saa man en længere tydelig Runeindskrift, som af Dr. Henry Petersen tyde- des saaledes: „*Vigod rejste Sten denne efter Oske Søn sin. Gud hjælpe hans Sjæl vel*“. Der vil blive draget Omsorg for, at den prægtige Runesten, som efter Ind- skriptionen maa henføres til den ældste katholske Tid her i Landet, og som er en af Danmarks smukkeste og tydeligste, vil blive bevaret i eller ved *Aalum Kirke*.

Randers. Fra denne By meddeler man os Følgende: Vor smukke lille Kirke er i disse Dage bleven forsynet med *et Orgel*, som vi længe trængte til. Det gamle Harmonium, som allerede har været brugt paa *Fær- øerne*, var omsider blevet saa daarligt, at det ikke kunde benyttes længere, og allerede for et Aar siden maatte vi leje et Instrument. Stor var derfor vor Glæde, da vi endelig fik et Orgel, hvis herlige Toner nu for- skjønne Gudstjenesten og opbygge de Bedende. Or- gelet er bygget i *J. Fleitus* renomerede Værksted i *Münster* og er af en Fagkjender bleven bedømt som et

fortrinligt Instrument. Det har 5 Registre med et saak. Anhangs-Pedal. Registrene ere Salicional, 8 Fod, meget blød, Gedakt, 8 Fod, lidt stærkere, Gamba, 8 Fod, stærk, Fløjte, 4 Fod, blød og Fløjte-Oktav (Waldfløjte), temmelig stærk. De enkelte Registre ere meget forskellige i Klangfarve og have en prægtig Tone. Orgelet svarer aldeles til Kirkens Rumforhold.

Stockholm. Sct. Josefs Skytsfest er atter i Aar bleven fejret i den *katholske Svendeforening* i Sverriges Hovedstad. Det er ellefte Gang at denne smukke Fest bliver fejret paa en højtidelig Maade i den derværende Svendeforening, thi ifjor højtideligholdt Foreningen allerede sin 10. Stiftelsesfest. Ogsaa denne Gang gjorde Foreningen et godt Indtryk ved sin opbyggelige Optræden i Sognekirken, navnlig ved sin værdige Sang baade under den stille Messe og senere under Højmessen. Aftenen forenede Medlemmerne til et fælles Maaltid, i hvilket ogsaa den højærv. apostoliske Vikar, Msgr. *Bitter*, og mange Æresmedlemmer toge Del. Endskjønt næppe helbredet for en svær Sygdom, vilde Hs. Højærværdighed dog ikke lade sig afholde fra at deltage i Mødet, hvorfor Foreningens Præses, højærv. Hr. *Dr. Kiesler* i sin Toast udtalte en speciel Tak i Foreningens Navn. En særegen Ære blev der ved denne Lejlighed Foreningens afgaaende Senior, *J. Nolesvicz*, til Del, idet han undtagelsesvis paa Grund af hans lange Virksomhed i Foreningen blev udnævnt til Æresmedlem — undtagelsesvis, da Æresmedlemmerne blandt Haandværkerne ellers skulle være selvstændige Mestre.

Regnskabet for 1889, som blev oplæst ved Begyndelsen af Mødet, udviste en Indtægt af 790 Kr. 26 Øre og en Udgift af 239 Kr. 45 Øre, altsaa et Overskud af 550 Kr. 81 Øre saa at Fonden, som er bestemt til et eget Foreningshus, nu udgjør 6290 Kr. 48 Øre. Ogsaa Sygekassen fremviste tiltrods for Influenzaen et gunstigt Resultat. Indtægten overskred Udgifterne med 279 Kr. 34 Øre, saa at Sygekassens Kapital nu beløber sig til 1548 Kroner. Naar man hører, at Kolpings Værk bliver saa trofast pleiet og vinder saa god Fremgang i vort Naboland, kan man ikke undlade at takke Gud og rose de vakre Mænd, som hellige denne gode Sag deres Kræfter, og haabe at ved den ihærdige Flid, som Svendeforeningens herværende Præses, højærv. Hr.

Pastor *Slump*, udfolder tilligemed Størstedelen af Svendene, det ogsaa vil lykkes at bringe denne Forening endnu mere frem blandt de danske Katholiker. Enhver katholsk Kristen, som ikke interesserer sig blot for sig selv alene, men overhovedet for alle Foretagender i Menigheden og navnlig for den for Menighedslivet saa vigtige Faktor, Foreningsvæsenet, bør uden Tvivl efter Evne og Kræfter støtte denne vigtige sociale Forening, hvad enten som Medlemmer eller som Æresmedlemmer eller ved opmuntrende Besøg i Lokalet, hvor navnlig korte, belærende eller humoristiske *Foredrag* stedse finde opmærksomme og taknemlige Tilhørere.

Schweits. Den apostoliske Vikar i Genf, Biskop *Mermillod*, som for nogle Aar tilbage besøgte Kjøbenhavn og de nordiske Lande, vil i det næste Konsistorium blive udnævnt til *Kardinal*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Juni. Anden Søndag e. Pintse. — 9. M. og 19. Ti. Oktavdage. — 11. O. Barnabas, Apostel. — 12. To Oktav af Kristi Legemsfest (Aften Kl. 8 højtidelig Slutnings-Andagt med Procession i Sct. Ansgars Kirke). — 13. F. Jesu guddommelige Hjertes Fest. — 14. L. Basilius, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 15. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte (Fuldkommen Aflad i Sct. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Broderskabet).

Rosenkransforeningen. Søndag den 8. Juni Kl. ca. 11¹/₂ holder 1ste Afdeling Møde med Exhortation i Søstrenes Kapel paa Toldbodvejen.

Mariaforeningen afholder Møde i Dag Søndag den 8. Juni efter Højmessen i Sognekirken. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen. Aarsregnskabet fremlægges.

Jesu Hjertes Kapel. Fredag den 13. Juni fejres Jesu Hjertes Fest. Kl. 9¹/₂ Levitmesse; Aften Kl. 8 højtidelig Festandagt med Prædiken.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 15. Juni Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Steenos Gade.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 24.

Søndagen den 15. Juni.

1890.

Indhold. Apostelen Jakobs Brev og det sociale Spørgsmaal. En Stjerne. En kristelig Kunstner. Juni Maaned. Efterretninger: Kjøbenhavn, England, Tyskland, Kina.

Apostelen Jakobs Brev og det sociale Spørgsmaal.

I en „Luthersk Præste-Konferents“, som for nylig blev afholdt i *Bielefeld* i Tyskland og i hvilken man drøftede Spørgsmaalet angaaende de lutherske Gejstliges Forhold til *det sociale Spørgsmaal*, ytrede en Pastor *Kuhlmann* fra Werther, at det vilde være gavnligt, om man indskærpede Menigheden i vore Dage *Apostelen Jakobs Brev*. For at vise med hvilken Ret dette blev anbefalet, anførtes der forskjellige Steder i Apostelens Brev.

„Den *ringe* Broder,“ saaledes skriver Apostelen 1, 9., 10., „rose sig af sin Ophøjelse, men den *Rige* af sin Ringhed, fordi han skal forsvinde som Græssets

Blomst.“ Og 2, 5.: „Har Gud ikke udvalgt de *Fattige* i denne Verden til at vordre rige i Troen, og til Arvinger af det Rige, som Gud har forjættet dem, som elske ham?“ Og 2, 14. 17. 24. 26.: „Hvad gavner det, mine Brødre, om Nogen siger, at han har *Troen*, men *ikke Gjerningerne*?“ Kan vel Troen gjøre ham salig? *Troen* er, naar den ingen *Gjerninger* har, *død i sig selv*. Se I, at Mennesket bliver retfærdiggjort af *Gjerninger*, og ikke af *Troen* alene? Ligesom Legemet er dødt uden Aand, saaledes er ogsaa *Troen* død uden *Gjerninger*.“ Og 2, 13.; 5, 2. 3. 4. 5.: „En ubarmhjærtig Dom vil komme over dem, som ikke øve *Barmhjærtighed* . . . . Eders Rigdom er bleven raaden og eders Klæder mølædte. Eders Guld og Sølv er rustet, og dets Rust skal være et Vidnesbyrd imod eder og fortære eders Kjød som Ild. I have samlet eder Vrede i de sidste Dage. Se, Arbejdernes Løn, som høstede eders Marker, og som I have forholdt dem, skriger, og deres Raab er kommet for Hærskarernes Øren. I have levet højt her paa Jorden og næret eders Hjærter med Yppighed.“ Og 5, 7.: „Værer *taalmodige*, Brødre, indtil Herrens Tilkommelse. Se, Bonden venter Jordens kostbare Frugt; han bier taalmodig, til den faar tidlig Regn og sildig Regn.“

Apostelen formaner, idet han henviser til den evige Løn, de *Fattige* og *Ringe* til Taalmodighed, og de *Rige* og *Høje*, idet han henviser til den evige Straf, til Barmhjærtighed. Hvem vil bestride, at det *social*e Spørgsmaal vilde blive løst paa den bedste Maade, naar Rig og Fattig i den Grad opfyldte sig med Kristendommens Aand, naar de Første benyttede deres Rigdom og de Andre bar deres Fattigdom paa den Maade, som Apostelen *Jakob* hentyder til? At en *luthersk Gejstlig* anbefaler til sine Embedsbrødre, at de indskærpe deres Menigheder det, som Apostelen *Jakob* skriver i sit Brev, fortjener derfor vor *fulde Anerkjendelse*.

Men, man kan ikke undlade at spørge, hvad vilde *Luther* sige til denne Anbefaling af Apostelen *Jakobs*

Brev? Luther vilde, som bekjendt, ikke vide noget at sige om Jakobsbrevet, kaldte det et „*rigtigt Straabrev*“ og paastod, det havde intet apostolisk ved sig, det var en Apostel uværdigt, det var overhovedet ikke skrevet af en Apostel, Kristus blev ikke „drevet“ deri, o. s. v. Luther vilde derfor heller ikke vide Jakobsbrevet optaget i *Bibelen* og klagede over hine, som optog det iblandt de apostoliske Skrifter. Hr. *Kuhlmann* betragter Jakobsbrevet ikke blot som et apostolisk Skrift, men tillægger det endog, i alt Fald for vore Tidsforhold, en højere Betydning end de øvrige Skrifter i det nye Testament. *Luther* siger: Bort med Jakobsbrevet! Den *lutherske* Gejstlige *Kuhlmann* siger: Intet er bedre, end at indskærpe Jakobsbrevet!

Man véd, hvorfor *Luther* forkastede Jakobsbrevet. Apostelen betoner og fremhæver i sit Brev *Nødvendigheden af de gode Gjerninger* og modsiger heri Luthers Lære om, at *Troen alene* retfærdiggjør overfor Gud, en Lære, som Luther tildannede af Apostelen *Pauli* Breve, idet han indskjød i Teksten det lille Ord „*alene*“, som imidlertid atter er blevet strøget i de nyere lutherske Bibler, ligesom ogsaa Jakobsbrevet atter er blevet indsat paany i disse Bibler. Luther kunde paa den mest slaaende Maade *gjendrive* af Jakobsbrevet. For at væрге sig mod sine Modstandere, strøg han hele Brevet af Fortegnelsen over de hellige Bøger. Da *Melanchton* og Andre søgte at bringe Brevet i Overensstemmelse med Luthers Lære, skrev Luther: „Mange have arbejdet, anstrængt sig og svedt over St. Jakobs Brev, idet de sammenlignede det med St. Paulo, som Filippus Melanchton f. Eks., der taler noget derom i sin Apologi, men ikke med Alvor; thi det modsiger straks hinanden: „Troen gjør retfærdig og Troen gjør ikke retfærdig.““ Stod Luther atter op, saa vilde han uden Tvivl sige til den lutherske Gejstlige i Werther, at det stred mod Evangeliet, at tillægge dette „Straabrev“ en saadan Betydning og Vigtighed.

Det vil uden Tvivl være saare gavnligt, om de lutherske Gejstlige indskærpe deres Menigheder *Jakobsbrevet*; den katholske Kirke har gjort det gennem alle Aarhundreder. Og siden Luthers lille Ord „alene“ ikke mere findes i Pauli Brev, ville de med Lethed kunne bringe Jakobsbrevet i Samklang med Pauli Breve. Deres Menigheder ville af Jakobsbrevet lære, at Troen *alene* ikke retfærdiggjør, men at tvertimod *de gode Gjerninger* maa ledsage Troen, saafremt Mennesket skal retfærdiggjøres, at den *katholske* Lære følgerlig er den sande.

En Stjerne.

(Sluttet.)

Et gruppvækkende Syn viste sig for begge Ynglingene. Omstyrtede Søjler, sønderbrudte Stilladser, væltede Mure dannede en eneste stor Grushob, og en Del Arbejdere vare ivrigt beskjæftigede med at udgrave deres stakkels Kammerater, som vare begravede under Ruinerne af Templet og stønnede og jamrede sig. Noget afsides stod der en Statu af Gudinden Diana, og derhen stødte og puffede man nu Ynglingene. „Lad Drengen i Fred! se I ikke, at han allerede har tabt Bevistheden af lutter Skræk?“ raabte Markus og holdt den raa Arm tilbage, som udstrakte sig efter hans Myndling. „Jeg siger eder det endnu en Gang; I ville komme til at angre det, dersom I tilføje ham noget ondt“.

„Sværger, sværger ved Diana!“ raabte Hedningerne. „Ved Himlen, jeg sværger for mig og dette Barn, at vi intet have at gjøre med Tempelts Sammenstyrting.“ — „Ved Diana, ved Diana skulle I sværge; Drengen skal selv bekjende, han er gammel nok!“

Da opløftede Euphorion sit Hoved, og med klar og tydelig Stemme raabte han: „Hører det alle, I Romere, der gives kun en eneste almægtig Gud, og de Kristne kjende ham. Han har sendt sin Søn til Verden . . .“ Raaben og Skrigen afbrød ham, Hundrede Hænder udstrakte sig imod ham og imod hans Led-sager, men hurtigere end alle andre havde Markus draget ham ind til sig og søgte at bedække ham med sit Legeme. Men i samme Øjeblik fløj en Sten mod Drengens Hoved, lydløst segnede Euphorion til Jorden, og kort efter ogsaa Markus, ramt af en anden Sten.

Næsten i samme Øjeblik hørte man Raab i det Fjærne og saa en Del Ryttere nærme sig i Galop. Mængden stod bedøvet, ængstelig, da den saa sine Ofre liggende blege og blodige paa Jorden. Mangt et raat Hjærte følte endog Medlidenhed med de smukke, ungdommelige Skikkelser, som saa kort i Forvejen havde staaet foran dem, blomstrende og livskraftige. Men førend man ret kom til Bevisthed om, hvad der var sket, viste der sig paa Pladsen en Afdeling Ryttere, romerske Soldater, som ledsagede en Vogn, ud af hvilken en høj, alvorlig Mand steg. „Hvad er der sket her, hvorfor stimler Folket saaledes sammen?“ spurgte han strængt. „Jeg vil ikke haabe . . .“ Han forstummede, Folkene betragtede ham med Forfærdelse. „Det er Overdommeren, det er Antoninus; ve os, dersom det nu alligevel har været hans Søn“, hviskede man hist og her, og veg til Side, saa at Romeren nu fik et Syn at se, som næsten bragte ham ud af sin Fatning. Som forstenet stirrede han paa begge de blodige Ynglinge, saa traadte han med faste Skridt nærmere, bøjede sig ned over Euphorion og lagde sin Haand paa hans Hjærte. Det stod stille — hans Søn var død.

Et Smertensskrig undslap fra hans Læber, som derefter pressede sig fast sammen; saa tog han sit Barn i sine Arme og bar det hen til Vognen. Men førend han steg ind i den, vendte han sig om mod Soldaterne

og sagde, idet han pegede paa Markus: „Sørger for at denne ogsaa bliver bragt til mit Hjem“. Og, kastende et frygteligt Blik paa Mængden, raabte han til den: „I indestaa med eders Hoveder for, at Ingen forlader Pladsen, førend mine Embedsmænd have undersøgt alt. De skulle være her om faa Øjeblikke!“

Over Rom havde Nattens Skygger lejret sig. Det var blevet stille i Gaderne, kun hist og her lød Musikens festlige Toner fra et eller andet Palads, eller hjemvendende Gjæsters Skridt gave Gjenlyd i de tause Gader. Paa denne Tid vandrede en høj, asketisk Skikkelse, indhyllet i sin Kappe, henimod Antoninus' Hus. Slaven, der ledsagede ham som Vejviser, havde grædende fortalt ham, hvad der havde tildraget sig i Dag, og hvorledes han, som havde været Husets Glæde og Stolthed, Forældrenes Haab og Lykke, nu laa død oppe i Festsalen mellem Kranse og Guirlander. Han havde ogsaa gjentaget hans sidste Ord, som allerede vare blevne bekjendte over hele Rom og meddelt ham Moderens Drøm, som Vanna grædende havde fortalt til de øvrige Slaver. Nu skrede de Begge tause gennem Porten, og kort efter stod *Justinus* foran Romeren, som vinkede ham hen til Baaren. „Det var mit Barn; det har bekjendt Kristus, om hvem du prædiker; for hans Skyld er det blevet dræbt. Sig mig, hvad du ved om denne Gud, maaske fylde dine Ord den Kløft, som nu skiller mine Tanker og min Tro fra hans“.

Nogle Øjeblikke fordybede Justinus' Blik sig i den Afdødes fredeligt forklarede, skønne Ansigt, saa vendte han sig til Antoninus og sagde, idet han pegede paa den Døde: „Sige disse forklarede Træk dig ikke nok? Fortælle de dig ikke om Fred og Salighed, om Sejr over Verden og Døden? Sige de dig ikke, at dit Barn nu lever uendelig rig og uendelig smukt i en bedre Verden? Din Hustru har haft et Syn i Drømme;

det er nu opfyldt. Smykket med Martyrkronen staar Euphorion nu i den herligste Purpurkaabe foran Guds Trone. Opløfter eders Blik mod Himlen, der ville I gjenfinde ham!“

Hele Natten igjennem forblev Justinus hos Romeren, og da han om Morgenen forlod Salen, besøgte han Vanna, som sørgede ved Markus' Baare. Ynglingen havde endnu levet en Time og fortalt hende om alt, hvad der havde tildraget sig, og tilhvisket hende de sidste, trøstende Kjærlighedsord, og hendes Hjærte kjendte nu ikke noget andet Ønske, end at hun maatte blive værdig til at dø, ligesom han, for Kristus.

Da Kejseren et Aar senere, paa Grund af Justinus' veltalende og aandrige Skrift, paany tilsikrede de Kristne offentlig sin Beskyttelse, tilhørte Antoninus allerede med hele sit Hus den katholske Kirke. Hans Palads var blevet et Tilflugtssted for de Fattige og Ulykkelige, og det vedblev at være det, indtil der atter seks Aar senere under en ny Kejser udbrød en heftig Forfølgelse, blandt hvis første Ofre Justinus var, hvis Navn som Bekjender og Martyr nu funkler paa Kirkens Himmel som en straalende Stjerne —“

Her taug Moderen et Øjeblik, for at lytte, om ingen Støj endnu bebudede Børnenes Komme. Men Maria saa eftertænksom op mod Himlen og sagde, idet hun pegede i Vejret: „Som den klare Stjerne hist oppe, der straaler lysere, end de smaa Stjærner, som omgive den. Men hvorledes gik det Antoninus og hans Hjem?“

„Se,“ svarede Moderen, „ligesom hine mindre Stjærner deroppe omgive den klare Stjerne, saaledes have Hundreder af katholske Kristne den Gang med Glæde opofret deres Liv for Troens Skyld sammen med Justinus. Ogsaa Antoninus og hans Hustru og alle hans Husfæller vare iblandt dem.“

En kristelig Kunstner.

I disse Dage er der ankommet til Hovedstaden et af den højærv. apostol. Præfekt Msgr. v. *Euch* ifjor bestilt Kunstværk, *et monumentalt Krucifix* af Sandsten, som skal oprejses paa den *nye katholske Kirkegaard* ude paa Vesterbro. Til Kunstværket, som er forarbejdet af Billedhugger *H. Fleige* i Münster, knytter der sig en særegen Skjæbne, idet det er blevet Mesterens sidste Arbejde; faa Dage efter dets Fuldførelse er han nemlig lige paa sin 50-aarige Fødselsdag afgaaet ved Døden som Følge af en hæftig Lungebetændelse. Et kort Biografi af Mesteren, der har udført det smukke Krucifix, som paa en stor Granitsokkel vil blive en Pryd for den katholske Kirkegaard, tro vi, vil kunne baade opbygge og interessere Ugebladets Læsere.

Heinrich Fleige blev født i Rietberg i Westfalen den 21. Maj 1840. Han besøgte Gymnasiet i sin Fødeby og blev som næstældste Søn af en anset katholsk Borgerfamilie bestemt for de højere Studier. Men allerede tidlig vaagnede den ægte Kunstnernatur — rimeligvis en Arv efter hans Moder, en i enhver Henseende udmærket Dame, i hvis Familie kunstneriske Talenter gjentagneGange var repræsenterede. Uden paa nogen som helst Maade at forsømme Studierne, benyttede den stille, beskedne, næsten indadvendte Dreng ethvert Øjeblik til at snitte og modellere. Det kostede ikke ringe Anstrængelse, at overvinde Faderens Modstand, som søgte at holde ham tilbage fra Kunstnerbanen. Moderen forstod først at værdsætte sin Søns rige Talent, og i Forening med hans Lærere, hvis Yndling den begavede, med et ligesaa rigt som barnlig fromt Gemyt udrustede Dreng var bleven, lykkedes det at bevæge Faderen til at sætte ham i Lære hos en Billedskjærer i Münster. Det var i Aaret 1857; paa en Tid, da Sandsen for den kristelige Kunst atter vaagnede i Münster under Biskop *Johan Georgs* Patronat. Drengen anede vel ikke, at

han selv var bestemt til en Gang at bringe denne Kunst til at blomstre herligt, navnlig da hans Uddannelse hos hin Mester lod meget tilbage at ønske. Thi næppe havde han lært at bruge Mejslen en Smule, førend han ogsaa blev udnyttet af „Mesteren“: han maatte modellere Figurerne, som saa bleve udførte af Medhjælperne. Men Ynglingens Jærnvillie hjalp sig selv. Med sædvanlig Iver underkastede han sig den Opgave, hans Mester paalagde ham, studerede, tegnede halve Nætter igjennem, for at naa til Fuldkommenhed. De beskedne Midler, som stode til hans Raadighed, anvendte han til Kjøb af belærende Værker og erstatte saaledes den Ledelse, som ikke kunde blive ham til Del fra hans Side, som var kaldet dertil. Regner man hertil den levende Vækkelse, som Biskoppens ivrige Omsorg for den kristelige Kunst, den pragtfulde Restauration af saa mange kristelige Kunstværker i Münster og Hidkaldelsen af navnkundige fremmede Kunstnere bragte med sig for den unge Fleiges Vedkommende, saa vare hans Læreaar i hin By ikke uden stor Betydning for hans senere saa overordentlig lykkelige Udvikling.

Efter at have opfyldt sin Militærpligt som etaarig Frivillig, blev hans Længsel efter at besøge Kunstakademiet i *München* opfyldt. Nu begyndte et helt nyt Liv for ham. Under Professor *Widmann's* Ledelse studerede og arbejdede han med Jærnflid. I hans ideale, dybt religiøse Gemyt var Retningen vist ham, som hans Kunst skulde tage. Det er den, som synes os at være det Højeste i Kunsten, ja den eneste ægte og sande Kunst. Fleige blev en af hine af Gud benaadede Mænd, som i de klassiske Formers Skjønhed kun saa Midlet til at udtrykke de ophøjede Ideer, hvormed den kristelige Religion havde opfyldt deres troende Gemyt. Naar derfor ved Siden af Oldtidens klassiske Værker ogsaa nyere, i Antikens Aand arbejdende Mestere, som navnlig *Schwanthaler*, ikke forbleve uden Indflydelse paa

Fleiges Kunstretning, saa var det dog frem for alt „Nazaræernes“ Skole, denne herligste Blomst i den kristelige Kunst i vore Dage, som var afgjørende for den Vej, den unge, geniale Fleige slog ind paa, for at holde fast ved den hele Livet igjennem. De berømte Mestre Cornelius, Hesz, Overbeck, Fûhrich vare, endskjønt Repræsentanter for Malerkunsten, de klareste Stjærner, som Fleige saa op til, for at vandre deres Veje paa Plastikens Omraade.

I 1864 vendte Fleige tilbage til Münster, hvor han modtog sine første selvstændige Bestillinger. Hele Fleiges Liv havde et dobbelt Formaal, som dog i den dybeste Grund kun var et eneste. Han stræbte efter *Fuldkommenhed*, efter Fuldkommenhed i den kristelige *Kunst* og i et kristeligt *Liv*. Et Menneske, som ikke er en from, troende Kristen, kan heller ikke være en ægte kristelig Kunstner; endog den rigeste kunstneriske Begavelse kan ikke erstatte den manglende Tro og Fromhed. Men begge Egenskaber i Forening, kunstnerisk Talent og sand, praktisk Kristendom, som mødes i Bestræbelsen for at opnaa det Højeste, det Fuldkomne, maa skabe en ægte kristelig Kunstner, der er al Ære værd.

Alle Fleiges religiøse Kunstværker have dette fromt-kristelige Karaktertræk, som fra Kunstnerens Indre er gaaet over i hans Værker. Ser man en Statu eller Gruppe, som Fleige har udført, saa gjør den straks et religiøst Indtryk paa Beskueren. „Foran dette Billede kan man bede“, er det første Indtryk, som den afdøde Kunstners Værk gjør paa os. Først derefter gjør Formfuldendtheden, som i de fleste Frembringelser af Fleige kan taale den strængeste Kritik, sine Rettigheder gjældende og kræver Beundring.

Ligesom Fleige kun opfattede Antiken som en Gjenstand for Studium, men aldrig efterlignede den slavisk, saaledes nærrede han heller ikke den Anskuelse, at Middelalderens religiøse Billeder — i hvis Inderlig-

hed og Fromhed han fordybede sig med Kjærlighed — simpelthen skulde efterlignes. At opfange deres Fortrin, at undgaa deres Mangler og Ufuldkommenheder, det var hans Bestræbelse. „Formen maa være saa fuldkommen, som vel mulig, og Udtrykket sandt, inderligt og fromt.“ Det var hans Grundsætning.

Fleiges *kunstneriske Virksomhed* var yderst frugtbar. Til sine Hovedværker har han ikke blot gjort Udkastet og Modellen, men ogsaa mejslet dem med egen Haand; thi man fandt næsten altid den flittige Mand ved sit Arbejde. Ikke alene Münsterlandet og Westfalen, men ogsaa Rhinlandet, Bøhmen, Schlesien, Tirol, Danmark, Amerika eje tildels betydelige Værker fra Fleiges Haand.

Trods denne ligesaa udstrakte som heldige Kunstnervirksomhed, som Fleige udøvede, og den høje Anerkjendelse, som fra alle Sider blev ham til Del, mistede han dog ikke noget af sin medfødte Beskedenhed. Aldrig hørte man et selvrosende Ord fra hans Mund, hvor berettiget dette end var, aldrig bemærkede man endog blot en Skygge af Stræben efter Ros og Anerkjendelse. Det syntes som om denne Side, der saa ofte findes hos Kunstnere og saa let kan tilgives, ganske manglede hos Fleige. Og i Bedømmelsen af Andres Arbejder, navnlig naar det endnu var Begyndere paa deres Omraade, var han stedse hensynsfuld, mild og uden Misundelse. Deres Arbejder kunde være saa mangelfulde, som de være vilde, Fleige vidste dog altid at finde en eller anden god Side. Denne fremhævede han rosende, og forstod tillige i denne Ros at give Disciplen et Fingerpeg i Henseende til Forbedringen af hvad der var forkert, uden at han udtrykkelig havde fremhævet dette Sidste.

Denne *Beskedenhed* overfor saa mange Fortjenester og saa megen indre Værd lod den afdøde Kunstner vinde Alles Hjærter. I Et og Alt fandt og tog han kun det Sande, Gode, Ædle og Skjønne, og var saa

stedse beredt til at meddele af sin rige aandelige Skat til Andre. Ogsaa den kristelige Kjærlighed til Næsten øvede han praktisk i høj Grad og var i en lang Aarrække et virksomt Medlem af Vincentsforeningen.

Med Fleige er *en kristelig Kunstner af første Rang* bragt til Graven. Maatte Gud, som allerede her paa Jorden aabnede hans Øjne, for at se de Former, ved hvilke han var i Stand til, at paatrykke det livløse Stof Seglet paa den i Troen og Kjærligheden med Gud forenede Aand, nu belønne ham hisset med den fuldkomne Beskuelse af den evige, uskabte Skjønhed!

Juni Maaned

(Længselsuk til Jesu allerhell. Hjærte.)

Hvor min *Jesus* sig indhyller
i det hel'ge Sakrament,
hvor han os med Naade fylder
i hint Brød, fra Himlen sendt:
Der finder Hvile jeg og Ro.
Ved Jesu Hjærte vil jeg bo.

Hvor Han *beder* for hver Synder,
for sin Kirke kjær, sin Brud,
hvor til Hellighed tilskynder
mildt os Kjærlighedens Gud:
Der finder Hvile jeg og Ro.
Ved Jesu Hjærte vil jeg bo.

Hvor i Modgang, Nød og Fare,
midt i Kampe her paa Jord
Kirkens Medlemmer erfare
salig Trøst og Styrke stor:

Der finder Hvile jeg og Ro.
Ved Jesu Hjærte vil jeg bo.

Hvor de Engle stedse dvæle
hos Marias kjære Søn,
hvem de tjene, hvor de knæle,
prise Ham med Sang og Bøn:
Der finder Hvile jeg og Ro.
Ved Jesu Hjærte vil jeg bo.

Hvor Guds Himle alt hernede,
evigt Lys og Glæde stor,
i Dig, Jesus! os berede,
gjør en Himmel af vor Jord:
Der finder Hvile jeg og Ro.
Ved Jesu Hjærte vil jeg bo.

S.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 8. Juni overværede Drs. k. k. H. H. Ærkehertug *Carl Ludvig* og Søn, Ærkehertug *Ferdinand*, som med Følge befandt sig paa Gjenrejse til Nordkap, den h. Messe Kl. 8 i Sct. Ans-gars Kirke.

— En herværende luthersk Sognepræst, der i de senere Aar har befattet sig med en Del Skrivelser mod den katholske Kirke og dens Lære, har fornylig under Konfirmations-Undervisningen højtidelig slaaet i Bordet og med alvorsfuld Mine fortalt sine Konfirmander, at Katholikerne *tilbede Mellemguder*, navnlig Jomfru Maria. Stakkels Børn, hvilket Begreb maa de ikke faa om den katholske Kirke i Løbet af en Konfirmations-Undervisning, i hvilken man bruger en hel Time alene for at indprente dem, at Katholikerne ere *Afgudsdyrkere!* Overfor en saadan „Undervisning“ tør man ingenlunde forundre sig over, at disse Børn gaa ud i Livet med den Forestilling, at det at være *katholsk* og at være *gal* er et og det samme; thi at tilbede Mennesker er og bliver en Galskab. Vi Katholiker, som kjende vor h. Kirkes Tro og Lære, kunne kun føle den dybeste Medlidenhed med disse Børn og deres aandelige „Vejleder“ og bede til Gud for dem: „Fader, forlad dem, thi de vide ikke hvad de gjøre!“

England. „Pall Mall Gazette“, et bekjendt fremragende protestantisk Blad i London, bragte fornylig Følgende: En sand Sondringsbølge synes at rulle hen over Anglikanismens oprørte Vande. For nogle Dage siden fulgte Superionen for Oxforder Universitetets Missionshus i Calcutta, Revisor Dr. *Townsend*, Forstanderen for en lignende Anstalt i Bombay, Dr. *Rivingtons* Eksempel. Begge vendte tilbage til den katholske Kirke — og nu siges der, at de Gejstlige Dr. *Tatlock*, Dr. *Beasley*, Dr. *Clarke*, der hidtil vare ansatte ved saa bekjendte „Høj“-Kirker, som Christuskirken (Clapham, London), Helmsley (Yorkshire) og St. Jacob (Liverpool), ere blevne optagne i den katholske Kirke. Fremdeles ere siden Fastetidens Begyndelse ikke færre end 100 Anglikanere fra et eneste Sogn i Londons nordlige Del vendte tilbage til Katholicismen. I Brighton, som stadig har været et Centrum for den ritualistiske Virk-

somhed, beløbe Konvertiternes Antal sig til 500. Redemptoristerne, hvis Kloster, i Parenthes bemærket, befinder sig i det samme Hus, i hvilket det engelske og udenlandske Bibelselskab blev grundlagt, have i alt ført 1000 Sjæle tilbage til Kirken.

— Den 8. Juni var det 25 Aar, siden Kardinal *Manning* blev viet til Ærkebiskop af Kardinal Wisemann, den berømte Forfatter af *Fabiola* eller *Katakombernes Kirke*.

Tyskland. Kristi Legemsfests Processionerne ere i Aar blevne fejrede med stor Højtidelighed overalt i Tyskland. I Wien deltog Kejseren med Ærkehertugerne i Processionen, i Sachsen overværede Kongen i Hofkirken og i München deltog Prinsregenten og de kgl. Prinser i den. I den bekjendte Fabriksby *Essen* gjorde den et dybt og velgjørende Indtryk og aflagde et herligt Vidnesbyrd om den katholske Arbejderbefolknings dybt-religiøse Sindelag. Essens mandlige Befolkning var overordentlig talrigt repræsenteret; navnlig var det den store kristelig-social *Arbejderforening*, som aflagde offentlig Bekjendelse af sin religiøse Overbevisning, idet dens talrige Medlemmer havde samlet sig under deres Fane og deltog i Processionen. Hvor Arbejderne ere besjælede af en saadan Aand, vil Guds Velsignelse uden Tvivl hvile over deres Arbejde.

Kina. De nyeste Efterretninger fra Missionsbiskop *Anzer* i Sydschanton lyde ret glædelige. I Missionen er Antallet af de Døbte og af Katekumenerne, som forberedes til den h. Daab, steget betydeligt siden i Fjor, saa at den apostoliske Vikar regner de Døbtes Antal til 3000 og Katekumenernes til 8000; henimod 10,000 Hedningebørn bleve i Løbet af det sidste Aar døbte i Dødsfare.

Koblentz. Den aarlige *Generalforsamling af Tysklands Katholiker* skal i Aar finde Sted i Koblentz ved Rhinen i Dagene fra den 24—28 August. Feshallen, hvori Generalforsamlingen afholdes, vil blive sat i Stand til at rumme 6000 Mennesker.

Berlin. Til en „evangelisk-social“ Kongres, som fandt Sted fornylig i Berlin, havde der indfundet sig ca. 500 Personer, deriblandt mange lutherske Gejstlige. I sin Indledningstale henviste Professor *Wagner* bl. a. ogsaa til den katholske Kirkes sociale Fortjenester,

og at man kunde tage den til Mønster, idet han tillige mindede om Biskop *Kettelers* og den Deputerede *Hitze's* Virksomhed. At Wagner anbefalede den katolske Kirkes Virksomhed som et Mønster, syntes at gjøre nogle Tilhørere fortrædelige; men Professor Wagner havde uden Tvivl foresat sig, at tale frit fra Leveren, thi han anbefalede senere de protestantiske Gejstlige, at forskaffe sig større Fagkundskab i sociale Anliggender, da mangen social demokratisk Arbejder, efter hvad han vidste af Erfaring, havde beskæmmet dem under deres Disputationer. Han anbefalede dem tillige at bekæmpe Socialdemokraterne med Mildhed og ikke at irettesætte Arbejderne alene, men ogsaa de højere Stænder, som ofte gave et daarligt Eksempel. Kongressen endte med et Skjænderi over *Jøderne*.

Berlin. At den kjøbenhavnske Menigheds *Foreningsvæsen* endnu staar langt tilbage for andre større Stæders i Udlandet, kan man lære af *Berlin*, hvor der findes følgende Foreninger: St. Bonifacius Foreningen for selvstændige Katholiker, katolsk Svendeforenings Akademi, St. Aloysiusforeningen, Konkordia, katolske Kjøbmænds Forening, St. Eduard-Mesterforening, St. Johannes Forening, St. Josefs Forening, Svendeforeningen, katolsk selskabelig Forening, katolsk Forening for Handelslærlinge, Polakkernes Forening, Marianske Kongregation, St. Mathias Forening, St. Meinrads Forening, Piusforening, St. Paulus Forening, Kjøbmændenes Samleforening, St. Sebastians Forening, den kirkelige Sangforening, katolske Mænds Sangforening, Unitas, Skoleforeningen, St. Ursula Forening, Foreningen for forhenværende Kirkeskole-Elever, St. Winfrids Forening, St. Elisabethsforening, Mariaforening, Jesu h. Barndomsforening, katolske Jomfruers Forening, Mødreforeningen, Tyendeforeningen og Vincentsforeningen, Xaveriusforeningen, Bonifaciusforeningen, Görreselskabet og Presseforeningen.

Tonkin. Med Dampskibet „Hosmopolit“ er der til Tonkin ankommen en *Kirke af Færn*, forarbejdet i Frankrig og bestemt til en spansk katolsk Mission der i Landet. De forskjellige Stykker vare indpakkede i 834 Baller og vejede 1520 Centner. Bygningen bliver 55 Meter lang, 20 M. bred og 15 M. høj.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten for **Jesu guddommelige Hjærte** (Fuldkommen Aflad i Sct. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Broderskabet). — **16. M.** Johannes Franciskus Regis, Bekjender. — **17. Ti.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **18. O.** Markus og Marcellianus, Martyrer — **19. To.** Juliana af Falconeria, Jomfru. — **20. F.** Silverius, Pave og Mart. — **21. L.** Aloysius af Gonzaga, Ungdommens Skytspatron.

Søndag d. 22. Juni. 4. Søndag e. Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 15. Juni Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel, Stenos Gade.

Svendeforeningen holder Møde hver Søndag i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17. Søndag den 15. Juni Foredrag og Bestyrelsesvalg. Talrigt Møde forventes.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

F. P. 54 af Prof., Dr. theol. H. Scharlings Misforstaelser af katolsk Lære og Praxis (75 Øre).

Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).

Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).

F. Kerff. Det romersk-katolske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

P. Arnold. Om Efterlignelsen af Jesu h. Hjærte (1 Kr. 50 Øre).

Unio. Søndagen den 6. Juli afholder Unio sin aarlige Skovtur pr. Vogn. Medlemmerne betale hver 1 Krone. Tegningen, som er bindende, sluttet Onsdagen den 2. Juli. Nærmere ved Opslag i Foreningens Sommerlokale. Deltagere samt nye Medlemmer kunne indtegne sig hos Hr. Lærer M. Jensen, Bredgade 64, Hr. Fabrikant Hoffmann, Pilestræde 6 samt hos Formanden, Hr. Uhrmager Heinlin, Prinsessegade 27. Bestyrelsen.

Musik. En ung Pige ønsker for moderat Betaling at give Børn Undervisning i Musik, og om ønskes at gennemgaa Lektier med dem i Børnenes Hjem. Redaktionen anviser.

St. Josefs Gilde. Sammenkomst for Brødrene finder Sted Mandag den 16. Juni Kl. 8 Aften i Frederiksberg Allé 15—17. — Næste alm. Møde afholdes Mandag den 30. Juni.

Husk paa mig!

Enhver, som kjøber 1 Kasse Cigarer, faar 6 Cigarer gratis! Prima ren Brazil-Cigar: 4 Kr. pr. 100 Stk.; Cuba: 4 Kr. 50 Øre pr. 100 Stk.; Havanna: 6 Kr. pr. 100 Stk. Sidste Høst, reelle Varer, fin Aroma. Skriftlige Ordres modtages. **Rosbach,** Saxogade 66, 4. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 25.

Søndagen den 22. Juni.

1890.

Indhold. Livets Forstaaelse. Vatikanets Hemmeligheder. Mariaforeningen. Oversigt. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Livets Forstaaelse.

Konferentsprædiken af Biskop Mermillod.

(Oversat af Fr.—g.)

Jesus har sagt: Jeg er Livet, Hjerternes Liv, Samvittighedernes Liv. Hvis De har troet at kunne leve uden Ham, saa har De indtil nu blot indbildt Dem at leve. Lad mig lære Dem, hvad Livet er; indtil nu har De bedraget Dem selv; De har saaet Deres kostbare Tid — har De saaet for Evigheden? Det er altsaa nødvendigt, at De lærer at *forstaa og styre Livet*.

Hvad er at leve? Sig mig, har De ej undertiden i deres huslige Gjæringer, i Familielivets snævre Kreds, i Deres daglige Bekymringer, følt Noget, jeg véd ej hvad, Noget, som søgte efter Aande, som sagde: „Jeg kvæles, jeg mangler Luft, jeg trænger til at leve.“

Nuvel; men hvad er Livet? S. Thomas af Aquin har givet os Forklaring derpaa. „*At leve,*“ siger han, „*er at føre Grundstoffet for sin Bevægelse i sig selv.*“ Se her er en Træklods, jeg sætter den i Bevægelse; er det Liv? Nej, det er ikke Liv, men et Tegn paa Liv. De ser en Bæk, der sprøjter fra Klippen, og De tænker: Det er levende Vand. De staar ved en Sygs Seng, paa én Gang ser De, at hans Øje slukkes, De føler paa hans Puls, han gjør ingen Bevægelse mere, og De tænker: „Han er død.“ Bevægelsen er altsaa Tegn paa Liv, men ikke Livet selv. Det, der gjør, at jeg lever, det er, at jeg føler en levende Kraft i mig selv, at mine Ord udtrykke min Tanke; at leve er altsaa at have Aarsagen til sin egen Bevægelse i sig selv.

Hvad Slags Liv findes her paa Jorden? Her findes Plantelivet, Dyrelivet, Aandslivet, Hjærtelivet, Englevivet, Gudslivet . . . Nuvel, Mennesket har det dobbelte Liv, det *legemlige* og det *aandelige*, hans Legeme tilhører den jordiske, hans Sjæl den aandelige Verden. Da Gud skabte Mennesket, sagde han til ham: Du skal ernære dit Legeme af jordisk Føde og din Sjæl, dette himmelske Pust, af aandelige Ting. Men hvad er altsaa Livet for Mennesket, hvad er Drivkraften til hans Bevægelse. Heri ligger det nuværende Spørgsmaal, her er det, at Sjælene skilles. To Systemer have virket i vor Epoke, der er først *Idémenneskernes* System, dette lærer, at Livet er en Vandring gennem Rummene, at Sjælene gaa fra Legeme til Legeme, fra Stjerne til Stjerne, fra Vandring til Vandring, indtil de tilsidst tabe sig i Gud. Dette System er urigtigt, men forførende for Aanden, saa at denne Drøm om en uophørlig Vandring har fortryllet de bedst udrustede Hoveder; Spiritismen er en af de mange Former, hvorunder dette System optræder i vore Dage. Vi elske Alle mer eller mindre at løfte os op over det daglige Liv, at bryde vor Tilværelses Grænser og at fordybe os i Mysterierne. Et andet lige saa far-

ligt System har imidlertid forklaret Livet paa en mere praktisk og positiv Maade. *Realisterne* lade det nemlig bestaa i Nydelser, betragte det som en munter Leg mellem de tvende mørke Punkter, Vuggen og Graven, og sige med de Gamle: „Lader os smykke os med Roser, thi i Morgen dø vi.“ Medens det første System er forførende og farligt for Aanden, trækker det andet let Hjærterne til sig. Men er Livet da en ideal Vandring eller en brutal Nyden? O, nej, dette er ikke Livet; *en Røst og en Kjendsgjærning* hæve sig mod denne Opfattelse af Livet. Hvad er det vel for en Røst, hvad er det vel for en Kjendsgjærning? Røsten er *Tilværelsens*, Kjendsgjærningen er *Døden*.

Der findes altsaa Aabenbaringer, der sige os, hvad Livet er. Først altsaa Deres Tilværelses, Deres Sjæls Stemme. Hvad finder De i Deres Sjæl, hvad trænger den til? Naar De kaster et Blik paa Deres Indre, siger De: „Jeg føler en tredobbelt Trang hos mig, og min Sjæls sidste Ord er Menneskenes Søns Raab paa Korset: Jeg tørster, jeg tørster. Ja, i Sandhed, Deres Sjæl sukker efter Noget, De tørster efter det *Skjønne*, De tørster efter det *Sande*, De tørster efter det *Gode*. Denne Treenighed i én Tanke, det er Guds tredobbelte Tilkjendegivelse.

Deres Sjæl tørster efter det Skjønne. Selv de mest realistiske Sjæle lede efter det Skjønnes Ideal; der findes ikke én for Musik, Poesi og Malerkunst ufølsom Sjæl, som jo ikke higer efter det; vi søge det Skjønne, men vi finde aldrig vort Ideal i Virkeligheden. Eksisterer vel Skjønheden her paa Jorden? Altid er Skjønheden ufuldkommen paa en eller anden Maade. Nej, vi eje ikke det Skjønne her nede, thi *Jesus* er det Skjønne, og Ham se vi ikke. Min Sjæl higer efter Ham, søger efter Ham, og en Gang skal den sprænge sit Fængsel og eje det Skjønne. Nej, her nede ser jeg kun falmende Skjønheder, udslukkede Skjønheder, døende Skjønheder, her nede ser jeg kun Skjønheden som Solen gennem Straalerne, men

en Gang skal jeg skue den hel og fuldkommen, Ansigt til Ansigt, i al dens Glans, som Apostlen saa den i Forklarelserne paa Thabors Bjærg.

For det Andet føler Deres Sjæl Trang til det Sande, Sandheden er en saa ædel Skat. Men selv naar De begynder at kjende den, trænger De saa ej til, at den aabenbarer sig for Dem paa en fuldkommen Maade? Og kan det ske hernede? Nej, kun Troen kan give os en Skygge af den, vi se Sandheden som gjennem et Nøglehul, som gjennem Ridserne i en Klippe; og Mennesker, der hele deres Liv have bekjæftiget sig med at granske efter Videnskab og Sandhed, ere nødte til at sige: „Jeg véd kun Et, det nemlig, at jeg Intet véd.“

Vor Sjæls tredie Trang er til det Gode, og denne Trang bliver aldrig tilfredsstillet i dette Liv. Har De nogensinde kjendt et Menneske, som De i Tankerne ansaa for fuldkommen? De betragtede ham som et Mønster; hvert af hans Ord var mægtigt, hvert af hans Hjerteslag var Kjærlighed; De satte ham paa en Piedestal, indtil De en Dag opdagede en eller anden Svaghed, en eller anden Forfængelighed hos ham. Da faldt der en Skygge over Glorien, den Fuldkomne mistede sin Glans i Deres Øjne, han faldt fra sin Piedestal og De knuste det Gravmæle, De i Tankerne havde sat ham, thi De saa, at det dog kun var — et Menneske! Ak, det kommer af, at der intet Fuldkomment findes paa Jorden. Det fandtes dog en Gang hernede; en Gang mødte Menneskeslægten det Fuldkomne ved Jakobs Brønd, en Gang tilbød Hyrderne det i Krybben, en Gang hørte den gode Røver Tilgivelsen af dets Mund, men nu er det opfaren til sin Bolig. Forundre Dem ej over, ikke at finde det Fuldkomne paa Jorden; De maa stige højere op, vi ville gjenfinde det i det andet Liv; thi dette Liv er kun midlertidigt, en Rejse, en Kamp. De ser det, Deres Sjæl siger det til Dem: Dette Liv er kun Forberedelsen til det næste, det er

et Frø, der vil bære Frugt, en Rod, der vil blomstre. Forstaa dog at gjentage: „Jeg tror paa det evige Liv.“

Deres Aand har aabenbaret Dem, hvad Livet er, men et mere veltalende Vidnesbyrd har samtidig rejst sig; en *Kjendsgjerning* har talt, det er *Døden*. Mine Kjære, har De forstaaet *Døden*? For nogle Dage siden tilraabte Kirken Dem disse Ord: „Husk, at Du er Støv, og at Du skal blive til Støv!“ Men tror De, at Alt saa er forbi? O nej, Alt er ej forbi, vi se et Tegn derpaa, naar et Barn dør. Gaa ud paa Kirkegaarden, dette tause Hvilested, De finder flere Børn end Oldinge derude. Hvorfor ere disse Dødsfald i en ung Alder saa hyppige, hvorfor ere disse fine Blomster afplukkede saa tidligt? Er det retfærdigt, at Livet kun har været et taarekvalt Suk for dem? De vil ikke kunne forstaa disse Dødsfald, hvis De ikke tror paa det evige Liv. Et andet Bevis derfor have vi i nyttige Menneskers Død. De ser en Moder eller Fader, Familiens Støtte, blive reven bort fra smaa Børn, og paa den anden Side saa mange ørkesløse Mennesker, hvem *Døden* aldrig synes at naa. Kan De forklare mig unge eller nyttige Menneskers Død, hvis der ikke gives et Liv hinsides Graven. *Døden* er altsaa Livets Lys; dette Liv er en Vandring, hvor Sjælen trættes, men tænk blot: „En Gang skal jeg hvile ved Guds, min Faders Hjærte, hos Maria, min Moder, Englene, mine Brødre, ville hente mig, min Familie venter paa mig i Himlen. Sjælens Lys og Gravens Lue opklarer mig, og i denne dobbelte Klarhed gjentager jeg endnu: „Jeg tror paa det evige Liv.“ Hernede er mit Hjærte uroligt, dette Liv er fuldt af Pligt og Lidelse, Fald og Svaghed, men en Gang skal jeg hvile i Himlen.“ Ja saaledes bør Livet forstaaes, men sker det altid? Meget faa Sjæle opfatte det saaledes; Jorden er saa behagelig til Trods for Tidslerne, saa man glemmer Forbandelsen, der hviler paa den. Jeg skal nævne Dem det Eneste, der vil lære Dem at forstaa Livet,

tag et Krucifiks, sæt et Dødningshoved under det, da vil De forstaa Livet. Ja De vil forstaa det og *styre* det.

For at *styre* Livet, maa man nemlig forstaa det. Det gaar med Livet som med Regeringer, undertiden gaar man fra Monarki til Despotisme. Et Liv kan ogsaa gaa fra Monarkiet, det vil sige fra Adspredningen uden Maal, til Despotismen, der er det samme som Modløshed og Fortvivlelse. — Hvad har De hidtil gjort med Deres Liv? De er tyve, tredive, ja maaske halvtredsindstyve Aar gammel, har Deres Liv ikke tidt været en Nydelse, en Svaghed, ja, hvad véd jeg derom. Det har været Alt uden det Ene, at elske Jesus Kristus, at aande og arbejde for evigt at elske Ham. Deres Liv er hengledet i Forfængelighed, i vekslende Indtryk, saaledes, at De ikke har forstaaet at styre det. Hvad skal man gjøre for at styre Livet? To Ting, *gjøre det nyttigt og hellige det*. Hvad nytte mange Dage i Opofrelsens Tjeneste, naar man ej forstaar at hellige dem. Ofte véd De ikke, hvad De skal gjøre med Deres Liv, De er kjed af det, lad mig citere Dem et Ord fra Oldingen til Ynglingen: „*Donnez moi vos vingts ans, vous ne savez qu'en faire*“ (Giv mig dine tyve Aar, du forstaar ej at bruge dem). Nuvel, forstaar De det ikke, saa giv dem til Opofrelsen. Thi ved at gjøre Deres Liv nyttigt paa den Maade, vil De hellige det.

Gaa i Aanden ud paa Kirkegaarden og sig mig saa, hvor mange Sjæle derude kun havde trængt til et eneste Ord, for at vende tilbage til Gud, tjene Ham og blive ophøjede Aander. For Dem er det endnu Tid, tab ej Modet, hvad saa Deres Kampe og deres Lidelser end ere i denne Deres jordiske Tilværelse, De behøver blot at mødes med Herren. Han modtager Arbejdere i den ellefte som i den første Time; men jeg besværger Dem, husk, at De maa *forstaa og styre Livet*.

Vatikanets hemmelige Historie,

skriver *Dagens Nyheder* af 17. ds. er nylig bleven afsløret i et Flyveskrift, som har vakt den største Opsigt. Det er forfattet af den klerikale Deputerede *Toscanelli*, der hidtil i det italienske Parlament har været en ivrig Forsvarer af Vatikanet, men nu har sagt sig løs fra dette. Der gives i dette lille Skrift adskillige meget interessante Afsløringer af Vatikanets Politik, hvorved Forfatteren motiverer det paafaldende Skridt, han har gjort.“

Sagen er den, at den konservative Deputerede *Toscanelli* i et Skrift, han for nylig har offentliggjort, lader som om han er indviet i alle den h. Stols Stats-hemmeligheder, og nu ikke har andet at gjøre, end at udplapre dem paa den indiskreteste Maade. Blandt dem, som holde *Toscanellis* Afsløringer for gode Varer, hører ogsaa det bekjendte *Berliner Tageblatt*, som lader sig telegrafere Følgende:

„Den klerikale Deputerede *Toscanelli*, hidtil en af *Pavedømmets* ivrigste *Forkæmpere* og *Tilhængere* i Parlamentet, offentliggjør en Broschyre, hvori han siger sig løs fra Vatikanet. *Toscanelli* bringer i dette lille Skrift følgende interessante Afsløringer af den vatikanske Politik: To Gange, nemlig i 1882 og 1887, har der været gjort Forsøg paa at tilvejebringe en Udsoning mellem den italienske Regering og Vatikanet. I 1882 sonderede en evropæisk Magt, formodentlig Frankrig, Stormagterne angaaende den Stilling, de vilde indtage overfor en eventuel *Kongres i Anledning af det romerske Spørgsmaal*. Depretis, der igjennem *Toscanelli* havde faaet et direkte negativt Svar af Vatikanet, meddelte derpaa samtlige Kabinetter, at Italien med væbnet Magt vilde modsætte sig en saadan Kongres' Beslutninger, saafremt de tilstræbte Italiens Ydmygelse eller Kirkestatens Gjenoprettelse, selv om saa hele Evropa forbandt sig mod Italien. Det andet Forsoningsforsøg

skriver sig fra Aaret 1887. Paven var den Gang, hvad der ogsaa fremgik af den bekjendte Allokution, tilbøjelig til en Udsoning, og det uagtet det romerske Aristokrati under Fyrst Lancellottis Ledelse udøvede en Pression paa Paven i modsat Retning. Da truede Kardinal *Lavigerie* med et *Skisma fra den franske Gejstligheds Side*, saafremt en Udsoning fandt Sted, og samtidig stillede han en nær forestaaende sejrrig Krig fra Frankrigs Side i Udsigt imod Treforbundet, af hvilken Følgen skulde blive Gjenoprettelsen af Pavens verdslige Magt. Fra nu af gav Paven Afkald paa alle yderligere Udsoningsforsøg.“

Først er det *usandt*, at Toscanelli er „klerikal“ Deputeret og „Forkæmper for Pavedømmets Tilhængere.“ Katholikerne i Italien deltage, som bekjendt, hverken aktivt eller passivt i de politiske Valg; der sidder derfor overhovedet ikke en eneste „Klerikal“ i hele det romerske Parlament, og ingen saadan Deputeret kan derfor „sige sig løs fra Vatikanet“. At det er det rene Vaas, at Kardinal *Lavigerie* har truet med et „*Skisma fra den franske Gejstligheds Side*“ og profeteret om „en nær forestaaende sejrrig Krig fra Frankrigs Side“, derom behøve vi ikke at forsikre vore Læsere. Kardinal *Lavigerie* har, som bekjendt, sin Virkekreds i Afrika og bekymrer sig om ganske andre Sager, end om politiske Kandestøberier, som kun kunne gjøre et Berliner Jødeblad Ære.

Om Vatikanets Stilling overfor *Bayern* fortæller Toscanelli Følgende: „Ifølge Pavens Ønske skulde der i Marts aabnes en ny *Serie af katholske Kongresser* til Gunst for Pavens verdslige Herredømme. Den første Kongres skulde finde Sted i München. Efter Prinsregentens bekjendte Skrivelse til Biskoppen af München, hvorved Kongressen forhindredes, geraadede Paven, efter hvad Toscanelli udtrykkelig fortæller, i *det yderste Raseri* og lod skrive til Biskoppen, at han skulde afholde Kongressen i München, uden at tage noget

som helst Hensyn til Prinsregentens Brev. Samtidig sendte Statskancelliet til den apostoliske Nuntius en Note, som Agliardi skulde meddele den bayerske Regering. I denne Note blev Forbudet mod Kongressen ligefrem betegnet som et Attentat paa Katholikernes Frihed, og der forlangtes Regeringens Tilladelse til Kongressens Afholdelse. Hertil svarede Kultusminister v. Lutz *mundtlig* den apostoliske Nuntius, at det her ikke drejede sig om et religiøst, men om et rent politisk Anliggende. Katholikerne handlede ikke af egen Drift, men bleve ophidsede af Rom. Regeringen kunde derfor heller ikke forandre sin Beslutning. Et officielt Svar paa Kardinal Rampollas Note udeblev. Derimod skrev Biskoppen af München til Paven, at han og Kongressens Komite ikke agtede at foretage en oprørsk Handling imod Prinsregenten.“

„Afsløreren“ barnlige Gemyt synes altsaa ikke en Gang at vide, at det ikke var Biskoppen af München, men *Tysklands Katholiker*, som agtede at afholde deres Generalforsamling i München. Den h. Stol har, som bekjendt, forholdt sig meget reserveret i hele dette Anliggende, og derfor synes det at ligge nær, at „den dødssyge Minister v. Lutz’s mundtlige Svar“ til Nuntius Agliardi er fuldstændigt grebet ud af Luften, og det saa meget mere, som Ministeren ikke stemte overens med Prinsregentens Haandskrivelse og overhovedet slet ikke skal have vidst noget om den. — Fremdeles fortæller Toscanelli, at det pavelige Statkancelli har udsendt hemmelige Instrukser til Nuntiaturerne, for at begunstige Italiens Løsning fra *Tripelalliancen*. Og endelig forraader han om Pavens Hensigt at forlade Rom, endnu Følgende:

„Projektet til Afrejsen *bestod faktisk* i Aaret 1889 og der var truffen Aftale desangaaende mellem Vatikanet og den franske Gesandt, Grev Lefebvre de Behaine, der, for at undgaa enhver Mistanke, forlod Rom og telegraferede fra Paris ordret til Paven: „Man maa

ikke spille noget Øjeblik mere, alt er beredt.“ Men *Crispi* erfarede Pavens Hensigt og lod Vatikanet bevogte af en *Hær af Politiagenter*, for straks at være underrettet om Pavens eventuelle Afrejse. Desuden lod *Crispi* under Haanden Paven vide, at han, i Tilfælde af Pavens Afrejse, øjeblikkelig vilde lade Vatikanet besætte og erklære det for National-Ejendom. Denne bestemte Trusel ødelagde alle Projekterne.“

At Paven ifjor var fast besluttet paa, og endnu den Dag i Dag er det, at forlade sin Hovedstad Rom i det yderste Nødstilfælde, er den Gang blevet offentlig meddelt af Vatikanet. Her fortæller *Toscanelli* altsaa slet ikke noget Nyt. Men det er ogsaa bekjendt, at den italienske Regering var stedt i stor Nød over denne Beslutning og har gjort Alt, for at den ikke skulde blive til Virkelighed. Naar „*Berliner Tageblatt*“ derfor til Slutning ser sig foranlediget til følgende Bemærkning: „det vil formodentlig volde den vatikanske Presse Vanskelighed, at svække den Deputerede *Toscanelli's* Anklager, han som forhen var en af Pavens ivrigste Partigængere i Parlamentet,“ saa hører der til en saadan Aandrighed den moderne Jødepresses hele Uvidenhed — men heller ikke andet!

Mariaforeningen

holdt sit Møde Søndag d. 8. Juni. Af Aarsregnskabet fremgaar det, at Foreningen med Kassebeholdningen fra ifjor har havt en samlet Indtægt af Kr. 489.98, medens den har udgivet Kr. 551.40 til Understøttelse af 16 Førstkommunikanter og 23 Konfirmander; ialt 39 Børn. Skjønt der fra Aar til Aar stilles stedse større Krav til Mariaforeningen, saa maa det dog siges, at Bestyrelsens Damer utrættelig og ihærdig arbejde og virke for at skaffe de nødvendige Midler. I Aar har

det desværre været umuligt at tilfredsstille alle de Mange, der henvendte sig til Foreningen. Der indgaves ikke færre end ca. 45 Ansøgninger, saa at man med tidligere Aars Indtægt for Øje med Rette maatte spørge: Hvad er det til saa mange, hvorfra skulle vi tage, saa at Enhver i alt Fald kan faa Lidet? Foreningens Protektor, højærv. Hr. Pastor *Braun*, foreslog under disse Omstændigheder at anmode Vincentsforeningens forskjellige Konferentser om Hjælp, og disse have da villig ydet et Bidrag af 70 Kr. Hertil kom senere en Gave af 30 Kr., som en af Menighedens velgjørende Familier har stillet til Foreningens Disposition, og for hvilken Mariaforeningen ikke undlader herved at bringe sin hjærteligste Tak. Disse ekstraordinære Bidrag skyldes det, at Mariaforeningen mod Forventning har kunnet slutte Aarsregnskabet med en Kassebeholdning af Kr. 38,58. — Imidlertid benytte vi Lejligheden til paany at anbefale Mariaforeningen til Menighedens Velvilje. Foreningen er ved Siden af Ansgarius- og Vincentsforeningen den ældste Forening i Menigheden og har i henved 40 Aar virket ufortrødent til Hjælp for Mange, især for Kommunikanter og Konfirmander. Da den blev stiftet, fandtes der vel næppe flere end 50—70 skolepligtige Børn, nu har Menigheden ca. 400, men Foreningens Medlemmers Antal er ikke steget i samme Forhold. En Tak derfor til Alle, som Aar for Aar trolig have ydet deres større eller mindre Skjærv, men ogsaa en Opfordring til Alle endnu udenfor staaende, at støtte Foreningens Bestræbelser enten ved at indtræde i den eller deltage i dens Møder, eller ved at betænke den med Gaver, som altid kunne indsendes til Hr. Pastor *Braun*.

Oversigt

over Bidrag til en katholsk Skole og Kirke paa Nørrebro:

Indsamlingen til Skolen og Kirken paa Nørrebro gaar stadig fremad. Den 30. Juni 1889 var der indkommet et Beløb paa 8170 Kr. 55 Øre, og siden den Tid er Kapitalen bleven forøget med 2008 Kr. 75 Øre, saa at den samlede Sum nu udgjør *10,179 Kr. 30 Øre.*

Man er nu bleven fortrolig med den Tanke, at et Bidrag af 5 Øre pr. Uge virkelig kan vokse i Løbet af en forholdsvis kort Tid til et ret betydeligt Beløb, naar Deltagerne ere Legio, 3: talrige. Det nærværende Regnskabsaar fremviser en Forøgelse af Kapitalen, der har været større end i noget som helst andet Aar. Og dog har der i en Del af Aaret desværre været en Slags Tilbagegang i Henseende til Deltagelse. I den sidste Tid har denne imidlertid paa ny taget et rivende Opsving, og skjønt jeg altid er bange for pludselige og alfor raske Svingninger, naar de da ikke ere velbegrundede, glæder jeg mig dog over det nærværende raske Opsving, som Bidragene have taget, da jeg haaber og tror, at det netop er velbegrundet, eftersom man jo i de sidste Dage er kommet Maalet betydeligt nærmere ved at sikre sig en betydelig og udmærket beliggende Grund paa Nørrebro.

Foruden de ovennævnte 2008 Kr. 75 Øre har jeg modtaget *1000 Kroner* til Fordel for *Sct. Josefs Hospitalet* med den Bestemmelse, at jeg kan beholde den ovennævnte Sum saa længe jeg ønsker det, mod at forrente den med 4 pCt. p. A. til Fordel for Hospitalet.

Idet jeg meddeler Menighedens Medlemmer denne Oversigt, fornyer jeg min Opmuntring til Alle, om at bidrage 5 Øre ugentlig til Fordel for Nørrebros katholske Skole- og Kirkesag, og sender tillige alle hidtidige Velgjørere og Velgjørerinder min hjærteligste og

oprigtige Tak! med Bøn om, at de ogsaa for Fremtiden ville holde Løsenet i Ære: „5 Øre pr. Uge til Skolen og Kirken på Nørrebro!“

Kjøbenhavn, d. 18. Juni 1890.

Ant. Newel, Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Paris. Den yngre Datter af den bekjendte Skribent *Alexander Dumas*, der ligesom sin ældre Søster, Fru Lippmann, fik en *konfessionsløs* Opdragelse, har i disse Dage ladet sig *døbe* i Trefoldighedskirkens Krypta, ved hvilken Lejlighed Prins Napoleons Søster, *Prinsesse Mathilde* stod Fadder. Frøken Dumas, hvis Moder, en født Narischkine, tilhører den græske Bekjendelse, havde midt i Fornøjelsens Tummel længe næret det stille Ønske, at blive optaget i den katholske Kirkes Skjød, men frygtet for sine Omgivelsers Modstand og Spot. Men da hun for nylig fik smertelig Lejlighed til at være til Stede ved en dyrebar *Venindes* opbyggelige Død, fattede hun en fast Beslutning og gennemførte den ogsaa.

Kina. Den apostoliske Vikar af Kuangtong meddeler følgende Enkeltheder om Spedalskhedens Optræden i Kina: „I Provinsen Kuangtong og Fokian er den frygtelige Sygdom meget udbredt. Der findes næppe en By af tredie Rang, som ikke har sin egen Landsby for Spedalske. De Spedalskes Opholdssted ligger for det meste tæt ved Handelens Midtpunkter, for at de Syge kunne udbede sig milde Gaver af de rige Kjøbmænd, hvad den kinesiske Lovgivning tillader. Ogsaa Kejseren giver aarlig en Sum Penge til de Spedalske, men da Uddelingen er forbunden med visse overtroiske Skikke, kommer den ikke de kristne

Spedalske til Gode. Mærkeligt er det, at Sundhedstilstanden lidt efter lidt bliver bedre i de Spedalskes Landsbyer, saa at Sygdommen i nogle Tilfælde ganske forsvinder. De kinesiske Læger underkaste Sygdommen et ivrigt Studium, og mene at kunne helbrede den, naar den ikke er for vidt fremskreden. En sjælden Kur helbredte fornylig en Kineser; han maatte lægge sig ind i en friskslagt Tyr og blive en Tidlang i Dyrets Legeme.

Lilleasien. I Lilleasien er der blevet oprettet et nyt apostolisk Vikariat med *Tarsus* som Bispesæde. En Indsamling er i den Anledning sat i Gang blandt Provinsens Katholiker, for at den h. Paulus Fødeby kan faa en værdig Domkirke.

Amerika. Et nyt Element i den katholske Kirke i de Forenede Stater ere de *katholske Arabere*, hvis Liturgi og gudstjenestlige Sprog er forskjellig fra den romersk-katholske Kirkes, men de ere forbundne med Kirken ved den fælles Tro og Anerkjendelsen af den h. Petrus' Primat. I Chicago findes der henimod 500 saadanne katholske Arabere; en retmæssig beskikket Præst fra Arabien, *Maron Farrah*, er derfor ankommen til Chicago, for at samle dem til en Menighed og bygge en Kirke for dem.

Frankrig. Jomfruen af Orleans, *Jeanne d'Arc*, hvis Minde først blev højtideligholdt efter 400 Aars Forløb og kun af Byerne Orleans og Rouen, ydes der i den senere Tid mange Æresbevisninger. Paa alle Steder, hvor Jomfruen har været virksom, er der blevet oprejst Mindesmærker eller skal der oprejses saadanne. *Rouen*, som for nogle Aartier siden har oprejst et beskedent Mindesmærke paa det Sted, hvor den heltemodige Jomfru led Døden paa Baalet, vil nu paa en Høj udenfor Byen oprejse et Mindesmærke, som med sine Terrasser og Søjlegange skal indtage et Areal af ikke mindre end 6000 Kv.-Meter. Det storartede Mindesmærke skal

bestaa af en Rundbygning med Søjlegange og krønes af Jeanne d'Arcs kolossale Statu.

England. *Kardinal Manning*, som den 8. Juni fejrede sit 25aarige Jubilæum som *Ærkebiskop af Westminster* (London), modtog en pragtfuld Adresse og en Anvisning paa 13,676 Pd. Sterl. (ca. 243,129 Kr.) til Udslettelse af en Hypothekgjæld paa den interimistiske Kadredalkirke, som blev taget i Brug i 1869. Kardinal Manning, født 15. Juli 1808, traadte den 6. April 1851, efter at han allerede i den *anglikanske Kirke* havde naaet den højeste Anseelse, tilbage til den *katholske Kirke*. Endnu samme Aar modtog han af *Kardinal Wisemans* Haand *Præstevielsens h. Sakramente* og levede derefter indtil 1854 i Rom. Den 8. Juni 1865 besteg han den ærkebiskoppelige Stol i Westminster, og 10 Aar senere, d. 15. Marts 1875, meddelte Pave *Pius IX* ham Kardinalværdigheden. Kardinalen udøver, som bekjendt, en stor Indflydelse paa Arbejdsbefolkningen, den katholske saavel som protestantiske, i London og er gjentagne Gange optraadt som lykkelig Mægler; han betragtes overhovedet som en af vor Tids første Socialpolitikere.

Afrika. Telegrafiske Efterretninger fra Pater *Bresson* (Sansibar) bekræfte Kong *Mwanga af Ugandas* endelige Sejr, og at Biskop *Livinhac's* og *Dr. Peters* Tilbagekomst til Kysten er nær forestaaende. „Køln. Volksztg.“ offentliggjør et Brev fra Kong *Mwanga* til Kardinal *Lavigerie*, dateret Mengo, 4. November. Negerkongen underretter i dette Brev Kardinalen om sin Gjenerhvervelse af Tronen i Uganda og udtaler sin Tak til de *Kristne*, som i fem Maaneder have kæmpet for ham. Fremdeles beder Kongen Kardinal *Lavigerie* om at sende Præster til Uganda, for at de kunne undervise der i Jesu Kristi Religion, og om, at han tillige vil sende Børn til Uganda, som have lært Lægekunsten. (Kardinal *Lavigerie* havde nemlig sendt Negerbørn til Europa, for at disse kunde lære Lægevidenskaben at kjende.) *Mwanga* siger fremdeles i sit Brev, at han har hørt, at vor h. Fader, Paven, Religionens store Overhoved, havde udsendt Kardinal *Lavigerie* for at modarbejde *Menneskehandelen*; ogsaa han (*Mwanga*) vilde kunne forhindre Slavehandelen, dersom han fik Stridskræfter. Brevet er undertegnet: „Din Søn *Mwanga*, Konge af Uganda.“

Baltimore. I Baltimore skjænkede ifølge Testament en Fru *Donovan* 12,000 Dollars til Uddannelsen af unge Mennesker, som ønske at indtræde i den katolske Præstestand. Renterne beløbe sig til 650 Dollars. Den Afdøde var ikke katolsk.

Kirkelig Kalender.

Søndag d. 22. Juni. 4. Søndag e. Pintse. — 23. M. Ferialdag.
 — 24. Ti. Johannes den Døbers Fødsel (St. Hans' Dag).
 — 25. O. Vilhelm, Abbed. — 26. To. Johannes og Paulus, Mart. — 27. F. Oktavdag. — 28. L. (Vigiliefastedag) Leo II, Pave og Bekj.
Søndag den 29. Juni. 5. Søndag e. Pintse. De hh. Apostel-
 fyrster Petri og Pauli Fest.

Peterspenge. Kollekt af Peterspenge finder som sædvanlig Sted i alle Præfektorets Kirker og Kapeller paa Apostel-
 fyrsterne Petri og Pauli Fest d. 29 Juni.

Svendeforeningen holder Møde hver Søndag i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17.

Unio. Søndagen den 6. Juli afholder Unio sin aarlige Skovtur pr. Vogn. Medlemmerne betale hver 1 Krone. Tegningen, som er bindende, sluttet Onsdagen den 2. Juli. Nærmere ved Opslag i Foreningens Sommerlokale. Deltagere samt nye Medlemmer kunne indtegne sig hos Hr. Lærer M. Jensen, Bredgade 64, Hr. Fabrikant Hoffmann, Pilestræde 6 samt hos Formanden, Hr. Uhrmager Heinlein, Prinsessegade 27. Bestyrelsen.

Musik. En ung Pige ønsker for moderat Betaling at give Børn Undervisning i Musik, og om ønskes at gjenneemgaa Lektier med dem i Børnenes Hjem. Redaktionen anviser.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 30. Juni Kl. 9 Aften i Sommerlokalet, Frederiksberg Allé 15—17.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. 54 af Prof. Dr. theol. H. Scharlings Misforstaaelser af katolsk Lære og Praxis (75 Øre).

Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. Kristi Kirke (25 Øre).

Nr. 2. Hierarkiet (25 Øre).

F. Kerff. Det romersk-katolske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

P. Arnold. Om Efterlignelsen af Jesu h. Hjærte (1 Kr. 50 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 26.

Søndagen den 29. Juni.

1890.

Indhold. Italienske Vandringer. Gutenberg-Jubilæet. Kirken i England og Skotland fra 1800—1890. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Italienske Vandringer:

(Af Fr.—g.)

I. I Abruzzerne.

Naar Roms og Neapels Luft om Vaaren er bleven saa tung og ophedet, saa den synes at være af Bly, saa har man endnu en Maaned's Tid foran sig, inden man kan søge op til Schweitz's eller Tyrols Bjerge, hvor Sneen ofte kan falde i Maj Maaned. Nordboen gjør næsten altid den Fejl at vende for tidligt tilbage til sin graa Himmel og sit kolde, regnfulde Foraar, did kommer han altid tidsnok, og man gjør langt bedre i at besøge nogle af Italiens smukke og interessante Egne, end at paadrage sig en Brystbetændelse ved for tidlig at vende nordover. Vaaren i Italien er usigelig smuk, vi maa ikke tænke paa det danske vaade, kolde Foraar, der egentlig er en Illusion; i Italien er ingen

Aarstid saa smuk og behagelig, som netop Foraaret, naar alle Blomster og Bladvækster staa i det yppigste Flor, naar den tykke, mørkegrønne Hvede staaer mandshøj paa de udstrakte Marker, naar alle Gjærder og Hækker ere fulde af blomstrende Roser og Caprifolium og Alt endnu er friskt, grønt og straalende. Italien besidder et meget udvidet Jærnbanenet, og det kan lønne sig Umagen at berejse den største Del af disse Linier, thi overalt, selv i Smaabyer, kan der vente En behagelige og storartede Overtaskelser i Form af mærkelige hedenske Oldfund, estruskiske Mindesmærker, Kunstskatte, baade paa Maleri- og Billedhuggerarbejds Omraade, og man bliver tillige bekjendt med Landbefolkningens Sæder og Skikke. Vi Nordboer kunne saaledes lære, hvad Nøjsomhed og Arbejdsomhed vil sige, ved at se, hvad Italienerne leve af og hvorledes de arbejde med ufortrøden Flid, for at fortjene den halve eller hele Franks, de have i Dagløn i det Indre af Landet. Man behøver heller ikke at ængste sig for meget for, hvilke Nattelejer man vil finde i de mindre Provindsbyer, selv i smaa Landsbyer finder man ofte saa gode og rene Jærnsenge i sit „Locanda“, saa man kunde ønske at finde dem lige saa gode i danske Provindshoteller. De gamle Klager over det italienske Jærnbanevæsens Slethed ere ogsaa mer og mer uberegtigede eller passe kun paa Middelhavslinierne, de Linier, som høre til Rete Adriatica ere forvaltede med præjsisk Akkuratesse, og Vognene lade intet tilbage at ønske.

Hvem der, lokkede af ovenstaaende Indledning, vil forsøge en Tour til Italiens Schweiz: Abruzzerne, han gjøre som Ugebladets Korrespondent, han tage med Sulmonalinien fra Rom til Aquila, og han vil da i Løbet af faa Timer være midt inde i høje, for Størstedelen nøgne Bjerge, hvor Sneen titter frem blandt Sprækkerne og hvor Vandfaldene bruse imellem Klipperne. Ved Avezzano veksler Landskabet, vi komme

ind i frugtbare Dalstrøg og kjøre flere Timer langs den store, udtørrede Sø Zucino, der nu er forvandlet til frodige Græsgange og prægtige Marker. Allerede Cæsar og Kejser Claudius havde forsøgt paa at udtørre denne umaadelige Sø, der paa Grund af sit mangelfulde Afløb og sit alt for rigelige Tilløb fra Bjærgkjæderne næsten hvert Aar gik over sine Bredder og voldte utrolig Skade. Men først i vore Dage lykkedes Foretagendet for Fyrst Torlonia, der, heldigere end Cæsar, har kuert Elementet og allerede nu faar 75 pCt. af de 37 Mill. Franks, Udtørringen kostede ham.

Aquila ligger en halv Time fra Stationen, vi kjøre ad en bred zigzaghugget Vej op til Byen, der som bekjendt ligger over 2000 Fod over Havet og saaledes er en af Italiens højest liggende Byer. Morgen og Aften er her kjøligt, om Middagen maa man her, som overalt i Syden, holde de Indfødtes Siesta, som man ogsaa utrolig let vænner sig til. Om Aftenen, naar alle Byens elektriske Glødelamper ere tændte, fyldes Gaderne af Spadserende, der er en Larm, en Støj og Latter, som af og til afbrydes af en Zither- eller Harmonikaspiller. I Aaret 1252 blev *Aquila* grundlagt af Pave Gregor IXs Myndling, Frederik den Anden af Hohenstaufen, — Byens fornemste Gade bærer ogsaa „Federigo Secondos“ Navn. Sandheden tvinger mig til at bekjende, at den utaknemlige Hohenstaufe anlagde *Aquila* imod sin Gudfader og Beskytter; maaske er det derfor, at saa lidet blev tilbage af hans Værk, Jordskjælv have gjentagne Gange ødelagt Størstedelen af Byen.

Kejseren indbød 100 Smaabyer at flytte sammen og danne en By, hver skulde bygge en Kirke, en Plads og en Fontaine. 99 af de indbudte Byer fulgte Kejserens Anmodning, og *Aquila* fik saaledes 99 Kirker, 99 offentlige Pladse, 99 Fontainer. Jordskjælv og andre Omstændigheder have som sagt ødelagt den største Del af al denne Herlighed, men endnu slaar Raadhu-

sets Klokke hver Aften 99 Slag og Rivieras Fontaine sprøjter Vand ud af 99 Rør til Erindring om Aquilas Oprindelse.

Der findes flere ualmindelig smukke Kirker i Aquila, Perlen iblandt dem alle er San Bernardino af Siena, bygget over denne store Helgens jordiske Levninger. Monumentet er et højt fritstaaende Mausoleum af hvidt Marmor, man tror at se en Knipling foran sig, naar man betragter de fint udhuggede Basreliefs og Ornamenter, det er næsten ikke muligt at tro, uden ved selv at føle sig for, at det virkelig er det haarde Marmor, disse vidunderlig bløde og fine Slyngninger og Arabesker ere hugget ud i. I et af Sidekapellerne findes et meget stort Porcellænsbillede af *Lucca della Robbia*, det forestiller Kristi Opstandelse og Jomfru Marias Kroning. Englene, der blæse paa Basun, ere især af fremragende Kunstværd. Vor Fører, Ærkebispens Sekretær, lader os beundre det rigt forgyldte og skulpterede Loft og fortæller os, at Kirken tidligere var helt i den Stil; her, som overalt i Italiens Helligdomme, have Napoleons Soldater efterladt sørgelige Spor af deres Ophold i Byen.

Ad den smukke, med Arkader smykkede, Corso gaa vi ad Sct. Maria Colemaggio til; idet vi passere den store Plads, maa vi stoppe, for at se paa det brogede Liv. Det er Markedsdag, og Bønderne fra Omegnen ere inde for at handle og købslaa. Deres smaa, mørke Mulæsler staa i lange Rækker, de fleste belæsede med Kurve, Brænde, Sække med udskaarne Trævarer, som Bønderne i Abruzzerne levere til omtrent hele Italien. Konerne i brogede Liv og Skjørt, Mændene med korte Benklæder, blaa Strømper og Sko, den korte Trøje kastet over den ene Skulder og den store Hat paa Hovedet, vise deres Varer frem og prise dem i deres skurrende Dialekt. Vi gaa ind i Domkirken, der ligger ved Pladsen, den er aldeles ny restaureret og meget smuk og tiltalende. Vi se en Statue af S.

Emidio, Beskytter mod Jordskjælv, og høre Fortællingen om, at siden Beboerne i Aquila have begyndt at anraabe ham om hans Forbøn imod Jordskjælv, er end ikke en gammel Kamin faldet sammen, medens der tidligere ikke gik noget Aar hen, uden at der styrtede Huse sammen. Forbi den offentlige Have, der ligner et Drivhus med alle sine duftende Akkasietræer, gaa vi ud ad Porta Colemaggio og se foran os Basilikaens smukke hvide og røde Facade i romansk Stil.

Colemaggio er Aquilanernes Stolthed, den minder om den Tid, da Byen havde 60,000 Indvaanere, i Stedet for som nu kun 20,000, den taler om de store Festligheder, der fandt Sted, da Eremiten *Pietro da Morrone* i Aaret 1294 blev hentet fra sit Kloster i Sulmona og i sit 8ode Aar kronet til Pave under Navnet *Celestin den Femte*.

Hans Lig hviler i Kirken under et lignende Mausoleum som S. Bernardinos; som bekjendt nedlagde han Pavekronen før sin Død.

Det Indre af Kirken er smykket med gode Malerier, forestillende Episoder af den Helliges Liv, og hans Tog fra Sulmona til Aquila, hvor 100,000 Mennesker fulgte ham til Colemaggio; her red Paven ind gennem en Port, man endnu viser.

Aquila hørte indtil for en Menneskealder siden under Kongeriget Neapel, nu er her en talrig piemontesisk Garnison. Befolkningen er troende, og man fortalte os et meget karakteristisk Træk om deres glødende Kjærlighed til Religionen. For nogle Aar siden havde en Fritænker udtalt haanende og spottende Ord om Gud og den h. Gudsmoder; da det rygtedes strømmede Folk sammen, og det lykkedes med Nød og næppe Autoriteterne at fri den uheldige Spotter fra at blive stenet. Han maatte forlade Byen og glæder nu andre mere tolerante Egne med sit Vid. Aquila besidder heller ikke en eneste Frimurerloge, og Processionerne kunne uhindret gaa for sig paa Gaderne.

Gjærne vare vi blevne lidt længere i den hyggelige lille By, men Kristi Legemsfest stod for Døren, og den vilde vi fejre i *la santa casa di Loreto*.

(Fortsættes.)

Gutenberg-Jubilæet.

Ingen Opfindelse har grebet dybere ind i Menneskenes aandelige Liv, end *Bogtrykkerkunsten*, som blev opfunden for 450 Aar siden og nu i vore Dage saa at sige behersker Videnskaben og Verden. Den saa ofte haanede og bagtalte Middelalder har Æren af en Mængde Opfindelser til Gavn for Videnskaben og det menneskelige Samfund; den vigtigste og tillige den skønneste er uden Tvivl Bogtrykkerkunsten. Gaaende ud fra det gyldne Mainz, hvor dens og dens Opfinders Vugge stod, har den holdt et Triumftog gennem Verden, som ingen anden Kunst før eller efter den. Efter Erobringen af Mainz i Aaret 1462 blev Kunstens nidkjært bevogtede Hemmelighed afsløret, og nu udbredte Opfindelsen sig inden Aarhundredets Slutning ikke blot over hele Tyskland, men næsten ogsaa over hele Europa, og faa Aartier senere se vi Bogtrykkerkunsten udbredt over hele Jorden, i det nyopdagede Amerika og i det fjærne Kina og Japan.

Bogtrykkerkunsten, der stadig vandt i Henseende til Fuldkommenhed, blev saaledes paa en vis Maade den Dør, ad hvilken Dannelse og Oplysning hurtig udbredte sig til alle Sider. Nu var det jo først blevet muligt at gjøre Alt Godt og Smukt, som store Mænds Aander udfandt, inden kort Tid til et Fællesgode for Alle. Hvad Munkene forhen med utrættelig Flid og under et møjsommeligt, langvarigt Arbejde kunde skabe for nogle faa Udvalgte, blev nu i utrolig kort Tid udbredt i Tusinde og atter Tusinde Eksemplarer. Paa

denne Maade var det blevet muligt at forskaffe sig Kundskaber, uden at man behøvede at begrave sig selv i et Klosters Bogskatte eller under mange pekuniære Ofre at valfarte til berømte Universiteters Auditorier.

Rigtignok har Bogtrykkerkunsten ikke fremtryllet blot Godt og Smukt; ligesom Solen ved Siden af det gode Frø ogsaa lader fremspire en Mængde Ukrudt, saaledes har ogsaa Gutenbergs Kunst bragt meget Skadeligt og Uheldbringende frem for Dagens Lys, og vel aldrig i større Udstrækning end netop i vore Dage. Den usædelige og vantro Literatur er jo vokset til en mægtig Strøm, som styrter sig ødelæggende hen over Landene, idet den knækker mangan smuk Blomst og tilintetgjør mangan herlig Frugt, som var nær ved at modnes. Men ligesom vi ikke vredes over Solens levendegjørende Lys, fordi det ogsaa frembringer Snylteplanter, saaledes ville vi heller ikke agte Gutenbergs Kunst ringere, fordi den vanhelliges. Jo højere de slette Bøgers og Blades Stormflod stiger, desto alvorligere blive vi paamindede om, *ved Understøttelse og Udbredelse af gode Skrifter og Blade* at modarbejde den slette Literaturs fordærlige Gift. Gutenberg selv, den i saa høj Grad Miskjendte og Forfulgte, er et lysende Eksempel for os. Det var ikke tilfældigt, at han skjænkede Samfundet som sin Kunsts første Gave Bøgernes Bog, *den hellige Skrift*. Han var dybt gennemtrængt af den Sandhed, at al Visdom stammer fra Gud, og at *sand Videnskab* og Oplysning bestaar i at føre Menneskene til Gud.

Skrivekunsten blev tidlig opfundet, maaske for 3—4000 Aar siden. De Gamle skreve paa Læder, paa et Slags „Papir“, forfærdiget af Papyrusplanten i Ægypten. I Pergamum i Lilleasien opfandt man Pergamentet, tilberedt af Kalveskind, som blev almindelig brugt i hele Middelalderen og endnu senere. Vigtige Begivenheder indskeve man ogsaa i Sten, Træ, Metal. Vokstavler fandt meget tidlig Anvendelse og bleve

beskrevne ved Hjælp af en Elfenbens- eller Metalgriffel. De skrevne Blade bleve oprullede og gemte i Kapsler. Julius Cæsar, som først skal have opfundet Bøgerheftning, skal ogsaa have været den Første, som skrev paa begge Sider af Bladene.

Blev Skrivekunsten anvendt meget allerede før Kristi Fødsel, saa blev den det dog endnu mere indenfor Kristendommen; det gjaldt jo om at opbevare uforfalskede de evige Sandheder; navnlig arbejdede Munkene med utrættelig Iver paa at overlevere til Efterverdenen Bøger, „Aandernes evige Næring“. De satte deres Ære i at afskrive og besidde saa mange Bøger som muligt. Paa denne Maade ophobedes, navnlig i Klostrene, som Sædet for den aandelige og verdslige Videnskab, en Mængde kostbare skrevne Bøger, Oldtidens Værker, den græske og romerske Kulturs litterære Frembringelser, den hellige Skrifts Bøger, de kristne Aandsheltes Værker. En Kirke, saaledes hed det sig, uden Bibliothek, er som en Fæstning uden Krigsmateriale. Allerede for 1000 Aar siden opstode heilige Bibliotheker i Klostrene Monte Cassino, Cluny, Sct. Denis, og senere i Prüm, Sct. Gallen, Fulda og Corvey, hvorfra den h. Ansgar i sin Tid udsendtes, for at forkynde vore hedenske Forfædre den katholske Kirkes naaderige Sandheder. Ved Siden af Munkene optraadte i Middelalderen ogsaa verdslige Afskrivere, navnlig i Universitetsbyerne, hvor Bøgerforbruget var større, og de fandt rigelig Beskjæftigelse, hvor mange de end vare. I Paris levede der saaledes 1000, i London i det 13. Aarhundrede endog 6000; men Studenternes Antal beløb sig den Gang ogsaa til 10—30,000. Men, i Modsætning til Munkene, skrev disse Afskrivere for Betaling, og der herskede kun én Mening om deres Arbejders Fejlagthighed.

I Førstningen skrev man kun med store *Bogstaver*; men Nødvendigheden, at skrive hurtigt, førte til Brugen af de smaa, sammenhængende *Bogstaver*. I den ro-

merske Tidsalder og indtil det 12. Aarhundrede vare de, med deres runde Former, ikke meget pyntelige. Den gothiske Bygningskunst førte til den kantede, senere hen med Snørkler overlæssede, Skrift. I det 15. Aarhundrede blev Skriften til Kalligrafi; smukt tegnede og malede Begyndelsesbogstaver, som ofte symboliserede Indholdet, vare en Prydelse for Bogen, hvis Pris var meget høj; 300—500 Kroner for et nyt Testamente var ikke noget Sjældent. I det 13. Aarhundrede blev en Titus Livius endog betalt med 120 Gylden i Guld. Der kunde derfor heller ikke være Tale om at finde Bøger i en almindelig Mands Hænder.

Skrivpapir af Lærred og Bomuld kom først til Tyskland henimod Aaret 1300; bekjendt var det allerede før Aaret 1200. Først 100 Aar senere kom Pappirmøller rigtig i Gang. Alt var saaledes forberedt til Bogtrykkerkunsten, og Aandens rige Skatte, som vare samlede i Klosterbibliothekerne, i Byernes og Fyrsterne Arkiver, ventede saa at sige paa en Opfindelse, som kunde mangfoldiggjøre dem, meddele dem til Folket og overlevere dem til Efterverdenen.

Johannes Gutenberg (Johan Henne Gensfleisch von Sorgenloch), født i Aaret 1400 eller nogle Aar tidligere i Mainz, som tilligemed andre Adelsfamilier var bleven fordreven af Haandværksslavene fra sin Fødeby, havde bosat sig i Strassburg og beskjæftigede sig her, tvungen af Nød, med at slibe Stene, belægge Spejle, o. a.; han var „fortrolig med enhver offentlig og hemmelig Kunst“, og i en Proces mellem ham og hans Kompagnons Arvinger fra Aaret 1439 er der Tale om en endnu ubekjendt Kunst, som tilbyder store Fordele, om en Presse og Former o. s. v., hvortil en Guldsmed havde leveret forskellige Sager siden 1436. Om en Anvendelse af hans Kunst er der endnu ikke Tale. I 1444 vendte han tilbage til Mainz og oprettede her tilligemed den rige Guldsmed *Johannes Faust* (Fust) et Trykkeri (1445). Unighed skilte dem ad, Trykkeriet forblev i

Faust's Hænder, som arbejdede videre med *Peter Schøffer*, der senere blev hans Svigersøn og opfandt solidere Typer end Gutenbergs af Bly; medens Gutenberg arbejdede for sig selv og ved Hjælp af bevægelige Typer 1452 begyndte Trykningen af den hellige Skrift; hos Faust tryktes i Aaret 1458 Salmerne. Fra dette Aar af gjorde Kunsten større Frømskridt. Den blev holdt meget hemmelig, og ved Ed forpligtedes Arbejderne til at bevare Hemmeligheden. Men allerede i 1461 blev der dog oprettet et Trykkeri i Bamberg, og her udkom den første tyske Bog, Boners Fabler.

Da Adolf af Nassau i 1462 havde erobret Mainz, forlod en stor Del af de i den nye Kunst Indviede Byen, og Bogtrykkerkunsten vandrede med dem ud i Verden. Schøffer gik til Paris, Gutenberg til Strassburg, og kort efter findes der i Mainz 5, i Basel 16, i Augsburg 20, i Köln 21 Trykkerpresser; Anton Koburger i Nürnberg beskjæftigede i 1470 allerede 24 Presser med 100 Svende, i 1471 trykkede man allerede Landkort med Metalplader, 1482 matematiske Figurer, kort efter ogsaa Noder. Medens man ellers mødte nye Opfindelser med Mistro, fandt denne alle Vegne en begejstret Modtagelse; kun de talrige Afskrivere, hvis Erhverv blev ødelagt, rejste sig, men forgjæves, mod Opfindelsen. I 1464 opstod den første Presse i Köln, 1467 i Rom (1475 allerede 20 Presser), 1469 i Augsburg og Venedig, 1470 i Nürnberg og Trier, 1472 i Antwerpen, 1474 i Bryssel, London, Valencia, 1475 i Kassel, 1480 i Leipzig. I Portugal fik Trykkerne Adelsrettigheder; 1483 findes Kunsten i Stockholm, 1490 i Kjøbenhavn (Gotfred af Ghemen) og først 100 Aar senere i Moskou.

Kirkens Fremskridt i England og Skotland fra 1800—1890.

Aarlig vende talrige Medlemmer af det engelske Aristokrati tilbage til den katholske Kirke. Det vilde føre os for vidt, om vi her vilde bringe en Fortegnelse over disse Tusinder af Konvertiter; for at kunne bedømme det almindelige Resultat af denne Bevægelse, er det tilstrækkeligt at konstatere den Kjendsgjening, at der i vore Dage kun findes meget faa Familier tilhørende „the Gentry“, som ikke tæller i det mindste nogle Katholiker blandt sine Medlemmer.

I 1880 talte man i det engelske Aristokratis Rækker: 38 katholske Pairs, 24 Lords, 6 Medlemmer af Gehejmeraadet, Vicekongen af Indien, Guvernørerne af Hongkong, Singapore og Mauritius, 22 Baronets, 55 Medlemmer af Underhuset, tilligemed et stort Antal højerestillede Officerer, Embedsmænd, Forfattere og andre fremragende Mænd i alle mulige Stillinger. Det katholske Apostolats Virksomhed indskrænker sig ikke til Aristokratiet, men paa den øvrige Del af Nationen har det dog hidtil kun udøvet en ringe Indflydelse. Folkets store Flertal (12,500,000) hører af Vane til den officielle Statskirke; en anden betydelig Fraktion (næsten 10,000,000) splittes i forskellige Sekter, hvis Antal, ifølge Whitakers Almanak for 1882, beløb sig i Storbritanien til 174. Det betydeligste blandt disse adskilte Kirkesamfund er Presbyterianernes, som i England tæller 24,000 Medlemmer, og i Skotland, hvor det danner den bestaaende Kirke, 1,600,000 Medlemmer.

For at have en bedre Oversigt over Katholicismens numeriske Fremgang i England, meddele vi her følgende Statistik, grundet paa officielle Aktstykker:

I Aaret

1800	England	90,000,	Skotland	30,000, =	120,000	Katholiker.
1820	—	450,000,	—	50,000, =	500,000	—
1840	—	800,000,	—	100,000, =	900,000	—
1860	—	1,100,000,	—	220,000, =	1,320,000	—
1880	—	1,300,000,	—	320,000, =	1,620,000	—
1890	—	1,353,455,	—	338,643, =	1,692,098	—

Der følger heraf, at den katholske Kirke, i Henseende til numerisk Betydning, nu indtager den anden Plads, d. v. s. straks følger efter Statskirken. I Betragtning af Englands kraftige Hierarki og den stadige Konversionsbevægelse (aarlige i Gjennemsnit ca. 10,000 Konversioner) tør man haabe, at den katholske Kirke ved Slutningen af det 19. Aarhundrede vil være repræsenteret i England og Skotland af ca. 2 Millioner Medlemmer.

Paa samme Tid som Kirken i numerisk Henseende er bleven forøget, have naturligvis ogsaa *Troens og den kristelige Kjærligheds Institutioner* gjort betydelige Fremskridt. I Begyndelsen af dette Aarhundrede fandtes i England og Skotland tilsammen næppe 60 Kapeller, som i høj Grad vare den guddommelige Majestæt uværdige. Med det katholske Aristokratis Bistand, det lagde en næsten ubegrændset Rundhaandethed for Dagen, bedækkedes Englands Jordbund imidlertid med talrige, prægtige Gudshuse, som ikke staa tilbage for Middelalderens; som et Eksempel kunne vi nævne Domkirken i Westminster, som alene har kostet flere Millioner. I 1880 fandtes der i England 1259 Kirker eller Kapeller, og i Skotland 305; og siden den Tid er dette Antal vokset i en uforholdsmæssig høj Grad.

Efter Kirken kommer *Skolen*, der næsten er lige saa nødvendig for de nye Generationers religiøse Opdragelse. I Aaret 1800 var der næsten slet intet ydet i denne Henseende, naar man da ikke medregner de to eller tre Opdragelsesanstalter paa Fastlandet, som bleve undertrykte af den franske Revolution. I 1840

besad den katholske Kirke i England allerede 9 katholske Kollegier, som dels bleve bestyrede af apostoliske Vikarer, dels af Benediktinere, Dominikanere og Jesuiter. I 1880 fandtes der i England 23 og i Skotland 4 katholske Kollegier, og desforuden 600 Sognekoler med 118,000 Børn.

I 1830 vendte *Georges Spencer*, Lord Spencers næstældste Søn, tilbage til Katholicismen. Nogle Aar senere traadte han ind i Passionistordenen og helligede sit Liv til Grundlæggelsen af en vidt udbredt Bøn-Forening, hvis Formaal var, at opnaa Englands Tilbagevenden til den katholske Tro. Denne Bøn-Forening, som i Løbet af kort Tid udbredte sig til Frankrig, Italien og overhovedet til alle katholske Egne, har maaske virket mere for Englands Tilbagevenden til Katholicismen, end alle ydre Anstrængelser. Som under Indvirkningen af et overnaturligt Pust saa man inden kort Tid fremspire af Storbritaniens Jordbund en Mængde katholske Institutioner, som alle havde Kjærligheden til Næsten for Øje; katholske Vajsenhuse oprettedes, for at frigjøre de forældreløse katholske Børn for de protestantiske Arbejdshuses Propaganda; Hospitaler og Fattig-Apotheker aabnede deres Porte; Vincentsforeningen afholdt sine Møder i Byerne; de barmhjertige Søstre vendte atter tilbage til det Land, hvorfra deres Ordensdragt havde været banlyst saa længe.

I 1880 fandtes der i England 330 og i Skotland 39 Klostre. Alle de store religiøse Familier, Kartheuserne, Trappisterne, Benediktinerne, Præmonstratenserne, Dominikanerne, Franciskanerne, Jesuiterne, Oratorianerne, Liguorianerne, Passionisterne have atter opslaaet deres Bolig i hint Land, hvorfra Vranglærerne troede at have fordrevet dem for evigt. Og ved Siden af disse gamle Ordenssamfund blomstre ogsaa en Mængde nye Kongregationer. De kristelige Skolebrødre, Ursulinerinderne, Sacre-Coeur-Søstre, Søstre af den kristelige Kjærlighed, alle disse Kongregationer, som hellige sig

sig til Undervisningen eller Sygeplejen og som vare ukjendte i den gamle Kirke i England, udvikle sig frodigt i denne af Forfølgelser gennemrodede Jordbund og aflægge Vidnesbyrd om Katholicismens Frodighed og Frugtbarhed overfor Vranglærens Ufrugtbarhed og Hjærtenstørhed.

Ved *Gjenoprettelsen af Hierarkiet* har Kristi synlige Statholder, Apostelen Petri Efterfølger, Biskoppen af Rom ligesom trykt Seglet paa Kirkens Opstandelse i England. Allerede ved Breve fra Pave *Gregor XVI* af 30. Juli 1840 var de apostoliske Vikariaters Antal fra 4 blevet forøget til 8. Men i September 1850 gjenoprettede Pave *Pius IX* ved Bullen „Universitatis ecclesiae“ atter Kirken i England, idet han grundlagde Ærkebispedømmet Westminster med dets 12 Bispedømmer: Liverpool, Salford, Schrewsbury, Newport, Nottingham, Southwark, Birmingham, Clifton, Plymouth, Hexham, Northampton og Beverley. Bispedømmet Beverley blev senere delt i Bispedømmerne Leeds og Middlesbury, og Bispedømmet Portsmouth skilt fra Southwark, saa at 14 Bispedømmer nu ere afhængige af Ærkebispesædet i Westminster. Den 26. Febr. 1878 fuldendte Pave *Leo XIII* sin Forgængers Værk, idet han gjenoprettede Hierarkiet i Skotland. I Stedet for de tre apostoliske Vikariater, som hidtil havde bestaaet, oprettede Kirkens Overhoved begge Ærkebispedømmerne Edinbourg og Glasgow samt de fire af Edinbourg afhængige Bispedømmer: Dunkeld, Aberdeen, Galloway og Argyll.

England indtager i vore Dage en Æresplads i det katholske Hierarki; indenfor sit udstrakte Omraade i alle fem Verdensdele tæller det: 22 Ærkebispedømmer, 99 Bispedømmer, 18 apostoliske Vikariater og 6 apostoliske Præfekturer; blandt Englands Undersaatter findes der over 13,500,000 Katholiker. Maatte man snart se Englands Folk i Masse vende tilbage til deres Fædres Tro, hvorfra de for 300 Aar siden bleve løsrevne af

Henrik VIII's ægteskabsbryderske Lidenskab og af *Elisabeths* hadefulde Politik! Englands Konversion vilde, i Betragtning af dets Kolonialmagts uhyre og stadigt voksende Udvikling, saare snart have hele Jordens Evangelisation til Følge.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Tirsdags, Sct. Hans Dag fejrede den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *Joh. v. Euch*, sin Navnedag. Til den h. Messe, som Hs. Højærværdighed frembar henimod Kl. 8, havde der forsamlet sig saa mange Medlemmer, som Sct. Ansgars Kirkens Bedestole kunde rumme, navnlig vare *Rosenkransforeningens* Medlemmer talrigt mødte med Emblem. Den kirkelige *Sangforening* bidrog til Gudstjenestens Forskjønnelse ved Afsyngelsen af et stemningsfuldt „Ave Maria“. Talrige Gratulanter indfandt sig i Dagens Løb hos den apostoliske Overhyrde, og en Mængde Lykønskninger indløb fra Nær og Fjern.

Rom. Ifølge Indbydelse fra Direktionen for Observatoriet i *Kiel*, som er Centralsædet for Astronomernes Samfund, har Vatikanets astronomiske Observatorium, som bestyres af Barnabiten *P. Denza*, tiltraadt det astronomiske Samfund og deltager saaledes i alle gjensidige telegrafiske Meddelelser om Opdagelser paa Astronomiens Omraade.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Juni. 5. Søndag e. Pintse. De hh. Apostel-
fyrster Petri og Pauli Fest (Kollekt af Peterspenge i
alle Præfektorets Kirker og Kapeller). — 30. M. Apostelen
Pauli Ihukommelse. — 1. Juli, Ti. Oktav af Sct. Hans' Dag. —
2. O. Marias Besøgelse (fejres offentlig den følgende Søn-
dag), Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen. — 3. To.
Irenæus, Biskop og Mart. — 4. F. Ferialdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broder-
skabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$

Aften: Broderskabsandagt). — 5. L. Cyrillus og Methodius, Biskopper, Slavernes Apostle.
Søndag den. 6. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Frelserens h. Blods Fest (Marias Besøgelse).

Mødreforeningen. Tirsdag den 1. Juli Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe i Sognekirken for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 30. Juni Kl. 9, sædvanligt Sted.
 Sammenkomsten er som tidligere Kl. 8.

Eksamen i Sct. Knuds Real-Skole (Stenosgade, V.) afholdes paa Fredag (4. Juli) og Lørdag (5. Juli), begge Dage fra Kl. 9—12.

Den kirkelige Slutningshøjtidelighed holdes paa Søndag d. 6. Juli i Forbindelse med den h. Messe Kl. 9 $\frac{1}{2}$. — Elevernes Forældre og Skolens Velyndere indbydes herved.

Det ny Skoleaar agtes begyndt Onsdag den 20. August. Ny Elever baade til Elementarklasserne og til Realklasserne bedes anmeldte hos Skolens Bestyrer.

G. Frins.

Unio. Søndagen den 6. Juli afholder Unio sin aarlige Skovtur pr. Vogn. Medlemmerne betale hver 1 Krone. Tegningen, som er bindende, sluttes Onsdagen den 2. Juli. Nærmere ved Opslag i Foreningens Sommerlokale. Deltagere samt nye Medlemmer kunne indtegne sig hos Hr. Lærer M. Jensen, Bredgade 64, Hr. Fabrikant Hoffmann, Pilestræde 6, samt hos Formanden, Hr. Uhrmager Heinlein, Prinsessegade 27. Bestyrelsen.

Broderskabet til Jesu eucharistiske Hjærte. Medlemmerne underrettes herved om, at der i de førstkommende 3 Maaneder (Juli, August og September) som sædvanlig vil blive holdt Tilbedelse i Sct Ansgars Kirke foran det allerhelligste Sakramente hver Fredag fra Kl. 2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$; hvorimod Tilbedelsen hele den første Fredag i hver Maaned bortfalder i de ovennævnte 3 Maaneder. — Alle Medlemmerne bedes møde til sædvanlig Tid den første Fredag i Oktober.

Ellsabethforeningens Systue holder Ferie indtil Tirsdag den 3. September.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

P. P. 54 af Prof., Dr. theol. H. Scharlings Misforstaaelser af katholsk Lære og Praxis (75 Øre).

Er Romersk Katholsk Ægte Evangelisk? (1 Kr. 50 Øre.)

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. Kristl Kirke (25 Øre).

Nr. 2. Hierarkiet (25 Øre).

Nr. 4. Troskilderne (25 Øre).

F. Kerff. Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

P. Arnold. Om Efterlignelsen af Jesu h. Hjærte (1 Kr. 50 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 27.

Søndagen den 6. Juli.

1890.

Indhold. Italienske Vandringer. Vor Frelzers dyrebare Blod. Polemiske Bemærkninger. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Italienske Vandringer.

(Af Fr.—g.)

II. Kristi Legemsfest i Loreto.

Banen, der fra Aquila gaar til *Loreto* følger Adriaterhavet næsten hele Vejen. Ved Aftenstid naa vi Loreto og begive os ud af Stationsbygningen. Et broget Syn møder vore Øjne, en Snes „Vetturini“ (Droskekuske) omringe os fra alle Kanter, slide i vore Vadsække og brøle „santa casa“ saa højt som deres Lunger formaa. Endelig have vi gjort den i Italien altid nødvendige Pagt med en af dem og kjøre nu op ad Byen til, for det meste mellem høje Hækker, som ikke lade videre Udsigt tilbage. Over vore Hoveder se vi Byen ligge som en Fæstning, den store prægtige Kirke med dertil stødende Apostoliske Palads rager op over Byen. Forbi en snurrig Fontaine kommer vi ind i den

eneste Gade, dreje over Pladsen og stige af ved det os anbefalede Logis, der befinder sig umiddelbart ved Kirken.

Men før vi kunne beslutte os til at gaa op i „Albergo Ferri“ ile vi ind i Kirken, forbi den herlige Facade og Kapellernes dejlige Mosaikbilleder op til „la santa Casa.“ Dørene ere lukkede, thi det er allerede sent, men man kan dog skimte de smaa mørke, ujævne Sten, af hvilke Marias Hus er bygget, vi føle os her som Vandreren, der endelig staar foran sit Barndomshjem og venter med at træde ind til han rigtig har nydt Glæden at være det saa nær. Kappucineren rasler med sine store Nøgler og lukker Kirkedørene, paa Kirketrappen knæle en Del Bønder og Arbejdere og bede „Angelus Domini“ (Engelens Hilsen); vi gjøre som de og bede vor Aftenbøn med Blikket vendt mod „la santa casa di Loreto.“ — — —

Basilikaens melodiske Klokker begynde at ringe Morgendagens Fest ind, den fuldttonende Koncert lyder ind til os gennem vore aabne Vinduer. Det er en usigelig skjøn Udsigt, der møder vort Øje fra Tommaso Ferris Hus; vi se hele det udstrakte Panorama foran os, i Baggrunden det blaa, spejlblanke Adriaterhav, hvor Fiskerbaadene med deres blodrøde Sejl søge at fange et Vindpust, tilvenstre skovklædte Bjerge, foran os en vidunderlig dejlig og frugtbar Eng, hvor Morbærtrær, Oliven- og Laurbærskove afveksle med rige Marker og Vinhaver. Man ser smaa, hvide Landsbyer og Flækker saaede som Stjærner over denne jordiske Himmel. Vi forstaa, at, da Jødeland ikke længer flød med Mælk og Honning, Englene maatte bære Marias Hus til det dejlige Loreto.

Nazareth var en af Galilæas vigtigste Byer, inden Jødeland faldt i Romernes Hænder; den laa paa en yndig Høj tæt ved Bjærget Thabor og ved Floden Cison, og der herskede stor Velstand inden for dens Mure.

Men da Guds retfærdige Harme havde overgivet Judæa til Krig, Hungersnød, Pest og alle optænkelige Rædsler og Ødelæggelser, maatte Nazareth følge det øvrige Lands Skæbne, den blev aldeles ødelagt, saa at Sct. Hieronymus omtaler den som en elendig Landsby. De første Kristne søgte forgjæves at gjengive den noget af dens tidligere Storhed; Byen blev Sædet for en Biskop; men da den sidste af Nazareths Overhyrder gjorde sig skyldig i et skændigt Frafald, sank Byen tilbage i saa stor Elendighed og Forladthed, saa man nu kun ser enkelte usle Hytter i den forhen saa anselige Stad. Dog hverken Tidens Tand eller Krigens Rædsler kunde fratage Nazareth den Ære at have været den hellige Guds Moders Fødeby og at have gjemt inden sine Mure det Hus, i hvilket hun henlevede sine første Barndomsaar, i hvilket hun boede efter sin Tilbagekomst fra Templet, — i hvilket Engelen Gabriel udtalte det første „Ave Maria“, i hvilket Guds enbaarne Søn blev undfangen og i hvilket Vor Herre Jesus Kristus har henlevet den største Del af sit Liv her paa Jorden.

I Aaret 71 blev Nazareth plyndret af Vespasians Tropper, men Gud vaagede over Marias Hus; Soldaterne trængte ikke indenfor de hellige Mure, og da Kejserinde Helene, Konstantin den Stores Moder foretog sin bekjendte Rejse til det hellige Land, fandt hun det urørt mellem Ruinerne af Nazareth. Kejserinden blev dybt greben ved at træde ind i denne fattige lille Bolig, hun faldt paa Knæ og kyssede de hellige Mure, idet hun takkede Skabningens almægtige Herre, som af Kjærlighed til Menneskene havde valgt sin jordiske Bolig i denne fattige Hytte. Hun lod ingen som helst Forandringer foretage i Huset, men byggede en prægtig Kirke over det med følgende Indskrift over Indgangsporten: „Haec est Ara, in qua prima jactum est humanae salutis fundamentum“ (Her er Stedet, hvor

Grundvolden til Menneskeslægtens Frelse først er bleven lagt).

Næppe var denne skjønne og imponerende Bygning bleven færdig, før Rygtet om den spredtes over hele den civiliserede Verden; Andagten og Ærefrygten for det hellige Hus var bleven vakt, Folkene kappedes om at valfarte til det hellige Land, Konger, Fyrster, Adelige valfartede did fra alle Jordens Egne, ja endog Danmarks og Norges gamle Konger og bedste Mænd afgav et ikke ubetydeligt Kontingent til disse fromme Tog. I Aaret 1252 besøgte Ludvig den Niende af Frankrig det hellige Hus; han lod det hellige Messeoffer frembære og modtog selv den hellige Kommunion i Basilikaen. Man ser endnu et Freskobillede i Huset, det forestiller Sct. Ludvig i sin kongelige Dragt med Scepter i Haanden; og da dette Billede fandtes paa Husets Vægge, da det i 1291 kom til Dalmatien, maa vi drage den Slutning, at det er blevet malet umiddelbart efter Kong Ludvigs Besøg til Minde om dette.

Til Enden af det 13. Aarhundrede fandtes Huset altsaa endnu i Nazareth. Omkring Aaret 1291 erobrede Kongen af Ægypten hele Galilæa, han myrdede 25,000 Kristne, lagde 200,000 i Slavelænker og da tilmed ingen Kristen længer fik Lov til at komme ind i Landet, var dermed Kristendommen aldeles udryddet i Palæstina, og de hellige Steder udsatte for den skrækkeligste Profanation. Men Barbarerne fik kun ødelagt Sct. Helenes Basilika; inden de kunde strække deres sakrilegiske Hænder ud efter Marias Hus, var det forsvundet, kun Fundamenterne stode tilbage, for at vise dem, at det ikke var en Drøm, men at det virkelig havde staaet der.

I Dalmatien, mellem Tersate og Fiume, ligger en lille Høj. I Mands Minde havde der aldrig været nogen som helst Bygning paa Højen; hvor stor var da ikke Beboernes Forundring, da de Natten til den 10. Maj 1291 bleve vækkede op af Søvnne ved det mærkelige Budskab, at nogle Hyrder havde set et stærkt Lys staa

ud af Træerne oppe paa Højen, at de vare ilede derop og havde fundet et gammelt, uanseligt, lille Hus, der uden nogen Grundvold stod paa den ujævne Jordbund. Andre Hyrder, som havde vaaget hele Natten hos deres Hjorder, havde set samme Hus blive baaret i Luften af en Skare lysende Engle, medens Himlen gjelød af de skønneste Harmonier. Folk fra de omliggende Byer strømmede til og trængte ind i Huset. De saa et lille Alter, hvorpaa der stod et græsk Kors og en gammel Statue af den h. Gudsmoder med Jesusbarnet. Ellers fandtes der kun lidet i Huset: i en i Muren hugget Fordybning stod nogle Lerskaaler af østerlandsk Form; to Klokker saas øverst oppe under Taget. Huset var indvendig malet og plankeklædt paa enkelte Steder, man saa Spor af Forgyldning og af nogle gamle Freskobilleder. De lagde ogsaa Mærke til en Skorsten, bygget paa østerlandsk Vis, det vil sige uden Udgang for Røgen, og saa overhovedet straks, at dette Hus, ved sin Bygningsmaade og det Materiale, der var bleven benyttet ved dets Opførelse, adskilte sig aldeles fra de i Dalmatien byggede Huse. Grebet af dyb Rørelse og en uforklarlig Andagtsfølelse sank de paa Knæ og opholdt sig timevis i Bøn inden for de hellige Mure. Men endnu anede Dalmatierne ikke, hvilken Skat, der var bleven dem betroet. Den h. Gudsmoder kom derfor sine fromme Børn til Hjælp, idet hun ved Guds Naade aabenbarede sig for Tersates Sognepræst, den ærværdige Alexander af Giorgio, som laa for Døden, og idet hun forklarede ham, at det var hendes Hus fra Nazareth, der af Englene var bleven baaret bort fra Jødeland, opnaaede hun ham ved sin Forbøn Sundheden tilbage til Tegn derpaa.

Da Beboerne hørte deres Sjælehyrdes Fortælling og saa ham saa fuldkommen helbredt, kjendte deres Glæde ingen Grændser. Skjønt Ingen mer tvivlede om, at det virkelig var det velsignede Hus fra Nazareth, udbade de sig dog, for at overbevise samtidige og

fremtidige Tvivlere, Tilladelse til at sende fire fromme og samvittighedsfulde Mænd til Jødeland for at undersøge Sagen paa det nøjagtigste. Guvernøren, den fromme Frangipane, gav beredvillig sit Samtykke, og da nu Mændene ved deres Tilbagekomst berettede om, hvorledes det hellige Hus virkelig var forsvundet fra Nazareth, hvor blot Fundamenterne stode tilbage, at Materialet, Bygningsmaaden, Dimensionerne og overhovedet Alt passede aldeles, da strømmede Folk til i Tusindvis, der skete en Mængde underfulde Bønhørelser, Alle prisede og takkede Gud, og man begyndte straks paa at opføre en stor og pragtfuld Kirke over det hellige Hus.

Men Gud havde i sin urandsagelige Visdom bestemt det anderledes. Da Huset havde været i Dalmatien i 3 Aar og 7 Maaneder, blev det atter ved Englehaand baaret gennem Luften og nedsat et Par Mil fra Loreto i en tyk Skov. Her stod det kun kort Tid, thi da Folk begyndte at strømme til for at bede i det, var der Røvere, som lagde sig i Baghold og udplyndrede de fromme Pilegrimme. For tredie Gang flyttede derfor Englene det til en Høj tæt ved Loreto; den tilhørte 2 Brødre, der, lokkede af de store Gaver, som de Troende bragte til det hellige Hus, søgte at myrde hinanden, for at komme i Besiddelse af hele Skatten. Englene grebe da atter deres Byrde og bragte den til *Loreto* i Aaret 1295.

Snart var Loreto bleven alle fromme Sjæles Maal, en herlig Kirke rejste sig inden kort Tid, og Paverne, Byens legitime Herrer, smykkede den paa alle Maader.

Loreto er, ligesom Rom, faldet i Piemontesernes sakrilegiske Hænder, en kongelig Administrator forvalter det hellige Huses Formue, indtil denne helt kan forsvinde i den italienske Statskasses altid lige tomme Gab.

I det herlige apostoliske Palads bo de atheistiske Embedsmænd og de vantro Betjente, som Administra-

tionen til Haan for den katholske Følelse ansætter til tjene ved Marias Hus. Mon ikke Englene undertiden ønske, de havde ladet det blive i Muselmændenes Vold, hvor det ikke vilde kunne blive profaneret værre, end det nu sker af den italienske Regerings Lejesvende. Nej, Englene angre det ikke, naar de kigge i Pater Pietro af Malagas store Bog og se, hvor mange Millioner Pilegrimme, der siden 1883, da det blev stiftet, have ladet sig indskrive i Loretos Broderskab, de angre det ikke, naar de se, hvor megen Fromhed, der fremmes ved „Casa di Loreto“, og de lade det forhaabentlig staa iblandt os endnu en Tidlang.

Ingen behøver at sørge over ikke at kunne komme til det hellige Land og følge Jesu Fodspor derovre, her i vort Europa have vi det største af alle Minder om Herren, her er det Sted, hvor han har boet hele sit Liv. I dette lille lave Hus har han leget som Børn, her har han sovet, her har han arbejdet, her har han hjulpet sin Moder med huslige Sysler, her har han været Maria og Josef underdanig. Her lukkede han Josefs Øjne, her har Maria sagt ham Farvel, da han gik for at modtage Daaben af Johannes den Døber. Indenfor disse Mure har Frelserens Stemme gjenlydt, hans Hænder have rørt ved disse Mure, han har sikkert ofte staaet ved den lille Kamin, og hans Læber have berørt den lille Lerskaal, der, indfattet i massivt Guld, med kostbare Basreliefs af Benvenuto Cellini, rækkes Pilegrimmene, for at de ogsaa kunne berøre den med deres Læber, medens mangan en Taare falder ned paa Skaalen. — —

Kristi Legemsfest oprinder med det mest straalende Vejr, hele Landskabet har klædt sig i Festdragt, for at prise sin Herre, der i Dag vil vandre omkring mellem sit Folk. Fra alle Nabobyer ere Folk strømmede til, for at fejre Festen i Loreto. Basilikaen er aldeles fuld af Andægtige; det er et meget malerisk Syn, at se dem grupperede op ad Kirketrappen i deres

henrivende Dragter, hvor hvidt, rødt, grønt og mørkeblaat spille mellem hinanden. Naar Processionen gaar ud og de forskjellige Broderskaber i blaa, grønne og røde Silkedragter have defileret forbi, naar Domherrerne i deres Embedsornat og alle Præsterne i guldbroderede Messehagler og Dalmatiker ere dragne hen over Pladsen, medens Biskoppen bærer det allerheligste Sakramente i den funklende Monstrans, saa sluttes Toget af en bølgende Skare af Lægfolk, hvis mangefarvede og smagfulde Dragter straalet i Solen og gjøre det Hele til et af de mest fortryllende og storartede Syn, man kan være Vidne til.

Processionen er sluttet, de Troende vende i smaa Klynger hjem til deres Landsbyer. Domherrerne og Præsterne forlade Kirken; nu er der Plads i „la santa Casa“ og vi vende vore Skridt derhen. Kapucineren forklarer os alle Kirkens Mærkværdigheder; der er saa mange og saa forskjelligartede, lige fra kostbare Perler og Guldsager til Basreliefs og Malerier af Italiens største Kunstnere. Men om ogsaa Orientens og Occidentens Skatte vare hobede sammen, kan det dog aldrig have saa megen Tillokkelse i den Kristnes Øjne, som „la santa Casas“ sorte Stene og udviskede Dekorationer. Vi bedrøve derfor vor venlige Cicerone ved at gaa temmelig hurtig gennem Basilikaens Mærkværdigheder. Vore Hjærter ere helt inde i Marias Hus. Vi se i Aanden alle de Hellige, der have dvælet indenfor disse hellige Mure, vi udmale os alle de underfulde og for vor Frelse saa betydningsfulde Scener, der ere foregaaede herinde. Og saa samme Sted, hvor Engelen Gabriel har udtalt det første „Ave Maria“, sige ogsaa vi til Angelusklokkens Klang: „Herrens Engel bragte Maria det glade Budskab — og hun undfangede af den Helligaand. — Maria svarede: Se, jeg er Herrens Tjenerinde; — det ske mig efter dit Ord. — Og Ordet er blevet Kjød, — og har boet iblandt os. — Hil dig, Maria, du er fuld af Naade, Herren er med

dig. velsignet er du iblandt Kvinderne, og velsignet er dit Livs Frugt, Jesus. Hellige Maria, Guds Moder, bed for os Syndere nu og i vor Dødstime." I Stedet for de Skarer af tapre og fromme Konger og Troende, som Norden i gamle Dage sendte til dit hellige Hus for at ære dit Minde og bede til din guddommelige Søn, ser du nu kun nogle Faa her ved dine Fødder. Bed for Hellig Knuds og Hellig Olafs Arvelod, lad dit Moderhjærte røres, lad Nordens Folk forstaa, at man ikke kan skille dig og din Søn. Gjengiv dem ved din Forbøn den eneste sande Tro, den barnlige Tro, der flytter Bjærgene og forstaaer Miraklerne, saa de ikke maa være som hine Ulykkelige, om hvem Herren sagde: „Om ogsaa Moses og Profeterne opstode fra de Døde, ville de dog ikke tro!“

Vor Frelsers dyrebare Blod.

Ligesom Juni Maaned er indviet til den specielle Dyrkelse af Jesu guddommelige Hjærte, saaledes er Juli Maaned særlig indviet af Kirken til Ære for *Jesu helligste Blod*. Begge Andagter have det samme Grundlag, nemlig den katholske Troslære om den personlige Forening af den anden Person i Guddommen med den menneskelige Natur. Ligesom Jesu Hjærte er *Guds Hjærte*, saaledes er Jesu Blod *Guds Blod*, og derfor en uendelig kostbar Skat, værdig til at æres over Alt og til at tilbedes.

Det er derfor let forklarligt, at Gud, den Almægtige, allerede i den gamle Pagt henviste ved særegne Forbilleder til dette den tilkommende Forløsnings kostbare Blod. Allerede i Begyndelsen af Menneskeslægten Historie sindbilledliggjøres Gudmenneskets Blod ved det Offer, som Abel frembar af sin Hjords Første-

fødte. I dette Offer, skriver den h. Johannes, blev Kristus „ofret fra Verdens Begyndelse“.

Symboliseret var Kristi Blod ved det Blod, hvormed Israeliterne i Ægypten bestrøg Dørstolperne til Værn mod Morderengelen. Den h. Johannes Krysolostomus skriver meget smukt om denne Hemmelighed: „Paaskelammet blev ofret i Husene og dets Blod strøget paa Dørstolperne, dette var et Middel til at undgaa den Død, som ramte Ægypterne. Naar altsaa dette Lams Blod var i Stand til at bevare Jøderne uskadede midt iblandt Ægypterne og i en saadan Nød, saa vil Jesu Kristi Blod, ikke anvendt paa Dørene, men i vor Sjæls Indre, bevare os langt bedre. Endnu gaar hin Fordærvsens og Dødens Engel omkring midt i dette Jordelivs Nat; men lad os væbne os i det h. Offer. Morderengelen frygtede for Blodet; han vidste, hvis Forbillede det var; han forfærdedes ved Tanken om Frelserens Død. Derfor rørte han ikke ved hine Døre. Moses havde sagt: „Bestryger Dørstolperne“, og efter at Jøderne havde gjort dette, vare de opfyldte af Tillid og Fortrøstning. Og I, Kristne, som have selve Lamets Blod, skulle ikke have Tillid?“

Symboliseret blev Frelserens Blod fremdeles ved den skarlagensrøde Snor, hvormed Rahabs Hus blev kjendetegnet, da den israelitiske Hær drog ind i det forjættede Land, for at dette Hus' Beboere maatte blive skaanede, til en Belønning for, at de havde beskyttet de israelitiske Spejdere. „Josues Spejdere befalede,“ skriver Apostelfyrsten Petri Discipel, den h. Klemens, „at Rahab som et Frelsenstegn skulde op hænge en rød Snor paa sit Hus, for at kundgjøre os, at Herrens Blod er Prisen for alle deres Forløsning, som tro paa Gud og sætte deres Lid til ham.“ „Denne skarlagensrøde Snor,“ siger den h. Fulgentius, symboliserede Kristi Blods Hemmelighed.“

Sindbilliggjort blev endelig Jesu Kristi dyrebare Blod ved de af Gud selv i den gamle Pagt befalede

blodige Sonofre og Indvielser, ved Forbudet mod at nyde Dyrenes Blod, fordi Blodet gjaldt for noget Helligt; „thi Legemets Sjæl er i Blodet, og jeg bestemmer det til en Sone for eders Sjæle paa Alteret.“

Man mindes navnlig Frelserens helligste Blod under syv forskjellige Blodsudgydelser, som Herren underkastede sig, nemlig Blodets Udgydelse under Omskjærelsen, under Lidelserne i Oliehaven, under Hudstrygelsen, Tornekroningen, Korsbærelsen og Korsfæstelsen, og endelig under Aabningen af hans h. Side med Landsen.

En fremragende Dyrker af Herrens kostbare Blod var den h. Apostel Paulus. Paa mangfoldige Steder i sine Breve lovpriser og forherliger han Frelserens helligste Blod; han gjør opmærksom paa, „at vi kun have tillidsfuldt Haab om at indgaa i Helligdommen (Himlen) ved Kristi Blod;“ han henviser til „Pagtens Blod, ved hvilket vi blive helliggjorte;“ han lærer, at vi „ere retfærdiggjorte ved Kristi Blod;“ at vi „ved Kristi Blod have Forløsning, Syndernes Forladelse;“ at vi „ved Kristi Blod bringes Gud nær;“ at „ved ham forsones Alt med Gud, baade det, som er paa Jorden, og det, som er i Himlen, idet han stiftede Fred med sit Korsoffers Blod.“ Derfor har hin kristelige Tænkter Ret, som sagde om den h. Apostel Paulus: „Vi kunne kalde ham det kostbare Blods Forkynder og Ophavsmanden til den specielle Andagt til dette helligste Blod.“

Hvilken Sum af hellige Tanker opvækker ikke ogsaa i Virkeligheden Mindet om Herrens kostbare Blod! Det er saa overmaade, saa uendelig helligt, fordi det er helliggjort ved den hemmelighedsfulde Forbindelse med den anden Person i Guddommen, saa uendelig værdifuldt og kostbart formedelst denne samme hellige Forbindelse, formedelst den uendelig fortjenstfulde Gjerning, som Frelseren fuldbyrdede, da han opofrede dette Blod paa Korset. Hvorledes minder det ikke om alle de utallige Smerter, som Frelseren maatte taale under dets syvfoldige Udgydelse, om alle de Kjærlighedsbeviser,

hvormed Jesu guddommelige Hjærte ledsagede dets Opofrelse. Hvor ærværdig er derfor ikke den hellige Kalk, som opløftes af Præstens Haand i det hellige Messeoffer, hvor værdigt til de Troendes Tilbedelse; med hvilken Andagt og Inderlighed, med hvilke Kjærlighedens og Angerens Følelser ville de Troende ved Mindet om dette kostbare Blod i hint Øjeblik ikke slaa sig for deres Bryst og i en ganske anden Betydning bede, ligesom fordem Jøderne: „Hans Blod komme over os og over vore Børn!“ Med hvilken Aandssamling vil man under den hellige Kommunion ikke mindes, at i den hellige Hostie, som vi nyde, er ogsaa Verdensforløserens helligste, levende Blod tilstede og nydes til Frelse for Sjælen! Uden Tvivl vil Andagten til Frelserens kostbare Blod i Juli Maaned vaagne i det Hjærte, som gjør sig i alt Fald en Smule Umage for at betragte denne Jesu Kristi guddommelige Blods op-højede og tilbedelsesvædige Hemmelighed.

Maatte ret Mange i det mindste vænne sig til, navnlig i Betragtning af vor h. Kirkes nuværende vanskelige Stilling, ret ofte at bede den smukke lille Bøn, hvortil der er knyttet en Aflad af 100 Dage, saa ofte man beder den andægtigt og angerfuld: „Evide Fader, jeg opofrer til Dig Jesu Kristi kostbareste Blod som en Sone for mine Synder og for den hellige Kirkes Angiggender.“

Polemiske Bemærkninger.

I „*Morgenbladet*“ for 25. Juni skriver Hr. forh. Stiftsprovst *Kofoed-Hansen* Følgende:

I afvigte Foraar udkom der et af disse Skrifter, der af og til melder sig under Betegnelsen: „Til Forsvar for Sandheden“, og som her frengik under Titlen:

„54 af Prof., Dr. theol. H. Scharlings Misforstaaelser af katholsk Lære og Praksis“. Denne Piece har foranlediget Prof. *H. Scharling* til nogle Bemærkninger indførte i Nr. 14 af den Berlingske Tidende forrige Maaned. Prof. kalder denne Titel „interessant“, hvad den jo ganske vist ogsaa er. Det kunde imidlertid være, at Professorens Bemærkninger er, noget nøjere eftersete, nok saa interessante. Han søger at sammenfatte alle de paapegede 54 Misforstaaelser under den ene store „Misforstaaelse“ af den anonyme Forfatter, at man skulde have Ret til at angribe eller kritisere Enkeltheder i en utrykt Forelæsning, der ikke foreligger i nogen som helst avthentisk Form. Denne Ret kan nu imidlertid ikke fraskrives nogen, navnlig for saa vidt han bliver angreben og altsaa har Opfordring til Selvforsvar; og at enhver Katholik har kunnet kjende sig angreben i Prof. Scharlings Forelæsninger, vil Prof. selv vistnok ikke benægte, da disse jo særlig gik ud paa at oplyse Tilhørerne, særlig de theologiske Studerende, om de mange formentlige Vildfarelser og uholdbare Paastande, hvori den katholske Kirke gjør sig skyldig. En offentlig Forelæsning, der udtrykkelig vedkjender sig et saadant Øjemed, maa dog ustridigt give enhver Katholik og oven i Kjøbet en katholsk Præst, Opfordring til saa vidt muligt, at gjøre sig bekjendt med, hvad der saaledes ex cathedra forkyndes, og give ham Ret til at imødegaa, hvad der udtales, naar Urigtighederne kan paavises, hvilket ogsaa rigeligt er sket i den ovennævnte Pjece. I Følge Fortalen til denne ses det, at Forfatteren af denne ogsaa et Par Gange har tilskrevet Prof. for at gjøre ham opmærksom paa hans Fejtagelser, uden at det fra dennes Side har fremkaldt noget Svar eller nogen Berigtigelse. Man kjender den jo, denne Fremgangsmaade. Den gamle tidligere hævdede og anerkjendte Sætning *audiatur & altera pars* hævdes og anerkjendes ikke længere fra Protestantismens Side lige overfor Katholicismen.

Denne er engang dømt, uden at der indrømmes nogen Appel. Ufejlbaheden navnlig af den lutherske Reformation er nu engang bleven etableret. Ingen Modsigelse gjælder, ej heller nogen Forhandling.

Prof. anker først over, at han skulde have sagt, at Katholikernes Tro hverken kan være inderlig eller dyb, og han tilføjer: „En saadan Taabelighed har jeg selvfølgelig aldrig sagt.“ Denne Tilføjelse er for saa vidt glædelig og afskærer enhver Tanke om, at Prof. skulde have sagt det. Imidlertid er det, som bekjendt, denne Beskyldning der ideligt under protestantisk Behandling af Catholicismen rettes mod denne, at alt kommer an paa det udvortes, de ydre Ceremonier og gudstjenstlige Handlinger, uden at det indre Menneskes Sinde- og Hjærtelag kommer i nogen væsentlig Betragtning eller indskærpes. Og skulde det nu forholde sig, som det forlyder, om den Udvikling, som Prof. skulde have givet om Forskjellen mellem det saakaldte protestantiske Skriftemaal, og det romersk-katholske Skriftemaal, i Følge hvilken Udvikling Anger og Sønderknuselse tillægges hint, medens dette kun lægger det udelukkende Væsentlige i Bekjendelsen og Absolutionen, det rent ydre, saa synes dette at kunne stemme ganske overens med hin Udtalelse, Prof. nu stempler som taabelig, og i Anledning af hvilken han henviser til tidligere theologiske Værker. Vi vil i hvert Fald gjerne tro, at han dér har udtalt sig anderledes, som man altid, hvor man skriver, har mere Ro til Overvejelse i Besindighed, end hvor man mundtlig holder Foredrag for lærelystne Ynglinge, der iler med at nedskrive Professorens Visdom. Dér kan jo let et lettere og mindre velovervejete Ord løbe med ind i Ordstrømmen.

Professoren tager i sine Bemærkninger unægtelig et højt Stæde, og dertil kan han jo som Universitetslærer have en vis Berettigelse, naar det kommer an paa at fremsætte, udvikle og indskærpe Sandheden. Imid-

lertid, naar han paastaar, at det hverken kan ventes eller forlanges af en Universitetslærer, at han skal gjøre Rede for, hvad han har sagt, og hvad han ikke har sagt, saa vil der dog altid gives dem, der har Ret og Myndighed til at vente og forlange sligt af ham, thi ogsaa en Universitetslærer har jo sine Overordnede. Rigtignok tilføjer han, „fordi en misfornøjet Tilhører falder paa at offentliggjøre en forvirret eller forvrænget Gjengivelse af hans Forelæsninger“; men dette indrømmet, saa maatte det dog godtgjøres, at Gjengivelsen har været forvirret og forvrænget. Men derpaa har Professoren ikke indladt sig; han indskrænker sig til Paastande og uberettiget Afvisning.

Forfatteren til hin Pjece skal have søgt at faa en Replik til Svar paa Prof. Sch.'s Bemærkninger optaget i „Berlingske Tidende“. Han blev imidlertid afvist, skjønt det synes ikke blot ubilligt, men ligefrem uretfærdigt at nægte ham Adgang for et kort og sømmeligt Gjensvar, naar Angrebet har været optaget. Denne Ubillighed eller Uretfærdighed finder man nu oftere hos Journalistiken, og særligt er den katholske Kirke i saa Henseende uheldigt stillet. Der regner ned over den med Angreb fra alle Sider, men for Modartikler til Forsvar finder man vanskeligt eller slet ikke Indgang. Kommer man en Gang til Orde, reflekteres der aldeles ikke derpaa. Der følger ingen Berigtigelse, ingen Modifikation selv under de mest nærgaaende Beskyldninger og Invektiver, om deres Urigtighed og Ugyldighed er nok saa klart belyste og imødegaaede. Man er nu en Gang fast og ufejlbar i sin Viden og sin Dom.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Berlin. Major *v. Wiszmann*, den bekjendte tyske Rigskommissær i Østafrika, har fornylig udtalt sig overfor en Medarbejder ved den liberale Münchener „Allg. Zeitg.“ meget *nedsættende* og bittert om *de lutherske Missionærers Virksomhed i Østafrika*. Han dadlede i Særdeleshed den uberettigede og uheldbringende *politiske Rolle*, som de engelske saa vel som de tyske protestantiske Missionærer tiltage sig, og sammenlignede paa en mindre fordelagtig Maade deres intrigante Væsen med de offervillige og utrættelige *katholske Missionærers* gode Gjerninger og Bestræbelser, som havde en overordentlig stor kristelig Indflydelse paa Kulturens og Moralens Fremgang. Medens han betegnede *de katholske Missionærer* som *Civilisationens Grundpiller*, forsikrede han, at de engelske og tyske protestantiske Missionærer ligefrem *vanskeliggjorde* og hindrede hans Arbejde, saa at de store Summer, som anvendtes paa Missionsvæsenet, i Virkeligheden vare *bortkastede*, ja, at disse Herrer, i Stedet for at gavne, *ikke anrettede andet end Skade* og Ulykker ved deres politiske Agitation.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Frelserens h. Blods Fest (Marias Besøgelse). — 7. M. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 8. Ti. Elisabeth, Enke. — 9. O. Martyrerne i Gorkum — 10. To. Syv Brødre og Lidelsesfæller, Mart. — 11. F. Veronika af Juliana, Jomfru. — 12. L. Johannes Gualbertus, Bekjender.

Søndag den 13. Juli. 7. Søndag e. Pintse.

Unio. Skovtøren finder Sted Søndag den 6. Juli. Afgang fra Gl. Torv Kl. 9¹/₄ og fra St. Hans Torv Kl. 9³/₄. Listen er sluttet.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 4. Troskilderne (25 Øre).

Den katholske Svendeforening agter, ligesom ifjor, at fejre sin **Stiftelsesfest** Søndag den 17. August ved Afholdelsen af en **Havefest og Bazar**. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af Dhrr. Sognegeistlige og hos Foreningens Præsæs, Hr. Pastor H. Slump.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o: 28.

Søndagen den 13. Juli.

1890.

Indhold. Polemiske Bemærkninger. „Fader vor“. Katholikerne i Danmark. Efterretninger fra Ind- og Udland. Bekjendtgjørelse.

Polemiske Bemærkninger.

(Sluttet.)

Men man kan overhovedet just ikke rose den protestantiske Polemik for Ærlighed og Liberalitet, ej heller have Respekt for dens Sandhedssans og Sandhedskjærlighed. Det følger af sig selv, at man ikke kan vente eller fordre, at den i det hele eller i alle Enkeltheder skulde anerkjende den katholske Kirkes Ret, men naar protestantiske Polemikere gjøres opmærksomme paa Fejltagelser, ubevislige Paastande og Misforstaaelser, kunde man dog vente og billigvis ogsaa fordre, at der fremkom en Berigtigelse eller dog i alt Fald en Modifikation, en Undskyldning for Fejltagelsen. Det sker imidlertid aldrig. Lige over for Lutheranerne er den katholske Kirke et Noget, som der ikke behøves at tages Hensyn til. Det er jo nu henved 2 Aar siden, at der fremkom fra protestantiske Præster højkrøstede

Udtalelser om den fredelige og ublodige Maade, hvorpaa Reformationen her i Landet var bleven indført. Heldigvis meldte sig dog et Par protestantiske Historikere med Vidnesbyrd om, at denne Fremstilling kun var en Fabel, hvormed danske Lutheranere smigrede sig selv, at derimod Lutherdommen, „det rene Evangelium“, var her ligesom alle andre Steder bleven indført med Blodsudgydelse, Vold og Uretfærdighed. Ere hine Pralerier dermed forstummede? Ingenlunde. De gjen-tages frisk væk nu som tidligere, ligesom den berømte verdenshistoriske Bagvaskelse af Jesuiterne, at deres Princip er: Hensigten helliger Midlet. Er denne Bag-talelse vel forstummet, siden det er paapeget og let uimodsigeligt at bevise, at aldrig har dette Princip været aabenlysere og frækkere fulgt og hævdet end netop ved Reformationen af selve Reformatorerne, baade Luther og Kalvin? Ikke desto mindre undser man sig ikke ved endnu bestandigt at fremføre dette Princip som karakteristisk for Jesuiterne, skjönt ogsaa Martensen i sin Ethik har vist, at dette Princip er meget mere noget, der ideligt, for at gjøres gjældende, bryder frem i Menneskenaturen og hører den syndige Natur til. Men sligt generer ikke sandhedskjærlige Folk som Præsterne Krag og Schepelern, Provst Vahl og Prof. H. Scharling,

Alt i længere Tid har Pastor Schepelern fortsat en permanent Kampagne mod, hvad han kalder Papismen, i en Række af Flyveskrifter, hvori der ogsaa findes mærkelige Udtalelser, der ganske vist ikke alle kunne bestaa for Sandhedssansen. Naar han saaledes i et af dem udtaler den horrible Paastand: Den katholske Kirke har brudt med Evangeliet, fordi den har forkastet Retfærdiggjørelsen af Troen. Saa véd Hr. Pastor Schepelern selv, at denne Paastand er falsk og uholdbar, hvorom han kan overbevises af enhver katholsk Lærebog. Havde han endda sagt eller skrevet: Retfærdiggjørelsen ved Troen alene, saa havde han dog

reddet Skinnet, eftersom det netop er den lutherske Paastand, ofte nok forkastet af Kirken og næppe godkjendt af den senere lutherske Udvikling. Nu er hin Paastand kun skikket til at kaste ukyndige Folk Blaar i Øjnene, hvad overhovedet denne Præsts polemiske Artikler fortræffeligt egne sig til.

Nylig har Pastor Schepelern i Bladet „Fra Bethesda“ modtaget en Korrektion af Professor Sch. Petersen i Anledning af den Anvendelse, han vil, efter sin Opfattelse af det bekjendte Sted i Matth. 16, 18, gjøre mod den katholske Lære om Pavedømmet. Det er imidlertid saa langt fra, at han vil tage mod Korrektionen, at han meget mere søger paa ny at hævde sin Berettigelse til at hævde sin Anvendelse netop af dette Sted som et Vidnesbyrd imod Pavedømmet. Det er bekjendt nok, at hint Sted hos Evangelisten Matth. sædvanligt anføres for at vise Uretmæssigheden af at betragte Paven som St. Peters Efterfølger og altsaa i vedvarende Besiddelse af Primatet, og Pastor Schepelern har selvfølgelig ikke exegetisk Forstand nok til at indse, at begge Opfattelser af Herrens Ord maa falde sammen og høre sammen, for at faa den fulde Mening ud af Ordene. Sch. Petersen siger: „man kan ikke nægte, at naar det var det eneste Bevis, der kunde anføres imod Romerkirken, vilde man have ondt ved at undslaa sig for at blive Papist“, og han tilføjer, at „der er noget kunstlet ved denne Fortolkning, som Schepelern hænger sig i“, hvad der ganske vist ogsaa er; den bortkaster en hel Del af, hvad der ligefrem fremgaar af Ordene. Man skal have ondt ved at afvise, at der i dette Herrens Udsagn ikke tales om Peter som en Klippe. Men af kunstlet Fortolkning finder man nu adskilligt i Past. Sch.s Pjecer som overhovedet hos Protestanter. Det er fast utroligt, hvad de i denne Henseende kan komme til.

For Resten er Matth. 16, 18 ikke det eneste Sted, hvorpaa Pavedømmet maa søge sin Begrundelse. Man

kan sige, at Peters Primat betegnes tilstrækkeligt gennem hele den evangeliske Historie. Ogsaa Stedet hos Lucas i 22, 31. 32 tyder klart nok derhen. Den i hin Udtalelse af Herren specielt til Peter indeholdte Profeti kan dog ikke antages at gjælde alene Apostlene. Overalt, hvor Kristus henvender Spørgsmaal til de samlede Apostle, fremtræder Peter straks som Ordføreren, som den, der taler i alles Navn og bringer Svaret for dem alle. Mere endnu end noget andet kan den Begivenhed, som Johannes beretter i sit 21de Kapitel, tale om det i Kirken blivende Primat, der først blev overgivet til Apostlen og blev taget i Arv af hans Efterfølgere. Naar altsaa Past. Sch. ved hint ene Sted og det oven i Kjøbet ved en vrang eller dog ensidig Fortolkning vil bevise Ugyldigheden og Uretmæssigheden af Pavedømmet, saa fejler han storligen. Pavens Stilling er hævdet og godkendt af de hunderunde Aarhundreder og følgelig af Verdensstyrelsen. Mange og svære Storme er gaaede hen over den katholske Kirke, og dog bestaar den den Dag i Dag i fuld Kraft. Hvorledes er det sket, og hvad har reddet og frigjort Kirken gennem alle de Farer og Forviklinger, der have væltet sig over den og pønset paa dens Undergang? Selvfølgelig er det Verdensstyrelsen, der har ført den sejrrig igennem og villet, at den skulde bestaa. Men vil man søge et bestemt Punkt, som er Udtrykket for denne Verdensstyrelsens Vilje, saa maa netop Tanken søge og Blikket hæftes paa den Institution, som den Herre Kristus selv grundede, da han sagde til Apostlen paa Grund af hans ildfulde Bekjendelse: Du er Petrus, Klippemanden, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faa Magt over den.

Kofoed-Hansen.

„Fader vor,“

denne Titel gav den kristelig sindede Theaterdigter *François Coppée* for nylig et Stykke, hvis Indhold var følgende : En from Gejstlig bliver under Pariser-Kommunens Opstand i 1871 uden nogensomhelst Grund fængslet og senere skudt af de radikale Banditter. Hans gamle Søster havde i en længere Aarrække forestaaet hans Husholdning og det inderligste Sødskende-Forhold havde hersket imellem dem. Den skrækkelige Efterretning om Mordet paa hendes eneste Broder, hvem ingen anden Forbrydelse kunde lægges til Last, end at han bar en katholsk Gejstligs Dragt med Ære, ramte den stakkels Søster som et Tordenslag; det var som skulde hendes Hjærte briste af Sorg. I sin Bedrøvelse kalder hun gjentagne Gange Gud til at være Hævner over det uskyldigt udgydte Blod, og hævnngjerrige Tanker opstige i hendes Hjærte. Men se — en Aften, da hun atter har nedkaldt Guds Straffedomme over den elendige Morder, banker det ængsteligt og sagte paa Døren; hun lukker op, og en Kommunard, der er sort af Krudtrøg, styrter ind i Værelset. Manden kaster sig ned for den gamle Kvindes Fødder og fortæller hende, at Tropperne fra Versailles vare paa Spor efter ham; Fængsling vilde have hans Død til Følge; hun maatte skjule ham — „for Guds Skyld“. I den lidenskabelige Kvindes Hjærte opstaar der en kort, men svær Kamp; thi i Kommunarden har hun lært sin elskede Broders afskyelige Morder at kjende: *Søsterhjærtet* fordrer Hævn, Øje for Øje, Tand for Tand; men i *Kristenhjærtet* lyde Tilgivelsens Ord. Et Blik paa den Korsfæstedes Billede og de sagte mumlede milde Ord: „Fader vor“ afgjøre Konflikten. Hun lader den blodige Barrikadehelt hastig iføre sig den myrdede gejstlige Broders Klæder og forestiller Moderen for den reviderende Officer for Versailler-Soldaterne som Abbé N. Derefter

føder og plejer hun Kommunarden, indtil han lykkelig og uden Fare kan slippe over Grænsen.

Da den begavede Digters Værk blev bekjendt, skyndte det høje Politi i Paris sig med at forbyde dets Opførelse. Ægteskabsbruds-Dramaer af den værste Slags og de smudsigste Skuespil opføres rigtignok uden nogensomhelst Hindring, men at bringe en Kommunard, som skylder den *kristelige* Ædelmodighed sin Frelse, paa Skuepladsen, det gaar ud over det Tilladelige. Thi dette banlyste Skuespil skylder en historisk Kjendsgjerning sin Oprindelse. Den frelste Kommunard er nemlig Kommune-Generalen *Cluseret*, som for Tiden er Deputeret og har Indflydelse paa Regeringen. I Virkeligheden blev han selv frelst af en Præst. En Pariser-Korrespondent til „Voss. Ztg.“ meddeler derom Følgende af Generalens Memoirer:

Versaillerne havde erobret Paris. General Cluseret vankede omkring i Gaderne. Var han bleven kjendt, havde man stødt ham hen til den første den bedste Mur og skudt ham der. I sine Memoirer fortæller han selv saaledes: „Da jeg opholdt mig i Krigsministeriet (Kommunens), kom en Dag en Præst til mig og sagde: „Jeg ønsker at tale med Ærkebiskoppen (af Paris, der blev holdt fangen og senere skudt som Gidsel), for at høre hans Skriftemaal“. — „For mig gjerne. De kan besøge ham.“ Jeg mindedes pludselig denne Præsts Navn og Bopæl, og i Betragtning af de Farer, for hvilke jeg udsatte mig, dersom jeg blev greben af Versaillerne, ilede jeg hen til denne Præst, som boede paa en tredie Sal. Boligen var lille og beskeden. Præsten aabnede Døren. „God Dag, Hr. Abbé! Kjender De mig?“ — „Uden Tvivl“. — „De gjætter vel, hvad der fører mig til Dem?“ — „Naturligvis; De er min Gjæst!“ Det var alt. Han gav sin Søster nogle Ordre, sagde ligefrem til hende hvem jeg var, og hun tog imod mig som et Sendebud fra Gud. En skrækkelig Ting, denne ubetingede Tro, denne blinde Lydighed!

Præsten erklærede, at jeg ikke kunde beholde min borgerlige Dragt hos ham, uden at vække Opsigt og henede Opmærksomheden paa mig. Det var bedre, at jeg iførte mig en gejstlig Dragt. Paa denne Maade opholdt jeg mig i fem Maaneder i Paris som en Gejstlig, der var kommen for at tage Doktorgraden i Theologi.

„I November tænkte min Vært, at det var paa Tiden, at jeg søgte at komme bort. Fra Belgien sendte man en Gejstlig, som skulde hente mig. Min Vært, den nye Gejstlige og jeg selv kjørte ud til Nordbangaarden. Jeg bar en belgisk Præstehat og blaa Briller. Da begge mine Ledsagere viste stor Ærbødighed overfor mig, bukkede Enhver, i den Tro, at jeg var en højtstaaende Gejstlig. Ved Grændsen stod Politi-Kommissæren og ventede ved Udgangen. Han holdt nøje Udkig og saa Enhver skarpt i Ansigtet. Da Turen kom til os, lod min Ledsager ærbødigt mig gaa foran. Da Kommissæren saa dette, bukkede han dybt, i Stedet for at se paa mig. Udenfor laa det fremmede Land: Belgien og Friheden. Jeg slyngede min Hat i Vejret, greb den atter med Behændighed, kastede den atter op i Luften og opførte en Dans, som vilde være paa sin rette Plads hos Bullier, men opført paa offentlig Gade af en Gejstlig maaske var lidt vel dristig“.

Hertil bemærker Korrespondenten til „Voss. Ztg.“ med ærlig Forbitrelse: „Den Pjalt, som med denne kunstige Gadedrenge-Lystighed fortæller sit Æventyr, synes slet ikke at mærke, at hans Skrift har sat et varigt Mindesmærke ikke blot om hans egen Jammerlighed, men ogsaa om hans Værts Sjæleadel. Herligt lyser den Gejstliges Skikkelse midt i det utaknemmelige Menneskes raa og hjærtenstørre Fremstilling. Denne Præst var en ægte Kristen, han elskede sine værste Fjender, hvis Hænder endnu vare røde af Ærkebiskoppen af Paris' og 30 Gejstliges Blod. Og ikke det alene, men han ofrede sig ogsaa for dem. Han

klædte, husede, fødte og plejede Cluseret i hele fem Maaneder. Han udsatte sig for den Fare, dersom det blev opdaget, selv at blive behandlet som Kommunard, hvad der den Gang vilde have haft Landsforvisning til Ny-Kaledonien eller maaske Døden til Følge. Han forsynede ham endelig med Penge for Rejsen til Belgien, og ledsagede ham selv derhen, hvorhos han maatte spille en Komædie, som uden Tvivl smertede ham langt mere end alt andet. Og for denne skjønne Dæd, der frelste Cluserets Liv fra den visse Død, har „Generalen“ ikke et eneste erkjendeligt Ord tilovers, ja han synes endog at spotte over den simple, enfoldige Gejstlige“.

Katholikerne i Danmark.

Under ovenstaaende Titel meddeler „Avisen“ for 7. Juli følgende interessante Nyheder:

Det tyske katholske Dagblad „Deutsche Reichs-Zeitung“ bringer i Onsdags en Korrespondance fra Kjøbenhavn, hvori gives en Række Oplysninger om den katholske Kirke i Danmark, som det kan have Interesse at fremdrage.

Korrespondenten erindrer først om, at „Kirken“ indtil for faa Aartier siden var berøvet enhver Frihed, men da dette i Slutningen af Fyrreerne forandredes, blev der straks grundet to katholske Missionsstationer, en i Hovedstaden og en i Fredericia.

I 1856 saa man i Kjøbenhavn de første katholske Ordenssøstre, fra Chambery. Nu findes disse Søstre i et Antal af 110, som foruden Hospitalsgjerningen have oprettet en Række Skoler, hvori de undervise 650 Piger og 355 Dreng, deriblandt Børn fra „næsten 200 protestantiske Familier“.

Mariebrødrene have desuden et Drengvæsenhus og Josefsøstrene to Pigevæsenhuse og to Hospitaller med 130 Senge.

Kollegiet i Ordrup hører til et af de „mest blomstrende“ i Landet.

Den 1. Januar 1890 var der ialt i Danmark 14 katolske Missionsstationer, fem i Kjøbenhavn, og derhos Stationer i Aarhus, Odense, Fredericia, Randers, Horsens, Svendborg, Kolding, Reykjavik og Ordrup.

Endvidere er der 1 apostolisk Præfekt, 37 Missionærer, 45 Jesuitter, 3 Mariebrødre, 110 Josefsøstre, 6 tyske „Sygesøstre“ og 3000 Katholiker. Desuden have Katholikerne 10 Kirker, 6 offentlige Kapeller, 6 Privatkapeller og et Jesuiterkollegium.

Den danske Regering har, skriver Korrespondenten, stadig stillet sig paa en meget anerkjendelsesværdig Maade til Katholikerne og „Kirken glæder sig i dette lille Kongerige ved en større Frihed end den nyder hos visse, saakaldte katolske Regeringer“.

Korrespondenten omtaler sluttelig, at de danske Katholikers Nationalhelgen er Hellig Knud, hvis Ben findes i St. Knuds Kirke i Odense, der „desværre er i Protestanternes Hænder“, og han slutter som følger: „Maatte ved den hellige Knuds Forbøn Kongeriget Danmark fuldstændig blive ført tilbage i den sande Kirkes Skjød!“

Hvorvidt „Deutsche Reichs-Ztg.“ har en Korrespondent i Kjøbenhavn, det vide vi ikke, men under alle Omstændigheder synes han ikke at være meget indviet i den katolske Kirkes Anliggender her i vort Fædreland, ellers vilde hans „Korrespondance fra Kjøbenhavn“ næppe vrimle i den Grad af Fejl, at man ligefrem bliver fornøjelig stemt ved at læse hans Oplysninger. Forøvrigt har „Deutsche Reichs-Ztg.“ slet ikke hentet Artiklen hos en Korrespondent her i Ho-

vedstaden, men fra et fransk Blad, som ogsaa synes at have haft et temmelig taaget Begreb om Katholicismen i Danmark.

Først møder man den historiske Unøjagtighed, at de to katholske Missionsstationer i Kjøbenhavn og Fredericia bleve grundede „i Slutningen af Fyrrerne“, medens de i Virkeligheden snart ere et Par Hundrede Aar gamle. Af samme Troværdighed lider Fortællingen om Sct. Josefssøstrenes Skolegjerning. Drengene blive ikke underviste af Søstrene men af de Gejstlige og Lærerne, og de 650 Piger ere vistnok en saare rund Sum, for ikke at tale om, at vi hverken blandt Drengene eller Pigerne have den Glæde, at kjende Børn fra „næsten 200 protestantiske Familier“. Hvormeget Ordet „næsten“ i „Korrespondentens“ Tankegang reducerer de 200, er jo ikke godt at vide; vi for vort Vedkommende maa antage, at dets Betydning afviger svært fra andre Dødeliges Begreber; thi vi smigre os med, at vi dog ogsaa kjende en Smule til de katholske Skoler og deres Elever.

At Kollegiet i Ordrup hører til et af de „mest blomstrende“ i Landet, kan „Korrespondenten“ vel have Ret i, eftersom det er enestaaende her hjemme, og der følgelig ikke gives Kollegier her i Landet, som blomstre hverken mere eller mindre end det. Men vi kan dog heller ikke nægte, at „Korrespondenten“ har udtrykt denne Tanke paa en noget forblommet og vel blomsterrig Maade. Men Digtere — og „Korrespondenten“ er uden Tvivl en ideal Digter — elske jo ofte Blomstersproget.

„37 Missionærer“ og — skrækkeligt at tænke sig — „45 Jesuiter“ opholde sig i Danmark! Man trænger ligefrem til Hoffmannsdraaber, naar man læser dette. Saa maa da hele Danmark blive katholsk inden Udløbet af dette Aarhundrede! Den gode „Korrespondent“ har imidlertid vel næppe noget Begreb om, hvad en Jesuit er, eller hvad Forskjel der er mellem Missionærer og Je-

suites. Glæder han sig over de mange katholske Gejstlige i Danmark, saa maa vi desværre gjøre et Skaar i hans Glæde, og dersom han frygter for det store Antal, saa sig vi, med Sorgen og Klagen hold Maade og frygt ikke; thi ifølge det officielle Direktoratium findes der i hele Danmark (Island, Færøerne og Grønland iberegnet) kun 18, siger og skriver *atten*, Missionærer — Verdenspræster og Jesuites, alle tilsammen. „Korrespondenten“ burde have fortalt Reichs-Ztg. at der fandtes „næsten 82 Missionærer, blandt hvilke en gyselig Hoben Jesuites,“ saa kunde man jo muligvis, efter de „næsten 200 protestantiske Familier“ at dømme, have tænkt sig saadan lidt over 18.

Der rutes ogsaa svært i Korrespondancen med katholske Kirker og offentlige og private Kapeller. Bare vi havde saa mange Gudshuse her i Landet, saa vilde vel Trangen til nye Kirker næppe være saa stor og følelig som den nu er.

„6 tyske Sygesøstre“ skal der være her i Danmark. Dem have vi heller ikke den Glæde at kjende. Det kunde være interessant at faa at vide, hvor de opholde sig, for at man kunde drage Fordel af deres Sygepleje. Saa vidt os bekjendt, gives der i hele den katholske Kirke slet ikke nogen Orden, som gaar under dette Navn.

At den danske Regering, ifølge „Korrespondentens“ Sigende, stadig har stillet sig paa en meget anerkjendelsesværdig Maade til Katholikerne, synes os at være en Selvfølge, eftersom Katholikerne, jo dog ogsaa ere Landets Børn, forrette deres Værnepligt og betale deres Skatter saa godt, som alle andre danske Borgere, og vi indse ikke, hvad Mærkeligt eller Rosværdigt, der ligger i hin Meddelelse. Om „Kirkens Frihed er større her, end hos visse, saakaldte katholske Regeringer“, skulle vi ikke indlade os paa at drøfte nærmere; men saameget ville vi dog tilstaa, at vi her i vort Fædreland have „Frihed“ til selv at betale Alt til vore Sko-

ler og Kirker og endda Lidt til til de lutherske. Men det er jo ogsaa en „Frihed“.

Naturligvis beklage de danske Katholiker, at Danmarks Nationalhelgens Relikvier tillige med hans Kirke ikke ere i deres Eje; det fik de da ny Grund til, under deres Besøg i Odense i Anledning af den h. Knuds 800-aarige Jubilæum i 1886, ved hvilken Lejlighed Stiftsprovst Damgaards Optræden ved Helgenens Grav var alt andet end egnet til at opbygge de danske Katholiker. Heller ikke kan man vel nægte, at Sct. Knuds Kirke og saa mange andre skønne Kirker her i Landet ere opførte ved katholske Midler af vore katholske Forfædre og for katholske Efterkommere, saa de danske Katholiker, der ere Arvinger til Forfædrenes Tro, vel ogsaa nok kunde ønske at være Arvinger til Forfædrenes herlige Gudshuse. Men dette Ønskes Opfyldelse ville vi overlade til Gud, som saa meget andet, og, i fuldkommen Overensstemmelse med „Korrespondenten“, bede: „Maatte ved den hellige Knuds Forbøn Kongeriget Danmark fuldstændig blive ført tilbage i den sande Kirkes Skjød!“ Thi vi glæde os over at være Børn af denne Kirke, som Ansgar forkyndte og Knud ærede og elskede, og vi ønske Intet højere, end at alle vore Landsmænd maa blive delagtiggjorte i den samme Lykke, Glæde og Naade.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 6. Juli holdt Foreningen „Unio“ sin aarlige Skovtur, med talrig Tilslutning, saa at man fyldte 6 store Skovvogne. Som Maal for Turen havde man valgt Frederiksdal, Søllerød, Lyngby og lagt Vejen over Buddinge mellem Bagsværd og Lyngby-søerne, som navnlig udmærker sig ved sin Naturskønhed. Desværre var Turen ikke begunstiget af det

bedste Vejr, idet der ofte faldt heftige Regnbyger, som gjorde, at man ikke godt kunde foretage de paatænkte mindre Spadsereture til enkelte smukke Punkter. Efter den sidste Regnbyge mellem Søllerød og Lyngby, hvor der skulde spises til Aften, viste der sig en ualmindelig smuk, farveprægtig Regnbue som et Haabets Symbol, og den holdt Ord, thi Vejret forblev godt paa Resten af Turen. Efter Aftensmaden i Lyngby forsamlede man sig om en Bolle Punsch, og en Række Skaaler udbragtes for Foreningen, Bestyrelsen o. s. v. Den herskende muntre og animerede Stemning var et sikkert Tegn paa, at Deltagerne uagtet det uheldige Vejr havde moret sig godt paa Turen. Lidt over Kl. 10 var man atter tilbage i Hovedstaden. For Deltagelse i Turen betalte Medlemmerne kun 1 Krone, saa det var oven i Kjøbet en billig Fornøjelse.

Italien. I det moderne Italien vise Frugterne af den liberale Forvaltning sig paa alle Omraader. For nylig er Byen Roms Kommunalraad blevet opløst og den Deputerede *Finocchiora-Aprile* bleven udnævnt ifølge kgl. Forordning til Præfekt for Rom. Efter 19 Aars liberal Forvaltning har Byen Rom *210 til 215 Millioner Gjæld*, kan ikke paalægge nye Skatter, fordi Borgerne næppe ere i Stand til at aande under den gamle Skattebyrde, og under Gjæld og Slagsmaal synker Roms saa højt priste nye Æra under den italienske Stjerne i Graven. Da det *pavelige* Kommunalraad i 1870 aflagde Regnskab, fandt man et Overskud af 600,000 Lire, og dog sukkede Befolkningen ikke under Byrden af Skatter og Gjæld. Crispi har nu forberedt et Lovforslag, som skal afhjælpe Nøden, men bekæmpes heftigt af Kommunalraaderne, fordi det indrømmer Staten for vidt. gaaende Rettigheder over Kommunalforvaltningen i Rom. I et Byraadsmøde blev Crispis Forslag betegnet som en Fornedrelse af og Vold mod Hovedstaden. Der opstod mellem Regeringens Tilhængere og Modstandere i Salen et storartet Slagsmaal, som krydredes

af vilde Kampraab og gjensidige Skjældsord. *Vasallo*, Redaktør af Bladet „Don Chiscot“, kastede Redaktøren af Bladet „Capitan Fracassa“ et Blækhus i Hovedet, et Angreb, som besvaredes af Modstanderen, idet han i vildt Raseri slyngede alle de Blæk- og Sandhuse, han kunde faa fat paa, i Hovedet paa sin Modstander. *Vasallo* bliver ført ud, blødende og sort i Ansigtet som en Neger, medens en almindelig Panik griber om sig i Salen. Blækhuse og Stole fløj gennem Luften; en anden Redaktør sloges med Hertugen af *Sermoneta*. Resultatet af Byraadsmødet var, at hele Byraadet tog sin Afsked. — Ogsaa i *Neapel* have Borgmesteren og Byraadet taget deres Afsked, fordi det kommunale Budgets finansielle Forhold ere altfor ødelagte.

England. I sit nyeste Værk „*I det mørkeste Afrika*“ bekjender *Stanley*, at Tildragelserne paa Rejsen gennem Afrika, som varede i tre Aar, gjorde et saa dybt Indtryk paa ham, at han, da han i den mørkeste Time var nødsaget til ydmygt at tilstaa, at han uden Guds Hjælp og Bistand var fortabt, gjorde det Løfte i Urskovens Ensomhed, at han vilde bekjende Guds Hjælp og Naade for Menneskene. „Rundt omkring mig,“ skriver han, „herskede der Dødsstilhed; det var Midnat; jeg var svækket af Sygdom, laa henstrakt af Udmattelse paa mit Leje og plagede mig med Bekymringer for mine hvide og sorte Ledsagere, hvis Skjæbne den Gang endnu var en Hemmelighed for mig. I denne fysiske og aandelige Nød bad jeg til Gud, at han vilde give mig mine Folk tilbage. Ni Timer senere jublede vi af den højeste Glæde. Foran os Alle viste sig det røde Flag med Halvmaanen, og under dens bølgende Folder den saa længselsfuldt ventede Bagtrop.“ *Stanley* siger, at han paa denne Rejse har gjort Erfaringer, hvis Lige ikke findes i samtlige afrikanske Rejsers Annaler. At han lykkelig har overstaaet alle de uendelige Farer, derfor takker han ene og alene Guds naaderige For-

syn, som har beskyttet ham til Opnaaelsen af Guddommens egne Formaal.

Belgien. I forrige Uge døde Undervisningsministeren i det forrige Ministerium Frère, *Peter van Humbeek*. Siden Liberalismen blev styrtet (1884) har denne egentlige Bærer af *Skolekampen* i Belgien ført en Tilværelse, som ogsaa kunde vække Medlidenhed hos hans Modstandere; som Deputeret blev han skubbet til Side, ikke engang opstillet som Kandidat, efter at den pekuniære Ruin havde sluttet sig til den politiske. Han var nemlig Associé med sin Broder, som drev en Bankierforretning og tilsidst maatte lukke. Van Humbeek var det, der som *Stormester for Logen* i Bryssel sagde det store Ord, at „Katholicismen maatte begraves“. Da han ikke fik Katholicismen begravet, gav man ham Øgenavnet „*Pietje le fossoyeur*“ (Graveren lille Peter).

Schweiz. Den evangeliske Synode i Sct. Gallen har besluttet, at de protestantiske Gejstlige ogsaa tør lade *udøbte Børn* stedes til Konfirmation: „Samvittighedsfrineden fordrede dette.“ Med andre Ord ville *Hedninger* for Fremtiden kunne gaa til Alters og modtage Nadveren i den protestantiske Kirke i Schweiz! Det kan man kalde „rent Evangelium!“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Juli. 7. Søndag e. Pintse. — 14. M. Bonaventura, Biskop og Kirkelærer. — 15. Ti. Apostlenes Deling. — 16. O. Karmel-Skapular Fest. — 17. To. Alexius, Bekjender. — 18. F. Kamillus af Lellis, Bekj. — 19. L. Vincents af Paul, Bekjender.

Søndag den 20. Juli. 8. Søndag e. Pintse.

Ynglinge-Kongregationen holder Fælleskommunion Søndag den 27. Juli Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel (Stenos Gade).

Samme Dag finder Skovturen Sted, saafremt Vejrforholdene ikke ere altfor gunstige.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Br. Mandag d. 14 Juli Kl. 9 Aften (Minde-Aften om Kong Knud d. Hellige). — Sammenkomst Kl. 8, som sædvanligt paa samme Sted.

Den katholske Svendeforening agter, ligesom ifjor, at fejre sin **Stiftelsesfest** Søndag den 17. August ved Afholdelsen af en **Havefest og Bazar**. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af Dhrr. Sognegeistlige og hos Foreningens Præsæs, Hr. Pastor H. Slump.

Bekjendtgjørelse.

Paa Grund af det daarlige Vejrlig, som synes alvorlig at ville true Høsten i dette Aar, forordne vi herved, at der i Præfektorets samtlige Kirker og Kapeller forrettes kirkelige Forbønner efter den daglige saak. Skolemesse. Disse Bønner, bestaaende i et Fader vor og Hil dig, Maria, blive at forrette indtil en gunstig Forandring i Vejret indtræder.

Kjøbenhavn, d. 10. Juli 1890.

J. von Euch,
Apostol. Præfekt.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:

Til Forsvar for Sandheden. Nr. 4. Troskilderne (25 Øre).

En flink Dreng kan straks komme i Lære hos Kurvemager L. W. Madsen, Gl. Kongevej 82.

Ægtevielser

i Sct. Ansgars Kirke.

Slagter Patrik Joseph Keane og Johanna Josephine Jansson (6. April). — Blikkenslagersvend Thorvald Arthur Laurentzius Larsen og Dagmar Mathilde Nielsen (13. April). — Typograf Niels Andersen og Enanna Caroline Hagelberg (27. April). — Farver Casimir Binger og Anna Cæcilie Boklund (18. Maj). — Maskinarbejder Ole Christian Peder Olsen og Kirsten Marie Svendsen (25. Maj). — Sadelmager William Hans Egede Jensen og Anna Johanna Natalie Langner (26. Maj). — Xylograf Carl August Martin Haglund og Valborg Louise Vilhelmine Hansen (1. Juni). — Kobbersmedesvend Niels Christian Nielsen og Sophie Christiane Frederikke Jensen f. Lerche (5. Juni).

Dødstald.

2. April. Barnet Joseph Franoiscus Rutzke (8 Uger). — 27. April. Barnet Elisabeth Josephine Nielsen (8 Maaneder). — 27. April. Barnet Nielsine Andersen (3 Aar). — 26. Maj. Barnet Angela Antonie Stefani (9 Maaneder) — 6. Juni. Barnet Oda Julie Olsen (4 Maaneder). — 11. Juni. Barnet Augusta Larsen (13 Aar). — 13. Juni. Forhv. Konditor Mathias Pultera (55 Aar). — 26. Juni. Badeentrepør Philip Vilhelm Spelton (61 Aar). — 27. Juni. Barnet Irma Alexandra Marie Gianini (3 Aar).

Næstved: 27. Juni. Forhv. Kobberhändler Johan v. d. Reydt (62 Aar).

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr. 29.

Søndagen den 20. Juli.

1890.

Indhold. † Ærkeabbed Maurus Wolter. Lutherdom og Kalvinisme før og nu. Wissmann og Missionsvæsenet. Efterretninger fra Ind- og Udland.

---

† Ærkeabbed Maurus Wolter.

(født 4. Juni 1825, død 8. Juli 1890.)

Fra Klosteret *Benedikt Beuron* kommer den sørgelige Efterretning, at Ærkeabbeden *Maurus Wolter* den 8. Juli om Formiddagen er hensovet i Herren som Følge af en Underlivsbetændelse. Endnu Torsdag den 3. Juli havde den Afdøde en Audients hos Fyrsten *v. Hohenzollern*, som meddelte ham, at den preussiske Kultusminister *v. Gossler* ved sit Besøg i Klosteret med stor Tilfredsstillelse havde modtaget Oplysningerne om dets Indretning, Dagsorden og Virksomhed. Sagtens i Følge af den Overlæsselse med Arbejde, som han i de sidste Dage havde været udsat for ved Minister *v. Gosslers* Besøg, havde Spiren udviklet sig til hint Onde, den Hensovede maatte bukke under for. Straks efter det sidste Besøg hos Fyrsten, følte Ærkeabbed *Maurus* sig utilpas og maatte gaa til Sengs. Mandag den 7. Juli

syntes det dog, som om en Bedring var indtraadt i hans Tilstand, og den Syge skrev til sin Broder, Abbed *Placidus* i *Maredsous* i Belgien, at der var Haab om Bedring; desværre er denne Forhaabning ikke gaaet i Opfyldelse, og førend endnu Postkortet havde naaet sin Adresse, havde *Maurus Wolter* afsluttet sin jordiske Løbebane, for at gaa ind til sin Herres Glæde. Ved sin Abbeds Død har Beuroner-Kongregationen lidt et uerstatteligt Tab; thi kun faa Mennesker besidde i saa høj en Grad baade Organisationstalent og den Kunst at styre og lede, som den Hensovede.

Maurus Wolter var født i *Bonn*. Hans Forældre vare agtværdige Borgerfolk, som opdroge deres talrige Børn i Gudsfrygt og gode Sæder. Af hans ti Sødskende traadte tre Brødre, deriblandt den Afdøde, ind i Benediktinerordenen, en Broder ind i Jesu Selskab, en Broder er Sognepræst i Kessenich og to afdøde Brødre vare Læger. Af hans fire Søstre traadte den ene ind i et *Sacré-Coeur-Kloster*.

Maurus Wolter blev født den 4. Juni 1825. Han er altsaa bleven 65 Aar gammel. I sit Liv har han arbejdet og virket meget, overmaade meget. Han absolverede Gymnasiet i *Bonn* og studerede fra 1844 ved det den Gang ansete Universitet sammesteds fem Aar Filosofi og Theologi. I 1848 promoverede han der i det filosofiske Fakultet med Dissertationen „*de spatio et tempore*“ („om Rummet og Tiden“). 1849 traadte han ind i det ærkebiskoppelige Præsteseminarium i *Køln* og modtog i Aaret 1850 Præstevielsens h. Sakrament. Fire Aar var han derefter Rektor ved den højere Borgerskole i *Jülich* og to Aar Rektor ved *Katedral-skolen* i *Aachen*. 1856 rejste han til *Italien* og traadte i *Perugia* som *Novits* ind i Benediktinerordenen. Den 15. November 1857 aflagde han Professløfterne og blev sendt til *Klosteret Sct. Paulo* udenfor *Murene* i *Rom*. Her modnedes hos ham Planen om atter at give Benediktinerordenen nyt Liv i *Tyskland*, og han besluttede

med sine Brødre ved Rhinen at grundlægge en Benediktinerkoloni. Pave Pius IX billigede denne Plan og gav dem dertil sin apostoliske Velsignelse. Men førend Brødrene lagde Haanden paa Værket, vilde de ved en Valfart til det hellige Land ogsaa nedbede Guds Velsignelse. Paa Vejen til Jerusalem lærte de Enkefyrstinde *Katharina v. Hohenzollern* at kjende, som for Fremtiden blev Værkets Protektorinde.

Efter deres Hjemkomst fra Pilegrimsrejsen forsøgte Brødrene først at oprette et Kloster ved Nedrerhinen i Materborn ved Cleve; men de stødte paa altfor store Vanskeligheder baade i Cleve og Münster, hvorfor de atter lod denne Plan falde. Ved deres høje Velgjørerinde, Fyrstinde *Katharina v. Hohenzollerns* Mellekomst blev der tilbudt dem det forfaldne, gamle Augustinerkloster i Beuroner-Donaudalen, som saa blev sat i Stand og derpaa overgivet til dem. Paa Pinte 1863 begyndte Gudstjenesten i Klosteret, efter at Pave *Pius IX* ved en Bulle af 8. Januar 1863 havde anerkjendt den nye Kongregation. Til de tvende Brødre *Placidus* og *Maurus* (den tredie Broder var bleven tilbage i Rom) havde der kun sluttet sig *Benedikt Sauter* fra *Hohenzollern*. 1868 hævede Pave *Pius IX* Prioratet *Beuron* til et Abbedi, og den 20. September samme Aar blev Prior *Maurus* af Kardinal *Reisach* benediceret til Abbed med Ret til at bære de kirkelige Pontifikalinsignier.

Den preussiske Kulturkamp med dens Klosterlov fjærnede ogsaa den unge, smukke Blomst i Donaudalen. Regeeringspræsidenten og Overamtmanden fra *Sigmaringen* indfandt sig den 14. Oktober 1875 i Klosteret og erklærede, at det skulde være rømt inden d. 2. Decbr. Alle Modforestillinger, selv den hohenzollernske Fyrstefamilies Mellekomst, havde intet Resultat, Munkene maatte bort fra den nytyske Jordbund. Der blev ikke spurgt, om de havde gjort godt og ydet deres Medmennesker de største Tjenester; de vare katholske Munke, og det var nok til at landsforvise dem fra de-

res Fædreland. Beuroner Munkene havde først et Tilflugtssted i Servitklostret Volders ved Hall i Nærheden af Innsbruck i Tyrol, hvor de levede fire Aar, indtil de ved Kejser *Frants Joseph* af Østerrigs Gunst kunde grundlægge en ny Koloni i Stiftet *Emaus* i Prag den 1. Febr. 1880.

Beuroner-Kongregationen forplantede sig ogsaa til andre Lande. I Aaret 1872 blev det første Filialkloster grundlagt i *Maredsous* ved Namur i Belgien, hvor Abbed Maurus' Broder, *Placidus Wolter*, er Forstander, først som Prior og siden 1878 som Abbed. 1876 blev derpaa Prioratet i *Edington* ved Birmingham i England grundlagt og lidt senere Prioratet *Seckau* i Steiermark.

Efter Ophævelsen af Klosterloven turde ogsaa Abbed *Maurus* med sine Brødre vende tilbage til Donaudalen d. 21. August 1887, efter at Pave Leo XIII forinden havde udmærket ham med Titlen: *Ærkeabbed*, og det theologiske Fakultet i Tübingen med den theologiske Doktorværdighed.

Ærkeabbed *Maurus Wolter* var en Klostermand efter Guds Hjærte, from, ligefrem, ukunstlet, paalidelig og ærlig. Han var omgængelig og elskværdig, højt æret og afholdt af sine Egne og af Alle, som kjendte ham og kom i Berøring med ham. Han var i Besiddelse af stor Dannelse og fine Omgangsformer og sad inde med udstrakte Sprogkundskaber. Allerede som Student beherskede han det engelske, franske og italienske Sprog. Paa sine Undergivne udøvede han den mægtigste Indflydelse, navnlig ved sin faderlige Elskværdighed og sine begejstrede og begejstrende Foredrag, som ligefrem rev Tilhørerne med sig. Ogsaa som kirkelig Taler havde han et stort Navn. Almindelig bekjendt er den Festtale, som han holdt i Anledning af det hohenzollernske Fyrstepars Guldbryllup i Kejser *Wilhelm I.*s og mange andre Fyrsters Nærværelse. Ogsaa hans ydre Fremtoning var imponerende, navnlig naar han viste sig ifør. Insignierne paa sin Værdighed.

1886 blev han ogsaa nævnet iblandt Kandidaterne til den ledige fyrstebiskoppelige Stol i *Breslau*.

Maurus Wolter besad mange Kundskaber og en stor Lærdom. Hans Hovedværk er en ypperlig Forklaring af Salmernes Bog: „*Psallite sapienter*“, som ikke noksom kan anbefales til Alle, der ønske en dybere Forstaaelse af disse herlige af Guds Aand indgivne Sange; fire tykke Bind ere allerede udkomne, og det femte bliver for Tiden trykt hos *Herder* i Freiburg. Desforuden har han skrevet en Afhandling om Katakomberne og udgivet Gertrudisbogen og været Medarbejder ved Skriftet: „*Stimmen aus Rom*“. Til den h. Ordensstifter *Benediktus'* 1400aarige Jubilæum skrev han: „*Praecipua monasterii elementa e regula Sancti Patris Benedicti*“ (Klosterets fortrinligste Elementer efter Benedikts Regel).

Hvad *Dom Prosper Guéranger*, den afdøde Abbed af *Solesmes*, var for Benediktinerordenes Gjenfødselse i Frankrig, det har *Maurus Wolter* været for denne berømte, ældgamle Orden i Tyskland.

Han efterlader sig derfor et velsignet Minde. R. I. P.

Lutherdom og Calvinisme før og nu.

Under ovenstaaende Titel har højærv. Hr. Dr. *B. Hansen* i „*Politiken*“ for 10. Juli d. A. faaet indrykket følgende Indlæg:

I disse Dage er der af en Del protestantiske Gejstlige i høje Stillinger samt af en Lægmand udsendt en Opfordring til „Vorherres“ Venner til „at støtte Valdenserkirken i dens betydningsfulde Gjerning i Italien“. Der meddeles i den iblandt andet, at dette gamle evangeliske Kirkesamfund har sluttet sig nærmere til fransk-reformerte Menigheder i Frankrig og Italien. Ligeover-

for denne rørende Omsorg for et væsenligt reformert Kirkesamfund, som danske Protestanter i Nutiden udviser, kommer man uvilkaarlig til at udraabe: *O quæ mutatio rerum!*

Vi vil se bort fra de forskjellige mindre decente Epitheta, med hvilke Lutheranerne og de Reformerte i Reformationstiden i rundelig Maal bærede hinanden: det vilde være mindre opbyggeligt at drøfte; men vi tillader os kun at henvise til den Stilling, som den danske Lutherdoms rettroende Helt, den katholske Kirkes Udrydder, Kong *Christian den Tredje* indtog ligeoverfor de Reformerte. Denne Henviſning har desto større Værd, da den klartstiller den lutherske Guldalders Opfattelse.

I November i Aaret 1683 landede i Nærheden af Kjøbenhavn nogle Skibe, som medførte fra England omtrent 170 landflygtige Reformerte; deres Forlangende gik ud paa at turde opholde sig i Danmark. Men de blev bittert skuffede. Deres Anfører *Johan Laski*, som med Følge var rejst til *Kolding*, hvor Kong *Christian den Tredje* den Gang opholdt sig, opnaaede ved sine bønliges Henvendelser til Kongen kun at blive sendt sydpaa over Grænsen med et hundrede Daler Rejsepenge i Lommen. Thi baade Kongen og hans Hofpræster var bange for, at kalvinsk Lære paa den Maade skulde blive indsmuglet i Landet. Som det gik Afsendingen, saaledes gik det ogsaa den i Kjøbenhavn længselsfuldt ventende reformerte Skare. Midt i Vinterens Hjærte og uden Barmhjørighed, omendskjönt der fandtes mange Kvinder, Børn og affældige Oldinge iblandt dem, indskibedes de for at befordres videre til Tyskland.

Denne lille Episode af vor danske Kirkehistorie viser tilstrækkeligt, at „Opfordringen“s Undertegnede har al Grund til at slaa mindre til Lyd ved Henviſning til „Pavens og hans Tilhængeres Forfølgelse“ af de Re-

formerte i Italien. Naar man selv bor i et Glashus, er det mindre tilraadeligt at kaste Sten paa en anden.

Vi Katholiker kan sandt her i vort eget Fædreland optræde som Vidner, at vi indtil for faa Decennier siden havde mindre Luft og Frihed end Valdenserne havde det i Italien; thi naar det ifølge „Opfordringens“ Lydende allerede i 1689 blev de sidste tilladt at vende tilbage til deres Dale og generobre deres Land, (hvilket sidste Udtryk notabene er uegenligt at forstaa), saa var vi Katoliker i 1689 endnu her i Landet saa uheldige at sukke under drakoniske Straffelove. I Christian den Femtes *Danske Lov*, der blev promulgeret 1683 og hvis Bestemmelser for *Religionens* Vedkommende havde Lovkraft, lige indtil den *Danske Grundlov* blev givet 1849, hedder det saaledes: „at Munke, Jesuiter og deslige papistiske gejstlige Personer ikke under deres Livs For**tabelse** maatte lade sig finde eller opholde i Kongens Riger og Lande. Ingen maa huse dem eller give dem Lov (Tilladelse) til at fuldføre deres Ceremonier, da sligt straffes, som om de havde huset „Fredløse“. Det blev forment dem, som forfaldt til den papistiske Religion, at tage Arv. De maatte ikke bo i Kongens Riger og Lande. Havde Nogen besøgt jesuitiske Skoler, maatte hine ikke betros noget Embede i Kirke og Skole. (D. L. VI, 1, 2, 3.) Katholske Præster maatte ikke besøge Fanger eller berette nogen Dødsdømt; de maatte ikke forrette Gudstjenesten paa Landet; de maatte ikke optage Nogen i den katholske Kirke og bortsende dem til Udlandet. I Aaret 1746 havde en luthersk Pige i *Fredericia* modtaget Undervisning i den katholske Religion, var derpaa rejst til *Hamborg*, hvor hun blev optaget i Kirken. I den Anledning blev der anlagt Sag imod de to katholske Præster i *Fredericia*, *P. Ignatius Rymdick* og *P. Theodorus Haakman*, „formedelst de havde forledt en luthersk Pige til at antage den katholske Religion“. (*Wilse*: „Historie og Beskrivelse af Byen og Fæstningen *Fredericia*, 1767.) „Sagen blev

ageret for en Kommission, hvor Oberstløjtnant *Arendorf* præsiderede; Actor var Magister *Henrik Pontoppidan*“. Endvidere fortæller han: „1749, den 4. Martii, faldt Dommen i ovenmeldte Sag saaledes, at de gode Patres skulde betale 1000 Rdlr. til Fiscum, 350 Rdlr. til Kommissionen og 50 Rdlr. til Actoren, samt herefter anses for Particuliers“. Hvor vidtløftig der blev procederet i denne Proces, der havde varet mere end to Aar, kan ses af Akterne, der indeholde 2270 Pagina in Folio.

I „Opfordringen“ betegnes Italiens Omvendelse som Maalet for Valdensernes Virksomhed. Dette finde de „Opfordrende“ overmaade rosværdigt, og med synligt Velbehag fremhæves „de 50,000, som ere under Paavirkning“. Jeg skal ikke nærmere indlade mig paa at oplyse den provocerende Maade, hvorpaa dette Proselytmageri i Italien drives med Traktatpaanødning osv., jeg tager kun Agt af den usminkede Frimodighed, hvormed de Opfordrende rose deres udtalte Hensigt og opfordre til at fremme det, som paa et hængende Haar ligner Proselytmageri i et katholsk Land.

Men lad os nu se Medaillens Vrangside. Vi Katholiker have nu her i Danmark Religionsfrihed, ikke paa Grund af de protestantiske Præsters Frihedssind, men paa Grund af den politiske Frihedsstemning, der i 1848 gik igjennem Landene. Vi have benyttet denne Frihed i den beskedneste Maalestok, ved stilfærdig og fredsommelig at virke paa de faa Steder, hvor der fandtes smaa Kolonier af Katholiker; vi have derved søgt at standse det vedvarende Tab, som vor Kirke led ved de isolerede Katholikers Frafald eller Forsømmelse; vi have selvfølgelig heller ikke nægtet de protestantiske Kristne, som erkjendte vor Religions Sandhed, at gjøre Brug af Religionsfriheden og at slutte sig til os, ja vi have taget imod dem med Glæde som vore Brødre og Søstre i Kristus; — men naar vi som Landets Børn og Medlemmer af den verdens-

omfattende katholske Kirke kaldes Pavens Udsendinge, og naar der siges, at vi ville berøve vore Medborgere det rene Evangelium, saa stemple vi det, nødte som vi ere til at bruge parlamentariske Udtryk, som Farisæisme og Strøen-Sand-i-Øjnene, og opfriske i vore Landsmænds Hukommelse Pastor *Krags* Optræden i 1888 ligeoverfor „*Tyrolercirkulæret*“ og beder dem lægge Mærke til, at ogsaa denne Pastors Navn findes iblandt „Opfordringens“ Undertegnere, og mindes, at Konsekvens ikke var hans stærke Side.

En Skrivelse af Regeringskommissær Wissmann om katholske og protestantiske Missioner i Afrika.

Lauterberg a. H., 6. Juli 90

„Angaaende mine Ytringer om evangeliske Missioner i Afrika beder jeg Dem om at offentliggjøre Følgende, da det navnlig ved min nuværende Sundhedstilstand ikke er muligt for mig at besvare de mange Forespørgsler. Ogsaa indsendte Artikler, iblandt hvilke den i „*Täglicher Rundschau*“ af 3. Juli af Dr. theol. *Warneck* skrevne vidner om stor Ukyndighed til Forholdene, vilde jeg gjerne foreløbig afgjøre hermed.

Oprindelsen til alle Udviklingerne af mine Ytringer maa søges i en Underholdning med Redaktøren af Münchener „*Allgemeine Zeitung*“ og en Herre, som fra Ægypten skrev for „*Times*“. Begge Herrer have kun skjælnet mellem evangeliske og katholske Missionærer og som Følge deraf overført mine Anskuelse om de engelske Missionærer ogsaa paa de tyske, medens paa samme Tid mine Udtalelser stedse mere og mere bleve forvanskede i Bladene. Jeg konstaterer først, at mine Bebrejdelser mod Missionærerne, om at disse have udøvet

politisk Paavirkning, aldeles ikke rammer de tyske Missionærer. Hovedmomentet af min Samtale med de ovennævnte Herrer dannede *de forskjellige Missioners Værd* som nu bestaaende *Kulturfaktor* i Tysk-Østafrika. I dette Punkt fortjener udmærket Tvivl *den katholske Mission* langt Forrangen. Og jeg udtaler det som min Mening, at Aarsagen hertil ikke blot er de katholske Missioners mangeaarige Bestaaen og store Erfaring, men ogsaa deres *Ledelse*. Den katholske Kirkes Disciplin forekommer mig at være Hovedfaktoren for de romerske Missioners Resultater; den Omstændighed, at de katholske Missionærer drage ud for at virke indtil deres Livs Ende (en Hjemsendelse paa Grund af Sygdom forekommer kun yderst sjældent), og den Kjendsgjerning, at den romerske Kirkes Kultus med dens „Udvortesheder“ letterere efterlader Indtryk hos den Vilde end den evangeliske Religions tørre Former, er Grunden til de romerske Missioners langt større Resultater. Enhver, som kjender Afrikaneren eller vilde Folk overhovedet, vil give mig Ret i, at en Forstaaelse af den kristelige Kjærligheds Religion ikke kan ventes hos Folkeslag paa et saa lavt Kulturtrin, at følgelig den rigtige Vej for Missionerne maa være den, at opdrage den Vilde til et højere Væsen og saa søge at bibringe ham Forstaaelse for Religionen.

Dette tilstræbe de *romerske* Missioner, idet de følge Grundsætningen *labora et ora* (arbejd og bed), og ikke, som de *evangeliske* Missioner, det for Folkefærd paa et højere Kulturtrin passende Axiom: *ora et labora* (bed og arbejd).

Et andet yderst vigtigt Punkt for de romerske Missioners storartede Resultater er den fra mange Sider angrebne *Opkjøben af Slavebørn*. Først og fremmest er i og for sig denne Fremgangsmaade en god Gjerning, naar man betænker, hvad der ellers vilde blive af hine langt bort fra deres Hjem og fra deres Forældre bortslæbte Børn. Og dernæst muliggjør dette Kjøb specielt

for Missionerne at faa Væsner, der endnu skulle ledes og tildannes, Børn, paa en saadan Maade under deres Varetægt, at der lader sig noget gjøre med dem. Jeg kjender ingen evangelisk Mission i Ækvatorial-Østafrika, som havde et saadant Materiale for sit Arbejde til Raadighed. Selv hvor evangeliske Missionærer betalte Forældrene, for at overlade Missionærene deres Børn til Undervisning, om ogsaa kun i visse Timer, vare dog ingen Resultater at opnaa. Jeg har alene af denne Grund lært unge Missionærer at kjende, som ankomne til Afrika vare blevne bitterligt skuffede og ønskede sig tilbage til deres Hjemstavn, hvor helt andre Opgaver lovede dem et mere lønnende Arbejde. At jeg ikke blot ikke lagde de evangeliske Missioner nogen som helst Vanskelighed eller Hindring i Vejen i Østafrika, men har understøttet dem paa enhver mulig Maade, det kan jeg bevise ved Takskrivelser fra engelske og tyske Missioners Side. Men at jeg tror, disse Missioner kunde ved en rigtig Ledelse udrette uendeligt mere, og at jeg skulde ønske at vide de *whyre Summer*, som for engelske Missioners Vedkommende efter min Overbevisning ikke staa i *noget som helst* Forhold til Udbyttet, bedre anvendte, det vil jeg her og overalt gjentage. Jeg vil ikke gjerne gaa ind paa Tildragelser, som netop i det sidste Aar havde kunnet foranledige mig til at miste Interessen for de evangeliske Missioner. Yderligere Drøftelser om dette Punkt passe bedre i en Samtale med de rette Vedkommende.

Til Slutning vil jeg tillade mig at bemærke, at det er mit største Ønske, saa snart min Sundhed er gjenoprettet, at komme tilbage til de her blot overfladisk berørte Synspunkter og stille mine mangeaarige Erfaringer og Iagttagelser i Afrika til de Herrer's Raadighed, som have taget de evangeliske Missioners Organisation og Ledelse i Afrika i Haanden, kun besjælet af det Ønske, ogsaa at se vore evangeliske Missioner vokse op til velsignelsesrige Kulturfaktorer. Jeg véd, at alle

Kjendere af Afrika, Kjøbmænd, Forskere og Soldater, Tyskere, Englændere eller hvilken som helst Nation, de end tilhøre, stemme overens med mig i alle oven nævnte Punkter.

Som jeg har udtalt mig i mit sidst skrevne Værk: „Under tysk Flag tværs igjennem Afrika“, saaledes have mange andre ytret sig i samme Mening. Mange have undladt det, for ikke at blive dragne ind i en for dem ubekvem Polemik. Men jeg holder dette Standpunkt for mere end falsk; thi hvad kan der være mere velkomment for Forkæmperne for den kristelige Religions Sandhed end en Bedømmelse af deres Virksomhed fra Mænds Side, som nøje kjende dennes Mark? Og skulde selv mine Ytringer for mange Punkters Vedkommende eftertrykkelig kunne blive modbeviste, saa vilde de dog bidrage til nærmere at belyse den rigtige Vej, der fører til Maalet. Jeg er foreløbig ude af Stand til at gaa nærmere ind paa dette Thema og beder derfor at opsætte yderligere Drøftelser eller at indsende dem til Pastor *Diestelkamp* i *Berlin*, med hvem jeg haaber at træde i Forbindelse, saa snart min Sundhed atter er gjenoprettet.

v. *Wissmann*.

Ovenstaaende Brev har Major v. *Wissmann* skrevet til *Berlinerbladet* „*Post*“. Den tyske Rigskommissær for Østafrika tilstaar altsaa, at de katholske Missioner have *Forrangen* og *yde mere* end de protestantiske Missioner, selv om han *ikke* fornægter sit protestantiske Standpunkt. Saaledes kan det ogsaa forklares, at han kun fra *ydre* Synspunkter betragter de katholske Missioners storartede Virksomhed, som *alene* staar i de vilde Nationers Tjeneste, at han kun søger en Forklaring i den katholske Kirkes *Disciplin* og *Kultus*. Kjendte Major v. *Wissmann* den katholske Kirkes *indre* Væsen, havde han et Begreb om, hvad *Kyskheds-*

Fattigdoms- og Lydigheds-Løftet vil sige og indeholder i sig hos de katholske Ordenssamfund, saa vilde han faa en langt højere Opfattelse af vore Missioners Virksomhed i Østafrika, og saa ogsaa fatte, hvorfor de protestantiske Missioner *overalt* i fremmede Lande kunne fremvise *mindre gunstige Resultater*.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

London. Den schweitziske Nationalraad Dr. *Decurtius* har skrevet en udmærket Bog om det „Internationale Arbejderværn“, og blandt andet ogsaa sendt Kardinal-Ærkebiskop *Manning* et Exemplar. Af Kardinalens udførlige Tak- og Svarskrivelse, hvori han forsikrer, at han har læst Værket med speciel Glæde, ser man atter, hvor dyb Forstaaelse den gamle Kardinal har for det vigtigste Tidsspørgsmaal og hvor varmt hans Hjærte stadig slaar for alle de Arbejdendes Interesser.

„Naar jeg ikke tager fejl,“ skriver Kardinal *Manning* til Forfatteren, „er De den *Første*, som har fremstillet for det europæiske Publikum Samvittighed de Millioners Stilling, hvis Liv alene er Arbejde. Alle politiske og diplomatiske Spørgsmaal træde tilbage for de Spørgsmaal, som De har behandlet, d. e. *Kvindernes og Børnenes Arbejde, Søndagsarbejdet og Arbejdstiden*. Hidtil ordnes disse Spørgsmaal efter den *Profit*, som Kapitalisterne ønske at opnaa, og efter den billige Produktion.“ For flere Aar tilbage har man nu en Gang anklaget Kardinalen for at være en *daarlig* Nationaløkonom, fordi han forsvarede det Standpunkt, at *de gifte Kvinder og Mødre*, som ved den ægteskabelige Kontrakt forpligtede sig til at grundlægge en Familie og opdrage deres Børn, havde hverken Ret eller Magt til at binde sig ved Kontrakt for saa og saa mange

Timer daglig, idet de derved forsømte den første Forpligtelse, de havde indgaaet, deres Pligt nemlig som Hustruer og Mødre. En saadan Kontrakt var i sig selv ulovlig eller ugyldig. I det Kardinalen kommer tilbage til denne sin Udtalelse, betoner han, at *Decurtius* saare klart har bevist denne *store Sædelighedslov* i sin Bog, en Lov, uden hvilken vi vilde have en Horde eller Bande i Stedet for et Folk. „Uden husligt Liv i Hjemmet gives der ingen Nation!“ Paa samme Maade forholder det sig med *Mændene*. Derefter fortsætter Kardinalen: „Saa længe *Arbejdstiden* kun bestemmes efter Arbejdsgiverens Vinding, kan ingen Arbejder glæde sig ved en menneskeværdig Eksistens. Den fattigste Arbejder trænger lige saa godt som den rige og dannede Mand til flere Timer, i hvilke han kan uddanne sin Aand, og har han ikke denne Tid til sin Raadighed, saa er han nedværdiget til en *Maskine* eller et *Lastdyr*. Hvilket Folk ville de Mænd danne, som befinde sig i en saadan Stilling? Af hvad Beskaffenhed kan det huslige, sociale eller politiske Liv, som saadanne Mænd maa føre, være? Og dog føre de sidste 50 Aars Individualisme og Statsøkonomi os netop derhen.“ Meget sandt! I Virkeligheden omfatter Statsøkonomien alt, hvad der angaar et Folks almindelige Velstand. Den omfatter, begrænder og ordner alle deres Interesser og Virksomheder, som danne et Samfund; den ordner dem ved Moralloven, som er baade en naturlig og en guddommelig Lov. Kardinalen fordrer derfor, at fremfor Alt skulle de Grundsætninger opretholdes, som *beherske* det menneskelige Liv, — Spørgsmaalet, at vide, hvor man kjøber billigere, er sekundært og underordnet. I Slutningen af Kardinalens Skrivelse til den schweitziske Nationalraad skriver Manning: „Dette er Spørgsmaal, som De har fremlagt for Europas offentlige Samvittighed, og i denne Henseende staa *Leo XIII* og *den tyske Kejser* paa Deres Side. Jeg haaber, at disse Millioner af vore Brødre,

som sukke under Byrden af et Arbejde, der drives indtil Yderlighed, ville opleve en Forbedring af deres Vilkaar.“

Ligesom Kardinalen er en Ven af Arbejderne, saaledes er han ogsaa en varm Ven af *Irlænderne*, thi disse blive ikke alene i politisk Henseende, men næsten i en endnu højere Grad i social Henseende udbyttede af deres Undertrykkere. Vi ville saaledes ogsaa omtale, at Kardinalen, da en *Deputation af Irlændere* for nylig bragte ham Lykønskninger i Anledning af hans Jubilæum, udtalte sin inderligste Sympathi for Irlands Sag: Irlands Jordbund, saa vel som Landets indre Styrelse maatte snart igjen tilhøre den grønne Ø's egne Sønner. Maatte dette Ønske gaa i Opfyldelse, og det vil det, saafremt den Fortrøstning stadfæster sig, som *Parnell* for nylig udtalte i Anledning af et Festmaal, som hans Parti foranstaltede til Ære for hans Fødselsdag i Westminster Palace-Hotel, nemlig at Irland snart vilde staa ved Maalet for sine Ønsker: *Gjenoprettelsen af et irsk Parlament i Dublin*. De næste Valg vilde uden Tvivl atter bringe *Gladstone* til Statsroret, og hans Geni vilde være den Opgave voksen, at løse det irske Spørgsmaal ved at skjænke Irland Selvstændighed. Hans Parti vilde kun virke for Irland, det vilde hverken skade *England* eller løsrive sig fra det.

Berlin. Major *Wissmanns* Dom over *det protestantiske Missionsvæsen i Ostafrika*, som „Allgemeine Zeitung“ offentliggjorde, og som paa en saa rosende Maade anerkjender de katholske Missionærers Virksomhed, har bragt Ærgrelse over det protestantiske „Reichsbote“, men ikke desto mindre maa Bladet dog stadfæste Dommen og skrive: „Navnlige er det værd at lægge Mærke til de tilsyneladende overmaade haarde Domme over de evangeliske Missionærer, men vi maa konstatere, hvad et fremragende Medlem af *Wissmanns* Forvaltnings-Generalstab i Afrika personlig bekræftede, at de tyske evangeliske Missionærer paa mange Maader beredte dem utaalelige Vanskeligheder ved Mangel paa Takt og Hensyntagen overfor den tyske Forvaltnings Ønsker.

Ogsaa denne Herre, en positiv evangelisk Kristen og Søn af et fornemt, positiv evangelisk Hjem, bekræftede, at det i denne Henseende saa langt bedre ud i de katholske Missioner og at Forvaltningen ingen Vanskeligheder mødte fra deres Side. De opnaaede ogsaa langt større Resultater blandt Hedningerne, fordi de bedre forstode, at læmpe sig efter Hedningernes Tankegang, Skikke og Sæder og at yde dem Noget baade for Øjet og Øret i Afholdelsen af Gudstjenesten, medens den evangeliske Missionær kun vilde virke ved Prædikenens Ord.“

Rom. For nylig vidste Bladene at fortælle, at Pave *Leo XIII* var bleven forgiven ved Nydelsen af daarlige Asperges. Det Hele var imidlertid Opspind. Paven har hverken nydt Asperges eller er bleven forgiven. Den 80-aarige Olding er fuldstændig rask.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Juli. 8. Søndag e. Pintse. — 21. M. Henrik, Kejser og Bekj. — 22. Ti. Maria Magdalena, Bodfærdig. — 23. O. Apollinaris, Biskop og Mart. — 24. To. Ferialdag. — 25. F. Jakobus, Apostel. — 26. L. Anna, den h. Jomfrus Moder.
Søndag den 27. Juli. 9. Søndag e. Pintse.

Vincentforeningen. I Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest (d. 19. Js.) holde Konferentsernes Medlemmer Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke Søndag den 20. Juli Kl. 8. — Samme Dag holdes om Aftenen Kl. 7 Generalmøde i Lokalet, Frederiksberg Allé 15, hvortil ogsaa samtlige bidragydende Medlemmer indbydes.

Ynglinge-Kongregationen holder Fælleskommunion Søndag den 27. Juli Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel (Stenos Gade).
 Samme Dag finder Skovturen Sted, saafremt Vejrforholdene ikke ere altfor ugunstige. Indmeldelse til Turen sker hos Hr. V. Günther, (Nørre Allé 11).

Den katholske Svendeforening agter, ligesom ifjor, at fejre sin Stiftelsesfest Søndag den 17. August ved Afholdelsen af en **Havefest og Bazar.** Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af Dhrr. Sognejeftlige og hos Foreningens Præses, Hr. Pastor H. Slump.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn (Gothersgade 49) og i alle Boglader faas:
Til Forsvar for Sandheden. Nr. 5. Kirkemøderne (25 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 30.

Søndagen den 27. Juli.

1890.

Indhold. Den bedste Maade at omvende Hedninger paa. Firmureriet i Sandhedens Lys. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Den bedste Maade at omvende Hedninger paa.

Der er udbrudt en hæftig Avisfejde om Spørgsmaalet, paa hvilken Maade man bedst fører Hedningerne til et sædeligt ordnet, kristeligt Liv. Selv Hr. Major *v. Wissmann*, som med saa gode Resultater har ført Sværdet i Afrika, har maattet gribe til Pennen for at gjøre det klart for forskjellige protestantiske Lærere, at *deres* Missionærer endnu kunne lære meget af de katholske Missioner i Østafrika.

I *Mariannahill-Kalenderen* for 1889 skildrede Abbeden, Pater *Franz*, Trapist-Missionen i *Natal* i Syd-Afrika iblandt *Kafferne*. *P. Franz's* Skildringer *stadfæste fuldtud Wissmanns* Anskuelse om den katholske Missionspraxis' Fortrin. Opdragelsen ved Arbejdet ere Trappisterne med ganske særlig Resultat i Stand til at give, fordi deres Ordensregel forpligter dem til Arbejde, og samtlige Arbejder i et Trappistkloster fra de sædvan-

ligste Haandteringer indtil Broslagning og Maskinbygning blive drevne regelret af selve Medlemmerne. Da Trap-pisterne paa et dertil egnet Sted havde erhvervet sig et betydeligt Grundareal, indrettede de først de nødven-digste Beboelsesrum og et Sted til at holde Gudstjene-ste paa; derpaa gave de sig lige straks til at anlægge Landeveje; Klipper bleve huggede igjennem, der bleve slaaede Broer over Floder og anlagt en Kunstvej til den nærmeste By og Jærnbystation, uden først at kræve en Hjælp af de i Nærheden Boende eller af Kommunen. Saa begyndte de paa at oprette Værk-steder og Skoler.

I Skolen og paa Værkstederne kom der nærmest blot nogle, tildels forsømte unge Mennesker, Børn af indvandrede Hvide, som bleve uddannede i Skrædder-, Skomager-, Murer-, Tømmer-, Snedker-, og Smedehaand-værket.

Vi lade nu P. Franz selv fortælle videre: „Efter at disse Ting vare gaaede for sig og havde givet Kaf-ferne Lejlighed til at danne sig en Mening om, hvad disse Ynglinge kunde blive til i Skolen og paa Værk-stederne, holdt jeg det for hensigtsvarende ogsaa at se mig om efter en kaffrisk Lærer, og jeg fandt en saa-dan i en ung Mand, som, født i Basutolandet, i sin tid-ligste Ungdom var bleven Kristen og ved Siden af sit Kaffermaal ogsaa tilstrækkeligt godt talte Engelsk. Han fik sin fulde Forplejning hos os og 2 Lstr. (36 Kroner) om Maaneden. Til Gjængæld skulde han holde Skole, katechesere Store og Smaa paa Søn- og Fest-dagene, fra Tid til anden besøge Kafferne i deres Kraals og lære vore unge Brødre det kaffriske Sprog. Samtidig havde vi bygget et Sidekapel for Kafferne, baade for Mænd og Kvinder, hvorfra de kunde se vor Gudstjeneste og høre vor Sang. Efter at nu ogsaa Kvinder (selvforstaaeligt bag Gittret) havde faaet Ad-gang, gik det rask gjennem Kafferbygderne med den kvindelige ejendommelige Telegraftraad — jeg mener

Kvindetungen. Efter Højmessen bleve de førte ind i et særligt dertil bygget aabent Skur, hvor den unge Katekist, Hr. Benjamin, forklarede dem, hvorfor Vorherre var kommen til Bethlehem og Trappisterne til Natal. Det maatte ikke blot Mændene, men ogsaa Kvinderne vide; thi disse maa være gjennemtrængte deraf, naar en Familie skal blive omvendt. Har jeg end vundet alle en Kafferkraals Beboere, men ikke Kvinderne, saa er Hedenskabet endnu ikke udryddet af den, men det vokser atter, som Bendelormen, saa længe dens Hoved endnu bliver tilbage. Det var nu en vigtig Tildragelse i alle Kafferbygder, at Inkos'en (den store Herre fra Mariannahill) dog ikke er fuld saa tyrannisk som en Pascha, hvad de havde ment. De betragtede det som en overordentlig Gunst, at ogsaa de turde komme til Klostret, træde ind i Kirken og i Prædikeskuret. Rigtignok turde de endnu ikke opholde sig i Klostret; de maatte have det nødvendigste Tøj paa og efter endt Gudstjeneste lige straks rømme Pladsen. Endnu en anden Omstændighed forsonede Kvinderne. Da vi holdt Kartoffelhøsten, ansaa vi det for bedre at lade dette tidrøvende Arbejde udføre af Kvinder og Børn. Vi akkorderede om Arbejdet saaledes at enhver Kvinde og ethvert Barn daglig kunde fortjene en Shilling. Disse Shillinge vare dem midt om Vinteren, hvor der ellers ikke var noget at fortjene, til stor Nytte, de kunde nu atter købe Sukker og Brød, deres Yndlingsnydelser. Men den vigtigste Tildragelse var en Kafferhøvdings Besøg i vort Kloster. Vor Mr. Benjamin, den kaffriske Lærer, havde lejlighedsvis indbudt ham til en Visit. Svaret paa denne Indbydelse var en Høvding værdigt. Han vilde komme, sagde han, naar der var Kjød, Kaffe og Vin. Han holdt Ord og havde flere Ledsagere med sig. Man havde beværtet ham i Skoleværelset og tilmed med alle hans Yndlingsretter: Kjød, Vin og Kaffe. Det var i Forhold til hans Omfang ingen Umaadeholdenhed, naar

han straks spiste omtrent ligesaa meget som tre andre Mennesker, thi han havde et Par Herkulesskuldre.

Man ledede Samtalen iblandt andet ogsaa henderpaa, om han ikke vilde sende sine Sønner til vort Vaisenhus. Dertil vilde han ikke sige Ja; men at sende dem i Skolen, var hans Ønske. Forskjellen bestaar nemlig deri, at hine Børn, som kun besøge Skolen, hver Dag vende tilbage til deres Kraals og overnatte der, medens de andre, som ere optagne i vort Vaisenhus, Dag og Nat blive hos os, og ikke blot blive underviste, men ogsaa opdragede af os. Vaisenhusbørnene lære at arbejde hos os, Haandværk og Markarbejder; de andre gaa bort efter Skolen. Uden Arbejde ere de jo kun halve Mennesker, og iblandt de Indfødte i Kraalerne se de daglig alt Slet og blive ikke af med deres gamle onde Vaner. Jeg tror, det er ogsaa Hovedgrunden til at de hidtidige Kafferskoler have saa ubetydelige Resultater at opvise. Dette lille Folk kjender endnu meget for lidt til Arbejdets Velgjerning.

Jeg gjorde derfor Høvdingen det Forslag at føre ham omkring i Klostret og i Værkstederne og at vise ham, hvad vi gjøre og hvad vi lære Drengene. Efter at være gaaet igjennem et Par Værksteder og at have set, hvad de fleste Drengene allerede var i Stand til at lave, tabte han fuldstændig Mælet; kun med sine Hænder og udstrakte Arme gav han Tegn paa sin Forbauselse, med Stønnen og Sukken lod han sin Forundring have sit Løb. Og efter at han var traadt ud af Trykkeriet, erklærede han uden videre Anledning: nu vilde han ogsaa sende sine Drengene, for at vi skulde lære dem saadanne Ting, Dag og Nat, altsaa til Vaisenhuset. Da jeg saa endnu viste ham, hvorledes Drengene hos os sove i Senge og ikke paa Jorden, hvorledes hver havde dobbelt, linned Sengetøj, og hvad de fik at spise, sundt Brød, Kafferbørnernes Yndlingsspise, da jeg endelig viste ham, hvorledes vort Kvæg blev fodret med Kartofler, hvorledes baade Ungkvæget og det

fuldvoksne fik Halm at ligge paa og Tag over Hovedet, og hvorledes vore Stalde vare meget kostbarere end Kaffernes Kraals; sagde han: „Det er nok for mig; jeg kan ikke begribe det.“ Et Par Dage derefter sendte han to Drengene, en Slægtning og Arveprinsen. Siden den Tid ere begge Drengene hos os og opføre sig godt. Men ogsaa andre Kaffere synes at have forandret deres Sindelag. Tidligere sagde de: Vi behøve ingen Snedker, ingen Smed og ingen Tømrer til vort Hus, og den hvide Mand betaler os intet for slige Arbejder. Nu have allerede Mange meldt sig til Vaisenhuset. For Tiden have vi der hundrede Børn.

Endnu en Bevægelse af en anden Art er opstaaet iblandt Kafferne. Efterat de havde indset Skolebesøgets og Kirkens Velgjerning, vilde alle bo saa nært som muligt ved os, og bade os derfor om at opkjøbe et muligt stort Jordareal omkring vort Kloster, for at de som vore Forpagtere kunde komme paa Klosterjorden. At lade Kafferne komme ind paa vor Grundbesiddelse, anser jeg for højst ønskeligt; thi naar de leve paa vort Klosters Grund, saa have vi meget mere Indflydelse paa deres Civilisering og Omvendelse.

Jeg mener fuldt og fast, at denne af mig foreslaede Vej er den eneste, for i kort Tid at danne Grundstokken til en katholsk Kaffermenighed.

Kun at prædike, fører ikke til Maalet; man maa først lære Kafferne andre Ting; man maa klæde dem paa som smaa Børn; man maa lære dem at spise med Ske og ikke med Fingrene; man maa lære dem at arbejde; man maa lære dem at bo i menneskelige Huse, følgelig ogsaa at gaa, som det passer sig for et Menneske, opret ind og ud, og ikke som en Hund at krybe ind og ud paa alle fire, og endelig maa vi have dem paa vor Klostergrund, som ogsaa Plejeforældre tage det fremmede Vaisenbarn i deres Hus, naar de ville opdrage det efter deres Ide.

I Japan og i Kina kan en Missionær maaske im-

ponere, naar han træder op i Silkedragten og med store Gulduhrkjæder, og det er der nødvendigt; men det gjælder ikke hos Kafferne. Men en Mand med megen Jord og mange Kreaturer, med stort Folkehold og vidtløftige Boliger, han gjælder hos dem for at være en stor Mand, om han end som Trappisterne gaar barfodet, nyder tarvelig Kost og beskjæftiger sig med de laveste Jordarbejder“.

Af P. Franz's Skrift lod der sig endnu fremdrage mange andre interessante Steder, der belyse den katolske Kirkes højtidelige Ceremoniels Virkning paa Hedningernes Gemyter. Hr. Major v. Wissmann taler om „Udvortesheder“, for ikke at støde an hos protestantiske Ivrrere; men han underkjender aldeles Ceremoniernes høje Værd til at opbygge Gemyter, som endnu ikke ere vante til det Abstrakte. P. Franz gjorde Gang efter anden Daabshandlingen til en stor Festlighed; højtidelige Processioner baade af hvide og sorte Kristne imellem hinanden til Tegn paa Ligeberettigelse, Gudstjeneste med Sang og Musik, saa fælles Festmaal-tid. Ogsaa ellers bleve lejlighedsvis Folkefester og Skolefester foranstaltede, ved hvilke Klosters Elever offentlig skænkede deres Paarørende Frembringelser af deres Haandværk; ligeledes bleve saa en større Mængde Klædningsstykker fordelte iblandt Folket.

Man ser, at Major v. Wissmann og Trappistabbeden P. Franz ved deres Erfaringer i Afrika ere komne til det selvsamme Resultat.

Dr. H.

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Haand.

Af Dr. *B. Hansen.*

A. Dets Organisation og Forfatning.

Det er en ejendommelig, Frimureriet overordentlig til Pas kommende og dets hemmelige Gjøren og Laden i høj Grad fremmede Kjendsgjerning, at der saavel blandt de dannede som iblandt de udannede Stænder og Samfundsklasser hersker en meget stor Uvidenhed om Frimureriets egentlige Væsen og sidste Maal. De Færreste turde være i Stand til at give et ogsaa kun halvvejs rigtigt, virkelig sandt og tilstrækkeligt Svar paa et det angaaende Spørgsmaal. Enten ere Folks Anskuelse om Frimureriet taagede, eller helt falske eller for gunstige. Den ene taler den anden efter Munden, og faa ere hine, som have gjort dette yderst vigtige Spørgsmaal til Gjenstand for et indgaaende, alvorligt Studium, som bygger sin Grundvold paa historiske Kilder og unægtelige Kjendsgjerninger. I de fleste Tilfælde har Folk hentet deres „Visdom“ angaaende dette hemmelige Selskab i deres „Livsorgan“ eller paa Caféen, eller, naar det kommer højt, i en eller anden tvivlsom lille Brochure, som godt kunde være trykt hos Strandberg, eller hvem ved, maaske i Brockhaus' Konversationsleksikon. Ingen er det kjærere end selve Frimureriet. Det drager den største Nytte af denne Uvidenhed, som, angaaende det, er Mode. Thi hvo, som virkelig kjender Frimureriet, kan ikke elske det, ikke forsvare det, ikke høre til det. Mindst er det, som vi snart ville se, kjendt og gennemskuet af selve Frimurerne af de lavere Grader. Derfor føle de sig dybt fornærmede, holde de deres Samfund for haardt krænket, saasnart man fotograferer det som det virke-

lig er, og raabe Død og Dom over de formentlige Bagvaskelser imod deres Brødre. Da den berømte, forrige Frimurer *Leo Taxil* for nogle Aar siden offentliggjorde sit i Hundredetusinde Eksemplarer udbredte, epokegjørende Værk imod Frimureriet, der ved de uhørte Afsløringer, som bleve gjorte ved lutter Dokumenters og Bevisers Haand, som en Sprængbombe slog ned iblandt de forbløffede Frimurere, da traadte der mange Frimurere ligestraks ud af Logen, efterat de havde læst disse unægtelige Skildringer af Frimureriet og erkjendt dets Grundsætningers og Planers hele Forkastelighed. Skjønt Medlemmer af Logen, havde de hidtil simpelthen slet intet vidst om alt det, som er Frimureriets sande Kjærne og Stjerne. De vare slet og ret Bedragne.

Fordi altsaa Uvidenheden om dette Frimureriets hemmelige Selskab er saa stor og saa udbredt i samtlige Samfundsklasser, fra de højeste til de laveste, maa vi for muligt at sprede dens Mørke, lidt mere indgaaende tage Frimureriet under Behandling og først og fremmest begynde med at offentliggjøre dets Daabsattest.

Hvor gammelt er da Frimureriet, hvorfra stammer det? Historien melder os, at det i Aaret 1717 tog sin Begyndelse i England, for derfra hurtigt at udbrede sig til Frankrig (1725), Spanien (1728), Nederlandene (1731), Tyskland (1733) og Sverrig (1736). Ligeoverfor disse historiske Kjendsgjerninger holde endnu en meget stor Del af Frimurerne den Dag i Dag fast ved Ammefortællingen om, at det er fra Arilds Tid og kan følges til den vise Kong Salomon, ja selv til Brodermorderen Kain. *)

Det er en Haan imod Historien, for at kunne om-

---

*) „Der stille Krieg gegen Thron und Altar“. Nach Dokumenten von P. Pachtler S. 23. 2. Aufl.; endvidere Leo Taxil: Die drei Punkte-Brüder“. 2. Bd. S. 361.; Kirchenlexikon von Wetzer und Welte. 2. Aufl. S. 1970.

give sig med en ældgammel Oprindelses Glans og et upaalideligt Hemmelighedskræmmeri for desto bedre at fange indskrænkede Hoveder.

Frimureriet inddeles i enkelte Systemer og disse i forskellige Grader. Man taler om et svensk System, som bruges i Sverrig, her i Danmark og i den store Landsloge i Berlin og har ni (9) Grader. Endvidere gives der et irsk System med 15 Grader og ægyptiske Systemer med 90 til 99 Grader. I Tyskland, Ungarn, Belgien, Schweitz, Frankrig, Italien o. s. v., fremhersker særligt det gammelskottiske System med 33 Grader. Dets tre første Grader „Lærlinge, Svende, Mestre“ ere fælles for alle andre Systemer og kaldes de lavere eller symbolske Grader (det blaa eller Johannes Frimureri) i vigtig Modsætning til de saakaldte Højgrader. De lavere Grader, til hvilke det overvejende Flertal af Frimurerne høre, danne saa at sige kun det første Trin og Forskolen til det egentlige maalbevidste, indviede, højere Frimureri. I de lavere Grader er den store Hob, hin Masse af hvilken efter grundig Iagttagen og Prøven de mest egnede, mest forslagne og tilforladeligste Hoveder søges ud og hentes frem til de højere Grader. De lavere Graders Medlemmer benyttes og udnyttes til de nødvendige Pengebidrag, til Udbredelsen af liberale, fremskridtlig frimureriske Ideer og Grundsætninger, til Opdriven af nye Medlemmer, til Valgmanøvrer og Agitationer i Logens Mening og Interesse, for saa vidt som og saa meget som de vise sig egnede og tilforladelige. Om de egentlige Maal, om Frimurerordenens sande Væsen, vide de simpelthen intet; de blive aldeles ikke indviede i dens sande Planer. Alt dette er forbeholdt for Højgraderne. Først der og kun der blive Ordenens egentlige Planer og Maal afslørede; kun i Højgraderne findes de egentligt Indviede. Højgraderne begynde med den fjerde Grad. En af de hemmeligste, men ogsaa allervigtigste Grader er den 18de Grad, som kaldes: „Ridder af

Rosenkorset“. I den begynder allerede Oprøret imod Gud. I den 18de Grads „Katechismus“ — hver Grad har nemlig sine „Lærdomme“ trykt sammenstillede i den saakaldte „Katechismus“ for det Meste i sindbil- ledlig, skjult Sprog — staar der Sætninger, som aabent tage Stilling imod Troen. Der staar (læs Taxil S. 248) følgende Udgydelse: „At tro en Ting, som man ikke begriber, er uværdigt for et fornuftigt Væsen“. Nu vide vi, dermed er enhver kristelig (overnaturlig) Tro dømt som Ufornuft.

Andre Sætninger, som træffe den kristelige Tro i Hjærtet, ville vi senerehen støde paa.

Saa højtstaaende og betydningsfuld den 18de Grad er, ere dens Medlemmer dog endnu langt fra de fuld- komment indviede. Den fuldkomne Indvielse i alle Or- denens Hemmeligheder og i dens sande Væsen begyn- der først med den 30te Grad, som kaldes: „Ridder Kadosch“, i hvilken, som den senere Anførelse af Do- kumenter vil bevise, Oprør mod al og enhver Øvrighed danner Brændpunktet. I og med den 30te Grad bliver hele Frimureriets Hemmelighed afsløret. De følgende tre, over „Kadosch“ staaende, Grader kunne altsaa ikke bringe flere yderligere Afsløringer; i disse trede aller- sidste Graders Medlemmers Hænder hviler meget mere Ordenens øverste Ledelse, hvorfor de ogsaa kaldes Ad- ministrations- eller Forvaltningsgrader. Vi maa allerede nu — senere komme vi jo med udførlige Bevisdoku- menter — anføre nogle Sætninger af „Kadosch-Kate- chismen“ (Katechismen for den 30te Grad). Der staar (l. Taxil II. B. S. 302): „Jeg sværger med alle Midler, selv med Opofring af mit Liv, at bistaa hin Broder, som paa Grund af sine religiøse Meninger, paa Grund af sin Troskab imod Frihedens Sag, paa Grund af sine politiske Anskuelser eller paa Grund af sin Stilling i Frimurer-Hierarkiet havde at lide Angreb eller Forføl- gelse. Og for at bekræfte alle disse Løfter, som jeg har aflagt for Kadosch-Ridderens Alter, saa træder

jeg Kongekronen med Fødder“. Endvidere hedder det der: „Hvilke ere Kadoschernes uforsonlige Fjender? De Regerendes Despotismus, de Priviligeredes Undertrykkelsessystem og Præsternes Tyranni, disse Menneskefrihedens, den frie Forsknings og Samvittighedsfrihedens infame Mordere“. Det klinger allerede noget „ugemytligt“ og dog staa vi først ved Begyndelsen af vore „Afløringer“, som endnu ville drage mangt og meget af Frimureriets for saa mange Folk saa dunkle Skjød frem for Dagens Lys.

Vi have sagt og delvis nu allerede bevist, at Frimureriets egentlige Maal og Hemmeligheder først og kun afsløres i Højgraderne. Denne Kjendsgjerning er en Torn i Øjet paa de sædvanlige Frimurere af de lavere Grader. De føle sig tilsidesatte som de „Uindviede“ og trættes paa Grund af denne Tilsidesættelse og Ringegagt ikke sjældent med de højere Grader, og denne indre Tvist have vi mangen en værdifuld Afløring at takke for. Thi der undslipper saaledes i Vredens og i Kampens Iver mangt ellers dybt gjemt Ord og velforvaret Hemmelighed.

Men for selve Højgraderne er dette Kjendskab til deres mørke Planer og virkelig Indviethed i Frimureriets Væsen og Hemmeligheder højst ubehageligt, og de ville for enhver Pris nægte Alt. Derfor paastaa de kjækt, at Højgraderne ere ligesaa ufarlige som de lavere Klasser og ikke besidde nogen større Viden eller have noget andet Maal end disse, det beviser den Omstændighed, at vi selv optage de Fyrster og kronede Hoveder, som træde ind i Logen, i de højeste Grader. Følgelig, saaledes lyder Slutningen, kunne disse dog selvforstaaeligt slet ikke føre noget Farligt imod Øvrigheden i Skjoldet. Dog saa fuld Højgradernes Brødre i dette Punkt end tage Munden, ville vi dog tillade os ikke at gaa paa den Limpind. Thi Frimurerne give til slige fyrstelige Personligheder simpelthen de højere Graders Titel og Udmærkelse og omgive dem med alle disses Æres-

bevisninger og beregnede Udvortesheder, men den vedkommende Fyrste eller Prinds eller Konge eller Kejser erfarer aldeles intet om Pagtens hemmelige Lærdomme og Maal. Med andre Ord: den tomme Skal — de højeste Graders Titel og Navn og Æresbevisninger faar han fuldtud, men deres indre Kjærne, de højeste Graders Hemmeligheder og Planer, erfarer han aldrig. Udvortes og efter Skindet ere de altsaa iblandt Logens Højeste, men i Sandhed staa de — fraset fra Æresbevisningerne og Titlen og Udmærkelserne — paa lige Trin med de sædvanlige Mürere, hvad Indvielsen i Hemmelighederne angaar. Ja, man overgiver dem selv Højgradernes Statuter og Katekismer eller Ritualer, men *Robinson* siger: Frimurerne bruge alt efter Omstændighederne forskellige Ritualer, iblandt hvilke der gives saadanne, hvori alt, hvad der støder an imod Religion og Regering, er udeladt. (Sml. A. Neut: *La Francmaçonnerie soumise* II, 38), og Br.: Schuermans tilstaar i en i Bryssel holdt Tale: „Vi, som kjende næsten alle Højgraderne, vi vide ogsaa, at der i nogle af disse forekomme slige Grund-sætninger, at Regeringerne aldrig vilde taale det, at man offentligt talte derom.“ (Læs Pachtler: *Der stille Krieg gegen Thron und Altar*, S. 11.) Og — vi maa paa Grund af Sagens Vigtighed ophobe Beviserne — Br.: Dr. Werdt, Mester af Stolen, siger: „Kun faa ere de Vidende, som formaa at forstaa Pagtens Hemmeligheder. Ikke Graden, ikke Logeembedet afgjør. Det synlige Hoved er ikke altid Ordenens sande Hoved.“ I det officielle Ritual hos Frimurerne „*Thuileur*“ staar der ordret: „Denne Grad, nemlig den tredivte (altsaa hin Grad, som indeholder den hele Fylde af Pagtens virkelige Hemmeligheder og Planer), denne Grad bliver *hyppigt* givet udenfor den skotske Ritus (som blot Æresgrad for dem, der skulle skuffes), man optæller omtrent otte forskellige Underafdelinger af den, alt eftersom det Øjemed og Maal, som man sætter sig, bliver udtrykt mere eller mindre klart.“ (Pachtler: *Der stille*

Krieg gegen Thron und Altar, S. 217.) Saaledes havde f. Eks. den belgiske Kønige Leopold I vel hvad Navnet, men ikke hvad Sagen og Virkeligheden angaar, den 30te Grad, og som det gik ham, saaledes gik og gaar det de andre kronede Hoveder, som uden at kjende Frimureriets sande Maal træde ind i det i den store Vildfarelse, at det var et Selskab, som stræbte efter alt Ædelt og Godt. Ligesaa lidt altsaa som en Muhamedaner ved at betræde et kristeligt Gudshus allerede bliver indviet i den kristelige Troes Hemmeligheder, ligesaa lidt bliver en Fyrste ved Højtidelighederne ved hans Optagelse i de højeste Grader, en indviet Frimurer.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Bergen. Til „*Sct. Olaf*“ skrives der fra Bergen: Under den kejserlig tyske Eskadres Ophold hersteds overværede de ombordværende Katholiker i Søndags den h. Messe i to Afdelinger paa 120 og 130 Mand. Det var gribende at se disse unge Gaster fylde Kirkens Gulv og ærbødigt bøje Knæ for Frelseren i Alterets helligste Sakramente; det var overvældende at høre alle disse mandige Stemmer, under Ledsagelse af Orgelet, som de næsten overdøvede, synge en tysk Sangmesse. En hjertelig og varm, tysk Prædiken bidrog til den kirkelige Handlings enestaaende Højtidelighed saa vel for Soldaterne som for den herværende forsamlede Menighed.

Hammerfest. Ifølge „*Sct. Olaf*“ ankom *Enkekeiserinde Eugenie* (Kejser Napoleons Enke) i Mandags Morges til Hammerfest og aflagde med sit Følge et Besøg i den derværende katholske Kirke. Da den apostoliske Præfekt, Msgr. Dr. *Fallize*, netop opholdt sig i Ham-

merfest i de Dage, modtog han med de to der stationerede Præster Kejserinden, som gaar støttet paa en Stok. Imedens hun andægtig forrettede sin Bøn, afsang Skolebørnene nogle franske og latinske Kirkesange. Hds. Majestæt takkede hjærteligt for den uventede Modtagelse.

Rom. Fjendtligsindede Blade hvirvle usædvanlig meget Støv i Luften i Anledning af en *Kjøretur*, som den h. Fader skal have foretaget paa „italiensk“ Gebet. Dermed, saaledes mene disse Blade, har Paven bevist, at hans „Fangenskab“ i Vatikanet kun er en Legende. Hele Historien er ikke al den Blæst værd, som gjøres af den. Hvad Leo XIII har gjort, det har Pius IX allerede gjort før ham: Paven er nemlig kjørt ud af en af Vatikanets Porte, langs Vatikanets Ydermur og atter ind ad en anden Port. Det forstaar sig af sig selv, at det aldeles ikke falder den h. Fader ind, at godkjende det mod Kirken begaaede Rov, derved, at han bevæger sig paa „italiensk“ Gebet, som om Intet var hændet. Forøvrigt tilhører i Følge den berømte „Garantilov“ det Gebet, som Leo XIII passerede paa Kjøreturen, slet ikke Italien.

Schweiz. Den 16. Juli holdt Kardinal *Mermillod* (Biskop af Genf og Lausanne) sit højtidelige Indtog i Freiburg. Hele det schweiziske Episkopat var tilstede. I Processionen deltog henved 4000 Personer. Over 30,000 Fremmede skulle være tilstede i Byen. Kardinal Mermillod udtalte sig meget tilfredsstillende om den venlige Modtagelse, som *Forbundsraadet* i Bern Dagen i Forvejen havde beredet ham.

Amerika. Om det saakaldte „*Samvittigheds-Fond*“ i de nordamerikanske Fristater meddeler en Beretning, som Skatkammeret i Washington for nylig har offentliggjort, følgende Enkeltheder: Det daterer fra Aaret 1811 og er nu vokset til næsten 300,000 Dollars. Hver Uge, ja næsten daglig, indløber der til Skatkammeret Breve, som indeholde Penge fra 2 Cents til 100 Dollars,

der paa uretfærdig Maade ere blevne berøvede Staten. Ofte ere Brevene uden Underskrift; mange ere blot undertegnede „Samvittighed“ eller „Restitution“. De fleste Sendelser ske ved katholske Gejstliges Mellemkomst, de undertegne stedse deres Navn og forlange Kvitteing. „Enhver, som kjender det katholske Skriftemaal, kan her læse mellem Linierne“, bemærker „Bufalo Folkeven“ hertil. Her et Par Eksempler paa saadanne Restitutioner: En 100 Dollars Note var indsvøbt i et Stykke Papir, hvorpaa stod skrevet: „Fra En, som for Fremtiden vil overholde Budet „Du skal ikke stjæle.““ Et andet Brev lød: „En urolig Samvittighed sender 12,50 Dollars, som bleve berøvede Regeringen.“ Et andet: „Hr. Skatmester! Modtag disse 14 Dollars fra En, som vil udsone sig med Gud.“ Den største Sum, som er bleven indsendt, beløb sig til 5000 Dollars og var ledsaget af følgende Skrivelse: „Denne Sum tilhører Regeringen, endskjønt Verden vilde sige, at jeg havde erhvervet Pengene paa en ærlig Maade. Imidlertid agter jeg en god Samvittighed højere end Penge“. Ikke Faa, som ikke ere i Stand til at betale Alt paa én Gang, erstatte tilbage i Afdrag. Den Kjendsgjerning, at saadanne Breve indløbe i Tusindvis, viser rigtignok, at der er meget uretfærdigt Gods i Amerika, men tillige, at Samvittigheden vaagner hos Mange; — og det er for Størstedelen det „berygtede“ *katholske Skriftemaal*, der formaaer at modne denne Vækkelse!

Kjøbenhavn. Fra Pola i Adriaterhavet er der i disse Dage afsejlet en Eskadre, som skal tage Del i de tyske Flaadeøvelser, som agtes afholdte ved Flensborg. Ifølge „Nationalt.“ skal dens Sejlads indrettes saaledes, at den vil ankomme til Kjøbenhavn den 17. August, for næste Dag, den 18., her at fejre *Hs. apostoliske Majestæts Fødselsdag*, i hvilken Anledning en højtidelig Messe sandsynligvis vil blive fejret i Sct. Ansgars Kirke, for at nedbede Himlens Velsignelse over den alderstegne Kejser. Ombord paa Eskadren befinder sig en af

Ærkehertugerne, *Karl Stephan*, som Kommandør paa „Kejser Franz Joseph I“. Eskadrens Chef er Kontre-admiral *J. Hinke*. I Anledning af Fødselsdagsfesten vil Regeringen i Wien sandsynligvis lade selve Chefen for den kejserlige Marine, Hs. Excellence Admiral, Baron *Sternak* komme hertil, for yderligere at give Høj-tiden Karakter.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Juli. 9. Søndag e. Pintse. — 28. M. Nazarius og Lidelsesfæller, Mart. — 29. Ti. Olaf, Martyr, Konge af Norge. — 30. O. Martha, Jomfru. — 31. To. Ignatius, Bekj. og Ordensstifter. — 1. August, F. Petri Lænkefest (Kl. 8½ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt). — 2. L. Alfons Maria af Liguori, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 3. August. 10. Søndag e. Pintse.

Ynglinge-Kongregationen holder Fælleskommunion Søndag den 27. Juli Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel (Stenos Gade).

Samme Dag finder Skovturen Sted, saafremt Vejrforholdene ikke ere altfor ugunstige. Indmeldelse til Turen sker hos Hr. V. Günther, (Nørre Allé 11).

Den katolske Svendeforening agter, ligesom ifjor, at fejre sin Stiftelsesfest Søndag den 17. August ved Afholdelsen af en **Havefest og Bazar**. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af Dhrr. Sognegeistlige og hos Foreningens Præsæs, Hr. Pastor H. Slump.

Unio. Sommerfest afholdes Søndagen den 10. August paa „St. Thomas“ (bageste Have), Frederiksberg Allé Nr. 12, med forskellige Forlystelser: Drengelige, Præmielege for Damer, Keglebane, Skiveskydning m. m. Endvidere Optræden af „Unio“s Herrekor og Kl. 9 Dans i den store Sal. Alle Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage. Foreningens Damer have fri Entré. Foreningens Herrer 25 Øre. Besøgende (Herrer eller Damer) 50 Øre. Børn sammen med Voxne fri. Dansen betaales extra.

Billetter faas følgende Steder: F. Heinlein, Prinsessegade 27, H. Hoffmann, Pilestræde 6, F. Simonsen, Sølgade Nr. 28, Lærer M. Jensen, Bredgade 64, J. C. Günther, Nørrealle 11, R. W. Mariboe, Østerbrogade 28.

Sct Josefs Gilde. Sammenkomst Mandag den 28. Juli Kl. 8 Aften paa sædvanligt Sted.

Syning. 1 eller 2 unge Piger kunne faa stadig Arbejde paa Systue ved Paraply-Syning, som de eventuelt kunne lære. Der fordres kun Øvelse i almindelig Syning. Pilestræde 6, 3. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 31.

Søndagen den 3. August.

1890.

Indhold. „Kongerne.“ Frimureriet i Sandhedens Lys. Et Par Bønner fra Middelalderen. Efterretninger fra Ind- og Udland.

„Kongerne.“

(Oversat fra „Figaro“ af R.)

De troer maaske af Titlen og Overskriften paa denne Artikel, at Meningen er at forherlige Kongemagten! — Nej, saa er De paa Vildspor. — Det er ikke mere dem, der sidde paa Troner eller bære Kronerne, der ere vore Dages Konger. Det er hellerikke Millionærjødernes, „Jødernes, Tidsalderens Konger“, som en berømt Bog for ikke lang Tid siden kaldte dem. Nej — nu er det Jødernes Tur at angribes. Man overgiver dem til Folkets Had og Begjær.

De sande Konger, de som indtage Højsædet og modtage alle ærbødige Hensyn og Sympathier, det er *Arbejderne*. Jeg er maaske lidt forud for min Tid, naar jeg allerede idag kalder dem Konger; maaske ere de endnu ikke mere end Tronfølgere i det Selskab, som begynder at hudflette Mestrene for deres Fejl! —

Men deres sikre Tronbestigelse er nær, og de ville sikkert nok blive det tyvende Aarhundredes Konger.

Allerede nu beskjæftiger man sig ikke med andet end dem fra den ene Ende af Evropa til den anden. Fyrsterne, Ministrene, Parlamenterne, Kongresserne, alle religiøse eller filantropiske, filosofiske, økonomiske Selskaber beskjæftige sig kun med dem. — Den mægtigste Kejser i Verden inviterer dem til sit Bord, byder dem op i sine Gallavogne og kører dem til Theatret og Spadsereture, man kjæler for dem, man plejer dem, man putter dem i Bomuld. Uomtvistelig er deres Skjæbne interessant, og alt, hvad der kan mildne den, er værdig til ædle Sjæles kjærlige Opmærksomhed. Men gaar man ikke lidt over Stregen? Leder man ikke dem vildt, man vil hjælpe, idet man giver dem et fejlt Begreb om hvor langt Forbedringerne paa nogen Maade kunne gaa? Forværrer man ikke den sociale Fare føleligt ved at understøtte og ophidse dem til Fordringer, der snart ses paa som Rettigheder. Vi ere sandelig af ganske Hjærte med til alt, hvad der kan forbedre de arbeidsomme og lidende Klassers Skjæbne, til alt som kan medføre: „Tilvæxt i den relative Retsbevidsthed“, som en berømt Akademiker forleden udtalte, men man maa vogte sig for at lade sig rive hen uden Eftertanke især i dette Modens og Begejstringens Land, hvor de bedste Hensigter saa ofte forfejle Maalet ved at gaa over Stregen.

*

*

*

Det er næsten blevet en Modesag at erklære sig for Socialist og kaste sig med Lidenskab over Arbejderspørgsmaalet! Det er let at bære som en Gardena i Knaphullet, Boulangers røde Nellike er nu afløst af Socialismens røde Evighedsblomst! —

Socialist! — For fyrretyve Aar siden, efter de mørke Juni Dage, saa skød man paa dem som paa vilde Dyr; og ude paa Landet skød Bonden uden

Medlidenhed dem ned, der vare undslupne fra Barrikaderne og søgte Skjul for at undgaa Deportation. Men — nutildags, lige efter Kommunen, er man ikke mere bange for dem. Hvad siger jeg? Være eller kalde sig Socialist er blevet en Pryd, en offentlig Hæder. Man er Socialist, som man forud var Grækerven, Polakven og Slaveven! — Det er en Sport, en ny Genre, den allernyeste Elegance! — Grev de Ludre fortæller i en morsom Artikel i denne Anledning en pikant Historie fra Palais Bourbon. Man spurgte en ny Deputeret af Højre: „Hvor vil De tage Sæde?“ — „Jeg ved det ikke endnu“, svarede han, „men sandsynligvis bliver det paa de katholske Socialisters Bænke!“ De skal se man bliver en skjøn Dag Anarchist for den gode Tones Skyld! Moderat Anarchist, Regjeringsanarchist, men alligevel Anarchist, for at forsøge ved et vanvittigt Overbud at berøve sine Rivaler Publikums Yndest. Smitten er saa stor, at den breder sig til Steder, hvor man aldrig kunde tro, den kunde naa op! Efterat Kejseren af Tyskland var slaaet ind paa den Vej, Lasalle havde paabegyndt, og til Verdens Forbauselse havde erklæret sig for Socialist, høre vi saa ikke under Westminsters Hvælvinger — som maa have skjælvet derved — Dronningens første Minister, Disraelis politiske Efterfølger, Repræsentanten for det stolteste Aristokrati paa Jordkloden — Lord Salisbury erklære sig for Socialist efter sin Tid. —

At smaa Hertuger uden Betydning gaa i offentlige Forsamlinger og slutte sig ved deres Nærværelse og Bifaldsytringer til omvæltende Doktriner og til groteske Personligheder, det kan man le af, men at Torriernes Overhoved i England, trods den Reservation, han altid omgiver sig med, har udtalt Ordet Socialisme, idet han erklærer, at man ikke skal være bange for Ordet, og naar han ikke forsmaar at rangere mellem den ny Skoles Adepter — det giver noget at tænke over og kan nok overraske. — Nuvel — vi troer, at man

tager fejl, og at Rollen som virkelig Statsmand er ikke at spille disse Komedier ved at give falske Forhaabninger til Løsning paa Opgaven. Vi tro, at det vilde være mere værdigt for de store Regeringer, de store Ministre og store Aander at sige Sandheden til dem, der lide, idet de vise dem deres varme Vilje til at lette deres Onder, at klare for dem med Aabenhjærtighed, at det ikke staar i nogen *menneskelig* Magts Haand at forhindre dem. — Ved saaledes uden Ophør at flytte Grændsen for Forventningerne, løber man ikke den Risiko at overdrive de lovformelige Krav og irritere de fejlslagne Forhaabninger.

* * *

Der maatte hele Bind til, for at regne alt det op, som vor Tid har gjort til Gunst for Arbejderne. Anstalter og Værker af alle Slags, som omspænde dem fra Vuggen til Graven, ere de vidunderligste og mest rørende Vidnesbyrd om den kristne Civilisation. — Man kan endnu mere udvide sig i den Retning og fuldkommengjøre disse Foranstaltninger; vi vilde ønske det, vi vilde med Iver slutte os dertil; men man maa ikke vildlede Arbejderen, idet man lader ham blive i den Tro, at han har alle Rettigheder, at man ingenting gjør for ham og at heleden sociale Organisation skal støbes om til Fordel for ham. Et simpelt Ordsprog siger, at man ikke maa give Børn mere Smør end Brød. Man maa lade Arbejderen se, at kun retfærdige Fordringer kunne lade sig ordne. Hvilket Hjernesvind er for Eksempel denne Foringelse af Arbejdsdagen til otte Timer, som om Forskjellen i Klimaerne, Industrierne, Sæderne, Betingelserne for de meget forskellige Frembringelser gjorde det muligt under disse Forhold at give ens Love for Alle!

Otte Timers Arbejde kun! Men vi forlange ikke bedre, alle saa mange som vi ere. Dem, der granske i Arkiverne, ministerielle Embedsmænd og Laboratoristerne, Lærde, Lovkyndige, Professorer, Handelsmænd,

Ingeniører, Filosofer, Skribenter, som ofte staa op før Dag og fortsætte deres Arbejde til midt om Natten! Otte Timer og Forhøjelse i Gage! Arbejde mindre og fortjene mere med hjemlig Hvile og alle Slags beskyttende Foranstaltninger. Alle vi, som ere bundne ved Tanken og Pennen, det vilde være vort Ideal, vor Drøm!

Ulykkeligvis er det kun en Drøm. Tror De, at Littré, Claude de Bernhard, at le Play og alle dem, som have oprejst Mindesmærker af Kunst og Videnskab, kun have brugt otte Timers daglige Anstrængelser og Søgen! Tror De, at Pasteur kun har tilbragt otte Timer i sit Laboratorium for at fravriste Naturen alle dens Hemmeligheder?

Ah, otte Timer kun — Maskinmestrene, Fyrbøderne, Jærnbanebetjentene, Toldbetjentene, Droskekuskene, Omnibuskonduktørerne, Handelsbetjentene, Typograferne, Skoleeleverne, som ere overlæssede med Arbejde, en Mængde Andre ønske intet heller! Men hvorfor foregjøgle det Umulige?

*

*

*

Det er endnu ikke Alt! Dersom man kaster et Blik paa Udkast til Love, som ere overgivne Kamrene, saa bringes man ud af Fatning ved at se alt, hvad disse Reformvenner, Socialister af Højre og Venstre, Katholiker eller Fritænkere forlange for Øjeblikket for Arbejderne, — og for Arbejderne *alene*, det maa man vel erindre; aldeles ikke for Bønderne og Landarbejderne, som dyrke Jorden. For disse er der ikke Tale om at indskrænke Arbejdstiden til 50 Timer om Ugen! Fra Morgengry til Aften under Regn og Solskin gaa de uden Ophør bøjede og forvredne som Rankerne i deres Vinhaver, og naar de komme hjem om Aftenen, udmattede og trætte, saa have de for det meste, i Stedet for Arbejdernes Boliger i Byerne, hvor man gjør sig Umage for at forene de bedste Betingelser for

Sundheden, kun lave Beboelseshuse, som ere tilrøgede, uden Brædegulv, hvor Familien er hobet sammen, undertiden endogsaa med Dyrene.

Og for dem er vel at mærke ingen af disse betryggende Foranstaltninger, som Arbejderne i Byerne nyde godt af! — Man forlanger alt af Markarbejderen, man lader alt tyngge paa hans Skuldre; han er vort Demokratis Lastdyr, ligesom Arbejderen i Byerne er dets „grand Seigneur“, indtil han bliver den absolute Hersker! Vil man have en simpel Opgjørelse af, hvad man forlanger for ham?

At hans Mester ikke mere har Ret til at sende ham bort selv i Tilfælde af lovlige Forseelser; at hans Lønning er uangribelig paa den Maade, at den er uafhængig af Leverandørerne; at han skal have Part i Indtægterne af Foretagenderne, men uden Risiko vel at mærke; at Staten sikrer ham et Minimum af Lønning; at Mesteren holder ham skadesløs for alle de Ulykkestilfælde, som kunne ramme ham under hans Arbejde, selv om disse Tilfælde foraarsages ved hans egen Uforsigtighed, Ligegyldighed eller Drukkenskab; endelig skal han efter Embedsmændenes Eksempel efter 25 Aars Forløb kunne trække sig tilbage med Pension.

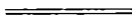
Men nu vil jeg gaa over til det, som er det stærkeste! Mr. Camille Raspail forlanger, at der skal dannes et Ministerium, som kun skal beskjæftige sig med Arbejderne, og Hr. Greve de Mun med nogle af sine Kollegaer forlanger en særlig Omhu og særlige Rettigheder til Gunst for ham, „fordi Staten skal beskjæftige sig med Arbejderens Helbred som Borger, som Soldat, som Forplanter af Racen!“

Om Forladelse! Ere vi ikke alle sammen Borgere, Soldater og Forplantere af Racen? Dersom Staten skulde blande sig i alt det, som vedkommer Fortsættelsen af den franske Race, saa kunde det sandelig føre langt! Ja, endogsaa Bismarck bliver rørt — vel at mærke efter at han ikke mere er Minister — over Ar-

bejdernes Skjæbne! Da Kejser Wilhelm den 2den forsøgte at forsøde ham den bitre Pille med Titlen og Ingtægterne af Hertugdømmet Lauenburg, sagde den faldne Storhed med en flygtig Taare: „Jeg kan ikke modtage Hæder og Rigdomme i et Øjeblik som dette, hvor Arbejderne ere ulykkelige!“ ... Han modtog ikke desto mindre alligevel, men derfor er det ikke mindre sandt, at Arbejderen er Tidsalderens forkjælede Barn, indtil han i det næste Aarhundrede bliver dens Hersker! — I de Tider, hvor Polakkerne vare paa Moden og hvor alle Gunstbevisninger vare til for dem, husker jeg at have læst i Charivari en Annonce af følgende Indhold: „En fransk Familiefader, kundskabsrig og hæderlig, ønsker sig en Plads som fordreven Polak!“ Jeg venter snart at finde i Bladene et Avertissement, saalydende: En Familiefader, som er dekoreret og i Besiddelse af alle mulige Diplomer, beder om en Plads som Arbejder.“ Betænk dog: Han skal ikke arbejde mere end 8 Timer; man kan ikke sende ham bort; man kan ikke beslaglægge hans Indkomster; han tager Del i alt Udbyttet; dersom han begaar Uforsigtigheder, saa er det ikke ham, der skal betale dem, men hans Mester, og han trækker sig tilbage med Pension efter 25 Aars Forløb!

Ikke sandt? Det er sandelig vor Tids Konge; en Konge, der staar langt over andre, som man har sendt bort uden Retfærdighed, uden Hensyn og uden Pension? Nej, véd De hvad, Konger for Konger; jeg holder lige saa meget af de Gamle! de ere ikke utaknemmeligere, og man er nu en Gang vant til dem.

Ph. de Grandlieu.

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat)

Af listigt beregnede Grunde ere Frimurerne meget førhippede paa at kunne opvise muligst mange Kejsere, Konger og Fyrster iblandt deres Pagts Medlemmer. Og hvad er vel mere naturligt end det? Frimureriet trænger, som et i dets inderste Væsen og Maal imod „Alter og Trone“ — imod Kristendom og Kongedømme — rettet Samfund, for at være eksistensberettiget i Staterne, i høj Grad 1) til udmærkede Lynafledere, og 2) til fortrinlig Lokkemad. Vi sige: udmærkede Lynafledere, som ere særlig egnede til at fjærne enhver Mistanke om deres for Kirken og Staten farlige Bestræbelser, og hvad vilde vel være mere egnet hertil end at drage selve Kejserne, Prinserne og Fyrsterne ind i Frimurerpagten? Naar disse selv blive Medlemmer og det Medlemmer af de højeste Grader — men, som i sidste Nummer af „Ugebladet“ bevist, kun rent yderlige og uindviede Ordensmedlemmer —, saa kan man kjækt og modigt staa hen for den hele Verden og raabe og udbasune: „Sér, hvor uskyldige, hvor retskafne og hvor ædelttænkende vi maa være, da selv Jordens Højeste og Største slutte sig til vor Pagt.“

Frimureriet behøver 2) fortrinlig Lokkemad, ved hvilken det lokker muligst mange og betydelige Mænd. Men hvad kan da vel igjen i dette Øjemed være bedre og af mere gennemgribende Betydning end kejserlige og fyrstelige Personligheder og deres allerhøjeste Anseelse og mægtige Stilling? En Pagt, i hvilken selv disse Personligheder optræde, kan sandelig ikke mangle

Medlemmer, Venner og Beundrere. Derfor var det tyske Frimureri meget forbløffet og bekymret, da det maatte se, at den nuværende ungdommelige Kejser *Wilhelm II* i Modsætning til sin kejserlige Fader og Bedstefader ikke lod sig optage i Logen og endnu den Dag idag ikke er optaget i den. Hvad var Virkningen af denne kejserlige Stordaad, som fortjener vor fulde Beundring? At ikke faa Officerer straks traadte ud af Frimureriet og sikkert endnu flere bleve holdte tilbage fra at træde ind i det. Hvad vi her paastaa, bliver endnu udtrykkelig stadfæstet ved følgende Sætninger, som ere tagne fra den hemmelige Instruktion, der er givet af den øverste revolutionære *Venta*, der som bekjendt er Midtpunktet for alle hemmelige Selskaber i Europa. Denne hemmelige Instruktion faldt for flere Aartier siden i Hænderne paa det pavelige Politi i Rom. I dette højst betydningsfulde Skriftstykke staar der følgende Sætninger: „Borgeren har sin Værd; men Fyrsten er endnu mere værd. Den høje *Venta* (Midtpunktet for alle hemmelige Selskaber) ønsker derfor, at man under dette eller hint Foregivende skal drage saa mange Fyrster og Rigmænd som muligt ind i Frimurerlogerne.... Gjører dem til Frimurere, de ville tjene som Limpinde (Lokkemad) for Alle. De stakkels Fyrster ville arbejde for os, medens de kun tro at gjøre Forretninger for dem selv. De ere et herligt Udhængeskildt!“ Og endnu ét. I disse berømte Afsløringer (S. 18) staar endnu følgende Sætning: „For vor høje Plans gode Resultat, for at lette og sikre dens Udførelse, er det af højeste Vigtighed, at vi med Opbydelse af alle vore Kræfter drage fremragende Medlemmer af Gejstligheden (! Judassjæle naturligvis), af de borgerlige og militære Myndigheder, Ungdommens Opdragere, ja Kongerne og Fyrsterne og navnlig deres Børn, deres Raadgivere og Ministre, endelig alle, hvis Interesser vilde være i Modstrid med vor Lære, ind i vor Orden (Frimurerordenen)“.

Forsamlingsstedet og Operationsstedet for Frimurerne af de lavere som af de højere Grader er *Logen*.*)

Man kan ofte høre: I denne eller hin By er der en Frimurerloge. Hvad er det da og hvad har man at tænke sig derved? Under „Loge“ forstaar man en ved nøje fastslaaede Statuter ordnet Forening af et vist Antal Frimurere. En saadan Forening (Loge) maa ifølge de frimureriske Lovbøger mindst tælle syv aktive Medlemmer, d. v. s. saadanne Medlemmer, som personlig ere virksomme for Pagtens Maal og ved Pengebidrag maa understøtte den frimureriske Sag. Foruden disse aktive Medlemmer, som uden retmæssig Undskyldning ikke tør blive borte fra Forsamlingerne og som danne Logens Kjærne, gives der endvidere Æresmedlemmer, hvem man giver Æresmedlemsret som Medlemmer af en anden Loge paa Grund af deres Fortjenester. En Frimurer kan være Æresmedlem af mange Loger. For Fuldstændighedens Skyld tilføje vi, at der desforuden endnu gives saakaldte „besøgende“, „tjenende“ og ved mange Loger ogsaa „musikalske Brødre“. Men vi ville dog ikke nærmere indlade os paa disses underordnede Stilling; thi vi have endnu meget andet og vigtigere at tale om.

Hver Loge har et af den selv valgt Embedskollegium. Men de forskjellige Embeder ere ikke i alle

---

*) Læs *Leo Taxil*: Die drei Punktebrüder, Bd. I, S. 257 ff. Vi bemærke en Gang for alle, at *Taxil* selv var en fremragende Frimurer, som efter sin for nogle Aar siden stedfundne Udtrædelse af Logen ved Hjælp af de sjældneste Dokumenter (skriftlige Bevisstykker) og af de bedste Frimurerkilder skrev et Værk paa to tykke Bind, som afslørede Frimureriets inderste Hemmeligheder og bragte hidtil helt ukjendte Ting for Dagens Lys, saa at hele Jordens Frimureri stod og endnu staar afklædt og befinder sig i den pinligste Forlegenhed. Men hvad vidste de at svare paa *Taxils* Afsløringer? Intet, aldeles Intet, ikke en eneste Sætning hos ham formaaede de at modbevise; Skjældsord var deres eneste Svar paa dette epokegjørende Værk. Frimureriet kan netop taale alt, kun ikke — Dagens Lys.

Frimurersystemer de samme. Dog ere følgende tre fælles for alle Systemer: „Mesteren af Stolen“ (Logemesteren) og den første og anden Opsynsmand, som ogsaa kaldes „Forstandere“. Ogsaa have alle Systemers Loger en Skatmester og en Sekretær, de fleste desforuden en Taler, en Ceremonimester, en Skaffer o. s. v. Embedsmændene have at lede Logen indadtil og at repræsentere den udadtil. De danne et eget Kollegium indenfor Logen med særlige Forsamlinger og have Ret til at fordre Lydighed hos de under dem staaende „Brødre“.

Endskjønt Enkeltlogerne i og for sig ere uafhængige af hverandre, saa forekomme dog Foreninger af flere i en og samme By bestaaende Loger.

Over de enkelte Loger staa Storlogerne. En Storloge er en for flere Enkeltloger dannet Over-Myndighed. I Spidsen for den staa „Stormesteren“. Alle Enkeltloger skulle, for at kunne gjælde for lovlige og retslige Loger, staa under en retmæssig Storloge, i modsat Fald kaldes de „Vinkelloger“. En anerkjendt og taalt Undtagelse herfra gjøre kun fem uafhængige Loger i Tyskland og en i Skotland. At grundlægge nye Loger er ligeledes kun Storlogernes Sag; de kunne ogsaa straffende skride ind imod Enkeltlogerne, naar disse forsømme deres Pligter.

Paa Steder, hvor der endnu ikke bestaar nogen Loge, men vel bo flere Frimurere, dannes de saakaldte frimureriske „smaa Klubber“, hvis Medlemmer imidlertid maa være aktive Logebrødre. Saadanne „smaa Klubber“ have ofte Grundlæggelsen af en virkelig Loge til Formaal.

Medlemmerne af en Loge forsamle sig i det mindste en Gang om Maaneden; Storlogeren derimod træder mindst en Gang om Aaret sammen. „Brødrenes“ „Arbejder“ ved disse Forsamlinger ere meget forskellige. Dels blive nye Medlemmer optagne, dels nye Loger grundlagte; dels foretages Valg; dels fattes nye

Beslutninger, dels føres vigtige Raadslagninger, dels indvirkes der fuldkommedejørende paa Medlemmerne ved Belæringer og Øvelser af de yndede symbolske Skikke. Der bliver holdt Foredrag og Ritualet og Katekismen — nemlig den frimureriske, ikke den kristelige — blive forklarede. Det er saa omtrent Logens Virksomhed indadtil, i dens eget Skjød.

Logernes Virksomhed i Yderverdenen, i det menneskelige Samfunds forskellige Lag og Klasser, er dels en direkte, dels en indirekte. Frimurerne i Frankrig, Belgien, Brasilien og navnlig i Italien virke f. Eks. aabenlyst og søge efter bedste Evne at beherske hele det offentlige Liv. Anderledes Frimurerne i Tyskland, som mere undgaa at gribe direkte ind og at handle, fordi de endnu ikke ansé Jordbunden for helt egnet dertil, ejheller betragte Tiden som kommen endnu. De gaa ikke saa aabent og direkte frem i Kampen, som f. Eks. Frimurerne i Italien, men sende andre i Ilden, medens de forskandse sig bag den tyske Literatur, Pressen — som de tildels beherske sammen med Jøderne —, Undervisningsanstalterne paa forskellige Steder, Universiteterne o. s. v., og udbrede ved Hjælp heraf stille, men sikkert deres fordærvelige, for Troen og Sædeligheden farlige Grundsætninger og søge paa denne Maade lidt efter lidt at vinde Samfundet for sig og omdanne det efter deres Idéer.

Ved Optagelsen af nye Medlemmer ser Logen fremfor Alt paa Rigdom og Velstand. Men hermed er ikke sagt, at Rekruterne til Logen udelukkende kun blive hvervede iblandt de bedre Kredse, ogsaa velhavende, godt situerede Haandværkere og Arbejdere ere velkomne for Logen. Men fordi disse navnlig nu til Dags mere høre til Sjældenhederne, saa bliver i Almindelighed denne Klasse af Mennesker, nemlig Haandværker-, Arbejder-, Bonde- og den lavere lønnede Embedsstand, d. v. s. de lavere Staaende, udelukkede fra Logen, da hos disse Pengespørgsmaalet i det

Store og Hele lader tilbage at ønske. Formue og Rang ere altsaa i Almindelighed udslaggivende, naar det drejer sig om at være egnet til at blive optaget i Logen. Hvad „de gode Sæder“ angaar, er der givet et meget stort Spillerum. Thi den, som skal optages, tør sædelig og personlig være en yderst lavt staaende Mand, naar han kun i Verdens Øjne gjælder for ansét og ikke opviser den Slags „Svagheder“, som vilde brændemærke ham og dermed „Brødrepagten“ for Offentlighedens Domstol. Dette er vel værd at lægge Mærke til ligeoverfor hine „Ordenens“ Bestemmelser, Ritualer og Taler, i hvilke der siges saa meget om „Dyd“, „Sædelighed“ og „Retskaffenhed“ for at skuffe alle Uindviede og føre dem bag Lyset. Vore følgende Udviklinger af Frimureriets Stilling til den positive Tro og den kristelige Livsopfattelse ville paa en meget uhyggelig Maade retfærdiggjøre disse vore Paastande.

(Fortsættes.)

Et Par Bønner fra Middelalderen.

„Aar efter gudz byrd 1497 lodh syster Anna brades-datter“ (Anna Brahe, Abbedisse i Birgittinerklostret Maribo) en Bønnebog skrive paa Pergament, som nu findes paa det store kongel. Bibliothek (Thotts Saml. Nr. 559 i 4to). I denne Bønnebog staa Blad 31 verso til Blad 32 følgende to Bønner til *Jesu guddomlige Hjærte* og til *Marias reneste Hjærte*, som vi her gjengive paa nyere Dansk:

En fager, liden Bøn til Jesu Kristi Hjærte.

Hil være dig ærefulde Jesu Kristi Hjærte! Jeg beder dig, o du blomstrende og elskende Jesu Kristi Hjærte, fra hvilket alt Godt, al Glæde og al Salighed

udflyder, er udflydt og skal udflyde for al Evighed. Jeg priser og velsigner dig evindeligt af alle mine Evner. Jeg hilser dig, hellige Jesu Kristi Hjærte, som er værdt (i Stand til), at oplyse mit mørke og frosne Hjærte. Styrk og befæst det i din Kjærlighed og Frygt, for at jeg fuldkomment maa elske og frygte dig og værdigen prise dig i Evighed. Amen.

Item en Bøn til Jomfru Mariæ velsignede Hjærte.

O Jomfru Maria, jeg hilser dit dydige og brændende Hjærte og beder dig, at du maa værdige dig at tænde i vore kolde og frosne Hjærter en udsigelig Kjærligheds Glød til din Søn og dig selv, for at vi maa vorde værdige til at smage Eders Kjærligheds Sødme og aldrig mere maa miste den. Amen.

W. S.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Hammerfest blev i forrige Uge et Bytte for en Ilds-vaade, som lagde to Trediedele af Byen i Aske. Alle de større offentlige Bygninger ere brændte. *Katholsk Kirke med Præstebolig, Skole og Hospital* ere urørte. Under den store Elendighed, som hersker i den ødelagte By, der tæller 2500 Indvaanere, have Præsterne og de barmhjærtige Søstre overladt alt undværligt Husrum til de Husvilde, hvem man ogsaa paa anden Maade har søgt at hjælpe efter Evne og Kræfter.

Rom. Den h. Fader agter i en nær Fremtid at rette et apostolisk Breve eller Dekret til samtlige Biskopper, for at indbyde dem til at festligholde i 1891 *den h. Aloysius af Gonzagas tredie Centenarium* paa en højtidelig Maade. I dette Aktstykke vil Pave Leo XIII navnlig fremhæve den h. Aloysius som Ungdommens Forbillede og omtale Ungdommens kristelige Opdragelse.

London. (*Kardinal Mannings Omvendelse.*) Medens den nuværende Ærkebiskop af Westminster, Kardinal Manning, endnu var Præst i den anglikanske Højkirke, kom en Dag en Dame til ham og udtalte sin Forundring over, at han endnu aldrig havde prædiket om den Helligaand, og bad ham om, at han vilde prædike en Gang om den Helligaand eller paa anden Maade belærende om dette Thema. Manning lovede Damen at opfylde hendes Ønske og søgte straks i Anglikanernes theologiske Værker, men fandt intetsteds en tilfredsstillende Undervisning om den Helligaand. Han kom da i Tanker om at slaa op i de katholske dogmatiske Værker, og se, han fandt ikke alene en grundig Belæring om vedkommende Lære, men under Studiet blev han saa ejendommelig tilmode, at han følte sig ligesom tvungen til ogsaa at gjenneegaa de øvrige Kapitler i det katholske Værk. Paa denne Maade kom Manning nu til den Overbevisning, at den katholske Kirke var den eneste sande Kirke, blev Konvertit, Præst, Biskop og Kardinal.

Paris. Statsraad *Felix Faure*, en fremragende Videnskabsmand, er i den fremrykkede Alder af 68 Aar traadt ind i Kartheuserordenen.

Indien. Ærkebiskoppen af Goa har i sin Egenskab af Primas for alle Kirkerne i Indien udstedt en Skrivelse, hvori der meddeles, at i December d. A. vil den h. *Frants Xavers Relikvier* blive offentlig udstillede i den forhenværende Jesuiterkirke i Goa. Indiens store Apostels Legeme er som bekjendt blevet bevaret uforandret i Løbet af 300 Aar. Den sidste Aabning af Relikviskrinet skete for 12 Aar siden i Overværelse af utallige Pilegrimme, baade troende og vantro, som valfartede til Goa fra alle Indiens Egne. I Aar har *Patriarken af Lissabon* tilsagt sit Komme tilligemed to fyrstelige Personer af Portugals Kongefamilie. Samtlige Ærkebiskopper og Biskopper i Ostindien ville for

første Gang være samlede i Goa siden Hierarkiets Gjenoprettelse i Indien.

Amerika. I forrige Maaned indviedes den katolske Domkirke i Filadelfia med stor Højtidelighed. Kardinal *Gibbons* foretog Indvielsen, og Tusinder lyttede med spændt Opmærksomhed til Kardinalens Prædiken. Domkirken, der er den største i de Forenede Stater, blev paabegyndt for 44 Aar siden og er uden Gjæld, — et herligt Bevis paa de amerikanske Katholikers Offervillighed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. August. 10. Søndag e. Pintse. — 4. M. Dominikus, Bekj. og Ordensstifter. — **5. Ti.** Maria Maggiore Kirkens Indvielse i Rom. — **6. O.** Kristi Forklarelse paa Thabor (Kl. 8½ h. Messe for Angariusforeningen). — **7. To.** Kajetan, Bekjender. — **8. F.** Cyriakus og Lidelsesfæller, Mart. — **9. L.** Ferialdag.

Søndag den 10. August. 11. Søndag e. Pintse. Laurentius, Diakon og Martyr.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. August Kl. 8½ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Den katolske Svendeforening agter, ligesom ifjor, at fejre sin **Stiftelsesfest** Søndag den 17. August ved Afholdelsen af en **Havefest og Bazar**. Større og mindre Gaver, som egne sig til Bazaren, modtages med Taknemlighed af Dhrr. Sognegeistlige og hos Foreningens Præses, Hr. Pastor H. Slump.

Unio. Sommerfest afholdes Søndagen den 10. August paa „St. Thomas“ (bageste Have), Frederiksberg Allé Nr. 12, med forskjellige Forlystelser: Drenglege, Præmielege for Damer, Keglebane, Skiveskydning m. m. Endvidere Optræden af „Unio“s Herrekor og Kl. 9 Dans i den store Sal. Alle Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage. Foreningens Damer have fri Entré. Foreningens Herrer 25 Øre. Besøgende (Herrer eller Damer) 50 Øre. Børn sammen med Voxne fri. Dansen betales extra: Damer 35 Øre, Herrer 50 Øre.

Billetter faas følgende Steder: F. Heinlein, Prinsessegade 27, H. Hoffmann, Pilestræde 6, F. Simonsen, Sølvgade Nr. 98, Lærer M. Jensen, Bredgade 64, J. C. Günther, Nørrealle 11, R. W. Mariboe, Østerbrogade 28.

Literatur. Paa Alb. Cammermeyers Forlag i Kristiania er udkommen og faas i alle Boglader:

P. Agostino da Montefeltro, Prædikener holdte i Rom Fasten 1889, oversatte af S. A. Sørensen. (Pris 2 Kr. 30 Øre.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 32.

Søndagen den 10. August.

1890.

Indhold. Frimureriet i Sandhedens Lys. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat)

Hvor meget vi end ile med at komme til Hovedsagen i vor Afhandling, nemlig til Frimureriets inderste Væsen og Maal, saa er det dog baade vigtigt og nødvendigt, efter vor Mening, i et dybere Indblikks Interesse og for at naa en mere omfattende Kundskab til det Hele, at dvæle endnu noget ved det mere Sideordnede af dette Samfund, nemlig ved dets Optagelsesceremonier i de forskjellige Grader og de dermed forbundne forskjelligartede Manipulationer. Optagelsesceremonierne og Optagelsesindvielserne ere trods nogle Forskjellig-

heder i de forskjellige Systemer og Lande dog i det Store og Hele de samme. De bære for største Delen i den Grad det Komediantagtiges og Latterliges Stempel til Skue, at man kun maa forundre sig over, hvorledes Mænd, vi sige Mænd, og det tilmed „pæne“ og „dannede“, lærde Mænd gide underkaste sig en saadan „Pjerrotiade“. Men hvad gjør man ikke for Overraskelsens Skyld, for at faa Nys om „Hemmeligheden“, for at blive indviet i „uanede“ Ting, for at faa den „Ære“ at blive Logebroder? Dog, vi ville lade en Praktiker, En, som selv har oplevet alt dette og gennemgaaet det personlig, fortælle, nemlig *Leo Taxil*, den fordums, men paa underfuld Maade omvendte Frimurer. Det er Umagen værd i det mindste delvis at gjengive denne Fortælling; en fuldstændig Gjengivelse er jo ikke paa sin Plads paa Grund af det aldrig endende Omfang af disse Farcer. Om sin Optagelse i den første, altsaa den laveste Grad (Lærlingegraden) skriver Leo Taxil ordret som Øjen- og Ørenvidne:

„Med en anstændig fyldt Pengepung i Lommen indfandt jeg mig efter min tilkommende Ærværdiges Anvisning til den fastsatte Time i Stor-Orientens Hotel. Forøvrigt havde en tjenstivrig Broder havt den Opmærksomhed at afhente mig hjemme fra, for at Festen ikke skulde mislykkes; thi uden en Hare ingen Haresteg, og uden en Recipiendus ingen Optagelse!

Henimod Kl. 8 $\frac{1}{2}$ afhentede man os. Vi gik igjennem flere Gange, stege op og ned ad Trapper. Endelig bleve vi, hver for sig, indespærrede i et Refleksionskammer. Et slikt Kammer er et snævert Skjulested, hvis Vægge ere overmalede med Sort. Paa det Sorte fremtræde fuldstændige Skeletter og paa tvende Dødningeknogler hvilende Dødningehoveder, alt krydret med angstindgydende Indskrifter. Intet Vindue! Kun et Gasblus oplyser svagt dette Rum. Et Bord og en

Skammel ere de eneste Møbler; paa Bordet ligger der et Dødningehoved og nogle Knogler. *)

Paa den Væg, ved hvilken Bordet staar, er der malet en Hane og et Sanduhr; derunder ses Ordene: „Aarvaagenhed, Udholdenhed.“

De andre Indskrifter, som give Stedet Liv, lyde saaledes :

„Har taabelig Nysgjerrighed ført dig hid, gaa saa bort igjen herfra!

Frygter du for at blive øplyst om dine Fejl, saa vil du ikke finde dig vel tilmode iblandt os!

Er du i Stand til Forstillelse, saa skjælv! Thi vi ville gjennemskue dig og læse paa Bunden af dit Hjærte!

Søger du menneskelige Udmærkelser, gaa da bort herfra! man har ingen her!

Har din Sjæl følt Skrækken, gaa saa ikke videre!

Holder du ud, vil du blive rensset ved Elementerne; du vil stige op af Mørkets Afgrund; du vil skue Lyset!

Man vil kunne fordre de største Ofre, selv Livets Offer af dig; er du rede til at bringe dette Offer? "

Bordet er bedækket med et hvidt Tæppe; Kandidaten finder der et Blækhus, en Pen og et Ark hvidt Papir, paa hvilket følgende tre Spørgsmaal staar trykte:

„Hvilke ere Menneskets Pligter mod Fædrelandet? "

„Hvilke ere Menneskets Pligter mod sig selv? "

„Hvilke ere Menneskets Pligter mod dets Lige? " **)

Under ethvert af disse Spørgsmaal er der en stor, tom Plads til Svaret. Herpaa følger der en bred, sort Streg, under hvilken med store Bogstaver Ordet: „Testament“ staar at læse; derpaa er der atter en stor, tom Plads.

Naar den tjenende Broder fører Recipiendus ind i

---

*) Naar Recipiendus er troende, lægger man ham en opslaaet Bibel paa Bordet og slaar det første Kapitel af Apostlen Sct. Johannes' Evangelium op for ham.

***) Tidligere lød det første Spørgsmaal: „Hvilke ere Menneskets Pligter mod Gud? "

Kamret, siger han til ham med hul Stemme: „Du skal ret snart gaa ind til et nyt Liv. Sæt dig ned der, besvar skriftlig disse Spørgsmaal og gjør dit Testament.“ Derpaa bliver Døren lukket og Kandidaten befinder sig alene i det behagelige Selskab med Skeletter og Dødningehoveder.

Ikke alle Reflektionskamre ere saa tarvelig udstyrede som det, vi lige have beskrevet. Der gives andre, i hvilke ved en Mekanisme enkelte Vægge pludselig kunne skydes til Side og aandeagtige Fremtoninger komme til Syne. Saaledes hænder f. Eks. Følgende: Medens Recipiendus tænker efter, hvorledes hans tilkommende Brødre vel bære sig ad med at læse i hans Hjertes Grund, saa bliver Gasflammen pludselig ganske lille, et helt Felt paa Væggen skydes til Side paa usynlige Ruller, og den Profane bliver et Gravkammer vaer, som er oplyst med Gravlamper; der ses et lige afhugget Hoved, som hviler paa et blodpletet Lagen. Medens Ricipiendus ved dette uhyggelige Syn træder tilbage, hører han en Stemme fra Væggen: „Skjælv, du Profane! Se her Hovedet af en menedersk Broder, som har forraadt vore Hemmeligheder! Saaledes straffe vi Forræderne! Lad dette Eksempel tjene dig til Advarsel!“ Herpaa skydes Feltet atter tilbage til den forrige Plads og Gasblusset brænder igjen klart. Denne Komædie bliver sat i Scene paa følgende yderst nemme Maade: Det Menneske, som spiller Komædien, lægger et med friskt Blod bestænket Linned eller Lagen om sin Hals paa en Maade, at det skjuler hele hans øvrige Legeme. Han holder saa de to eller højst tre Minuter, Skuespillet varer, sit Hoved ubevægeligt, Øjnene lukkede og Munden halv aaben. Saa ser det ud, som om der hvilede et afhugget menneskeligt Hoved paa en Pude. For at fremkalde den aandeagtige Belysning, betjener man sig af de samme kemiske Stoffer, som Taskenspillere og Gjøglerne bruge i lignende Øjemed. Man opløser Kamfer i Alkohol og hælder Opløsningen

tilligemed grovt Kjøkkensalt paa Blaar. Stikker man nu Ild paa denne Blanding, faar man en grønlig Flamme, i hvilken Hovedet fremtræder med Ligfarve. Hvad nu Stemmen angaar, som taler ud fra Væggen, saa hidrører den fra en anden Broder udenfor Lokalet. Denne drejer Hanen paa Gasledningen og taler igjennem et Talerør de før angivne Ord.*)

En anden Gang er et Felts Figurer malede paa sort Lærred, bag hvilket der er en stor Glasskive. I det Øjeblik, i hvilket Gasflammen næsten gaar ud og Værelset bliver mørkt, frembringer en magisk Lanterne fra det tilstødende Værelse grufulde Skyggebilleder paa det hvidagtige Glas; Ricipiendus tror da enten at se Spøgelser, som udføre truende Bevægelser imod ham, eller Uhyrer, som stadig vokse i Højden og lidt efter lidt synes at sluge Alt, eller endelig maskerede Mennesker i naturlig Størrelse, som omringe et kneblet Individ og gjenembore det med Dolkestik.

Med disse dumme Farcer søger man at indjage Skræk i hine Ricipiender, der af Hoved-Undersøgelseskommissæren særlig ere blevne betegnede som bevægelige Naturer. De Profane derimod, som ere betegnede Logen som kritiske og skeptiske Naturer, blive ikke stillede lige over for slige latterlige Narrestreger. Fri-mureriet vil gjøre sig lystig paa hines Bekostning, som gjennergaa Optagelsesriterne, men uden at de blive dette vaer. Det er den eneste Grund, hvorfor man forandrer Optagelsesprøverne. Man vil krydre dem

---

*) Den forrige Politipræfekt i Paris, Hr. *Andrieux*, fortæller i sine „Memoirer“ en yderst pudsigt Historie om en Ricipiendus, som man ogsaa opvartede med Synet af en halshugget Forbryder. Han gjenkjendte i det paa Pudden hvilende Hoved en bekjendt Limonadesælger i Byen og udbød uvilkaarligt: „Ej! Det er jo Papa Cassard!“ Ved denne Ytring faldt den Halshuggede ud af sin Rolle og gjenmælede: „Hold Mund, Profane!“ Selvfølgelig ødelagde denne Bemærkning hin Effekt, som man vilde fremkalde hos ham, der skulde optages.

mere eller mindre, alt efter Kandidaternes individuelle Karakter og Sind.

Lærlingene bære et lille hvidt Skindforklæde, hvis øverste Stykke de slaar op opadtil. Svendene bære det samme Skjødskind, men uden at slaa det op. Mestrene bære i den franske Ritus et hvidt Atlaskesforklæde med blaa Indfatning og sort Foder. Desuden bære de endnu et Baand, som i Skjærfform gaar fra højre til venstre og ender i en Gjenstand, som kaldes „Klenodie“. Denne fremstiller en Cirkel og et Vaterpas, som ere lagte korsvis over hinanden. I den skotske Ritus bære Mestrene et rødt indfattet Forklæde, midt paa hvilket Bogstaverne M. og B. ere enten malede eller broderede med Rødt; endvidere bære de et blaat, med rød Søm forsynet Moirebaand, ligeledes i Skjærfform fra højre til venstre; Klenodiet er af Guld og er ved Enden af Baandet fastgjort ved Hjælp af en rød Rosette.

Logens Embedsmænd bære deres Baand ikke i Skjærfform, men om Halsen, saa at Spidsen af Baandet kommer til at ligge paa Brystet. Ved dette Baand, paa hvilket sædvanligvis Akazieblade og andre frimureriske Emblemer ere broderede, er der fastgjort et „Klenodie“, som er forskjelligt alt efter de forskjellige Embeder. Saaledes bærer f. Eks den „Ærværdige“ som Klenodie et Vinkelmaal; den første Opsynsmand et Vaterpas, den anden Opsynsmand et Blylod, Taleren en aaben Bog, Sekretæren to korsvis over hinanden lagte Fjer, Skattemesteren to Nøgler, Stor-Eksperten en Lineal og et Sværd, de simple Eksperter en Segl og en Sabel, Seglbevareren en Rulle og et Signet, Ceremonimesteren en Stok og en Kaarde lagte tværs over hinanden, den, som forestaar Gjæsterne, en Haand med en Pengepung, Taffelmesteren et Overflødhedshorn, Bygmesteren to tværs over hinanden lagte Linealer, Tagdækkeren en Kølle; Brødrene i Højgraden have deres særlige Insignier.

Naar Timen for Mødets Aabning er kommen, indtage alle i Logen nærværende Medlemmer paa den „Ærværdiges“ Indbydelse, prydede med deres Grads Insignier de dem tilkommende Pladser. Den „Ærværdige“ stiger op i „Østen“, tager Plads paa sin Trone og slaar et kraftigt Hammerslag, som bliver gjentaget af Opsynsmændene. Disse tre Slag bevirke øjeblikkelig fuldkommen Taushed i Templet. Broder Tagdækkeren lukker Døren; alle rejse sig paa deres Pladser. Paa Bænkene ligge Kaarder af samme Slags som dem, der anvendes i Theatret. Nu følger et langvarigt og kjedeligt Tale-Ceremoniel, med hvis Skildring vi ikke ville trætte vore Læsere. Derpaa følger Optagelsen af de endnu i Skeletkamrene dvælende Kandidater paa følgende Maade:

Den Ærværdige: „Mine Brødre! Ved tvende paa hinanden følgende Afstemninger have I ladet den Profane (d. v. s. ham, som skal optages) N. N. blive den Gunst til Del, at han tør forestille sig til Indvielse i vore Hemmeligheder. Saafremt I ikke have noget at indvende derimod, beder jeg eder om at ville tikjendegive eders Bifald paa den brugelige Maade. Brødre, første og anden Opsynsmand! Meddeler dette Budskab til eders Søjler!“

Opsynsmændene udføre Befalingen. Naar der fra et Logemedlems eller en besøgende Broders Side rejses Indsigelse, saa diskuterer man denne; Taleren stiller sit Forslag, og Forsamlingen afstemmer derom efter det „Almindelige Reglement“. Rejses der ingen Indsigelse, saa underretter Opsynsmanden den Ærværdige om, at Søjlerne ere stumme; Taleren foreslaar definitiv Tilstedelse til Prøverne.

Den Ærværdige: „Mine Brødre! Da ingen Indsigelse rejses, saa lad os ved det brugelige Tegn give vor Indvilgelse.“

Alle Tilstedeværende løfte deres højre Haand og lade den med Støj falde ned paa deres Laar.

Den Ærværdige: „Frygtelige Broder! Nærm dig til den Profane, tag imod Svarene paa de til ham stillede Spørgsmaal og Testamentet; før ham derpaa til Templets Port og anmeld der hans Komme.“

Disse Ord ere rettede til en af Ekspertesne, som i sin specielle Egenskab af Forbereder ved Optagelserne fører Titlen: „Frygtelige Broder“. Den „Frygtelige Broder“ gaar ind i Reflektionskamret, tager Testamentet og Svaret paa de tre Spørgsmaal og hefter Papiret paa Spidsen af en Kaarde, hvorefter Ceremonimesteren triumferende bærer det ind i Logen. Denne lægger ligeledes Pengepungen, Uhret, Ringen og overhovedet alle Værdigjenstande, som Recipiendus havde paa sig, ned paa Altret.

Den Ærværdige oplæser Testamentet og Svarene; det vedkommende Dokument bliver i Arkivet. Herpaa vender den „Frygtelige Broder“ tilbage til den Profane og forbereder ham til Optagelsen. Denne Forberedelse*) sker derved, at man lader den Søgende aflægge sin Hat, sin Frakke og sin venstre Sko; denne sidste bliver erstattet af en Tøffel. Herpaa trækker man Benklædet paa hans højre Ben op over hans Knæ, smøger hans venstre Skjorteærme af ham, saa at Arm og Bryst ere blottede. Er Aarstiden raa, lægger man en Kappe over hans Skuldre. Endelig binder man ham for Øjnene. Dette sker ved Hjælp af en Slags Maske, der aldeles ligner den, som man i Boldtsproget kalder „loup“, naar undtages at Frimurermasken ikke har Huller til Øjnene.

Er den Søgendes Forberedelse til Ende, saa drejer

---

*) Vi bemærke specielt, at denne Optagelsesmaade, som vi nu skildre, er ganske almindelig i Brug og endog forekommer i Br.: *Marbach's* med Vilje meget purgerede Rituale. (Sml. Agenda I, und Materiale für Aufnahme-, Unterrichts-, Tafel-, Trauer- und Festlogen im Lehrlingsgrade von Br.: Oswald Marbach, 4. Auflage. Manuskript nur für Brüder Freimaurer. Leipzig, Verlag von Br.: Bruno Zechel 1887. S. 22.)

man ham nogle Gange rundt; derpaa fører man ham op og ned ad en sand Labyrinth af Trapper til Forværelset; saa støder man ham med Magt imod Trinene, saa at han to, tre Gange med Støj falder imod dem. Herpaa begynder Optagelseskomødien med en Dialog, som føres mellem Tempets Indre og Ydre, men som vi paa Grund af dens Betydningssløshed ville springe over. Efter denne Dialog sætter Stor-Eksperten Kaarden paa Recipiendus' blottede Bryst og den Ærværdige siger: „Profane! Hvad føler du paa dit Bryst? Hvad har du over Øjnene?“ — Den Søgende svarer, som den „Frygtelige Broder“ tilhviser ham det: „Et tykt Bind tildækker mine Øjne og jeg føler paa mit Bryst Spidsen af et Vaaben.“ — Den Ærværdige: „Min Herre! Dette Jærn, altid draget til at straffe Mangel paa Ordholdenhed, er Sindbilledet paa det Samvittighedsnag, der vilde sønderrive dit Hjærte, om du havde den Ulykke at blive Forræder imod den Pagt, i hvilken du nu staar i Begreb med at træde. Bindet over dine Øjne er Sindbilledet paa den Forblindelse, i hvilken et af Liden-skaberne behersket og med Uvidenhed og Overtro betyngtet Menneske befinder sig.“ — Saa følger der en Pause.

Den Ærværdige: „Min Herre! Egenskaberne, som vi forlange ved Optagelsen, ere følgende: den største Oprigtighed, ubetinget Lærvillighed og urokkelig Staa-haftighed. Svarene paa de Spørgsmaal, som jeg nu skal stille til dig, ville vise os, hvad vi have at tænke om dig.“ Herpaa tager det første Forhør sin Begyndelse, under hvilket den „Frygtelige Broder“ ikke mere tilhviser Svarene. — De i Reglementet ved denne Lejlighed angivne Spørgsmaal ere: Hvilken Hensigt har du med at vise dig her? Hvem har bragt dig paa denne Tanke? Har ikke Nysgjerrighed maaske mest ledet dig ved denne Beslutning? Hvilken Anskuelse har du dannet dig om Frimureriet? Svar med Aabenhjærtethed og sig frem for Alt Sandheden! — Er du

rede til at bestaa de Prøvelser, som du maa gennemgaa? Véd du, hvilke Forpligtelser man paatager sig hos os? Hvem indfører dig i denne Loge? Har du allerede længe kjendt ham? Har han ikke meddelt dig, hvad Frimurerne gjøre? Hvilke Tanker have de Gjenstande fremkaldt i din Aand, som nylig, medens du var indelukket, mødte dit Øje? Hvad tænker du om den Tilstand, i hvilken du befinder dig? Hvilken Forestilling faar du om en Pagt, i hvilken man fordrer at Kandidaten maa fremstille sig i en saa besynderlig Tilstand? Er din Tillid og din Beslutning ikke noget letsindig? Maa du ikke frygte for, at vi misbruge din Tilstand, i hvilken du lod dig bringe? Uden Vaaben, Modstandsmidler og næsten nøgen udleverer du dig paa Naade og Unaade til Folk, som du ikke kjender! Indgyder den Moral-Eksamen, du maa aflægge, dig ikke Frygt?“

Den Ærværdige afventer efter hvert Spørgsmaal den Søgendes Svar og gjør saa den Slags Indvendinger, som svare til Recipiendus' Aandsevner og Karakter. Han lægger navnlig Vægt paa Spørgsmaalet om den Anskuelse, som den Profane har dannet sig om Frimureriet; er Svaret givet, siger han i en højtidelig Tone: „Min Herre! Frimureriet er en Institution, som gaar selvstændig til Værks; det har sit Princip i Fornuften (ikke i Troen) og er derfor universelt. Det har sin egen Oprindelse, som ikke tør forveksles med Religionen; den lader Enhver have sin Troesfrihed, men den viser ethvert religiøst Herredømme tilbage. Skjønt tro imod sit Fundamental-Dogme, er Frimureriet dog frem for alt for Fremskridtet og sætter ingen Grændse for Sandhedsgranskningen.“

Den Ærværdige retter, naar han holder det for hensigtsmæssigt, alt efter de om den Profane indvundne Oplysninger, endnu nogle særlige Spørgsmaal til ham. Saa fortsætter man Optagelsen. Den Ærværdige: „Overvej vel det Skridt, du nu vil gjøre! Jeg gjen-

tager det for dig, du gaar skrækkelige Prøvelser i Møde. Føler du Mod til at trodse alle Farer, som ville komme over dig?“ Den Søgende svarer: „Ja!“ (Gav han et benægtende Svar, vilde det naturligvis være ude med hans Optagelse.) Den Ærværdige: „Saa indestaar jeg ikke mere for noget som helst.“ — En Pause. — Den Ærværdige: „Frygtelige Broder! Sløb denne Profane ud af Templet og før ham til alle de Steder, som en Profan, der vil kjende vore Hemmeligheder, maa gaa igjennem.“

Man bemægtiger sig den Søgende og bringer ham ud i Forværelset, idet man støder ham frem og tilbage. Der drejer man ham atter rundt, ligesom da man slap ham ud af Reflektionskamret; herpaa fører man ham tilbage til Tempellets Indgang, hvis Fløjdøre staa aabne. Noget længere fremme holde nogle Brødre en Ramme, paa hvilke flere Lag stærkt Papir ere udspændte. Det er omtrent en Indretning, der ligner de Tøndebaand, som Jockeyrytterne i Circus springe igjennem. Den frygtelige Broder: „Hvad skal der ske med denne Profane?“ Den Ærværdige: „Lad ham bringe til Hulen.“

Paa denne Befaling gribe tvende kraftige Brødre den Søgende og slynge ham med al Magt mod det udspændte Papir, der gaar itu, idet han falder igjennem det. Andre Brødre opfange ham paa den anden Side paa en Madratse. Derpaa lukker man Fløjdørene med stor Larm. En Jærnring, som flere Gange drejes om en Jærnstang, fremkalder en Lyd, som naar man flere Gange drejer en tung Laas om. Alle iagttage den dybeste Tavshed. Den Søgende bliver endnu stadig liggende udstrakt paa Madratsen, som man imidlertid har lagt ned paa Gulvet. Nogle Øjeblikke senere retter den Ærværdige et kraftigt Slag mod Alteret og siger: „Rejs den Profane op og før ham til den anden Opsynsmand og lad ham knæle ned dér“. Befalingen udføres straks.

Dog nok om denne Komædie. Vi maatte ellers endnu anføre tooghalvtreds (52) Sider af Optagelsesritualet for den første Grad (Lærlingegraden) alene. Men for at fælde en Dom over denne Optagelseskomædies hele Latterlighed og indre Hulhed, er efter vor Formening det hidtil anførte fuldtud tilstrækkeligt. Det kan ikke falde os ind at gjøre Ugebladets Læsere bekjendte med alle Graders samtlige Optagelsesceremonier. Thi for det Første er altfor meget usundt og for det Andet vilde det alene blive en Bog paa nogle hundrede Sider. Enhver, der interesserer sig for det, kan læse Leo Taxil enten i Originaludgaven paa Fransk (Leo Taxil er som bekjendt et Pseudonym; den paa-gjældende forhenv. Frimurer hedder *Gabriel Fogand Pagé*) eller den tyske Oversættelse.*):

Naar en Søgende har underkastet sig Lærlinge-gradens hele Optagelsesmartyrium med et Faars hele Taalmodighed, saa er han færdig Lærling og berettiget til at tage Del i alle sin Grads Logemøder. Han kan da glæde sig i Bevidstheden om sin nye „Værdighed“, der har kostet ham baade Penge og Tortur, men har ladet ham i fulstændig Uvidenhed hvad hans Kundskaber til „Ordenens“ Væsen angaar.

Saaledes drages da den nybagte Lærling med mægtig Tørst efter „mere Lys“ til Svendegraden, det andet Trin. Snarest muligt at stige op til det er hans Stræbens alvorlige Maal. Da læser han en skøn Dag i Indbydelsescirkulæret følgende Bekjendtgjørelse: „I den aliernærmeste Tid skal der være en Svende- og Mester-Loge. Den Ærværdige opfordrer derfor Brødre Lærlingene i Værkstedet, som ønske en Lønforhøjelse, til straks at stile et Bønskrift til ham i denne Anledning“. Dette Frimurersprog skal forstaas. I dette maa man

---

„*Les Frères Trois-Points*“ og „*Die Drei-Punkte-Brüder*“, 2. Bd. Freiburg (Schweitz). Buchdruckerei des Werkes vom heiligen Paulus. 1886, 1887.

ikke sjældent opfatte mangt et Ord og mangel en Talemaade i modsat eller dog helt anden Betydning. Saaledes Ordet „Lønforhøjelse“, der klinger ret bestikkende og er yderst kjærkommen. Men det betyder ikke andet end en Pengefordring til den „svendelystne“ Lærling, da Optagelsesceremonierne til Svendegraden gjennemsnitlig komme paa 50 Francs, efter at Optagelsen som Lærling har kostet over 100 Francs. Men for at kunne stige fra den første til den anden Grad, maa man mindst fem Maaneder have været Lærling og regelmæssig have taget Del i Logemøderne. Ved Slutningen af et saadant Møde lægger Lærlingen, som vil blive Svend, sit Bønskrift med Navns Underskrift i Forslagspungen, hvorpaa den Ærværdige forkynder, at en Br .: (c. Broder-Frimurer) af den første Grad beder om „Lønforhøjelse“, og saa bliver straks Dagen for Prøvelsen og Optagelsen fastsat. Vi forbigaa den med alle dens Taler og Ceremonier med den Bemærkning, at allerede ved denne Lejlighed, alt efter vedkommende Kandidats Opfattelsesevne og ved Hjælp af sindbilledlige Udtryk, Logens Hestefod d. v. s. dens fjendtlige Stilling til den aabenbarede Tro, skjult men beregnet giver sig tilkjende. Det viser f. Eks. denne Sætning i den Ærværdiges Tale: „Ja, min Br .:, Biblen er i Vildfarelse, naar den fremstiller Arbejdet som en Straf, og den Optagne skal, som ethvert retskaffent Menneske ikke vente nogen Belønning i Fremtiden, han faar sin Løn heneden og skal give sig tilfreds dermed“. Det er Sætninger, som temmeligt aabent gjøre Front imod den kristelige Tros Lære.

Optagelsen i Svendegraden er saaledes anlagt, at Munden løber i Vand paa Svenden efter Mestergraden, der forekommer den uerfarne Frimurer at være om end ikke fuldtud det sande Frimureris Toppunkt, saa dog et højt Trin af frimurerisk Visdom og som et fremragende Ærestrin. I denne Grad tror den naive „Svend“ i ethvert Tilfælde at erfare en god Del af Pagtens

Hemmeligheder. Men det er ikke Tilfældet. Imellem den tredie og den attende Grad ligger der endnu en dyb Kløft og først i den attende Grad bliver det hemmelighedsfulde Slør løftet og det endda kun delvis.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

England. Det protestantiske „Pall Mall Gazette“ skriver: *Gejstlige Konversioner* til den romersk-katholske Kirke synes at blive hyppigere, jo længere Afgjørelsen i Lincolner Processen (Processen mod den anglikanske Biskop af Lincoln, som blev anklaget i sin Tid for Ritualisme) trækker i Langdrag. To nye Eksempler ere tilstede i D'hr. Rev. *R. P. Camm*, M. A. (Keble College, Oxford), og Rev. *J. C. Fownes*, M. A. Oxon, som lige ere vendte tilbage til den katholske Kirke. Mr. Camm var en af de virksomste Gejstlige ved Sct. Agnes' Kirke, Kennington Park, hvor Biskoppen af Lincoln ofte prædiker, naar han er i Byen, og Mr. Fownes har i en lang Aarrække været knyttet til Sct. Mary Woolnoth i City.

Rom. Den kongelige Kommissær *Finochiaro Aprili* har anordnet, *Laiciseringen* af samtlige Instituter, Hospitaler, Stiftelser, Lazarether o. s. v., som direkte afhænge af Byen Roms Kommune. Dermed udtales Banlysningen af samtlige Ordensfolk fra disse den kristelige Kjærligheds Institutioner; en Forholdsregel, som er af betydelig Rækkevidde, eftersom de største Anstalter i Byen Rom, f. Eks. Hospitalerne Santo Spirito, San Giovanni, ere afhængige af Byraadet. De mest rasende Frimurere under Ekssyndikus Piancianis Regimente havde af politisk Klogskab og Sparsommelighedshensyn ikke vovet at angribe Søstrene og Ordensbrødrene i Velgjørenhedsanstalterne. Under Crispi's

Regimente bliver Logen stedse dristigere og betragter sig som Herre i Landet, fordi den har Magten. De hemmelige Selskabers Hensigter blive stedse klarere ved de senere Tildragelser i Rom: at skjærpe Krigen mod Kirkens Overhoved og imod Rom som den katholske Verdens Hovedstad. Det er en Anvendelse af Gjordano Brunos Program, som gaar ud paa at gjøre den evige Stad til Hovedstad for den „fri Tanke“ og den kosmopolitiske Radikalisme.

— Crispi har sent Provinds-Præfekterne et Cirkulære angaaende *Loven om de fromme Stiftelser*, hvorved denne straks træder i Kraft. „Moniteur de Rome“ bemærker hertil, at Regeringen har Hastværk med at lægge sin Haand paa *de Fattiges Midler*. Med Sækularisationen af Velgjørenhedsanstalterne ender det paa samme Maade som forhen med Konfiskationen af Ordenssamfundenes Ejendom; efter nogle Aars Forløb er Alt bortødslet, og naar alt dette Fattiggods en Gang er fortæret, saa kjender Elendigheden ingen Grændser mere, thi de store Forraadskamre for Nødens Dage ville da være udtømte. Det er overhovedet en socialistisk Lov af første Rang, ved hvis Hjælp Regeringen styrter Landet i den yderste Nød og Elendighed.

Frankrig. En *Antislaveri-Kongres* vil finde Sted i Oktober i Paris, ved hvilken Lejlighed Kardinal *Lavigerie* selv vil føre Forsædet.

— Insamlingerne til Sacre-Coeur-Kirken paa Montmartre have hidtil indbragt 22,813,692 (næsten 23 Millioner) Francs.

— Assiseretten i Loire idømte fornylig en Præst en Bøde paa 5 Frcs., fordi den Gejstlige havde nægtet at optræde som Vidne i en Retssag, idet han beraabte sig paa Skriftemaalets Hemmelighed.

Afrika. Til Zanzibar indtraf sidst i forrige Maaned 20 *Missionsgejstlige* (de saak. Hvide Fædre). De gaa til de store Søer i det Indre af Afrika, navnlig til Uganda, hvor man venter dem med Længsel. Kong Muanga har selv begjæret deres Hjælp.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. August. 11. **Søndag e. Pintse.** Laurentius, Diakon og Martyr. — 11. **M.** Oktavdag. — 12. **Ti.** Klara, Jomfru og Ordensstifterinde. — 13. **O.** Johannes Berchmans, Bekjender. — 14. **To.** Oktavdag. — 15. **F.** Marias Optagelse i Himlen (fejres offentlig den følgende Søndag). — 16. **L.** (Vigiliefastedag) Hyacinth, Bekjender.

Søndag den 17. August. 12. **Søndag e. Pintse.** Marias Optagelse i Himlen. Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo XIII's Navnedag)

Unio. Sommerfest afholdes Søndagen den 10. August fra Kl. 5—9 paa „St. Thomas“ (bageste Have), Frederiksberg Allé Nr. 12, med forskellige Forlystelser: Drengelige, Præmielege for Damer, Keglebane, Skiveskydning m. m. Endvidere Optræden af „Unio“s Herrekor og Kl. 9 Dans i den store Sal. Alle Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage. Foreningens Damer have fri Entré mod Forevisning af Medlemskort. Foreningens Herrer 25 Øre. Besøgende (Herrer eller Damer) 50 Øre. Børn sammen med Voxne fri. Dansen betales extra: Damer 35 Øre, Herrer 50 Øre. Haven aabnes Kl. 4.

Billetter faas følgende Steder: F. Heinlein, Prinsessegade 27, H. Hoffmann, Pilestræde 6, F. Simonsen, Sølvgade Nr. 98, Lærer M. Jensen, Bredgade 64, J. C. Günther, Nørrealle 11, R. W. Mariboe, Østerbrogade 28.

NB. I Tilfælde af ugunstigt Vejr finder Festen Sted i den store Sal med tilstødende Lokaler.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 11. August Kl. 9 Aften; sædvanligt Sted.

Den katolske Svendeforening fejrer sin **Stiftelsesfest** Søndag den 17. August med **Havefest** og **Bazar**. Haven, hvortil Adgangen er **gratis**. aabnes Kl. 4. Af det righoldige Program fremhæves: Musik og Sang, udført af Svendeforeningens Sangerkor; Kl. 7 og 9 Forestilling paa Theatret; Festtog, Præmie-Keglespil, Illumination og forskellige Overraskelser. Madkurve kunne medbringes. Gaver til Bazaren modtages af Dhrr. Gejstlige og af Foreningens Vicepræs, Hr. Sakristan og Lærer M. Jensen.

Sct. Knuds Elementar- og Realskole. Det nye Skoleaar begynder Onsdag den 20. August Kl. 8¹/₂. Børnenes Forældre anmodes om at sende Børnene præcis den første Dag. Indmeldelse af nye Elever baade til Elementarklasserne og til Realklasserne sker hos Skolens Bestyrer.

E. QUINTEL, Sygeplejerske, Schønbergsgade 8, Stuen.

Plads søges. En midaldrende Mand, som i længere Tid har været uden Erhverv, ønsker at faa Opsyn med en Ejendom, eller i Mangel deraf Beskjæftigelse ved hvadsomhelst. Den Søgende har gode Anbefalinger og gode Papirer. Man henvende sig hos J. Johansen, Nansensgade 17 A, 1ste Opgang, 5te Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 33.

Søndagen den 17. August.

1890.

Indhold. Frimureriet i Sandhedens Lys. — † Kardinal Dr. Newman.

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat)

Svenden, som ønsker at blive optaget i Mestergraden, maa nedlægge et skriftligt, egenhændig undertegnet Andragende i Logens Andragendepung. I Logen bliver der saa aabnet en Debat om Supplikantens Værdighed eller Evne og saafremt man tager imod ham, meddeles saa Dagen, paa hvilken Optagelsen vil finde Sted, til Kandidaten for Mestergraden.

Men for selve Optagelsen bliver Logen (i Frimurersproget: Templet) tildannet paa en hel anden Maade, end ved Optagelsen af Lærlinge og Svende. Salen er behængt

med Sort og de sorte Tapeter ere besatte med hvide Taarer og med Dødningehoveder, som ligge paa tvende korslagte Knogler, ogsaa Vinduerne ere tildækkede med Sort. Kun tre matlysende Kjærter kaste deres tarvelige Lys ud over den uhyggelige Sal. Paa det saakaldte „Alter“ ligger der et Dødningehoved, fra hvis Indre en brændende Kjærte udsender sit aandedagtige Lys. I Midten af Salen ligger den sidst optagne Mester med et blodbestænkt Lommetørklæde over Ansigtet. Alle Tilstedeværende maa have en sort Dragt paa, hvide Handsker og sort Sørgeflor om Armen. Hatten beholde de paa Hovedet, deres Haand omslutter et Sværd, hvis Spids er vendt imod Jorden. Den „Meget Ærværdige“, som leder Forsamlingen, holder et Hefte i Haanden, hvis Indhold han forelæser ved det uhyggelige Kjærteskin, som falder fra det oplyste Dødningehoved. Alle bevare en lydløs Tavshed. Den i „Refleksionskamret“ indelukkede Aspirant føres ind i Logen; første Tilsynsmand tager imod ham og fører ham tre Gange rundt i Logen, saaledes, at han standser ved Siden af Ligkisten i Templets Midte. Historien koster atter Penge, mange Penge, alt efter Logerne fra 80 til 120 Francs. „Thi“, hedder det i Statutterne, „for at være en god Frimurer, maa man efterkomme Ordenens pekuniære Fordringer“ (s. Art. 326 i den franske Ritus, Bd. I, S. 211). Tilsynsmanden skal nu føre hans Sag frem for den „Meget Ærværdige“. Denne udspørger nemlig, om han har udlært sin Tid og om han i Et og Alt er værdig til at optages i Mesterlogen. Han bliver derpaa ført gennem Mestergangen (tre Skridt i Vinkelform gennem Cirkelen og Passeren) og han staar nu foran Alteret. Her maa Svenden selv svare for sig. Naar han tilfredsstillende kan besvare alle Spørgsmaal, giver Mesteren ham tre Slag paa Panden. Umiddelbart herefter kaste Tilsynsmændene ham i Ligkisten og binde et Liglagen over ham. Brødrene drage deres Sværd og nærme sig

Kisten. Naar Kandidaten har ligget nogen Tid, træder en af Tilsynsmændene til, borttager Ligklædet og griber hans Hæand med de Ord: „Huden forlader Kjødet!“ Den anden Tilsynsmand træder nu ogsaa til, griber den anden Haand, idet han udbryder: „Kjødet forlader Benene!“ Derpaa træder Mesteren til, rejser ham og hvisker i hans højre Øre: „*Mac*“, i hans venstre Øre: „*benach*“.

„*Macbenach*“ er Mesterordet (*J. A. K. I. N.* var Lærlingeordet, deres Løsen: *Tubalkain; Boas* Svendeordet, deres Løsen: *Schiboeth*).

I franske Loger af den skotske Ritus er Mesterordet: „*Msabon*“ (I. Mos. 19, 36).

Mestertegnet er følgende: De fire Fingre paa den højre Haand sluttes tæt sammen, saa at de danne en Vinkel med Tommelfingeren, der stilles paa Underlivet; den venstre Haand holder man for Øjnene med Haandens Yderside indad og Tommelfingeren nedad.

Naar den nye Mester er optaget og har aflagt Eden, stikkes Sværdene i Skeden og Broderkjæden sluttes om ham.

Kjærnen ved Optagelsen i Mestergraden danner Meddelelsen af den saakaldte *Hiramslegende*, der spiller en væsentlig Rolle i Frimureriet. Som ovenfor antydet, klæder Logen sig i Sorgens Farve ved Optagelsen i Mestergraden. Grunden til denne „Sorg“ og tillige den komiske *Hiramslegendes* Indhold afsløres i den „Meget Ærværdiges“ Optagelsestale ved denne Lejlighed. Af hans Tale, af „Talerens“ Udgydelser og af Mesterkatekismen gjengive vi Hovedindholdet saa kort som mulig. (Taxil, Bd. II, S. 75—130).

I Bibelen er „*Hiram*, Konge af Tyrus“, omtalt i II. Sam. Bog 5, 11, 1. Kong. 5. og 7. Kap., Krøn. 14, 1, samt i II. Krøn. 2. Kap., og det fremgaar af disse Steder, at han var i Besiddelse af meget kostbare Bygningsmaterialer, samt af særdeles øvede Mestre til at behandle disse. Han leverede saaledes først David og

senere, da Opførelsen af Tempelbygningen blev udsat, indtil Salomon havde bestegget Tronen, denne Israels rigeste og viseste Konge, „Cedertræ, Fyrretræ og Iben-træ fra Libanon“, Sten og Metaller, og dertil kunstfærdige Mestre, som forstode „at arbejde i Guld og i Sølv, i Kobber, i Jern, i Sten og i Træ, saa og i Purpur, i blaat Uld, i kosteligt Linklæde og i Skarlagen og at udgravere allehaande Udgraveringer, og at optænke allehaande Kunster.“ At Opførelsen af det pragtfulde Tempel, som Salomon oprejste for Herren, og som er et saa vigtigt Punkt i det gamle Testaments Historie, ogsaa virkeligt var et saa kjæmpemæssigt Foretagende, at den Berømmelse, som fulgte med og som vil bevares indtil de seneste Slægter, ogsaa i Virkeligheden er for-tjent, kan ses deraf, at Salomon dertil benyttede „70,000 Mand til at bære Byrder, 80,000 til at hugge paa Bjærget og 3,600 til at byde over dem og som skulde holde Folket til Arbejde.“ (2. Krøn. 2, 18.)

Om *Hiram* læses i I. Kong. 7. Kap.: „Og Kong Salomon sendte Bud og lod hente Hiram af Tyrus. Han var en Enkekvindes Søn af Nephtali Stamme, og hans Fader havde været en Mand fra Tyrus, en Kobbersmed, og var opfyldt med Visdom og Forstand og Kundskab til at gjøre allehaande Gjerning af Kobber, og han kom til Kong Salomon og gjorde al hans Gjerning. Og han oprejste to Støtter for Templets Forhus, og han oprejste den højre Støtte og kaldte dens Navn *Jakin*, og han oprejste den venstre Støtte og kaldte dens Navn *Boas*.“

Saavidt Bibelen. Frimurerne „sørge“ nu over den myrdede Hiram. Frimurerne havde nemlig, saaledes lyder deres Fabel, fattet den Beslutning, at bygge et Tempel „til den store Verdensbygmesters Ære“. Til at lede denne Bygning blev den kyndige Hiram, en Tyrier, valgt. Denne Bygmester inddelte Arbejderne i tre Klasser: Lærlingene, som fik deres Løn udbetalt ved Søjlen *Jakin*, Svendene, som modtog deres Løn

ved Søjlen *Boas*, og Mestrene, som hentede deres Løn i det mellemste Kammer. Denne Fordeling opvakte Misundelse, og tre Svende besluttede da at dræbe Bygmesteren, hvis han ikke lod sig affordre Mesterordet. Dette Anslag lykkedes fuldstændig; da han vilde gaa ud af Døren i Vesten, fik han af den der staaende Svend et Slag; han flygtede da til Døren ved Syden, hvor den anden Svend bibragte ham et Slag; da han nu flygtede til Døren i Østen, modtog han af den tredje Svend det tredje og dødbringende Slag. Man slæbte derpaa Liget bort og skjulte det. Men Salomon blev meget bedrøvet over Bygmesterens Død og han gav Befaling til at skaffe Liget tilveje og at lade det begrave med Hæder og Æresbevisninger. Saa gik 27 Mestre ud i Murerdragt, for at søge Bygmesterens Lig, hvilket de fandt i en Grusdyngge paa et Bjærg; en Akasiiegren viste, hvor Liget laa og det uagtet hverken Sol eller Maane eller Stjærner lyste. 18 af Mestrene bleve staaende ved Bjærgets Fod, de 9 bestege Bjærget, men af disse ni naaede kun tre Liget. De vare forsynede med Spade og Klokke. Saa blev da Liget baaret tilbage til Templet, at det kunde stedes til Begravelse, og medens de nu bare Liget, holdt de Andre Vagt, at Ingen, som ikke var Murer, skulde komme til Stede. Og blev da den myrdede Bygmester lagt i en overmaade prægtig Grav med mange ærefulde Ceremonier. Til Minde herom skulde de 27 Mestre bære Tegningen af et Dødningehovede paa deres Skjødskind. Til Erindring om deres Troskab mod den myrdede Mester skulde de 27 bære i et sort Baand med tre hvide Striber et i en Triangel indfattet Dødningehoved. For at kunde til enhver Tid uhindret faa Adgang til Templet og til Kong Salomon, fik de en Klokke og et eget Mesterord, som kun de kjendte, og som ingen Profan maatte lære; for at Ingen skulde aftvinge dem dette Ord, fik de til at forsvare sig hver en Dolk, og for at de kunde finde Vej i Templet i Nattens Mørke, leveredes

dem en Lygte. De maatte forpligte sig til af yderste Evne at forsvare Enken af Nephtali og hendes Børn o. s. v.

Hvad betyder nu denne Legende? — Mesterkatekismen svarer: „Den erindrer om den uophørlige Kamp mellem det Gode og det Onde. *Hiram* er den gode Genius. Man betragtede ham ofte som en Personifikation af Solen, uden Tvivl fordi han i Frimurernes Øjne symboliserer Brændpunktet for det moralske (sædelige) og det intellektuelle (aandelige) Lys. De tre onde Svende, som berøvede ham Livet, fremstille *Løgneren*, *Uvidenheden* og *Overtroen*, Sandhedens og Lysets naturlige Fjender. Under et andet Synspunkt betyde de *Misundelsen*, *Hykleriet* og *Havesygen*, disse uforsonlige Fjender af det banebrydende Geni og det dygtige Menneske, som forstaar at erhverve sig sine Samtidiges Højagtelse.

Denne Hiramslgende, som for den Uindviede i mange Retninger tilsyneladende klinger saa smukt, faar i Logen en tredobbelt forskjellig Udtydning, en *politisk*, en *videnskabelig* og en *filosofisk*. Et Øjeblik efter sin Optagelse i Mestergraden har enhver Mester at vælge mellem en af disse Udlæggelsesmaader og at aflægge Regnskab om, hvorfor han netop har besluttet sig til denne Forklaring, som i Reglen, uden at den nye Mester aner det, afgjør hans fremtidige Stilling i Frimureriet: om han skal stige op til de højere Grader eller forblive i de lavere. I dette afgjørende Møde tage altid nogle Brødre af Højgraderne Del og som Dagen efter Afgjørelsen straks indberette til Centralbestyrelsen om Afgjørelsen og om de Personer, som have truffet den. „Naar den, som træffer Afgjørelsen, ikke formaaede at hæve sig op over Hiramslgendens politiske Side, saa er det næsten afgjort, at han aldrig kommer ud over den tredie Grad, Mestergraden. Naar han opfatter Frimureriet ikke blot som en hemmelig politisk Forbindelse, men ogsaa som en pantheistisk (d. v. s. al kri-

stelig Tro nægtende) Religion, vil han en god Dag blive Ridder af Rosenkorset, d. v. s. Medlem af den første Højgrad, den 18de Grad. Naar han endelig udtaler sig for den tredie, uhyggeligste Tydning, vil han snart blive optaget i de tre sidste, Kadosch-Riddernes filosofiske Grader, som ere de fuldstændig Indviede i Pagtens Hemmeligheder. Disse Kadosch-Ridderes hellige Ord er *Nekam Adonai*“, d. v. s. Hævn imod Adonai?“ Men denne Adonai, imod hvem der sværges Hævn, er — det er forfærdeligt at sige det — Bibelens Gud. „Naar de aabne deres Møder, gribe Kadosch-Ridderne deres Kaarde, som de bære ved deres Skjødskind, løfte den, med Spidsen opad, til Hovedets Højde og føre et Stød imod Himlen, som om de ville ramme Gud, og raabe: „Nekam Adonai“ (Hævn imod dig, Herre!“)

Er dette sket, siger Præsidenten, som med de øvrige Brødre har gjort den sakrilegiske Gestus og udstødt de gudsbespottelige Ord: „*Pharasch chol*“ (d. e. „Alt er forklaret!“)

Det er dog talt tydeligt! (Taxil. III Bd. S. 149.) Det Forfærdelige, som Taxil, den saa indviede Taxil, her paastaar, er aldeles ikke modsagt af Frimurerne. De vide hvorfor. Kjendsgjæringer kunne nu en Gang ikke modbevises, ikke bortdisputeres. Hadet imod Gud, den objektivt sværeste af alle Synder, læses tydeligt nok. De nærmere Details vil Afhandlingen Kadosch-Ridderne og de tre sidste Grader bringe.

Graderne fra den fjerde til den syttende Grad inklusive kaldes „Kapitulargrader“. De have det ejendommelige ved sig, at flere af dem kunne meddeles i samme Møde. Paa denne Maade kunne de „modne“ Mænd, d. v. s. hine, som ikke lægge Skjul paa deres Vantro, hurtigt og nemt befordres til den 18de Grad, til *Ridder af Rosenkorset*. Graderne 4—8 ere hverken i den franske eller i den skotske Ritus mere i Brug, men desto mere Graderne „den Udvalgte“ (Grad 9, 10

og 11), som blive meddelte i *ét* Møde. Graden „Skotte“ som anden Kapitularorden slutter i sig den 12., 13. og 14. Grad; Graden „Østens Ridder“ som tredie Kapitularorden indeholder den 16. og 17. Grad. Ved Meddelelsen af disse Grader naa Optagelsesceremonierne saa temmeligt Højdepunktet af Latterlighed og tillige af Gyselighed. Ederne, som ved disse Lejligheder fordres aflagte, lyde saa skrækkelige og forpligte Kandidaten til ubetinget Taushed under Trudsel af grusomme Kvaler, ja Dødsstraf i det Tilfælde, han skulde bryde sit Ord.

Alle hidtil nævnte Grader have det Formaal, lidt efter lidt at forberede de Optagne til den attende Grad, som kaldes „*Ridder af Rosenkorset*“ og til mere ubemærket at sætte dem i Stand til at blive indviede i en Del af Frimureriets Væsens Hemmeligheder. Den 18. Grad er en af de vigtigste Grader, fordi i og med den 18. Grad en delvis Afsløring gives af Hemmelighederne. Optagelsesceremoniellen er „højtideligt“, af bændelormsagtig Længde og en gjennemtænkt Komædie. Den mest fuldendte Pantheisme, d. v. s. den fuldstændigste Nægtelse af en personlig Gud som Skaber og Dommer, bliver lært i denne Grad; iblandt alle Religionsformer bliver Solens Kultus (Dyrkelse) betegnet som den eneste fornuftige og videnskabelige (!!), Vidunderne og Begivenhederne i Jesu Kristi Liv forklarede som „Soltildragelser“, Materiens Evighed prædiket og Naturen gjort til Gud (o: Taxil. II Bd. S. 236). Men hermed er den kristelige Religion fuldstændig nægtet, og den Ed, som skal begrave „Hemmelighederne“ i et evigt Mørke, lyder i den 18. Grad: „Jeg lover og sværger paa min Ære, idet jeg højtidelig fornyer alle Forpligtelser, som jeg har med Ed bekræftet i de foregaaende Grader, aldrig at aabenbare til en Br.: af en lavere Grad eller til en Profan Rosenkorsridders Hemmeligheder. Jeg sværger og lover det under den Straf, stedse at blive berøvet Ordet og at blive udstødt i et stedsevarende Mørke.

Gid Blodet uophørlig maa flyde i Strømme ud af mit Legeme, gid de største Sjæleængstelser maa plage mig, de spidseste Torne tjene til min Hovedpude, Galle og Eddike være min Drik, Korsfæstelsensstraf endelig gjøre Ende paa mit Liv, om jeg nogensinde skulde overtræde de Love, som ville blive mig foreskrevne! Jeg lover endvidere aldrig at aabenbare, hvor jeg er blevet optaget til Rosenkorsridder, ej heller hvem der har optaget mig.“ (1. Ritual sacré de grade de Rose-Croisé, p. 41.)

Inden jeg gaar videre, vil jeg meddele Læserne følgende franske Beretning, som jeg har liggende foran mig. Overskriften lyder saaledes:

En Fabrik for Frimurer-Attributer.

I „Rue Jean Jacques Rousseau“ er der en Fabrik, som udelukkende beskæftiger sig med at tilvirke Frimurer-Attributer, Fabriken bliver dreven ved Damp, har et eget Trykkeri og holder stadigt et stort Lager af samtlige Gjenstande, som det leverer til sine Kunder. Der er vedlagt en illustreret Prisfortegnelse fra denne ejendommelige Forretning og vi meddele udtogsvis en kort Fortegnelse over de i den indeholdte Sager og deres Salgspriser. Læseren vil deraf kunne se, at en fuldstændig indrettet Loge er en kostbar Fornøjelse: Hiram's Kiste, beklædt med sort Fløj, koster 80 Frs.; Taarer af hvidt Tøj til at fæstne paa Væggen, 25 Frs. for hundrede Taarer; for 45 Frs. kan man dertil efter eget Valg endnu faa en Sol, en Maane eller en Stjerne. De sidstnævnte Gjenstande lyse i Mørket. En Slags Guillotine, som falder ned paa Aspiranterne, er angivet til 55 Frs.; et Apparat til at frembringe Lyd som Torden og nedstyrtende Hagl, til at forskrække de med tilbundne Øjne indførte Kandidater, 65—80 Frs. En Lampe med Lycopodiumpulver (det saakaldte Heksemel), med hvilken man efterligner Flamme og Lyn i det Øjeblik, i hvilket man tager Bindet af Recipiendus, 20 Frs. Et flammende Sværd for den ærværdige Me-

ster koster 25—40 Frcs.; Sølvdolkene, som Kadoschridderne i det givne Øjeblik løfte op under Raabet: „Nekam Adonai!“ (Hævn imod dig, o Gud!) kan man faa fra 12—15 Frcs. og højere Priser. Bægre, Skjødskind, Masker, Sværd, Gravurner, Hamre, Køller o. s. v. kunne faas til alle mulige Priser.

En Artikel, med hvilken der synes at blive drevet megen Luksus, er Strømpebaand til „Frimurerinde-Søstrene“. Disse Strømpebaand ere som bekjendt Frimurertegnet, som „Søstrene“ maa fremvise ved deres Indtræden i Logen. Et sligt Strømpebaand med Ordene: „*Silence et Vertu*“ (Tavshed og Dyd) broderet med Sølvtraade, koster 15 Frcs. Til Slutning kommer Skeletterne og Dødningehovederne, ikke Skeletter, Knogler og Pandeskaller af Pap eller *papier maché*, men alt ægte. Frimurerne synes ellers ikke at kunne bruge dem og behøve af denne „Artikel“ ganske forfærdelig meget, I ethvert „Raadslagningsværelse“ maa der staa et Dødningehoved. I det „mellemste Kammer“, hvor Frimurerne blive beklædte med en Mesters Rang, skal, som vi saa, oplyses ved Dødningehoveder, af hvis Øjne Lyset straalere. De „Udvalgte“ af den 13de Grad maa indvies imellem tre paa Pæle opplantede Dødningehoveder; endvidere maa Kadoschridderne ærefrygtstuld kysse et laurbærkranset Dødningehoved, som fremstiller Dødningehovedet af *Jacques Molay*, Tempelherreordenens sidste Stormester, og derefter maa de støde Dolken igjennem tvende andre Dødningehoveder, af hvilke det ene bærer en Tiara, og som forestille Dødningehovederne af Kong *Philip den Skjønne* af Frankrig og af Pave *Clemens den Femte*. Frimurerne paastaa som bekjendt, — rigtignok er det en historisk Usandhed — at der eksisterer et historisk Baand imellem deres Loge og den tidligere Tempelorden. Derfor den nævnte barnagtige Komædie. Dødningehoveder haves paa Lager i Rue-Jacques-Rousseau i stort Udvalg og til meget forskjellige Priser. Et godt Dødningehoved med dertil

hørende Lampe, for at oplyse dets Indre, koster dog altid 55 Frs.

Frimurer-Symbolikens *Non plus ultra* og tillige det kostbareste Stykke, som udgaar fra Fabriken, er et fuldstændigt Skelet med bevægelige Lemmer, og som i den ene Haand holder Frimureriets Banner og i den anden en Dolk. Et slikt Pragtstykke koster 600 Frs., men kun Frimurere af 33te eller allerhøjeste Grad tør anskaffe sig det.

Hvem skulle vel tro, at Tusinder af Mænd, som ville gjælde for at være alvorlige og forstandige Mænd, ja for særlig oplyste Mænd, og som spille en Rolle blandt civiliserede og kristelige Nationer, i vort oplyste nittende Aarhundrede endnu den Dag i Dag vilde give sig af med saadanne Barnagtigheder. Og blot det saa endda blev ved disse taabelige Dumheder og dette barnagtige Komadiespil, og ved det, som i Frimurersproget kaldes: at lade Kanonerne og at fyre dem af.

(Fortsættes.)

---

† Kardinal Dr. Newman.

Den berømte engelske Konvertit, Kardinal *John Henry Newman*, er afgaaet ved Døden i Birmingham d. 14. Juli i en Alder af 89 Aar. Kardinal Newman var en af de mest fremragende Mænd, ikke blot i England, men overhovedet i vor Tid; om ham gjaldt ikke det Ord, at „ingen Profet gjælder i sit Fædreland“, thi han stod ikke blot i høj Anseelse hos sine katholske Landsmænd, men ogsaa alle andre Englændere saa med Højagtelse og Beundring, ja med Stolthed op til den Mand, der geraadede deres Fædreland og derfor ogsaa dem selv til Ære. Hans Konversion til Katholicismen i Oktober 1845 vakte stor Opsigt langt ud over Englands

Grændser, og den anglikanske Kirke, i hvilken han hidtil havde været Gejstlig, fik ved den et saa mægtigt Stød, at den, som Lord Beaconsfield siger i sin Fortale til „Lothair“, den Dag i Dag endnu ikke har gjenopnaaet sin fuldstændige Ligevægt. Dr. Newman var ikke blot den mest fremragende Theolog, som England har frembragt i den nyere Tid, han var ogsaa den berømte Skribent, som paa en saa mesterværdig Maade beherskede og forstod at benytte sit Fødelands Sprog, at Enhver, ogsaa den skarpeste Kritiker, beundrende bøjer sig for og forbauses over den imponerende Kraft og fuldendte Renhed, som han forstod at meddele det engelske Sprog.

Kardinal Newman blev født den 21. Oktober 1801 i London, hvor hans Fader var en rig Bankier. Alle-rede fra den tidlige Barndom af, som fuldstændig forblev uden nogen som helst katholsk Indflydelse, viste han stor Forkjærlighed for den h. Skrift og Katekismen. Det afholdt imidlertid ikke den ungdommelige Tænkter fra hist og her at hengive sig til Grublerier og Forestillinger, der lige saa lidt svarede til Troens Aand som til hans unge Alder, men i alt Fald vidnede om en usædvanlig Aandskraft hos den tilkommende Kirkefyrste. Med fjorten Aar fordybede han sig i Fritænkernes Skrifter, læste *Thomas Payne's* Afhandlinger imod det Gamle Testament og gennemforskede blandt *Hume's* Skrifter ogsaa det, i hvilket Troen paa Miraklerne latterliggjøres. Endnu medens han var et Barn afskrev han *Voltaire's* Vers imod Sjælens Udødelighed og gjorde derhos den betegnende Bemærkning: „Hvor afskyeligt dette er, men hvor let trænger det ikke som Sandhed ind i vort Indre!“

I høj Grad ejendommeligt er det, at den unge Skeptiker paa samme Tid havde den Vane at gjøre Korsets hellige Tegn i Mørke og naar han færdedes paa uhyggelige Steder. Ja, mange Aar senere fandt han i den Skrivebog, som han som 13aarig Dreng havde fyldt

med latinske Vers, hist og her Korstegn, som han selv havde tegnet i den. Og dog havde han indtil sit 43de Aar kun en eneste Gang betraadt en katholsk Kirke, og den Gang ogsaa ene og alene for at overvære en musikalsk Præstation.

Med det 15. Aar vaagnede den religiøse Trang hos ham, og han blev — Calvinist. Hans Iver og dybe Fromhed var saa stor, at han allerede i den Alder af lagde det frivillige Løfte, at han aldrig vilde gifte sig, og dette Løfte har han aldrig brudt. At Paven var Antikrist, derom tvivlede han som god Calvinist aldeles ikke.

I Aaret 1820 erhvervede han sig paa Universitetet i Oxford, efter forudgaaende glimrende Eksamen, en Baccalaureus' Værdighed, og to Aar senere fik han et Universitets-Embede, som kaldes *Fellowship*. Efter to andre Aars Forløb modtog han de anglikanske Vielser og blev Vikar ved Sct. Marie Kirke, uden derfor at miste sit Universitets-Embede. Dr. *Hawkins*, som var Sognepræst ved Sct. Marie Kirke og udøvede en højst fordelagtig Indflydelse paa den unge Vikar, henledte hans Opmærksomhed paa en Bog, som udslettede de sidste Spor af Calvinisme i hans Sjæl, men derimod gjenoplivede i ham Læren om Gjenfødselen ved Daaben i hele dens Fylde. Denne Bog hed: „Afhandling over den apostoliske Prædiken“ (*Apostolic preaching considered*) og havde til Forfatter den senere anglikanske Ærkebiskop af Canterbury, *J. Sumner*. En Prædiken af Dr. *Hawkins* førte ham ind i Traditionslæren, og som Følge af en alvorlig Underholdning med Rev. *William James* opdukkede i ham for første Gang Tanken om den apostoliske Succession eller Rækkefølge i hele dens Betydning. Det var paa samme Tid, som hans aldrig hvilende Aand levende blev berørt af den klare Erkjendelse af en „synlig Kirke, som maatte være baade et Sandhedens Vidunder og et Mønster paa Hellighed.“ Denne Erkjendelse tilskriver han Studiet af *Butlers* be-

rømte Værk: „Religionens Analogie“ (The analogy of religion). Men man maa derfor ingenlunde tro, at hans Aandsretning allerede dermed havde vendt sig henimod Katholicismen. Han var endnu langt borte fra den, baade i Henseende til Erkjendelse og Sympathi.

Den unge Lærdes betydelige Egenskaber havde man allerede den Gang lært at kjende og skatte. *Copleston*, Forstander for Oriel-College, hilste Newman, da denne en Dag vendte alene hjem fra en Spadseretur med de Ord: „*Nunquam minus solus quam cum solus*“ (aldrig er jeg mindre alene, end naar jeg er alene), et Udsagn, som med Rette kunde anvendes paa Newman. Den senere Ærkebiskop af Dublin *Whately*, som har haft en betydelig Indflydelse paa Newmans aandelige Udvikling, tilbød denne, medens han selv endnu var Forstander for Alban-Hall, Embedet som Viceforstander, for at give ham et Bevis paa sin høje Agtelse. Men Newman undslog sig, for allerede det næste Aar (1826) at blive Repetent (*tutor*) i sit eget Kolleg. Paa denne Tid offentliggjorde han i Londoner „Review“ en Artikel om „den græske Tragedie“, som af *Blanco White*, en sagkyndig Dommer paa dette Omraade, blev betegnet som værdig for en Plato.

I 1827 blev Newman hjemsøgt af en svær Sygdom. Men en endnu større og dybere Indflydelse havde det dog, at hans Søster, som han elskede overordentlig højt, døde samme Aar. Dette Tab foraarsagede hans Hjærte smertelige Saar og frigjorde hans Sjæl for alt det Jordiske. Paa denne Tid begyndte ogsaa den næsten underfulde Indflydelse, som han udøvede paa Alle, som traadte i nærmere Berøring med ham, at vise sig, og ved hvilken han drog sine Tilhøreres Hjærter ligesom med usynlige Baand til sig og aldrig igjen gav Slip paa dem.

Siden 1826 havde Newman offentliggjort sine Afhandlinger om de bibelske Vidundere, og i 1842 udgav han som et Sidestykke til dem sine Artikler om Mid-

delalderens Vidundere. I samme Grad, som Newman traadte ud af den isnende Skygge, Liberalismen udbredte i Henseende til religiøse Anliggender, følte han sig ogsaa med ny og frisk Kraft hendragen til de ældste Kirkefædre. I Aaret 1828 begyndte han, efter at han imidlertid var bleven udnævnt til Sognepræst ved St. Marie Kirken, at studere Kirkefædrene i kronologisk Rækkefølge. Først beskjæftigede han sig med den h. Ignatius. Den rastløse Energi, hvormed han underkastede sig disse Studier, og det dybe, grundige Indblik, han fik i Fædrenes Skrifter, hensatte ham ganske i den første Kristendoms Atmosfære. Han levede fuldstændig i den Luft, som blæste ham i Møde fra de Alexandrinske Fædres Skrifter. De smukke Sammenligninger, som han anstillede mellem hin Tids Kristendom og vore Dages, faldt just ikke ud til Fordel for hans (den anglikanske) Kirke. Vel nærrede han Sympathi for den, men følte, som han selv fint skjelner imellem, dog ikke nogen varmere Følelse, ingen Kjærlighed. Skulde den virkelig være bleven gjenfødt ved Reformationens Grundsætninger? Men trods denne hans indre aandelige Tilstand, opdukkede der hos ham, ifølge hans egne Tilstaaelser, dog aldrig nogensomhelst Tanke om at forlade den. Han tænkte meget mere paa en ny Reformation, men renere, ædlere, mere ophøjet end det 16. Aarhundredes.

I Aaret 1832 offentliggjorde han den fulde, modne Frugt af sine grundige Studier i Værket: „Arianernes Historie i det fjerde Aarhundrede“ (*The Arians of the fourth century*). Anstrængelserne, som Studierne i Forening med den samvittighedsfulde Opfyldelse af hans Pligter som Sognepræst havde fordret, nødvendiggjorde en større Rejse. Med to Venner begav han sig til Frankrig og Italien. Paa denne Rejse forfattede han en stor Del af sine Digtninger: „*Lyra Apostolica*“. Ogsaa nu og endog i Rom holdt Newman sig borte fra alt Katholsk. Kun en eneste Gang overværede han

en kirkelig Højtidelighed, men alene for at bivaane Opførelsen af Allegris berømte „*Miserere*“ i det Sixtinske Kapel.

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalønder.

Søndag den 17. August. 12. **Søndag e. Pintse.** **Marias Optagelse i Himlen.** Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo XIII's Navnedag). — 18. **M.** Helena, Enke-Kejserinde. — 19. **Ti.** Oktavdag. — 20. **O.** Bernardus, Bekj. og Kirkelærer. — 21. **To.** Johanna Franciska, Enke. — 22. **F.** Oktav af Marias Optagelsesfest. — 23. **L.** Philip Benitius, Bekj.
Søndag den 24. August. 13. **Søndag e. Pintse.** Bartholomæus, Apostel.

Den katolske Svendeforening fejrer sin **Stiftelsesfest** Søndag den 17. August med **Havefest** og **Bazar**. Haven, hvortil Adgangen er **gratis**. aabnes Kl. 4. Af det righoldige Program fremhæves: Musik og Sang, udført af Svendeforeningens Sangerkor; Kl. 7 og 9 Forestilling paa Theatret; Festtog, Præmie-Keglespil, Illumination og forskellige Overraskelser. Madkurve kunne medbringes. Gaver til Bazaren modtages af Dhrr. Gejstlige og af Foreningens Vicepræs, Hr. Sakristan og Lærer M. Jensen.

Sct. Knuds Elementar- og Realskole. Det nye Skoleaar begynder Onsdag den 20. August Kl. 8^{1/2}. Børnenes Forældre anmodes om at sende Børnene præcis den første Dag. Indmeldelse af nye Elever baade til Elementarklasserne og til Realklasserne sker hos Skolens Bestyrer.

Sct. Ansgars Kirkeskole begynder (efter endt Sommerferie) Undervisningen Lørdag den 16. August Kl. 8.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 24. August i Lokalet, Bredgade 67, 2. S., efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke.

E. QUINTEL, Sygeplejerske,
 Schönbergsgade 8, Stuen.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).
 Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Ø.).
 Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
 Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 34. Søndagen den 24. August. 1890.

Indhold. Pave Gregor den Store. — † Kardinal Dr. Newman. Efterretninger: Kjøbenhavn, Slesvig, Brüssel, Hamburg, London, Frankrig, Ostende.

Den hellige

Pave Gregor I., den Stores

1300-aarige Centenarium d. 3. Septbr. 1890.

En af de alvorfuldste Veje, man kan vandre henad i Rom, fører forbi Forum ud til Via di San Gregorio. Naar Romafareren har gennemvandret Forum, dette den romerske Histories storslaaede Midtpunkt, gaar han under Triumfbuen, som Titus, Byen Jerusalems Ødelægger lod oprejse. Guds forfærdelige Straffedomme over hans udvalgte, men troløse Folk drage forbi Vandrerens Aand. Til venstre ligger Kolosseum, denne vældige Ruin, hvor fordem Tusinder og atter Tusinder af kristne Martyrer udgode deres Blod for Frelseren. Man drejer af tilhøjre og gaar nedenunder Kejser Konstantins, den første kristne Kejsers Triumfbue. Jødedommens Undergang, Martyrernes Blod, det

første Kors paa Kejserkronen — er det ikke, som om med disse Billeder den hellige Kirkes Historie drog os forbi, som om Bladene i en Bog, der er skreven af Guds Haand, aabnede sig for os?

Paa Via di San Gregorio, som man kommer ind paa, naar man har passeret Konstantinsbuen, har man paa højre Haand Palatinerbjærget med Kejserpaladsets Ruiner paa Toppen, hvor Franciskanerklostret San Bonaventura fortæller os om den bekjendte Bodsprædikant og kyndige Sjælefører S. Leonardo di Porto Maurizio og om vor bekjendte Landsmand Fra Pietro di Danimarca, den gamle danske Genremaier Albert Kùchler; paa Vejens venstre Side møder vort Øje en anselig Kirke og et Kloster, som hæve sig paa en Udløber af Monte Celio: det er Kirken og Klosteret *San Gregorio*.

Henimod Udgangen af det sjette Aarhundrede skuede fra en stille Celle i dette Kloster paa Monte Celio en Benediktinermunk ud over Roms Ruiner, som fra en sikker Havn ud over de Bølger, der væltede sig ind over hans Tid. Munken saa et bedrøveligt Billede. For et Aarhundrede siden var Romerriget, forlængst ældet og dødt som et raadt Træ styrtet sammen under Barbarernes Øxehug. Ligesom en Stormflod, der sønderbryder Digerne, havde barbariske Folkeslag uophørligt styrtet sig ind over Riget, rivende alt bort med sig, søndertrædende al nedarvet Orden og gjensidigt kæmpende om Byttet. Ingen anden Ret gjorde sig gjældende, end den Stærkeres. Næppe var Østgothernes fordum saa mægtige Rige i Italien blevet tilintetgjort af det byzantinske Hofs Feltherrer, førend Longobarderne stormede ind. Hærgende og brændende droge disse vilde Horder gennem hele Italien, oppe fra Alperne og indtil Ætna. Rom, som allerede i længere Tid ikke mere var Kejserens Sæde — han residerede i Konstantinopel — sank fuldstændig i Grus. Sammen med Krigens Furie rasede Hungersnød og

Pest i det fattige og søndertraadte Land, som Kejseren i Konstantinopel ikke mægtede at beskytte. Tusinder maatte forlade den hjemlige Arne og vanke syge og brødløse omkring. Elendigheden forøgedes ydermere ved de kejserliges Statholderes Hensynløshed og ved de stadigt stigende Skatter og Afgifter. Og som Tilstanden var i Italien, saaledes var den ogsaa i det øvrige Europa. —

Efter et saadant Blik paa Roma og Verden satte Munken paa Monte Celio sig atter ned, for at skrive en af hine Homilier, som vi endnu eje, og i hvilke han udtaler som sin Mening, at alle Tidens Tegn syntes at hentyde til, at Verdens Ende var nær.

Alt syntes i Virkeligheden at skulde gaa til Grunde. Men alligevel indtraf Verdens Ende dog ikke; det blev kun Afslutningen af den gamle Tid, som skulde vige for *en ny Tid*. Frankerne, Vestgotherne, Longobardeerne, Angelsakserne — alle kraftige og kjærnesunde, men vilde og utæmmede Folkefærd — vare traadte i de blødagtige Romeres Sted; af disse Folkeslag skulde hine Nationer dannes, som endnu den Dag i Dag spille en fremtrædende Rolle i Europa. Men denne Overgang til en ny Tidsalder fuldbyrdedes ikke uden Storme, som truede med at ødelægge Alt.

Kun *én Magt* kunde her være kaldet til at virke ordnende og til Velsignelse i dette Kaos, og det var *Kirkens guddommelige Magt*. Men denne Magt udøves ved Hjælp af Mennesker. Og Gud Herren havde allerede udvalgt den Mand, hentet ud af Tusinders Midte, som med et klart Blik og kraftige Arme, skulde lede disse vilde Folk, som en Ven, Fader, Opdrager og Lærer, ind paa sikre Baner, i sin Egenskab af Kirkens Overhoved. Denne Mand, dette udvalgte Redskab i Guds Haand var hin simple Munk i den stille Kloster-celle paa Monte Celio, *den h. Gregor*.

Pave Pelagius II var bleven bortreven af Pesten. Enstemmig valgtes Munken Gregor, som imidlertid var

bleven Abbed i sit Kloster, til Pave. Gregor skjælvede, han skjulte sig, for at unddrage sig for den tunge Byrde; men Folket fandt ham og førte ham i Triumf til St. Peterskirken, hvor han blev indviet til Petri Efterfølger. Dette skete *den 3. September 590*; og det er denne Dags Minde, hele Kirken i Aar højtideligholder med Tak til Gud. *Denne Dag har for 1300 Aar siden ved Guds Naade skjænket Kirken en af de herligste Paver, og Verden og alle Nationer en af de største Velgjørere.*

Hvem var Munken *Gregorius*? Født i Aaret 540 og nedstammende fra en af det gamle Roms berømteste Slægter, *Anicierne*, havde han allerede i en ung Alder beklædt sin Fædrenestads højeste borgerlige Embede; han havde været Roms Prætor. Hans Embedstid var overordentlig vanskelig, den var ledsaget af Longobardernes første Indfald og af store religiøse Tvistigheder. I saadanne Skoler ynder Gud at sætte de Mænd, som han har kaldet til noget Stort. Gregor blev som Prætor Folkets Yndling. Men paa Grund af den Anseelse, han nød, sneg Kjærligheden til Verden og dens forgængelige Goder sig lidt efter lidt ind i den unge Mands Sjæl, som oplært af hans fromme Moder, *den h. Silvia*, fra Barndommen af hidtil kun havde tænkt paa Gud og hans hellige Tjeneste. En Tidlang, saaledes tilstaar han selv, vaklede han mellem Gud og Verden.

Men Gregor var ikke den Mand, der finder sit Element i uafgjort Vaklen, sin Fred i fejj Halvhed. Han havde i nogle Munke fra Monte Cassino fundet trofaste Venner; hos hvem han lærte at kjende og højagte et ædlere Liv. Ofte stod han maaske i sit fædrene Palads efter alle de Æresbevisninger, som vare ham blevne til Del i Dagens Løb, og saa ud over de nærliggende Ruiner og forfaldne Triumfbuer; disse bedrøvelige Rester af fordums Pragt og Herlighed og Forgængelighed; Synet af det ligeoverfor liggende

Kolossæum førte Martyrernes Billeder frem for hans Øjne, og fortalte om dem, der havde ofret Alt, ja endog deres Liv, for ham, som havde elsket dem indtil Døden paa Korset. Kort sagt — en skjønne Dag sønderbryder han de Baand, som holdt ham fængslet til Verden; af sin Formue byggede han sex Klostre paa sine Godser paa Sicilien, og lader sit fædrene Palads paa Monte Celio, hvor Kirken S. Gregorio nu rejser sig, omdanne til et Kloster, som han indviede til den h. Apostel Andreas. Han giver dette Kloster den h. Benedikts Regel, og efter at have uddelt hele sin tilbageblevne Formue blandt de Fattige, tager han selv Munkedragten. Han var den Gang omtrent 35 Aar.

Rom er ude af sig af Forbauselse; den Mand, som de hidtil havde set i en Prætors kostbare Dragt, hvem de ærede mere end alle andre, ja næsten tilbad, ham se de nu iført en fattig Munks tarvelige Klædning.

Gregor vilde være Munk, en hel Munk. Hans Næring bestod blot af Gemyse. Et overordentlig tiltalende Billede møder der os i denne mægtige Mands Liv. Hans Moder havde, efter at være bleven Enke, ligeledes trukket sig tilbage til Klosterlivet. Hun boede ifølge Traditionen paa den østlige Aventinerhøj, hvor nu den gamle, ærværdige Kirke *San Sabba* staar. Herfra sendte hun daglig sin Søn en Sølvskaal fyldt med Gemyse. Denne Sølvskaal var det sidste Stykke af forrige Dages kostbare Bordservice, som Gregor havde betjent sig af som Prætor. Men ogsaa dette sidste Minde om tidligere Tidens Herlighed kom en skjøn Dag ikke mere tilbage til Moderen; Gregor havde skjænket Sølvskaalen, da han ikke mere forefandt Penge, til en stakkels Skibbruden, som havde banket paa hans Celle. Legenden melder, at lang Tid efter havde en Engel i den Skibbrudnes Skikkelse vist sig for Gregor og sagt ham, at Gud fra dette Øjeblik af, da han ofrede den sidste Rest af sin fordums Rig-

dom, havde udvalgt ham til at blive Petri Efterfølger, fordi han havde efterlignet Apostlen i dennes Kjærlighed.

Ikke længe var det Gregor forundt, at nyde den stille Fred og Lykke i Cellen. Pave *Benedikt I.* ophøjede ham imod hans Villie til Regionarius eller Kardinal-Diakon. Rørende er den Helliges Klage ved denne Lejlighed over, at han, ligesom et Skib, atter er bleven kastet ud paa det dybe Hav. Men han skulde blive slynget endnu længere bort fra den sikre Havn, saaledes kaldte han sin Celle.

Pave *Pelagius II.* sendte ham som Apokrisarius eller Nuntius til Hoffet i Konstantinopel. Gregor, som med stor Dygtighed forvaltede sit Embede, havde her rig Lejlighed til at lære det bysantiske Hofs Snedighed Rænker og Krogveje at kjende. Atter en Skole, i hvilken det guddommelige Forsyn sendte sin Udvalgte.

Da Gregor efter sex Aars Forløb atter vendte tilbage til Rom, valgte hans Klosterbrødre ham til Abbed, og han var en Fader for dem, kraftig og dog mild. Højere end alt andet elskede Gregor det betragende Liv, den betragende Bøn. Men netop i dette Bønnens Liv havde Gregor lært den udødelige Menneskesjæls ophøjede Værd at kjende. En Dag gik han hen over Slavemarkedet. Her saa han hedenske Ynglinge, der vare overordentlige lyse og smukke, med blaa Øjne og bølgende Lokker, blive udbudte til Salg. Han spurgte Vogterne, hvorfra vel disse Ynglinge stammede. Og man svarede ham, at det var „*Angler*“; nemlig Angelsaksere, som man havde slæbt fra England til Rom. „Godt“, udbrød Gregor, „disse Angler skulle blive til Engle,“ idet han hentydede til det latinske Ord „*Angelus*“, som betyder Engel. „Hvad hedder deres Konge?“ spurgte han videre. „Ella“ lød Svaret. „Alleluja skulle de en Gang synge,“ gjenmælede den fromme Abbed, og hans Ansigt ligesom forklaredes.

Gregor vilde være et Trossendebud, en Apostel, for England. Ved indtrængende Bønner lykkedes det ham, at bevæge Paven til at give sit Minde dertil, og afsted drog han. Men Gud havde bestemt ham til at blive en Fader for alle Folkeslag, og ikke blot en Missionær for et enkelt.

Gregor var allerede naaet nogle Dagsrejser fra Rom, da pavelige Ilbud atter indhentede ham og kaldte ham tilbage. Saasnart Roms Indbyggere nemlig havde erfaret om den fromme Abbeds Bortrejse, begav de sig i store Skarer til Paven og bebrejdede ham, at han ved at give sin Tilladelse til Gregors Bortrejse havde fornærmet den h. Petrus og ødelagt Rom. Under Anvendelse af Magt blev Gregor atter ført tilbage til Kristenhedens Hovedstad. Det var en Følge af den Indflydelse, som den Helliges skønne Sjæl allerede havde vundet, uden selv at ane det; man følte sig kun sikker hos ham og naar han var nærværende i Byen.

(Fortsættes)

---

† Kardinal Dr. Newman.

(Sluttet.)

Efter sin Tilbagekomst til England afslog Newman den Ære, som Biskoppen af London vilde vise ham ved at kalde ham til Hofprædikant-Embedet ved det kongelige Kapel i Whitehall. Newman ansaa nu Tiden for kommen, til at begynde den Kamp, som han havde sat sig til Opgave, og som var rettet mod det antidogmatiske Princip. En Mand som han virkeliggjør sine Idéer, og „Tidsbetragtningerne“ (*Tracts for the times*), som han offentliggjorde, beviste dette paa ny. Han havde i dette Skrift Gjenoplivelsen af den første kristne Kirkes Tro i dens oprindelige Inderlighed og Renhed for Øje.

En umaadelig Opsigt vakte disse „Tidsbetragtninger“ i hele England. Fremragende Mænd med berømte Navne erklærede sig for ham, og da ogsaa Dr. *Pusey* tiltraadte Bevægelsen, stillede Newman sig straks med den for ham særegne Beskedenhed i Baggrunden. Fra det Tidspunkt daterer Navnet „Puseyister“, en Betegnelse for alle hine, som samlede sig under det Banner, der bar Oxforder-Professor Puseys Navn, men i Virkeligheden var blevet opløftet og udfoldet at Newman.

Imidlertid var *Wiseman* vendt tilbage fra Rom og havde i Løbet af 1836 holdt sine Foredrag om „Den katholske Kirkes Lære“, som fandt betydelig Gjenklang. Newman optraadte straks med sit Skrift: „Kirkens profetiske Pligt i Forhold til Romanismen og den populære Protestantisme“, som indeholdt et heftigt Angreb mod Rom. Denne Bog blev paa en vis Maade Fundamentet for en virkelig anglikansk Theologi og Rettesnoeren for Puseyisterne og Ritualisterne, som holdt sig lige langt borte fra Katholicismens Lære og Protestantismens Nægtelser. Og dog var deres Standpunkt ikke det samme, som deres Hovedanførers. Newman var fuldstændig paa det rene med sit Program; det lød saaledes: Dogma, sakramentalt System og ubrødelig Modstand imod Rom. I sin Artikel om Retfærdiggjørelsen angreb han Luthers Lære, som paastaar, at Retfærdiggjørelsen ved Troen *alene* er Kristendommens fundamentale Princip.

Det vilde føre for vidt, at udvikle her Newmans Virksomhed, navnlig paa denne Tid, da han overtog Ledelsen af „British Critic“, og det med en saa ædel Upartiskhed, at han end ikke modsatte sig Optagelsen af en meget livlig Kritik over hans sidstnævnte Skrift i det Blads Spalter, som han selv ledede.

Vi nærme os nu den Krisis, som skulde være afgjørende for denne betydelige Mands religiøse Liv. Newman var i den Opgave, han havde stillet sig selv, det grundige Studium af Kirkefædrene og Kirkens

Historie, naaet til Monofysiterne. Her blev der lagt Beslag paa hele hans Aandskraft. For første Gang opdukkede der i hans sandhedssøgende Aand en Tvivl angaaende Anglikanismens Berettigelse. Hidtil havde han anset sin Kirkes Alder for en fuldstændig uangribelig Vold. Men nu forekom det ham, som med ét Slag, at i det store Hæresies Historie, hvis Studium han drev med saa megen Iver, og som var blevet forkastet af Synoden i Konstantinopel (448) og af Conciliet i Chalcedon (451), gjenspejlede der sig i det klareste Lys det 16. og 19. Aarhundredes Kristendom. „Jeg betragtede mit Ansigt i dette Spejl og fandt en Monofysit; Datidens Rom var ganske nøje Nutidens Rom; i Orientalernes Sted traadte Anglikanerne og i Eutykianernes Sted traadte Protestanterne“.

En væsentlig Indflydelse paa denne Stemning, som havde bemægtiget sig Newman, var en Artikel af Wiseman, som „Dublin Review“ netop bragte paa hin Tid: „Den katholske og den anglikanske Kirke“. Newman, som altid var ærlig baade overfor sig selv og Andre, erkjendte med Bestyrtelse, at hele hans Theori, som han hidtil havde forfægtet, „var kastet i Støvet“, som han selv udtrykte sig. Behersket af denne nedslaaende Følelse, vilde han straks nedlægge sit Embede som Sognepræst ved St. Mary; men hans Venners Overtalelseskunst afholdt ham dog fra dette Skridt.

I sit næste Arbejde udtalte han allerede den vidt gaaende Paastand, at Reformationen i England ikke havde haft nogen religiøs Idé til Bevæggrund, men ene og alene et politisk Formaal. Den Storm, som han derved fremkaldte i hele England, har endnu ikke ganske lagt sig.

Newman har selv i nogle faa, men træffende Ord sammenfattet de sidste ti Aars Historie, som gik forud for hans Konversion til den katholske Kirke. I de første fire Aar bestræbte han sig for at tjene den anglikanske Kirke paa den romerske Kirkes Bekost-

ning, i de næste otte Aar gjorde han det samme, dog uden at træde Rom for nær. Med Begyndelsen af det niende Aar, d. v. s. i September 1843, begyndte han at fortvivle i Henseende til sin egen Kirke; tilbagekaldte højtideligt Alt, hvad han nogen Sinde havde skrevet mod Rom og nedlagde sit Embede som Sognepræst ved St. Mary. I det tiende Aar overvejede han sin Hensigt, at afsværge Anglikanismen, og da endelig den gamle Modvilje og den haardnakkede Fordom imod Rom var vegen bort tilligemed den vrang Opfattelse, at Helgen- og Mariadyrkelsen holdt Menneskene borte fra den Guds Aasyn, som *alene* havde skabt dem, *alene* forløst dem og af hvem *alene* Frelsen var at haabe, — „saa taldt Skjællene fra hans Øjne“. Den 10. Oktober 1845 førtes Kampen lykkelig tilende: Dr. Newman blev af den ærv. Pater *Dominikus* af Passionistordenen optagen i den katholske Kirkes Skjød.

Den 28. Oktober 1846 betraadte Newman den evige Stad og begav sig straks den følgende Morgen til Apostelfyrsternes Græve, for at frembære for dem sin Hylding. Det hændte sig, at netop paa dette højhellige Sted mødtes Konvertiten for første Gang med Pave *Pius IX.*, som tog imod Newman med stor Kjærlighed og Hjærtelighed. Efter at Newman havde modtaget Præstevielsens hellige Sakrament og første Gang frembaaret det hellige Messeoffer paa Kristi Legemsfesten 1847, vendte han med sine Ledsagere tilbage til England og indførte der den h. Filip Neri's Oratorium.

I 1852 ærede de irske Biskopper ham, ved at tilbyde ham Rektoratet over det katholske Universitet i Irland. Newman holdt den Gang udmærkede Foredrag over Universitets-Opdragelse, som vakte stor Opsigt baade paa Grund af de aandrige Tanker og det klassiske Sprog.

Det er ogsaa af mere end én Grund interessant og værd at det omtales her, at for c. 10 Aar siden hædredes den berømte Oratorianer ogsaa fra protestantisk Side,

idet nemlig Forstanderen for Trinity-College tilbød ham et Fellowship ved det berømte Oxford-Universitet, en Ære, som ingen Katholik hidtil havde nydt.

Da den frafaldne Dominikaner *Achilli* i 1853 besøgte England til Glæde for alle Katholikhadere, og oven i Kjøbet søgte ved offentlige Bagvaskelser at krænke og skade den Kirke, som han allerede havde saaret saa smerteligt ved sin skandaløse Livsvandel, traadte Newman op og brændemærkede Renegaten med sin bidende Ironi og tilintetgjørende Kraft. Først efter et Aars Forløb vovede Achilli, tvungen af sine Tilhængere, at fremkomme for Retten med en Klage imod Newman. Denne blev da ogsaa dømt, til Smerte for selve Dommeren, som maatte udtale Dommen. De betydelige Omkostninger ved denne Proces bleve straks dækkede af Englands Katholiker.

I 1864 angreb den anglikanske Præst *Kingsley* uden nogen som helst Grund Newman og den katholske Kirke. Kingsley blev ifølge hele den offentlige Menings Dom fuldstændig kastet til Jorden, og Englands Katholiker fik oven i Kjøbet Anledning til at være taknemlige overfor Angriberen, idet Newman ved dette Angreb saa sig tvungen til, at udkaste et Billede af sit Liv, eller rettere sagt af sin Sjæl i Løbet af de sidste tolv Aar, som gik forud for hans Konversion. Dette Mesterværk af en psykologisk Selvbiografi, som paa mange Steder minder om den hellige Augustinus' Bekjendelser, er det berømte „*Apologia pro vita mea*“ (Mine religiøse Anskuelsers Historie).

I 1866 saa han sig, ikke til sin Glæde, nødsaget til at optræde imod Dr. Pussey, som i sit Skrift „*Eirenicon*“ angreb Katholikerne, og navnlig Andagten til den allersaligste Jomfru. Newman tilbageslog grundigt Angrebet; at han ved denne Lejlighed behandlede sin forhenværende Kollega mildt, lader sig let forklare, naar man tager Hensyn til hans Karakter.

Foruden disse og mange andre videnskabelige Ar-

bejder offentliggjorde ogsaa Newman efter sin Konversion to Digtninger, som heller ikke ere uden betydeligt Værd. Det ene Skrift, som fører Titelen „*Loss and Gain*“ (Tab og Vinding), udvikler en Konvertits Historie. Det andet, „*Callista*“, behandler en Episode af den katholske Kirkes Historie i det tredje Aarhundrede og danner et Modstykke til Kardinal Wisemans berømte „*Fabiola*“ og paa hvis Opfordring Newman skrev dette Værk. I 1868 udgav han en Samling Digte, blandt hvilke mange ere blevne bekjendte og populære i hele England. Perlen iblandt dem er „*Gerontius' Drøm*“, en herlig Beskrivelse af en Kristens Død.

Den 12. Maj 1879 udnævnte Pave Leo XIII Newman til Kardinal. I de senere Aar var han bleven for svag — han opnaaede jo en Alder af næsten 90 Aar — til at tage virksom Del i det aktive Arbejde; hans største Glæde var at kunne frembære det h. Messeoffer i Oratoriet i Birmingham, hvor han i Edgubaston ledede en Opdragelsesanstalt for den katholske Adels Sønner, og hvor han jo ogsaa døde.

6000 Landsmænd have i Aarenes Løb fulgt hans Eksempel og ere vendte tilbage til den katholske Kirke; iblandt dem over 200 Gejstlige.

Alle engelske Blade ere enige i at hædre Kardinal Newmans Minde. Vi slutte med det protestantiske „*New York Herald's*“ Udtalelser om ham. „Kardinal Newmans Død,“ skriver Bladet, „berøver Verden en af de største Mænd, som dette Aarhundrede har frembragt. Den Gjærning, han udførte for den romersk-katholske Kirke, kan aldrig glemmes, hverken af dem, som saa paa den med Sorg eller af dem, som hilste den med Glæde. Faa Mænd har Verden set, som have efterladt sig et pletfriere Navn, thi hans Liv var en Helgens, fuldkommen pletfrit overfor Mennesker. Hans Skrifter ville have blivende Værd for kommende Tider, thi aldrig er det engelske Sprog blevet skrevet med større Skjønhed og Ynde. Med hans Død mister

England en berømt og elskværdig Personlighed, fra hvem en dyb Aandeligheds Lys har straalet i over et halvt Aarhundrede.“ *R. I. P.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Sognepræsten ved Trinitatis Kirke, Hr. *Schepelern*, har atter ladet to „Smaaskrifter mod Romerkirken“ løbe af Stabelen. Det ene hedder „Tro og Gjerninger“, det andet „Maria og Josef“. Begge Skrifter ere affattede i den bekjendte overlegne Tone og indeholde det sædvanlige Vrægebillede af den katholske Kirkes Lære og Institutioner. Et Kapitel slutter Pastoren med følgende Tirade: „Kan man forundre sig over, at en Kristendom, som man giver saadanne Former (nemlig Katholicismen), maa blive til Spot for hele den dannede Verden, og synke ned til at blive en Religion for uvidende og overtroiske Almuesfolk og bigotte Kvinder af de højere Samfundskredse.“ Med dette Spark tror Pastoren at kunne tilbageholde den dannede Verden fra at granske med Alvor i Kirkens Lære. At det vil lykkes ham, nære vi stor Tvivl om. Forøvrigt anse vi det for langt gavnligere, om Pastoren, navnlig i den nuværende Tid, vilde sætte sig lidt ind i *Socialpolitik*, istedetfor at angribe den katholske Kirke, som han dog ikke magter at rokke, og at anvende sin Iver paa den kristelige *Socialreforms* Omraade og paa dette Felt søge at stille den katholske Kirke i Skygge. Saa arbejdede han dog til en Sags Fremme, som kunde gavne Samfundet.

Slesvig. Ved Ombygning af et Hus i Byen Slesvig fandt man ifølge „Flensb. Av.“ i Jorden en gammel Døbefont, som antages at hidrøre fra den katholske Kirkes første Tider her i Norden. Den er udhugget i Granit og har hverken Prydelser eller Indskrifter,

men det synes, at man i den lidt flade Udhuling har havt et Metalbækket staaende. Man antager, at den h. Ansgar har benyttet denne Døbefont, hvilket af flere historiske Grunde dog næppe er rimeligt; men under alle Omstændigheder er Døbefonten et ældgammelt, ærværdigt Mindesmærke fra vore katholske Forfædres Tid.

Brüssel. *Den katholske sociale Kongres* i Lüttich tegner til at blive særdeles vigtig. De beigiske Blade bebude, at Pave Leo vil offentliggjøre en Skrivelse til den. Kardinal Manning sender en Repræsentant med skriftlige Anvisninger. Flere engelske, franske, tyske og italienske Biskopper deltage.

Hamburg. Den 15. August lagde den apostoliske Provikar, Biskop Bernard af Osnabrück, Grundstenen til *en ny katholsk Kirke* i Hamburg (Sct. Georg). Efter den højtidelige Pontifikalmesse, som fandt Sted i den gamle katholske Kirke (kleine Michaeliskirche) begav Biskoppen, Gejstligheden og en stor Del af Menigheden sig til Byggepladsen i Forstaden Sct. Georg. Samtlige katholske Foreninger vare repræsenterede paa den med Guirlander og Flag festlig smykkede Byggeplads, Svendeforeningen med sin Fane, og Hundreder af Troende fyldte Festpladsen. Den højtidelige Grundstensnedlæggelse sluttede med Hymnen „*Veni creatur Spiritus*“ og Lovsangen „Te Deum“. Man haaber, at den ny Kirke — den første, som er bygget i Hamburg siden Reformationen — kan være færdig til næste Aar, og dens indre Udsmykning i Løbet af to Aar. Kirken vil blive en smuk og rummelig Kirke i romansk Stil, med 3 Skibe og 1000 Siddepladser og to Taarne.

Bygmesteren, Hr. *Otto*, bidrog paa en fremragende Maade til Festens Forherligelse, idet han lod alle sine Haandværkere, til hvem han paa en højhjærtet Maade udbetalte en hel Dagløn, møde med den pavelige gulhvide Sløjfe paa Brystet. Ved Grundstenen stode 4 Tømrere og 4 Murere i ganske ny Arbejdsdragt. Mur-

stenen og Hammeren overraktes Biskoppen paa en hvid Silkepude med gul-hvide Kvaster. Ogsaa 100 Jærnbane-Embedsmænd i fuld Uniform forskjønnede Festen.

London. I London har en Forsamling fundet Sted til Gunst for *Ligbrændingen*. Forsædet førte den anglikanske Biskop Barry, hvis Kristendom ikke skal være meget værd. Prinsen af Wales og 15 anglikanske Biskopper skulle stemme overens med ham i Ligbrændingsspørgsmaalet. Fremtiden vil nu vise, om det ukristelige Værk ikke strander paa Englændernes kristelige Sindelag,

Ifølge det protestantiske Blad „Pall Mall Gazette“ forøges paa den anden Side stadig Antallet af de højere-staaende anglikanske Gejstlige, som vende tilbage til den katolske Kirke. I Løbet af 4 Maaneder have Liguorianerne, ifølge samme Blad, ført ikke mindre end 1000 Anglikanere tilbage til Kirken. Man ser heraf, at de engelske Protestanter studere den katolske Kirkes Lære baade med Grundighed og Alvor og heller ikke ere bange for at følge deres Overbevisning; Menneskefrygt er overhovedet ikke Englændernes svage Side.

Frankrig. *Kulturkampen* i Frankrig blomstrer stadig i al Stilhed, indtil det endelig kommer til et aabenlyst Brud. Saaledes har Indenrigsministeren for nylig afskediget en Del Borgmestre i Vendée, fordi de, ifølge Bladet „Pays“, havde sammensvoret sig imod de bestaaende Love, idet de vægrede sig ved at anvende *Skilsmiselloven*. „Under Paaskud af,“ siger Bladet, „at deres Samvittighed forkastede Ægteskabsskilsmisse, som Kirken heller ikke tillader, hindrede de Indbyggerne i deres Kommuner i at gjøre Brug af Lovens Bestemmelser, som ophæve Ægteskabets Uopløselighed.“ — Det er sikkert al Anerkjendelse værd, at disse straffede Borgmestre i Vendée ere traadte saa mandigt i Skranken for deres Overbevisning i Henseende til Ægteska-

bets Uopløselighed, at de endog have ofret deres Embede for denne deres religiøse Overbevisning.

Ostende. Under den tyske Kejsers sidste Besøg i Ostende i Belgien modtog han en Adresse fra den derværende Svende- og Lærlingeforening, hvori Arbejderne udtalte deres Tak for hans arbejdervenlige Bestræbelser. Ved Festmaaltidet sagde Kejseren i denne Anledning til Biskoppen af Brygge, i hvis Dioces Ostende ligger: „Det glæder mig at have Lejlighed til at udtale for Dem min Tilfredshed over Adressen, som jeg har modtaget af den herværende Arbejderforening, og jeg benytter denne Omstændighed til at erklære, at jeg i Henseende til Arbejderspørgsmaalet stemmer fuldstændig overens med Hs. Hellighed, Pave Leo XIII.“

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. August. 13. Søndag e. Pintse. Bartholomæus, Apostel. — **25. M.** Ludvig, Bekjender. — **26. Ti.** Marias Hjertes Fest. — **27. O.** Josef af Kalasanz, Bekjender. — **28. To.** Augustinus, Biskop og Kirkelærer. — **29. F.** Johannes Døberens Halshuggelse. — **30. L.** Rosa af Lima, Jomfru.
Søndag den 31. August. 14. Søndag e. Pintse.

Mariakongregationen for Mænd. Efter endt Sommerferie begynder Møderne atter Torsdag den 4. September.
Bestyrelsen.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 24de August i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke.

Sct. Josefs Gilde. Sammenkomst Mandag den 25de ds. Kl. 8 paa sædvanligt Sted.

Elisabethforeningens Møde bortfalder i denne Maaned paa Grund af dens højærv. Protektors Fraværelse.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).
Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Ø.).
Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 35. Søndagen den 31. August. 1890.

Indhold. Pave Gregor den Store. — Frimureriet i Sandhedens Lys. — De tyske Katholikers Generalforsamling.

Den hellige Pave Gregor I., den Stores 1300-aarige Centenarium d. 3. Septbr. 1890.

(Sluttet.)

Man kan da heller ikke forundre sig over, at Gregor efter Pave *Pelagius II's* Død egentlig blev tvungen til at bestige den hellige Petri Stol. Den 3. September 590, da han maatte tage imod Tiaraen, den tredobbelte Krone, var for ham en Smertens Dag, og aldrig lukkedes Vunderne, han modtog paa den Dag. Fra alle Sider kom der Lykønskninger; men Gregor besvarede dem med bitre Klager. „Mit Hjertes Fred,“ saaledes klager han, „er vegen bort. Mørke og Smerte indhulle min Sjæl; holde I af mig, saa maa I græde ved Efterretningen om min Ophøjelse.“

Kan man forundre sig over, at Gregor skjælvede?

Menneskelig talt syntes Kirken at være naaet til Afgrundens Rand, Petri Skib maatte nødvendigvis sønderlaas og gaa under. Man levede i en Tid, i hvilken man med Petrus paa Tiberias Sø havde kunnet raabe: „Herre, frels os! Vi gaa til Grunde!“

I Norditalien, Gallien og Spanien havde flere Biskopper fremkaldt et sørgeligt Skisma, som allerede havde varet i henved 50 Aar. Afrika, hvor den h. Augustinus fordem havde straalet midt i en blomstrende Kirke, var blevet et Bytte for Donatisternes farlige Sekt. Vestgotherne i Spanien og Gallien, Longobardeerne i Italien vare Arianere, og følgelig den katholske Kirkes bitreste Fjender. Og de græske Kejsere, som rigtignok kaldte sig katholske, tragtede med Skinsyge efter Statens fuldstændige Herredømme over Kirken. Mindes vi nu tillige de trøstesløse politiske Forhold, de vedvarende Uroligheder og Krige, som ogsaa udøvede deres demoraliserende Indflydelse paa Folket, ville vi næppe længere forundre os over, at Kirken, som den h. Gregor skriver i et af sine Breve, forekom ham som et gammelt usødygtigt Skib, hvis knagende og bragende Planker, der pidskedes af Stormen, bebudede det nær forestaaende Skibbrud, som et Vrag, der er Undergangen nær. „Medens tusinde Gjenvordigheder omgive mig,“ skriver Pave Gregor; „maa jeg nu staa ved Roret; jeg hører allerede de Strandedes Klokke.“

Men her viser netop den h. Gregors hele Storhed sig; han skjælvede af Ydmyghed paa Grund af sin egen Svaghed, men han fandt uovervindelig Kraft i Gud. Et laa ham fjærnt: hin fejge Hensyntagen til Folks Omdømme, hin forfængelige Higen efter at behage, der som en giftig Luftning kvæler alt i Sandhed Stort i Sjælen eller lammer i det mindste dens Spændkraft, I Klostercellens Stilhed havde han lært at rette sit Blik imod Gud, det var den h. Benedikts Aand, som den adelige Romer helt og holdent havde optaget i sig. Udrustet med denne Aand traadte Gregor modigt og

uden Ængstelighed frem paa den Kampplads, paa hvilken Gud havde stillet ham. Med hint geniale Blik, som saa ofte er et rent, ydmygt og enfoldigt Hjærtes Vuggegave, havde han fra første Øjeblik af erkjendt sin ophøjede Opgave og tillige Midlerne til at løse den. Og ingen menneskelige Meningers Vaklen, ingen fjendtlige Magters Paatrængenhed var i Stand til at holde ham tilbage fra at fortsætte sine Bestræbelser for at naa det erkjendte Maal.

Under den sidste, ypperstepræstelige Bøn havde vor guddommelige Frelser bedet Faderen om, at Alle, som ved Apostlenes Forkyndelse vilde tro paa ham, maatte være enige. Denne Enighed og Enhed udbad han sig som et Særkjende for sin Kirke. Til den h. Petrus havde han sagt: „Vogt mine Lam, vogt mine Faar!“ Midtpunktet for Kirkens Enhed er altsaa efter Kristi Villie den h. Petrus. Denne vor guddommelige Frelseres Plan havde Gregor opfattet i hele dens Dybde og Udstrækning. Som den vigtigste Del af sin Opgave ansaa Pave Gregor det, at knytte de enkelte Biskopper til deres Metropoliter og at forene dem fastere med den romerske Kirke; at udsone Skismatikerne og atter at føre de Vrangtroende tilbage til Kirkens Enhed. I dette Øjemed havde han straks i Begyndelsen af sit Pontifikat sat sig i den inderligste Forbindelse med alle Kirkens Biskopper, baade de østerlandske og vesterlandske. Hans talrige Breve til de forskjellige Overhyrder vise os hans iagttagende Øje. Men hvad enten han udtaler en alvorlig Dadel eller faderlig Opmuntring, saa finde vi alle Vegne Gjenskinnet af hans lige saa store og stærke som fintfølende Sjæl. Ved Bispevalgene forbeholdt han sig strængt at prøve og stadfæste de Valgte. Dette skete — det følte Enhver, som havde med Gregor at gjøre — ikke af Herskesyge, men i Bevidstheden om hans strænge Pligt og store Ansvar.

En Biskop voldte ham særlig Vanskeligheder, nemlig Patriarken *Johannes* af Konstantinopel. Understøt-

tet af Kejseren, havde Patriarken tiltaget sig Titelen: „økumenisk“ eller „almindelig Patriark“. Han vilde ved denne Titel som den nye Kejserstads Biskop stille sig lige med Petri Efterfølger og stolt hæve sig over alle de øvrige østerlandske Biskopper. Men Gregor traadte med al Kraft op imod Kejseren og hans Hofbiskop og viste Begge tilbage indenfor deres Grænser. For sin egen Person valgte han, i Modsætning til den hovmodige Patriark, Titelen: „*Servus servorum Dei*, Guds Tjeneres Tjener“, en Titel, som Paverne føre endnu den Dag i Dag.

Gregors Regering var ledsaget af Velsignelse. Skismaet i Italien blev bilagt; Biskopperne vendte tilbage til Lydighed imod den ydmyge Fader. Donatisterne i Afrika traadte i Baggrunden, for kort efter at vandre den Vej, som alle Sekter tidlig eller silde ere vandrede, idet de nemlig som udbrændte Vulkaner sank sammen og forsvandt for bestandig. Ved Hjælp af den h. *Leander*, Ærkebiskop af Sevilla, hvem Gregor i Konstantinopel havde lært at kjende, højagte og elske som sin Ven, blev Vestgothernes arianske Konge, *Recaredo*, atter vunden for den katholske Kirke, og sammen med ham hele Folket for den rette Tro. Med Kjærlighed og Kraft forstod Gregor ogsaa at stemme Longobardernes djærve Folk velvilligere overfor Kirken. Det lykkedes ham under usigelige Anstrængelser at tilvejebringe Fred imellem Byzantinerne og Longobarderne, et Resultat, som opfyldte hele Italien med taknemmelig Jubel. Men efter at Freden atter var bleven brudt paa Grund af de kejserlige Embedsmænds Troløshed, opnaaede Gregor af Kong *Agilulf* en særlig Fred for Rom og dens Omraade, og frelste saaledes Byen fra at blive ødelagt af Barbarerne. Kong Agilulf følte, at Gregor mente det ærligt og oprigtigt med ham, og Pave Gregor oplevede den Glæde at se denne Fyrstes Søn modtage Daaben i den katholske Kirke. Gregor

kunde saaledes glæde sig over at have ført de forskellige kristelige Folkeslag tilbage til Kirkens Enhed.

Men Gregors Øje skuede videre. „Lærer alle Folk!“ det var den guddommelige Mesters sidste Befaling til sin Kirke, inden han forlod denne Verden. Kristen-
dommens Lys skulde ogsaa bringes til de hedenske Folkefærd, det var Gregors Tanke. Hedenskabet, som atter havde vundet Indgang paa Øerne Sicilien, Sardinien og Korsika, blev udryddet. Til England, som de hedenske Angelsaksere havde erobret, og hvis Apostel han selv en Gang havde haabet at blive, sendte Pave Gregor i Aaret 596 fyrretyve Benediktinermunke fra sit tidligere Kloster. I Spidsen for dem stod den h. Abbed *Augustinus*. Gud velsignede disse Munkes Virksomhed. Disse Folkefærd, som forhen ikke havde bøjet sig for Sværdet, bøjede sig nu for fattige, fremmede Præsters overnaturlige Magt. Paa det følgende Aars h. Pintsefest lod endog den angelsaksiske Konge sig døbe. Augustinus blev udnævnt af Kirkens Overhoved til Ærkebiskop af Canterbury. Gregors Faderhjærte jublede ved Budskabet om denne skønne Sejr over et helt Folk; og Historien kalder ham siden den Tid med Rette „Englands Apostel“. Det katholske Liv udfoldede sig herligt i dette Ørige.

Et Aarhundrede senere kunde *den anden Gregor* paa den pavelige Tronstol se Frugterne af den Sæd, som hans store Forgænger og Navne havde udstrøet; Kristendommens levende Aand strømmede nemlig fra Englands Kyster atter tilbage til Europas Fastland, hvor Hedenskabet endnu hævdede sit Herredømme over store Landstrækninger. Angelsaksiske Benediktinermunke bragte med apostolisk Kjærlighed Kristendommens glade Budskab over til Tyskland, hvor Angelsakserne oprindeligt havde haft deres Hjemstavn. Den fornemste blandt disse Missionærer var *Winfried*. Da denne i Aaret 722 for anden Gang besøgte Pave *Gregor II* i Rom og berettede ham om den tyske Missions

Resultater, meddelte Kirkens Overhoved ham med jublende Aand Bispevielsen og tildelte ham Navnet *Bonifacius*. Winfried eller Bonifacius er bleven de tyske Folkeslags største Velgjører; men ogsaa denne Apostel kunde takke den store hellige Gregor for sin Kristendom.

Men Jesus Kristus vilde, at hans Kirke ikke blot skulde udbrede sig over hele Verden, over alle Lande og blandt alle Folkefærd; han vilde ogsaa, at den i sit eget Indre skulde være hellig og ren; og den bedste Borgen for denne Renhed var efter Pave Gregors Mening en sædelig ren, videnskabelig dannet Gejstlighed. Fra Begyndelsen af havde han derfor havt sit Blik rettet paa dette Punkt, at opdrage en solid Gejstlighed. Under de politiske Uroligheder og Kampe havde mange Utilbørligheder sneget sig ind iblandt Kirkens Tjenere. Gregor traadte op imod dem med Strænghed, men ogsaa med en Faders Mildhed; og for at kunne tale til Gejstligheden i hele Verden, forfattede han sin gyldne Bog: „*Regula pastoralis*“, en Undervisning om Sjælehyrdernes hellige Embede og om de nødvendige Dyder og Egenskaber, de maatte være udrustede med, en Bog, som endnu den Dag i Dag virker til Velsignelse blandt Kirkens indviede Tjenere.

Som lysende Mønstre paa Gejstlighedens sædelige Renhed, videnskabelige Dannelse og trofast kirkelige Sindelag ansaa den h. Gregor Bønnens og Videnskabens stille Steder, nemlig Klostrene, navnlig *Benediktinerklostrene*. Aldrig kunde han glemme de lykkelige Aar, han selv havde henlevet i den kjære Klostercelle. Som et melankolsk Træk hviler denne Hjemve efter Klostrets Stilhed tungt over hans senere Liv. Han havde som Pave skrevet den h. Ordensstifters, Sct. Benedikts Levned, et af de skjønneste Biografier, vi overhovedet besidde. Hvor han saa sig i Stand dertil, grundlagte han Klostre. Det var en af hans Yndlingstanker, at anvise denne udmærkede Orden, —

hvis Medlem han selv var, og som af ham modtog den højeste kirkelige Stadfæstelse, — en fremragende Opgave, vigtig baade for Kirkens ydre Udbredelse og for dens indre Liv.

For ligesom at vænne Gejstligheden og Folket her paa Jorden til et overjordisk, himmelsk Liv, har den store Pave udrettet meget for Gudstjenestens værdige Afholdelse i Kirkeaaarets Løb og for Koralsangen, denne Kirkens ældgamle, ærværdige Sangmethode. Han oprettede Sangskoler og forfattede selv flere af de skjønneste, endnu brugelige Kirkesange.

Under hele denne travle Virksomhed stod Gregor, uden at han i sin Ydmyghed anede det, som et lysende Forbillede baade for Klerus og Folk. Skjønt fornem af Fødsel, nærrede han den ømmeste Kjærlighed til de Fattige. Hans Vogne kørte, belæssede med alle Slags Sager, hver Dag igjennem Roms Gader, for at bringe Hjælp til de Syge og Fattige. Men en af den hellige Paves største Glæder var det, at bryde det aandelige Brød for det af Nød og Elendighed hjem-søgte Folk, at forkynde Guds Ord. Paa denne Maade gav han Biskopperne et Eksempel, endnu mere indtrængende end de Formaninger, han rettede til enhver især af dem, at de ikke maatte glemme, for den ydre Forvaltnings mangehaande Bekymrings Skyld, en af deres fornemste Pligter, Prædikenen. Bønnen og Videnskaben vare de Kilder, hvor han hentede sine veltalende Ord, der stedse vare ledsagede af Velsignelsen ovenfra. Bønnen var hans daglige Brød. Allerede som Nuntius i Konstantinopel havde han skrevet, at han midt i de ydre Forretningers Bølgegang som med et Anker holdt sig fast ved Bønnens Strandbred. Hans Videnskab var som hele hans Væsen frem for alt praktisk, de Helliges Videnskab. Gregor havde, maaske mere end nogen Anden, haft et dybt Indblik i det menneskelige Hjærte med dets Tarv og Svagheder, dets Lidenskaber og Farer; han havde derfor ogsaa et klart Blik for

Lægemedlerne; og dette har netop gjort hans utallige Skrifter udødelige, selv om han ikke altid fandt Tid og Lejlighed til at føre den kunstneriske Fil hen over deres Form.

Naar vi i Aanden se hen til den h. Gregor, hvorledes han staar der midt i en af de tungeste Tider, som nogensinde er kommen over Guds Kirke, styrende Kirken med kraftig Haand, førende Folkene tilbage til den, utrættelig virkende for dens ydre Udbredelse saa vel som for dens indre Renhed og Hellighed, saa forestille vi os uvilkaarlig den h. Gregor som en legemskraftig, kjærnesund Mand. Det er imidlertid en fejlagtig Opfattelse. Vi finde hos Gregor det samme, som man finder hos saa mange andre af Historiens store Mænd; han var fra Naturen af svag og skrøbelig. Under næsten hele sit Pontifikat var han sygelig, og efter Aaret 599, altsaa i flere Aar, kunde han aldrig forlade sit Sygeleje. Men fra Sygelejet styrede han Guds Kirke; paa Sygelejet dikterede denne utrættelige Forkynder af Guds Ord sine Prædikener, for at de kunde blive oplæste for Folket. Hvad den h. Skrift fortæller om Moses, at hans Øje i hans høje Alderdom ikke havde mistet noget af sin Kraft, det gjælder i aandelig Forstand om Pave Gregor den Store; Legemet var svagt, men Øjet, Sjælens Kraft var klar og usvækket indtil det sidste.

Endelig gik den Helliges Længsel i Opfyldelse; han blev bortkaldt til den evige Belønning. Pave Gregor døde den 12. Marts 604. Han var henved 65 Aar gammel og havde styret Guds Kirke her paa Jorden i 13 Aar. Den taknemlige Efterverden gav ham Tilnavnet „den Store“. Med Gregor var ikke blot en af de største Paver, men ogsaa en af de mest fremragende Skikkelser, som Historien overhovedet kjender, stegen i Graven. I skjæbnesvangre Tider har han bevaret Europa fra atter at synke tilbage i Barbariet.

Smukke ere de Ord, som den h. Fader, Pave *Leo XIII.* har udtalt den 8. Maj d. A. i en Audiens, de tyske Pilegrimme havde hos ham: „Hvem skulde vel være værdigere til Efterverdenens taknemlige Erindring, end Pave Gregor? Det var ham, som i Trængselens Tider, da Roms Herligheder sank i Ruiner, stod næsten alene, ligestillet med de berømteste blandt Romerne og klart straalende; den store og overmaade minderværdige Fortjeneste har han, at han ved sin Aands Kraft og Storhed har bevirket, at den kristelige Civilisation blev frelst midt under al den Forvirring og grufulde Opløsning, som den Gang hjemsøgte Italien, ligesom fra et frygteligt Skibbrud, og atter fremkaldte han hos den et nyt Opsving. Vel have andre Tider atter hidført nye Storme og Omvæltninger; men de velsignelsesrige Frugter af hans Virksomhed bleve ikke indskrænkede blot til ét Aarhundrede, til ét Land; de udstrøedes tværtimod i rig Fylde over de efterfølgende Tider, navnlig ved de Mænds Virksomhed, som have arvet hans ypperstepræstelige Værdighed.“ *)

Romafarerne forsømme ikke, naar de vandre ud til *San Gregorio*, ogsaa at aflægge et Besøg i de tre Kapeller ved Siden af Kirken. I et af disse Kapeller staar en Statu af Pave Gregor, paabegyndt af *Michelangelo* og fuldført af *Cordieri*. Et herligt Kunstværk! Ved Foden af Statuen staar der et stort Marmor-Bord med et antikt Fodstykke. Ved dette Bord bespiste Gregor daglig tolv Fattige. I et andet Kapel staar en Statu af den h. *Silvia*, Pave Gregors Moder. En smuk og rørende Tanke! Hvor ofte burde man ikke, for tilbørligt at ære Fortjenesterne, ved Siden af Monumentet for en i Sanhed stor Mand ogsaa sætte en Mindestøtte for den berømte Mands *Moder!*

---

*) Den moderne Protestantisme har ogsaa hædret Gregors Minde, idet man blandt de bekjendte Statuer paa „Marmorkirken“ i Kjøbenhavn finder den interessante Fremtoning: *Pave Gregor den Store med Tiara paa Hovedet og Monstrans i Haanden!*

Men naar Pilegrimmen kommer ud til den h. Gregors Kloster i Rom, saa glemmer han heller ikke en anden Skikkelse. Henimod Slutningen af det henrundne Aarhundrede syntes det, som om Gregor den Stores Tider vare vendte tilbage. Den franske Revolution og de paafølgende Krige truede med at ødelægge Alt paa en barbarisk Maade. Rom var bleven et Bytte for Franskmændene. Den største Haan og Krænkelser havde man tilføjet Kirkens synlige Overhoved. Den ædle Pave *Pius VII.* vansmægtede som Fange i Valence, for kort efter at dø i sit Fangenskab. Pavedømmet syntes tilintetgjort for bestandigt. „Man holdt Ligtaler og satte Gravstene over det,“ siger Kardinal *Hergenröther*. Midt i denne Stormperiode greb en jævn Munk i det lille Kloster San Gregorio Pennen og skrev med næsten profetisk Begejstring Titlen til et Værk: „*Il trionfo della S. Sede*“, den h. Stols Triumf. „Dersom den h. Stol,“ saaledes hedder det i Indledningen, „nogen Sinde paany skal fejre Triumfer siden Barbariets Dage i de første Aarhundreder, saa er det netop i vor Tid, i hvilken Helvede opbyder Alt, for at tilintetgjøre den.“ „Katholikerne“, saaledes tilføjer han med den h. Krysostomus, „skulle vide, at det vilde være lettere at slukke Solen, end at udrydde Kirken.“ Denne Munk var *P. Mauro Capellari*. Han fik Ret. Nogle og tredive Aar henrandt; den stolte Korsikaner var allerede for længe siden død paa Øen S. Helena midt ude i Verdenshavet, det røvede Kirkegods givet tilbage, Kirkestaten atter oprettet i sin fulde Glands, og hin jævne Munk fra Benediktinerklostret San Gregorio besteg selv den pavelige Trone. Det er *Gregor XVI.*, hidtil den sidste i Rækken af de berømte Efterfølgere af Apostlen Petrus, som have baaret Navnet Gregor.

Gregor I, Gregor VII, Gregor XVI, hvilken storlaaet Historie er ikke indeholdt i disse tre Navne! Men Overskriften til denne Historie glimrer paa Mosaik-

Indfatningen i Kuppelen, som i Peterskirken hæver sig over Apostelfyrstens og mange af hans Efterfølgeres Grave, saalydende: „Du er Petrus (Klippen), og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.“

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat.)

Rosenkorsridderens hellige Ord er: *I. N. R. I.* Der cirkulerer ikke mindre end ti Forklaringer af det. For ikke at blive for vidtløftige, anføre vi kun: *Ignatii Nationum Regumgue Inimici.* (Ignatianerne, Jesuiterne, ere Kongernes og Folkenes Fjender).

En anden lyder: *Iustum Necare Reges Impios* (det er ret at dræbe ugudelige, d. v. s. overfor Frimureriet fjendtlige Konger). {Læs *Cours de Maç. prat.*, tom I., p. 284}.

Den „Meget Vise“ forklarer Monogrammet i sin Tale til Recipienderne paa følgende Maade: Kun Uvidende forstaa det: *Jesus Nazarenius Rex Judæorum* (Jesus af Nazareth, Jødernes Konge). Vi tyde det: *Igne Natura Renovatur Integra* (ved Ild bliver hele Naturen fornyet). Ilden er Livsprincipet, som besjæler alle Væsener. „I Lyset af denne hellige Ild, af hvilken Ordet (*le verbe*) er blevet taget, har Mennesket atter faaet alle oprindelige Rettigheder. Slaven rejste sig i Lighedens Straaleglans. Kvinden fik i Principet Ligeberettigelse med Manden, og i Troens, Haabets og Kjærlighedens Lys bleve Menneskene kaldede til, kun at

danne en Familie af Brødre. De have altsaa, mine Riddere, i dette Monogram I. N. R. I. et Symbol, hvis Betydning stedse maa lyse for Dem paa Videnskabens og Sandhedens Vej.“

Den *Meget Vise* overækker den 18de Grads Baand med følgende Ord: „Mine Brødre! dette Baands Farve er rødt. Det er Solens Farve eller Lysets i sin Kilde; det er ogsaa Kjærlighedens Farve. Og Korset, som danner Klenodiet, indeholder en ophøjet Lære: Den vertikale Linie er Avlingens, er Livets Symbol; den horizontalt dannede Linie er Ødelæggelsens eller Dødens Symbol. Det antyder, at man ikke kommer til det u dødelige Liv, uden at man har overskredet Dødens Skranker. Rosen er Frugtbarhedens hemmelige Symbol; i de ægyptiske Mysterier var den Emblem for Isis, som Gudinden for Frugtbarheden. Korset med Rosen i Midtpunktet hentyder derfor til den uophørlig sig fornyende Menneskehed. Denne mystiske Symbolisme indeholder den Hemmelighed, som gjør Menneskeheden u dødelig. Hvad Pelikanen angaar, da er den Kjærlighedens Emblem“.

Optagelseshøjtideligheden slutter med *Nadveren*, en frivol Efterabelse af de helligste Ting. „Maatte dette Brød opholde os ved Kraft og Sundhed!“ — „Maatte denne Vin, Intelligentsens Symbol, opløfte vor Aand!“ — „Tag og spis og giv dem at spise, som have Hunger“. — „Tag og drik, og giv dem at drikke som have Tørst“. — I Rosenkorsordenen udtales det tredobbelte *Hussa* som *Huscha*.

I Følge den 18de Grads Katekismus er Rosen Kvindens Emblem, og ligesom Korset eller det tredobbelte Phallus symboliserer Manden eller Solen i sin fulde Kraft, saaledes følger begge Emblemers Forbindelse en ny Tanke til; den udtrykker disses Forening, er Symbolet paa den almindelige Gjenfødelse. Denne Grads Katekismus' sidste Spørgsmaal lyder: „Hvilken er den fuldkomne Murers Time? Svar: Det er den Time

i hvilken Ordet (*le verbe*) atter blev opdaget, i hvilken den kubiske Sten forvandlede sig til den mystiske Rose, i hvilken den flammende Stjerne atter gik op i sin hele Pragt, i hvilken vort Værktøj atter antog sin gamle Form, i hvilken Lyset blev givet os tilbage i sin Glans, i hvilken Mørket spredte sig og den nye frimureriske Lov traadte ind i sit stedsevarende Herredømme.“ Katekismen slutter: „Lader os derfor følge denne Lov, som slutter saa mange Vidundere i sig, og stedse være den tro“.

Den attende Grad, Rosenkorsriddernes Grad, er altsaa det egentlige Udgangspunkt for større Afsløringer af Frimureriets egentlige Maal. En Del af de Rosenkorsriddere, som ere udsete til at blive „Kadoschriddere“ eller Medlemmer af den 30. Grad, maa gaa igjennem to Stationer, inden de blive indviede i den nævnte Grad. Disse Grader, som ligge mellem den 18. og den 30. meddeles nemlig til Frimurere „af en langsommere Opfattelsesevne“ i to Møder, medens de aandelig fremragende og dueligste Hoveder i et eneste Møde faa samtlige elleve Grader, den 19. til den 29. inkl., som kaldes de filosofiske Grader.

I den nittende Grad, som hedder „*Det himmelske Jerusalems store Overpræst*“, har Præsidentens Tale til Kandidaten følgende Indhold: „Der gives ingen anden Sandhed, end den, som bliver lært af Fornuften, uafhængig af Troen, som Kirken forstaar denne; Mængdens Opdragelse ved Lægmandsundervisning kan alene atter hidføre Paradisets skjønne Dage, hvor den første Mand og den første Kvinde levede sammen; det sande Paradis er Eden, eller Menneskeheden, som der ernærede sig af Frugterne af Erkjendelsens Træ. Under disse „Frugter af Erkjendelsen Træ“ forstaar Frimureriet som bekendt de kjødelige Nydelser.*) For at

---

*) Den katholske Bibelforklaring forstaar Beretningen om Adams og Evas Spisen af den forbudne Frugt i dens bogstavelige Betydning; ra-

man paany kan sætte sig i Besiddelse af dette Paradis, maa Adonais' (d. e. Guds) Forbud mod at berøre dette Træ gjøres virkningsløst. „Eden gjenerobret af Kains Efterkommere, Lysengelen Eblis (Lucifer) indsat i Herredømmet, og Adonai (Gud) gjort magtesløs, — det er det himmelske Jerusalem!“ (Taxil, Bd. II, S. 261, 262).

Dette er ikke blot en forfærdelig, men ogsaa en fanatisk Udtalelse. Thi i disse Ord er der erklæret Krig imod Gud, den sanselige Nydelse er sanktioneret, det sjette Bud er strøget, og Himlen i kristelig Forstand ophævet og henlagt til den sanselige Livsnydelse paa Jorden. Det er altsaa grundigt hedensk!

Ved Optagelsen i den tyvende Grad, der hedder „*Store Patriarch, Ærværdige Mester paa Livstid*“, incenserer Kandidaten som Zorobabel ni Gange en Stjerne, som straalere i en gylden Sky, og om hvilken man fortæller ham, at det er Morgenstjernen, ogsaa kaldet Lucifer. Man meddeler ham, at de chaldæiske Vismænd, Ildtilbederne, engang i Ørkenen vare Folketalere, hvem det var betroet at prædike Sandheden. Overensstemmende hermed siger Præsidenten, som forestiller Assuerus og er i kongeligt Skrud, efter Optagelsen til Neophyten: „Vær som Morgenstjernen, der forkynder Dagens Frembud. Gak og bring Verden Lyset! Udryd Mørket i Lucifers hellige Navn!“ (Taxil, Bd. II, S. 262). Med Mørket menes i Frimurersproget den kristelige Tro, som det højere Frimureri anser for Mørke og bekæmper som Mørke.

Den 21. Grad kaldes „*Preussisk Ridder Noachite*“, i enkelte Ritualer ogsaa „*Preussisk Ridder, Nøglens Stormester*“; den meddeles altid i en Fuldmaanenat.

Den 22. Grad fører Titelen „*Fyrste fra Libanon*“ og „*Ridder af den kongelige Økse*“ (Taxil, Bd. II, S. 268;

---

tionalistiske Exegeter have forsøgt at opfatte Stammeforældrenes Synd som en Overtrædelse af det sjette Bud, og frimureriske Skrifter give denne Opfattelse deres Bifald.

Pachtler, *Der stille Krieg*, S. 8). Arbejdet sker ved Kjærtebelysning.

Man viser Recipiendus en Økse, paa hvis ene Side Bogstaverne L. S. A. A. C. D. X. Z. A. ere graverede. Man forklarer ham, hvad disse Bogstaver betyde: Libanon, Salomon, Abdas (Mester Hiram's Fader, Adon-Hiram kaldet), Adon-Hiram, Cyrus, Darius, Xerxes, Zoroaster og Ananias. Denne Økse er „Gnosticisms Økse, som hugger Intolerantsens, Hykleriets, Overtroens, Egoismens og Dovenskabens uhyre Træstubbe om, og gjør det saaledes muligt for Sandhedens Straaler at trænge frem til den menneskelige Aand og oplyse den med sit klartstraalende Lys.“ Med at hugge Hykleriets, Overtroens . . . uhyre Træstubbe om, menes i Frimurersproget atter, at udrydde den kristelige Tro.

Taleren roser Salomon, fordi han opgav at dyrke Adonai og ved Slutningen af sine Dage ofrede til Moloch, Tyriernes Guddom, Ildaanden, som er en af Lysengelens (Lucifers) Stedfortrædere. Han roser de hemmelige Videnskaber og siger, at Arbejdets For-gudelse er „den store Gjerning“; Zoroasters Elever, lærde Filosofer, havde givet sig af med Magien og ved dens Hjælp gjort forbavsende Opdagelser. Den 22. Grad er den første „rent hermetiske og kabalistiske“, to Ord, hvis Mening Recipiendus vel skal overveje. Et Værksted, som arbejder i 19.—22. Grad, hedder „Raadet fra Libanon“.

Den Gradserie, som derefter bliver meddelt, gaar fra den 23. til den 27. Grad. Den 23. Grad hedder „*Tabernaklets Hoved*“ og handler om Hiram og det Salomonske Tempel. Recipiendus' Rolle er at være en Hiram's Søn. Man fortæller ham, at Adonai, for at vanære Molochskulten, havde gjort Tyrierne fanatiske og tilskyndet dem til Menneskeoffer. Adonai havde ligeledes, for at gjøre Ægyptens, Mysteriernes og Pyramidernes hellige Lands Guddomme forhadte, givet Nilflodens Krokodiller deres ejendommelige Grumhed.

Han maa sværge, at ville ødelægge „Krokodilleguden“ (!!)

og omstyrte Menneskeofrenes blodige Alter. „Ved at udrydde Overtroen, maa der gaas forsigtigt til Værks. Pligten, at erklære Overtroen (d. e. Kirken) Krig og at bekæmpe den paa en Maade, at Sandhedens Triumf ikke kan udeblive, paahviler derfor Politiken, de ledende Klassers bestemmende Indflydelse.“

Ved Optagelsen i den 24. Grad: „*Tabernaklets Fyrste*“ spørger man Aspiranten, hvor længe han har arbejdet i Salomons Tempel. Han svarer: „2185 Dage i Lydighed, ligesaa mange Dage i Efterlignelse og ligesaa længe i Fuldkommelse.“ Og han beviser det straks paa en uimodsigelig Maade; thi han har slet ikke haft Del i Hiram's Mord, og har en brændende Længsel efter at skride frem i Dyden. „*Veltalenhedens Ridder*“ skynder sig med atter at bringe Salomon paa Tapetet og bemærker blandt andre smukke Ting, at denne Monark slet ikke har befundet sig ilde ved sin Kultusforandring; han havde vel mistet Samfundet med Adonai, men i dets Sted erhvervet sig en overordentlig Kundskab i Kabalen; han var bleven Forfatter til Magiens beundringsværdigste Bøger og havde til sidste Aandedræt været i bestandigt Samkvem med Ildaanden.

I den 25. Grad, „*Kobberslangens Ridder*“, udmaler man paa frimurerisk Maade vedkommende bibelske Fortælling (Taxil, Bd. II, S. 271 ff., Pachtler, S. 8). I denne Grad vrimle Afsløringerne med de forfærdeligste Gudsbespottelser. Den sande Gud bliver fremstillet som den, der uafbrudt forfølger Menneskeslægten. Om Syndefaldet og Syndens Straf i kristelig-bibelsk Forstand vil Højgradernes Loge naturligvis ikke vide noget som helst. Derfor anerkjender den heller ikke *Adonai*, d. e. den sande Gud; den Gud, som den hylder, er „den store Verdensbygmester“, *Lysengelen*, *Lucifer*. I disse højere Grader gjentages det nemlig atter og atter, at Hiram, den opdigtede, højtærede Logebygmester,

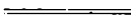
om hvem vi gjentagende have hørt, at han er Frimurernes Stammefader. Men Hiram nedstammer fra Brodermorderen Kain, og Kain er ikke Adams Søn, men Lysengelens Søn. Men under denne Lysengel, den saakaldte Verdensbygmester, Logens „Gud“, skal ikke Adonai, den sande Gud, forstås, men derimod hans evige Fjende og Modstander. At denne sidste er *Satan*, indrømmes i den 30. Grad paa den fuldstændigste og utvetydigste Maade (Taxil, Bd. II. S. 285).

Allerede i den 24. Grad læres der, at Principet (den første Grund) til alt Ondt er Adonai, d. e. Bibelens Gud, den sande Gud; men Lucifer derimod Principet (den første Grund) til alt Godt! Men der vil komme en Dag, paa hvilken det onde Princip, Bibelens Gud, Adonai, vil blive styrtet. Saaledes spotter Logen Gud allerede i den 25. Grad. Der er i den Grad blasphemiske Paastande, at Haanden næsten vægrer sig ved at nedskrive dem. Men at disse Paastande i Virkeligheden læres i de højere Grader, bevises uimodsigeligt af den Omstændighed, at denne frygtelige Anklage, i hvilken Taxil for hele Verdens Aasyn beskylder Logen for denne gyselige Lære, der kan faa Haarene til at rejse sig paa Ens Hoved, aldeles ikke, end ikke i det mindste Punkt, er bleven tilbagevist fra Frimureriets Side, ja at der ikke engang er bleven gjort en Skygge af Forsøg derpaa.

Paa den 25. Grad, som udmærker sig ved sin store Ugudelighed, følger den 26., en Grad af høj Komik: „*Naadens Fyrste*“ eller „*Trinitarisk Skotte*“. Dens Øjemed er i Følge Ritualet, at forløse de uvidende, i Vildfarelse hildede Sjæle; man maa befri dem, idet man fører dem til Sandhedens Erkjendelse. Man lader Kandidaten først gjøre ni Skridt i Slangelinje, befæster saa til hans Skuldre to Vinger, som ved en Mekanisme sættes i Bevægelse. Han er bundet for Øjnene. Man lader ham derpaa stige syv Trin i Vejret, som føre til

en Platform, og befaler ham at styrte sig ud i det tomme Rum og at flyve til den tredje Himmel. Kandidaten adlyder, springer, bevægende sine Vinger, ud i Luften og falder ned paa et udspændt Tæppe. Man forkynder ham, at han befinder sig i den Del af Himmelummet, i hvilken Planeterne kredse! Paa samme Maade lader man Kandidaten stige op i den anden Himmel. Der nærmer man et Lys til hans Haand og siger til ham, at den Varme, han mærker, kommer fra Fiksstjærnerne (!). Fra dette Øjeblik af har hans Legeme den Egenskab, at det kan modstaa Ilden. Derpaa kaster man ham atter ud i det tomme Rum og meddeler ham, at han er ankommen til den tredje Himmel. Er endelig Recipiendus ved disse gjentagne Manøvrer tilstrækkeligt rystet, viser man ham Sandheden, som i den traditionelle Dragt stiger op af en Brønd. Forsamlingen trækker sig nogle Øjeblikke tilbage, for at lade Recipiendus alene med Sandheden, hvorpaa Præsidenten, der kaldes den „Meget Udmærkede“ som Emblem overrækker ham en Pil, idet han hvisker ham i Øret: „*Edul-Pen-Tagu*“, et ophøjet Ord, som betyder: „Gjør imod Andre, hvad du vil, man skal gjøre imod Dig.“ Medens Brødrene vende tilbage til Templet, forklarer Veltalenhedens Ridder for Neophyten, at hans Optagelse har lært ham at hæve sig over Fordomme, overtroiske Meninger og falske Læresætninger, for at svinge sig op til Intelligentsens, Samvittighedens og Fornuftens tre himmelske Regioner, som passe til Menneskeslægtens politiske, sociale og materielle Tarv. Enhver Kommentar hertil er overflødig.

(Fortsættes.)

Den 37. Generalforsamling af Tysklands Katholiker.

I *Koblenz* afholdes i disse Dage den 37. almindelige Generalforsamling af *Tysklands Katholiker*, hvortil allerede 2000 Medlemmer vare indtegnede ved det højtidelig Modtagelsesmøde, paa hvilket en Mængde fremragende katholske Mænd vare tilstede, bl. a. Fyrst *Løwenstein*, Dr. *Windthorst*, Friherre v. *Schorlemer Alst*, den tyske Rigsdags første Præsident Grev *Ballestrem*, og Rigsdagsmændene, Prins af *Arenberg*, Dr. *Lingens*, Greverne *Matusckha*, v. *Pfetta-Arbach*, Dr. *Reichensperger*, v. *Hertling* o. s. v. Til Præsident valgtes den Deputerede, Friherre *Buol*. Efter at Lokal-Komiteens Præsæs Dr. *Müller* havde budt Forsamlingen velkommen, tog Dr. *Windthorst* Ordet under stormende Bifald.

„Vi ere gjerne“, sagde han, „komne til det skønne *Koblenz*, og jeg har allerede i en tidligere Periode interesseret mig levende for *Koblenz*. Jeg kunde den Gang ikke trænge igjennem af andre Grunde; men Retten sejrer dog, og nu ere vi her, rigtignok væsentlig som Følge af den Omstændighed, at der i *München* opstod Hindringer for Forsamlingens Afholdelse dersteds. Jeg beklager disse Hindringer, men jeg mener dog, at de opfattes altfor skarpt og give os i Virkelighed ikke Anledning til at spilde mange Ord paa dem. Jeg er overbevist om, at man overhovedet ikke har villet træde op imod den katholske Bevægelse; man har meget mere trot, at der i *Aar* forelaa særegne Grunde til ikke at samles i *München*. Jeg er ikke af samme Mening, men naar det andetsteds er gjort gjældende, saa anser jeg det for heldigst, at man ikke rejser Kontroverser desangaaende. Jeg mener at *Bayern* ifølge sin Historie og geografiske Beliggenhed er

kaldet nu som før til at være de katholske Interessers Klippefæstning i Tyskland. Jeg personlig nærer ogsaa den faste Tillid til, at dette Lands ophøjede Regent (Prins-Regent Luitpold) nærer stor og levende Interesse for de katholske Interesser, og den videre Udvikling vil lære os dette, selv om vi endnu ikke vare belærte derom. Vi ere i Aar ikke gaaede til München; vi gaa sandsynligvis heller ikke næste Aar derhen, men vi komme ganske bestemt senere en Gang til München. (Bifald. Tilraab: Ret snart!) Det er et godt, fromt Ønske, hvilket jeg ogsaa deler, fordi jeg ellers maatte frygte for, ikke mere at komme med derhen. Vi ville nu ikke længere bryde vort Hoved med at overveje, hvilke Vildfarelser have hidført de Tilstande, som vi desværre maa beklage os over. Vi have Herrerne fra Bayern her midt iblandt os, vi ville klart og tydeligt sige dem Alt, hvad vi i Henseende til denne Sag have paa Hjærte; men om denne Episode tale vi nu ikke mere.

Ingen Institution kan optræde saa kraftigt mod Nutidens Forvildelser, som de katholske Generalforsamlinger; hvo, som ikke indser dette, han kjender ikke Historien og véd ikke, hvorledes Staterne blive regerede. Man synes at mene, at Menneskenes indbyrdes Forhold kunde ordnes og opretholdes paa den rette Maade alene ved Hjælp af ydre Magtmidler. Dette Udseende har det i alt Fald, naar man betragter Lovgivningens Udvikling i de forskjellige Stater. Det er en stor Vildfarelse. Til Varighed kan et Folk ikke regeres ved Hjælp af ydre Magtmidler, men kun ved den dybe ethiske Betydning, som man giver Tingene, ved den aandelige Kraft, som gaar igjennem Folkene, denne alene vil være i Stand til at opretholde varig Fred og Orden i Verden.

Enhver, som drager dette i Tvivl, kan vende sig netop nu til England. Vi se der til vor dybe Smerte den betydeligste Mand afgaa ved Døden, maaske den

største Mand, som har levet i dette Aarhundrede, Kardinal *Newman*. Kun ved sin overvindende aandelige Kraft er han naaet til sin Betydning, og vi se i England det store og opløftende Syn, at de mest fremragende Personligheder af alle Partier forsamle sig om denne udmærkede Mands Baare, og at alle Partiernes Blade bringe ham deres Hyldest, og at alle Konfessioner anerkjende det, som han har gjort for Kristendommen i Almindelighed og for England i Særdeleshed. Ogsaa vi skylde ham derfor al Anerkjendelse. Det er en Tribut, som vi skylde Navnet, og tillige et Tegn paa, at Nationerne i deres væsentlige Interesser altid forstaa at finde hinanden, og at under alle Omstændigheder en aandelig Storhed alle Vegne vil finde sin Betydning anerkjendt.

Den store Newmans Ligbegjængelse giver os ogsaa nogle Vink i Henseende til denne Forsamling. Newman havde været Protestant og vendte tilbage til Katholicismen efter lange Studier, efter svære Kampe. I Angivelsen af Grundene til dette Skridt, i sine Skrifter har han aldrig saaret sine tidligere Trosfæller, sine Medborgere. Tage vi ham til Eksempel; agte vi, idet vi med Bestemthed forsvare vort Standpunkt, Andres Overbevisning; de er vore Brødre, de leve i det samme Fædreland, maa værne om det Side om Side med os. Men paa samme Tid siger jeg til Modstanderne: Naar vi handle efter Newmans Forbillede, saa forlange vi af dem det samme, som de engelske Katholiker besidde. Og naar vi maa opleve, at i en ubegribelig Parforcejagt en Række af Mænd, som synes at have forenet sig i dette Øjemed, angribe os paa alle Maader, forhaane vor Tro, spotte over vore Skikke, saa agte vi ikke at finde os deri! Vi ville ikke gjengjælde Lige med Lige, men dog vise dem, at vor Tro er den rigtige baade i Henhold til Historien og Fornuften. Tror man at kunne gjøre os en Bebrejdelse af dette eller hint historiske Værk, nu godt, vi have ogsaa læst Historien

og kunde, naar man angriber os paa denne Maade, ogsaa se os foranledigede til at minde om denne Historie, noget, som kunde gjøre de Andre ondt. Naar jeg hører disse Herrer, skriver jeg til deres Hoved-Ordfører: Læs Janssens Historie! Jeg har hidtil sjældent faaet et Svar, fordi man netop deri har læst Adskilligt, som hidtil var gaaet i Glemmebogen. Vi ville netop i disse Dage drøfte, hvorledes vi have at forholde os overfor disse Angreb, paa ingen Maade aggressivt, altid irenisk, og belærende, men uden Frygt; vi behøve ikke at frygte for Nogen. Vi ere netop ligeberettigede, vi ere ikke Andres Tjenere, vi gjøre alle Vegne vor Pligt, men vi ville ikke bede og tigge, men vi forlange kun vor Ret. Faa vi den ikke med det Gode, saa maa vi tilkæmpe os den. Vi have jo allerede gjort en god Begyndelse i den store Kulturkamp. Hvem havde vel troet for nogle Aar tilbage, at Katholikerne atter kunde naa saa vidt, som de ere naaede! Det er endnu ikke meget, men naar Troppeperne først avancere, saa gaar det fremad i en hurtigere Tempo.

Naar Folk spørger mig: hvorfor disse Generalforsamlinger skulle afholdes hvert Aar, saa spørger jeg til Gjengjæld: hvorfor afholder man aarlig de store Manøvrer? Enhver Generalforsamling er en stor Korpsmanøvre uden røgfrit Krudt. Vi faa ved Møderne Lejlighed til at lære hverandre at kjende, at drøfte vore Anskuelser, at forberede os, saa at vi kunne være udrustede for alle Tilfælde, for Valgene o. s. v., og efterdi vi endnu ikke have sejret fuldstændigt, saa er dette absolut nødvendigt. Derfor tilraaber jeg Dem: kun Mod, saa er Sejren sikker; kun ikke bange, saa have vi Marken fri; med Ængstelighed kommer man ingen Vegne. Vore Fordringer maa vi udtale bestemt og klart. Paa det kirkelige Omraade forlange vi, at Tilstanden før Kulturkampen gjenindføres, og paa Skolens Omraade, at Alt bliver, som det var før Skoletilsyns-

loven, og at Forældrene og Kirken faa den Indflydelse, der tilkommer dem. Vi kunne som Forældre forlange, at vore Børn blive underviste af Lærere, som vi have Tillid til og som holde vor Religion i Ære. Kunne vi ikke opnaa en Forandring, maa vi arbejde paa, at Forfatningsbestemmelsen om Undervisningsfrihed bliver til Virkelighed. Den nuværende Tilstand er fordærlig, og vi ville ikke, at vore Børn skulle fordærves.“

Windthorst forsvarede sluttelig Centrumspartiets Stilling til Militærloven, idet han hævdede, at enhver saadan Udgift var en sand Malheur for Borgerne, men at man paa den anden Side skulde og maatte yde det Nødvendige til Fædrelandets Forsvar. „Enhver skal vide,“ erklærede han, „at naar det gjælder om at forsvare Fædrelandet, saa gives der ingen Partier.“ — Med en Tak til Koblenz's Indvaanere for deres Gjæstfrihed og for den festlige Maade, paa hvilken de havde smykket deres By i Anledning af Generalforsamlingen, sluttede Windthorst under tordnende Bifald sin første Tale med den Forsikring, at han „snart atter skulde lade høre fra sig“.

Tankesprog.

Ingen lever herved uden nogen som helst Lidelse; Gud tugter stadigt hine, som han forbereder til den evige Frelse. *(Hl. Gregor.)*

Naar vi forsømme Sjælen, kunne vi heller ikke frelse Legemet. *(Hl. Kryssostomus.)*

Den sande Storhed afhænger af Sjælens Beskaffenhed. *(Hl. Kryssostomus.)*

End ikke med et uvenligt Blik tør man bedrøve sine Forældre. *(Hl. Ambrosius.)*

Kirkelig Kalender.

Søndag den 31. August. 14. Søndag e. Pinte. Raymundus Nonnatus, Bekjender. — **1. Septbr. M.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **2. Ti.** Stefanus, Bekjender. — **3. O.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Votivofficium af det allerh. Sakrament — **5. F.** Lanrentius Justiniani,

Biskop og Bekj. (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken).

— **6. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 7. September. 15. Søndag e. Pintse. De hh. Skyts-
 engles Fest.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. Septbr. Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Svendeforeningen holder ikke Møde Søndag den 31. August. — Foreningen undlader herved ikke at bringe Alle, som paa nogensomhelst Maade bidrog til Opnaaelsen af Stiftelsesfestens lykkelige Resultater, sin hjærteligste Tak, idet den tillige beder Alle om ogsaa for Fremtiden at bevare den samme levende Interesse for Foreningen, som vistest ved hin Lejlighed.

H. Slump, Præsæs.

Elisabethforeningens Systue gjenoptager sine Møder Onsdag den 3. September.

Den katolske Syge- og Ligkasse søger til førstk. 1. Oktbr. et Bud paa følgende i Foreningens Love fastsatte Betingelser: Budet lønnes med 25 Øre pr. Medlem pr. Kvartal. Budet indkasserer Kontingentet og stiller Sikkerhed for det anbettede. Kun et Medlem kan antages. Man bedes henvende sig skriftligt til undertegnede inden d. 14 September.

F. M. Jensen.

Ynglingekongregationen gjenoptager sine Møder Mandag Aften den 1. Septbr. Kl. 8¹/₄ i Stenosgade. — Fælleskomunion afholdes Søndag den 7. Septbr. Kl. 8 i Jesu Hjærtes Kapel.

Mariakongregationen for Mænd. Efter endt Sommerferie begynde Møderne atter Torsdag den 4. Septbr. — Fælleskomunion afholdes Søndag den 14. Septbr.

Unio. Søndag den 7. Septbr. Kl. 4: Præmie-Keglespil i Sommerlokalet (Indskud 25 Øre pr. Portion). Liste til Tegning er fremlagt i Lokalet Onsdag den 3. Septbr. og sluttes om Søndagen efter Spillet's Begyndelse.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).
 Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Ø.).
 Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
 Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).
-

Rasmussen & Olsen. --- Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr. 36.   Søndagen den 7. September.   1890.

Indhold. Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz. — Frimureriet i Sandhedens Lys. — Efterretninger fra Ind- og Udland.

Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz.

Mine Herrer, jeg takker Dem af Hjærtet for den venlige Modtagelse, De har ladet mig blive til Del i disse Dage. Jeg har altid kun takket med faa Ord, men i Dag udtaler jeg min Tak paa en ganske særegen Maade, for ogsaa at sige Dem, hvorledes jeg opfatter Deres Velkomsthilsener. De gjælde ikke min Person, de gjælde de *Grundsætninger*, som jeg repræsenterer, de gjælde Alle, som medvirke til det store Maal, vi have for Øje, Gjenerobringen af vor hellige Kirkes hele Frihed. I dette Punkt ere vi enige, og denne Deres Følelse af Enighed vil De udtale ved Deres Velkomsthilsener, som jeg ellers ikke vilde være i Stand til at modtage. De gjælde heller ikke mig alene, men navnlig ogsaa mine *Medkæmpere*, som sammen med mig bære det parlamentariske Arbejdes tunge Byrde i Ber-

lin. En større Del af dem ere her tilstede, og jeg vil personlig meddele alle dem, som ikke kunde komme, hvor venligt deres Arbejde er blevet bedømt her.

Jeg burde have begyndt med den Hilsen, hvormed de Kristne hilse hinanden: *Lovet være Jesus Kristus* (Forsamlingen: I al Evighed. Amen). Jeg indhenter dette og jeg betoner i Dag ganske særlig denne Hilsen, først for at minde om og vedligeholde de gamle Kristnes gamle Skik og gamle Ord, men navnlig ogsaa i den nuværende Tid, for at vi Alle, som ere forsamlede her fra alle Tysklands Egne, maa aflægge Vidnesbyrd om Kristus, vor Herre. Der gives Mennesker, som hemmeligt eller aabenlyst ikke mere ville anerkjende Kristendommens Hellighed, og som fornægte Kristus, vor Herre. Deri ville vi ikke deltage, og det er Grunden til, at jeg i Begyndelsen af min Tale navnlig har betonet denne oldkristelige Hilsen. Herren være os naadig, vi ville nu og altid stride for hans hellige Navn!

M. H., vi ere naaede til Slutningen af vore Forhandlinger, og det sømmer sig, at vi se os om, for at erfare, hvad vi have lært og virket i de Dage, i hvilke vi vare forsamlede her. Jeg vil gjøre dette med faa Ord, men først udtale min *Tak* til samtlige *Myndigheder*, til Byen og dens Magistrat og Repræsentanter, til hele Borgerstanden uden Undtagelse, og jeg nødes til at sige, at den Deltagelse, som endog Anderledestænkende have vist os, i mange Henseender fortjener al Anerkjendelse og har opvakt hos mig en inderlig og oprigtig Glæde. M. H., det er noget Smukt, naar man i det paa saa mange Maader desværre sønderrevne Tyskland endelig kommer til et Sted, hvor der helt og holdent viser sig en saadan Enighed i det Ydre. Vi alle ville ønske, at de forskjellige Konfessioner, naar der nu en Gang ikke gives *een* Kirke, maa bo ved Siden af hverandre i fuldkommen Endrægtighed og Kjærlighed; vort skønne Fædreland er stort nok for os alle, og vi kunne i samme virke for vor Frelse, ved

Siden af hverandre, saafremt vi kun ville bevare Freden. Vi ere stedse beredte hertil, og min Forgænger her har paa den smukkeste Maade bevist dette. Jeg haaber, at af vort Eksempel ville Andre, som hidtil ikke vare vante til at tænke og handle saaledes, høste en god Lære. Vor Holdning betyder ikke en *Nedlæggelse af Vaabnene*, den betyder kun, at *vi ikke gjøre Brug* af dem. Vi ere rustede til enhver Tid, naar Andre ikke kunne lade være med at angribe os.

M. H., maa jeg endnu, førend jeg gaar over til Hovedthemaet, udtale min Glæde over, at vi have afholdt denne Generalforsamling i *den smukke Görresstad*. Dersom man med Lethed kunde forandre historiske Navne, saa vilde jeg omdøbe Koblenz til „Görresstadt“. Hr. *v. Hertling* har i smukke, korte, men udtømmende Ord forklaret os, hvad Görres betyder for os, hvad han har gjort for os, og alle vi andre ere i Virkeligheden kun henviste til at følge i hans Fodspor, og paa det Sted, hvor han har virket, ville vi love, at vi paa hans Vis efter Evne og Kræfter stedse ville være paa Pladsen, naar det gjælder om at forsvare den katolske Kirkes Uafhængighed og Frihed. Men dernæst vil jeg ogsaa udtale min store og inderlige Glæde over, at en af denne Bys store Sønner, *den højærværdigste Ærkebiskop af Köln*, endskjønt upasselig, har gjort det muligt at forblive i vor Midte endnu i Dag. Denne ærværdige Olding, den virkelige Primas af Tysland, har til enhver Tid været et lysende Mønster for os, han har baaret Fanen under *Kulturkampen* og baaret mange og tunge Lidelser for dens Skyld. Hvor kunde vel en katolsk Kirke bestaa, dersom der ikke gaves Martyrer? I Dag er han tilstede iblandt os, og vi ville her udtale vor Tak til ham for det, som han har ydet, og bede Gud om, at han vil opholde ham endnu længe, at han fremdeles maa bære Fanen foran os og være for os et lysende Eksempel paa alle de Dyder, som en Kristen skal udøve. Jeg vil fremdeles udtale min Glæde

over, at en værdig og fortræffelig Søn af denne Stad, Appellationsraad, Dr. *Reichensperger*, ligeledes endnu var stærk nok til at møde her, for at tage Del i vore Møder og Festligheder. Han er Veteranen i vor Phalanx, vi sænke alle Sværdet, naar han kommer; og naar han kommanderer Hvil, sætter han sig imellem os, i oprømt Munterhed viser han os, hvorledes vi kunne glemme Sorgerne. Men Et har jeg lært i disse Dage: Appellationsraad *Reichensperger* er saa rask som en Fisk, kraftig nok, send ham med det første atter til *Berlin!* Vilde jeg udtale alle de personlige Følelser, som i disse Dage er vaagnede i mig, saa maatte jeg endnu nævne en hel Række af Mænd, som her virkede og virke sammen paa en saa velsignelsesrig Maade; jeg maatte ogsaa minde om de Kvinder, som leve her i Koblenz og stamme fra Koblenz. De ere dragne ind i Landet som Erobrere, og ere aldrig vendte tilbage uden Bytte.

Mine Herrer og Damer (thi nu vender jeg mig til hele Forsamlingen), min Forgænger, Hr. Pastor *Wacker* fra Baden, har paa en glimrende Maade forklaret, hvad de katholske Generalforsamlinger betyde. Jeg kan ikke føje noget til det, som han har sagt. Han har kun ikke sagt, at dette Aars Generalforsamling netop har gjort alt det, som overhovedet giver de katholske Generalforsamlinger Betydning, og at den vil indtage en fremragende Plads i de katholske Generalforsamlingers Historie. Vi se her foran os i Løbet af disse Dage en hel Hær, thi de virkelige Medlemmers, Deltagernes og Dagsmedlemmernes Antal er overordentlig stort. Jeg tør ikke forraade det her, fordi det jo desuden griber ind i de finantsielle Forhold, men jeg kan sige Dem, at vor Præsident her fra Koblenz, min kjære Ven, ser helt fornøjet ud. Han synes kun at være noget bedrøvet over, at Fest-Fyrværkeriet blev ham „forregnet“. Jeg kan ikke tage ham det ilde op; jeg har ogsaa igaar set bedrøvede Ansigter, men det er Straffen for, at

man vil knalde saa mange gode Sager og saa mange Penge i Luften. Havde den ærede Ven givet mig det, som nu er gaaet i Luften paa denne Maade, til *Marielkirken* *), saa vilde det heller ikke have tordnet og haglet og regnet. Det var Vreden, som fik Luft. Videre tør jeg ikke gaa, jeg tør ikke opfordre til Anger og Forsæt, til Forbedring, det kan blive egennyttigt.

M. H., vi have aflagt et glimrende Vidnesbyrd om det katholske Sindelag, som hersker her. Aabent og klart have vi vist, at Katholikerne i Tyskland føle sig som deres Fædrelands fuldt berettigede Sønner, at de ikke have Betænkelighed ved at hæve den katholske Fane, og at forsvare den, dersom det skulde blive nødvendigt, at forsvare den imod Enhversomhelst. Det skal ikke være en Provokation, det ligner kun det, som Regeringerne altid sige os, naar de ville have flere Penge til Hæren! Vi væbne os og indøve os, for at vise dem, som ville angribe os, at vi ere mægtige, saa lade de være med at angribe; derfor bevillige vi Regeringen Penge i saadanne Øjemed. Vi ville sige til de Herrer: *vi trænge ikke til at ruste os, vi ere allerede rustede!*

M. H., det er fortrinsvis Generalforsamlingens Karakter, at der her er mødt Mænd *fra alle Egne af Tyskland*, Mænd, som tænke og føle ligesom vi; fra Alperne indtil Nordsøen og fra Vogeserne indtil det kuriske Hav er der her mødt en Skare af Mænd.

Fra *Udlandet* er der kommet en stor Del Mænd, som ville se, hvad vi her virke og hvorledes vi virke, for at de maa blive sat i Stand til at gjøre det samme i deres Hjem. Jeg kan derfor sige, at det er en *tysk* Forsamling, men i den af mig angivne Retning er den ogsaa *international*, og idet den har opfattet denne internationale Karakter, har Forsamlingen i de lukkede Møder rakt Haanden til *Paris* til fælles Arbejde paa

---

*) Den anden katholske Kirke i Hannover.

det videnskabelige Omraade. Den har sendt sine Hilsener til de katholske Forsamlinger, som snart skulle finde Sted i *Lüttich* og i *Amerika*, og paa denne Maade danner der sig lidt efter lidt den store Ring i Henseende til fredelig Stræben og Skaben, som alene vil være skikket til at indpode i Folkenes Hjærter Fredstanken saa fast og klart, at man endelig kan standse med Rustningerne, som svække og udtømme alle vore Kræfter og bringe os bort fra Fredens Kunst og fra Fredens Arbejde. Enhver fredelig Berøring, vi have med Nationerne, vil tjene til Fred og Velsignelse for Alle. Vi leve i Tyskland, og af os afhænger Meget i denne Retning, og jeg har med stor Tilfredsstillelse fremhævet, at ogsaa Sammenkaldelsen af den internationale Kongres i Anledning af *Arbejderspørgsmaalet*, en Kongres, hvortil vor *Kejser* har taget Initiativet, uden Tvivl har været et Værk af eminent Kjærlighed til Freden, af eminent Virksomhed og ogsaa vil vedblive at være det i Fremtiden.

M. H., dernæst har Forsamlingen ogsaa faaet forøget Betydning derved, at Katholiker af *alle Stænder* ere mødte i et stort Antal, Fyrster, Grever og Baroner og saaledes nedefter gennem alle Klasser indtil Bønderne og Arbejderne, vi arbejde alle i Forening under fredeligt Arbejde med de samme Tanker og Maal for Øje, vi føle os ligeberettigede, vi fremstille her et Billede paa Broderskab og Lighed, som det alene er muligt i Folkenes Liv, og vi se da, at det ogsaa *paa dette Omraade kun kan være Kirken og det kirkelige Samfund, som udjævner Modsætningerne*. Vi ere et Folk af Brødre, og hele Verden fra den Højeststillede til den Laveste skal vide, at der blandt Katholikerne kun hersker een Tanke, der er fælles for Alle, *det er Kjærligheden til Kirken, hvis Bestemmelse det jo er at føre os til Himlen*.

Maatte denne Endrægtighedens og Fredens Tanke, som her er legemliggjort paa en saa smuk Maade, blive ret opfattet af Alle. Ogsaa Damerne oppe paa Galle-

rierne dele uden Tvivl denne Tanke med os, thi de ere jo specielt kaldede til at mægle og bevare Freden — (Munterhed). Mine Herrer, Munterheden forekommer mig noget mistænkelig. Men jeg er dog af den Mening, at jeg har Ret; thi selv om der hist og her skulde lyde et levende Ord, saa føle Kvinderne dog inderlig Trang til at bevare Freden, og uden den vilde vi have endnu mindre Fred, og vi ville aldrig glemme, hvad vi have Kvinderne at takke for under Kulturkampen, og ogsaa ellers de tusinde Gange! Denne Forening af alle Stænder under eet Tag bringer ogsaa stedse overordentlig mange Forpligtelser med sig og giver Alle noget at tænke paa, og Magthaverne skulle vide: *I Tyskland holde Alle, som kalde sig katholske Kristne, i Hytterne og i Paladserne, sammen som een Mand; rør dem ikke!*

M. H., Arbejdet i disse Dage har nu vist os, at *hele det katholske Foreningsvæsen gjør glædelige Fremskridt.* Jeg maatte lægge Beslag paa alt for megen Tid, dersom jeg skulde vise det i alle Retninger og i Henseende til alle Foreninger. I Fremgangen ligger der imidlertid en Opfordring til at arbejde videre, thi Stilstand vilde være Tilbagegang, og vore Foreninger tør ikke gaa tilbage. I tidligere Forsamlinger har jeg nævnt enkelte Foreninger og gennemgaaet dem efter hverandre; jeg gjør det ikke af den lige nævnte Grund. Jeg kan kun fremhæve nogle Punkter i Forhandlingerne. Og her, mine Herrer, kommer jeg først til at tale om *Missionerne.* M. H., Missionsvæsenet trænger her i Tyskland endnu meget til Udvikling og Understøttelse, dersom vi ikke vil lade os overfløje af andre Nationer og andre Konfessioner. Først *de ydre Missioner!* Efter at Tyskland har udvidet sin Marine, efter at det er kommet i Besiddelse af Øer og Lande udenfor Evropa, er det en Selvfølge, at Kaldelsen til Apostlene, om at gaa ud og lære alle Folk, med megen Tydelighed nu maa naa til enhver Katholiks Øre, og det er bleven en

uundgaaelig Nødvendighed for os at drage Omsorg for en kraftig Missionsvirksomhed i Tysklands nye Kolonier. *Afrikaforeningen*, hvormed der jo er blevet talt, har paa en glædelig Maade udvidet sig; den har skaffet betydelige Midler til Veje. Disse ville under den vise Ledelse, som den er underkastet, sikkert blive anvendte i Missions-Øjemed. Men det slaar ingenlunde til; og desforuden hører der ikke alene Penge til Missionsvæsenet, men frem for alt *Missionærer*, og til disses Uddannelse mangle vi endnu her i Tyskland de nødvendige Institutioner. Det er et Kapitel, hvormed jeg allerede gjentagne Gange har haft Lejlighed til at tale i Rigsdagen, og hvormed jeg ogsaa taler her, for at Bevidstheden i Henseende til denne Gjenstand maa blive klar hos hele det katholske Folk, og for at Stemmerne, som skulle lyde i Berlin, saaledes maa blive understøttede fra Folkets Side.

Ja, mine Herrer, naar vi i *Berlin* kun synge Solo og Koret ikke falder grundigt ind, saa hjælper alt intet. For den Enkelte har man maaske Agtelse, men ikke Respekt; men har den Enkelte mere end ti Tusinde bag ved sig, ja saa har man ogsaa Respekt. Behag at notere dette, og naar de sender os til Rigsdagen i Berlin, saa hav den Godhed at drage Omsorg for, at der staar ti Tusinde bag ved os. Jeg véd, at De ogsaa gjøre dette i Hjærtet, men det er ikke nok. Ved enhver Lejlighed, ved alle Drøftelser i Forsamlingerne maa De vise, at De stemmer overens med os, og De maa navnlig tilkjendegive denne Overensstemmelse, naar Modstanderne udbasune, at der skulde være stor *Uenighed* tilstede iblandt os, at Nogle vare ganske forstemte og slet ikke vilde have noget at gjøre med os mere, at *Windthorst* var bleven gammel, han kunde ikke tænke klart længere, han var bleven magelig og vilde skaffe sig en blød Hovedpude. Nuvel, mine Herrer, hvor magelig jeg er, det har jeg vist Dem i disse Dage. Vil De vide, hvor naar det er Tid at

tænke med Bestemthed om os, at vi ere klare og enige, saa læs af og til „Kölnische Zeitung“. Naar dette Blad bringer den Efterretning, at nu er det ude, de ere frygtelig i Haarene paa hverandre og fuldstændigt adspalttede! saa sker dette for det meste i det Øjeblik, i hvilket vi ere fornøjede og leve helt gemytligt og fortræffeligt i den bedste Forstaaelse. Vi have Rhinlændere nok midt iblandt os, som skaffe os Munterhed, naar vi, som have lidt mere Galde, maaske vare i Stand til at tabe Modet.

Altsaa, mine Herrer, Spørgsmaalet om *Institutioner til Opdragelse af Missionærer* er af yderste Vigtighed, og jeg kan kun anføre, at der i disse Dage til min store Glæde have været forskjellige Herrer hos mig, som have talt til mig om Foretagender, som havde Grundlæggelsen og Udvidelsen af saadanne Institutioner for Øje. *Palottinerbrødrene* agte at oprette en saadan Institution, og paa andre Steder have Andre allerede paabegyndt og iværksat et saadant Foretagende. Jeg kan kun rette den indtrængende Bøn til Dem, at de understøtte de vakre Mænd, som have deres Opmærksomhed henvendt paa at skabe saadanne Opdragelsesanstalter for Missionærer. Og dernæst maa De sørge for, at passende unge Mænd gaa ind i disse Anstalter, for at uddanne sig der; thi det ville vi dog Alle kunne forstaa, hvor nødvendigt det er, at vi hente det nødvendige Antal Missionærer fra vor egen Midte, fra Tyskland; de tyske Missionærer ville ogsaa til enhver Tid finde den kraftigste Beskyttelse hos den tyske Regering, og ogsaa det er allerede en Grund, hvorfor vi maa ønske, at saa mange tyske Ynglinge som vel muligt optage denne Missionsgjerning; dog ikke alene tyske Ynglinge, ogsaa *tyske Kvinder*. Thi, m. H., de ere de kraftigste Missionærer og ville ogsaa vedblive at være det — disse Kvinder, som drage ud i Herrens Tjeneste, for at samle de Smaa, for at klæde dem paa, for at undervise dem, for at pleje de Syge og begrave de Døde. En saadan

barmhjærtig Søster behøver ikke at holde en Tale, hendes Klædedragt er en Prædiken. Jeg har hørt af mere end en Rejsende om den Agtelse og Respekt, hvormed de Vilde modtage, ledsage og beskytte disse Himlens Engle. Det er ikke nogen ringe Opgave, som disse unge Mænd og disse Kvinder sætte sig, at drage til de tropiske Egne, at arbejde under Solens Glød, at føre en helt forskjellig Levevis langt borte fra Hjemmet, til hvis Løsning kun faa Sjæle besidde den fornødne Kraft. Desto mere maa vi understøtte dem i enhver Henseende. Det er en Selvfølge, at vi ogsaa i enhver Henseende og efter Evne og Kræfter skulle understøtte de Foreninger, som samle Midler til Bedste for den ydre Mission. Saa meget i Henseende til den ydre Mission.

Under Omsorgen for den ydre Mission tør vi ingenlunde glemme Omsorgen for den *indre Mission*. Vi, som leve ved *Rhinen*, hvor Forfædrene saa rigeligt have forsynet Befolkningen med Kirker, Skoler og Velgjørenhedsanstalter, have ikke et Begreb om, hvorledes det ser ud i de Egne af Tyskland, hvor Katholikerne udgjøre Mindretallet og leve mellem de andre Konfessioner, hvor stor Nød der er tilstede der, og hvor lidet værdigt de ere udrustede med Kirker, Præsteboliger, Skolelokaler o. s. v. Vi have her i Tyskland en stor Forening, hvis Bestemmelse det er at fremme dette Missionsvæsen, specielt for Tysklands Vedkommende, det er *Bonifaciusforeningen*. Der er overordentlig Trang tilstede i Berlin, i Hamburg, i Bremen, i Mechlenborg o. s. v., kort sagt i alle de nordlige Egne, og dersom Herrerne, som bestyre denne Forening, vilde forelægge Dem Regnskabet, saa vilde De se, hvor uhyre store de Forpligtelser endnu ere, som vi maa opfylde. Vi, som kjende og daglig og hver Søndag erfare, hvilken stor Velgjerning det er at have ordnede kirkelige Forhold, vi skulle ved hvert Kirkebesøg mindes, af mange iblandt vore Brødre og Søstre ikke ere i Stand til paa en lig-

nende Maade at opfylde deres kirkelige Pligter, og jeg mener, at jeg ogsaa har sagt det allerede paa andre Steder: Det er en Pligt, *i det mindste at fordoble vore Gaver til Bonifaciusforeningen.*

M. H., jeg har havt og har endnu Lejlighed til i Anledning af Indsamlingerne til en Kirke i *Hannover* at se, hvor møjsommeligt Pengene bringes sammen, men ogsaa den Glæde at se, hvorledes de *mindste* Gaver ydes uden Betænkning, og iblandt Gaverne, som jeg har modtaget — jeg anfører det som et Eksempel — var der ogsaa en Gave fra en *fattig Tjenestepige* i Homburg von der Höhe — jeg kjender hende ikke —, men hun skrev til mig: „Da jeg elsker Dem saa meget (stormende Munterhed), sender jeg Dem herved 10 Pfenninge til Mariekirken“ (ny Munterhed). Jeg har i et specielt Brev takket Giverinden, endskjønt Portoen ophævede Gaven. Men ikke desto mindre siger jeg, denne Groschen er mig kjær og værdifuld! Jeg kunde nu gjøre den ondskabsfulde Bemærkning til *Damerne* der oppe paa Galleriet: Alle de, som have mig kjær, skulle sende mig 10 Pfg. til Mariekirken. Denne Missionsvirksomhed i Tyskland er saa meget vigtigere, som der gjøres store Anstrængelser fra *andre Konfessions-samfunds*; Side, for ogsaa at udføre, hvad vi have udført. De kan vandre langs Rhinen, gennem Westfalen, gennem Schlesien og se, hvad der sker fra den Side. Jeg dadler det ikke, thi de have Ret til at gjøre det samme, som vi, og fra deres Standpunkt er det ogsaa deres Pligt at handle saaledes. Jeg anfører kun Eksemplet, for at opmuntre Dem til en lignende Daadskraft.

(Fortsættes.)

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat)

Den 27. Grad: „*Templets store Befalingsmand*“ skal minde om Tempelherreordenen efter frimurerisk Opfattelse. Man bærer Kandidaten sammensnøret som en Spegepølse (Taxil, Bd. II, S. 274) ind i Raadet; det skal erindre ham om, at han endnu er under Lidenskabernes Herredømme. Man binder ham fast til et Brædt, til-dækker ham med et Liglagen og bærer ham fem Gange rundt i Salen, medens man synger en Sørgesang, i hvilken følgende Sted forekommer: „O Murer; du som lydløs ligger i den dybe Søvn, du maa dø, du kan ikke undfly Døden“. Efter denne Procession løsner man Baandene paa Recipiendus, for at lade ham fatte Forskjellen imellem en Slave og en fri Mand, og sætter højtideligt en Krone paa hans Hoved. I Kraft af denne nye Værdighed har han Ret til at beholde sin Hat paa i Logen og er fritagen for Katekismus; derimod forpligter han sig til „*altid at adlyde*, ogsaa saadanne Befalinger, som blive sendte ham gjennem den hierarkiske Trinfølge“. Man meddeler ham, „at han har faaet en Tempelridders Vaabenrustning og en Stor-Befalingsmands Værdighed, for at han skal kæmpe for Frimureriets Triumf, forsvare dets Grundsætninger og Lærdomme, forskaffe alle i lige Maade Ret og i det givne Øjeblik erstatte Regeringerne og Embedsmændene i det profane Samfund med direkte Haandhævere af de Forbundnes (Brs. .) Interesser, hvis Opgave det er, at vaage over Udførelsen af de af Ordenens Foresatte trufne Afgjørelser.“

Denne Grad slutter den anden eller filosofiske Grad-

række. Værkstederne, som arbejde i den 23. indtil 27. Grad, kaldes „Kurser“.

Med den 28. Grad: „*Solens Ridder, Fyrste Adept*“, gjør Recipiendus et nyt Skridt fremad i de hemmelige Videnskaber. Denne Grad udfylder fra et kabalistisk Standpunkt den 22. Det officielle Rituale siger om den: „I sit hermetiske Klædebon skjuler denne Grad filosofiske Sandheder. Den er en Skole for Specialvidenskaberne, som forklare Naturens store Bog; man studerer der dens Love og søger ved Legemernes Opløsning og Deling at udgrunde dens Hemmeligheder. Dette smukke Studium opfylder Neophyten med Beundring for saa mange Vidunderes skjulte Ophav.“ Opfinderen af denne Grad er *Pernetti*, Grundlæggeren af Illuminatsekten i Avignon, som forskrev sin Sjæl til Djævelen (Taxil, Bd. II, S. 276).

Salen bliver kun oplyst af et Kugletransparent, som er anbragt over Præsidentens Hoved; denne forestiller Adam. Komodien spilles i Paradiset. Paa Væggene er der malet Enge, Bjerge og Skove. Solen er fremstillet i en Trekant, i hvilken hvert Hjørne bærer et *S* (*Scientia*, Videnskab, *Sapientia*, Visdom, *Sanctitas*, Hellighed). I Salen lader man en Due flyve, idet man vifter med Lommetørklæder. I Østen ved Siden af Adam sidder Sandheden. Syv af Værkstedets Medlemmer forestille syv Keruber eller syv Planeter, deres Dragt svarer saa temmelig til Sandhedens. De øvrige Tilstedeværende forestille Sylfider (Luftaander), de bære en Dragt af forgyldt Gaze, et brunt Skødskind og en blaa Hue med rosenrødt Stormbaand. Recipiendus, som ved denne Lejlighed hedder Hiram, føres ind med et sort Slør paa Hovedet. To Sylfider tilpuste ham bagfra Luft med en Blæsebælg. Man tager Sløret af ham. Han forklarer, at han kommer for at søge den store Hemmelighed, som skal bringe Fornuftens Rige til Jorden. Præsident Adam svarer ham med en Tale, i hvilken han forklarer ham Frimureriets Emblemer,

som paa en tilhyllet Maade hentyde til en djærv Filosofis Bud. (Taxil siger om denne Tale, at den kunde faa en Tyrk til at rødme af Skam.) Han opfordrer ham saa til at frigjøre sig for Troens Aag, som man maaske havde indbanket i ham i hans Ungdom, og at gjøre Naturens Skuespil og hans egen Fornuft, som naturligvis er ufejlbar, til eneste Maalestok for sin Overbevisning.

„Den 28. Grads Undervisning,“ hedder det i Frimureriets i 1881 trykte moralske og dogmatiske Rituale, „udstrækker sig til Maaden, paa hvilken man kan stille den Tørst, som brænder i Mennesket, efter at lære Naturens store Hemmeligheder at kjende. Man studerer den menneskelige Viljes og Naturens Kræfter og viser, at Vidunderne ere de naturlige Virkninger af tilfældigt virkende Aarsager. Kabalens, Hermetismens og Alchimismens Lærdomme ere Gjenstand for indgaaende Undersøgelse. Man kommer til det Resultat, at alene de antikatholske Tænkere og Lærde have naaet den hemmelige Videnskabs Toppunkt; thi de alene formaaede at tage den menneskelige Fornufts Almagt til Udgangspunkt for deres Forskninger.“

Optagelsen i den følgende, den 29. Grad: „*Stor-skotte af den hl. Andreas af Skotland*“ eller simpelthen „*St. Andreas Ridder*“, er den nærmeste Forberedelse til Kadoschriddeværdigheden. Den fører den frimureriske Legende fra den 27., Tempelherregraden, videre. Denne Gang behøver Recipiendus ikke længe at vente ved Døren; man bringer ham straks ind uden mange Omstændigheder. Scenen er kortvarende. Veltalenhedens Ridder anklager ham for at være Tempelherre eller dog i det Mindste at hælde til denne fordømte Tempelorden, som blev overbevist om Magi, Hekseri og Hæresi. „*Storlogens Patriark*“ — det er Præsidentens Titel — erklærer, at han i saa Tilfælde overleverer ham til Storskotterne af den hl. Andreas' dødelige Hævn. Men Recipiendus, som i Forvejen er bleve¹¹

instrueret af Br.:. Preparatør lader sig ikke skræmme. Han paastaar, at han, hvilken Fare der end maatte true ham, vil holde fast ved Tempelordenen og være rede til at forsvare denne Ordens Ære. Stor-Eksperten lykønsker ham dertil og stiller det Forslag, at man skulde anbetro Tempelordenens Fane til denne modige Kandidats Varetægt. Forslaget gaar igjennem. Man overrækker ham Fanen og Alle gaa ud. Tre Mænd komme for at bemægtige sig Fanen. Det kommer til Kamp. Den tapre Recipiendus bliver Sejrherre. Forsamlingen kommer atter ind, og Storlogen ifører Kandidaten til Løn for hans ædle Mod Vaabenrustningen som „Storskotte af den hl. Andreas af Skotland.“ Neophyterne maa sværge, „at de ville forsvare hvilken som helst Post, der maatte blive dem anbetroet, til Døden og ubønhørlig bekæmpe enhver Anmasselse af en Magt, fra hvilken Side denne end maatte komme — fra det religiøse, borgerlige eller militære Omraade“ (Taxil, Bd. II, S. 279).

Dette lyder jo som et socialdemokratisk Kampraab.

Under den paafølgende Tale fremvises *Baphomet*, hint infame Afgudsbillede, til hvilket Gnostikerne og Tempelherrerne (??) have ofret. Man regnede det Tempelridderne til Forbrydelse, at de i deres hemmelige Sammenkomster have æret dette Symbol. Men hvad Ondt var der deri? *Baphomet* er det Absolutes pantheistiske og magiske Figur. Fakkelen mellem begge Horn fremstiller Fornuften, som opretholder Ligevægten; Bukkehovedet, som i sig forener nogle af Hundens, Oksens og Æselets karakteristiske Træk, symboliserer Stoffets udelukkende Ansvarlighed og Legemets Strafverdighed for de legemlige Fejl. De menneskelige Hænder betyde Arbejdets Hellighed. Esoterismens Tegn har kun det Øjemed, at anbefale Hemmeligheden. Hvad er der da Upassende i denne Naturens emblematiske Figur? Maaske Heroldstaven? Det vilde være at søge det Onde i det Gode; thi Heroldstaven, som

den her fremtræder, betegner den menneskelige Species' Udødelighed. Eller vil man hos denne guddommelige Figur dadle de store udspændte Vinger? Men det er jo Ærkeenglevinger. — I Virkeligheden er *Baphomet* imidlertid en af de mest udprægede diaboliske Fremstillinger.

Med denne afskyelige Fremvisning slutter Mødet. *Baphomet* udraabes som Naturens hellige Symbol, Anathemet udtales over alle og enhver, der vove at dømme *Baphomets* Dyrkere, altsaa i første Linie over Kirken.

Vi ere nu naaede til den 30. Grad, *Kadoschridderne*, som afslører alle Pagtens Hemmeligheder. „Legenden om Hiram's Død, som den bliver fortalt i Mestergraden, er en ren Opfindelse for Symbolismens Øjemed. I *Kadoschgraden* træder *Molay* i Hiram's Sted.“ (Cours de maçonnerie pratique I. p. 292.) Som Hiram, det Salomonske Tempels Bygmester, blev hævnnet, saaledes maa ogsaa *Jacob Bourguignon Molay*, Templets Stor-Komthur, Templerordenens højeste Forstander, hævnes. Vore Læsere maa endelig ikke tro, at det her blot handler sig om betydningsløse Narrestreger. Vel nedstammer Frimureriet lige saa lidt fra Tempelherrerne, som de Internationale fra Graccherne eller Kommunen fra Spartakus, men den, som har et bestemt Maal for Øje, kan benytte enhver Legende til Noget. Hiram's legenden var en Anledning til at udstøde Forbandelser mod Adonai; Molaylegenden tjener til at føre et Stød imod Pavedømmet. I den 30. Grad faa de symbolske Graders tre hemmelighedsfulde Bogstaver *J. B. M.* en ny Betydning. De betegne nu ikke mere de tre laveste Graders hellige Ord: Jakin, Booz og Mac Benac (Moabon i den skotske Ritus), men: *Jacob Bourguignon Molay*.

Den 30. Grads Titel er tredobbelt: *Meget Udvalgte, Ridder Kadosch*, den *Fuldkomment Indviede*. Læseren ved, hvad „Udvalgte“ betyder i Frimurersproget. Den „Udvalgte“ er den Frimurer, som særlig har faaet

Hævnen til Hverv (sml. 9, 10, 11 Grad); Den „Meget Udvalgte“ har den *store Hævns Mission*. Og hvem gjælder denne store Hævn? I Graden „Udvalgte“ mumlede man kun Ordet *Nekam*, uden at tilføje et Egenavn; i Graden „Meget Udvalgte“ sønderriver man Sløret og siger aabent: „*Nekam Adonaj!* Og for at udelukke enhver Mulighed af nogen som helst Misforstaaelse, ledsager man dette gudsbespottende Udraab med en ligesaa gudsbespottende Gebærde; man fører et Dolkestød imod Himlen, som om man vilde ramme Gud. Og det er for Kadoschridderen „en hellig Mission“. Thi Kadosch betyder: hellig, ren, viet, lutret. Det er da ogsaa Frimureriets egentlige Hemmelighed, som man kun skal gjætte uden at faa mundtlig Meddelelse om den. Kadoschen, som er „den Meget Udvalgte“, er ogsaa „den Fuldkomment Indviede“; han staar paa Højdepunktet af frimurerisk Erkjendelse. „*Nekam Adonaj!*“ Hævn imod Dig, Gud! Dermed er alt sagt. Her er Lucifer ikke mere Morgenstjernen; Lucifer, Eblis, Lysengelen er det, som her viser sig. I den 30te Grad er $\triangle$ Deltaet vendt om, med Spidsen nedadtil ∇ . I enhver Haandbog i den hemmelige Videnskab eller Djævlbesværgelse kan man læse, hvad denne omvendte Trekant betyder; dette Satans egentligste Emblem staar i Areopagernes eller Kadoschridernes Raads officielle Segl. Disse Areopagers Karakter fremgaar endnu tydeligere af den 30te Grads Optagelsesceremonier. (Taxil II. Bd. S. 281—298. Pachtler, *Der stille Krieg* S. 220 ff.) Vi have ikke Plads til indgaaende at skildre dem. Kandidaten bliver ført i fire Kamre, det sorte, det hvide, det blaa og det røde. Han stilles lige over for tre Dødningehoveder. Det første er smykket med Tiaren, den tredobbelte Krone, og forestiller Pave Klemens den Femte. Man befaler Kandidaten at føre et Dolkestik imod dette Hoved med Ordene: Forbandet være Bedrageriet (det er Præstedømmet, som er betegnet ved Pavekronen)! Det andet Dødningehoved

bærer en med Liljer prydet Kongekrone og forestiller Kong Filip den Skjønne. Imod det rettes Dolkesticket med Ordene: „Forbandet være Tyranniet, (det er Kongedømmet)“. Det tredje Hoved forestiller Molay, som blev brændt den 3. Marts 1314; det er prydet med Immorteller. Foran det bøjer Kandidaten tilligemed Stormesteren Knæ. Stormesteren siger til ham: „Hidtil har Du i Frimureriet kun set Emblemer; nu kommer Virkeligheden. Er Du rede til at træde med Fødder de Fordomme, som Du før har tjent og uden Forbehold at lyde i Et og Alt, hvad der vil blive foreskrevet Dig til Menneskeslægtens Vel?“ Med Dolken i sin Højre maa Recipiendus knælende aflægge følgende Ed: „I Gud, vor Faders (d. v. s. Satans) og dette op-højede Offers Nærværelse sværger og lover jeg højtideligt paa mit Æresord, aldrig at ville aabenbare noget som helst af Kadoschridernes Hemmeligheder og at adlyde Alt, hvad der vil blive foreskrevet mig ved Ordenens Reglementer.“ Den som vil lære de andre skrækkelige Ceremonier, maa vi henvise til *Leo Taxil* og *Pachtler*, som beskrive dem efter talrige Dokumenter, f. Eks. den, hvor Kandidaten dræber et Faar, en Skik, som dog ikke er foreskreven i alle Ritualer. I det røde Kammer lyder Eden: „Vi sværge at opretholde vor Ordens hellige Grundsætninger endog med Livsfare og med alle Midler, hvilke som helst de end monne være, („par tous les moyens quels qu'ils soient“) at forsvare dem imod Fanatismen og Overtroen.“

Læseren bedes vel at lægge Mærke til, at Kadoschridderne *gjøre* det, man har villet beskyldte Jesuiterne for. Kandidaten maa krybe op ad den mysteriøse Dobbeltstige med syv Trin paa hver Side. Paa Trinene til Venstre staar skrevet Navnene paa de syv frie Kunster: Grammatik, Rhetorik, Logik, Aritmetik, Geometri, Musik og Astronomi. Paa Trinene til Højre: Tsedehah, Schor-Laban, Mathok, Emounah, Hamal-Saggih, Sabbal, Gemoul-Bina-Thebounah. Ethvert af

disse syv Ord betyder en gnostisk Læresætning. I den persiske Magi bruges hos Ormuzdtilbederne en lignende Stige. I Følge „Cours de maçonnerie pratique“. Bd. I. S. 317 ff. betyde de syv Ord: *Retfærdighed* (i frimurerisk Forstand: Fjernelse af enhver religiøs og politisk „Despotisme“), *Hvid Økse* (Uskyldighed), d. e. Frihed for alle den profane Verdens „Fordomme“ og „Uordener“, *Sagtmodighed*, (en lutret Aands Egenskab), *Tro*, (Fasthed i den frimureriske Overbevisning), *Svært Arbejde* (at hæve Mennesket fra den aandelige og politiske Trældoms Baand), *Byrde* (de høje Grader give ingen Forrettigheder, men paalægge kun tunge Pligter), *i Livets Omskiftelser Klogskab* (fordi den profane Verden hænger ved Trældommens, Løgnens og Overtroens Uorden, maa Frimureriet indhulle sig i Hemmelighedsfuldhed; den tør kun trinvis afsløre det.) Man forklarer Kandidaten ethvert Trins Betydning. Stigen til Højre betyder f. Eks. „Den Gud, som vi tilbede, er den, man kan tilbede uden Overtro,“ med andre Ord: Vor Religion er den reneste Naturalisme. Man siger ham endvidere, at Kaarden paa Vægtskaalen og de to over hinanden lagte Dolke i det blaa Kammer, betyde: „Naar Retfærdighedens Kaarde ikke strækker til, for at bevirke, at Vægten viser rigtigt, maa man tage sin Tilflugt til Kadoschernes Dolk, for at gjøre den frimureriske Lov gjældende. Gravmonumentet, han ser, med Kronen til Højre og Tiaraen til Venstre, har endnu følgende symbolske Betydning: „Martyren hviler midt imellem sine Bøddler; Folket lader sine Tyranner og Despoter leve; men Frimureriet vil om kort Tid hidføre Folkets Triumf.“

Herpaa indvier og proklamerer Stormesteren Kandidaten som: Meget Udvalgt, Ridder Kadosch og Fuldkomment Indviet. Han lader ham aflægge fire Løfter og siger ham, at Kadoscherne maa sige „Du“ til hverandre. Endelig giver han ham det syv- eller ottebelte „filosofiske Kadoschys,“ som i sin Tid *Robespierre*

lod gaa rundt i Filantropernes hemmelige Klub, der holdtes paa Katharina Théots Kvistværelse.

Stormesteren brænder derpaa selv Røgelse og lader de Øvrige gjøre det samme foran den nedadvendte Trekants Symbol. Alle sværge at ville holde Kadosch-Raadens Mysterier hemmelige og i Liv og Død at staa tro ved Sandhedens Kultus: Nekam Adonaj!

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Paa den nye katholske *Vestre-Kirkegaard* begynde Gravene allerede Side om Side at ordne sig i Rækker. Det store smukke *Sandstens-Krucifix*, som den apostoliske Præfekt har skjænket til Kirkegaarden, er nu oprejst midt foran Ligkapellet og tager sig prægtigt ud og giver Kirkegaarden et ægte katholsk Præg. Lidt efter lidt foretages Planeringen af Jorden, og i Løbet af Efteraaret vil den blive beplantet og Kirkegaarden vil saaledes til næste Foraar fremtræde i en mere tiltalende Skikkelse.

Hamburg. Den katholske Menighed i Hamburg vil efter Biskoppen af Osnabrücks Bestemmelse i en nær Fremtid blive delt i fire Sogne. Det vestlige vedbliver at bestaa ved „Den lille Michaels Kirke“, medens det østlige henvises til St. Georgs Kirke, som er under Opførelse og vil være fuldendt næste Aar. Det nordlige Sogn vil komme til at omfatte Bydelene Eimsbüttel og Uhlenhorst, og det sydlige Sogn Hammerbrock de øvrige mellem Elbarmene liggende Dele af den store Verdensby indtil Harburg. I Eimsbüttel og Hammerbrock vil der blive opført saak. „Nødkirker“, d. v. s. solide Bygninger af passende Størrelse, der kunne tjene som Sognekirker i 30—50 Aar. Saadanne Nødkirker kunne opføres for 30—50,000 Mark og indvendig være

baade smukt og værdigt udstyrede, og senere, naar Menigheden selv har bygget sig en definitiv Kirke, kunne de benyttes til andre Formaal, f. Eks. Skole- og Foreningshus. Ethvert af disse Sogne vil tælle 4—6000 Sjæle. Omkostningerne ved denne Indretning vil fordre store Ofre; men ved en saadan Deling i flere Sogne vil uden Tvivl det kirkelige Liv styrkes meget og Offervilligheden vækkes. Den største Del af Omkostningerne vil Menigheden derfor selv overtage og Resten vil den katholske Offervillighed bidrage. — En lignende Ordning vil sikkert ogsaa med Tiden finde Sted her i *Kjøbenhavn*, hvor St. Ansgarskirken da vilde komme til at omfatte et Sogn for den indre By og Østerbro, medens der paa Nørrebro og Vesterbro vilde blive opført Nødkirker som virkelige Sognekirker med tilhørende Præstebolig og Sogneskole for disse to Forstæders Katholiker. En saadann Ordning vilde uden Tvivl blive til stor Velsignelse for Menigheden og give Stødet til, at det kirkelige Menighedsliv her i Hovedstaden tog et nyt Opsving.

— I Søndags fejrede den hamburgske *Lærlingeforening* sin Præsens Navnedag. Ynglingene havde siden Nytaar indsamlet lidt over 200 Mark til en Foreningsfane og overrakte deres Præsens denne Gave i Dagens Anledning paa en med Blomster smykket Skaal. Fane- og Fest-Komiteens Protokoller saa vel som de i ovennævnte Øjemed i de andre katholske Foreninger fremlagte Samlebøger bleve samtidig overrakte. Præsens var synlig overrasket og rørt og udtalte sin Glæde over, at den unge Forening havde fundet saa varme Sympatier hos Menighedens Medlemmer; til Gjengjæld maatte nu ogsaa hans Ynglinge belønne Menighedens Tillid, ved at opføre sig som brave og gode katholske Lærlinge. I Løbet af Festaftenen bleve Gjæsterne underholdte med Foredrag, Sang og Musik. — Enhver, som ved, hvor farlige netop Lærlingeaaarene ere, vilde uden Tvivl hilse med Glæde den Dag, da en saadan

Lærlingeforening ogsaa var oprettet baade i Kjøbenhavn og i alle Præfektorets øvrige Menigheder. For den kjøbenhavnske Menigheds Vedkommende vilde en saadan Lærlingeforening være en stadig Rekruttskole for Svendeforeningen og burde derfor ogsaa arbejde Haand i Haand med den.

Antwerpen. I Slutningen af forrige Maaned afholdtes i Antwerpen den 7. *Eucharistiske Kongres*. Kongressen talte ved Aabningen 1434 indskrevne Deltagere. I Stedet for den fraværende Præsident, Kardinal *Mermillod*, ledede Kardinal-Ærkebiskoppen af Mecheln Forhandlingerne som Ærespræsident. I Processionen, som fandt Sted om Søndagen og vel er enestaaende i Verden i Henseende til rig Udstyrelse og saa ret beviste, at Antwerpen endnu den Dag i Dag er „die Stadt van der hl. Sakrament und van der hl. Magd“, deltog 20 Biskopper fra alle fem Verdensdele (tre fra Amerika, en fra Afrika, to fra Asien). Antallet af Deltagerne i Processionen anslaaes til 300,000. Samtlige Foreninger, Gilder, Broderskaber og Korporationer vare mødte med deres herlige Bannere og Insignier, fremdeles forskellige Haandværkerlaug, som Silkevæverne, Gazearbejderne, Skomagerne, Murerne, Tobaksarbejderne, Tømrerne, Malerne, Sømændene, Karetmagerne, Snedkerne, Smedene, Skræderne o. s. v. De civile Myndigheder repræsenteredes af Provindsens Guvernør, Baron Osy, Provindsialraader, Senatorer og Deputerede. Pladsen tillader os ikke, at dvæle ved de enkelte Grupper i Processionen. Vi kunne kun sige, at det var en i Sandhed storartet Tilkjendegivelse af Troen, som havde maattet blødgjøre endog det mest følelsesløse Hjærte. Ved Synet af en saadan Festlighed til Ære for det allerhelligste Sakrament føler man, hvor dybt rodfæstet den religiøse Aand er i Folket, trods de fritænkeriske Bestræbelser og Rænker. Uforglemmeligt er det højtidelige Øjeblik, da Kardinal-Ærkebiskoppen af Mecheln, Msgr. *Goosens*, foran et Alter,

som var oprejst midt paa Torvet „Place de Maj,“ meddelte Velsignelsen med det allerhelligste Sakrament, og Unge og Gamle, Store og Smaa, Høje og Lave, Fattige og Rige kastede sig paa Knæ, for at tilbede den sakramentale Gud. En sand Trøst i Vantroens Tider, at se en saadan uoverskuelig Menneskemængde endrægtig kaste sig tilbedende paa Knæ for Gud, for at bede for deres forvildede Brødre. Blandt disse sidste synes der endogsaa at have befundet sig *en Dansker*, som har indsendt en spottende Beskrivelse af Festen til „Dansk Kirketidende“, som i et af sine sidste Nr. under Rubriken „Kirkekrønike“ meddeler sine Læsere den. Den stakkels Mand — maaske en luthersk Gejstlig — har naturligvis ærgret sig over, at Protestantismen her hjemme eller overhovedet noget som helst Sted ikke er i Stand til at fremvise en lignende kirkelig Demonstration, hvori *Folket tager Del* med Liv og Sjæl. Kl. 11 var Processionen efter Pontifikalmessen gaaet ud fra Domkirken, Kl. 2 vendte den tilbage med samme Orden og Andagt. Henved 50,000 Fremmede var til Stede i Byen. Om Aftenen var Byen illumineret.

Italien. Tilstanden i Italien, som nu har tilbragt 20 Aar i Jødeliberalismens og Frimureriets Lænker, bliver daglig mere kritisk. Det radikale, antimonarkiske og irredentistiske Parti vokser stadig, og overfor den italienske Bonde- og Haandværkerstands Stilling, der for Mennesker er uværdig, overfor hele Mellemstandens frygtelige Forarmelse og det usalige Finantsvæsen i Staten og i Komunerne synes Udbruddet af en stor social Omvæltning at være nær forestaaende. Endog Jødepressen, som ellers hævdede det frimureriske Italien og Hr. Crispi til Skyerne, begynder at finde Forholdene uhyggelige. Monarkiet er i Italien udsat for de største Farer, og det vil næppe lykkes det at blive Herre over dem. Men det bærer selv en ikke ringe Del af Skylden til denne Udvikling af Forholdene, fordi det rolig saa paa, hvorledes al guddommelig og menneskelig Auto-

ritet under Crispis Regime blev undergravet og den vildeste Radikalisme i politisk og religiøs Henseende drev sit Uvæsen. Det ulykkelige Italiens Ødelæggelse er og bliver nemlig en Følge af det uindskrænkede Herredømme, som Liberalismen og Frimureriet har havt i Forening med den med Begge paa det inderligste forbundne jødiske Stor-Kapital.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 7. September. 15. Søndag e. Pintse. De hh. Skytsengles Fest. — **8. M.** Den h. Gudsmoders Fødsel (fejres offentlig førstkomende Søndag). — **9. Ti.** Petrus Claver, Bekj. Negrenes Apostel. — **10. O.** Nikolai af Tolentino, Bekjender. — **11. To., 12. F. og 13. L.** Oktavdage.
Søndag den 14. September. 16. Søndag efter Pintse. Kors-Ophøjelsesfest. (Marias Fødsel).

Ynglingekongregationen afholder Fælleskommunion Søndag den 7. Sept. Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Mariakongregationen for Mænd afholder Fælleskommunion Søndag den 14. Sept. Kl. 8. i Jesu Hjertes Kapel.

Unio. Søndag den 7. Septbr. Kl. 4: Præmie-Keglespil i Sommerlokalet (Indskud 25 Øre pr. Portion). Deltagere maa tegne sig inden Spillet's Begyndelse.

Elisabethforeningens Systue har atter gjenoptaget sine Sammenkomster, som finde Sted hver Tirsdag i Forsamlingsværelset ved Sognekirken.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).
 Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Ø.).
 Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
 Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).

Den katholske Syge- og Ligkasse søger til førstk. 1. Oktbr. et **Bud** paa følgende i Foreningens Love fastsatte Betingelser: Budet lønnes med 25 Øre pr. Medlem pr. Kvartal. Budet indkasserer Kontingentet og stiller Sikkerhed for det anbettede. Kun et Medlem kan antages. Man bedes henvende sig skriftligt til undertegnede inden d. 14. September.

F. M. Jensen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 8. Sept. Kl. 8 Aften paa sædvy. Sted.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 37. Søndagen den 14. September. 1890.

Indhold. Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz. — Frimureriet i Sandhedens Lys. — Forholdsregler for det indre Liv.

Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz.

(Fortsat.)

M. H. Jeg har allerede forhen sagt, at der til Missionsvæsenet først og fremmest hører *Missionærer*, og efter vore kirkelige Forhold have de Gejstlige af Ordensstanden stedse været de virksomste Missionærer, og naar De læser i Bøger om Missionerne, saa vil De næsten alle Vegne finde Ordensfolk i Virksomhed, fordi Verdensgejstligheden har nok og for meget at varetage hjemme. Og derfor maa vi allerede for Missionsvæsenets Skyld holde fast ved, at Ordenerne atter kaldes tilbage, og ikke blot én, men alle. Det er en Tanke, som i de sidste Dage paa en saa glimrende Maade er bleven udviklet af Pater *Weiss* og af min gode Ven, Dr. *Porsch*. Og min Vens glimrende Udvikling var saa begejstrende for mig, at jeg tænkte: han gaar og-

saa tilsidst i en Orden. — Ikke som om jeg vilde hindre ham deri; men foreløbig trænge vi selv til ham, hvor han nu er; thi vi anse os ogsaa selv som et Slags Missionærer. Jeg vil ikke paastaa, at vi prædike for Hedninger, men vi ere dog et Slags indre Mission.

M. H.! Dette er et meget alvorligt Kapitel, thi vi se jo, hvorledes man ikke fremmer Ordensvæsenet, men paa alle Maader søger at lægge Hindringer i Vejen for det, og hvorledes man endog, skjønt staaende under andre Forhold og i en anden Bekjendelse, paa en højst mærkværdig Maade fordrister sig til at afgjøre, hvilke Ordenssamfund, den katholske Kirke trænger til, og hvilke den kan undvære. Jeg har sagt til visse Herrer: Jeg er født og opdraget i den katholske Kirke, har haft meget at gjøre baade med Verdensgejstligheden og Ordensstanden og har det endnu. Men dersom jeg kunde være saa anmassende og tillade mig at sige, at denne eller hin Orden kunde *udværes*, den ene er *bedre* end den anden, saa vilde jeg skamme mig. *Hele Ordensvæsenet*, baade det mandlige og det kvindelige, er efter vor Anskuelse Kristendommens skjønneste Blomst, og Ingen har Rét til at oprykke denne Blomst; vi have Rét til fuldkommen Religionsfrihed og Religionsøvelse, og til Religionsøvelsen i den katholske Kirke hører Ordensvæsenet, den ene Orden gaar i en Retning, den anden i en anden Retning, og jeg vil ikke undvære Franciskanerne eller nogen som helst anden Orden, ligesom jeg ej heller i Længden vil undvære Jesuiterne. Jeg har forhen ikke kjendt disse Herrer saa godt, som jeg nu kjender dem, nu da man stadig kalder mig selv en Jesuit. Jeg siger Dem, hele Hadet imod Jesuiterne beror paa, at disse ere klogere end deres Modstandere. (Da netop *Angelus-Klokken* lyder i dette Øjeblik, afbryder Dr. Windthorst sin Tale, og Præsidenten tilligemed hele Forsamlingen beder højt „Engelens Hilsen“. Derefter fortsætter Dr. Windthorst): Det er maaske ikke tilfældigt, at i det Øjeblik, i hvilket jeg taler om Or-

denernes Tilbagekaldelse, ringes der fra Kirketaarnet til *Engelens Hilsen*. M. H.! Jeg maa sige Dem, at Tilbagekaldelsen af Ordenerne endnu støder paa store Vanskeligheder, og at Arbejdet, som man allerede har begyndt i denne Henseende, er meget besværligt. Jeg tænker, at denne Omstændighed kun har skullet opmuntre os til ikke at blive forsagte, og at Herrens Engel vil lede og hjælpe os.

Navnlig, jeg var jo ved det Thema, vil det blive overmaade vanskeligt at sætte Jesuiternes Tilbagekaldelse igjennem, og i Anledning af de forestaaende Diskussioner i denne Henseende, vil det være gavnligt, at vi alle ere væbnede mod de Bebrejdelser, som rejses imod denne Orden. En lille kort prægnant Gjendrivelse af alle disse Bebrejdelser vilde være ganske paa sin Plads, og hvo som har Tid og Evne dertil kan skrive en saadan lille Bog, for at hele den katholske Verden først og fremmest kan blive undervist desangaaende og de Andre lære; thi de Andre læse ikke ligefrem vore Skrifter offentligt, men i al Stilhed tage de dog imod dem. M. H., De tør ikke nære Tvivl om, at Centrumsfraktionen vil anse det som sin Pligt, paa enhver Maade at virke hen til, at de for Ordensvæsenet bestaaende Love atter ophæves. Op paa dette Omraade skal den tidligere Tilstand helt og holdent tilbageerobres. Og den Dag vil vel komme en Gang, da de 10,000, som staa bag ved os, opløfte deres Stemme.

Men dernæst maa jeg endnu specielt fremhæve, at der ogsaa paa alle andre Omraader endnu findes *mange Levninger af den bedrøvelige Kulturkamp*, og at alle disse Levninger maa fjærnes, ikke blot i Preussen, men i alle tyske Lande, og vi maa f. Eks. i denne Henseende ganske specielt have vor Opmærksomhed henvendt paa *Baden*. Vi vare for to Aar siden forsamlede i Freiburg og have der haft Lejlighed til at overtyde os om Katholikernes Stilling i Baden, og have haabet, at der vilde blive skaffet Orden til Veje paa mange Omraa-

der. Vore Bestræbelser have først havt til Følge, at Katholikerne i Baden ere vaagnede og paa en hæderlig Maade ere traadte ind i vore Rækker. Og de slaas *vakkert*. Jeg bruger dette Navn ikke uden Hensigt. Men det synes dog at gaa langsomt. Da jeg studerede i Baden, plejede man at ride hurtigere. Med Ordensvæsenet vil det endnu ikke gaa fremad, og de Liberale i Baden maa have en ganske særegen Frygt for Munkeklæder. Jeg maa sige disse Herrer Liberale, at de gjøre et voldsomt Spektakel, og man maatte mene, at der sad en Mængde bag ved dem. Men saa længe de have denne jammerlige Frygt for Ordenerne, siger jeg: Der sidder Intet bag ved; de gjøre Støj alene for at skjule deres Frygt, som det saa ofte er Tilfældet. Jeg anser det for heldigt, at vi minde de Liberale i Baden om vore Rettigheder. Jeg har gjort den Erfaring, at de store Blade, naar vi vare forsamlede her og førte dette eller hint paa Bane, navnlig de, som skyde saa frodigt i Vejret her ved Rhinen, sendte os et foragtede Blik; men i Stilhed have de dog taget sig det til Hjærte, og derfor vil jeg sige til alle disse liberale Helte og disse liberale Blade og Smaaskrifter: Vi ville vedblive at bringe denne Skandale paa Bane, indtil den er ophævet; heller ikke i Baden skal man prøve og undersøge, hvor mange og hvilke Ordener skulle tilledes. Det er en af den frie Forsamlingsrets Fordringer, og de Liberale i Baden burde dog ogsaa give os denne frie Forsamlingsret, som de ellers skatte saa højt. Hvad vilde vel deres *Rotteck* og deres *Welcker* sige, dersom de saa de Friheds-Epigoner, som nu herske der? Jeg studerede den Gang, da disse Mænd virkede i Heidelberg, og jeg nægter ikke, at jeg med Begejstring læste, hvad disse Folk sagde, og ogsaa nu slaar jeg af og til op hos *Rotteck* og *Welcker*, endskjønt jeg indser, at der findes mange forkerte Ting i deres Værker. Jeg vil ikke anbefale ham til Læsning for Alle; men hvad Kirkens Behandling angaar, da har

Rotteck ganske andre Anskuelser, end de store Helte ved Bodensøen, som ere os imod.

M. H.! Vi have vel Grund til at se os om ogsaa paa andre Omraader, thi i alle tyske Lande er Kirkens fulde Frihed endnu meget mangelfuld; jeg vil imidlertid ikke gjøre det, men kun henvise til Forholdene i *Braunschweig* og *Mecklenburg*, hvor Kirkens Frihed er saa indskrænket, at den næsten ikke kan røre sig.

Vi optræde alle Vegne for Friheden, alle Vegne for den enkelte Borgers Rettigheder; og Retten maa beskyttes, ganske specielt *Retten til fri Religionsøvelse*. Dersom vi i et katolsk Land gave Protestanterne en saadan Anledning til at besvære sig, som de give os i Braunschweig og Mecklenburg, saa skulde man se, hvilken Larm, der vilde blive; jeg vil ikke omtale Sagerne nærmere; men i et Aarhundrede, som foregiver at være oplyst, skulde man dog anse det for en Umulighed, at man endnu bestandig skal indhente Statens Samtykke til Oprettelsen af Menigheder og til Opbygelsen af Kirker. Hvem har da vel i sin Tid troet, at Apostlene vare forpligtede til at indhente Statens Samtykke til Oprettelsen af nye Menigheder og Kirker? Det er tilstrækkeligt, at jeg har henvist til disse Ting.

Naar man nu siger, at de katolske Generalforsamlinger for Størstedelen altid beskjæftige sig med de kirkepolitiske Spørgsmaal, saa kan dette ikke benægtes. Men hvad er Grunden dertil? Hvorfor giver man os saa meget Stof til *Besværing* og til Eftertanke? Dersom man undlod det, dersom man ordnede Forholdene paa den rette Maade, dersom man havde den Frihed, som hersker i England og Amerika, saa behøvede vi ikke at beskjæftige os med de Ting, og vi kunde gjøre noget Andet, maaske langt gavnligere. Men saa længe man vaager over og indskrænker enhver katolsk Livsytring og passer paa og hæmmer ethvert Skridt, som den katolske Kirke foretager, saa længe maa vi

opløfte vor Stemme, og jeg vil opløfte den, saa længe den endnu er i Stand til at lyde.

M. H.! jeg vil hermed forlade denne Gjenstand for at gaa over til et andet Punkt, som i dette Øjeblik maaske er det vigtigste og bevæger Verden; det er *det sociale Spørgsmaal*. Generalforsamlingerne i de sidste Aartier have stedse beskjæftiget sig med dette Spørgsmaal. Den h. Fader har for længe siden forstaaet dette Spørgsmaals Vigtighed og Betydning og i sine Encyklikaer bragt det til Alles Bevidsthed. Deres Repræsentanter i Rigsdagen og i Landdagen have ikke op hørt med at studere dette Spørgsmaal og at føre det til Forhandling. Den afdøde Biskop *Ketteler* har først bragt Sagen banebrydende frem i Literaturen i den kristelige Forstand, i hvilken den alene kan løses. Det syntes, som om disse Bestræbelser ikke fuldt ud fandt Anerkjendelse paa *de Steder*, hvis Anerkjendelse netop var af Vigtighed. Da har vor *ungdommelige Kejsers* selv taget Sagen i sin Haand, og vi have set de Dekreter, som vi Alle kjende. Disse Dekreter forlange egentlig hverken mere eller mindre end det, som Eders Deputerede i Centrumsfraktionen Aar ud og Aar ind have udtalt og forlangt, — forgjæves forlangt. Vi ville derfor takke Kejseren. Men nu se vi, at højvise, i stort Format trykte Blade først stille, lidt efter lidt tydeligere opløfte deres Stemme *imod* denne vor ungdommelige Kejsers Fremgangsmaade, og det er min Mening, at der ogsaa fra dette Sted skal rettes en afgjort og bestemt Protest imod disse Blade.

Naar der nu i disse af mig betegnede Blade hen tydes til, at man gaar *for vidt* i Fordringerne for Arbejderne; man vilde jo ogsaa fra anden Side sørge for dem, men ikke saa vidt, som det nu tilsigtes, saa svarer jeg, at efter min Overbevisning har man aldeles ikke overskredet Maalet i Henseende til de Fordringer, som staa i Loven. Jeg kan ikke nægte, at det er muligt, at denne Grændse kan overskrides, at Arbejderne kunne

gaa over til Fordringer, som paa ingen Maade kunne bevilges, og i saa Fald vilde, jeg og mine Venner uden Tvivl med mig, lige saa bestemt gjøre Front imod Arbejderne til Gunst for Arbejdsgiverne, som vi i disse Fordringer gjøre Front for Arbejderne imod saadanne Arbejdsgivere, som ikke gjøre Fordringerne, der ere indeholdte i Loven, gjældende. Det kommer an paa, at vi bringe Arbejdernes og Arbejdsgivernes Fordringer i Harmoni med hverandre, at vi formane begge Parter til *Maadehold*. Men dersom Sagen skulde gaa videre paa den Maade, som den er begyndt i hine Blade, saa vilde Freden aldrig blive opnaaet, og dog nære vi Alle ikke den ringeste Tvivl om, at denne Strid maa have en Ende saa snart som muligt, thi vi staa Alle uden Undtagelse, de kristelige Arbejdere og Arbejdsgivere, overfor en fælles mægtig Fjende, *Socialdemokratiet*. M. H., jeg har hele Tiden, med al den Energi, jeg raader over, forlangt, at Undtagelseslove ikke skulde finde Anvendelse overfor dette Samfundsonde. Jeg nærer den Anskuelse, at Landets Love maa være saaledes indrettede, at de gjælde for Alle; thi vi ere Alle lige for Loven. Dermed har jeg sandelig ikke villet sige, at jeg billigede det, som hine foretage sig, tværtimod, dersom Socialdemokratiets Anskuelser sejrede, saa vilde hele Verdensordenen og Verdensanskuelsen, hele Samfundsordenen blive omstyrtet, og jeg behøver ikke at forklare her, hvilke Følger dette vilde have. Vi ere derfor ogsaa fast besluttede paa, og De sikkert ogsaa med os, og jeg haaber, at De straks vil stadfæste det for mig, med alle lovlige Midler at ville *bekæmpe Socialdemokratiet*. En Overenskomst med dettes Grundsætninger er en Umulighed; ville disse Herrer ved en Reform søge at opnaa en Forbedring af de arbejdende Klassers Kaar, saa ville vi gjerne og med Glæde arbejde sammen med dem; thi vi erkjende ogsaa i Socialdemokraterne vore Medmennesker og vore Medborgere; men vi ville overfor dem saa vel som over for

Alle, der følge nedbrydende Tendenser i ovennævnte Retning, saare alvorligt have at overveje, om der ikke ved særegne Forholdsregler, det være sig i Foreningslivet eller i Literaturen, kunde skabes Midler til at bekæmpe Socialdemokratiet med større Resultater.

M. H. Jeg har anset det for aldeles nødvendigt at fremdrage dette her, fordi vi paa forskjellige Steder ofte ere blevne mistænkeliggjorte i Henseende til vor Holdning overfor Socialdemokratiet.

M. H. Der er dernæst i disse Dage bleven drøftet en saare vigtig Gjenstand; det er *Skolespørgsmaalet*. Om vi ogsaa havde opnaaet den fulde kirkelige Frihed, hvad vi desværre endnu ikke have, men ikke havde løst Skolespørgsmaalet, saa havde vi dog ikke vundet noget; thi den, som har Børnene, han har Fremtiden, og naar vi ikke opnaa en Forbedring i Skoleforholdene, kunde vi muligvis naa saa vidt, at vi havde gode Kirker og gode Præster; men Kirkerne vilde staa tomme, eftersom Børnene ikke mere besøgte dem. Derfor maa der opbydes alt, *for at vi i mange Retninger kunne faa Orden paa Skolens Omraade*. Dersom Tiden ikke var saa vidt fremskreden, vilde jeg give Dem et Billede af Skoleforholdene, som herske i Preussen og i de fleste tyske Lande, ogsaa i Mønsterstaten Baden. Men det kan De klart lære af forskjellige literære Værker og af de Deputeredes Taler i de andre Kamre. Alle Vegne den absolute Statsmagt, alle Vegne Kirkens Udelukkelse, eller i alt Fald en Indskrænkning af Kirken, som meget ligner en Udelukkelse. Det kan ikke vedblive at gaa saaledes, og vi have allerede i det preussiske Deputeretkammer stillet Andragender i denne Retning. Disse Andragender maa atter og atter drøftes paany, thi De kan ikke tro, mine Herrer, hvor længe det varer, inden sunde Ideer blive almindelig anerkjendte; usunde Ideer prolongere sig stedse langt hurtigere. Jeg kan ikke tilstrækkeligt anbefale Skolespørgsmaalet til alle Fædre og Mødre. Og saa længe vi ikke have løst det

efter vor Opfattelse, maa *Hjemmet* dobbelt og tredobbelt træde i Stedet, og naar Faderen ikke er i Stand dertil, paa Grund af sit Arbejde, saa maa Moderen gjøre det, der vil dog vel nok være mangen lille Time tilovers, i hvilken Moderen gjør bedre i at undervise sit Barn i Hjemmet, end at besøge denne eller hin Koncert. Først opdrag og undervis Børnene, og gaa saa til Fornøjelser. Det er Forældrenes Pligt, og enhver, som ikke vil opfylde denne Pligt, maa lade være at gifte sig og kan gjerne gaa for at more sig. Dette er de væsentligste Punkter, som jeg har villet fremhæve en Smule af Resolutionernes Række. Maatte det Værk, som vi have anstrængt os for at opdyrke og bearbejde, bære gode Frugter; maatte vi drage tilbage til Hjemmet med de venligste Minder om denne Tid; maatte de nye Venskaber, som her ere blevne sluttede, vedvare; maatte det Forsæt, overalt, hvor der findes en Lejlighed, at ville træde i Skranken for, og om det er nødvendigt ogsaa at lide for vore Grundsatninger, alle Vegne blive udført i Gjærningen, og endelig, maatte vi ikke ophøre med at holde sammen i fælles Optræden og i fælles Beslutning.

(Sluttes.)

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. B. Hansen.

(Fortsat)

For endnu bedre at forstaa den 30. Grad meddele vi følgende *Spørgsmaal* og *Svar* af *Kadosch-Katekismen*:
Sp. Er du Kadosch-Ridder? — *Sv.* Du har sagt det. Hans Navn var et andet og dog det samme.

Sp. Jeg forstaar, Broder. Hvor gammel er du? —
Sv. Hundrede Aar gammel og mere. (Eller: Jeg tæller ikke mere mine Aar.)

Sp. Hvad søger du? — *Sv.* Lys.

Sp. Hvad for et Lys og for hvem? — *Sv.* Frihedens og for dem, som ikke misbruge det.

Sp. Søger du endnu noget andet? — *Sv.* Hævn!

Sp. Mod hvem? — *Sv.* Mod alle verdslige og gejstlige Tyranner.

Sp. Hvor har du under Taarer kastet dig ned? —
Sv. Foran en uskyldigt Myrdets Grav.

Sp. Hvad traadte du med Fødder? — *Sv.* Kongekroner og pavelige Tiaraer.

Sp. Hvorfor ere vi Kadosch? — *Sv.* For uophørlig paa Liv og Død at bekæmpe enhver Uret og Undertrykkelse, hvad enten denne nu udgaar fra Gud eller fra Kongen eller fra Folket.

Sp. I Kraft af hvad for en Ret? — *Sv.* Mischtar!

Sp. Hvad vil du sige dermed? — *Sv.* I Kraft af vor Ret som Mestre i Ordets fuldeste Betydning.

Sp. Hvor har du erhvervet disse Rettigheder? —
Sv. Idet jeg steg op og ned ad den mysteriøse Stige.

Sp. Hvem er en fuldkommen Kadosch? — *Sv.* Den, som har aflagt den uigjenkaldelige Ed paa, for enhver Pris at opretholde Ordenens Grundsætninger, for enhver Pris at forsvare Sandhedens (!!) og Humanitetens Sag imod enhver *usurperet, misbrugt eller uregelmæssig Autoritet* (d. v. s. mod enhver Autoritet, som ikke er efter Logens Mening), den være nu politisk eller religiøs, og uden Skaansel at tugte Forræderne imod Ordenen.

Sp. Har du dette Sindelag? — *Sv.* Ja, jeg bekræftede det med den højtideligste Ed.

Sp. Hvad har du ofret paa Kadosch-Altret? —
Sv. 1) Min Egenkærlighed, min Ligegyldighed overfor Andres Vel og min Tilbøjelighed til personlig Bekvemmelighed. 2) Min Forfængelighed og min Modstræben imod at underordne min Mening under mine Foresattes.

3) Min Kjærlighed til Guld og Rigdomme, for saavidt som den er i Modstrid med Ordenens Interesser. 4) Min Stolthed og min personlige Ophidselse. 5) Min Ærgjærrighed, for overalt, hvor det befales mig, at kunne tjene Ordenen paa det Bedste. 7) De for en sand Kadosch uværdige Lidenskaber, Laster og Begjærligheder (d. v. s. de kristelige Dyder).

Sp. Hvor mange Ordensløfter har du aflagt? — *Sv.* Fire.

Sp. Hvorledes lyder *det første Løfte*? — *Sv.* I Nær-værelse af dette med Laurbær bekransede Dødningehoved (Molay), Emblemet paa den uansvarlige Magts ædle Ofre, sværger jeg, uden Tøven, selv med Livsfare at udføre Alt, hvad der befales mig af Ordenen og ikke er imod den frimureriske Æres og Taknemligheds Pligter. *Jeg sværger fuldstændig Lydighed imod mine Foresatte i Frimureriet.* Jeg sværger at styre mig i Alt, at beherske mine Begjærligheder og at overvinde mine uordnede Tilbøjeligheder. Jeg sværger at være Ordenen og alle mine Brødre tro indtil min Død og ikke at aabenbare til Nogen Kadoschriddernes Hemmeligheder. Jeg sværger at sætte alle mine Kræfter ind for at beskytte Uskyldigheden, at skaffe den miskjendte Ret Agtelse, at ydmyge Undertrykkerne og at tugte dem, som synde imod Humanitetens Bud og imod Menneskerettighederne. Jeg sværger, aldrig, end ikke, naar jeg derved kunde frelse mit Liv, at underkaste mig nogen som helst materiel Despotisme, som anmasser sig Regeringsmagten eller misbruger den, for at undertrykke eller trælbinde Menneskene. Jeg sværger, aldrig, end ikke, om jeg derved kunde frelse mit Liv, at underkaste mig nogen som helst intellektuel Despotisme, som stempler samvittighedsfuldt dannede Meninger og oprigtige, ærlige Tvivl som afskyelige Forbrydelser og saaledes lægger Samvittigheden og den frie Forskning i Lænker. Jeg sværger, altid at ære Troens og Frihedens Martyrers Minde

og efter deres Eksempler hellere at dø, end at blive utro imod mine Pligter.

Sp. Hvorledes lyder *det andet Løfte?* — *Sv.* Jeg sværger at vie hele mit Liv til Virkeliggjørelse af Kadoschgradens Maal og af alle mine Kræfter at bidrage til dets Virkeliggjørelse, ved at *udføre alle Befalinger*, som i dette Øjemed regelret meddeles mig. Jeg sværger at sætte min Veltalenhed, min Formue, min Indflydelse, min Forstand og min hele Livskraft ind paa dette Maals Virkeliggjørelse. Jeg sværger, fra nu af stedse, endog med mit Liv at ville staa inde for Sandheden (!) og Menneskerettighederne.

Sp. Hvorledes lyder *det tredie Løfte?* — *Sv.* Jeg sværger, af egen Drift og med fri Villie, til enhver Tid, paa alle Steder og af alle Kræfter at beskytte og forsvare de Uskyldige, Svage, Undertrykte og alle Uretfærdighedens Ofre (d. v. s. alle, som straffes af den verdslige og gejstlige Myndighed for Aarsagers Skyld, som *Frimurerne* ikke billige). Jeg sværger, ikke at sky nogen Anstrængelse eller lade noget som helst Middel uforsøgt, naar det handler sig om at tugte en Undertrykker eller en Usurpator (d. e. en, som ikke udøver den offentlige Magt i frimurerisk Mening). Jeg sværger, aldrig at bagtale en Kadoschridder og *aldrig* (heller ikke som Dommer lige over for den Skyldige, som Soldat lige over for Fjenden o. s. v.?!) med Vidende at foraarsage en Saadan nogen som helst Skade. Jeg sværger, i Nøden at understøtte enhver Kadoschridder, at staa ham bi i hans Sygdom og aldrig at tage imod nogen Duel af ham eller udfordre ham dertil. Jeg sværger *for det Tilfælde, at en Kadoschridder paa Slagmarken gjør Tegnet, i Nødsfald at ofre mit eget Liv for at frelse hans, og for det Tilfælde, at jeg skulde træffe en Kadoschridder i Fængslet, at vove alt for ad hvilken som helst Vej at give ham Friheden tilbage.* Jeg sværger at hævne Retten og Sandheden selv med Vaaben

i Haanden, naar det er nødvendigt eller bliver mig befalet af mine retmæssige Foresatte.

Sp. Hvorledes lyder det fjerde Løfte? — Sv. Jeg sværger, med alle til min Raadighed staaende Midler at bidrage til *de liberale Ideers Udbredelse*. Jeg sværger, *uden Rist og Ro at arbejde paa, at den størst mulige Andel i Folkets legale Suverænitet virkelige Udøvelse bliver sikret mine Brødre.* (Folkesuveræniteten skal altsaa kun bestaa tilsyneladende; i Virkeligheden skulle Frimurerne have al Magt i Hænderne!) Jeg sværger, til enhver Tid og paa alle Steder at opretholde og at gjøre det, jeg *som Kadosch* holder for at være tjenligt for mit Fædrelands Bedste og Ære, hvilken Skade der end deraf kan flyde for min Popularitet og mine Interesser. Jeg sværger, med alle Midler, endog med Opofring af mit Liv, at bistaa enhver Broder, som paa Grund af sine religiøse Meninger, paa Grund af sin Troskab imod Frihedens Sag, paa Grund af sine politiske Anskuelser eller paa Grund af sin Stilling i Frimurer-Hierarkiet maatte lide Angreb eller Forfølgelse. Og for at bekræfte alle disse Løfter, som jeg har aflagt for Kadoschriddernes Alter, saa træder jeg Kongekronen med Fødder. Jeg betragter herved ikke Kongekronen som Symbol paa en bestemt Regeringsform eller en særlig Phase af Usurpationen eller den ubevidste Magt, men som Emblemet paa det tøjlesløse, uansvarlige Tyranni, hvorledes end dets Navn, dets Form eller Ytringer maatte være. Og som jeg træder Tyranniet og Despotismen med Fødder, saaledes træde ogsaa disse Menneskeheden med Fødder; thi kun Folkets Suverænitet har Ret til Menneskehedens Agtelse. Jeg træder ogsaa den præstelige og pavelige Tiara med Fødder. Jeg betragter den herved ikke som Symbol paa en Tro, en Religion eller en bestemt Kirke, men som Emblem paa den hovmodige Ærgjerrighed og det forvorne Bedrageri, som ved Frygt trælbander Mennesket og ved Overtro nedværdiger det, som begunstiger Uvi-

denheden og er Despotismens tro Hjælperhjælper. Og som jeg træder Intolerantsen og den gejstlige Despotisme med Fødder, saaledes gjør ogsaa hele den frisindede Verden; thi kun Oplysningen og den frie Overbevisning have Ret til dens Agtelse.

Sp. Hvilket er Indbegrebet af Kadoschriddersgradens *Læresætninger*? — *Sv.* Kadoschriderne ville sluttet og energisk modsætte sig Regeringernes, Præstedømmets og Demagogernes Overgreb og for bestandig erstatte Ærgjerrigheden ved Dyden, Rovlysten ved gjensidig Velvillie, Fanatismen ved Kjærlighed, Overtro ved Oplysning.

Sp. Hvilke ere Kadoschernes uforsonlige Fjender? — *Sv.* De Regerendes Despotisme, de Privilegeredes Undertrykkelsessystem og Præsternes Tyranni, disse Menneskefrihedens, den frie Forsknings og Samvittighedsfrihedens infame Mordere.

Sp. Hvorledes maa De bekæmpe denne Frihed? — *Sv.* Paa Liv og Død, paa det Yderste, uden Skaansel.

Sp. Hvilken er Kadoschriddersnes Operationsbasis? — *Sv.* Hans Trosbekjendelse, som maa være ham behjælpelig til at gjøre Proselyter.

Sp. Hvorledes lyder denne Trosbekjendelse? — *Sv.* Jeg elsker Templet; jeg hader Tyranniet. Jeg agter *ubetinget* den absolute Samvittigheds Tænke- og Talefrihed. Jeg hader Intollerantsen, Hykleriet, Kleresiets Anmasselse og Usurpation. Jeg foragter Sandsigernes, Præsternes og Demagogernes Charlatanisme og Bedrageri. Jeg agter og skatter Arbejdet, som forædler den menneskelige Natur. Jeg er Modstander af alle Monopoler, hvad enten disse udgaa fra Rigdommen eller fra Stillingen eller fra Dovenskabem.

Sp. Hvilken er denne Trosbekjendelses Betydning? — *Sv.* Kamp til det yderste i Kjærlighed og Had, i Højagtelse og Foragt.

Da Graden „Kadoschrider“ er praktisk, saa opfatte

alle Frimurere i alle Lande den under det samme Synspunkt. Dette Synspunkt, som tillige angiver Gradens Betydning, er følgende: Den rene *Gnosticisme*, *Frimureriets Sjæl og Marv*, bliver principielt grundlagt allerede i de tre første Grader og theoretisk videre udviklet i Rosenkorsgraden, men praktisk i Kadoschgraden. Graden „Kadoschridder“ betyder altsaa ikke andet end de gnostiske og liberale Læresætningers Aktion, Praksis, virkelige Triumf og Opnaaelsen af de Fordele, som fremgaa deraf. Oplyst ved Aabenbaringen i de tre første Grader, som siger: Forplantning, ikke Skabelse, „lærer“ Frimureren i Rosenkorsgraden, at den frimureriske Sandhed og Kjærlighed vil emancipere Menneskeheden, og han „handler“ i Kadoschgraden i Kjærlighed og Had indtil det Yderste, i ubegrændset Højagtelse og Foragt.

Kadoschriddernes *Devise* er: „D ∴ M ∴ J ∴. Quand Mème!“ Denne *Devise* udtrykker Frimureriets Opgave. Bogstaverne D ∴ M ∴ J ∴. forklares exoterisk d. e. for Ikke-Kadoschriddere, som *Deus meumque jus* (Gud og min Ret), men esoterisk d. e. for Kadoscherne som: **!***Destruktion, Materialisering, Imposition*. Destruktion, Ødelæggelse af Supernaturalismen, Autoritarismen, Antifrimureriet; Materialisering af Samvittigheden, Undervisningen, Staten; Imposition af Familien, Nationen, Menneskeheden. Med andre Ord: Man maa, hvor den angivne, tredobbelte, frimureriske Materialisme endnu ikke er trængt igjennem, *quand même* d. e. med alle Midler, hvilke de end monne være, paatrænge den angivne tredobbelte Destruktion praktisk, først Familiens, dernæst og gennem denne Nations og endelig Menneskehedens. Saaledes bleve de tre Bogstaver i Aaret 1885 autentisk forklarede i en Meddelelse fra de skotske Systemers øverste Ledelse til Indehaverne af den 32. og 33. Grad. Sml. *Cours de Maçonnerie pratique*. Bd. II d. 416. Devisen sammenfatter efter denne Forklaring virkelig prægnant Kadosch-

ridderens ovenfor nævnte Forpligtelser. Af denne Logeaand er da ogsaa alle Logetaler og Logeskrifter gjennemtrængte.

(Fortsættes.)

Forholdsregler for det indre Liv.

I vore Forhold til Næsten maa vi omhyggelig undgaa alle Særheder; vogte os for, ved strængt Ydre at blive frastødende; omgaa ham med Venlighed, tale blidt og bære over med hans Skrøbeligheder. Vi bør anvende al mulig Forsigtighed, for ikke at sønderbryde det knækkede Rør og ej udslukke den rygende Tanne. — Vi bør ydmyge os formedelst vore Fejl, men ikke undres eller forvirres over dem. Uro svækker Sjælen; denne behøver sandelig al sin Kraft for at stride mod sine Fjender, som den bærer i sit eget Indre og som uafsladelig bekæmpe dens inderste Liv. Sjælen lever af Tillid og Kjærlighed, og aandelig Glæde er den en udtømmelig Kilde til Helligelse.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14 September. 16. Søndag efter Pintse. Kors-Ophøjelsesfest. (Marias Fødsel). — 15. M. Oktav af Marias Fødsel. — 16. Ti Kornelius og Cyprianus, Biskopper og Mart. — 17. O. (Tamperfastedag) Ihukommelse af den h. Franciskus' Saarmærker. — 18. To. Josef af Kupertino, Bekj. — 19. F. (Tamperfastedag) Januarius og Lidelsesfæller, Mart. — 20. L. (Tamperfastedag) Eustachius og Lidelsesfæller, Mart.
Søndag den 21. September. 17. Søndag e. Pintse. Matthæus, Ap.

Mariakongregationen for Mænd afholder Fælleskommunion Søndag den 14. Sept. Kl. 8. i Jesu Hjertes Kapel.

Tirsdag den 16. September Kl. 7 lader Vincentsforeningen i Sognekirken læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem Vilhelm August Ververs.

Skomager H. L. Eis,

Ryesgade 85. E. 1. Sal,
 anbefaler sig med Alt til Faget henhørende.

Rosenkransforeningen (1ste Afd.) holder Møde med Exhortation i Dag Søndag den 14. Sept. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ i Sct. Josefssøstrenes Kapel paa Tolbodvejen.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosseer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr. 38. Søndagen den 21. September. 1890.

Indhold. Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz. — Den tredie sociale Kongres i Lüttich. — Frimureriet i Sandhedens Lys. — Efterretninger fra Ind- og Udland.

Dr. Windthorst's Slutningstale paa Generalforsamlingen i Koblenz.

(Sluttet.)

Der er endnu kun tilbage at omtale en meget vigtig Sag, nemlig *den hellige Faders Stilling*. De, som vare tilstede her i Gaar, have af Dr. Liebers Tale erfaret, hvorledes den h. Faders Stilling er, og jeg behøver ikke at gaa ind paa Enkelthederne, fordi han har omtalt Alt. Vi vilde være utaknemlige Børn overfor den h. Fader, om vi ikke paa ny opløftede vor Stemme til Gunst for ham, i dette Øjeblik, i hvilket vi ere her forsamlede. Der maa paa ny skaffes ham en Stilling, i hvilken han kan handle fuldkommen frit, forkynde sit Ord for Høje og Lave, og, om det er nødvendigt, lade Høje og Lave føle den tugtende Haand. Dersom vi forsømme dette, forsømme vi en af vore vigtigste Pligter. Dertil kommer, at hans *Verdensstilling* i Al-

mindelighed ikke kan gjøre sig gjældende, uden at den h. Faders Uafhængighed og Frihed er sikret, og denne Verdensstilling er i vore Dage saa meget vigtigere og betydningsfuldere, som det er nødvendigt, at der overfor de modstridende Elementer, overfor Folkene og Partierne gives en Moderator, som til alle Sider forkynder *Freden* og er i Stand til at hidføre Fred. Naar De i disse Dage have læst om en Sammenkomst, som mange erfarne Mænd have afholdt, for at slutte sig sammen til en Fredsliga, og om Andre, som studere dette Spørgsmaal, hvorledes nemlig en Voldgiftsdomstol kan og maa indrettes, for at mægle i Stridigheder mellem Folkene, uden at en Krig er nødvendig, saa vil De deraf have set, at man alle Vegne mere og mere føler Trang til, at være sikret i denne Retning.

Jeg har ogsaa henledet Opmærksomheden herpaa, da vi i Rigsdagen forhandlede om *Militærbudgettet*. Der fremkommer ved saadanne Lejligheder stadig Ønsket om, at man skal stille Andragender om Afrustning. Disse Andragender vilde jeg — mine Venner sikkert ogsaa — gjerne og villigt tiltræde, men *Forudsætnin-*
gerne for denne Afrustning ere først da tilstede, naar man alle Vegne anerkjender, at det er en Nødvendighed, at bevare *Freden*. Saa længe Stormagterne, som omgive os, ere rustede, ventende paa det gunstige Øjeblik, for at falde over os, kan der næppe være Tale om en saadan Afrustning, og man maa derfor i alt Fald forsøge paa, at bringe Folkenes indre Anskuelse saa vidt, at de indse, at Krig overhovedet ikke mere er nødvendig, og at, naar der opstaar Misstemninger og Tvivl, *disse da skulle afgjøres paa en fredelig, ikke krigersk Maade*. Men dette kan kun en *Voldgiftsdomstol* iværksætte. Det vil altid være vanskeligt, at oprette en *Voldgiftsdomstol*, naar det sker paa en kunstlet Maade; men det kan gjøres meget let, naar der findes en neutral, forstandigt talende Mand, som har Autoritet, og som leder Sagerne, naar Trangen til en *Voldgifts-*

kjendelse er bleven almindelig anerkjendt. Og paa denne Maade ville Folkene, ogsaa de, som ikke bekjende sig til den katholske Tro, overbevise sig om, at Ingen er mere skikket til at afgive en Voldgiftskjendelse, til at mægle, til at føre Forsædet i denne Domstol, end den h. Fader. Vi have jo ogsaa set, at baade vor Regering og den spanske Regering i en Sag, som vel ikke var saare betydningsfuld, kom overens om, at anraabe den h. Fader om Voldgiftskjendelse, og begge Regeringer sloge sig til Ro med hans Dom. Det kommer for mit Vedkommende kun an paa, at der findes en Autoritet i Verden, som siger: Førend I gribe til Vaaben, maa Fredens Midler og Mæglingens Midler være udtømte.

Disse Tanker vilde jeg udtale her; til at udvikle dem nærmere vilde Tiden være for kort. Thi til at drøfte dette Spørgsmaal vilde en særegen Kongres være nødvendig — og det ikke en Kongres paa fire Dage alene. Men jeg ønsker blot, at Alle, som ere her tilstede, indgaaende beskjæftige sig med dette Spørgsmaal, og at vi, naar vi næste Gang komme sammen, drøfte Sagen paa ny. Jeg erklærer, at, for at Folkenes Anliggender kunne blive ordnede paa den rette Maade, maa den h. Fader udrustes med en større Autoritet, og at Freden, som Alle trænge til, kun kan sikres ved hans Hjælp. Der er forelagt Dem *Resolutioner* i denne Henseende, og jeg haaber, at de modtages med fuld Akklamation fra Deres Side.

Tillad mig, at jeg hermed slutter mit Foredrag. Jeg drager bort herfra i den behagelige Overbevisning, at vi have fuldført et godt og stort Værk, og at der endnu længe efter, naar der tales herom, vil blive sagt: *Det var Dagene i Koblenz*. Om det forundes mig, fremdeles at tage Del i disse Møder, om jeg endnu en Gang kan komme til en Generalforsamling, det staar i Guds Haand. Skulde det ikke mere blive mig forundt, saa bevar mig i venlig Erindring, og lad mig i alt Fald

have det Haab, at i det mindste Deres Bønner ville følge mig, naar jeg ikke er mere.“ (Stormende, langvarigt Bifald og Leveraab.)

Præsident *von Buol-Berenberg* beder den højærv. *Ærkebiskop af Köln* om at ville velsigne Forsamlingen, udtaler Forsamlingens dybeste Tak til og trofaste Hengivenhed og Højagtelse for *Dr. Windthorst*. Han takker fremdeles alle Deltagerne i Generalforsamlingen, Bestyrelsen, Talerne, Tilhørerne, hele Befolkningen. „Vi kæmpe, saa længe vi leve, thi Livet er ikke andet, end en Kamp mod Usandhed, Uretfærdighed, Ufrihed.“ Saaledes sagde vor store Gørres; og i denne Forstand beder jeg den højærv. Hr. *Ærkebiskop* om hans Velsignelse.“

Ærkebiskop Philip Krementz af Köln: „Højtærede Forsamling! Med Glæde opfylder jeg Præsidentens Bøn om, at velsigne Forsamlingen i vor guddommelige Herres Navn. Jeg gør det med et bevæget Hjærte; Koblenz, den By, i hvilken denne herlige Forsamling er bleven afholdt, er jo min Fødeby. Den kjære Gud har stillet min Vugge i denne By, og vist mig her store, uskaterlige Velgjerninger. Han har givet mig gode Forældre, der, som jeg haaber, nu have modtaget Lønnen i Himlen, mange gode Lærere, med mange gode Mennesker er jeg kommen sammen, ogsaa har jeg her virket som Sjælesørger, som Kapellan og i 20 Aar som Sognepræst. Naar jeg derfor nu meddeler Forsamlingen den hellige Velsignelse, saa er det naturligt, at min Intention gaar til Gud i den Retning, at han vil velsigne med sin jordiske og himmelske Velsignelse denne Stad, disse mine elskede Bysbørn og tidligere Sognebørn, at han vil befæste i deres Hjærter vor hellige Tro og Kjærligheden til og Hengivenheden for vor h. Kirke. Og jeg ledsager Velsignelsen med en inderlig Bøn til Gud Herren, med den Bøn, at han vil opholde og styrke os Alle i vor hellige Tro, med den Bøn, at han vil lade denne Forsamling vorde rig

paa Frugter for Tid og Evighed! Maatte Guds Naade hvile over Tysklands Katholiker, og maatte de danne en tætsluttet Phalanx imod Vantroens Angreb og denne Verdens Forførelser. Jeg ønsker af ganske Hjærte, at vi stedse maa vedblive at være forenede i Troen og i Kjærligheden med den Klippe, som Gud har oprejst, nemlig Petri Klippe, at vi maa være trofaste Stridsmænd i den stridende Kirke, indtil vi engang gaa over til den triumferende Kirke hist oppe. Maatte Enhver gjøre sin Pligt og Skyldighed paa den Plads, som han indtager her i Livet. Det kommer ikke an paa, om vi opleve Sejren, om vi se Virkningerne af vor Kamp; det kommer kun an paa, at vi ere Jesu Kristi trofaste Stridsmænd. Som Stridsmænd ville vi hist oppe modtage hele Livets Krone. Og saa meddeler jeg eder da i Jesu Navn den hellige Velsignelse. Maatte den ledsage eder i dette Liv, maatte den ledsage eder i eders Dødsstund, ledsage eder hele Livet igjennem; i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn!“

Forsamlingen modtog knælende Overhyrdens Velsignelse, efter hvilken *Dr. Windthorst* udbragte et Leve for Præsidenten, Friherre *von Buol-Berenberg*, som derefter sluttede de tyske Katholikers 37. Generalforsamling.

Den tredie sociale Kongres i Lüttich.

En af den sidste Tids interessanteste Begivenheder har uden Tvivl den sociale Kongres i Lüttich (Belgien) været. Kongressen var international, og mange Nationer vare repræsenterede: Belgiere, Hollændere, Ty-skere, Østerigere, Franskmænd, Englændere, Spaniere osv. Det synes som om Aanderne stødte temmelig

haardt sammen; navnlig traadte der et meget afvigende Standpunkt mellem fransk og tysk Socialreform for Dagen; allerede i Maaden, paa hvilken Foredragene bleve holdte traadte Forskjellen skarpt frem: Fransk-mændene fandt Tyskernes parlamentariske Maade at tale paa saare tør; og Tyskerne følte sig mærkværdigt til Mode overfor de franske Taleres Ordstrømme.

Biskop *Doutreloux* af Lüttich førte Forsædet. Efter nogle indledende Hilsener holdt han en herlig Tale over Pavedømmets og Kirkens Rolle i Kampen mellem Fredens og Ordenens Venner og Revolutionens Tilhængere. Arbejdernes Værn, sagde Biskoppen, hviler paa Kristendommens Grundsætninger, ligesom ogsaa den revolutive Socialismes Grundsætninger intetsteds kraftigere og bestemtere bekæmpes, end netop af Kirken. Intet er vigtigere for en lykkelig Løsning af Kampen end Skolen, som kun er i Stand til at forebygge Socialismen, saafremt den er kristelig. Den neutrale Skole er en Planteskole for Socialismen, ifølge Genter-Socialistforbundet „Vooruit's“ egen utrykkelige Tilstaaelse. Biskoppen sluttede sin Tale med den Fordring, at Nationerne, ogsaa Italien, skulde drage Om-sorg for, til Bedste for Kirken, som alene kan hidføre en Løsning overfor den sociale Nød, at Pavedømmet atter fik sin verdslige Magt tilbage.

I den anden Sektion udmærkede den Deputerede *Vinterer*, Sognepræst i Mühlhausen i Elsass, sig ved et fortræffeligt og udtømmende Foredrag over Kvinders og Børns Arbejde. Om Søndagshvilen talte Pariser Journalisten *Guerin*. Men om Eftermiddagen gik det hidsigt til i denne samme Sektion; Grev *Kuefstein* blev nemlig ved sin Beretning om den af Staten ordnede Maximalarbejdsdag Aarsag til, at en sand Orkan af kapitalistiske Brandtaler brød løs imod ethvert Skridt, som gik i Retning af denne Forholdsregel til Arbejdernes Værn. Modstanderne udviklede i Bekæmpelsen af Maximalarbejdsdagen en saadan Lidenskabelighed,

at man næsten kom til at tænke paa en Debat i det belgiske Kammer. En Taler fra Lille gik saa vidt, at han yttrede: Naar de nuværende Tendentser gaa saaledes videre, saa ville inden 10 Aars Forløb Principalerne i Kraft af Lovgivningen ikke være andet, end Udbetalere af Livrenter til Arbejderne. Principalen var Arbejderens Offer og Slave, og alene Arbejderen vilde være en fri Mand. I det han drog Lønnings-spørgsmaalet med ind i Debatten, paastod han: — Manden var Advokat i Lille — naar Lønnen var den for Stedet gjældende, saa var det tilstrækkeligt; om Arbejderen kunde leve af den eller ikke, det var ligegyldigt. Naar den ikke slog til til Livets Ophold, saa traadte den kristelige Kjærlighed ind i sine Rettigheder, hvorpaa den Fattige imidlertid alligevel ikke havde noget ubetinget Krav. — Denne mærkværdige Filosofi fandt Forsamlingens frenetiske Bifald, overfor hvilken Biskop *Korum*, *Vinterer*, Grev *Blome*, *Pascal* (Paris) syntes fuldstændig slaaede af Marken.

I den tredie Sektion kom en Jesuit en Gang i Vinden, uden Tvivl en Sjældenhed, men hvorom vi ogsaa ville berette ganske objektivt. Den franske Jesuit *Forbes* bekæmpede meget heftigt Arbejdernes Forsikring i Ulykkes- eller Sygdomstilfælde, ja han gik saa vidt at beskyldte Referenten, den østerrigske Konsul og Lütticher Fabrikant *Begasse*, for at være uvidende i Henseende til Socialøkonomi, fordi denne foreslog Indførelsen af Forsikringstvang ved Lov. Biskop *Korum* mindede Taleren paa en bestemt og taktfuld Maade om det fornuftstridige i hans Ytringer; ogsaa de tyske Katholiker, som dog ønskede Forsikringstvangen, smigrede sig med, at have kristelig Kjærlighed til Næsten, og naar Pateren raabte: „Aldrig, aldrig vil jeg give mit Samtykke til Statens Indblanding i Omsorgen for Arbejderne!“, saa kunde man svare ham: „De vil aldrig, men Socialismen vil tvinge Dem dertil eller opsluge Dem.“ I Henseende til Paterens faktiske Vild-

farelser, som gjorde et synligt Indtryk paa de belgiske Herrer, svarede Biskop Korum, at hans Ven, Hr. *Hitze* nok vilde tjene dem med Tal, som kunde berigtige . . . Biskop *Doutreloux* bemærkede hertil, at ogsaa *den h. Fader* formelt havde anerkjendt, i en Skrivelse fra Kardinal *Jacobini* til Dr. *Decurtius*, Statens Indblanding i Arbejderspørgsmaalet.

For øvrigt repræsenterer Pater *Forbes* ikke Jesuiternes Anskuelse om Arbejderspørgsmaalet i Almindelighed og han talte i Lüttich kun i sit eget Navn. Uden Tvivl havde han de bedste Hensigter, men han er i sit Studium af det sociale Spørgsmaal ikke naaet ud over *Theorien* og har aldrig haft et Indblik i Arbejdernes *virkelige* Forhold, og han bedømte derfor hele Arbejderspørgsmaalet fra sit ophøjede filosofiske Standpunkt, som er alt andet end praktisk.

Modstanderne af Statens Indblanding i Arbejderspørgsmaalet frygte for, at Socialdemokratiet skal blive desto stærkere, jo mere dets Indflydelse i Statslivet gjør sig gjældende. De ville løse Arbejderspørgsmaalet efter det rene kristelige Synspunkt, efter Buddet „Elsk din Næste som dig selv“, og betænke ikke, at *alle Arbejdsgiverne*, Kapitalisterne, for at dette kunde lykkes, først maatte blive *gode Kristne*. Men dette kan ikke opnaas, og fordi den inkarnerede, egenkjerlige Kapitalist aldrig vil give sin Arbejder mere, end han *er tvungen til*, derfor fordre de praktiske Socialpolitikere, at der ad *Lovens Vej* tages Forholdsregler, for at sikre Arbejderne mod at blive udbyttede som Slaver.

At de *franske* Katholiker have en levende „Afsky for Staten“, kan man egentlig ikke forundre sig over. Deres Statsvæsen vækker just ikke Tillid, og hele Partivæsenets jammerfulde Tilstand, det ved Boulanger-Handelen kompromitterede Højre med indbefattet, giver ikke Haab om noget Godt i en overskuelig Fremtid. Naar man har saa ubehagelige Erfaringer i Henseende

til den politiske Praksis, kan man let forløbe sig i vildfarende Theorier.

Af større *aktuel* Betydning var derimod Føreren for det belgiske Flertal, Hr. *Woeste's* manchesterlige Holdning. Hans og hans Venners Optræden, idet han erklærede, at der fra Statens Side hverken vilde blive gjort eller turde gøres noget for at bane Vejen for sociale Reformer, opfylder En med Frygt for, at *Belgien* vil blive det Land der først hjem søges af den *soziale Revolution*. Liberalismen *kan* ikke frelse Belgien, og den katholske Majoritet i Kamret har desværre — i alt Fald hidtil — *ikke Villie dertil*.

Frimureriet

tegnet i Sandhedens Lys og ved bevisende
Dokumenters Hjælp.

Af Dr. *B. Hansen*.

(Fortsat)

Kadoschridderen har saaledes faaet det fulde Lys, hele Hemmeligheden. Han kjender den nedadvendte Trekants Betydning; han er i direkte Samkvem med det Væsen, som han kalder „Adonais Modstander“; han arbejder paa den store Gjernings Virkeliggjørelse; hans Breviar er en Special-Afhandling af Br. . *Ragon*, den officielle Frimurerskribent, som bærer Titlen: *La Maçonnerie Occulte* (det hemmelige Frimureri), hvis mindste Afsnit maa opfylde endog en lunken Kristen med Forfærdelse, — eller „den sorte Magis Rituale“, hvilket, om muligt, er endnu afskyeligere. (Taxil, Bd. II, S. 311.)

Den „Hellige“, som Kadoschridderen dyrker, er Gudsfor nægteren og Gudhaderen Br. . *Proudhon*, og

den „Bøn“, som hans Læber udtaler, er dette berygtede Revolutionsmenneskes forfærdelige Djævlepaakaldelse: „Kom, Lucifer, Du — — vort Hjertes Velsignede! Kom, lad os trykke Dig til vort Bryst!!!“ . . . . *Pierre Joseph Proudhon* (* 1809, † 1865) var en af hine Frimurere, der ogsaa i deres Optræden overfor den profane Verden paa den mest aabenmuede Maade forsvarede Logens sande Grundsætninger. I sine Skrifter betegner han Gud simpelthen som „*le mal*“ (det Onde); han forkaster derfor enhver Religion; han vil ikke vide af nogen Øvrighed at sige; Anarkiet, i hvilket det af den methodisk uddannede Fornuft ledede Folk har det afgjørende Ord, er i hans Øjne den normale Samfundstilstand; Privatejendom opfatter han som Tyveri. Dette Uhyre af et Menneske blev optagen i Frimureriet i Logen: „*Sincérité Parfaite Union et Constante Amitié*“ i Besançon. Paa de sædvanlige Spørgsmaal: Hvilke ere Menneskets Pligter: 1) mod sine Lige? 2) mod sit Fædreland? 3) mod Gud? svarede han i Reflektionskamret: „1) Retfærdighed mod alle Mennesker! 2) Hengivenhed mod Fædrelandet! 3) Krig imod Gud!“ Han blev optaget ved Aklamation, gjorde hurtigt Karriere og blev Kadosch; efter hans Død fejrede Frankrigs Hovedloge paa Opfordring af den Agtbare Loge „*Les Emules de Monthyon*“ i Orleans, paa Solhvervsfesten Br. . . Proudhon's *Hellighed*; det var en frimurerisk Kanonisation. (Taxil, Bd. II, S. 311.)

Siden den Tid pleje Veltalenhedens Riddere ved Areopagets højtidelige Møder højt at fremsige en af det mest glødende Had imod Gud udtænkt, af Proudhon forfattet, blasfemisk Bøn, som staar fuldstændig meddelt hos Taxil, Bd. II, S. 311—14. Den begynder saaledes: „Adonai, fordømte Gud.“ Vi maa vel lægge Mærke til, at denne infame Gudsbespottelses Forfatter, Proudhon, højtidelig er bleven erklæret for et Mønster og Forbillede paa en ægte og sand Kadosch.

Men at denne Proudhons i Sandhed djævelske Aand

endnu den Dag i Dag behersker de højeste Grader i Logeverdenen, beviser den Recension, som det officielle, til alle Loger sendte Frimurerblad „Bulletin Maçonique“ i Marts 1882 gav Br. . H. Gastons Bog: *Dieu, voilà l'ennemi* („Gud er vor Fjende“). Der staar, man skulde ikke tro sine Øjne: „Bogen, „Gud er vor Fjende!“, anbefaler sig ved *de sunde Ideer*, som Forfatteren, vor Br. . . . ., der udvikler med lige saa megen Smag som Logik . . . . Gud er vor egentlige Fjende. Han er den menneskelige Naturs Fjende; Gudsiden er ansvarlig for de talløse Onder, som nedtrykke Menneskeslægten. Derfor kan og maa Menneskeslægten forbande Gud . . . .“ Saaledes læser man og saaledes bespottedes Gud i 1882. Og saa skal man endnu lade sig bilde ind, at Frimureriet i de høje Grader er uskyldigt. De, som saa aabenlyst og frækt undergrave og forkaste Fundamentet for enhver borgerlig og statslig Retsorden, er i Sandhed farlig for Staten og for Samfundet.

I den 14. Grad: „*Den hellige Hvelvings Storskotte*“ havde man forklaret for Recipiendus den spidse kubiske Sten, en Tærning, der bærer en Pyramide, som er fuld af hieroglyfiske Bogstaver og Cifre. Paa Pyramidens ene Side stod „Schem-Hamm-Phorasch“. *Agrippa* siger (de occulta philosophia, l. III, c. 11), at Hebræerne af Steder i den anden Mosebog havde udledet 72 Navne for Gud og Englene og kaldet dette af 72 Bogstaver bestaaende Navn *Schemhamphorasch*, d. e. „Udlægning“. Det er de tre Ord, med hvilke de store Djævlebesværgelser i den sorte Magis Ritualer slutes. Msgr. *Fava*, den bekjendte Biskop af Grenoble, fremsætter den Paa-stand, at der i Frimureriets højeste Grader virkelig foretages Djævlebesværgelser. Leo Taxil meddeler en Formel efter „Rituel des Evocations, II vol. du Manuel Cabalistique, par le F. . Constant“, 30., p. 230. Disse Formler i Frimureritualerne ere skrevne i en fremmed Skrift, der overgives til den Nyoptagne tilligemed et forklarende Alfabet: „Vi have ogsaa Hieroglyfer, som

kun ere os bekendte; man vil meddele dem til Dem; men vogt Dem for at drive Misbrug dermed.“ (Rituel sacré, p. 46).

Det altsaa forstaaer Frimureriet under de filosofiske Grader, dets Filosofi er Kabalen, Hermetismen, Magien. Naar Logen taler om Videnskaberne, forstaaer den derunder de hemmelige Videnskaber.

„Værkstedernes Hierarchi,“ siger Taxil (Bd. II, S. 317), bestaar deri, at den irreligiøse Loge ubevidst staaer under det pantheistiske Kapitels Ledelse, og dette selv igjen under det satanske Areopags Indflydelse.“

De tre paa Kadoschgraden endnu følgende Grader kaldes: „Administrativgrader“; i dem faar man ingen nye Oplysninger, ingen videre Hemmelighedsafsløringer, da den 30. Grad jo allerede fuldstændig har ført ind i Pagtens Mysterier. For fra den 30. Grad at naa den 33. fordres mindst tre Aar. Kadoschen véd, at de tre højeste Graders Brødre udøve en højere Myndighed; man gjør sig ikke mere Umage for at bibringe ham den Mening, at han besad den højeste Grad i Frimureriet, og at Titlerne i den 31., 32. og 33. Grad kun var betydningsløse Indrømmelser til deres Forfængelighed, som besidde disse Grader. Kadoschen begriber, at i en Organisation som Frimureriet er en lille Kjærne af hemmelige Hoveder nødvendig; langt fra at støde sig over, at han kun indtager en underordnet Stilling, venter han igjen, indtil Momentet er kommet, i hvilken han kan bliver kaldet til Ordenens Forvaltning; han har jo kun faa Trin endnu tilbage for at stige op til Toppen. Idag er han endnu Haanden, som udfører, imorgen kan han allerede være Hovedet, som leder.

De tre sidste Grader indeholde Ordenens hemmelige Hoveder og Ledere. I deres Hænder hviler altsaa hele Pagtens hemmelige, men sikre Ledelse og den øverste dømmende Myndighed, den 32. Grad den øver-

ste eksekutive Myndighed og den 33. Grad den øverste Regeringsmyndighed.

Den 31. Grad fører den mægtige Titel: *Storinkvisitor-Inspektør-Befalingsmand*; han øver de i Areopagmøder ham tilkjendte direktive Funktioner i frimureriskdømmende Forholdsregler, som tages imod Sektens Medlemmer eller mod Profane. Areopagmøderne befatte sig nemlig med slige Forholdsregler. Desuden holde den 31. Grads Frimurere egne Møder; deres Værksted hedder: „Suveraint Tribunal“. Fra dette Tribunal udgaar Udelukkelsesdekreter og Hævnbefalinger.

Værkstedet er i en hvid Sal med otte forgyldte Søjler. Præsidenten kaldes: „Meget fuldkommen Præsident“, og alle Medlemmerne: „Meget Oplyste Brødre“. Paa Alteret er Vinkelmaal, Passer, Blylod, Vaterpas, en Kaarde og to Dolke.

Den 32. Grad har den højtravende Titel: *Fyrste af den kongelige Hemmelighed* og er af stor Vigtighed. Den meddeler den dertil Udvalgte Exekutivmagten og gjør det til hans Opgave, at sikre Ordenens ordnede Virksomhed ved alle Midler, hvilke de end monne være. Dens Værksted kaldes Konsistorium. Præsidenten fører Titlen: „Suverænernes Suveræn“ og forestiller Friedrich II af Prøjsen. Gradlegenden læses hos Taxil II. Bd. S. 322, ligeledes Formularerne for de fem edelige Løfter (S. 322—327).

Den 33., sidste og højeste Grad fører det pompøse Navn: *Suveræn-General-Inspektør*. Frimurerordenens „højeste Raad“ er udelukkende sammensat af Medlemmer af den 33. Grad, og Ordenens øverste Ledelse hviler udelukkende i Hænderne paa Medlemmer af denne højeste og sidste Grad. De have tilmed deres egne hemmelige Statuter, deres særlige Anvisninger, deres særlige Organisation, saa at de kunne kaldes en Orden. Lige over for dette øverste, af den 33. Grads Medlemmer sammensatte Embedskollegium ere alle andre Myndigheder i de øvrige Grader ærlig talt kun

tilsyneladende Myndigheder, da de i Alt ere afhængige af dette øverste Kollegs Beslutninger og Instruktioner og, om end ubevidst, følge dets Anvisninger. Man maa tilstaa, en mere gjennemtænkt, klogere beregnet og tillige mere skjult Organisation end denne, er næppe tænkelig.

NB. Om det Komediespil, som Optagelsesprøverne indeholde, ville vi ved Slutningen af Afhandlingen om de forskjellige Grader ikke undlade at meddele vore Læsere, hvad Taxil dømmer om det. Han siger ordret (II. Bd. S. 306): „Optagelserne bestaa i narrestregagtige Prøver.

„Saa ufornuftige og meningsløse disse Prøver end ere, saa have de dog for Tre-Punkte-Brødrene den Fordel, at de vedligeholde deres Iver og skærpe dem til Virksomhed. De kortsynede iblandt dem — og jeg hørte ogsaa til disse — fordrede Afskaffelsen af de fysiske (legemlige) Prøver. Imidlertid ville alle Anstrængelser i Logernes Skjød, for at afskaffe de fysiske Prøver, forblive frugtesløse, da de spille en saa vigtig Rolle ved Hvervningen til Ordenen.

„Den Nysinviede, som med tilbundne Øjne er gaaet igjennem alle de slemme Narrestreger, vilde gjerne selv være Øjenvidne til Enkelthederne ved sin Optagelse. Han gjennemgaar i Aanden sine Venners og Bekjendtes Kreds fra den profane Verden og søger efter nogle, som han kan bringe i Forslag. Vilde Frimureriet afskaffe de fysiske Prøver i den første Grad, vilde det sikkert af 100 Rekruter miste de 80“.

Det er Taxils Anskuelse i denne Henseende; den forklarer meget angaaende Bibeholdelsen af de komedieagtige Optagelsesceremonier.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Ifølge de nyeste statistiske Tabeller af *Hübner* ere de forskjellige Trosbekjendelser i *Europa* fordelte paa følgende Maade: Romersk-Katholske inkl. armeniske og græske Unerede c. 156 Millioner; Gammelkatholiker 140,000; Lutheranere c. 73 Millioner; protestantiske Dissidenter c. 2 $\frac{1}{2}$, Methodister 3 $\frac{1}{2}$ Million; Unitarier 120,000; græsk-orientalske Kirke 8 $\frac{1}{2}$ Million; Jøder c. 6 Millioner; Muhamedanere c. 6 $\frac{1}{2}$; Konfessionsløse c. 447,000.

I Henseende til Trosbekjendelsernes Udbredelse over *hele Jorden* indeholder den nyeste Udgave af Daniels bekjendte Lærebog i Geografi følgende Statistik: *Kristendommen* har 451 Millioner Tilhængere, specielt den katholske Kirke 227 Millioner, den græske 87, den lutherske og den anglikanske Kirke 129 Millioner. Man regner 8 Millioner *Jøder*, 171 Millioner *Mahomedanere*; 859 Mill. „*Hedninger*“, deriblandt 138 Mill. *Brahmaner*, 486 Mill. *Buddhister*.

Den famøse *Dr. Warneck* beregner i sit protestantiske Maanedsskrift for 1888 Protestanternes Antal til 138 Millioner og derimod kun 209 Millioner romerske Katholiker. De katholske Missionærers Angivelser have imidlertid hidtil stadfæstet sig langt bedre, end visse andre Folks *Æventyr*.

Rom. I den senere Tid har der atter været Rygter i Omløb, at den h. Fader agtede *at forlade Rom*. Uden Tvivl kunde han nok have Grund til at tabe Taalmodigheden, thi hvad de moderne Longobarder udøve, for at afkristne Rom og gjøre Pavens Stilling utaalelig, grænser til det Utrolige. Imidlertid tro vi ikke, at Leo XIII forlader Kristenhedens Hovedstad, eftersom Vatikanet og Alt, hvad der findes deri, da vilde blive konfiskeret af Hr. Crispi og Konsorter. Kirkens Overhoved maa holde ud, indtil — vor Herre griber ind i Sagerne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. September. 17. Søndag e. Pintse. Matthæus, Ap. og Evangelist. — 22. M. Thomas af Villanova, Biskop og Bekj. — 23. Ti. Linus, Pave og Martyr. — 24. O. Maria, de Fangnes Befrielse. — 25. T. Marias Navnedag. — 26. Fr. Cyprianus og Justinian, Martyrer. — 27. L. Kosmas og Damian, Martyrer.

Søndag den 28. September. 18. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allershelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbøkkerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.)

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer afholde ligesom ifjor, saavidt Hjemmets Forhold tillade det, fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten i Sct. Ansgars Kirke Kl. 3—4. Rosenkransen bedes offentlig; Emblem bedes medtaget.

Svendeforeningen holder i Aften Søndag den 21. Septbr. sit sidste Møde i Sommerlokalet og afslutter Sommersaisonen med en lille Privatfestlighed, hvortil Medlemmerne bedes møde talrigt præcis Kl. 7.

Paa Kirkevielsesfesten afholdes efter Aftenandagten i Sct. Ansgars Kirke Møde i Vinterlokalet, Bredgade 67.

Unio. Første Møde i Vintersaisonen afholdes Søndag d. 28. September i Hr. Restauratør Simon's Lokale, Kongens Nytorv 21. — Generalforsamling sammesteds Tirsdag d. 7. Okt. Kl. 8 med Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer.

Sct. Josefs Gilde. Sammenkomst for Brødrene finder Sted Mandag d. 22. September Kl. 8 Aften, Frederiksberg Allé 15.
(Sidste Sammenkomst i Sommerlokalet for i Aar.)

Næste alm. Møde vil finde Sted, Mandag d. 13. Oktober Kl. 8 Aften i Bredgade 67. 2. S. o. G.

Plads søges i Odense, Fredericia eller en anden Provinsby for en 16aarig Pige i et hæderligt Hus; helst hvor Husmoderen selv leder Husholdningen. Løn fordres ikke i det første Aar. Nærmere Oplysninger bedes sendt til Fru E. Tronier, Lille Strandstræde 20, Kjøbenhavn.

En dygtig og paalidelig Kone anbefaler sig som Vasker- og Bengjöringskone eller Lignende hos de ærede Familier. Anvises fra Adelgade 100. St.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr. 39. Søndagen den 28. September. 1890.

Indhold. Den salige Margaretha Maria. — Salmer og „god Tone“. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn, Rom, England, Amsterdam.

Den salige Margaretha Maria.

† 17. Oktober 1690.

I næste Maaned fejrer vor h. Kirke Mindet om den Dag, da den af Gud benaaede Jomfru og Ordenssøster af Marias Besøgelses Orden, Udbrederinden af Andagten til Jesu guddommelige Hjærte, den salige *Margaretha Maria af Alacoque* for 200 Aar siden afsluttede sit af Bodens, Selvfornægtelsens og Kjærlighedens hellige Glød fortærede Liv. Der vil i Anledning af dette Jubilæum blive afholdt store Festligheder i *Paray-le-Monial* i Sydfrankrig, hvor den salige Margaretha Marias jordiske Levninger, hvile i Salesianerindernes Klosterkirke, og den h. Fader har bevilget en fuldkommen Aflad til de Troende, som i

Tidsrummet fra den 8. September indtil 1. November besøge denne Kirke, paa den Betingelse, at de modtage Skriftemaalets og Alterets hh. Sakramenter, holde en Fastedag, og efter Evne give en Almisse i et eller andet veldædigt Øjemed.

Paa mange andre Steder i Kristenheden vil Jubilæet blive fejret med stor Højtidelighed, og, som vi allerede meddelte i det første Nummer af Ugebladet f. d. A., vil Jubilæet ogsaa blive festlig mindet her ved en højtidelig Gudstjeneste i Sct. Ansgars Kirke. Muligvis vil dette Jubelaar for Andagten til Jesu guddommelige Hjærte ogsaa hidføre den salige Margaretha Marias højtidelige Kanonisation. Idet vi i dette og de følgende Numre af Ugebladet meddele vore Læsere en kort Biografi af den Salige, ønske vi ikke noget andet, end at bidrage ogsaa vort til, at hendes Hjærtensønne stedse mere og mere maa gaa i Opfyldelse: at *Jesu helligste Hjærte stedse og alle Vegne og af alle Mennesker maa blive elsket og forherliget!*

Margarethas Fødsel og Barndom.

I Midten af det 17. Aarhundrede levede i *Lauthecourt*, en lille Landsby i den franske Provins Burgund, i lykkeligt Ægteskab med *Filiberta Lamyn*, Dommeren *Klaudius Alacoque*, hvis anerkjendte Retfærdighedsøvelse og Samvittighedsfuldhed i høj Grad gjorde ham skikket til det Embede, som han forvaltede baade i sin egen og i de omkringliggende Byer. Han og hans fromme Hustru bleve roste meget for deres store Velgjørighed imod de Fattige, skjønt deres Formuesomstændigheder kun vare tarvelige og deres Ægteskab oven i Kjøbet var velsignet med fire Sønner og en Datter.

Det var den 22. Juli 1647, da *Filiberta* skjænkede sin lykkelige Mand den første og eneste Datter, som den 25. Juli i Sognekirken i Veroure, hvortil *Lauthecourt* hørte, modtog Daabens h. Sakrament og, efter

sin Gudmoder Margaretha de Saint-Amour, blev kaldet *Margaretha*. Hun var det højt benaadede Barn, med hvis Liv og Levned vi nu ville beskæftige os.

Margaretha hørte til hine lykkelige Børn, der ligesom med Modernælken indsuge Sands for Uskyldighed og Fromhed, og have en ligesaa stor Afsky for Synden, som Andre hendrages til den ved ulyksalige og usynlige Baand. I en Alder af fire Aar, behøvede man blot, for at afholde hende fra noget eller for at tæmme hendes ungdommelige Letsindighed, at sige til hende, at *hun syndede derved og fornærmede Gud*, og man kunde med Sikkerhed gjøre Regning paa, at finde hos hende den strængeste Lydighed.

Denne fine Samvittighedsfølelse blev paa en frugtbar Maade beskyttet og fremmet af Forældrenes herlige Eksempel og kjærlighedsfulde Omsorg, idet de tillige vaagede over, at den gode Sæd ikke blev kvalt ved Omgangen med letsindige Personer. I det rene Barnehjærte frembar denne Sæd de skønneste Blomster, og allerede den Gang erklærede Barnet: „*Jeg indvier til dig, o Gud, min Renhed; jeg lover dig evig Kyskhed.*“ En hellig Frygt for den modsatte Synd havde den bibragt hende, og en barnlig Kjærlighed til Gud tilskyndede hende til ogsaa en Dag under den h. Messe, at udtale dette Løfte med al Alvor og Andagt. Hun gjorde det, trods sine fire Aar, med en saadan Inderlighed, at hun hele Livet igjennem stadig mindedes denne sin Indvielse og Opofrelse til Gud.

Kort Tid derefter gave Forældrene efter for hendes Gudmoders Ønske, og lode Margaretha en Tidlang opholde sig i Huset hos denne fromme Kvinde, som blandt andet ogsaa sørgede for, at den Lille lærte at læse og blev undervist i Katekismen og de øvrige Bøner. Her tilbød der sig snart Lejlighed for Margaretha til at vise sit fromme og gudfrygtige Sindelag. Fru de Saint-Amour havde nemlig i sin Tjeneste to Kvinder af højst forskjellig Karakter. Den ene var i sin

hele Optræden alvorlig, næsten haard og mørk; men derhos meget from og dydig; den Anden derimod, som var mindre from, var ved sit blide, indsmigrende Væsen ligesom skabt til at erobre Børnenes Hjærter og knytte dem til sig. Men paa Margaretha ødslede hun forgjæves sine Kjærtegn; denne forblev temmelig kold, medens hun af ganske Hjærte elskede den Anden paa Gund af hendes Fromhed. — Ikke søde Ord og Smiger, men Oprigtighed og Dyd var den Magnet, som tiltrak denne unge, hellige Sjæl.

Det var ogsaa dette samme Karaktertræk, rettet imod det Højere, det Aandelige, som indgjød hende en sand Længsel efter Ensomhed og et Liv i Løndom. Lige saa meget Børn ellers pleje at søge Lege og Adspredelser, ligesaa glad var Margaretha, naar hun kunde være alene og uden at blive set af Nogen kunde holde sine Andagtsøvelser. Luftkastellet, som hun paa Børns Vis opbyggede sig i Tankerne, bestod i, at kunde trække sig tilbage til en Hule eller Ørken, for der uforstyrret at bede og tjene Gud; ja hun vilde i Virkeligheden have forsøgt paa at iværksætte dette Hjærtensønske og vilde være løben bort, dersom hun ikke havde frygtet for, at hun paa Flugten eller ogsaa i Ensomheden kunde støde paa Mandfolk og da staa beskæmmet alene overfor dem. Hendes Sædelighed stred imod disse Tanker, og derfor opgav hun Planen.

Alle Guds sande Børn ere ogsaa Marias Børn; saaledes ogsaa den lille Margaretha. Med den barnligste Troskyldighed og Tillid tog hun i alle sine smaa Bekymringer og Sorger sin Tilflugt til den h. Gudsmoder og kunde til Gjengjæld glæde sig ved hendes øjensynlige Beskyttelse. Hun foresatte sig, at hun til Marias Ære vilde faste hver Lørdag, og, naar hun bedre kunde læse, daglig vilde bede „de smaa Dagstider“. Saasnart hun havde lært Rosenkransen at kjende, forpligtede hun sig straks til at bede den daglig, og

opfyldte dette Løfte med den største Samvittighedsfuldhed.

Det er vel ikke raadeligt paa Grund af deres vankelemodeige Karakter, at de fleste Kristne paalægge sig lignende Øvelser som en Forpligtelse; men med Margaretha var der intet til Hinder; hun lovede i disse og lignende Ting kun det, hvortil hun uafsladelig og af en uimodstaaelig Magt følte sig hentrukket, og overfor den Iver i Bønnen, som dette Barn var i Besiddelse af, var Udøvelsen af disse Løfter en sand Ubetydelighed.

Det er vanskeligt, at gjøre sig det rette Begreb om dette hellige Barns Andagt. De sædvanlige mundtlige Bønner formaaede ikke at yde hendes Iver tilstrækkelig Næring. Hun havde lejlighedsvis hørt noget om den indre, betragende Bøn, og straks antændtes der i hende den inderligste Længsel efter at lære denne Slags Bøn at kjende. Men, hvad hun længtes efter, det kjendte og øvede hun allerede Dag for Dag. Hun havde, uden at vide det, allerede som Barn bragt det saavidt, at hun var bleven en Mester i den betragende Bøns Kunst; thi Gud selv havde været hendes Lærer. — Hvem bliver vel ikke greben af stille Beundring, naar han ser et sex- eller syvaarigt Barn fordybe sig timevis i Bøn eller Betragtning af Jesu Liv, saa at det ikke lader sig adsprede ved noget som helst? Men saaledes var Margarethas Bøn paa dette Tidspunkt af hendes Liv.

Fra det 8. til det 13. Leveaar.

Margaretha var næppe otte Aar gammel, da hun mistede sin Fader. Hun opholdt sig den Gang atter i Forældrenes Hjem, og det vilde nu have været Modrens Opgave, at beskjæftige sig med sin eneste Datters Opdragelse. Men i Stedet for at paatage sig denne søde og taknemlige Beskjæftigelse, gik hun fuldstændig op i Ordningen og Bestyrelsen af sin Formue, saa at hin ulige vigtigere Opgave fuldstændig blev glemt. Et

Aar varede denne trøstesløse Tilstand, indtil hun besluttede at sende sit Barn til Klarisserne i Charoles, for at disse skulde være hende i Moders Sted.

Her i stadig Selskab med disse fromme Kvinder vaagnede først hos Margaretha Ønsket om en Gang at blive Nonne. Kun forekom hende dette Kloster, skjønt det var et Klarissekloster, ikke stille og afsondret nok. Dette er saa meget mere paafaldende, som hun slet ikke var hverken menneskesky eller et Hængehoved, men tværtimod meget livlig og munter og af Hjærtets Lyst kunde hengive sig til Ungdommens sædvanlige Glæder.

Den første hellige Kommunion, som hun med gløddende Andagt fejrede kort efter sin Optagelse i hint Kloster, fremkaldte dog en stor Forandring hos hende i Henseende til hendes Hang til verdslige Fornøjelser. De tilfredsstillede hende siden den Tid aldrig saaledes, som de forhen havde gjort; hun følte tværtimod altid en Slags Bitterhed i Sjælen, og fra hendes Hjertes dybeste Grund lød der en dadlende og straffende Stemme, som berøvede hende Smagen for saadanne Fornøjelser.

En smertefuld og langvarig Sygdom skulde endnu mere rette hendes Blik indadtil. I samfulde fire Aar blev hun i den Grad angreben af et Slags Gigt, saa at hun ikke kunde røre et Lem og tilsidst snarere lignede et Skelet end et levende Menneske. Efter at man i to Aar forgjæves havde anvendt alle mulige Midler i Charoles, hentede Moderen sin Datter, til stor Sorg for Søstrene, hvis Yndling Margaretha var bleven, for at forsøge om ikke hendes moderlige Pleje og en Luftforandring vilde udøve en gavnlig Indflydelse paa hende. Men heller ikke dette hjalp. Sygdommen trodsede alle anvendte Midler og syntes at være uhelbredelig. Da indgav Gud det syge Barn den Tanke, at det ved den allersaligste Jomfrus Forbøn skulde udbede sig Helbredelse af ham. Hun fulgte straks den

indre Stemme, henvendte sig til Maria og lovede hende, at hun vilde indvie sig fuldstændigt til hendes Tjeneste, dersom hun blev helbredet. I Løbet af faa Dage var Sygdommen forsvunden, og Margaretha glædede sig over at være fuldkommen helbredet. Den h. Gudsmoder betragtede fra denne Dag af sin Myndling som sin fuldstændige Ejendom, underviste hende i det Indre om Guds Veje og straffede hende ofte meget føleligt for hendes smaa Fejl.

Margaretha viste sin Taknemlighed for den underfulde Helbredelse ved forøget Iver i Bønnen og beundringsværdig Selvfornægtelse.

I en Alder af henved tretten Aar anvendte hun regelmæssigt to Timer om Morgenen og to Timer om Aftenen til Betragtning, og for ikke at blive nogen til Besvær eller forsømme sine huslige Sysler, holdt hun sin Morgenbetragtning før Daggry og sin Aftenbetragtning i Nattens Mørke. Et smerteligt Savn for hende i det fædrene Hjem var det, at hun hverken havde Kirken eller det allerhelligste Sakrament i sin Nærhed, og det saa meget mere, som hun havde haft begge Dele hos sin Gudmoder i Charoles. Det var for hende altid en Fest, naar hun kunde besøge Kirken og der forrette sin Andagt; hun gik altid saa nær op til Alteret som muligt, og opofrede sig i inderlig Kjærlighed og Tilbedelse til den Allerhøjeste, for hvem hun ønskede at blive fortæret som et Kjærlighedens Brændoffer, i Lighed med Lysene og Olien i den evige Lampe, som brændte og opbrændtes til Ære for Kjærlighedens Gud i Alterets allerhelligste Sakramente.

Denne Iver i Bønnen var stedse ledsaget af Selvfornægtelser. Hun fastede regelmæssig tre Gange om Ugen og tilbragte ofte endog hele Dage, uden at nyde noget som helst. Hendes Natteleje var det haarde Gulv, og den korte Søvn afbrød hun oven i Kjøbet ofte og stod op for at bede. Ogsaa de sædvanlige

Spægelsesredskaber maatte allerede hjælpe hende til at holde Legemet i Aandens Tjeneste.

Margaretha søgte omhyggeligt at skjule disse Øvelser for Verdens Øjne; men de vare for hyppige og usædvanlige, til at hendes Omgivelser ikke skulde lægge Mærke til dem. Tjenestepersonalets skarpsynede Øjne opdagede snart, hvad der skete i Løndom, og af dem erfarede Moderen det, som straks befalede sin Datter, for bedre at kunde vaage over hende, at hun for Fremtiden skulde sove sammen med hende. Det fromme Barn sørgede, som om det Kjæreste var blevet hende berøvet, men skikkede sig med Lydighed overfor Moderen, som inderligt elskede hende. Men Gud, som saa hendes stille Offer, gav hende snart ny Lejlighed til Spægelse. Først bar hun længe paa heftige Sidesting, uden at omtale dem med et eneste Ord, og dertil kom oven i Kjøbet hæslige og smertefulde Bylder paa Benene, som hun ikke kunde hemmeligholde. Hun underrettede da sin Moder om disse nye Lidelser, og udvirkede i den Anledning af hende, at hun atter maatte sove paa sit eget Værelse, hvor hun efter en kort Afbrydelse atter gjenoptog sin tidligere Levevis. Om sin Sygdom bekymrede hun sig slet ikke; hendes Smerter og Saar vare snarere efter hendes Ønske, end imod samme. Men Moderen tænkte anderledes. Margaretha forsikrede hende nok saa ofte om, at Sygdommen var ikke saa slem, som det syntes, og at hun nok selv skulde vide at lindre Smerterne, naar de bleve for heftige; men Moderen bad først og tilsidst befalede hun, at Datteren skulde anvende Lægekunstens Midler. Kirurgen, som blev hentet, indskrænkede sig til at foreskrive nogle almindelige Husmidler og vilde, fordi det netop var midt i Vinteren, opsætte den egentlige Kur til Foraaret. Ingen var mere tilfreds end den Syge selv, som trøstede den bedrøvede Moder med den bestemte Forsikring, at hun i Løbet af en Maaned vilde være fuldstændig helbredet uden nogen som helst Me-

dicin. Paa hendes Opfordring holdt de begge en ni Dages Andagt, og inden den var til Ende, var Sidsinget og de kjedelige Bylder spurløst forsvundne. Da Margaretha underrettede sin Moder om denne anden underfulde Helbredelse, faldt begge paa Knæ for den Korsfæstedes Billede og takkede Gud for dette tydelige Bevis paa hans forbarmelsesrige Naade.

Moderen vilde benytte sig af Barnets Rørelse og Stemning, for at bede det om at høre op med den strænge Levevis og at skaane sit Legeme, for at hun kunde være skikket til at staa sin Moder bi paa hendes gamle Dage. Men Datteren svarede: „Hav ingen Bekymring, kjære Moder, Gud vil nok forunde mig tilstrækkelig Kraft til at tjene dig!“ Den Tillid, som hun udtalte med disse Ord, har Gud, paa hvem hun stode, retfærdiggjort paa en glimrende Maade i den paafølgende Tid.

(Fortsættes).

Salmer og „god Tone“.

I „*Flensborg Avis*“ for 2. September d. A. anbefales en i Aar her og i Norge udkommen Bog: *Dr. Martin Luthers Salmer og aandelige Sange*, idet Bladet udtaler en Tak til Oversætteren for den smukke Maade, hvorpaa han har omplantet alle Luthers aandelige Sange paa Dansk, og mener, at Bogen nok vil finde Afsætning „skjönt Begejstringen for Luthers Person og den Maade, hvorpaa han løste sin Opgave, næppe er saa ublandt nu som i tidligere Tid.“

En ærlig Bemærkning er dette sidste om Luthers Person og paa en ligesaa ærlig Maade udtaler Bladet sig om Luthers bekjendte Salme „Vor Gud han er saa fast en Borg“, naar det skriver:

„Naar man mindes om, at Luther i „Vor Gud han er saa fast en Borg“, naar han taler om den gamle lede Fjende og de fremmyldrende Helvedes Hærskarer, tænker paa den daværende kristne Kirke og dens Overhoved, saa gjør dette paa Nutidens Kristne ikke noget Indtryk. Derved svækkes Virkningen af Slutningslinjerne:

Tage de vort Liv,
 Gods, Ære, Barn og Viv,
 lad det kun fare bort,
 de komme dog til kort:
 Guds Rige vi beholde.

„Man erindres da let om, at Religionsforfølgelsen her i Norden først begyndte *efter* Reformationen, at medens vi i de nordiske Lande ikke kjendte noget til en katholsk Inkquisition, saa blev i de første hundrede Aar efter Reformationen „Kættere“ eller Troldmænd og „Hekse“, hvad der omtrent falder ud paa et, henrettede og opbrændte i Hundredvis. Det var altsaa ikke den katholske Kirke, der her tog „Gods, Ære, Barn og Viv“. Og naar det triumferende siges om Paven og den katholske Kirke: „De komme dog til kort“, saa har dette ingen ret Klang i vore Dage, da den katholske Kirke er vokset til 2—300 Millioner Bekjendere, medens den lutherske Kirke ved Preussens Overgang til Unionen med de Reformerte og ved Fra-fald til Katholicismen er skrumpet sammen til omtrent en Snes Millioner Tilhængere. Saa længe der er over ti Gange saa mange Katholiker som Lutheranere, er der for disse sidste ingen Grund til at hovere.

„Lignende Bemærkninger kunne i endnu højere Grad gjøres om en „Sang for Børnene, med hvilken de ved Midfaste kunne uddrive Paven“. Det kan have historisk Interesse, at protestantiske Theologer paa Trediveaarskrigens Tid talte om dette Digt som „den skønne gamle Kirkesang; men ingen vil vel i Nutiden

lade Børnene synge Smædeviser til Paven af den Art som:

Fordømte Søn, forføj dig ud,
 du Babylons brandrøde Brud,
 du Kirkens Gru, du Antikrist,
 opfyldt af Løgn og Argelist.
 Din Bulle, Lov og Afladsbrev
 Paa Møddingen udkastet blev.

„Som sagt, opbyggeligt er sligt ikke,“ siger Bladet, idet det i en Note tilføjer, at det i den tyske Original endog hedder: „Dein Ablassbrief, Bull und Decret liegt nun versiegelt im Secret“!! og mener, at der „den Gang kunde have været Brug for en Haandbog i god Tone.“

En saadan Haandbog kunde der sikkert ogsaa i vore Dage være god Brug for paa mange Steder indenfor Protestantismens Lejr, t. Eks. i Ørsløv-Præstegaards Bibliothek, thi det, som Pastor *Vilh. Beck* derfra præsterer i Henseende til god Tone, grænser ligefrem til det Utrolige.

Pastoren har i Sommerens Løb været paa Rejse til Karlsbad, hvor han har „studeret“ Katholicismen og samlet Rejseindtryk, som for et Par Maaneder siden bleve offentliggjorte i et Tillæg til „Indre Missions Tidende“. Artiklen, der efter vor Opfattelse i høj Grad kolliderer med Lovens Paragraf om ikke at drive Spot med et anerkjendt Religionssamfunds Troeslærdomme eller Gudsdyrkelse, er affattet i en Tone, som spotter enhver Beskrivelse. Et Par Sætninger ville være tilstrækkelige, for at Ugebladets Læsere kunne danne sig et Begreb om denne Mands Angrebsmaade; thi at indlade sig i en Polemik med ham, anse vi for at være fuldstændigt ørkesløst, for ikke at sige noget andet.

Pastor *Vilh. Beck* erklærer:

„Denne Forskjel paa Syndsforladelse og Aflad er ikke andet end Vrevl. I Praksis forsvinder ogsaa denne Forskjel iblandt de menige Katholiker: for dem er Aflad det samme som at faa Forladelse for deres

Synder. De leve ikke under Vorherre Jesu Krlsti daglige syndsforladende Naade, men under Pavens meget vekslende Naade, denne Høker, som udparcellerer Syndsforladelsen (under Navn af Aflad) paa den skandaløseste Maade.“

Om Relikvierne erklærer Pastoren:

„Det er Pavens Religion, at fylde Kirkerne med saadant Gjøgler og fylde Menneskene med saadan Løgn og gjøre Bedehusene til Røverkuler, i alt Fald til Kirker for Røverhistorier, gjøre Gudshusene til Afgudstempler, hvor der drives den rene skjære Afgudsdyrkelse med Menneskerester.“

Det h. Messeoffer fremstilles paa følgende Maade:

„..... det lyder som en gammel Bede, der staar og bræger, altid den samme kjedsommelige, ensformige, brægende Tone. Der bræges, men der prækes ikke i Pavens Kirke. Naar Præsten har bræget lidt ved et Alter, gaar han hen og bræger ved et andet.“

Mon en saadan Skribent ikke trænger til „en Haandbog i god Tone“?

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Flere Blade kolportere følgende Efterretning fra det jødiske „Berliner Tageblatt: „Stor Opsigt vækker det i hele Italien, at en højstillet, hidtil som intransigent gjældende Præst i Mailand, Dr. theol. Marsilli, ganske uventet er gaaet over til Protestantismen. Don Lodovico Marsilli, der endnu for faa Dage siden læste Messen i Kirken Santa Maria alla Porto, afsværgede forleden Dag i den evangeliske Kirke under uhyre Tilstrømning af Nysgjerrige den katholske Tro og blev derpaa af Præsten Bisesti optagen i den evangeliske Menighed. Et pinligt Indtryk gjorde det, da derpaa den Omvendte selv tog Ordet og under heftige Udfald mod den katholske Kirke og Pavedømmet fortalte, hvorledes han var kommen til at skifte Mening. „Det er sandt“ — raabte Dr. Marsilli under almindelig Forbauselse —, „at jeg indtil for tre Dage siden endnu

var katholsk Præst og Skriftefader, men jeg har aldrig troet paa det, som jeg sagde.“ Til Slutning opfordrede Marsilli, der nu bliver protestantisk Gejstlig, alle katholske Præster til Frafald fra Katholicismen.“

At Marsillis Tale gjorde „et pinligt Indtryk“, kan man sagtens forstaa. Et Menneske, som ifølge sin egen Tilstaaelse „aldrig har troet paa det, som han sagde,“ som i en længere Aarrække har været en Hykler, og endnu tre Dage før sit offentlige Frafald fejrede en Religions ophøjede Hemmeligheder, som han i sit Indre forlængst havde forladt, det er en — — det rigtige Udtryk vil Enhver finde. Under alle Omstændigheder bør man ikke misunde „den evangøliske Menighed“ denne Fangst. Vi trøste os med den bekjendte protestantiske Udtalelse: „Naar Katholicismen luger sin Have, kaster den Ukrudtet ud over Hegnet og ind til Sekterne.“ Forøvrigt skulde vi slet ikke forundre os, om vi en skjøn Dag fik at vide, at Dr. Marsilli aldrig har været til.

Rom. Ifølge „Berl. Tid.“ skal den bekjendte franske General *Boulanger* i sine Velmagtsdage ogsaa have søgt at indsmigre sig hos *Vatikanet*; men ikke haft Held med sig. Nogle romerske Prælater skulle have følt en vis Sympathi for den dengang saa fejrede Æventyrer, men Paven skal aldrig have delt denne Sympathi og skal have besvaret *Boulangers* Tilnærmelse med den Bemærkning, at *Vatikanet* aldrig blandede sig i udenlandske Partistridigheder. Man tillægger endvidere *Leo XIII* den vittige Bemærkning i Anledning af *Boulangismen*: „Pavedømmet har ofte været indblandet i Tragedier, men aldrig i Komedier.“

England. Hvad *Kardinal Manning* tænker om Katholicismens Fremtid i England har han for nylig omtalt til en Interviewer, idet han sagde: „Jeg kjender i den kristelige Historie ikke noget Eksempel paa, at et Folk, hvem den sande Tro blev berøvet, atter fuldstændig er vendt tilbage til den. De arianske Nationers,

Lombardernes og Spaniernes Tilbagevenden til den katholske Enhed er ikke noget Eksempel. Men jeg nærer det uforanderlige Haab, at Kristendommen saa vel som dens Fuldendelse, den katholske Tro, stedse vil udbrede sig mere og mere blandt Englænderne, *fordi de aldrig forkastede Troen*, men med Vold og Magt blev Troen dem frarøvet, og uden nogen Skyld fra deres Side bleve de altsaa ligesom indfødte i denne Berøvelsens Tilstand.“ — Efter Kirkens Fremgang at dømme, har Kardinal Manning Ret; thi Katholicismen tæller nu allerede i England *halvanden Million* Medlemmer. Men ogsaa her i Danmark tør vi saa nære et lignende uforanderligt Haab; thi *heller ikke her forkastede Nationen den sande Tro*, ogsaa her fødtes man uforskyldt ind i en Tilstand, i hvilken man ved Vold og List var berøvet dette højeste Gode.

— To Konversioner har i den senere Tid vakt en vis Opsigt. Dagen efter Kardinal Newmans Død blev *C. Keyan Paul*, Chefen for den betydelige Forlagsboghandel Keyan Paul, Trench, Trybner & Co., optagen i den katholske Kirke, og bivaanede derefter Kardinalens højtidelige Requiem i Birmingham og Bisættelsen i Rednall. Kun Faa vare vidende om dette Skridt; men det kom ikke ganske uventet. Hr. Keyan Paul var som ung Mand rejst til Universitetet i Oxford kort efter Udgivelsen af den berømte „Traktat 90“ og kom under den stormende Bevægelse, der herskede den Gang, under Newmans Indflydelse. Men i Modsætning til Størstedelen af Newmans Beundrere og Disciple, følte han sig dog ikke hendragen til den katholske Kirke. Han modtog de anglikanske Vielser, men forblev kun kort Tid i Embedet. Efter sin Udtrædelse af den protestantiske Kirkes Tjeneste hyldede han Agnosticisms religiøs-filosofiske Anskuelse, d. v. s. han blev vantro. Keyan Paul er en Videnskabsmand, fint dannet og dertil en dygtig Forretningsmand. Ledelsen af Forretningens literære Afdeling ligger alene i hans Hænder;

men ikke desto mindre finder han dog Tid til at forfatte selvstændige, større videnskabelige Værker, til at skrive for forskjellige Tidsskrifter og til Oversættelser fra moderne Sprog. Blandt andet oversatte han Pascals „Tanker“ og Gøthes „Faust“ paa Engelsk.

Den anden Konvertit er den unge ritualistiske Vikar *S. Benson Thorp* af Sheffield. Han modtog den 15. August, efter at han Dagen i Forvejen havde aflagt den katholske Trosbekjendelse, den første h. Kommunion i den katholske Kirke i Sheffield. Om Bevæggrunden, som bestemte ham til at vende tilbage til den katholske Tro, sagde han til en Interviewer, som besøgte ham, at det fremfor alt var *Kirkens Enhed og Enighed*, der lod ham erkjende den katholske Religion som den sande; i den bestod der ogsaa en levende Røst og ufejlbar Autoritet, som var en Borgen for Sikkerhed i Trossager, medens tre Aarhundreders Erfaring tydelig og klart havde godtgjort, hvor urimelig den protestantiske Lære var, at betragte Biblen som den eneste Troskilde. Han havde allerede i længere Tid næret Tvivl; den tilfældige Læsning af nogle Steder i Kardinal Newmans Skrifter havde bragt ham til at fatte en afgjørende Beslutning. De to andre Gejstlige i Sognet vare ivrige i deres gejstlige Embede, i Besiddelse af personlig Fromhed og havde vist ham al mulig broderlig Kjærlighed, og havde et Sogn nogen Sinde været i Stand til at holde ham tilbage i den engelske Statskirke, saa vilde St. Matthews Menighed sikkert have været vel egnet dertil; men han maatte følge sin bedre Overbevisning og sin Samvittigheds Røst, som kaldte ham til den katholske Kirke.

Amsterdam. Den hollandske Hovedstad havde i 1865 c. 262,690 Indbyggere, blandt hvilke 57,000 Katholiker, som ejede 21 Kirker. Nu har Byen c. 360,000 Indbyggere, af hvilke 80,000 ere Katholiker, som nu holde Gudstjeneste paa 32 forskjellige Steder, de tidligere smaa Kapeller have nu gjort Plads for store rummelige Kirker. Byen er inddelt i 14 katholske Sogne; uden Tvivl et smukt Vidnesbyrd om et herligt blomstrende katholsk Liv.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. September. 18. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. (I Sct. Ansgars Kirke udstilles det Allerhelligste under den h. Messe Kl. 8 og forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.) **29. M. Ærkeengelen Michaels Fest.** — **30. Ti. Hieronymus, Kirkelærer og Bekj.** — **1. Oktbr. O.** Oktavdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$, h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To. Oktavdag.** — **3. F. Oktavdag** (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften: Broderskabsandagt). — **4. L. Franciskus af Assisi, Bekj. og Ordensstifter.**

Søndag den 5. Oktober. 19. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. (Sidste Kvartalskollekt af Peterspenge for i Aar).

Den levende Rosenkrans' Forenings samtlige Medlemmer afholde ligesom ifjor, saavidt Hjemmets Forhold tillade det, fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten i Sct. Ansgars Kirke Kl. 3—4. Rosenkransen bedes offentlig. Emblem medtages.

Paa Rosenkransfesten holde Medlemmerne Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som frembæres for de levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. Om Aftenen Kl. 6 holdes Rosenkransandagt og Procession, hvori 1ste Afd. deltager. — Med Fælleskommunionen er forbunden en fuldkommen Afлад.

Unio. Første Møde i Vintersæsonen afholdes Søndag d. 28. September i Hr. Restauratør Simon's Lokale, Kongens Nytorv 21. — Generalforsamling sammesteds Tirsdag d. 7. Okt. Kl. 8 med Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer.

Nothburga-Foreningens Medlemmer afholde fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 6—7.

Mariakongregationen for Mænd holder paa Kirkevielsesfesten Bedetime i Sct. Ansgars Kirke Kl. 7—8 Aften.

Svendeforeningen holder paa Kirkevielsesfesten Bedetime efter Levitmesse Kl. c. 12. — Efter Aftenandagten: Møde i Vinterlokalet.

Broderskabet til Jesu eucharistiske Hjærte. Medlemmerne bedes møde til sædvanlig Tid i Sct. Ansgars Kirke den første Fredag i Oktober. De, som ønske nærmere Oplysning om den for dem fastsatte Tid, bedes henvende sig i Bredgade 67.

Hjærtelig Tak for de i Anledning af et Bryllup skjænkede 10 Kroner.
J. Braun. Sognepræst.

Anton Lafontaine,

Skomager,

Ahornsgade 11, Kjælderen (Nørrebro),

anbefaler sig med elegant og solidt Herre- Dame- og Børnefodtøj. Reparationer udføres smukt og billigt.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 40.

Søndagen den 5. Oktober.

1890.

Indhold. Den salige Margaretha Maria. — Rosenkransen. — Hvem er en Gentleman. — Et og Andet.

Den salige Margaretha Maria.

† 17. Oktober 1690.

(Fortsat.)

Margarethas Prøvelser og Lidelser.

Med den gjenopnaede Sundhed følte Margaretha, at ogsaa Lysten til Verdenslivet og dets forføreriske Glæder vendte tilbage, og det syntes en Tidlang, som om hun virkelig vilde kaste sig i dets Arme. Fornøjelser, som tilbød sig, vare hende velkomne; Smiger baade fra Moderens og hendes Brødres Side fandt hun Behag i, og forfængelige Tanker fandt allerede let Adgang til hendes Hjærte, som hidtil kun havde kjendt til Ydmyghed og Selvfornægtelse. I Stedet for den tidligere Aandssamling traadte ofte Adspredthed; ogsaa gjorde hun sig af og til skyldig i en eller anden lille Efterladenhed, og Mindet om Løftet i hendes Barndom,

forhen saa levende og lyksaliggjørende, gjorde næppe Indtryk paa hende.

Imidlertid maa man ikke overdrive. Ogsaa nu var hendes Levevis opbyggelig, og hverken i sin Klæde- dragt eller i sin Opførsel gjorde hun sig skyldig i noget Anstødeligt. Uden Tvivl vilde de fleste iblandt os skatte sig meget lykkelige, om de havde tilbragt hele deres Liv paa en saa uskyldig og god Maade, som Margaretha i hin Lunkenhedens Tid. For øvrigt sørgede Gud selv for, at hans Barn, der var berøvet al menneskelig Raadgivning og Bistand, ikke faldt som et Offer for Verdenslivets fristende Tillokkelser.

Da den aldrende Moder nemlig følte, at hun ikke mere var i Stand til at opfylde de Pligter, som Omsorgen for hendes Børn og Bestyrelsen af det fædrene Arvegods paalagde hende, tog hun forskjellige Personer, som hun ansaa for tilforladelige, i Huset, for at de skulde besørge Husvæsenet. Men disse misbrugte paa den skammeligste Maade den Tillid, man havde til dem, gjorde sig til Herrer i Huset og skaltede og valtede efter eget Godtbefindende; ja, saa vidt gik deres Uforskammethed, at man endog vovede at nægte Husets Frue det Nødvendige, under Paaskud af Sparsommelighed. Mest maatte dog den beskedne Margaretha lide under denne Tilstand. Hun maatte ikke alene tillige med Moderen underkaste sig alle Slags Indskrænkninger, ja endog mangle det Nødvendige, men ogsaa i de mindste Smaating bede disse Personer om Tilladelse, idet de holdt Alt under Laas og Lukke. Derimod skulde hun, Husets Datter og Arving, forrette den almindelige tjenende Gjerning og opvarte disse hjærteløse Folks Børn. Men haardere end alt dette ramte hende dog den evige Kiv og Trætte, deres stadige utilfredse Dadel og Spot over hendes Sagtmodighed, hendes smaa Almisser, hendes Bønner og hendes Kirkebesøg, overhovedet over Alt, hvad der ikke passede til deres forkerte Sindelag. Ofte flygtede hun for disse Tyranner

og skjulte sig hele Dage i Stalden eller i Haven, hvor hun da med Taarer klagede sin Nød for Gud og den h. Gudsmoder. Hun sagde selv, hun vilde have anset sig for lykkeligere, om hun skulde være gaaet fra Dør til Dør for at tigge sit Brød, end føre et saadant Liv.

Det var en ejendommelig, næsten uforklarlig Tilstand, som den Gang herskede i Fru Alacoque's Hus. Men Gud, som tillod den, havde sin vise og hellige Hensigt dermed, og den gik i Opfyldelse paa Margaretha. Jo mere denne følte Lidelserne ved dette besynderlige Fangenskab i sit eget Hjem, desto mere vendte hendes Hjærte sig atter til Gud, det højeste Gode, og det varede ikke længe, førend hun atter fik Magten over sine naturlige Tilbøjeligheder, saa at hun af ganske Hjærte fandt sig i denne Tilstand og betragtede den som en naadig Førelse af Gud. Fra denne Tid af søgte hun al sin Trøst og al sin Lyst i det allerseligste Altrens Sakrament, og de Mennesker, som pinte hende baade i aandelig og legemlig Henseende, vare i hendes Øjne den guddommelige Retfærdigheds gavnlige Redskaber, ved hvilke Gud, efter hendes Mening, hævnede sig for de Krænkelser, hun havde tilføjet ham ved sine Synder. Hun betragtede disse Folk som hendes Sjæls største Velgjørere, havde altid i sit eget Sind en eller anden Grund paa rede Haand, for at undskylde deres Handlemaade og kunde ikke taale, at man dadlede dem i hendes Nærværelse.

Allerede den Gang belønnede Gud hende for denne heltemodige Taalmodighed med overordentlige Naadegaver. Ofte skuede hun i den betragtede Bøn Frelseren, enten i den Skikkelse, i hvilken han af Pilatus blev fremstillet for Folket, eller bærende sit tunge Kors, eller ogsaa hængende paa Korset; hun følte sig inderlig trøstet, tabte fuldstændig Lysten til alle sanselige Glæder og blev opfyldt af den inderligste Længsel efter at lide endnu mere, for at ligne den lidende Frelser, som hun havde skuet under Bønnen.

Langt tungere end af sine egne Lidelser trykkedes Margaretha ved Synet af sin Moder, som levede i det samme Fangenskab og oven i Kjøbet ofte var hjem-søgt af Sygdomme; skjønt hun jo heller ikke kunde nægte, at Moderen netop mer eller mindre selv var Skyld i de unaturlige Forhold, som herskede i hendes Husvæsen. At hun alene Dag og Nat maatte vaage ved Moderens Sygeleje, var vel det mindste, men i høj Grad smertede det hende, at hun ikke kunde give den Syge, hvad denne ønskede, at hun endog maatte tigge Æg og lignende Ting hos Landsbyens Bønder og af disse maatte høre alle Slags velmente eller ondsksfulde og spydige Bemærkninger, at hun ikke engang turde lade Lægen kalde, at der overhovedet ikke fandtes Nogen, som stod hende bi med Raad og Daad i Omsorgen for hendes Moder. Tilmed vare Moderens Sygdomme ikke altid uden Betydning. En Gang led hun f. Eks. af en farlig Ansigtsrosen, og selv om Sygdommen optraadte nok saa hæftigt, saa ansaa de vise Husfolk den dog for en Ubetydelighed og spottede kun over Datterens Ængstelighed og Bekymringer. Alt hvad hun kunde opnaa, bestod i, at en ubetydelig Saarlæge, som tilfældig kom til Landsbyen, blev kaldt til den Syge. Men da han under disse Forhold næppe kunde gjøre Regning paa en ordentlig Løn, gav han den Syge en Aareladning og fjærnede sig med den Bemærkning, at, naar der her ikke skete et Vidunder, saa var den Syge fortabt. Her var gode Raad dyre. Margaretha henvendte sig i Bønnen til Gud og bad ham, da hun paa Nytaarsdagen bivaanede det h. Messeoffer, med ganske særegen Inderlighed, at han dog vilde være baade Læge og Lægedom for den stakkels Moder. Da hun kom hjem fra Kirken, fandt hun, at en Byld, som havde dannet sig paa Moderens Kind, ganske uventet havde aabnet sig. Hun rensede og forbandt den, saa godt det gik, og inden kort Tid var Moderen atter fuldstændig rask.

Andre Kampe.

Efter at Margaretha var opvokset til Jomfru og bleven omtrent atten Aar gammel, blev hun først og fremmest af Moderen, og dernæst ogsaa af sine Brødre og Slægtninge, plaget med at træffe sit Valg mellem de rige Friere, som indfandt sig, og at skride til Ægteskab. Da denne Omstændighed havde hyppige og fornemme Besøg til Følge, saa kunde det ikke udeblive, at Familiens Levevis mere eller mindre indrettede sig derefter, og at navnlig Moderen og Datteren følte de anmassende Personers Despoti mindre end forhen, selv om disse kun gave saa meget efter, som Forholdene lige fordrede.

En langt vigtigere Følge af denne forandrede Levevis vare de svære Fristelser, som opstode deraf for Margaretha. Hun tænkte, at hun ikke fuldstændigt kunde unddrage sig hyppige Besøg, som rigtignok ogsaa gjaldt hende, og hun følte, at hendes tidligere Hang til Adspredelser og verdslige Glæder atter vendte tilbage; og dertil kom, at hendes inderligt elskede Moder uafladeligt bestormede hende med Bønner om at fatte en Beslutning og gifte sig, i Stedet for at træde ind i et Kloster. Tilsidst iførte Fristeren sig ogsaa Skikkelsen af Lysets Engel, og foreholdt hende uafladelig, at hun ikke var skabt til Klosterlivet. Dette var altfor op- højet og helligt for hende; selv om hun ogsaa vilde prøve paa det, vilde hun atter se sig nødsaget til at træde ud igjen, og det vilde jo blive til Beskæmmelse baade for hende selv og hendes Familie! det var ogsaa aabenbart, at hun ude i Verden vilde kunne udrette langt mere til Guds Ære og Velbehag og til Gavn for hendes Sjæl end i noget som helst Kloster.

I Virkeligheden gav Margaretha kun altfor meget efter for disse og mangfoldige andre Fristelser, og selv om hun ogsaa i det Ydre stadig bevægede sig indenfor den strængeste Sædeligheds Skranker, saa tog dog stadig hendes Dydsiver af i samme Grad, som hun

aabnede sit Hjærte for Selskabslivets adspredende Glæder. Verden begyndte at behage hende, som hun behagede Verden. Alligevel var hendes Opførsel i Almindelighed af den Beskaffenhed, at de unge Herrer, som besøgte hendes Hus og af hvilke ingen kunde glæde sig ved nogensomhelst Udmærkelse fra hendes Side, begyndte at mistænke hende for, at hun i sit stille Sind snarere tænkte paa Ordenslivet end paa at indgaa Ægteskab. Saaledes forholdt det sig ogsaa. Dog maatte Margaretha, inden hun fandt Hvile i Klosteret, saa at sige udfægte en Kamp paa Liv og Død, og det i saare lang Tid.

I denne Raadvildhedens Tid kom hun, som et Menneske, der er faret vild i en Skov og planløst gaar frem og tilbage, uden at vide hvorhen, ind paa en ny og ejendommelig Afvej. Hun vilde gjøre et Forsøg paa samtidig at tjene de to Herrer, som stredes om Besiddelsen af hendes Hjærte. Medens hun altsaa deltog i Selskabslivet og dets Fornøjelser, underkastede hun sig paa samme Tid de strængeste, ja grusomste Bødsøvelser. Hun vilde derved ligesom affinde sig med Gud og af ham tilkjøbe sig Ret til at fortsætte den Levevis, som var bleven hende kjær; thi alle hine Bødsøvelser hindrede hende ikke i Dagen efter at hengive sig til Selskabslivets Glæder lige saa beredvillig som forhen. Hun gav Gud for meget og dog ogsaa for lidt; for meget, fordi Gud ikke forlangte disse grusomme Bødsøvelser, og for lidt, fordi hun unddrog ham sit Hjærte, som han begjærede helt og udelt.

Paa denne Afvej geraadede Margaretha baade i aandelig og legemlig Henseende i en beklagelsesværdig Tilstand. Sand Glæde og Trøst fandt hun paa ingen af Siderne, og hendes Legeme led ogsaa derved. saa at hun blev syg og mager, og hendes Moder blev i høj Grad bekymret derover. Hverken for hende eller for nogen som helst anden kunde den syge Datter aabenbare Grunden til sine Lidelser, og saa maatte hun da,

uden at faa Raad eller Trøst af Nogen, vedblive at kæmpe og lide, uden Udsigt til en snarlig Afslutning.

I Virkeligheden var det nu ogsaa hendes inderligste Ønske at føre en retfærdig og hellig Livsvandel. Ofte tog hun de Helliges Liv, for at søge deri en Helgen, hvis Levned svarede til hendes Ønsker og let lod sig efterligne. Naturligvis fandt hun ikke, hvad hun søgte; thi til enhver Tid lider Himmeriges Rige Vold, og kun ved store Anstrængelser og heltemodige Ofre ere navnlig de Hellige blevne hellige.

Den gode Hyrde forfulgte imidlertid stadig sit vildfarende Faar med en rørende Udholdenhed og hørte ikke op med kjærlighedsfuldt at kalde det tilbage. Hans Indskydelser ramte hendes Sjæl ofte midt under de glade Selskaber saa indtrængende, at hun maatte gaa ud, for ved Graad og Bøn at finde Lettelse. Alligevel tøvede hun stadig med at følge Guds Kaldelse, og vi kunne derfor let forstaa, hvorledes hendes stakkels plagede Hjærte var tilmode, da det intetsteds fandt Hvile, end ikke øjnede en Udvej, der kunde føre hende ud af denne grænseløse Forvirring.

Endelig viste Frelseren hende den eneste Udvej saa klart og bestemt, at alle Betæneligheder forsvandt og den faste Beslutning modnedes: at indvie sig til Gud i et Kloster. Denne Naade var Frugten af en andægtig hellig Kommunion. Efter samme blev det pludselig lyst i hendes Sjæl, og hendes Sjæls Brudgom lod hende soleklart erkjende, at han ubetinget fortjente Fortrinet frem for alle andre Bøjlere. „I den samme Stund,“ siger hun, „besluttede jeg, hellere at dø, end at forandre min Beslutning. Det forekom mig, som om alle mine Lænker vare brudte, og at jeg ikke behøvede at frygte mere . . . Jeg fornyede mit Barndomsløfte, som jeg nu først begyndte at forstaa, og sagde min Frelser, at jeg aldrig vilde være andet, end ham indviet, selv om det saa skulde koste mig Livet.“

Moderen gav efter for Margarethas Beslutning og

nøjedes med at græde i Stilhed over det Uundgaaelige. Andre Slægtninge derimod, blandt hvilke navnlig en Broder, fordoblede dog en Tid lang deres Bestræbelser, for at bevæge hende til en anden Beslutning, indtil de endelig lidt efter lidt kom til det Resultat, at hendes Beslutning om at gaa i Kloster ikke mere lod sig forandre.

(Fortsættes).

Rosenkransen.

Atter ere vi traadte ind i *Rosenkransmaaned*, og med den have Rosenkransandagterne, som den h. Fader anordnede for syv Aar siden, atter taget deres Begyndelse. Paa en underfuld Maade viste Rosenkransbønnen sin Virksomhed og Kraft paa den h. Dominikus' Tid, og, mine kjære Læsere, i høj Grad ligner vor Tid hine Dage, i hvilke den h. Dominikus levede. Man kan derfor let forklare sig, hvorfor Kirkens Overhoved, Pave *Leo XIII*, saa varmt anbefaler denne Bøn. Vi ville kun citere et Sted i hans Encyklika af 1883. „I kjende,“ skriver han, „Kirkens Lidelser, dens vedvarende tunge Kampe, Daglig ere vi Vidne til, hvorledes den kristelige Fromhed, Sædernes Renhed, ja endog Troen, det kostbareste Gode og Grundlaget for alle Dyder, stadig udsættes for nye Farer. Den største Elendighed er det at se, hvorledes saa mange Sjæle, løskjøbte i Frelserens dyrebare Blod, ligesom gribes af et gudsfornægtende Aarhundredes Hvirvelstrøm og paa den jammerligste Maade styrtes i Afgrunden og hjemfalde til den evige Fordærvelse. Vi trænge derfor i lige saa høj Grad til Guds Bistand som i fordums Dage, da den h. Dominikus indførte Rosenkransbønnen, for at læge de offentlige Vunder. Gjennemtrængt af det

guddommelige Lys erkjendte han, at der imod hans Tids Onder ikke kunde anvendes noget bedre Middel, end at Menneskene, ved den hyppige *Betragtning af Frelsens store Sandheder*, bleve førte tilbage til *Kristus*, som er Vejen, Sandheden og Livet, og anraabte *den h. Gudsmoder*, hvem det af Himlen er blevet forundt at adsplitte Vranglærdommene, om hendes Forbøn hos Gud. Derfor indrettede han Rosenkransbønnen paa en saadan Maade, at *Forløsningens Hemmeligheder* i en bestemt Række fulgte efter hverandre og vare sammenføjede til en hemmelighedsfuld Krans, flettede af *Herrens Bøn* og *Engelens Hilsen*. Og da vi søge Hjælp for lignende Onder, saa nære vi ingen Tvivl om, at denne Bøn, som blev indført af hin hellige Mand til saa stor Nytte og Velsignelse for Kristenheden, ogsaa vil vise sig som et virksomt Hjælpemiddel for vor Tids Onder.“

Disse Ord ere udtalte af den katholske Kirkes synlige Overhoved, Pave Leo XIII, og de ere indlysende.

Materialismen eller Verdensaanden bemægtiger sig Menneskenes Aand og Hjærter. Menneskene sætte deres Haab til Jordens Goder og Nydelser; Troen tager af. Vranglærdomme, som forhen vare ukjendte, nægte Kristi Guddom, erklære Kirken Krig paa Liv og Død, undergrave al Autoritet, Orden og Sikkerhed. Kjærligheden er kjølnet hos Mange, Ugudeligheden griber stedse mere og mere om sig ligesom en rivende Strøm og anretter vidt og bredt frygtelige Ødelæggelser. Aarsagen til at Troen endog tager af iblandt katholske Kristne, ligger i, at de ikke sætte sig tilstrækkeligt ind i Troens ophøjede Sandheder, forsømme de religiøse Øvelser, navnlig Bønnen og Betragtningen af de evige Sandheder. Profeten *Jeremias'* Ord gaa i Opfyldelse (12, 11.): „Hele Landet bliver en øde Ørken, fordi Ingen gaar i sig selv.“ Thi Betragtning er netop et udmærket og virksomt Middel til at undgaa Synd og til at opflamme i os den guddommelige Kjærlighed og

til at skride fremad paa den kristelige Fuldkommenheds Vej. Uden Betragtning styrter Sjælen, som henreven af en rindende Strøm, sig i alskens Synder.

Betragtningen af de guddommelige Sandheder er en nødvendig Pligt for Alle; thi Enhver er forpligtet til at indrette sit Liv efter den sande Tros Grundsætninger. Dette sker, naar de guddommelige Sandheder ligesom gaa over i vort Kjød og Blod, og dette er kun muligt ved en regelmæssig Overvejelse af dem, med andre Ord, ved Betragtning. Undlades denne en Tidlang, saa taber Troen lidt efter lidt sin Kraft, vore gode Gjerninger synke ned til at blive rent naturlige Dyder. Prædikenen kan ikke erstatte Betragtningen; den bliver virkningsløs, naar den ikke holdes fast og tages til Hjærte, ved at vor Sjæl selv virker med. Derfor opmuntrer Kirken saa ivrigt til Betragtning, derfor anbefaler Pave Leo XIII. *Rosenkransandagten*, fordi den ikke blot lærer os at bede, men ogsaa letter Betragtningen, fordi den er den simpleste, letteste, nyttigste og fortræffeligste Maade, paa hvilken vi kunne betragte.

Rosenkransen bestaar af to væsentlige Dele: 1) af den *mundtlige Bøn*, nemlig 150 Ave Maria, som inddeles i 15 Dekader, idet hver Dekade begynder med et Fader vor og slutter med et Ære være Faderen o. s. v. og kaldes et Led eller en Hemmelighed; 2) af den med ethvert Led forbundne *Betragtning* af en af de 15 vigtigste Hemmeligheder i vor Forløsnings Historie. Begge Dele ere lige væsentlige og staa i samme Forhold til hinanden, som Legemet til Sjælen. Ligesom Legemet uden Sjælen og omvendt ikke er noget Menneske, men begge i den inderligste Forening med hinanden, saaledes hændes det ogsaa, at naar Nogen kun betragter Rosenkranshemmelighederne, men ikke tillige forretter den mundtlige Bøn, saa beder han ikke Rosenkransen. Han beder vel indvortes, men ikke Rosenkransen, fordi han undlader en væsentlig Del af den. Lige saa lidt beder det Menneske Rosenkransen, som

vel forretter den mundtlige Bøn i alle 15 Led, selv om han gjør det med Andagt, naar han ikke tillige betragter i sit Hjærte de vedkommende Hemmeligheder. Et saadant Menneske forretter vel en from Bøn, han beder *paa* Rosenkransen, men han beder ikke Rosenkransen.

Rosenkransen er en saare *gavnlig* og *formaalstjenlig* Bøn og navnlig i vore Dage en saare virksom og velsignelsesrig Bøn. Thi den letter for os den indvortes Bøn, Betragtningen. Den hjælper os med at opvække Troen, at styrke Haabet, at antænde Kjærligheden, at forøge vor Taknemlighed og Anger o. s. v. Men jo mere levende disse Dyder ere i os, desto bedre ville vi bede, desto bedre ville vi leve.

Nutidens Onde er Vantroen, og Kilden til den er det mangelfulde Kjendskab til Troens Sandheder. Rosenkransen er en uudtømmelig Kilde til Betragtning af Troens vigtigste Hemmeligheder; den er et Udtog af Evangeliet, hele Katekismen. Den oplyser Forstanden, opflammer Hjærtet, tilfredsstiller alle vore aandelige Fornødenheder. Naar vi bede og flittig betragte Rosenkransen, hensætte vi os i Aanden i hine Tider, i hvilke Kristus og Maria levede, til hine Steder, hvor de virkede; vi glæde os med dem, vi lide med dem; vi faa nyt Haab om ogsaa en Gang at forherliges som de; med andre Ord, vor Tro tager til.

Idet Rosenkransen levende opruller for vort Blik Kristi og Marias Liv, giver den os ogsaa det fuldkomneste Eksempel paa enhver kristelig Dyd og tilskynder os til Efterligning. De *glædefulde* Hemmeligheder bevæge os til Ydmyghed, Kjærlighed til Næsten, Selvfornægtelse, Lydighed, de *smertefulde* til Anger over vore Synder, til Taalmodighed, til Omvendelse o. s. v. De *herlighedsfulde* Hemmeligheder give os Lejlighed til at betragte hin Lyksalighed og Herlighed, som Kristus har erhvervet os ved sin Lidelse og Død; de lade os faa en Forsmag paa den evige Lyksalighed, opfylde

vort Hjærte med Trøst og styrke vort Haab. Det er umuligt, at et Menneske, som flittigt betragter det, som Gud af Kjærlighed har gjort for os, ikke opflames af Kjærlighed og Taknemlighed imod ham, af Længsel efter at tjene ham trofast og at skride fremad paa Dydens Vej.

Rosenkransen er ogsaa en *ægte katholsk* eller *almindelig Bøn*, baade i Henseende til sin Oprindelse og sine Bestanddele; thi den bestaar af Bønner, som enten den Helligaand selv har lært os, eller som den katholske Kirke har indført med den Helligaands Bistand. Den er katholsk i Henseende til sit Indhold, thi den omfatter vor Troes Hovedhemmeligheder. Katholsk i Henseende til sin Indretning, thi den passer for alle Stænder, for Gejstlige og Lægfolk, for Lærde og Ulærde, for Børn og Oldinge; den passer til alle Andagtsøvelser og til alle Fester i hele Kirkeaaaret. Derfor har den katholske Kirke ogsaa billiget den i en saa høj Grad, anbefalet og højagtet den, og benaadet den med rig Aflad.

Den er en *Gud velhegellig Bøn*. Den ærer Gud, fordi den minder os om hans Almagts, Visdoms og Godheds Hemmeligheder og opfordrer os til, med Liv og Sjæl at tjene Gud paa en fuldkommen Maade. Den hædrer og glæder Maria; vi minde hende jo ved den om de glædeligste Begivenheder i hendes Liv, om hendes ophøjede Værdighed, om de Naadegaver, som Gud har forundt hende, og om den Herlighed, som hun har opnaaet. Derved ære vi tillige Gud, og nedbede over os og Kirken rig Naade og Hjælp. I Tusinder af Tilfælde har Rosenkransbønnen vist sin Virksomhed og Kraft til at drage Naaden ned over Menneskene, den er derfor en Borgen for, at ved dens Hjælp vil Vankundigheden angaaende Troens Sandheder ogsaa forsvinde hos Mange, Troen vil tage til, Kirken triumfere, Sæderne forbedre sig og Guds truende Straffedomme

atter fjærnes. Maatte Rosenkransen atter finde Udbredelse i de videste Kredse, som forðum iblandt vore Forfædre her i Norden og i hele Kristenheden.

(Fortsættes.)

Hvem er en Gentleman?

Dette Spørgsmaal besvarede den for nylig afdøde Kardinal *Newman* en Gang paa følgende Maade: „En Gentleman er et Menneske, som aldrig volder sine Medmennesker Smerte. Den sande Gentleman undgaar Alt, hvad der paa nogen som helst Maade kunde være ubehageligt for hans Omgivelser, selv i saadanne Tilfælde, hvor det muligvis kun vilde fremkalde en kortvarig Misstemning. Han forstaar at indrette Alt saaledes, at Meningen ikke eksplodere mod hverandre, at Følelserne ikke blive saarede, at ingen Mistanke bliver udtalt, at intet Thema bliver berørt, som kunde fremkalde Bedrøvelse eller krænke Æresfølelsen hos den Ene eller den Anden. Han passer paa enhver enkelt, er øm mod den Forsagte og Ængstelige, medlidende overfor den Latterlige. Han forstaar altid at huske, hvem det er, han taler med; han gaar let hen over Tjenester, som han har vist Andre; om sig selv taler han kun, naar han nødes dertil; han har ikke dette evige „Jeg“ og „Jeg“ i Munden til enhver Tid. Erfaringen har lært ham at opføre sig overfor en Fjende og Modstander paa en Maade, som skulde hans Fjende en Gang blive hans Ven. Han fordrer ikke, at hans Mening altid skal være den rigtige, og uretfærdig er han aldrig. Lad ham selv være vantro, saa vil han dog aldrig hverken haane eller bekæmpe andres Tro. Han er tolerant overfor Anderledestroende, ikke blot fordi Filosofien har lært ham Upartiskhed, men navnlig fordi han er i

Besiddelse af dette milde, næsten kvindelige Sindelag, der er noget af det Skjønneste, som Kulturen har tilkæmpet sig.“

Et og Andet.

Pressen. Biskoppen af Linz, Msgr. *Doppelbauer*, som altid gjør sig megen Umage for at fremme *den katholske Presse*, skriver Følgende til en Ven i Linz: „Med Glæde har jeg erfaret, at De for nylig paa en højmodig Maade har tilsendt den katholske Presseforening i Steyr den betydelige Gave paa 500 Gylden. Jeg bringer Dem derfor min Tak og yder Dem min fulde Anerkjendelse, idet jeg tillige beder Gud om, at han vil gjengjælde Dem denne ædle Gave tusindfoldig med sine Naadegaver. Enhver, som bidrager til at fremme den katholske Presse, er, for at tale med Østerrigs Biskopper (Hyrdebrev 1885), en „Troens og Kirkens Forsvarer“, en „Sandhedens Herold“, en „Befordrer af Sandhedens højeste Interesser“. Den katholske Presse skal jo være et sikkert Værn imod Løgn og vrange Grundsætninger, den er kaldet til at gjøre de katholske Trosprinciper populære. Ligesom i Verden overhovedet, saaledes sker der ogsaa i Pressen en Adskillelse af Aanderne for Kristus eller imod Kristus. En af Gejstlighedens vigtigste Pligter i Sjælesørger-Gjerningen er det derfor, energisk og med alle tilladelige Midler at arbejde paa, at de slette Blade og Tidsskrifter vige Pladsen for gode katholske Tidsskrifter og Aviser. I mange Aar har De med den største Iver, med Ofre af Tid, Arbejde og Penge virksomt understøttet den katholske Presseforening i Steyr, og ved Deres nye højmodige Gave har De atter gjort Dem værdig til alle Bedresindedes særegne Anerkjendelse og Tak. Give Gud, at det Eksempel, som De har givet paa Iver og Offer-

villighed for *Pressens betydningsfulde Apostolat*, maa tilskynde Bispedømmets Gejstlighed til at have hele sin Opmærksomhed og Virkekraft, hvad jeg ikke tilstrækkelig kan betone, henvendt paa den katholske Presse.“

Jeg skammer mig ikke ved Evangeliet. Den berømte Naturforsker *Volta*, som ved sine Opdagelser paa Kemiens Omraade har erhvervet sig et berømt Navn, skrev fra sin Fødeby Como i Aaret 1815 til en Ven følgende: „Jeg har altid anset den katholske Tro for den eneste sande og ufejlbare Religion, og jeg har endnu den samme Mening om den, og jeg takker uden Ophør Gud for, at han har opholdt mig i denne overnaturlige Tro. Jeg har imidlertid aldrig forsømt de Midler, ogsaa de menneskelige, som kunde styrke mig i denne Tro og bortjage den Tvivl, som muligvis kunde opstaa og friste mig. Jeg har opmærksomt og grundigt gennemstuderet Grundene for og imod, og saaledes fundet de kraftigste Beviser for den katholske Religions Troværdighed, Beviser, som den sunde Menneskeforstand maa anerkjende, saa at enhver fordomsfri Aand ikke kan andet end underkaste sig den og elske den. Maatte denne højtidelige Bekjendelse, som jeg ønsker maa blive kundgjort i hele Verden — thi jeg skammer mig ikke ved Evangeliet — bære gode Frugter.“

Nogle berømte Personers sidste Ord. Almindelig bekjendt er *Goethe's* Ord: „Træk Forhænget til Side og lad mere Lys herind!“ *Tasso's* sidste Ord vare: „I dine Hænder, o Herre!“ Den berømte Komponist *Beethoven* sang, da han laa paa sit Yderste, Verset af hans Hymne til Glæden: „Brødre, oven over Stjærnerne maa der bo en god Fader.“ Den berømte *Haydn* døde, da Franskmændene bombarderede Wien og affyrede tæt ved hans Hus i Schönbrunn 1500 Kanonskud. Begge hans Tjenere var opfyldte af Angst; men den gamle Mand raabte: „Hvorfor frygte I? Hvor Haydn er tilstede, kan der ingen Ulykke hænde,“ derpaa sang han den østerrigske Nationalhymne „Gud bevare Kejser

Frants“ og døde. Da den ædle *Thomas Morus*, Englands første Minister under Kong Henrik VIII, havde besteget Skafottet, eftersom han hellere vilde dø end svigte sin hellige katholske Tro, sagde han smilende til sine Ledsagere: „Jeg takker Eder for, at jeg er kommen her op paa en saa god Maade; hvorledes jeg kommer ned igjen, skal jeg selv sørge for.“ Dronning *Elisabeth* af England døde med de Ord: „Alle mine Godser for et Øjeblik Liv.“ Den store engelske Skuespiller *Charles Mathews* sidste Ord vare: „Jeg er færdig.“ *Napoleon I* døde under Feberfantasier, gav sine Tropper Befalinger og mente, at han befandt sig i et Slag. „Tête d'armée!“ det var den sidste Kommando, som den store Fange paa St. Helena udtalte. — — — Ja „som Livet, saaledes Døden“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Oktober. 19. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. (Sidste Kvartalskollekt af Peterspenge for i Aar). — **6. M.** Bruno, Bekjender. — **7. T.** Votivofficium af Sct. Ansgar. — **8. O.** Birgitta, Enke og Ordensstifterinde. — **9. To.** Dionysius og Lidelsesfæller, Mart. — **10. F.** Frants af Borgia, Bekj. — **11 L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 12. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter.

Den levende Rosenkrans' Forening.

Paa Rosenkransfesten holde Medlemmerne Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som frembæres for de levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. Om Aftenen Kl. 6 holdes Rosenkransandagt og Procession, hvori 1ste Afd. deltager. — Med Fælleskommunionen er forbunden en fuldkommen Aflad.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Oktober Kl. 8¹/₄ læses i Sct. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 12. Okt. (Marias syv Smerter) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

A. von Geyr.

Unio. Tirsdag den 7. Okt. Aften Kl. 8¹/₂ pr. afholder Foreningen sin halvårlige **Generalforsamling** i Restauratør Simons Lokale, Kongens Nytorv 21. — Valg af Viceformand, Kasserer samt 2 Repræsentanter.

Bestyrelsen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 41.

Søndagen den 12. Oktober.

1890.

Indhold. De tyske Biskoppers Hyrdebrev. Den salige Margaretha Maria. Hvorfor? Efterretninger: Kjøbenhavn, Spanien, Brasilien, Rom.

De tyske Biskoppers Hyrdebrev.

Tysklands Biskopper, som for nylig var forsamlede i *Fulda* til en Bispekonferents, have udstedt følgende Hyrdeskrivelse om *det sociale Spørgsmaal*:

De ved den h. Bonifatius' Grav i Fulda forsamlede Ærkebiskopper og Biskopper byde den højærværdige Gejstlighed og de Troende i deres Bispedømmer Hilsen og Velsignelse i Herren!

I den senere Tid er et Spørgsmaal, som i Historiens Løb rigtignok allerede ofte har sat Sindene i Bevægelse, men som nu viser sig for os i den alvorligste Skikkelse, stedse traadt mere og mere i Forgrunden, nemlig: det sociale Spørgsmaal.

Pave og Kejsar om det sociale Spørgsmaal.

Allerede i en lang Aarrække har vor h. Fader, Pave Leo XIII, hvem Gud har stillet paa Petri Klippe

som en Lærer og Vogter for Kristenheden, havt sin Opmærksomhed henvendt paa dette vigtige Anliggende og mindet Fyrsterne og Folkene om Nødvendigheden af at ordne det i Kristendommens Aand og derved imødegaa de truende Farer. Hvor stor maatte derfor ikke hans Glæde være, da vor ophøjede Kejser, i vis Erkjendelse af Forholdene, fulgte sit Hjertes ædle Trang, greb denne Opgave og i Begyndelsen af dette Aar indbød Europas Regeringer til en fælles Drøftelse og ensartet Fremgangsmaade.

Aaret 1890 vil formedelst denne kejserlige Daad blive mindet til enhver Tid og, saaledes haabe vi, ogsaa bære velsignelsrig Frugt for Fremtiden. Alle alvorlige og ædelttænkende Mennesker maa fra nu af anse det for deres Pligt, at de, tilsidesættende al Meningsforskjel, med Raad og Daad medvirke i denne ophøjede og vigtige Sag, hvoraf Verdensfreden, det menneskelige Samfunds Bestaaen og de kostbareste Goder afhænge.

Leo XIII's Skrivelse til Ærkebiskoppen af Köln.

Den h. Fader har ved sin Skrivelse af 20. April d. A. til Ærkebiskoppen af Köln opmuntret de tyske Biskopper til, i Overensstemmelse med deres Embede, at arbejde med paa Løsningen af det sociale Spørgsmaal. Svarende til dette Ønske af vor fælles Fader i Kristo, ville vi først meddele eder, Elskede i Herren, Hovedindholdet af selve hans Skrivelse.

„Ærværdige Broder,“ saaledes begynder den, „Du véd, at det store Spørgsmaal, som man kalder det sociale, har faaet en saa afgjørende Vigtighed, at det har lagt Beslag paa de evropæiske Regeringers alvorligste Omsorg. Det er dig ogsaa bekjendt, at Vi selv allerede i lang Tid have beskjæftiget Os med dette Spørgsmaal og bestræbt Os for at klare Aarsagerne til dette Onde og at henvise til de bedst egnede Hjælpemidler imod det. I Overensstemmelse hermed have Vi ogsaa

for nylig i Vor Skrivelse til Hs. Majestæt den tyske Kejser og Konge af Preussen, som i Anledning af den i denne Sag i Berlin afholdte europæiske Konferents har sendt Os en overmaade venlig Skrivelse, tydelig og klart udtalt vor ivrige Bestræbelse for at hjælpe de nødlidende Arbejdere og efter Evne og Kræfter at vise dem al mulig Kjærlighed. Det kan jo ikke være skjult for din Indsigt, at, hvor store Midler den *verdslige* Magt end har til sin Raadighed, for at forbedre Arbejdernes Kaar, saa tilfalder der dog, i Henseende til dette heldbringende Arbejde, *Kirken* en langt større Opgave. Alene Religionens guddommelige Kraft gennemtrænger Menneskenes Hjærte og Aand og leder dem og gjør dem tilbøjelige til frivilligt at slaa ind paa den rette og gode Vej. I Kraft af en medfødt Ret er Kirken den tro Vogter af den af Gud aabenbarede Sandhed, og af Kristus, vor Herre, som er Faderens Visdom, har den faaet sit Hverv og sin Fuldmagt; den er jo da ogsaa Arvingen til *hans* Kjærlighed, som „da han var rig, for vor Skyld er bleven fattig“ (2 Kor. 8, 9), for at den Rige saavel som den Fattige i lige Maade skulde bære Guds Billede i sig og blive delagtiggjorte i den guddommelige Barnerets Værdighed, og som har elsket de Fattige saa højt, at han har givet dem Beviser paa en ganske særegen Kjærlighed. Fra ham er udgaaet Evangeliets hellige Lærdomme, denne kostbare Gave, som er bleven skjænket Menneskeslægten. Thi i Evangeliet ere blevne optegnede alle og enhvers uforanderlige Rettigheder og Pligter, og Evangeliet alene kan ved den ædle Forening af *Retfærdighed* med *Kjærlighed* bevirke, at trods Forholdenes Ulighed, som Menneskenes og Tingenes Natur bringer med sig, enhver Haardhed alligevel bliver udelukket. Den Nation, som indretter hele sit offentlige og private Liv efter disse sande Lærdømmes Rettesnor, vil derfor ogsaa vandre paa den sikreste Vej og i enhver Henseende opnaa et lykkeligt Resultat. I denne Erkjendelse og Tænke-

maade stemme det tyske Riges Biskopper overens med Os, derom vidner den ivrige Hyrdeomsorg, hvormed de have fuldendt eller begyndt saa mange fortræffelige Foretagender, for at lindre det arbejdende og nødlidende Folks Lod. Men jo rigeligere Kræfter og jo virksommere Midler, som den nuværende Tids Natur fordrer det, der ere blevne anbetroede til Kirken, desto mere ere vi forpligtede til, med forenede Kræfter og under fælles Virksomhed at udfinde Alt og at gjøre Alt, hvad der paa nogen som helst Maade kunde være egnet til at fjærne de bestaaende Onder. Frem for Alt maa vi med taalmodig og daadskraftig Omsorg tragte efter at forbedre Sæderne og vænne Folkene til, at de mere og mere bringe deres huslige og offentlige Liv i Samklang med *Kristi Lære og Forbillede*. Fremdeles maa vi arbejde hen paa, at man aldrig viger bort fra Retfærdighedens og Kjærlighedens hellige Love, naar der i en eller anden Henseende hersker forskjellige Meninger og Interesser mellem de forskjellige Klasser og Stænder, men søger at afvikle mulige Stridigheder ved Hjælp af Overhyrdernes faderlige Mægling og Autoritet. Endelig maa der drages Omsorg for, at Besværlighederne ved den Fattiges nuværende Liv gjøres lettere og taaleligere, og at de Rige benytte deres Goder, ikke til at tilfredsstille Begjærligheden eller til at øve Uret, men til at uddele Velgjerninger, hvorved de erhverve sig langt kostbarere Skatte for Himlen!“

I Tilslutning til disse apostoliske Ord roser den h. Fader de mangfoldige Foreninger og Institutioner, som den kristelige Kjærlighed for længere eller kortere Tid siden har kaldt til Live i Tyskland, og som have til Formaal Haandværkernes og Arbejdernes Bedste, deres sædelige og materielle Vel, navnlig den mandlige og kvindelige Ungdoms sædelig-religiøse Opdragelse og dens Uddannelse for det jordiske Liv; og han udtaler det Haab, at baade timelig Lykke og gode Sæder og ægte Religiøsitet vil blive mægtigt fremmet derved.

Den h. Fader slutter endelig med disse Ord: „Det vilde glæde Os højlig, om de tyske Biskopper med deres særegne Standhaftighed, under Gejstlighedens og de Troendes Medvirkning, vilde udbrede videre de ovennævnte, allerede oprettede og grundlagte, saare tidsvarende Foretagender og Indretninger og komplettere dem ved Grundlæggelsen af nye, navnlig paa saadanne Steder, hvor Industri og Haandværk blomstrer og hvor der derfor findes en talrig Arbejderbefolkning. Naar dette Vort Ønske gaar i Opfyldelse, kan man i Sandhed ønske de tyske Biskopper til Lykke, fordi de, saa vidt det afgang af dem, have tjent den offentlige Fred og fremmet den sande Humanitets og Civilisations Sag.“

At bidrage efter Evne og Kræfter til, at dette Ønske og Haab med Guds Naade gaar i Opfyldelse, anse vi for en af vort Hyrdeembedes vigtigste Opgaver. Men jo mindre vi i Henseende til Løsningen af denne Opgave kunne undvære Eders Hjælp og Medvirkning, ærværdige Brødre, elskede Diøcesanere, desto mere anse Vi det for at være betimeligt at meddele Eder noget nærmere om disse af den h. Fader udtalte Tanker; thi hvor simple de end lyde, saa indeholde de dog Alt, hvad der i det saa vanskelige og klipperige sociale Spørgsmaal er i Stand til at lede og opretholde vor Tænke- og Handlemaade paa den sande kristelige Visdoms- og Kjærligheds Vej.

I. Det sociale Spørgsmaals Vigtighed.

Vanskeligt og afgjørende kalder Paven med Rette det sociale Spørgsmaal. Det er i sin virkelige Udvikling blevet saa mægtigt og truende, at man i vide Kredse har opgivet Haabet om en fredelig Løsning og imødeser en nær forestaaende Katastrofe. Dette haabløse Standpunkt kunne og tør vi ikke indtage. „Folkenes Onder ere ikke uhelbredelige,“ saaledes taler Guds Ord allerede i det gamle Testament (Visd. 1, 14.); hvor meget mere maa vi da ikke i den nye Pagt holde

fast ved denne trøstefulde Sandhed! Vel kunne Nationer ved Frafald fra Kristendommen og ved at opgive kristelige Sæder og Dyder gaa til Grunde; det viser Meneskeslægtens Historie os ved sørgelige Eksempler. Men saa længe de bevare Kristendommens Aand og med den den sande Humanitets Aand, kunne og ville de, selv om de blive et Bytte for svære Vildfarelser og Udskejelser og derved for store Onder, dog atter rejse sig og, som Apostlen siger, „overvinde det Onde ved Hjælp af det Gode“ (Rom. 12, 21). Derfor tør vi heller ikke møde Kejserens og de evropæiske Regeringers ædle Hensigter med Forsagthed, Tvivl eller endog Modvillie, men vi maa komme dem i Møde med Tillid til, at det med Guds Hjælp ogsaa vil lykkes at overvinde de forhaandenværende store sociale Farer og Vanskeligheder. Vi maa, saa meget det afhænger af os, ivrigt og kraftigt yde vor Medvirkning til det store og gode Værk.

Det sociale Spørgsmaal og Staten.

Den h. Fader miskjender ingenlunde, at ogsaa den *verdslige* Magt har til sin Raadighed store Hjælpemidler til at læge de sociale Onder, men han anviser dog Kirken en endnu større Opgave og forklarer nærmere, hvorledes begge, Kirke og Stat, skulle virke sammen. Det sociale Spørgsmaal er først et Spørgsmaal paa *Statsøkonomiens* og *den offentlige Rets* Omraade. Statslovgivningen, Politiken, Statsforvaltningen og den verdslige Videnskab paa alle disse Omraader ere interesserede i dets Løsning. Her er det nu en stor Trøst for os, at de katholske Medlemmer af vore lovgivende Kamre stedse med saa megen Indsigt og Kjærlighed have arbejdet paa en Forbedring af de sociale Forhold, Bonde- og Haandværkerstandens saa vel som Arbejdernes indenfor Storindustriens Omraade, og sikkert ogsaa for Fremtiden ville virke i Endrægtighed sammen med Alle, som forfølge det samme Mål. Glædeligt er det

ogsaa, at katholske Mænd, blandt hvilke ogsaa udmærkede Præster, theoretisk og praktisk, i Skrift og i Gjerning have ydet saare dygtige Ting paa dette Omraade. Maatte de ikke blive trætte i deres Iver og maatte Andre, som virkelig ere egnede og kaldede dertil, i stadigt stigende Antal efterligne dem i denne Iver!

Statens og Kirkens Samvirken.

Men de *naturlige* Kræfter til Løsningen af det sociale Spørgsmaal maa understøttes af de *overnaturlige*, hvis Vogter Kirken er. Stat og Kirke maa *endrægtigt* virke sammen under Anvendelsen af de Hjælpe midler, som de ere i Besiddelse af. Dette gjælder om alle menneskelige Anliggender, men ganske fortrinsvis om det sociale Spørgsmaal. Den nærværende Tids Nød og Farer vil forskaffe denne kun altfor ofte miskjendte Sandhed Anerkjendelse i stedse videre Kredse. Maatte derfor frem for Alt denne saa nødvendige Samvirken mellem Stat og Kirke blive styrket og befæstet ved Retfærdighed og Velvillie, og Alt, hvad der kunde forstyrre Endrægtigheden, blive holdt borte! Maatte ogsaa en Gang for alle den ensidige Opfattelse blive udelukket, at Kirken alene uden Staten, eller at Staten alene uden Kirken skulde søge at løse det sociale Spørgsmaal; og endnu mindre turde den Anskuelse nogen Sinde vinde Indpas, at dette Spørgsmaal hverken vedrører Staten eller Kirken, men at Alt her skulde overlades til den private Virksomhed, til Kræfternes fri Spil eller endog til „Kampen for Tilværelsen“.

Kirkens Opgave.

At Kirken har en fremragende, ganske *væsentlig* Opgave i Henseende til det sociale Spørgsmaals Løsning, kan ikke miskjendes. Dens Virksomhed kan ikke erstattes af noget som helst. Den h. Fader paapeger en Række af Grunde i denne Henseende. Medens den verdslige Magt fortrinsvis kun har ydre Midler til sin

Raadighed, virker Religionen *i det Indre* paa Menneskenes *Hjærter*, saa at de af *fri Villie* slaa ind paa Retfærdighedens og Kjærlighedens Vej. Og hvem kan vel ikke indse, at det netop er dette, det kommer an paa i det sociale Spørgsmaal? Lov og Tvang kan vel sætte en Dæmning for Selvsygens og Lidenskabernes groveste Udbrud, men derimod ikke tilstoppe disse, som dog netop ere Hovedkilderne til vore sociale Onder.

a) De sociale Onders Hovedgrund.

Rigtignok maa Grunden til de sociale Onder, som i tidligere Tider, saaledes ogsaa i vore Dage, for en ikke ringe Dels Vedkommende søges i ydre Forhold, i Manglerne og Fejlene, som klæbe ved de menneskelige Indretninger, og derfor er det ogsaa baade nødvendigt og gavnligt, at disse ydre Forhold og Indretninger blive forbedrede. Men altid ligger *Hovedgrunden* til alle sociale Onder ingenlunde i *ydre Omstændigheder*, men i Menneskenes *indre Beskaffenhed*, i Mangelen paa rigtige Grundsætninger og paa det rette Sindelag, i Mangelen paa Dyder, i de herskende Laster, medens ugunstige ydre Forhold kunne gøres taaleligere og tildels ogsaa forbedres ved et kristeligt Sindelag og Dyd.

Man hemme denne ubudne Have- og Nydelsesyge, som slapper Nationerne; man opfylde Arbejdsgivernes Hjærter med Retfærdighed, Billighed og Velvillie; man indgyde Arbejderne Taalmodighed, Arbejdsomhed, Nøjsomhed, Sparsommelighed, Beskedenhed; man bevare dem for Usædelighed; man beskytte Ungdommen mod Udskejelser, man hidføre et sædeligt rent og tilfreds Familieliv, — og det sociale Spørgsmaal, hvor farefuldt og vanskeligt det end maatte være, vil miste sin Skarphed; ja, der vil derved ogsaa tillige være givet den væsentlige Grundbetingelse for en Forbedring af de ydre Forhold og Indretninger; den attraaede Forbedring af

dem vil indtræde ved begge Parters frie og gode Villie og uden voldsomme Omvæltninger.

Religionen er den praktiske Visdoms og den ægte Dyds Moder, og Kirken er deres Plejerske. Den er af Gud indsat til at vaage over den aabenbarede Sandhed, som, fuld af Kraft og Liv, alene er i Stand til i Sandhed at frigjøre os for de overmægtige Onder, der have tilføjet Menneskeslægten en svær Sygdom; thi den sidste og dybeste Grund til disse Onder ligger i, at den faste og glade Tro er bleven rokket og at Mange ere faldne fra den levende Kristendom.

b) Kamp mod den vantro Videnskab.

Rigtignok gives der vantro Videnskabsmænd, som ville erstatte Religionen med Filosofien og Naturvidenskaben og erstatte Kirken med en paa den vantro Filosofi grundlagt Opdragelse; og de som drømme om fuldstændig Omstyrning af det Bestaaende og om en helt ny Samfundsorden i Fremtiden, have sluttet sig til denne Illusion og søge ved alle Forførelsens Midler at udbrede den iblandt Folket. Men man skuffe sig ikke. Naar der, hvad denne Vantro lærer, ikke gives nogen personlig Gud eller en udødelig Sjæl, følgelig ikke nogen menneskelig Villiesfrihed og ikke noget Forsyn, der med Frihed og Kjærlighed styrer Verden; naar der i Naturens Verden saa vel som i Menneskeslægten ikke hersker og styrer andet, end Naturkræfternes blinde Spil, Valgslægtskabet og Kampen for Tilværelsen; saa kan der ikke være Tale hverken om Retfærdighed eller Kjærlighed i fornuftig og kristelig Betydning; saa kan kun den Stærkeres Ret gjælde, og Alle, som paa dette Vantroens Standpunkt og fremmede overfor Gud endnu tale om Retfærdighed og Kjærlighed, tale Ord uden Betydning, skuffe sig selv og Andre.

Sandelig, denne mod Kristendommen fjendtligt sindede Vantro, som fornægter eller drager i Tvivl alle de Sandheder, paa hvilke efter Fornuftens og Troens

Love det menneskelige Livs Værd, Familiens Bestaaen og hele Samfundet hviler, kan ikke frelse, men kun ødelægge Samfundet. Og en Opdragelse, som er træl-bunden af denne Vantro, som forsmaar Kristendommen og Kirken, er det største blandt alle sociale Onder, fordi den forgifter Ungdommens Hjærte og udleverer den opvoksende Slægt forsvarsløs til alskens Forførelse.

II. Den kristelige Kjærlighed, Grundlaget for Løsningen af det sociale Spørgsmaal.

Men lader os vende tilbage til Grundene, hvormed den hellige Fader beviser Kirkens store Opgave i Henseende til Løsningen af det sociale Spørgsmaal. „Kirken“, siger han, „er ikke alene en Vogter af *Sandheden*, som Kristus, der er Faderens Visdom, har anbeforet den, men den er ogsaa Arvingen til Kristi *Kjærlighed*,“ som vedbliver at leve i den og i alle sande Kristnes Hjærter og Liv. Førind han nærmere omtaler Sandhedens Grundsætninger, henleder den h. Fader vor Opmærksomhed paa denne Kristi og hans Troendes Kjærlighed; thi Kristendommen er jo ikke blot en Lov og en Lære, men ogsaa Gjærning og Liv, levende i Gudmenneskets Person og i alle dem, som ere forbundne med ham, som Druerne med Vinstokken, som Lemmerne med Hovedet.

Og her minder den h. Fader om Verdensapostelens Ord (2 Kor. 8, 9): „I kjende vor Herres Jesu Kristi Naade, at han for eders Skyld er bleven *fattig*, medens han var *rig*, for at *I maa blive rige* ved hans *Fattigdom*“. Den dybe og omfattende Tanke, som er indeholdt i disse Ord, udtaler den h. Fader paa en ligesaa smuk som træffende Maade, idet han siger, at den uendeligt Rige har valgt Fattigdommen, for at ethvert Menneske, den Rige saa vel som den Fattige, i lige Maade skulde blive hævet til den guddommelige Bar-

nerets Værdighed og bære i og paa sig Jesu Kristi Billede.

Denne med Kristendommens Grundvold uopløseligt forbundne Sandhed har den h. Fader aabenbar stillet i Spidsen, fordi den for de troende Kristne, til hvem hans og vore Ord ere rettede, indeholder *Grundlaget for Løsningen af det sociale Spørgsmaal.*

Den overnaturlige Kristentro har indenfor sit Omraade løst det frygteligste sociale Spørgsmaal paa en Tid, da Kristendommen, midt i en hedensk Verden, som forfulgte den, og under Trykket af den hedenske Ret, endnu ikke kunde udøve nogen Indflydelse paa Forholdenes ydre Forvandling. Den skjænkede den Elendigste, Slaven, Slavinden, Bevidstheden om deres naturlige Menneskeværdighed og deres overnaturlige Kristenværdighed, at de nemlig vare Guds Børn og Kristi Afbilleder; og denne Bevidsthed gjorde dem stærke, saa de heilere lede Martyrdøden, end fornægtede Troen eller svigtede i Dyden.

Denne Tro skjænkede Arbejderen *Højagtelse for sin Stand*; han ansaa den ikke mere som en *Forbandedse*, der var lagt paa ham af de grusomme Afguder, af den ubønhørlige Skjæbne eller af de Mægtiges og Riges uretfærdige Herredømme, men som den *Guds Søns Stand*, som her paa Jorden ikke havde valgt Nydelse, men *haardt Arbejde*, ikke Rigdom, men *Fattigdom*, ikke Herskermyndighed, men en *Tjeners Skikkelse*, ja endog *Lydighed indtil Døden* paa Korset.

Den rette Standsbevidsthed.

Men Troen forvandlede ogsaa de *Riges* og *Herskabernes* Hjærter og bevægede dem til, i de Fattige og i de Undergivne at se deres Herres og Frelzers Afbilleder, deres Brødre i Kristo og at agte, elske og behandle dem i Overensstemmelse hermed. Saaledes hændte det da, at i de romerske Kejseres Tidsalder, d. v. s. i det højeste Tyrannis og i de mest fordærvede Sæders Tids-

alder, vare kristelige Herrer og Tjenere forbundne med hverandre i kristelig Kjærlighed, og at mange Slaver bleve frigivne og underholdte af deres Herrer.

Men Kristendommen har ikke blot stillet Fattige og Rige, Herrer og Tjenere lige for Gud og i Kristus forenet dem i Kjærlighed; den har ogsaa paa en særegen Maade foretrukket 'de Fattige. Rigtignok har den guddommelige Forløser ikke vendt sig bort fra de Rige, men med en ganske speciel Kjærlighed har han vendt sig til de Fattige. Selv vilde han være fattig, fødes af en fattig Moder, leve af sine Hænders Arbejde ja af Almisser; de Fattige priser han salige, dem forkynder han frem for alt Himmerige; dem bespiser, heldbreder, trøster han; af deres Midte vælger han sine Apostle og Disciple i sit Rige. Paa denne Maade har han stedse givet sit Hjertes Følelser tilkjende, for at de Fattige maatte finde Trøst og Glæde i ham, de Rige derimod efterligne Kristus, Herlighedens Herre, som ved sin Fattigdom har gjort dem i Sandhed rige paa himmelske og evige Goder, efterligne ham i hans Kjærlighed til de Fattige og Ydmyge.

Imidlertid løses, hvad vi udtrykkelig fremhæve, det sociale Spørgsmaal, som nu sætter Verden i Bevægelse, ikke uden videre ved Hjælp af Troens Aand, som skjænker de Fattige Tilfredshed, de Rige Mildhed og Forbarmelse.

Forskjellige Aarsagers Samvirken, hvorved det sociale Spørgsmaal fremkaldtes.

Mange Aarsager have virket sammen, for at hidføre de Tilstande, som i vore Dage danne Gjenstanden for det sociale Spørgsmaal. Forhen havde en i sig selv gavnlige, berettiget og velordnet Tvang i Henseende til Grundejendom, Haandværk, Handel og Samkvem ydet baade de Enkelte og Familierne, Stænderne og Kommunerne Beskyttelse, Sikkerhed og Stabilitet. Men denne Beskyttelse var formedelst menneskelig Selvsyge

og Misbrug i mange Henseender bleven en Byrde og Plage. Derfor blev Ejendom, Haandværk, Handel og Samkvem frigjort for sine Lænker, men ogsaa samtidig udsat for store Farer. Denne Frigjørelse har, hvad Historien lærer, haft et stort jordisk Fremskridt til Følge og fremkaldt mange nye Anvendelser af Naturkræfterne, mange nyttige Opdagelser og Opfindelser, af hvilke ikke blot de Rige og Fornemme, men ogsaa de mindre Bemidlede og de Fattige drage stor Nytte for deres Sundhed og Livsunderhold. Men hvem kunde vel lukke Øjnene for de skadelige Tilstande og mangfoldige Onder, som derved ogsaa ere indtraadte? En Forarmelse og Nedgang i Henseende til Befolkningens Vel er indtraadt, Haandværkerstanden lider under de usikre Forhold, Familielivets Baand ere løsnede og Stænderne blevene fremmede overfor hverandre.

Eftersom Aarsagerne til disse mislige Forhold ligge paa *menneskelige*, politiske og juridiske Omraader, saa kan man heller ikke undvære *menneskelige* Midler til at afhjælpe dem; ogsaa de maa anvendes med Forsigtighed, Sindighed og udholdende Taalmodighed.

Men det har dog fremfor Alt været *Troens Aand*, som endog under de ugunstigste Tids- og Samfundsforhold har vist sig som en velsignelsesrig Magt, som Menneskeslægtens egentlige Frelser; derom vidner ogsaa Verdenshistorien. Ogsaa i vore Dage er denne Magt Grundstenen til vort Haab. Overalt hvor Rige og Fattige, Herrer og Tjenere, Lærde og Ulærde endnu tro paa den samme Frelser og mødes med hverandre ved hans Kjærligheds Bord, der vil denne kolde Lige-gyldighed, denne Misundelse, dette Had, hvori netop den sociale Fare i Nutiden saa ret egentlig bestaar og som i en saa høj Grad vanskeliggjøre dens Fjærnelse, aldrig faa Overhaand i Menneskenes Hjærter. Hvor den guddommelige Tro mangler, der bliver ogsaa Forstaaelsen af de menneskelige Forhold formørket; hvor den guddommelige Kjærlighed mangler, der sejrer kun

altfor let Selvsygen over den menneskelige Retfærdighed og den menneskelige Velvillie og alle udvortes Midler til Forbedringen af de sociale Forhold ville savne baade Varighed og Frugtbarhed.

Derfor er, som den h. Fader siger, Evangeliet den *kostbareste Gave*, Gud har skjænket Menneskeslægten; thi Evangeliet er ikke, som al *menneskelig Visdom*, blot Erkjendelse og blot Lov, men en *Guds Kraft og Naade*, som er i Stand til at omdanne Hjerterne.

(Fortsættes.)

Den salige Margaretha Maria.

† 17. Oktober 1690.

(Fortsat.)

Flere Klostre vare blevne hende foreslaede; men det forekom hende, at hendes guddommelige Mester ikke vilde have hende i noget af dem; men da man nævnede Klosteret *Paray-le-Monial*, udvidede, som hun selv fortæller, hendes Hjærte sig af Glæde. At Gud derved havde tilkjendgivet hende sin Villie, blev stadfæstet ved hendes første Besøg i Paray. Da hun stod i Begreb med at forestille sig i Taleværelset for Klostersrets Forstanderinde, var det, som hørte hun tydelig en indre Stemme, som sagde til hende: „Her vil jeg have dig!“ Hun følte sig saa lykkelig herover, at hun snarest mulig ordnede sine Anliggender, for at kunde indfinde sig i Klosteret.

Navnlig ved en rørende Kjærlighed til Næsten, som hun udviste baade mod legemligt og aandeligt Nødlidende, søgte hun at forberede sig til Ordensstanden. Langt ivrigere end hun forhen havde søgt fornemme Kredse og Selskaber, helligede hun sig nu til de Fat-

tiges og Syges Tjeneste. Alt, hvad hun vel kunde faa ved Bønner fra sin Moder, vandrede gennem hendes Haand i de Fattiges Hænder og Huse. For at lindre deres Nød vilde hun med Glæde have baaret alle Fattigdommens Trængsler, om det kun havde ladet sig gjøre. Navnlig tog hun sig ogsaa med Kjærlighed af forsømte Børns Opdragelse. Ved smaa Gaver lokkede hun dem til sig og samlede dem saa i et stort Værelse i Hjemmet, hvor hun lærte dem at bede og underviste dem i Katekismen.

Hvad der mest smertede hende i denne Tid, i hvilken hendes Iver atter var bleven vakt, var, at hun i længere Tid maatte undvære den h. Kommunion. Kun sjældent kunde hun vederkvæge sin Sjæl ved denne Livets Kilde, fordi Kirken laa temmelig langt fjærnet fra hendes Bolig. Hun hjalp sig da paa samme Maade, som enhver Kristen vilde have gjort under lignende Forhold: hun modtog desto oftere ved en Akt af inderlig Længsel den aandelige Kommunion, og forberedte sig desto omhyggeligere til den virkelige Modtagelse. Lad os høre, hvad hun selv siger derom: „I Dagene, som gik forud for den h. Kommunion, følte jeg mig nedsænket i saa dyb Fred, at jeg maatte gjøre Vold paa mig selv for at tale; saa meget var jeg optaget af den h. Handling, som jeg stod i Begreb med at foretage. Efter den h. Kommunion glædede jeg mig ved en saa overmaade rig Trøst og Fred, at jeg hverken havde Lyst til at spise eller drikke, til at se eller høre. Jeg skjulte mig da, saa godt jeg kunde, for i Stilhed at lære at elske mit højeste Gode.“ — I Sandhed gyldne Ord, som fortjene vor hele Opmærksomhed.

Margarethas Indtrædelse i Klosteret.

Ordningen af Margarethas timelige Anliggender var let og hurtig tilendebragt. Men Afskeden gik alle hendes Slægtninge og navnlig hendes gode Moder meget til Hjærte; de græd og hulkede, som om det Bedste

og Kostbareste blev deres Hjem berøvet. Kun En var munter og uforsagt midt iblandt alle disse Sørgende; kun En forstod at trøste og opmuntre dem alle; og denne ene var den ellers saa forsagte og ømtfølede Margaretha. Hun stod der i denne forvirrede Gruppe som en benaadet Fange, for hvem Fængselsportene aabne sig, medens de forblive lukkede for andre Medfanger.

Hendes Indtrædelse i Klosteret af „Marias Besørgelses“ Orden i Paray-le-Monial fandt Sted den 20. Juni 1671. Margaretha var den Gang 24 Aar. Hun har aldrig mere forladt dette Hus og ved en salig Død afsluttet sit Liv der efter nitten Aars Bod, Lidelser og Kjærlighed.

En af de første Bønner, Margarethe som Postulatinde rettede til sin nærmeste Foresatte, Novicemesterinden, var, at denne vilde give hende en Vejledning i den betragende Bøn; thi skjønt Margaretha i Virkeligheden allerede havde naaet et højt Trin i Henseende til den betragende Bøn, mente hun dog stedse at hun Intet forstod og først maatte lære den. Novicemesterindens Svar paa Margarethas Anmodning er blevet berømt. Hun svarede ikke andet end dette: „Fremstil Dem for Herren som et Stykke rent Lærred for Maleren!“ Hun adlød, og straks tog Herren sin lærvillige Discipel i Besiddelse, og hans hellige Haand begyndte fra den Time af, at tegne sit Billedes tilbedelsesværdige Træk paa hendes Hjertes fuldstændigt rene Lærred, og tilkjendegav hende tillige i korte Omrids de Hensigter, som hans korsfæstende Kjærlighed havde med hende.

Omtrent to Maaneder efter Indtrædelsen i Klosteret, den 25. August 1671, modtog Margaretha Ordensdragten og fik tilligemed Sløret foruden sit eget Navn Margaretha ogsaa sin himmelske Moders Navn Maria.

Hendes klosterlige Dyder.

Den 6. November 1672 aflagde Margaretha Ordensløfterne. Samme Dag nedskrev hun efter sin guddommelige Mesters Anvisning en Leveregel, hvorfra hun aldrig mere skulde afvige. Den var et Udkast til den mest fuldendte Hellighed, og hun sluttede den med det ligesaa højmodige som ydmyge Valgsprog, som hun havde undertegnet med sit Navn: „Alt af Gud og Intet af mig selv; Alt for Gud og Intet for mig selv; Alt til Guds Ære, Intet til min egen.“ Om det inderlige Forhold, hvori hun stod til Jesus, er det ikke muligt at danne sig et Begreb. Hun saa ham med sin Sjæls Øje; ja, hun følte hans Nærværelse: „Jeg hørte ham“ siger hun, „langt bedre, end om jeg havde set ham med mine legemlige Sandser“. Han underviste hende; irettesatte hende; opfordrede hende snart til dette, snart til hint; forudforkyndte hende Kors og Lidelser eller, deres Afslutning; lod hende have et Indblik i hendes Medmenneskers Hjærter og i den tilslørede Fremtid; og alt dette med en saadan Klarhed og Bestemthed, at hun ikke i mindste Maade kunde drage det i Tvivl.

Hendes *Lydighed* var barnlig og rørende. Ordenshusets Klokke fulgte hun paa det punktligste og begyndte eller afbrød nøje sit Arbejde, alt eftersom Dagsordenen fordrede det. Kun hendes Kjærlighed til Selvfornægtelse bragte hende undertiden i Fare for at mangle imod denne punktlig Lydighed, idet hun i Begyndelsen af sit Klosterliv f. Eks. fortsatte med en Bodsøvelse ud over den fastsatte Tid. Da hørte hun Herrens advarende Røst, der sagde til hende: „Hvad du hidtil har gjort, var for mig; men hvad du nu gør, er for den onde Fjende. Du tager fejl, naar du mener at behage mig med saadanne Selvfornægtelser, som du vælger af egen Drift og Villie . . . Jeg ser hellere, at man af Lydighed gør sig det mageligt, end at man af Egenvillie plager sig med Faste og Bodsøvelser“.

Ligesaa strængt overholdt hun *Fattigdomsløftet*. De mest slidte Klæder, den tarveligste Kost, overhovedet det Daarligste var hende stedse det kjærkomneste, og selv om hun i sine forskjellige Sygdomme savnede et og andet, saa bar hun dette Savn som Noget, der passede for hendes fattige Stand. Derimod arbejdede hun trods sine legemlige Skrøbeligheder og stadige Bønner som en Daglejer, der kæmper for det daglige Brød.

Over alle andre Dyder tronede i hendes rene Sjæl, som en Dronning, *Kjærligheden*. Man maatte, som hendes første Historieskriver siger, være en Seraf, for at beskrive den paa en værdig Maade. Og ikke desto mindre anklagede hun sig dog stedse for, at hun ikke elskede Gud nok eller paa den rette Maade. Kun Et vidste og sagde hun stedse, at hun nærrede en uendelig Længsel efter at elske Gud, og at det vilde være den højeste Lykke og Salighed for hende, naar hun kunde elske ham, som Seraferne i Himlen elskede ham. —

Den første Beskjæftigelse, som blev anvist Margaretha, efter at hun havde aflagt Ordensløfterne, var *Sygeplejen*, som hun udøvede under en ældre Søsters Vejledning. Med rastløs Iver opofrede hun sig i de Syges Tjeneste og kunde med Rette fremstilles som et Mønster. Efter et Aars Forløb kaldte hendes Forstanderinde hende fra Hospitalet til et Pensionat, som var forbundet med Klosteret, hvor hun under en anden Søsters Ledelse arbejdede i Opdragelsens møjsommelige Tjeneste med samme Iver, hvormed hun forhen havde plejet de Syge. Ved en Kjærlighed, som ikke veg tilbage for Anstrængelser, ved en Omhyggelighed, som aldrig svækkedes, forstod hun at vinde de Unges Hjerter og at gjøre dem modtagelige for sit Ord og sit Eksempel. Hendes Formaninger, som altid vare begejstrede og hjertelige, og en passende Strænghed, som aldrig var begrundet i Vrede eller ondt Lune, tvang endog de mest haardnakkede Hoveder med

blid Vold ind under Pligtens søde Aag. Hvorledes kunde vel ogsaa et Barnehjerte i Længden lukke sig for en Opdragerindes velgjørende Indflydelse, som stadig med den samme Ufortrødenhed drog Omsorg for dem, vaagede over dem, bad for deres Vel, gjennemvaagede hele Nætter ved deres Sygeleje! En saadan Kjærlighed, som aldrig bliver træt, finder stedse Vej til barnlige Hjærter og gjør dem bøjelige og skikkede til Uddannelse. Hvor megen Møje og Tid spildes der ikke paa Ungdommens Opdragelse, fordi Kjærlighedens oplivende Pust mangler. Hvor ofte afgjør ikke i Stedet for den oplyste Kjærlighed kun Øjeblikkets blinde Lune over Eftergiveness og Strænghed, over Løn og Straf! Er Kjærlighed, stor uegennyttig Kjærlighed nogetsteds nødvendig, da er det sandelig i Ungdommens Opdragelse.

(Fortsættes.)

Hvorfor?

I Hr. Inspektør *Adolf Langsteds* for nylig udgivne Samling af aandelige Digte og Sange „*Vedvend*“ kaldet, findes under ovenstaaende Titel følgende smukke Digt, som gjør Forfatterens religiøse Sindelag al Ære og vidner om det dybe Indtryk, som den katholske Kirke med dens ofte nok udskjældte Ceremonier og Skikke har gjort paa Forfatterens Hjerte.

Hvorfor skal jeg vel kaldes Katholik,
 Fordi jeg elsker aabne Kirkedøre,
 Fordi en rig, betagende Musik
 Mig løfter Sind og ej blot kildrer Øre,
 Fordi jeg føler, at blandt Virakdampe
 Og Klokkespil jeg beder mindre mat,
 Fordi jeg elsker Sakristiets Lampe,
 Der stille vinker baade Dag og Nat.

Fordi jeg elsker hvalte Kirkebuer,
 Der hæve som til Himmelflugt min Bøn,
 Fordi jeg ofte korser mig i Løn
 Og skrifter helst i Lys af Alterluer,
 Fordi en Kirkegang for mig er mer
 End blot hint Tidsfordriv at se paa Næsten,
 Berømme eller kritisere Præsten,
 Fordi Guds-*Tjeneste* deri jeg ser.

Hvor er det ikke skjønt at turde dvæle
 I Herrens Hus hver Dag en liden Stund,
 For Altrets Krucifiks i Gry at knæle
 Med Tak til Gud for Nattens trygge Blund.
 Naar Korsets Guld da under Solkys smelter,
 Da svulmer Hjærtet i mit Bryst sig stort,
 Da brister Længselspuppens Brynjbælter;
 Thi se, her er Guds Hus og Himlens Port!

Og tænk, hvor skjønt er det dog ej i Vaar
 At turde smykke Altret med Konvaller,
 At Foraarsduft kan fylde Kirkens Haller,
 Lig Balsam kvæge mangt et Hjærtesaar;
 Hvor skjønt, det mindste Lys at turde føje
 Ind i den straalerige Hjærtekrans,
 At den kan varsle Fest i Sind og Sans
 Og tænde mangt et taareslukket Øje.

Jeg véd, I raaber: „Du er Katholik,
 Og i et mørkt Bigotteri du ender;
 Det bør enhver at følge Landsens Skik“ —
 Nej, ikkun Hjærtets Skik en Kristen kjender;
 Kald mig kun Sværmer, dertil er jo fød
 Hver, som af Kjærlighed til Jesus brænder,
 Den Kjærlighed, som i hver Kristen tænder
 En Gnist af Fanatismens dunkle Glød.

Og dog, trods dette er jeg — *Protestant*,
 Fordi Guds Ord er mig af *alt* det første,
 Fordi Guds Søn er mig af *alt* det største,
 Saa vist hans Kors er Frelsens dyre Pant,
 Fordi min Bibel er mit bedste Væрге,
 Det Sværd, som alle Troens Helte svang,
 Fordi jeg elsker Luthers Salmesang, —
 Fordi kun *Kristustroen* flytter Bjæрге.

Kun dette sidste Vers minder os om, at Forfatteren er *Protestant*, hvad han jo selv erklærer. Grundene, som han anfører, bør imidlertid ikke være tilstrækkelige til at faa ham til at protestere imod den Kirke, som han tager i Forsvar i de fire første Vers; thi ogsaa for Katholiken „er Guds Ord af *alt* det første,“ og „Guds Søn af *alt* det største, saa vist hans Kors er Frelsens dyre Pant“; om Korset synger den katholske Kristen:

O Træ, saa skjønt og hæderligt,
 Dig smykker Purpur kongeligt,
 Udvalgte Træ, ærværdige!
 Som bar vor Frelsers Legeme!

O signet Træ, hvis Arme bar
 Det Offer, som vor Sone var;
 Du Byttet tog fra Helvede,
 Da Himlens Skat Du favned!

O Kors, vær hilset, du vor Lid,
 Du Haabets Tegn i Sorgens Tid!
 Den Fromme styrk paa Retfærds Vej,
 Og døm den Skyldbetyngte ej!

At „Biblen er det bedste Værge, det Sværd, som alle Troens Helte svang,“ for at bekæmpe Vilfarelser og Vranglærere, som i Aarhundreders Løb optraadte imod Guds Kirke, det have Katholikerne altid troet og udøvet i Praksis indtil denne Time; og at „Kristustroen flytter Bjerge“; det er jo kun en Omskrivelse af vor guddommelige Frelsers egne Ord. Der bliver altsaa kun én af Forfatterens Protestgrunde tilbage: Kjærligheden til „Luthers Salmesang.“ Her skilles maaske vore Veje: Hvad der i Luthers Salmer strider imod Bibelen, det forkaster Katholiken; hvad der stemmer overens med den, det anerkjender han; thi det er netop ikke andet end — Catholicisme.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags afholdt den herværende *Rosenkransforening* sin sædvanlige Fælleskommunion i Anledning af Rosenkransfesten. Talrige Medlemmer havde indfundet sig til den h. Messe Kl. 8 i den festlig smykkede Kirke. Foruden Højalterets skønne Dekoration maa navnlig fremhæves den smukke Rosenkransgruppe, som i hele denne Maaned er opstillet foran Højalteret, og Lourdes-Statuen, som var omgiven af talrige Lys og flere Hundrede kunstige Roser. Under den h. Messe, som blev frembaaren af den højærv. apostoliske Præfekt, uddeltes c. 100 hh. Kommunioner. — Under Formiddagsprædikenen meddeltes det Menigheden, hvad der uden Tvivl vil vække Glæde blandt Menighedens Medlemmer, at den apostoliske Præfekt havde givet sit Samtykke til, at selve *Rosenkransbroderskabet*, det ældste blandt alle nuværende Broderskaber, bliver oprettet under den højtidelige Slutnings-Rosenkrandsandagt, som finder Sted den 1. eller 2. November. Menighedens Medlemmer, som ønske at indtræde i dette af Kirken med saa rig Aflad be-naadede Broderskab, hvis Forpligtelser ingenlunde ere vanskelige, behøve kun at lade sig indtegne i Maanedens Løb hos Sognepræsten ved Sct. Ansgars Kirke. De væsentligste Betingelser, for at delagtiggjøres i Broderskabets rige Naadeskatte, ere følgende: 1. at man lader sig indtegne i Broderskabets Protokol; 2. at man er i Besiddelse af en specielt indviet Rosenkrans; 3. at man i Ugens Løb beder hele Rosenkransen, d. v. s. alle 15 Hemmeligheder, som imidlertid kunne fordeles efter Enhvers Forgodtbefindende paa Ugens forskjellige Dage — sædvanligvis beder man to Hemmeligheder paa Hverdage og tre om Søndagen —; 4. at man overværer den offentlige Rosenkransprocession, som afholdes hver første Søndag i Maaned; og endelig, at

man, som i ethvert andet Broderskab, bestræber sig for at føre en ægte kristelig og from Livsvandel. Uden Tvivl ville ret mange af vor Menigheds mandlige og kvindelige Medlemmer benytte sig af dette nye Fremskridt i vort Menighedsliv, for at drage saa megen aandelig Fordel som vel mulig af deres daglige Rosenkransbøn. — Den højtidelige Festdag sluttedes med den sædvanlige Rosenkransprocession, som trods det uheldige Vejr overværedes af talrige Andægtige.

Spanien. I Saragossa afholdtes fra 5—10 Oktober *de spanske Katholikers Generalforsamling* under Kardinal Benavides og Navarettes Forsæde. Paa Dagsordenen stod blandt andet Gjenoprettelsen af Pavens verdslige Magt, det sociale Spørgsmaal og dets Forhold til Religionen og Folkeundervisningen.

Brasilien. Den provisoriske Regering i Brasilien gaar vakkert fremad paa „Frihedens“ Vej. Dens nyeste Dekret foreskriver, at *den borgerlige Vielse* skal gaa forud for den kirkelige. En Præst, som forretter en Vielse uden forudgaaende borgerlig Vielse, skal straffes med *seks Maaneders Fængsel* og en tilsvarende Pengebøde. — Hvorfor ikke straks hænge en saadan Forbryder!

Rom. Den 3. Oktober døde i Mehrerau en af Kirkens første Videnskabsmænd, *Kardinal Hergenröther*. Siden Döllingers Frafald fra Kirken var han Nutidens berømteste tyske, katholske Theolog, og ved at optage Kampen imod Döllinger og hans Venner erhvervede han sig store Fortjenester overfor den kirkelige Videnskab og selve Kirken. Et helt Stykke Kirkehistorie har, saa at sige, afspejlet sig i hans Liv og Virksomhed. Foruden flere mindre Skrifter har han udgivet store Værker, bl. a. „Haandbog i alm. Kirkehistorie“ og to Bind „Konciliehistorie“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter. — **13. M.** Eduard, Bekjender. — **14. Ti.** Kallistus, Pave og Martyr. — **15. O.** Theresia, Jomfru og Ordensstifterinde. — **16. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakrament. — **17. To.** Hedvig Enke. — **18. L.** Lukas, Evangelist.
Søndag den 19. Oktober. 21. Søndag e. Pintse.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 12. Okt. (Marias syv Smerter) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade. A. von Geyr.

Den levende Rosenkrans' Forening. (1ste Afd.) Møde Søndag den 12. Okt. Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$ i Sct. Jøsefs Søstrenes Huskapel paa Tolbodvejen.

Svendeforeningen. Søndag Aften den 12. Okt.: Historisk Foredrag i Vinterlokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Sct. Jøsefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 13. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G.

I Slutningen af denne Maaned fejrer Gildet, sin 5-aarige Fødselsfest. Brødrene bedes erindre deres Fødselsdagsgave til Gildet. — Skulde Andre ville vise Gildet deres særegne Velvillie, ved ogsaa at indsende Gaver, modtages disse med Taknemlighed. De indkomne Gaver ville blive udstillede, og anvendte navnlig til Fordel for Gildets Stiftelse.

C. Ertner, Formand.

En ung Pige, som er øvet i at sy paa Maskine, kan faa godt og stadigt Arbejde i Pilestræde Nr. 6

Prisnedsættelse. Hos Mr. Hofboghandler Andr. Fr. Høst & Søn faas følgende Bøger til nedsatte Priser:

Thomas a Kempis, Kristi Efterfølgelse. 1880. — 1 Krone. (Indb. 2 Kr. 50 Øre).

H. Grüder, Det protest. og det katholske Trosprincip. 1875. — 1 Kr.

Manning, Vatikaner Kanciliets sande Historie. 1875. — 75 Øre.

Manzoni, De Trolovede, en majlandsk Fortælling. 2 Bd. 1875. — 2 Kr. 50 Øre.

Craven, En Søsters Fortælling. 2 Bd. 1875. — 2 Kr. 50 Øre.

Anton Lafontaine, :

Skomager.

Ahornsgade 11, Kjælderen (Nørrebro),

anbefaler sig med Herre-, Dame- og Børnefodtøj. Reparationer udføres smukt og billigt.

Korrespondents. M. S. For de tilsendte 2 Kr. til Rosenkranskirken i Anledning af Rosenkransmaaned en hjertelig Tak. De har uden Tvivl Ret: „Naar ethvert Medlem af Rosenkransforeningen i denne Maaned ofrede 1 Kr. til Rosenkranskirken, vilde der indkomme ca. 400 Kroner.“ Men selv om det blot blev 200, vilde det glæde Rosenkransens Dronning. Imidlertid véd Enhver, hvor Rosenkranskirken Bøsse hænger i Sognekirken.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N°. 42.

Søndagen den 19. Oktober.

1890.

Indhold. De tyske Biskoppers Hyrdebrev. Den salige Margaretha Maria. Efterretninger: Malmø, Brasilien, Neapel.

De tyske Biskoppers Hyrdebrev.

(Fortsat.)

III. Evangeliet er den bedste sociale Lov.

Evangeliet er ogsaa den *højeste og bedste Lov*, for ethvert enkelt Menneske, hvilken Stand han end maatte tilhøre, saa vel som for det menneskelige Samfund, hvilken Forfatning det end maatte have, hvorledes dets historiske Udvikling, dets Kultur-Tilstand end maatte være; thi i Guds Ord ere *Alles og Enhvers Rettigheder* indeholdte, saa vel som *Pligterne*, som følge af disse Rettigheder.

Vi behøve i saa Henseende ikke at henvise til de overnaturlige Troshemmeligheder, som danne Hovedindholdet af denne guddommelige Aabenbaring; det er tilstrækkeligt at tage hine naturlige, religiøs-sædelige Sandheder i Øjesyn, paa hvilke den naturlige Rets og

den naturlige Kjærligheds Love hvile. Rigtignok er allerede den blotte Fornuft i Stand til at erkjende og anerkjende disse Sandheder; imidlertid ere de i Virkeligheden, hvad Verdenshistorien viser os, alene i den guddommelige Aabenbarings Lys blevne bevarede ubeskaarne og rene, medens de uden denne Aabenbaring mere og mere ere blevne formørkede i det gamle Hedskab og paa samme Maade i endnu større Omfang gaa til Grunde i den moderne Vantro.

Det lærer os Grundene til den sociale Ulighed.

Evangeliet lærer os, at den sociale Ulighed, som vi iagttage i alle den menneskelige Histories Perioder, har sin nærmeste Grund i Menneskets Natur og Livsforhold, men sin højeste Grund i Guds Tilladelse og Styrelse. Ved Menneskets Natur og Livsforhold er Privatejendommen og dens Nedarvelse i Familien, saa vel som de forskjelligartede Stænder, Kald og Formuesomstændigheder opstaaede. Alt dette er imidlertid i Menneskenes og Nationernes historiske Udvikling ikke altid blevet fremkaldt udelukkende ifølge nødvendige Naturlove, men ogsaa formedelst den frie menneskelige Villie, og denne Villie har ikke altid været god, men hyppigt ogsaa ond og syndig. Men over alle Forhold og al menneskelig Villie hersker, hvad Troen og Fornuften lærer os, Guds almægtige, retfærdige og naadige Forsyn, — og derfor skal ogsaa ethvert Menneske heller ikke betragte sin Stand og sine Forhold, lad dem ogsaa være trykkende for ham, udelukkende som en Følge af Tilfældet eller af menneskelig Vilkaarlighed, men som en Førelse og Tilladelse af det guddommelige Forsyn, som, saafremt Mennesket blot har en god Villie, ad denne Vej fører ham til den evige Frelse og gjør det muligt for ham ogsaa paa Jorden at føre et dydigt og tilfreds Liv.

Kun ved lovlige Midler tør Enhver søge at forbedre sin Stilling.

Hverken den kristelige Tro eller den naturlige Morallov forbyder det enkelte Individ eller forenede Kolger af samme Stand og under samme Livsvilkaar at søge at forbedre deres Stilling; imidlertid tør dette alene ske ved Hjælp af *retmæssige, af den kristelige og naturlige Morallov billigede Midler*, men aldrig nogen Sinde ved *Vold eller Bedrageri*. Dette har fra Begyndelsen af og til alle Tider været Kristendommens og den kristne Kirkes ubrødelige Grundsætning. Hvad der ifølge Jesu Kristi og hans Apostles klare Udtalelser gjælder om den bestaaende politiske Orden og den verdslige Øvrighed, det gjælder her ogsaa om Ejendommen, om det verdslige Retsomraade og de retmæssigt bestaaende sociale Forhold. Ligesom Kristus og hans Apostle i Ord og Gjerning have lært, at man skal agte og ære den *bestaaende verdslige Øvrighed*, som hvilende paa Guds Anordning og Forsyn, saaledes have de ogsaa foreskrevet som en Samvittighedspligt *Agtelse for de bestaaende Ejendoms- og Retsforhold*.

Agtelse for Øvrigheden.

I Overensstemmelse hermed have de Kristne, endskjønt de ofte bleve grusomt forfulgte af den hedenske Øvrighed, dog aldrig nægtet den den skyldige Lydighed, saa vel som den skyldige Ærefrygt, den skyldige Krigstjeneste og de den tilkommende Skatter. Paa samme Maade have de ogsaa, ifølge Apostelens udtrykkelige Forskrift, stedse ydet deres Herrer, ogsaa de haarde og uretfærdige, den skyldige Troskab og Tjeneste. Aldrig have de sande Kristne taget Del i Oprør imod den bestaaende Øvrighed eller i Voldsomheder eller Forræderi mod deres Foresatte. Ved Tro og Taalmodighed have de overvundet den hedenske Verden, ofte omvendt deres Herrer og endelig i Stedet for den gamle, paa Slaveriet grundede, sociale Orden sat en bedre kristelig Samfundsorden. Netop derved

give de det nuværende af saa store Farer truede Samfund et ophøjet Eksempel paa, hvorledes ogsaa vi bør møde Tidens Onder.

Agtelse for den menneskelige Værdighed.

Men naar Kristendommen ubetinget forbyder al voldsom Omstyrting, saa vel som lumsk Undergravning af den bestaaende Orden som en svær Synd imod Gud og en Forbrydelse imod hele det menneskelige Samfund, saa anerkjender og forkynder den det paa den anden Side som en Pligt, at baade den af Gud indsatte Øvrighed og Alle, som indtage en højere Stilling, skulle *agte* deres Undergivnes og Medmenneskers *Menneskeværdighed* og *Menneskerettigheder* og med redelig Alvor og Omhyggelighed bestræbe sig for, ved hin Forening af Retfærdighed og Kjærlighed, som Kristendommen lærer og paa enhver Maade fremmer, at hæve og at lindre saa vidt mulig de sociale Onder.

Hvorledes disse Onder end ere opstaaede, det være sig formedelst den historiske Udvikling af Nationaløkonomien og Kulturlivet, det være sig formedelst menneskelig Skyld, det være sig formedelst Forholdenes uafviselige Natur; saa tør man ikke være ligegyldig overfor dem, efterdi de øjensynlig hindre Folkenes indre Fred.

Vi ere her ikke i Stand til at forklare i det Enkelte, hvilke Midler og Veje, der i denne Henseende staa til Øvrighedens og Undersaatternes Raadighed. Men Alle, som have en paa en kristelig Opfattelse grundet Forstaaelse af Sagen, ere enige i at erklære, at Hovedkilden til vor Tids sociale Onder vil vedblive at flyde, saa længe der ikke lægges Hindringer i Vejen for Vantroens og Revolutionens hemmelige og offentlige Bestræbelser for at fremme Frafald fra Kristendommen og fra den kristelige Statsorden. Forgjæves søger man at indskrænke de sociale Onders Udbredelse, saa længe den kristelige Religion, som ifølge Forfatningen skal ligge til Grund for den offentlige

Undervisning paa de i dette Øjemed oprettede Anstalter, til Forargelse for det troende Folk snart hemmeligt, snart aabenlyst i Ord, Skrift og Billeder bliver angrebet, mistænkeliggjort og forhaanet; naar endog Læren om Herrens Guddom, hvorpaa hele Kristendommen hviler, offentlig bliver fornægtet, og naar der paa Kathedrene udspekuleres og opstilles Systemer, som trods deres ofte nok saare tvivlsomme Videnskabelighed stille sig fjendtlige overfor den kristelige Lære og undergrave Ungdommens Tro; naar endog hine Grundsatninger, hvorpaa Staternes Bestaaen grunder sig, naar Sandhederne om Guds Tilværelse, om Sjælens Udødelighed, om Guds Forsyn, Hellighed og Retfærdighed, om den evige Gjengjældelse i det Hinsides, om Ægte-skabets Hellighed og Ejendommens Ukrænkelighed offentlig nægtes og den opvoksende Slægt forgiftes med Materialismens og Naturalismens holdningsløse og trøstesløse Fostre. Himlens og Jordens Konges Majestæt lader sig aldrig offentlig ringeagte, uden at den jordiske Øvrigheds Myndighed, som kun er et Udløb for den guddommelige Magtfuldkommenhed, jo ogsaa lider derunder, og uden at det borgerlige Samfunds Bestaaen jo ogsaa tager Skade tillige med den. Men her hjælper ikke Halvhed, ikke Hinken til begge Sider, men kun den fulde og afgjorte, bestemte Tro paa Kristus, Guds Søn: „Hvo som ikke er med mig, han er imod mig,“ siger Herren, „og hvo som ikke samler med mig, han adspreder“ (Luk. 11, 23).

Sand Guds frygt alene er det sande Hjælpemiddel imod de sociale Onder.

Sand kristelig Guds frygt alene kan frelse Folkene fra deres Onder, og Enhver, som ser dybere i Forholdene, vil derfor ogsaa stemme overens med os i at erklære, at den Kirken tilkommende, ubeskaarne, religiøse Indflydelse paa Skolen og paa Ungdommens Opdragelse hører til en af de væsentligste Betingelser for en sand og grundig Forbedring af vore Forhold, og at ifølge

Alles Erfaring ogsaa den fri og uhindrede Udfoldelse af Ordenslivet og dets Virksomhed maa henregnes til de bedst prøvede Midler, som ere i Stand til at læge vor Tids Vunder. Det maa derfor ogsaa stedse være Gjenstanden for vore inderligste Bønner, at Gud vil gjøre deres Hjærter, som i denne Henseende indtage en bestemmende Stilling, tilbøjelige til, at tillade og anordne i disse Anliggender, hvad der tjener til Frelse. Og naar vi tillidsfuldt tør forvente, at vore Deputerede ligesom hidtil, med urokkelig Troskab og Fasthed ville forfølge dette Maal, saa bør Alle i Forening ledsage deres Bestræbelser med de ivrigste Bønner: hvor en talrig Skare af Bedende staar ved Siden af de Kæmpende, der tør vi haabe et sejrrigt Resultat. — Imidlertid ville vi ikke undlade, efter den h. Faders indtrængende Formaning til os Biskopper, til Gejstligheden og Folket, med Iver og hengiven Opofrelse at bringe de til Kirkens Raadighed staaende Midler i Anvendelse.

IV. Kirkens Hjælpebidler, skildrede af den h. Fader.

Hvilke ere disse Midler? Den h. Fader fremhæver fornemmelig følgende: Sædernes Forbedring og det religiøse Livs Vækkelse; Forsonlighed og Endrægtighed; det tilfredse Sindelags Fremme blandt de Fattige, og det velgjørende Sindelags blandt de Rige; endelig det kristelige Foreningslivs og de velgjørende Institutioners Pleje og Udvikling.

Den *ægte Religiositets Pleje* og den paa samme grundede *Sædelighed og Dyd* er det Væsentlige og Afgjørende, er Roden til alt Andet. Det er en Selvfølge at denne Opgave navnlig paahviler Gejstligheden, specielt Sjælesørgerne. Derfor tale vi af vort Hjertes hele Fylde først og fremmest til Eder, elskede Brødre, trofaste Medarbejdere i Herrens Vinbjærg!

I have i Lidelsernes Dage paa en herlig Maade vist Eders Tros Fasthed og Offervillighed; Tiden er kommen, da I skulle kundgjøre paa en endnu herligere

Maade Kristi Kjærligheds Kraft, hin Kjærlighed, som tilskyndede den guddommelige Frelser til at blive fattig for at berige Alle.

Troens Befæstelse.

Paa en ganske særegen Maade har Herren anbeforet det til sine Tjenere, at arbejde paa at overvinde Vantroen, som truer Alt, og den voxende sædelige Fordærvelse, som forgifter Alt, idet de styrke og gjenoprette Troen ved at udbrede rene, ægte kristelige Sæder i alle Stænder og Stillinger i vort Folk og drage Om-sorg for Ungdommens religiøse Opdragelse. Men hvor ringe er ikke vort Antal, hvor utilstrækkelige ere ikke vore Kræfter overfor de paa saa mange Steder kæmpeagtigt voxende Opgaver og Krav; hvor talrige ere ikke Hindringerne, hvor stærke de Magter, som optræde imod vor Virksomhed! Og alligevel tør vi ingenlunde blive forsagte. Sand apostolisk Sjæleiver vil fordoble vore Kræfter og gjøre os de vanskeligste Opgaver lette.

Kristelig Kjærlighed.

Denne apostoliske Sjæleiver, det skulle vi stedse have for Øje, er ikke andet, end Jesu Kristi Kjærlighed, hin hellige Kjærlighed, om hvilken Apostelen skriver: „Kjærligheden er taalmodig, er velvillig, Kjærligheden bærer ikke Nid, den bruger ikke Fremfusen-hed, opblæses ikke, den er ikke ærgjærrig, søger ikke sit Eget, bærer ikke Nag“ (2 Kor. 13, 4. 5.). Det er den Skikkelse, i hvilken Kristi Kjærlighed skal fremtræde i vor Virksomhed; og naar denne Kjærlighed bor i os, saa ville vi uden Tvivl ogsaa i vor Tid og i dens Farer løse den Opgave, som Forsynet har tilskikket os. Denne Kjærlighed vil indgyde os den sande Iver og tillige bevare os mod en falsk Ivers Fjelttrin. Denne Kjærlighed vil sætte os i Stand til,

at blive Alt for Alle, for at vinde Alle for Kristus.

Tilskyndede af denne Kjærlighed, ærværdige Medbrødre, opbyder da Alt, for at gjøre Besøget i Gudshuset til Søn- og Festdags-Gudstjenesten saa tiltrækkende som vel muligt for de Troende, navnlig for Arbejderne, bestræber Eder for at virke gribende paa dem ved Eders Prædikens Indhold og Varme og at undervise dem om, hvad der er nødvendigt og gavnligt for dem, at opfylde deres Hjærter med Tillid og Kjærlighed til Gud og til alt Godt, at opbygge og glæde dem ved Gudstjenestens Skjønhed og Festlighed; men i Særdeleshed at bevæge dem til værdig og hyppig Modtagelse af de hh. Sakramenter og til Deltagelse i Folkemissioner og at give dem al mulig Lejlighed dertil. Kort sagt, opfylder mod Alle, specielt mod dem, som sukke under Arbejde og Nød, i Kirken saa vel som i den private Sjæleomsorg alle Eders Pligter og udøver alle en god Hyrdes Dyder efter Jesu Kristi Hjærte og Forbillede, efter hans Forbillede der er den sande gode Hyrde og som har lært os, at følge de os anbefroede Faar paa alle Veje og under alle Slags Besværligheder.

Maatte ogsaa alle sande Kristne, navnlig de Foresatte og Familiefædrene, Ungdommens Lærere, de Ansete i Menigheden mindes, at ogsaa de ere kaldede af Gud til at tage Del i Jesu Kristi Gjærning; maatte de derfor med Kraft og Udholdenhed staa deres Sjælesørgere bi og ikke glemme, at de derved fremme Familiens, Menighedens og hele Samfundets Vel paa en virksom Maade og opfylde Guds hellige Villie.

(Sluttes).

Den salige **M**argaretha **M**aria.

† 17. Oktober 1690.

(Fortsat.)

Aabenbaringer angaaende Jesu h. Hjærte.

Den 26. Dec. 1673, Evangelisten Johannes' festlige Mindedag, aabnede hendes guddommelige Brudgoms Hjærte sig for første Gang for hende. Uden Dække og Slør skuede hun Guds Godheds og Kjærligheds underfulde Hemmeligheder og følte sig derover ligesom henrykket i Aanden. „Mit guddommelige Hjærte,“ sagde Jesus til hende, „er saa opfyldt af Kjærlighed til Menneskene og specielt til dig, at det ikke formaar at tilbageholde sin Kjærligheds Flamme i sig, men maa lade den bryde ud. Ved dig vil jeg meddele den til Menneskene og berige dem med de Skatte, som du skuer. Det er overvættets rige, men ogsaa nødvendige Naadeskatte, som ere indeholdte deri, for at frelse Menneskene fra Fordærvsens Afgrund. Dig, Uværdige og Uvidende, har jeg [valgt til at virkeliggjøre mine Hensigter, for at de fuldt ud maa vise sig som *mit* Værk. Giv mig derfor dit Hjærte!“

Margaretha vidste ikke, om hun var vaagen eller drømte. Men den brændende Smerte, som den guddommelige Kjærligheds Flamme foraarsagede hendes Hjærte, mindede hende om Virkeligheden. Tydelig og klart saa hun Frelserens tilbedelsesværdige Hjærte udsende Straaler til alle Sider, lysende som Solen og gjennemsigtigt som Krystal. Vunden, som Landsen havde foraarsaget, var synlig; en Tornekroner omgav det, og et Kors kronede det.

Frelseren meddelte hende fremdeles, hvorledes Længselen efter Gjenkjærlighed havde bevæget hans guddommelige Hjærte til at aabenbare sig for Menne-

skene, med alle de Skatte af Kjærlighed, Barmhjærtighed, Naade og Frelse, som vare indeholdte i det, for at Enhver, som ønskede det, kunde øse deraf med begge Hænder. Han forsikrede hende om, at han fandt særlig Velbehag i at blive tilbudet under Sindbilledet af dette Hjærte, som han havde modtaget her i Tiden. Dets Afbildning skulde udstilles alle Vegne, for at røre Menneskenes følelsesløse Hjærter. Til dem, som ærede det, vilde han meddele de største Naadegaver i rigeste Fylde, og over de Hjem, hvor hint Billede indtog Ærespladsen, vilde han udgyde de rigeste Velsignelser. Denne Andagt var hans Kjærligheds sidste Anstrængelse, for at drage Menneskene til sig.

Den 8. Februar 1664 befandt hun sig atter i Kirken, hensunken i Bøn foran det allerhelligste Sakrament. Frelseren viste sig da for hende med sine fem| Saarmærker, som udsendte lysende Straaler; hans helligste Hjærte flammede i et Straalehav. Efter at have klaget over Menneskenes Lunkenhed og Utaknemlighed, sagde han til hende: „Pas nu paa og fuldbyrd mine Befalinger. Først maa du modtage den h. Kommunion saa ofte, som Lydigheden paa nogen Maade tillader det, selv om du derved ogsaa udsætter dig for Ydmygelser. Modtag hver første Fredag i Maanedens den h. Kommunion. Jeg vil fremdeles hver Uge, i Natten fra Torsdag til Fredag, forunde dig Andel i den Angst og Bedrøvelse, som jeg led i Oliehaven, og det paa en Maade, at du føler alle min Dødskampes bitre Smerter. Derfor maa du hin Nat henimod Midnatstimen forene dig med min Bøn i Oliehaven og med Ansigtet mod Jorden bønfalde min Barmhjærtighed for Synderne. Følg imidlertid ikke enhver Indskydelse; hør ikke letsindigt paa enhver Stemme! Djævelen søger at føre dig vild. Handl derfor aldrig uden dine Foresattes Samtykke, for at du kan undgaa hans Snarer. Imod Lydigheden formaar han intet.“

I Kristi Legemsfest-Oktaven, den 16. Juni 1675,

lod Frelseren sin Stemme lyde saaledes til hende: „Du kan ikke paa en bedre Maade vise mig din Kjærlighed, end ved at opfylde mit saa ofte udtalte Ønske.“ Med disse Ord viste han hende sit helligste Hjærte og vedblev: „Se her, det Hjærte, som har elsket Menneskene saa højt, at det ikke har forsømt Noget, for at opofre og udtømme sig i Kjærlighedsbeviser for deres Skyld. Og til Gjengjæld modtager jeg af Størstedelen af Menneskene kun Kulde, Ringeagt, Uærbødigheder og Vanhelligelser i mit Kjærligheds-Sakrament. Men hvad der mest smerter mig, det er, at der gives Hjærter, der ere indviede til mig, som tilføje mig Saadant. Derfor fordrer jeg af dig, at den første Fredag efter Kristi Legemsfest-Oktaven skal fejres som en Fest, der særlig er indviet til mit Hjærte. Paa denne Dag skulle de Troende nærme sig det hellige Bord og yde mig en Kjærligheds-Afbigt til Oprejsning for de Krænkelser, som ere blevne tilføjede mit Hjærte siden dets Nærværelse paa Altrene. Til Gjengjæld lover jeg dig, at mit Hjærte skal udvide sig og i rigeste Maal lade hine føle dets Kjærligheds søde Magt, som ære det og opmuntre Andre til at ære det.“

„Til hvem henvender du dig, o Herre?“ vovede Margaretha at svare: „Se, jeg er kun en elendig Skabning, en stakkels Synderinde, hvis Uværdighed vil skade dit Ønskes Opfyldelse. Du kjender dog mange ædlere Sjæle, til hvem du kan anbetro denne Opgave.“

Men Jesus svarede hende: „Véd du da ikke, at jeg betjener mig af Svagheden, for at gjøre Kraften til Skamme? Og at min Almagt plejer at aabenbare sig i de Smaa og Fattige i Aanden, for at de ikke skulle tilskrive deres egne Evner noget?“

Efter mange Prøvelser og Gjenvordigheder lykkedes det Margaretha at udbrede Andagten til Jesu guddommelige Hjærte; og fra et forborgent Sennopskorn opvoksede denne Andagt til et herligt Træ, som nu overskygger hele Kirkens Omraade og bærer de rigeste

Frugter. Den 20. Juli 1685 holdt Margaretha som Novicemesterinde den første offentlige Andagt til Jesu guddommelige Hjærte foran et lille Alter, som hun og Klosters Novicer havde smykket med et Billede af Frelserens Hjærte, omgivet af en Mængde Blomster. Det følgende Aar indviede alle Søstrene sig til dette helligste Hjærte. Det var en Glædens Dag for Margaretha. Om Aftenen bad hun med sine aandelige Døtre *Te Deum* og sagde: „Nu ere alle mine Ønsker gaaede i Opfyldelse. Det helligste Hjærte bliver erkjendt og begynder at udvide sit Herredømme i Hjærterne. Drager Omsorg for, at Jesus stedse forbliver i eders Hjærter som deres Konge og Brudgom.“ Den 7. Septbr. 1688 blev det første Kapel bygget og indviet til Jesu guddommelige Hjærtes Ære i Klosterhaven i Paray. Dette lille Gudshus var for Fremtiden Margarethas Yndlingsopholdssted.

Stor var hendes Glæde, naar hun hørte, at Jesus selv havde opvakt sig nye Tjenere og nye Venner i nidkjære Præster og Lægfolk. Da velsignede hun det helligste Hjærte, himmelsk Glæde opfyldte hende, og ofte udtalte hun det Ønske, at hun gjerne vilde vende tilbage til Intetheden, saafremt hun derved kunde opnaa, at hendes Herres Hjærte fik Herredømmet over Menneskehjærterne.

Af den h. Stol opnaaede Andagten sin første Stadfæstelse i Aaret 1693 ved Breve af Pave Innocens XII. En overordentlig hurtig Udbredelse vandt Broderskaberne til Jesu h. Hjærte siden 1720, da Byen Marseille, med sin Biskop i Spidsen, tog sin Tilflugt til Jesu h. Hjærte imod en ødelæggende Pest og fandt underfuld Bønhørelse. Trods al den Modstand og det Fjendskab, som kirkefjendtlige og hovmodige Sekter og en vantro og ugudelig Filosofi satte i Scene imod denne Andagt, udbredte Broderskaberne sig i forrige Aarhundrede over alle Europas Lande og til andre Verdensdele, og i Aaret 1726 var der i Rom allerede anmeldt ikke

mindre end 317 Broderskaber i de forskjelligste og fjærneste Egne af Jorden.

Hvem kan vel heri miskjende Guds Styrelse, som gjennemfører sine Planer til Menneskenes Frelse, ogsaa uden disses Medvirkning, ja til Trods for den mest haardnakkede Modstand? — Hvor mangen Saulus har Jesu Hjærte ikke gjort sagtmodig og ydmyg og forvandlet til en Paulus. — Maatte dets Lys og Ild dog stedse oplyse og opvarme den kristne Verden, og intet Menneskehjærte unddrage sig for dette Lys og tillukke sig for denne Ild!

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Malmö. I Søndags besøgte den højærv. apostoliske Vikar, Msgr. *A. Bitter*, paa en Visitatsrejse, som Hs. Højærværdighed foretager i denne Tid, ogsaa Malmö, hvor Hr. Vikaren forrettede Højmessetjenesten i den derværende smukke katholske Kirke og prædikede over Søndagens Epistel. Med uskrømtet Glæde tog Menigheden imod sin Overhyrde, som nu synes at være bleven fuldstændig restitueret efter hans langvarige og svære Sygdom. — Kirken i Malmö har faaet en stor Prydelse i to store malede Vinduer, forestillende Jesu h. Hjærte og den h. Gudsmoder. Vinduerne ere malede af den bekjendte Kunstner Dr. *Oidtman* i Linnich ved Aachen og udmærke sig baade ved den overordentlig værdige Maade, paa hvilken Kunstneren har opfattet sit Motiv, og ved deres rige Farvepragt. Det skjønne Gudshus vil næste Aar faa endnu to andre Glasmalerier, forestillende Nordens store Hellige, Sct. Birgitte, og den salige Albertus Magnus.

Den højærv. apostoliske Vikars Visitatsrejse vil

vare endnu i flere Uger, eftersom Hs Højærværdighed besøger de adspredte Katholiker, som bo rundt omkring i Landet, i Byerne, paa Herregaarde og i Fabriksegne. Men selv om den ogsaa bringer mangan Besværlighed med sig, saa er den ogsaa til stor Velsignelse, og Katholikerne faa et Bevis paa, at de ej blive glemte af deres Moder, Kirken, selv om de ogsaa bo langt borte fra et katholsk Gudshus. — I Slutningen af Maanedagen agter den højærv. apostoliske Vikar ogsaa at aflægge et Besøg i Kjøbenhavn.

Brasilien. Brasiliens 16 Ærkebiskopper have under 6. Aug. d. A. tilstillet Chefen for den provisoriske Regering, Marskalken Fonseca, en „Reklamation“, hvori de lige saa værdig som frimodig, gjøre Indsigelse mod de paatænkte Forurettelser af den katholske Kirke, dens Tjenere og Institutioner. Blandt andet udtale de sig om Ordenslivet saaledes: „Vi protestere, Hr. Marskalk, mod Forbudet, der vedkommer Klosterlivet i Brasilien. Da den Regering, som den 15. Nov. sidste Aar blev indsat, efter Foregivende vil garantere fuldkommen Frihed, er en Klausel af den Art, der endnu i sidste Stund blev indskudt i Grundloven, ubegribelig.

„Naar Samvittighedens og Guds Stemme siger en Kristen, at han formedelst personlige Forhold og af særlige Grunde, der vedkomme hans indre Sjæleliv, ikke kan opnaa sin Sjæls evige Frelse — vort jordiske Livs ophøjede Maal — uden at indvie sig til Gud ved Efterlevelse af de evangeliske Raad i et af hine ærværdige Ordenssamfund, som have deres Udspring i en Helgens Hjærte og ere godkjendte af Kirken: vilde det da ikke være at spænde en saadan medlidelsesværdig Sjæl paa Pinebænken og gjøre et Attentat paa dens Samvittighedsfrihed, om man med Magt vilde hindre dens Længsel efter Ordenslivet?

„Vil en ung Pige styrte sig i Skændselens Afgrund, aabner Republikens Politi hensynsfuldt Vejene for hende, lader det ske og siger: du er i din Ret og er

fri; du kan indrette din Levemaade efter eget Skjøn. Retter hun derimod sine Skridt til et helligt Tilflugtssted, for der at leve kysk midt imellem fromme Veninder, der i Fællesskab hellige sig Guds frygtens og Kjærlighedens Gjæringer og der ikke kjende anden egen Familie end de Ulykkelige store Familie, saa tilraaber Politiet hende: Stands! Det er ikke tilladt; Republikens Grundlov forbyder det!

„Er da det den Ret, den Retfærdighed, Frihed, Hensyntagen til Samvittigheden, som de religiøse Ordners Fjender, der ikke ønske andet end at umuliggjøre Udøvelsen af den kristelige Fuldkommenhed, gjøre sig til og brovte af! Det er en Lemlæstelse af Evangeliet! Frivillig Armod, livsvarig Kyskhed, fuldkommen Lydighed, som denne hellige Lovbog anbefaler de ædlere Sjæle, ere en tredobbelt kraftig Løftestang og Støtte for den sædelige Orden, idet Mennesket, hævet ved den i sig selv, færdes i en langt renere Region, fjærn fra Lidenskabernes Tummel. Men naar nu Undertrykkelsen af de religiøse Samfund slaar en Bom for Sjælenes frie Opsving til den kristelige Fuldkommenheds Top, bliver ogsaa i Almindelighed det sædelige Liv, der har en særegen Spore i hint Heltemod, nedtrykt til et lavere Stade. I Sandhed, Højagtelsen for Ordenslivet har til alle Tider vist sig at have særegen Kraft til i Almenheden at nære Troens og Fromhedens Aand og at forsyne Kirken med en hengiven Skare af Stridsmænd, som frie for et verdsligt Sindelag, hellige sig til Sjælenes Frelse baade i Missionerne og i anden apostolisk Livsgjærning“.

Neapel. Flere danske Blade have for nylig meddelt deres Læsere en neapolitansk Røverhistorie, hentet fra „Berliner Tageblatt“, om nogle ulykkelige „levende begravede“ Nonner, hvis Kloster ifølge en Denunciation var blevet undersøgt af Byens Politi-Myndighed, som havde forefundet Nonnernes Tilstand at være grupvækkende og ligefrem „dyrisk“. Hele Beretningen

grunder sig imidlertid paa en skammelig Løgn og er den rene Svindel. Det er kun en ny Voldsgjerning, som den italienske Regering har foretaget imod et værgeløst Nonnekloster, idet den, for at have en Grund til at ophæve og tilegne sig det, har ladet udsprede forskjellige Rygter om det. Alle 16 Nonner af Klarissernes Ordenssamfund maatte træde frem for Politipræfekten og bleve protekollarisk forhørte. Men til hans store Ærgrelse erklærede de Alle, at de vare lykkelige og tilbageviste bestemt hans Forslag om at vende tilbage til Verden. Blandt Nonnerne der betegnedes som „afmagrede Skeletter“, savnes naturligvis heller ikke de sædvanlige „skønne unge Piger, Ofre for deres Forældres Despoti“ eller „for en af Kjærlighed begaaet Forseelse“. Det passer til „Berl. Tagbl.“s Mening om Klostre og til dets Smagsretning. Fantaserer det endnu mere, kan det blive interessant. Forøvrigt danner hele Historien en ny og værdig Illustration til ovenstaaende Protest fra de brasilianske Biskopper og til det bekjendte Løsen: „Lyv bare frækt om den katolske Kirke og dens Institutioner; noget bliver altid hængende“!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Oktober. 21. Søndag e. Pintse. — 20 M. Johannes af Kent, Bekjender. — 21. Ti. Ursula og Lidelsesfæller, Jomfr. og Mart. — 22. O. Margareta Maria Alacoque. Jomfru. — 23. To. Votivofficium af det allerhelligste Sakramente. — 24. F. Rafael, Ærkeengel. — 25. L. Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 26. Oktober. 22. Søndag e. Pintse.

Unio. Møderne afholdes fremtidig hver **Tirsdag** Aften Kl. 8 i Restauratør Simons Lokale, Kongens Nytorv 21.

Bestyrelsen.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 27. Okt. fejrer Gildet sin 5-aarige Fødselsfest. Brødrene bedes erindre deres Fødselsdagsgave til Gildet. — Skulde Andre ville vise Gildet deres særegne Velvillie, ved ogsaa at indsende Gaver, modtages disse med Taknemlighed. De indkomne Gaver ville blive udstillede og anvendte navnlig til Fordel for Gildets Stiftelse.

C. Ertner, Formand.

Konfirmations-Undervisning. De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest anmeldte af Forældre eller Værger fra Onsdag den 22. Okt. hos Undertegnede.

Joh. Braun, Sognepræst.

Literatur. Hos Andr. Fr. Høst & Søn, Gothersgade 49, er udkommet: **P. P. Nr. 6. Ufejlbaheden.** (Pris 25 Øre).

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 43. Søndagen den 26. Oktober. 1890.

Indhold. De tyske Biskoppers Hyrdebrev. Den salige Margaretha Maria. Rosenkransbroderskabet. „De levende Begravne“. Pave Leo XIII's Rundskrivelse.

De tyske Biskoppers Hyrdebrev.

(Sluttet.)

Fredsommelighed og Endrægtighed.

Det andet Middel, som den h. Fader fremhæver, er *Fredsommelighed* og *Endrægtighed*. Om der ogsaa i en eller anden Henseende hersker forskjellige Meninger i de forskjellige Stænder, saa tør de dog aldrig føre til, at Lovene, Retfærdigheden og Kjærligheden krænkes, men man bør tværtimod bestræbe sig for, at enhver Uenighed fjærnes ved Hjælp af Sjælehyrdernes faderlige Autoritet og kjærlige Mægling.

Arbejdsgiveren og Arbejderen have fælles Interesser.

I Virkeligheden have vi kun alt for ofte i Løbet af de henrundne Aar erfaret, hvor megen Skade der tilføjes baade Arbejderne og Arbejdsgiverne ved de forskjellige Tvistigheder, som forstyrre Industriens og

Haandværkets regelmæssige Drift. Begge Partiers Interesser ere inderligt knyttede sammen, og der kan netop derfor kun værnes om dem ved gjensidig Forstaaelse. Men kun naar man paa begge Sider ledes af et velvilligt og offervilligt Sindelag ville Forsøg paa en saadan Forstaaelse kunne faa et lykkeligt Resultat.

Den h. Faders Formaning til Endrægtighed og Fredsommelighed er saa meget mere begrundet, jo lettere de modstridende Parti-Interesser, Nutidens Ophidselser og Vanskeligheder fremkalde Spænding og Tvist. Med Apostelens Ord tilraabe vi eder derfor Alle: „Lever, saa vidt det er muligt og saa vidt det afhænger af Eder, i Fred med alle Mennesker.“ (Rom. 12, 18). Fredsommelighed og et forsonligt Sindelag ere uundgaaelig nødvendige til en frugtbringende Behandling af det sociale Spørgsmaal. Det drejer sig jo dog om, paa den ene Side at vise Arbejderne al Kjærlighed og Om-sorg og al mulig Deltagelse overfor deres billige Fordringer; men paa den anden Side at bevare og befrie dem for hine falske Bestræbelser, som ville berøve dem den kristelige Tros højeste Gode og Sjælefreden og ufejlbarlig styrte dem i Fordærvelse.

Tilfredshed og Kjærlighed til Næsten.

For det Tredie formaner den h. Fader, for at Nutidens sociale Onder og Farer kunne blive overvundne, alle Hine, som ere underkastede svært Arbejde og ogsaa ofte svære Sorger og Bekymringer, til hengiven *Tilfredshed*, men de Velhavende og Rige til *retfærdig og barmhjærtig Kjærlighed*. Hin Taalmodighedens og Tilfredshedens Aand og denne den velgjørende Kjærligheds Aand er frem for alt en Frugt af den ægte Kristendom. Men begge maa gaa Haand i Haand med hinanden: Forgjæves forlange vi kristelig Taalmodighed af Arbejderne, naar vi mangle offervillig Kjærlighed til dem. Maatte derfor dog stedse flere og flere Rige og Velhavende efterligne det skjønne Eksempel, som hine

Arbejdsgivere give, idet de ved alle Slags Velgjørenheds-Anstalter drage Omsorg for Arbejdernes materielle og sædelige Velfærd! Den Velsignelse, som deres menneskekjærlige Bestræbelser udbrede iblandt deres Arbejdere, vil sikre dem disses taknemlige Tilfredshed, og drage Guds Velsignelse ned over dem selv, deres Familie og alle deres Foretagender.

Maatte Hine, hvem Gud, idet han skjænkede dem jordiske Goder, har tilskikket en bestemmende Indflydelse paa Forretnings- og Arbejderforholdene, aldrig misbruge deres Stilling til Skade for de Fattige og Svage. Maatte de stedse se deres helligste Pligt og deres højeste Interesse i at fremme deres Lykke og Velstand, som ved deres Hænders haarde Arbejde bidrage til at gjøre Arbejdsgivernes Foretagender frugtbare og indbringende.

Kristeligt Foreningsliv.

Endelig nævner den h. Fader som et overmaade virksomt Middel til at formilde og læge de sociale Onder: *det kristelige Foreningsliv*. Historien beviser, hvor vigtigt Foreningslivet er for den kristelige Tro og de kristelige Sæder. Allerede i de første Aarhundreder, under de ældste Kristenforfølgelser, har det religiøse og kirkelige Liv været virksomt i Skikkelse af Foreninger. Det er en almindelig bekjendt Sag, hvor velsignelsesrigt i den kristelig-germanske Tidsalder det religiøse og folkelige Liv blomstrede i smuk Pagt med hinanden i Skikkelse af Foreninger og Laug. Ogsaa det nuværende kristelige Foreningsliv har sin dybe Grund i vort Folks og i Kristendommens Aand. At fremme det og at beskytte det mod mulige Farer, er derfor en hellig Pligt, navnlig for Sjælesorgen, som paa mange Steder slet ikke kan undvære dette Hjælpemiddel. Velfortjent er den Ros, som vor h. Fader i denne Henseende kunde yde vor Gejstlighed og vort Folk; vi istemme deri med glad Anerkjendelse, besjælede tillige

af den faste Tillid til, at begge Parter, baade Gejstlighed og Folk, ville bevare denne Hæder, idet de oprettholde de allerede bestaaende og prøvede Foreninger, hvor det maatte være nødvendigt atter gjenoplive dem, og udbrede dem til saadanne Steder, hvor de endnu ikke findes og hvor der er Trang til dem. Dette maa være vor nærmeste Opgave.

Men ogsaa nye Foreninger ere nødvendige, navnlig paa saadanne Steder, hvor der findes en talrig Arbejderbefolkning, der af Tidens Strømninger baade i religiøs og sædelig Henseende er bragt i Fare, og paa ikke faa Steder ere saadanne Foreninger allerede opstaaede eller i Begreb med at stiftes. Men i Henseende til disse Foreninger maa man ikke overse, at Fornødenhederne, Forholdene og Folkekarakteren ere forskellige paa de forskellige Steder. En vis Frihed i Henseende til deres Skikkelse og Virksomhed er derfor nødvendig, hvorfor vi indskrænke os til, kun at hentyde til nogle almindelige Grundsætninger.

Foreningerne maa være kristelige og praktiske.

Skulle saadanne Foreninger trives, skulle de bevares for Afveje, skulle de blive frugtbare, saa maa de være ægte *kristelige* og *praktiske*. De maa frem for alt være *ægte kristelige*. De kunne og skulle visselig ikke alle Vegne, som de gamle Broderskaber og Sodaliteter, der ogsaa i borgerlig og social Henseende ikke kunne skattes højt nok, udelukkende og fortrinsvis beskæftige sig med det religiøse Livs Pleje eller med særlige kirkelige Andagtsøvelser. Men de maa alle have Religionen, en oprigtig og levende Kristendom til Grundlag, og den religiøse Morallov til Rettesnor. Hvor dette mangler, vil enhver Forening ikke blot være ufrugtbar og falde sammen, men ogsaa let udarte og gjøre ondt værre. Det er derfor bedre, at begynde med nogle faa i Sandhed religiøse Medlemmer og lidt efter lidt at vokse, end for et ydre Opsvings Skyld at

lægge Spiren til Ødelæggelse i Foreningen ved paa en eller anden Maade at give efter for Verdensaanden. Under alle Omstændigheder bør man derfor bestræbe sig for, at Medlemmerne i enhver Forening opfylde deres religiøse Pligter, ligesom ogsaa Højtideligholdelsen af en eller anden kirkelig Fest, saa vel som bestemte Foreningsbønner bør anbefales.

Fremdeles bør der holdes korte og indholdsrige Foredrag; et ægte kristeligt Livs Lykke, de nødvendige Standsdyder, vor guddommelige Frelzers Aand og Forbillede bør stedse være Hovedgjenstanden for dem. Tid efter anden at afholde Forberedelser til Modtagelsen af de hellige Sakramenter vil være det virksomste Middel til Aandens og Iverens Fornyelse. Ved en saadan Pleje, det ere vi forvissede om, vil Kristendommens Kraft og vort Folks religiøse Aand overvinde Tidens Onder.

Ligesaa væsentligt er det, at Foreningerne ere *praktiske*, idet de forfølge bestemte Formaal og byde deres Medlemmer sande standsmæssige Fordele for Livet. Derved have Svende- og Lærlingeforeningerne med faa Midler ydet store Ting og bevaret en ufor-gængelig Livskraft. Det samme gjælder ikke mindre om mange mandlige og kvindelige Arbejderforeninger, der ere opstaaede senere. Allerede den Omstændighed er en stor Velgjerning, at de byde Medlemmerne, navnlig Ungdommen, et behageligt Opholdssted, der beskytter dem mod Gade- og Værtshuslivet og yder dem en passende Underholdning i deres Fritid. Men endnu mere end ved saadanne Behageligheder ville Medlemmerne føle sig tiltrukne og fastholdte, naar Erfaringen overtyder dem om, at de i Foreningen lære noget virkelig nyttigt og at den baner Vejen for dem til deres Livs Lykke. I dette Øjemed vil det ogsaa være saare vigtigt, at Medlemmerne vænnes til Offervillighed i Henseende til deres Forenings Opgaver: hvad man selv bringer Ofre for, det skatter man, det holder man fast ved med Troskab.

Vi tør heller ikke undlade at omtale de store Farer, som vore Dages ved utallige Fester forøgede Nydelsessyge bereder Samfundet. Vore Foreninger skulle ikke fremme dette Onde, men meget mere søge at læge det paa en hensigtsmæssig Maade.

At det kristelige Foreningsliv kun kan trives, naar Sjælesørgerne skjænke det den rette Kjærlighed, deri stemme Alle overens. Men det er hverken muligt eller ønskeligt, at de Gejstlige alene bære Byrden. Det bør navnlig paahvile udvalgte og dygtige Foreningsbestyrelser af Lægfolk at drage Omsorg for og at fremme Forenings-Anliggenderne, og de ville blive hjulpsne og understøttede af alle Foreningsmedlemmer, navnlig af Lærerstanden. Den gejstlige skal saa vidt mulig snarere være den trofaste og offervillige Ven og Raadgiver, end den umiddelbare Forvalter af de enkelte Foreningsanliggender. Den sande Hyrdekjærlighed, som skal opfylde Gudsønnens Tjener, vil ogsaa lede ham heri, vise ham den rette Vej og give ham den nødvendige Anseelse.

Ærværdige Medbrødre, elskede Diocesanere! Laaner Øre til de Formaninger, som Kirkens øverste Lærer giver eder, og som eders Overhyrder i hans Navn og ifølge hans Opfordring lægge Eder paa Hjærte. Forsømmer ikke vor Tids store Opgaver, men skjænker dem Eders virksomme og i Taalmodighed udholdende Kjærlighed.

Værer stedse taknemlige overfor Gud for den fremragende Stilling, som I indtage i Samfundet, I, hvem Gud har velsignet med Jordens Goder, og i hvis Tjeneste ofte Hundrede og Tusinde af Eders Medmennesker staa, og mindes tillige stedse den kristelige Retfærdigheds, Kjærligheds og Barmhjærtigheds Pligter, som Eders Stilling paalægger Eder. Miskjender ikke Tidens Tegn og undrager Eder ikke for de alvorlige og paatrængende Krav, som Nutiden stiller til Eder paa det sociale Omraade.

Opfyldelse af Standspligterne.

Men I, Mænd af Arbejder- og Haandværkerstanden, Medlemmer af hin Stand, som Kristus Guds Søn paa en særegen Maade har valgt og helliget, elsker Eders Stand og opfylder trofast Eders Standspligter. Lader Eder ikke forføre af hykkelske Løfter, som aldrig kunne opfyldes. Lader Eder ikke bedaare af falske Lærdomme og følger ikke Lidenskabernes Indskydelser. Stoler meget mere paa dem, som i Sandhed arbejde paa Eders virkelige Vel. Haver Agtelse for Øvrigheden den gejstlige og den verdslige. Viser Imødekommenhed overfor alle Anordninger, som træffes til Eders Værn og Vel. Taber navnlig aldrig af Sigte, at Eders og Eders Families Velfærd altid maa plejes og sikres ved Arbejdsomhed og Sparsommelighed, ved Ædruelighed og sædelig Renhed, saa vel som ved at afholde sig fra hin skjæbnessvangre Forlystelsessyge, som ødelægger Ungdommen, undergraver Familien og ikke tillader at en varig Velstand vinder Fremgang. Ihukommer stedse, at vi heneden ikke kunne finde vor Himmel og vor Lyksalighed, at vi meget mere ere bestemte for Evigheden, og at Lønnen for alle vore Møjsommeligheder og Kampe er henlagt for os i det Hinsides. Lader os ofte lægge os vor guddommelige Mesters Formaninger paa Hjærte, naar han siger: „Søger frem for alt Guds Rige og hans Retfærdighed, og alt det øvrige skal blive Eder givet“ (Matth. 6, 33).

Idet vi af inderste Hjærte nedbede Guds Velsignelse over Eder Alle, slutte vi med den h. Pauli Ord: „Forøvrigt Brødre, glæder Eder! værer fuldkomne; formaner hverandre; værer ligesindede; værer fredsomme, og Fredens og Kjærlighedens Gud vil være med Eder“ (2 Kor. 13 11).

Fulda, d. 23. August 1890.

Filippus, Ærkebiskop af Køln. *Johannes Kristian*, Ærkebiskop af Freiburg. *Georg*, Fyrstbiskop af Bres-

lau. *Wilhelm*, Biskop af Hildesheim. *M. Felix*, Biskop af Trier. *Frants Kasper*, Biskop af Paderborn. *Bernard*, Biskop af Osnabrück. *Andreas*, Biskop af Ermland. *Paulus Leopold*, Biskop af Mainz. *Karl*, Biskop af Limburg. *Leo*, Biskop af Kulm. *Josef*, Biskop af Fulda. *Johannes*, Titularbiskop af Filadelfia. *Hermann* Biskop af Münster. *Eduard*, Titularbiskop af Aureliopolis, Viebiskop og Kapitulær-Vikar af Posen. *Karl Kraus*, Kapitulær-Vikar og Administrator af Ærkedio-ceset Gnesen.

Den salige **M**argaretha **M**aria.

† 17. Oktober 1690.

(Sluttet.)

Margarethas salige Død.

Da den nyvalgte Priorinde i Klosteret i Paray le Monial i Aaret 1684 gjorde Margaretha, til hvem man hidtil kun havde anbetret ganske almindelige Hverv, til Novicemesterinde, forundrede uden Tvivl mange af hendes Medsøstre sig over dette Valg; men da den samme Priorinde i Aaret 1687 endog gjorde hende til sin Assistentinde, glædede hele Klostret sig og saa i Overdragelsen af denne Værdighed kun en skyldig Oprejsning overfor den ydmyge Søster for alle de Prøvelser, hun havde maattet gennemgaa. Ja, da man efter tre Aars Forløb atter skulde vælge en Forstanderinde, var Margaretha blandt de tre Søstre, som bleve foreslaede ved Valget. Men hun besvor Herren, at han dog vilde fritage hende for dette Hverv, og han henledede ogsaa virkelig Valget paa en Anden. Men

Assistentinde vedblev hun at være, indtil Døden nogle Maaneder senere befriede hende for dette Kors.

Hendes Kræfter vare i den senere Tid blevne saare ringe, og hun selv forudsagde med lige saa stor Ro som Bestemthed: „Jeg dør i Løbet af dette Aar; thi — jeg føler ingen Smerte mere.“ Uden Smerter kunde det korsfæstede Gudsmenneskes fromme Brud ikke leve. Fritagelse for Kors og Lidelser var for hende et Tegn paa, at hendes Opløsning nærmede sig. Hun længtes efter den.

I Juli 1690 holdt hun i 40 Dage Retraite, for at forberede sig til en salig Død. Denne lange Retraite var den sidste; thi da hun i Oktober, skjønt hun følte sig meget svag, vilde begynde de sædvanlige aarlige Eksercitier eller aandelige Øvelser, blev hun Dagen før deres Begyndelse greben af en let Feber, som hun, trods Lægens tillidsfulde Udsagn, straks betegnede som Aarsagen til hendes nær forestaaende Død. Fra den Stund af var hun fuldstændig ligegyldig overfor alle udvortes Ting; hun tog imod Mad og Medicin, alt eftersom man rakte hende det, hvad enten det var godt eller daarligt, koldt eller varmt; Alt, sagde hun, hvad man gav hende, var endnu alt for godt for hende. Kun paa Et tænkte hun, kun om En talte hun: om Gud og om hendes snarlige Forening med ham. Bønligt bad hun om at maatte modtage Dødssakramenterne; men overfor Lægens Erklæring, at der ingen Fare var forhaanden, vilde man endnu tøve med at meddele hende dem. Kun det opnaaede hun, at man rakte hende den h. Kommunion, som hun modtog med glødende Andagt som Vandringsbrød. Efter at have modtaget den, sagde hun til Sygeplejersken: „Det var sidste Gang.“ — Den følgende Dag var hendes Dødsdag.

Endnu en sidste haard, men kort Anfægtelse maatte hun udholde. Tanken om den nær forestaaende Død berøvede hende en Tid lang hendes Ro og Fred, og opfyldte hende med en saadan Ængstelse og Frygt, at hun

begyndte at skjælve og bæve. Hun trykkede Krucifikset til sin Mund og sit Bryst og raabte under Sukke og Taarer: „Barmhjærtighed, min Gud, Barmhjærtighed!“ og tilkæmpede sig lidt efter lidt sin tidligere Fatning og Ro.

Endnu om Morgenen paa hendes Dødsdag vilde Lægen ikke høre Tale om nogen Fare. Men hun svarede ham venligt: „De vil faa at se; det er bedre, at Lægen skuffer sig, end at jeg skuffer mig,“ og til Priorinden, som havde ladet Margarethas Slægtninge underrette om hendes Sygdom, erklærede hun bestemt, at hun ikke mere vilde faa dem at se. Hun led store Smerter; thi man kunde se det paa hende, hvilken Vold hun maatte øve mod sig selv, for at skjule dem for de Omkringstaaende og for at bevare sin Ro. „Jeg brænder, jeg brænder,“ raabte hun en Gang i stor Aandenød, „ak, var det dog den guddommelige Kjærligheds Ild! Hvilken Trøst! Men jeg har aldrig forstaaet ret at elske Gud.“ Derefter bad hun de omkringstaaende Søstre om deres Forbøn, og anmodede Forstanderinden om at lade Litaniet til Jesu Hjærte og til den h. Gudsmoder bede under hendes Dødskamp, og at anraabe navnlig den h. Skytsengel, den h. Josef og den h. Frants af Sales om deres Forbøn for hende.

Henimod Kl. 5 om Aftenen blev hun pludselig saa svag, at det syntes, som om hendes Endeligt var kommet, og Forstanderinden sendte hastigt Bud efter Lægen. Men da den Døende var bleven nogenlunde bedre ved hans Ankomst, holdt han fast ved sin tidligere Mening, og derfor begave de forsamlede Søstre sig til deres forskellige klosterlige Beskjæftigelser. Kun en Søster blev tilbage hos hende, og med denne underholdt hun sig om hendes Yndlingsthema: Guds Kjærlighed til Menneskene. Da Søsteren paa Margarethas Spørgsmaal om, hvad hun vel tænkte om hendes Tilstand, svarede, at hun troede, at det ikke vilde vare længe, udraabte Margaretha begejstret: „Ak, min Gud, hvor-

naar henter du mig fra dette Udlændighedens Land! Jeg glæder mig over, at der er bleven mig sagt, vi ville drage ind i Guds Hus! Ja, jeg haaber, at jeg formedelst Jesu Kristi Hjertes Kjærlighed vil drage ind i Herrens Hus, og det ret snart!“

Kort efter henfaldt hun i Trækninger, som bebudede hendes Endeligt. Søstrene forsamlede sig atter omkring hendes Leje, og hørte, med Taarer i Øjnene, hendes sidste Ord, som hun under Opbydelsen af alle sine Kræfter rettede til dem og som lignede Kjærlighedens Flamme, der fortærede den sidste Rest af hendes Kræfter. Med fuldkommen Aandsklarhed mindede hun derefter Forstanderinden om, at det var paa høje Tid at meddele hende den sidste Salvelses Sakrament. Og det var i Virkeligheden paa høje Tid; thi medens den Gejstlige, som var bleven hentet, foretog den fjerde Salvelse, hensov hun under Anraabelsen af *Jesu* og *Marias* hellige Navne. De to Søstre, i hvis Arme hun udaandede, vare ikke Sygeplejersker; ikke desto mindre havde hun allerede længe i Forvejen med Bestemthed forudsagt, at de netop vilde yde hende denne sidste Kjærlighedstjeneste. — Margaretha Maria Alacoque døde den 17. Oktober 1690, om Aftenen mellem Kl. 7 og 8, i en Alder af lidt over 43 Aar.

Den Saliges Død bragte stort Røre i Byen, og fra alle Kanter lød det: „Den Hellige er død!“ Hendes jordiske Levninger bleve bisatte paa en særegen Plads i Klostrets Gravhvelving. Efter mange og lange Undersøgelser og Prøvelser, som allerede begyndte i Aaret 1715, erklærede Kirkens Overhoved hende den 30. Marts 1824 for „ærværdig“, og den 18. September 1864 udtalte Pave Pius IX. „Salighedserklæringen“. Den højtidelige kirkelige „Helgenerklæring“ eller Kanonisation er endnu ikke bleven udtalt.

Siden 1873 ere de store Valfarter begyndte, som aarlig føre Skarer af Kristne fra alle Verdens Egne til Jesu Hjertes Helligdom i Paray-le-Monial og til

hans salige Discipels Reliquier; det ved vel hele den katholske Verden; men hvad den ikke kan vide, og hvad der vil vedblive at være Jesu guddommelige Hjertes Hemmelighed, det er de utallige Naadegaver, som her er blevne begjærede og meddelte. Hvor mange vildfarende Sjæle ere ikke blevne frelste, hvor mange saarede Hjærter ere ikke blevne trøstede ved Andagten til Jesu guddommelige Hjærte og ved den salige Margarethas Marias Forbøn! I Sandhed, ved hendes Forbøn er der tilflydt hele den katholske Verden uendeligt rige Naadeskatte fra Jesu guddommelige Hjærte. Gjærne mindes vi her Frelserens Ord til hende: „Jeg vil herske til Trods for mine Fjender og fuldende det Værk, til hvis Gjennemførelse jeg har udvalgt dig, hvor meget man end modsætter sig det.“

Hvor mange have ikke lykkeligen erfaret Sandheden af de Forjættelser, som Herren gav den salige Margaretha Maria Alacoque med Hensyn til Alle, som ære og dyrke hans tilbedelsesværdige Hjærte! — Nej, i Sandhed, det var ikke noget tomt Ord, da han sagde til hende: „Jeg er den evige Sandhed og holder trofast det, som jeg har lovet; Naadebevisningerne, som jeg har vist dig, kunne bestaa overfor enhver Undersøgelse og Prøvelse.“ — Og hvor mange have ikke ogsaa maattet sande de Ord, som den salige Margaretha en Gang udtalte: „Hvor sød er ikke Døden for en Sjæl, som stedse har elsket *hans* Hjærte, der en Gang skal være vor Dommer!“

Rosenkransbroderskabet.

(Fortsat fra Nr. 40.)

I Anledning af den forestaaende Oprettelse af *Rosenkransbroderskabet* her i Hovedstaden meddele vi i

Dag vore Læsere nogle vejledende Oplysninger om Betingelserne for at kunne være Medlemmer af Broderskabet og om de rige Afladsskatte, som ere knyttede til dette Broderskab.

Enhver Mand eller Kvinde, som fører en kristelig Livsvandel, kan optages i Rosenkransbroderskabet, selv om de høre til et Sogn eller en Missionsstation, hvor Broderskabet ikke er oprettet. Indmeldelse i Broderskabet er uundgaaelig nødvendig, saafremt man ønsker at delagtiggjøre sig i *alle* de Afladsskatte, som ere knyttede i Aarhundreders Løb til Rosenkransbønnen. For at være Medlem af Rosenkransbroderskabet maa man være optaget af en Gejstlig, som har Fuldmagt dertil og som *indfører Ens Navn i Broderskabets Protokol*, naar dette er kanonisk oprettet. Man maa dernæst benytte *en Rosenkrans, som er indviet specielt* af en Gejstlig, som er i Besiddelse af den nødvendige Fuldmagt til at meddele denne Indvielse. Den sædvanlige Rosenkrans, som man til Stadighed benytter, kan modtage denne specielle Indvielse. Rosenkransbroderskabets Medlemmer have strængt taget kun en eneste Forpligtelse, nemlig: *at bede hele Rosenkransen hver Uge*. Man kan inndele den som man selv vil i tre saak. Rosenkransen (den glædefulde, smertefulde og herlighedsfulde) eller i femten Dekader eller Led, som kunne bedes i Ugens Løb (f. Eks. 2 Led paa Hverdagene og 3 Led om Søndagen). Rosenkransen kan bedes gaaende; og man kan ogsaa paa en frugtbringende Maade bede den, medens man bivaaner den h. Messe. Leo XIII har jo netop anordnet, at den i Oktober Maaned skal bedes under den h. Messe.

Denne Forpligtelse, at bede tre Rosenkransen i Ugens Løb forpligter ikke under Synd, end ikke tilgivelig; naar man undlader at bede denne Bøn berøver man sig kun de Naadeskatte, som ere knyttede til Recitationen af denne Bøn. Undlader man en Gang imellem Rosenkransen i Ugens Løb, vedbliver man dog stadig at være Medlem af Broderskabet, og kan som Medlem

gjøre sig delagtig i de øvrige Afladsskatte, som ere knyttede f. Eks. til Overværelsen af Maanedsprocessionerne, til den h. Kommunion paa den første Søndag i hver Maaned, o. s. v. saafremt man ellers opfylder de sædvanlige Betingelser, som fordres til Opnaaelsen af Afladen. Recitationen af Rosenkransen bør være ledsaget af en kort Betragtning over de Hemmeligheder, som de forskjellige Led indeholde; dette er en Betingelse, som udfordres til Opnaaelsen af Afladen. En saare grundig og dyb Betragtning er ikke nødvendig; man opfylder paa en værdig Maade denne Betingelse, naar man beder hver Dekade andægtigt og opmærksomt og, som det er Skik her, indfletter i „Ave Maria“ med faa Ord vedkommende Hemmelighed.

Anbefalede Øvelser. Medlemmerne anbefales det, at de modtage de hh. Sakramenter regelmæssigt, navnlig paa Herrens og den h. Gudsmoders Festdage og paa den første Søndag i Maaned; eftersom der til disse Kommunioner er knyttet rige Naadeskatte. Det anbefales ogsaa, at de overvære regelmæssigt de forskjellige Andagtsøvelser, som holdes i den Kirke, hvori Broderskabet er oprettet, navnlig at de overvære, saa vidt deres huslige Forhold tillade det, den maanedlige Andagt og Procession paa den første Søndag i hver Maaned.

Meget rosværdigt og gavnligt vilde det ogsaa være, om Medlemmerne bestræbte sig for at indføre den fælles Rosenkransbøn i deres Hjem, ifølge den h. Faders Ønske. Ved at bede to Led paa Hverdagene og tre om Søndagen, vilde de opfylde dette den h. Faders Ønske. Tillader Tiden det imidlertid for Medlemmerne, ville de naturligvis ikke lade sig nøje med blot at bede de ovennævnte tre Rosenkranse i Ugens Løb, men i deres Kjærlighed til Gud og hans h. Moder ogsaa søge at gjøre Rosenkransen til deres daglige Bøn. Den, der har Tid til at bede en hel Rosenkrans daglig, han gjøre det; den, der kun ser sig i Stand til

at bede to Led daglig, han gjøre dette med Andagt og Troskab.

Efter at have forudskikket disse almindelige Bemærkninger om Rosenkransbroderskabet, opmuntre vi Alle til at lade sig optage i dette Broderskab og til at opfylde dets Forskrifter. Den ærværdige *Alanus*, Gjenopretteren af Rosenkransen i det 15. Aarhundrede, har skrevet, at den h. Gudsmoder erklærede overfor den h. Dominikus, at Rosenkransandagten var hendes guddommelige Søn og hende selv til særligt Velbehag, og derfor turde Dyrkerne af denne Andagt have fortrøstningsfuldt Haab om, at modtage enhver Naade ved dens Hjælp og særegen Hjælp og Bistand baade i Livet og i Døden.

En anden *særegen Gunst* glæde Rosenkransbroderskabets Medlemmer sig ved, naar de saa vidt muligt hver Uge bede alle Rosenkransens 15 Hemmeligheder. De have nemlig Andel i Livet og efter Døden i alle de fortjenstfulde gode Gjæringer, hh. Messeofre, Selvfornægtelser, Bønner, Prædikener, Studier, Nattevagter, Fasteøvelser, o. s. v. som til enhver Tid udøves af alle Medlemmerne af Dominikanerordenens tre Afdelinger i hele Verden.

En fuldkommen Aftad kunne Medlemmerne af Rosenkransbroderskabet vinde paa deres Indmeldelsesdag, saafremt de modtage Skriftemaalets og Altrets hh. Sakramenter. Den h. Kommunion kan i dette Øjemed modtages i hvilken som helst Kirke eller Kapel.

„De levende Begravne.”

Klosterstormen i Neapel vedbliver at spøge, som det synes med Velbehag i forskjellige danske Blade, der høste deres Visdom fra det bekjendte „Berl. Tagebt.“

Vi meddelte allerede i forrige Nummer at hele den skændige Beskrivelse af Søstrenes Tilstand beroede paa en skammelig Løgn og kun er sat i Scene, for at give Regeringen et Vaaben i Hænde til at bemægtige sig Klostret til Kasernebrug. Klostret blev stiftet i 1618 af den ærværdige Ursula Benincosa og dets Regel godkjendt af Pave Gregor XIV. Søstrene levede under stræng Klausur og modtog kun én Gang om Aaret Besøg af deres Familie. Indenfor Klausuren turde kun Lægen og den øverste gejstlige Foresatte træde, hvad der jo er Skik i alle Nonneklostre med Klausur. Et strængt Liv førtes der indenfor disse Klostermure, men det gjorde ingenlunde Søstrene til vilde Dyr. De Revolutionære alene have gjort Søstrene vilde, idet de brød ind i Klostret, overskred Klausuren uden den gejstlige Øvrigheds Tilladelse og derved paadroge sig den kirkelige Exkommunikation. Den ærkebiskoppelige Kloster-Kommissær bad Revolutionsheltene respektere Klausuren og afvente indtil han havde indhentet Kardinal-Ærkebiskoppens Tilladelse; men Portene bleve sprængte. Søstrene satte sig til Modværge, og da man med Vold trængte ind i Klostret, tilslørede de sig. Slørene bleve med Magt revne af dem, og det befaledes Søstrene at træde ud af Klostret. Søstrene ydede stadig Modstand og ville nu blive drevne ud med Magt. I ca. 300 Aar har Klostret bestaaet, og skjønt man i de senere Aar havde berøvet Klostret alt dets Gods havde man dog ladet Søstrene i Fred.

Kardinal-Ærkebiskop *Sanfelice* af Neapel har i Anledning af dette nye, plumpe Angreb paa Kirken, rettet følgende Skrivelse til Bypræfekten i Neapel: „Til stor Bedrøvelse og Smerte for min Sjæl har jeg erfaret, hvorledes De og andre Embedsmænd have foretaget sakrilegiske og voldsomme Handlinger imod to Klostre som Neapel i Aarhundreders Løb har set hen til med Kjærlighed og Ærefrygt; thi i samme opholder der sig Damer af adelig Familier, som, ukjendte af Verden, af

Kjærlighed til Gud og i Bønnens og Selvfornægtelsens Aand have vist det Heltemod, at give frivilligt Afkald paa Verden og Livets Behageligheder. Uden at tage mindste Hensyn, har man ikke undset sig for, at indjage fromme Jomfruer en pludselig Skræk, idet man krænkede deres Husfred og, hvad der er værre, traadte deres personlige Frihed med Fødder, idet man med Vold tvang dem til at løfte deres Slør. Derved har man offentlig vist Ringeagt mod Kirkens Autoritet, mod den kanoniske Ret og mod mig, som skal styre den neapolitanske Kirkeprovinds. Overfor en saa alvorlig Begivenhed, som dybt saarer denne katholske Stads katholske Bevidsthed, vilde Taushed være fordømmelig, og jeg vilde ved at tie, ikke blot forraade mit hellige Embede, men ogsaa miste alle *deres* Tillid, som ere berettigede til, i deres Ærkebiskop at se deres Fader og Hyrde og den trofaste Vogter af Kirkens Love. Jeg protesterer derfor med min Sjæls hele Kraft overfor Gud og Mennesker imod den sakrilegiske Voldshandling, hvorom det her drejer sig. Naar de jordiske Myndigheder ikke skaffe Oprejsning for Retten, som her er traadt under Fødder, saa appellerer jeg med urokkelig Tillid til den almægtige Gud, fra hvem al Magt og Myndighed udgaar, og hos hvem de Forladte, Svage og Undertrykkede stedse have fundet Hjælp og Beskyttelse.“

Pave Leo XIII's Rundskrivelse til Italiens Biskopper, Gejstlighed og Folk.

Ærværdige Brødre og elskede Sønner, Hilsen og den apostoliske Velsignelse.

Fra den apostoliske Stols Højsæde, hvorhen Guds Forsyn har stillet Os, for at Vi skulde vaage over alle

Nationernes Vel, kaste Vi ofte Blikket paa Italien, det Land, i hvis Skjød Gud Herren, formedelst sin Kjærligheds særegne Styrelse, har oprejst sin Statholders Sæde. Dette Land er imidlertid nu til Dags bleven en Kilde for Os til megen og følelig Bitterhed. Hvad der bedrøver Os, er ikke de personlige Krænkelser, ikke de Indskrænkninger og Ofre, som den nuværende Tilstand paalægger Os, heller ikke den Vanære og Haan, som en tøjlesløs Presse Dag for Dag ustraffet og med al mulig Frihed tør slynge imod Os. Drejede det sig blot om vor Person, og maatte Vi ikke tillige se paa den Ødelæggelse, som det i sin Tro truede Italien gaar i Møde, saa vilde Vi stiltiende bære disse Krænkelser. Vi gjentage i denne Henseende en af Vore største Forgængeres Ord: „Med Glæde vilde jeg tie om den Ringagt og Spot, som rammer mig, saafremt mit Lands Lidelser under fremmed Herredømme ikke bleve Time for Time større.“ *) Men det drejer sig, bortset fra den apostoliske Stols Uafhængighed og Værdighed, om Religionens Bestaaen, om Sjælenes Frelse i en hel Nation, og det i en Nation, som fra den første Begyndelse af har optaget i sit Hjærte den katholske Tro og stedse bevaret den med hellig Nidkjærhed. Forsikringen, som Vi udtale, synes utrolig, men den er Sandhed: Man er naaet saa vidt, at man maa frygte for Troens Undergang i dette vort Italien. Gjentagne Gange have Vi raabt og formanet, at man burde give Agt paa den truende Fare; men Vi tro derfor dog ingenlunde at have gjort nok. Overfor de fortsatte, skaanselløse Angreb føle Vi os forpligtede til, paa ny at tale til Eder, ærværdige Brødre, til Eders Gejstlighed og til hele det italienske Folk. Da Fjenden ikke under Os Ro, tør der heller ikke fra Vor og fra Eders Side være Tale om Taushed og Uvirksomhed; Vi ere jo dog ifølge Guds Villie kaldede til at være Vogtere

---

*) Gregor den Store i en Skrivelse til Kejser Mauricius.

og Forsvarere for de Os anbettede Troendes Religion, og Hyrder og Vogtere for Kristi Hjord, for hvis Skyld Vi skulle være beredte til at ofre Alt, ogsaa Livet.

Vi ville her ikke bringe nye Ting paa Bane, Kjendsgjerningerne, som ere skete, forandre sig ikke, og allerede tilforn have Vi ved given Lejlighed omtalt dem. Denne Gang er det Vor Hensigt at sammenfatte hine Kjendsgjerninger og at fremstille dem samlede, for deraf at uddrage Følgerne til Vor fælles Belæring. Det er ubestridelige Kjendsgjerninger, som have tildraget sig overfor hele Offentligheden, og de ere ikke hver for sig enestaaende, men de hænge i den Grad sammen, at deres Rækkefølge med Sikkerhed lader En erkjende Systemet, hvis Virkeliggjørelse og Gjennemførelse de ere. Systemet er ikke nyt, men ny er den Forvovenhed, den Forbitrelse, det Hastværk, hvormed det virkeliggjøres i vore Dage. Hvad der for Tiden gennemføres i Italien, er de hemmelige Selskabers Plan, navnlig for saa vidt den sigter til Kirken og den katholske Religion, en Plan, som notorisk har Kirkens og Religionens Tilintetgjørelse for Øje. Det er ikke nødvendigt, nu at underkaste de saakaldte frimureriske hemmelige Selskaber og deres Formaal en Prøvelse; Dommen er fældet over dem; deres Hensigter, Midler, Lærdomme og Fremgangsmaader kjender man med Bestemthed og kunne ikke være en Gjenstand for Forhandling. De ere opfyldte af et uforsonligt dødeligt Had mod Jesus Kristus og hans guddommelige Indstiftelse, ganske i *hans* Aand, som fra Begyndelsen af har været Guds Modstander, og som hvis venligtsindede Hjælpere de optræde. De gjøre, hvad de formaa, for at omstyrte Kirken eller lægge den i Lænker. Og livligere end andetsteds er denne Krig imod Kirken for Øjeblikket antændt i Italien, hvor den katholske Religion har siaanet dybere Rødder, og navnlig i Rom, hvor den katholske Enheds Midtpunkt, Overhyrdens og den almindelige Lærers Sæde findes.

Det er Umagen værd at gaa tilbage til denne Krigs første Stadier.

Man begyndte med Omstyrningen af Pavedømmets verdslige Magt. Den hemmelige, under Politikens Klædebon skjulte Hensigt, som senere ogsaa blev offentlig indrømmet, gik den Gang ud paa at ødelægge Pavernes aandelige Magt eller i det mindste at bringe den ind under en forsmædelig Uafhængighed. Og, som for at der ikke skulde være Tvivl tilbage i Henseende til Hensigterne, paafulgte kort efter de gejstlige Ordners Undertrykkelse, en Forholdsregel, som i en betydelig Grad har udtyndet Rækkerne af de evangeliske Arbejdere, hvis Bestemmelse det er at yde aandelig Medhjælp i Sjælesorgen og at udbrede Troen i Hedenningeverdenen. Senere kom Forpligtelsen for alle de Gejstlige at forrette Militærtjeneste, og alle de forskellige Hindringer, som vanskeliggjorde Opnaaelsen af ny Tilvækst til Verdensgejstligheden og dens passende Opdragelse. Man gik videre og udstrakte Haanden efter Kirkens Gods og Formue, som man til Dels simpelt hen inddrog, til Dels paabyrdede med uhørte Skatter. Det skete i den Hensigt at gjøre Gejstligheden og Kirken hjælpeløs, at berøve Kirken de Midler, som den nu engang nødvendigvis maa have til sin jordiske Tilværelse og til at opfylde sin guddommelige Missions Opgaver og Foretagender. De hemmelige Selskabers egne Medlemmer have selv erklæret: „For at undertrykke den klerikale Indflydelse og de kirkelige Samfund, maa man anvende et eneste Middel, som giver Løfte om et gunstigt Resultat: Man berøve dem alle deres Hjælpemidler og hensætte dem i den fuldstændigste Fattigdom.“ Paa den anden Side gaar i og for sig Statens hele Virksomhed ud paa at berøve Nationen dens religiøse og kristelige Karakter. Fra Lovgivningen og fra Embedskredsene er systematisk alt det banlyst, som paa nogen som helst Maade har Skin af Religion, saa fremt man ikke foretrækker direkte Fjendskabs-

Ytringer imod Religionen. De offentlige Tilkjendegivelser af Troen og den religiøse Fromhed ere enten forbudte eller forhindres paa hundrede Maader under forfængelige Paaskud. Familien har mistet sit Grundlag og sit religiøse Baand ved Indførelsen af et saakaldet borgerligt Ægteskab og ved Organiseringen af en Skole, som skal være fuldstændig „laical“, lige fra Elementarundervisningen og indtil Universiteterne; de kommende Slægter er derved dømte, saa vidt dette afhænger af Staten, til at vokse op uden nogen som helst religiøs Ide; Adgangen til deres Hjærte er spærret for de første og væsentligste Begreber om deres Pligter overfor Gud. Det er aabenbart at hæve Øksen mod Roden. Der gives i Sandhed intet virksommere Middel til at udelukke Samfundet, Familien, Individet fra Kirkens og Troens Indflydelse. „Man maa med alle mulige Midler oprykke med Roden Klerikalismen (d. v. s. Katholicismen) i dens Fundamenter og Livskilder, nemlig i Skolen og Familien,“ saaledes lyde de ordrette Ytringer af Frimureriets Ordførere.

Man kunde sige, de nævnte Tildragelser fuldbyrde sig ikke blot i Italien, de ere meget mere et Regerings-system, som alle Vegne bliver indført af Staterne.

Vi svare, denne Kjendsgjæring bekræfter kun Vore Udsagn om Frimureriets Hensigt og Virksomhed i Italien. Rigtignok indføres og følges dette System overalt, hvor Frimureriet udfolder sin ulykkelige, ugudelige Virksomhed, og efterdi det er vidt udbredt, finder hint antikristelige System rigelig Anvendelse. Men denne Anvendelse foregaar hurtigere og hensynsløser indtil den yderste Grænse i hine Lande, hvis Regeringer have stillet sig i højere Grad under Logens Magt og som fremme dens Interesser med større Beredvillighed. Til disse Lande hører nu desværre det moderne Italien. Vel er det ikke nu først, at Italien er bleven prisgivet de hemmelige Selskabers skjæbnsvangre Indflydelse; men i den senere Tid have disse virkelig naaet et ab-

solut Herredømme og Overmagt og tyrannisere vilkaarlig Landet. I Italien afhænger den offentlige Udvikling, for saa vidt som Religionen kommer i Betragtning, helt og holdent af deres Ønsker; deres Tendentser finde i Bærerne af den offentlige Myndighed erklærede Velyndere og føjelige Redskaber.

De kirkefjendtlige Love og Forholdsregler blive først foreslaaede og vedtagne i Logeforsamlingernes Skjød, og der er kun et Skridt til, at Noget, som kan være til Hindring eller Skade for Kirken, straks begunstiges og gennemføres. Blandt de nyere Kjendsgjeringer henviser Vi til Vedtagelsen af Straffeloven; i denne bleve netop hine Artikler gennemførte med den største Haardnakkethed og til Trods for alle Modforestillinger og Grunde, som ere rettede imod Gejstligheden, paa en vis Maade stille dem under en Undtagelseslov og endog gaa saa vidt, at erklære højhellige Embedspligter for strafværdige Handlinger. Fremdeles har Loven om de velgjørende Stiftelser og Legater berøvet Kirken enhver Indflydelse over hele den kristelige Kjærligheds Patrimonium, som Forfædrenes Tro og Guds frygt havde opsamlet i Ly af Kirken og under dens Varetægt. Denne Lov var flere Aar i Forvejen bleven forberedt i de hemmelige Selskabers Sammenkomster, for netop derved at tilføje Kirken en ny Krænkelse, for at hindre dens sociale Virksomhed og for med ét Slag at tilintetgjøre et stort Antal testamentariske Bestemmelser, fattede til Gunst for kirkelige Øjemed. Et afgjort frimurerisk Foretagende knyttede sig hertil i Oprettelsen af Monumentet til Ære for den berygtede Apostat fra Nola; det blev ved Regeringens Hjælp og Velvillie besluttet og gennemført af Logen, som ikke undsaa sig for, gennem sine mest ansete Ordføreres og Organers Mund at forkynde Hensigten med og Betydningen af denne Tildragelse: Hensigten var, at tilføje Pavedømmet en Haan; Betydningen er, at i Stedet for den katholske Tro skal den grænse-

løseste Frihed i Henseende til Tænkning, Forskning og Samvittighed træde.

Man véd meget godt, hvad et saadant Sprog betyder i Logens Mund. Seglet paa alt dette satte saa de formelle offentlige Erklæringer af Regeringens Leder, som lode saaledes: „Regeringen gjør Krav paa den Fortjeneste, rigtig at have opfattet Kampens Rækkevidde; den udfægtes mellem Troen og Kirken paa den ene Side og den fri Forskning og Fornuften paa den anden Side; lad Kirken kun vedblive med sin Reaktion, lad den bestræbe sig for at beholde Overherredømmet og at lægge Fornuften og Friheden i Lænker; Regeringen staar, hvad den angaar, i denne Kamp urokkelig paa Fornuftens Side imod Troen; den anser det som sin særegne Opgave, at lede Sagerne saaledes, at den italienske Stat kan blive et fuldendt Udtryk for denne Fornuft og Frihed.“ Vi have for nylig atter fra den samme Side og under lignende Omstændigheder hørt disse udfordrende Forsikringer.

Overfor saadanne Kjendsgjæringer og Erklæringer er det hævet over enhver Tvivl, at den bevægede Ide i det italienske Statsvæsen, hvad de kirkelige Sager angaa, netop ligger i Gjennemførelsen af Frimureriets Program. Man ser, hvor meget der allerede er gennemført deraf, man véd, hvor meget der endnu venter paa Virkeliggjørelsen, og med Sikkerhed kan man forudsige, at saa længe Italiens Skjæbne ligger i en frimurerisk eller Frimureriet tjenende Regerings Haand, vil Virkeliggjørelsen med mere eller mindre hurtige Skridt blive gennemført indtil den yderste Grænse.

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Oktober. 22. Søndag e. Pintse. — 27. M. Ferialdag. — 28. Ti. Simon og Judas Thaddæus, Apostle. — 29. O. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 30. To. Alfons Rodriguez, Bekjender. — 31. F. (Vigiliefastedag) Wolfgang, Biskop og Bekjender.

Lørdag den 1. November. Alle Helgeners Fest. (Gudstjeneste som paa Højtidsdagene).

Søndag den 2. November. 23. Søndag e. Pintse.

Konfirmations-Undervisning. De Børn, som skulle modtage Konfirmationens h. Sakramente til næste Aars Paaske, bedes snarest anmeldte af Forældre eller Værger hos Under-tegnede.

Joh. Braun, Sognepræst.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 27. Okt. fejrer Gildet sin 5-aarige Fødselsfest. Brødrene bedes erindre deres Fødselsdagsgave til Gildet. — Skulde Andre ville vise Gildet deres særegne Vel-villie, ved ogsaa at indsende Gaver, modtages disse med Taknem-lighed. De indkomne Gaver ville blive udstillede og anvendte navnlig til Fordel for Gildets Stiftelse.

C. Ertner, Formand.

Unio afholder Søndag den 16. November Aftenunderholdning med Dans i Anledning af Stiftelsesfesten. Besøgende kunne deltage. Nærmere ved Opslag i Foreningens Lokale.

Møderne ere fremtidig hver Tirsdag Aften Kl. 8 i Simons Lokale, Kongens Nytorv 21.

Bestyrelsen.

Plads søges. Et ungt Menneske, (Gjortler af Profession), søger Plads ved hvadsomhelst. Anvises hos Holst, Borgergade 51, 1. S.

Literatur. Udkommen er og faas i alle Boglader:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre).
 Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Øre).
 Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
 Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).
 Nr. 6. **Ufejlbaheden** (25 Øre).

Institutet for Haandarbejde modtager Elever, Damer og Børn, 2 à 3 Kr. pr. Md. for 4 Timers ugentlig Undervisning i alle Haandarbejder. Aftenkursus samt private Timer gives. Elever i Knipling modtages.

Ro-ina Bravi-Bertini.
 Dr. Tværgade Nr. 50, 2. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 44.   Søndagen den 2. November.   1890.

Indhold. Rosenkransbroderskabet. Pave Leo XIII's Rundskrivelse. Pastor Jacobi Rejseindtryk.

Rosenkransbroderskabets Oprettelse i Sct. Ansgars Kirke, Søndag den 2. November, Aften Kl. 6,

agtes foretaget paa følgende Maade:

Efter en Maria-Salme, Bøn og atter en Salme følger Prædikenen om Rosenkransens Nytte, Fordelene ved Rosenkransbroderskabet og Medlemmernes Forpligtelser. Naar Prædikenen er til Ende begiver Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt med de øvrige Gejstlige sig til Maria-Alteret, der er bestemt til at blive Rosenkransbroderskabets Alter. Imedens synger Koret: „Ave maris stella“; hvorefter følgende Versikler og Orationer bedes:

V. Dignare me laudare te, Virgo sacrata.

R. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

V. Lad mig lovprise Dig, højhellige Jomfru.

R. Giv mig Kraft imod Dine Fjender.

V. Ora pro nobis, Beate Pater Dominice.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Deus, qui salutis æternæ Beatæ Mariæ virginitate foecunda humano generi præmia præstitisti, tribue quæsumus, ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus auctorem vitæ suscipere.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui peccatorum nostrorum pondere premimur, Beati Dominici Confessoris tui, Patris nostri, patrocinio sublevemur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Bed for os, hellige Fader Dominikus.

R. At vi maa blive værdige til Kristi Forjættelser.

V. Herren være med Eder.

R. Og med Din Aand.

Lader os bede: O Gud, Du som ved den salige Marias frugtbare Jomfruelighed har givet Menneskeslægten den evige Frelses Gave; vi bede Dig, lad os erfare, at hun gaar i Forbøn for os, ved hvem det blev os forundt at modtage Livets Ophav.

Almægtige Gud, vi bønfulde Dig, forund, at vi, som nedtrykkes af vore Synders Vægt, maa blive hjulpne ved vor Faders, den hellige Dominikus', Din Bekjenders, Beskyttelse. Ved Kristum, vor Herre.

R. Amen.

Derpaa træder den højærværdigste Hr. Præfekt, som af Dominikanerordenens Pater General har modtaget en særlig skriftlig Fuldmagt til at oprette Broderskabet, i Prælat-Ornat med Stola hen ved Maria-Alterets Evangelieside og fuldbyrder der, halv vendt mod Menigheden, Broderskabets Oprettelse under følgende Formel:

Ego . . . auctoritate mihi concessa, nomine Reverendissimi Patris . . . Magistri Generalis totius sacri Ordinis Prædicatorum, instituo et erigo Confraternitatem Sanctissimi Rosarii Dei Genitricis Virginis Mariæ in hac ecclesia Sancti Ansgarii, eamque institutam et erectam declaro cum omnibus gratiis, privilegiis et indulgentiis, quibus hujusmodi Societates potiri, frui et gaudere solent. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

I Kraft af den mig overdragne Myndighed indstifter og opretter jeg . . . . . i den højærværdigste Dominikanerordens General, Pater *Josef Maria Larroca s* Navn den allersaligste Gudsmoder Marias Rosenkransbroderskab i denne Sct. Ansgarskirke og erklærer det hermed for indstiftet og oprettet med alle de Naadeskatte, Privilegier og Afladsbevillinger, som disse Broderskaber pieje at have. I Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn. Amen.

Derefter erklærer den højærværdigste Hr. Præfekt det med Rosenkransgruppen smykkede Alter for Rosenkransbroderskabets Alter, til hvilket den i Broderskabets Statuter omtalte Aflad er knyttet.

Rosenkransbilledet og Fanen benediceres dernæst efter følgende Formel:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Omnipotens sempiternus Deus, qui Sanctorum Tuorum imagines sive effigies sculpi aut pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriam oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem (sculpturam) in honorem et memoriam Beatissimæ Virginis Mariæ, Reginæ Sacratissimi Rosarii, necnon Beati Dominici Confessoris adaptatam bene † dicere et sancti † ficare digneris, et præsta, ut quicumque coram illa Beatissimam Virginem Mariam et Beatum Dominicum Confessorem suppliciter colere et honorare studuerit, illorum meritis et obtentu a Te gratiam in præsentia, et æternam gloriam obtineat in futuro. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

V. Vor Hjælp er i Herrens Navn.

R. Han, som har skabt Himmel og Jord.

V. Herren være med Eder.

R. Og med Din Aand.

Lader os bede: Almægtige, evige Gud, Du som ikke misbilliger, at Dine Helgene blive fremstillede paa en billedlig Maade, paa det at vi, saa ofte vi betragte dem med Legemets Øjne, ogsaa med Mindets Øjne maa betragte deres Dyder og deres Hellighed for at efterligne dem; værdiges naadigst at velsigne † og at hellige † dette Billede (denne Statue), som er opstillet til den allersaligste Gudsmoder Marias, den hl. Rosenkrans' Dronnings og den salige Bekjender Dominikus' Ære, og giv, at enhver, som foran det ydmygt paakalder den allersaligste Jomfru Maria og den salige Bekjender Dominikus og beflitter sig paa at ære dem, ved deres Fortjenester og Forbønner maa af Dig opnaa Naade nu og den evige Herlighed hisset ved Kristum, vor Herre. Amen.

Efter Bønnen bestænkes Fanen og Statuen med Vievand.

Derpaa udnævner den højærv. apostoliske Præfekt en af de Gejstlige til Broderskabets Direktør og Leder, hvorefter han optager alle dem i Broderskabet,

som allerede have meldt sig og opgivet deres Navne skriftligt, paa følgende Maade.

De, som skulle optages, knæle med et tændt Voxlys og en Rosenkrans i Haanden.

Præsten beder, henvendt mod Alteret:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Sit nomen Domini benedictum.

R. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Omnipotens sempiternus Deus, qui per mortem unigeniti filii tui mundum collapsum restaurare dignatus es, ut nos a morte æterna liberares et ad gaudia coelestis regni perduceres; respice, quæsumus, super hos famulos tuos, qui inter filios et confratres Societatis Beatissimæ Virginis Sacratissimi Rosarii connumerari desiderant, et per merita ejusdem Genitricis Dei effunde super illos benedictionem tuam, quatenus benedicti, sic in hoc sæculo vivant, ut inter oves dexteræ tuæ in perpetuum collocari mereantur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Vor Hjælp er i Herrens Navn.

R. Han, som har skabt Himmel og Jord.

V. Herrens Navn være velsignet.

R. Fra nu af og i Evighed.

V. Herre, hør min Bøn.

R. Og lad mit Raab komme til Dig.

V. Herren være med Eder.

R. Og med Din Aand.

Lader os bede: Almægtige, evige Gud, Du som har værdiget ved Din eenbaarne Søns Død atter at gjenoprette den faldne Verden, for at forløse os fra den evige Død og føre os hen til det himmelske Riges Glæder, vi bede Dig, sku ned paa disse dine Tjenere, som ønske at blive talte med iblandt den allersaligste Jomfru af den højhellige Rosenkrans' Børn og Medbrødre, og udgyd ved den samme Gudsmoders Fortjenester over dem Din Velsignelse, at de i Kraft af denne Velsignelse maa leve saaledes i det timelige Liv, at de fortjene for evigt at blive stillede iblandt Faarene ved Din Højre. Ved Kristum vor Herre.

R. Amen.

Derefter benediceres Rosenkransene, som de vorde Medlemmer af Broderskabet holde i Haanden.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

V. Vor Hjælp er i Herrens Navn.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Omnipotens et misericors Deus, qui propter eximiam charitatem tuam, qua dilexisti nos, Filium tuum unigenitum, Dominum nostrum Jesum Christum de coelis in terram descendere, et de Beatissimæ Virginis Mariæ Dominæ nostræ utero sacratissimo, Angelo nuntiante, carnem suscipere, crucemque ac mortem subire, et tertia die gloriose a mortuis resurgere voluisti, ut nos eriperes de potestate diaboli; obsecramus immensam clementiam tuam, ut hæc signa Rosarii, in honorem et laudem ejusdem Genitricis Filii tui ab Ecclesia tua fideli dicata bene † dicas, et sancti † fices, eisque tantam infundas virtutem Spiritus Sancti, ut quicumque horum quodlibet secum portaverit, atque in domo sua reverenter tenuerit, et in eis ad te, secundum ejusdem sanctæ Societatis instituta divina contemplando mysteria, devote oraverit, salubri et perseveranti devotione abundet, sitque consors et particeps omnium gratiarum, privilegiorum et indulgentiarum, quæ eidem Societati per Sanctam Sedem Apostolicam concessa fuerunt, ab omni hoste visibili et invisibili semper, et ubique in hoc sæculo liberetur, et in exitu suo ab ipsa Beatissima Virgine Maria Dei Genitrice tibi plenus bonis operibus præsentari mereatur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

R. Han, som har skabt Himmel og Jord.

V. Herre, hør min Bøn.

R. Og lad mit Raab komme til Dig.

V. Herren være med Eder.

R. Og med Din Aand.

Lader os bede: Almægtige og barmhjertige Gud, Du som paa Grund af Din overvætted Kjerlighed, hvormed Du har elsket os, har villet, at Din eenbaarne Søn vor Herre Jesus Kristus, skulde fra Himlen stige ned paa Jorden og af den allersaligste Jomfru Maria, Vor Frues, allerhelligste Skjød, paa Engelens Budskab, annamme Kjød, lide Døden paa Korset og paa den tredie Dag herlighedsfuld opstaa fra de Døde, for at udfri os fra Djævelens Magt, vi bønfulde Din uendelige Godhed om, at Du vil velsigne † og hellige † disse Rosenkransens Tegn, som af Din tro Kirke ere viede til samme Din Søns Moders Ære og Lovprisning, og indgyde dem en saa stor Kraft fra den Helligaand, at enhver, som bærer dem hos sig og i sit Hjem med Ærefrygt bevarer dem, og paa dem ifølge det samme hellige Broderskabs Institutioner andægtig beder til Dig og betragter de guddommelige Hemmeligheder, maa vorde rig paa heldbringende og vedvarende Andagt og delagtig i alle Naadeskatte, Privilegier og Aflad, som af den hl. Apostoliske Stol ere bevilgede samme Broderskab, og altid og overalt i det timelige Liv maa befries fra enhver synlig og usynlig Fjende, og i sin Dødsstund af selve den allersaligste Jomfru og Gudsmoder Maria maa forliene at fremstilles for Dig, rig paa gode Gjerninger. Ved den samme Kristus, vor Herre.

R. Amen.

Derpaa bestænkes Rosenkransene med Vievand; hvorefter Voxlysene indvies under følgende Bøn:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Domine Jesu Christe, lux vera, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, effunde, per intercessionem Virginis Mariæ matris tuæ et per quindecim ejus Rosarii mysteria, bene † dictionem tuam super hos cereos et candelas, et sancti † fica eos lumine tuæ gratiæ: et concede propitius, ut, sicut hæc luminaria igne visibili accensa nocturnas depellunt tenebras, ita corda nostra invisibili igne, ac Spiritus sancti splendore illustrata, omnium vitiorum cæcitate careant, ut puro mentis oculo cernere semper possimus, quæ tibi placita sunt, et nostræ salutis utilia: quatenus, post hujus sæculi caliginosa discrimina, ad lucem indeficientem pervenire mereamur. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

R. Amen.

V. Vor Hjælp er i Herrens Navn.

R. Han, som har skabt Himmel og Jord.

V. Herren være med Eder.

R. Og med Din Aand.

Lades os bede: Vor Herre Jesus Kristus, Du sande Lys, som oplyser ethvert Menneske, der kommer til Verden, udgyd ved Din jomfruelige Moder Marias Forbøn og hendes Rosenkrans' femten Hemmeligheder Din Velsignelse † over disse Voxlys og Kjerter, og hellige † dem ved Din Naades Lys, og forund naadigst, at, lige som disse Lys, antændte af en synlig Ild, bortjage Nattens Mørke, saaledes ogsaa vore Hjerter, oplyste af den Helligaands usynlige Ild og Glands, maa forblive frie for alle Lasters Forblindelse, saa at vi med et rent Aandens Øje altid formaa at se det, som er velbehageligt for Dig og nyttigt til vor Frelse, paa det at vi efter denne Verdens dunkle Omskiftelser maa fortjene at naa til det uudslukkelige Lys. Du, som lever og regjerer i Evighed.

R. Amen.

Derpaa bestænkes Voxlysene med Vievand; hvorefter Præsten siger til dem, som skulle optages:

Auctoritate qua fungor, et quæ mihi a Reverendissimo Patre Magistro generali Ordinis Prædicatorum tradita est, ego admitto vos Confraternitati Sanctissimi Rosarii, et recipio ad participationem indulgentiarum ejus, quæ per sanctam Sedem Apostolicam concessæ fuerunt; item, participes

I Kraft af den mig af den højærværdigste Pater Dominikanerordens General overdragne Myndighed optager jeg Eder i den højhellige Rosenkrands' Broderskab og giver Eder Adgang til at blive delagtige i de Afslad, som ere bevilgede det af den hl. Apostoliske Stol; ligeledes gjør

vos facio omnium bonorum spiritalium totius Ordinis Fratrum Prædicatorum, sicut et omnium aliorum bonorum spiritualium et operum, quæ passim, cooperante Dei gratia, a Fratribus et Sororibus Societatis Sanctissimi Resarii per universum mundum peraguntur. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.

R. Amen.

jeg Eder delagtige i hele Sortebrødreordenens samtlige aandelige Goder, som ogsaa i alle de øvrige aandelige Goder og gode Gjæringer, som med Guds Naades Hjælp overalt paa hele Jorden forrettes af den højhellige Rosenkrans' Broderskabs Brødre og Søstre. I Faderens og Sønnens † og den Helligaands Navn.

R. Amen.

Derpaa bestænker Præsten Medlemmerne med Vievand og beder med Hensyn til Rosenkransene Følgende:

Accipe signum Dei viventis, ab ipsa sanctissima Virgine sic nuncupatum, et sit tibi in pignus et in medium ad vitam æternam promerendam. Amen.

Modtag den levende Guds Tegn, kaldet saaledes af selve den allerseligste Jomfru; maatte det være Dig et Pant paa og et Middel til Opnaaelsen af det evige Liv. Amen.

Præsten opfordrer derefter de Troende til flittigt at bede Rosenkransen. Derpaa bedes for første Gang i Broderskabet Rosenkransbønnen, efter hvilken Processionen finder Sted under Afsyngelsen af det Lauretanske Litani. Højtideligheden slutter med *Te Deum* og den sakramentale Velsignelse.

Derefter indfører Direktøren i Broderskabets Protokol de Medlemmers Navne, som have indmeldt sig i Broderskabet. For at lette Afgivelsen af *deres* Navne, som ønske at indmelde sig paa selve Optagelses-Aftenen, vil Kirkebetjenten Søndag Aften før Andagstens Begyndelse og indtil Prædikenen ved Kirkens Indgang være rede til at modtage Vedkommendes selvskrevne *Sedler*, og senere at bringe dem op til Alteret. Sedlerne maa indeholde *Fornavn, Efternavn* og *Stand*.

Paa den følgende Søndag kunne Broderskabets Medlemmer efter Højmessens og efter Andagten afhente deres *Optagelsesbog* med Rosenkransbroderskabets Statuter o. s. v. paa Forsamlingsværelset i Præstegaarden, til Minde om denne Højtidsdag.

Pave Leo XIII's Rundskrivelse til Italiens Biskopper, Gejstlighed og Folk. *)

(Fortsat.)

For Tiden har Logen i Følge dens betydeligere Forsamlingers kirkefjendtlige Beslutninger sat sig følgende Formaal: Afskaffelse af enhver religiøs Undervisning i Skolen og Grundlæggelse af Anstalter, i hvilke ogsaa den kvindelige Ungdom berøves enhver som helst religiøs Indflydelse; thi Staten, som skal være absolut atheistisk, er baade berettiget og forpligtet til at uddanne sine Undersaatters Hjærte og Aand, og ingen Skole tør unddrage sig for dens Ledelse og Aarvaagenhed. Stræng Anvendelse af alle i Kraft bestaaende Love, som garantere det borgerlige Samfunds Uafhængighed overfor religiøs Paavirkning. — Stræng Overholdelse af Lovene, som vedrøre de religiøse Samfund, og Anvendelse af alle Midler til disse Loves Gjennemførelse. — Ordning af Kirkens Gods fra det Standpunkt, at Staten er Ejeren af Kirkegodset og de borgerlige Myndigheder dettes Administratorer. — Udelukkelse af alle katholske Elementer fra den offentlige Styrelse, fra de fromme Stiftelser, fra Hospitalerne, fra Skolerne, fra alle Korporationerne, som paa en eller anden Maade gribe ind i de offentlige Anliggender, fra Universiteterne, fra Foreninger, Bestyrelser, Familieerne, Udelukkelse fra Alt, overalt og for bestandig. Derimod skal Logens Indflydelse gjøre sig gjældende i alle Forhold, den maa herske og byde over Alt. Paa denne Maade beredes Vejen til Pavedømmets Afskaffelse, paa denne Maade vil Italien blive frigjort for sin uforsonlige Dødsfjende; og Rom, som hidtil har været Midtpunktet for det almindelige Theokrati, skal for Fremtiden være

---

*) Rettelse i forr. Nr. Side 748, L. 8 f. o. Uafhængighed, læs *Afhængighed*.

Midtpunktet for et almindeligt „laikalt“ Regime, og fra denne Stad maa i hele Verdens Paasyn forkyndes den menneskelige Friheds Magna Carta . . . Alt dette er autentiske Erklæringer, Ønsker og Beslutninger, som ere blevne udtalte af Frimurere eller af disses Forsamlinger.

Det er uden Overdrivelse, Religionens nuværende Tilstand og sandsynlige Fremtid i Italien. Det vilde være en skjæbnsvanger Vildfarelse, om man vilde skjule for sig Rækkevidden af disse Onder. Men derimod at værdsætte dem i hele deres Omfang, at træde dem nærmere med evangelisk Klogskab og Styrke, at drage frem for Lyset de Pligter, som fremgaa heraf for enhver Katholik, og navnlig for Os, der som Hyrder have at vaage over de Troende og føre dem til Frelse, — det vil altsammen sige, at være Medarbejdere i Virkeliggjørelsen af Forsynets Planer og at opfylde en af Visdommens og Sjæleiverens Fordringer. Hvad Os angaar, da paalægger Vort apostoliske Embede Os det som en Pligt, atter en Gang at protestere højtideligt imod Alt det, som er sket, endnu sker og i Fremtiden vil ske til Skade for Religionen i Italien. Som Forsvarer for og Vogter af Kirkens og Pavedømmets hellige Rettigheder tilbagevise vi de Krænkelser, som stadig tilføjes Kirken og Pavedømmet, navnlig i Rom, og som stadig mere og mere vanskeliggjøre for Os Styrelsen af den katholske Kristenhed og som Dag for Dag gjøre Vor Stilling uværdigere. Vi rette Vore Klager og Besværinger herover til hele den katholske Verden. Det er forøvrigt Vor faste Beslutning, ikke at undlade Noget, som kunde bidrage til, at gjenoplive og styrke Troen i den italienske Nation og til at værne Kirken imod dens Fjenders Angreb. Derfor appellere Vi ogsaa, ærværdige Brødre, til Eders Iver og store Kjærlighed til Sjælene, for at I, overbeviste om den store Fare, som truer, maa tænke paa at raade Bod

og at iværksætte Alt, hvad der kunde hæve disse Onder.

Vi tør ikke forsømme noget som helst Middel, over hvilket Vi kunne raade: Alt hvad Talen formaar, hvad Virksomhed og Agtpaagivenhed kan opnaa, alle den overnaturlige Bistands Skatte, som Kirken giver os i Hænderne, Alt maa det bringes i Anvendelse, for at Ungdommen kan faa en kristelig Opdragelse, for at Vranglærdommene kunne blive udryddede, for at de katholske Sandheder kunne blive hævdede, for at den kristelige Karakter og Aand kan blive bevaret i Familiernes.

Hvad det katholske Folk angaar, da er det frem for alt nødvendigt, at man oplyser det om Religionens og Kirkens sande Stilling i Italien, at man underviser det om den fuldtud antireligiøse Karakter, som Forholdet overfor Pavedømmet i Italien har antaget, og om de egentlige Maal, som Modstanderne forfølge. Folket maa af de foreliggende Kjendsgjerninger og Tildragelser erkjende det ugudelige Sindelag, hvormed man efterstræber dets Religion, og indse i hvor stor Fare det befinder sig for at blive berøvet Troens uskatterlige Klenodie.

Overbeviste om, at Sagerne staa saaledes, og grebne af den Sandhed, at man uden Tro ikke kan behage Gud og frelse sin Sjæl, ville de Troende indse, at det drejer sig om, at bringe i Sikkerhed det største af alle Anliggender i denne Verden, ja det eneste Anliggende, nemlig Opnaaelsen af den evige Frelse, som man maa tilkæmpe sig med ethvert Offer og for enhver Pris, saafremt man vil undgaa den evige Fordømmelses Straf. De Troende skulle være overbeviste om, at det i denne aabenbare og dybtgaaende Kamps Tid vilde være forsmædelig Fejghed, at forlade Kamppladsen og at skjule sig. Det er meget mere Alles Pligt aabenlyst at forblive paa deres Post og med frejdigt Blik at vise sig som Katholiker, baade i Hen-

seende til Bekjendelsen og i Henseende til det moralske Liv, som svarer til Bekjendelsen. Vor hellige Tro fortjener i Sandhed en saadan Ære; Katholikerne ere strængt forpligtede til at vise denne aabne og frejdige Troskab overfor deres højeste Herres glørværdige Navn, hvis Fane de følge; og alene paa denne Maade blive de forskaanede for den usigelige Ulykke, en Gang ved Tidernes Ende at blive fornægtede af den højeste Dommer og ikke at blive anerkjendte som hans Disciple; han har jo selv sagt, at hvo som ikke er med ham, han er imod ham. Uden at vække Opsigt, men ogsaa uden Fejghed, skulle derfor de Troende vise i deres Optræden hin Højhjærtethed, som har sin Kilde i Bevidstheden om, at de opfylde en hellig Pligt overfor Gud og Mennesker. Med denne frimodige Bekjendelse skulle de fremdeles forbinde sand Underkastelse og barnlig Kjærlighed overfor Kirken, ivrig Lydighed overfor Biskopperne, trofast Hengivenhed overfor Kristi Statholder, Paven.

De skulle anse det for en Nødvendighed, at holde sig borte fra Alt, hvad de hemmelige Selskaber foretage sig, eller hvad der begunstiges eller sættes i Scene af dem, thi den antikristelige Aand, som besjæler disse Selskaber, er uden Tvivl mere eller mindre virksom deri; de skulle derfor med desto større Iver og Udholdenhed deltage i den katholske Aktion, i Foretagender og Foreninger, som have Kirkens Velsignelse og som ere godkjendte og understøttede af Biskopperne eller Paven. Eftersom den af Modstanderne for Størstedelen paavirkede eller underholdte Presse er et Hovedmiddel i deres Tjeneste, saa følger heraf den alvorlige Opfordring til Katholikerne, at de overfor den slette Presse opstille en god, til Forsvar for Sandheden, til Værn for Religionen og for at repræsentere de katholske Rettigheder. Det er den katholske Presses Opgave, at blotte Kirkens Fjenders slette Bestræbelser, at understøtte Guds Hus' Hyrders Arbejde og at fremme

de katholske Interesser. Derfor er det ogsaa Katholikernes Pligt, at understøtte kraftigt denne Presse; de skulle nægte den slette Presse al Deltagelse, og derimod, Enhver i sin Stilling, søge at bidrage til at den gode Presse trives og blomstre. Det er Vor Overbevisning at der i Italien endnu ikke er sket nok i denne Henseende. — Endelig skal Indholdet af Vore til alle Katholikerne rettede Rundskrivelser, navnlig de to *Humanum genus* og *Sapientia christianæ*, paa en ganske særegen Maade indskjærpes Italiens Katholiker. Maa de, for trofast at opfylde ovenstaaende Pligter, tage Lidelser og Ofre paa sig, saa bør de hente Kraft fra Tanken om, at Himmerige lider Vold, og at kun de, som bruge Vold, rive det til sig, og at den, som elsker sig og Sine højere end Jesum Kristum, ikke er ham værd. Eksemplet af saamange heltemodige og sejrriege Kæmper igjennem alle Aarhundreder, som have opofret Alt for Troen, og Tilliden til Guds særegne Naade, som gjør Jesu Kristi Aag mildt og hans Byrde let, maa hærde deres Mod til Udholdenhed i den ærefulde Kamp.

(Fortsættes.)

„Indtryk fra en Rejse.“

Under denne Overskrift bragte „Aarhus Stiftstidende“ for 20de Oktober følgende Meddelelse fra Grenaa:

„Et Foredrag om udenlandske Kirkeforhold afholdtes i Aftes af Pastor *Jacobi* i Kommuneskolens Gymnastiksal for en temmelig stor Forsamling, der med synlig Interesse fulgte Hr. *Jacobi*s Meddelelser om de Erfaringer, han paa det kirkelige Omraade havde indhøstet paa en Rejse til Tyskland, Frankrig og Italien.

Taleren omtalte først Tyskland . . ., gik derefter over til en kritisk [?!] Bedømmelse af Katholikernes Kirke- og Trosliv, der med al sit Humbug og Bedrageri [!] væsentlig er det samme som paa Luthers Tid“. Ved at overvære den katholske Gudstjeneste havde Foredragsholderen haft Følelsen af noget Hult og Tomt og savnet i Særdeleshed Ordets Forkyndelse. Katholikernes Trosliv fandt han, forvirredes overordentlig ved den stadige Faldbyden af Aflad. Den italienske Handlende søgte at pine saa meget som muligt ud af Kjøberens Lomme. „Skrupler gjør han sig ikke for denne Fremgangsmaade, da han, hvis han f. Eks. boer i den itali-By Bolazio, kun behøver at gaa hen i Kirken og knæle ned for Alteret, der bærer Indskriften „Indviet til Jesu Hjærte“, for at erhverve sig Aflad for [?!] 40 Dage. At dette Alter derfor blev [rimeligvis en Trykfejl, for „bliver“] benyttet i rigeligt Maal, er en Selvfølge.

„Hvilket Humbug der ofte blev drevet med det katholske Skriftemaal, gav Taleren flere Eksempler paa. Skriftestolen var indrettet saaledes, at Skriftefaderen og den Skriftende ikke saa hinanden, men talte sammen gennem et Rør. To Studenter, der f. Eks. [Eksempel? hvorpaa?] af Skriftefaderen for en Synd vare idømte at bede 10 Paternostre hver, spillede Billard om, hvem der skulde bede alle 20, da det vilde medtage en stor Del af Natten for den ene, at afvente den andens Afsoning af Straffen. En rig Dame, der for en stor Synd var idømt at skulle krybe paa Knæerne 3 Gange op paa et højt Bjærg, lejede dertil en fattig Kone, og alt dette kalde Katholikerne at bære hinandens Byrde“.

Nej, Hr. Pastor, det kalde de Humbug. De 2 Røverhistorier, som her meddeles blandt Hr. Pastor Jacobi's Rejseindtryk kan enhver Dansker læse i en gammel Bog fra 1874; Martensen har allerede for 16 Aar siden fortalt dem som gamle Historier og det paa en baade pikantere og forsigtigere Maade. Thi hos ham er det ikke Studenter, men endog Jesuiter, der

spille om Paternostere, og han paastaar ikke just, at det er historiske Kjendsgjæringer, han nøjes med den mere svævende Udtryksmaade: naar . . . , naar, „*Naar* Filosofen Reinhold, der i sin Ungdom flygtede fra et Jesuiterkloster og gik over til Protestantismen, i sin Selvbiografi fortæller, at de unge *Jesuitter* spillede Billard om Paternostre, hvilke de Tabende maatte bede i de Vindendes Sted; *naar* det er fremkommet [hvor? naar?], at en fattig Kone 3 Dage i Træk paa sine Knæ møjsommeligt sled sig op og ned ad et Bjærg, paa hvis Spidse der laa et Kapucinerkloster, bedende et besværligt Antal Bønner; og *naar* dette blev udført som en Satisfaktion paa en rig Dames Vegne, der havde begaaet en stor Synd, hvilken hun udsøndede paa denne Maade, . . . da kunne disse Eksempler tjene til at oplyse, hvad vi forstaa ved Surrogater“.

Stakkels Katholiker, *hvis* der er virkelig dem, der ere saa utrolig mangelfuldt underviste, at de mene, en Anden kunde i deres Sted forrette en *dem selv* paalagt *heldbringende* Bodsøvelse! Stakkels Hr. Jacobi, der i den Grad lider af Hallucinationer, at han ikke kan høre hvad der lyder højt, Ordets Forkyndelse i hver katholsk Sognekirke hver Søn- og Helligdag, at han derimod kan se hvad der slet ikke er til: et Talerør i hver katholsk Skriftestol, *Faldbyden* af Aflad, *Syndsfornædelse* ved Aflad, Aflad *for* 40 Dage! Stakkels Avispublikum, som Redaktionen mener at kunne tiltro saa stor Tanke- eller Interesseløshed, at det paa Avisens Forsikring uden videre vil tro det Utrolige at Skriftefader og Skriftebarn konversere med hinanden gennem et Rør, og det, skjønt der i Aarhus katholske Kirke staar 3 store Skriftestole, der paadrage sig alle Besøgendes Opmærksomhed, og som hver, der lyster, nøje kan tage i Øjesyn!

Overfor slige Forvrængelser af vor hellige Religion anbefale vi vore ærede Abonnenter ikke blot selv at læse, men ogsaa hver i sin Kreds, blandt Slægt og

Venner at udbrede de her i „Nord. Ugebl.“ tit annoncerede Smaaskrifter „Til Forsvar for Sandheden“. Pligten byder os at værne os mod de fortsatte Angreb. Vore Modstandere udgive en dobbelt Række af slige Smaaskrifter, beregnede paa i Massevis at udbredes blandt det store Læsepublikum; i disse Smaaskrifter bliver Katholicismen, om ikke bevidst, dog faktisk forvrænget.

De nævnte Forsvarsskrifter have sat sig det Maal, ved at stride for Sandheden imod slige Løgne eller Vildfarelser at virke i Fredens Tjeneste.

Vore Trosfæller ere alle og enhver kaldte til at tage Del i denne fredelige Gjerning. Fremstillingsmaaden i de nævnte Piecer er gennemgaaende saa almenforstaaelig og Prisen er saa uhørt lav — kun 25 Øre pr. Stk. — at ikke ret mange kunne undskylde sig med: Jeg kan ikke.

At belære de Uvidende, sprede religiøse Kundskaber, modarbejde Vankundighed og Fordomme er en ypperlig Kjærlighedsgjerning. Her have alle og enhver Lejlighed til paa en nem Maade at udøve den.

Literatur.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 1. **Kristi Kirke** (25 Øre).
 Nr. 2. **Hierarkiet** (25 Øre.)
 Nr. 3. **Misforstaaelser** (75 Øre).
 Nr. 4. **Troskilderne** (25 Øre).
 Nr. 5. **Kirkemøderne** (25 Øre).
 Nr. 6. **Ufejlbarheden** (25 Øre).

P. P. **Er Romersk-Katholsk** ægte evangelisk? (1 Kr.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. November. 23. Søndag e. Pintse. (Kl. 6 Aften i Sct. Ansgars Kirke højtidelig **Oprettelse af Rosenkransbroderskabet** med Prædiken, Procession og Te Deum. — Samme Dag **Sct. Ansgars-Bonifacius Kollekt** til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter her i Landet.)

Mandag den 3. November. Alle Sjæles Dag. (Kl. 9 højtidelig Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke; Kl. 8 Aften: Rosenkrans for de Afdøde.) — 4 **Ti.** Karl Borromæus, Biskop og Bekj. — 5. **O.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — 6. **To.** Oktavdag. — 7. **F.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; K. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken.) — 8. **L.** Oktav af alle Helgener.

Søndag den 9. November. 24. Søndag e. Pintse.

Jesu Hjærtens Kapel. Søndag den 2. Novbr. Andagt med Prædiken Kl. 6 Aften.

Mandag den 3. Novbr. (Alle Sjæles Dag) Kl. 8¹/₂ højtidelig Sjælemesse.

Mødreforeningen. Den h. Messe bortfalder i denne Maaned; men Mødrene opfordres til at opofre en h. Kommunion for de Afdøde.

Den levende Rosenkrans. Medlemmerne indbydes til at overvære med Emblem den højtidelige Slutningsandagt Søndag den 2. November Kl. 6 i Sct. Ansgars Kirke. — 1ste Afdeling deltager i Processionen.

Alle de Troende, som paa denne Dag lade sig optage i Rosenkransbroderskabet bør samme Dag eller paa den følgende Søndag modtage den h. Kommunion i et hvilket som helst Gudshus, for at delagtiggjøre sig i en fuldkommen Afad.

Foreningen Unio afholder Søndag den 16. November 1890 Kl. 8 pr. Aftenunderholdning med Assemble i Hr. Restauratør Simons Lokale, Kongens Nytorv Nr. 21, (Den store Sal) med Assistance af Violinistinden Frk S. Mariboe, Hr. Organist J. Hammermüller samt forhv. Kgl. Skuespiller J. Døcker og Unios Herrekor. Billetterne faas hos:

F. Heinlein, Prinsessegade 27. H. Hoffmann, Pilestræde 6.

J. C. Günther, Nørre Allé 11. F. M. Jensen, Bredgade 64.

Fr. Simonsen, Sølvgade 28, St. Klemp, St. Strandstræde 15.

R. W. Mariboe, Østerbrog 28,

samt i Foreningens Lokale Kongens Nytorv Nr. 21 hver Mødeaften. Fuldstændigt Program følger med Ugebladet den 9. Novb.

Bestyrelsen.

Den katolske Syge- og Liggasse. Foreningens Læge, Dr. med. J. P. Groth, er flyttet fra Landemærket 3, til Kronprinsensgade 13, 2. Sal, og træffes fra Kl. 8—9 og 12—2.

Bestyrelsen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 45.

Søndagen den 9. November.

1890.

Indhold. Pave Leo XIII's Rundskrivelse. Det sociale Spørgsmaal og Arbejderspørgsmaalet. Efterretninger: Kjøbenhavn.

Pave Leo XIII's Rundskrivelse til Italiens Biskopper, Gejstlighed og Folk.

(Sluttet.)

Hidtil have Vi kun betragtet den religiøse Side af Italiens nuværende Tilstand; denne er Hovedsagen for Os, og paa Grund af Vort apostoliske Embede ligger denne Side Os frem for alt paa Hjærte. Men det er ikke af Vejen, at man ogsaa betragter den sociale og politiske Side af Sagerne, for at man i Italien kan lære at indse, at ikke alene Kjærligheden til Religionen, men ogsaa ren og ædel Fædrelandskjærlighed maa tilskynde til, at yde Modstand overfor de hemmelige Selskabers forkastelige Bestræbelser. For at overbevise sig herom, er det tilstrækkeligt, at kaste et Blik paa den Fremtid, som Katholicismens Fjender skabe i Italien baade i social og i politisk Henseende.

Allerede af Fortiden kan man slutte sig til, hvad der vil komme. Kjendsgjerningerne lære os langt bedre end Ord, hvad der i denne første Periode af et saak. nyt Liv er blevet af Italien i Henseende til den offentlige og private Moralitet, den indre Sikkerhed, Orden og Ro, Rigdom og nationalt Velvære. Endog de, i hvis største Interesse det ligger at skjule det, tilstaa offentlig Sagernes sande Forhold. Vi sige kun saa meget, at under de nuværende Forhold kunne Tilstandene slet ikke udvikle sig anderledes. Frimureriet kan, hvor meget det end hykler Veldædighedssind og Menneskekjærlighed, i Virkeligheden kun virke uheldbringende, netop fordi det er en Dødsfjende af Menneskeslægtens sande Velgjørerinde, Jesu Kristi Religion.

Man behøver ikke nu først at føre Bevis for den velgjørende Indflydelse, som Religionen udøver paa Samfundet. Staternes Ære og Styrke hviler ubestrideligt paa Almenhedens og de Enkeltes Sædelighed. Det er lige saa ubestrideligt, at der uden Religion ikke kan gives nogen sand Sædelighed, hverken hos Almenheden eller hos de Enkelte. Samfundet henter Liv, Vækst og Kraft fra et solidt Familieliv, der hviler paa sine naturlige Grundlag. Men uden Religion og Sædelighed kan det huslige Samliv ikke have nogen fast Bestaaen, dets Baand svækkes og opløse sig.

Nationernes Lykke kommer fra Gud og fra hans Velsignelse. Naar et Folk ikke blot ikke venter sig sin Lykke og sit Velfærd af Gud, men endog sætter sig op imod Gud og i sin Stolthed siger til ham, at det ikke trænger til ham, saa kan dets Lykke kun være en Maske, og den vil falde sammen, saa snart Herren beslutter, at gjøre sine Fjenders Anmasselse til Skamme.

Religionen alene er det, som trænger ind i den Enkeltes Indre, lader ham føle Pligtens Ansvar, og tilskynder ham til at opfylde den. Religionen alene er det, som indgiver Herskerne et retfærdigt Sidelag og kærlighedsfuld Omsorg over for Undersaatterne,

som skjænker Undersaatterne Troskab og sand Hengivenhed overfor Herskerne, som lærer Lovgiverne Ret og Billighed, som opmuntrer og tilskynder de underordnede Myndigheder til Troskab og Aarvaagenhed i Tjenesten, Soldaterne til Mod indtil Heroisme, Forvalterne til Samvittighedsfuldhed og Flid. Religionen alene er det, som lægger Grunden til varig Enighed og Kjærlighed blandt Ægtefællerne, og til Kjærlighed og Ærbødighed mellem Forældre og Børn, som skjænker de Fattige Agtelse for Næstens Ejendom og belærer de Rige om den rette Brug af deres jordiske Goder. Men af Troskaben overfor Ens egne Pligter og af Agtelsen for fremmede Rettigheder fremgaar Orden, Ro og Fred, som udgjøre en saa vigtig Bestanddel af et Folks Velfærd. Tages Religionen bort, saa forsvinde tillige med den alle disse store Samfundsgoder.

For Italien vil dette Tab være dobbelt føleligt. Dets bedste Fortrin, som i saa lange Tider har skaffet det en af de første Pladser iblandt de mest civiliserede Nationer, ere uadskillelige fra Religionen; denne har skabt disse Fortrin eller vist dem deres ideale Formaal, har begunstiget, understøttet og forøget dem. Den offentlige Frihed fandt sit Udtryk i Byernes Udvikling, den krigerske Tapperheds Aand i saa mange Foretagender til Gunst for Religionen og imod det kristelige Navns erklærede Fjender, Videnskabernes Pleje i de af Kirken grundlagte, opretholdte og med Forretigheder udrustede Universiteter, som vare Studiernes Arnesteder, Kunsten i utallige Mindesmærker af enhver Art, som ere saaede over hele Italien, Stiftelserne til Bedste for Elendigheden, for Fattigdommen eller for Arbejderne i saa mange kristelige Kjærligheds-Institutioner, i saa mange Tilflugtssteder, som aabnede sig for alskens Nød og Ulykke, og endelig i de Foreninger og Samfund, som voksede frem under Kirkens Banner. Religionen er i Besiddelse af en udødelig Livskraft,

fordi den selv hidrører fra Himlen; den raader over sande Skatte af Hjælpemidler for alle Tiders og alle Dannelsesperioders Fornødenheder, og den véd underfuldt at anvende dem. Hvad Religionen har vidst at yde i henrundne Tider, det formaar den ogsaa endnu den Dag i Dag med stedse ny og ungdommelig Kraft. At berøve Italien dets Religion, er altsaa det samme som, med ét Slag at ødelægge dets frugtbareste og velsignelsesrigeste Livskilde.

En af de største Farer for det nuværende Samfund bestaar fremdeles i „Socialismens“ Agitationer, som truer med at opløse det fra Grunden af. Italien er ikke fritaget for disse Farer, og selv om ogsaa andre Lande i højere Grad end Italien ere smittede af denne Omvæltningens Aand, saa træder dette Onde dog ogsaa frem af Italiens Skjød og tiltager Dag for Dag i Styrke. Denne Bevægelses truende Karakter, den store Magt, som ligger i dens Organisation, dens dristige Formaal gjør det til en Nødvendighed og Pligt for alle konservative Kræfter, at forene sig, for i Fælleskab at standse dens Fremskridt og hindre dens Sejr. Men den fornemste blandt disse Kræfter er Religionen og Kirken; uden den vil ogsaa den strængeste Lovgivning, den agtsomste Justits, ja endog den bevæbnede Magt være virkningsløs og utilstrækkelig. Ligesom Barbarernes Skarer paa Folkevandringens Tid ikke bleve undertvungne ved Hjælp af materiel Modstand, men alene ved den kristelige Religions Kræfter, som greb ind i Aandslivet og tæmmede dets Vildhed og gjorde Sindene sædelige og modtagelige for Sandheden og den evangeliske Lovs Røst; saaledes gives der heller ikke nu nogen anden beskyttende Dæmning mod de nuværende utilfredse Massers Oprør, end Religionens heldbringende Kraft. Denne lader Sandhedens Fakkelskinne midt i det vildledte Aandsliv og lader den kristelige Sædelæres hellige Olie udgyde sig over de ophidsede Sindelag; paa denne Maade drager den Om-

sorg for, at de faa Samvittighedens og Pligtens Røst at høre, og det, inden udvortes Magt lægger Liden-skaberne i Tøjle. At føre Krig imod Religionen, er altsaa det samme som at berøve Italien dets mægtigste Værn imod en Fjende, som daglig volder større og større Bekymring ved sin uhyggelige Magt.

Men dette er endnu ikke Alt. Ligesom Kampen imod Religionen i Italien fremkalder en Række skjæbnessvangre Onder paa det sociale Omraade, saaledes bliver Fjendskabet mod den h. Stol og mod Paven ogsaa en Kilde til den største Skade paa det politiske Omraade. Heller ikke dette trænger til at bevises; Vi sammenfatte kun de foreliggende Kjendsgjæringer i korte Træk.

En nødvendig Følge af Krigen mod Paven er den beklagelige Adsplittelse i Italien; Vi mene den dybt-gaaende Adskillelse mellem det officielle Italien og det store Antal af kirketro og i Sandhed katholske Italianere; men denne Adskillelse er enstydig med Svaghed. Den har til Følge, at den egentlige konservative Del nægter Staten sin Gunst og sin Understøttelse. Den nærer i Nationens Skjød hin religiøse Modsætning, som aldrig gavnede det offentlige Vel, men stedse bar Spiren i sig til de værste Onder og Hjemløsheder. Overfor Udlandet berøver Italien sig ikke blot den Anseelse, som et fredeligt Forhold til Pavedømmet vilde hidføre, men den herskende Konflikt gjør ogsaa Katholikerne i hele Verden til Nationens Modstandere; det maa paalægge sig umaadelige Ofre, og ved enhver Lejlighed kan det dermed give Fjender et Vaaben i Hænderne, som disse benytte mod Italien.

Dette er altsaa Italiens Velfærd og Storhed, som beredes Landet af den nuværende Leder af dets Skjæbne, og som bruger alle de Midler, der staa i hans Magt, til at styrte den katholske Religion og Pavedømmet efter de Fordringer, som Logens fordærvelige Plan stiller.

Hvilken gunstig Omskiftelse vilde derimod ikke snart foregaa i Italiens Forhold, saafremt man ganske ophørte med at begunstige og følge Frimureriet og til Gjengjæld indrømmede Kirken, som den stærkeste sociale Magt, den Frihed, der tilkommer den, og den uhindrede Udøvelse af alle dens Funktioner! Naar den ulyksalige Kamp standsede, saa vilde ikke alene alle de tidligere omtalte Onder og Farer forsvinde af sig selv, men der vilde ogsaa blive indledet en Begyndelse til, at alle hine nationale Fortrin, hvis mægtige Beskytter og Befordrer Religionen og Kirken stedse har været, atter begynde at blomstre i Landets velsignede Skjød. Det vilde ikke vare længe, inden Sæderne i det offentlige og private Liv ved dens guddommelige Kraft vilde blive bedre, Familiens Baand vilde blive styrkede, i alle Undersaatternes Rækker vilde under Religionens Indflydelse Pligtfølelse og Samvittighedstroskab atter blive gjenopvakt. De sociale Spørgsmaal vilde gaa en sikker Løsning i Møde, nemlig paa Grundlag af den praktiske Opfyldelse af Kjærlighedens Lov og af den evangeliske Retfærdighed, den offentlige Frihed vilde være beskyttet mod at udarte til Tøjlesløshed, den vilde kun staa i det Godes Tjeneste og antage en Karakter, der er Mennesker værdig; Videnskaberne, som modtage af Kirken den sikre Sandheds sidste Grundlag, Kunsten som gennemtrænges af den med Aanden fra Oven og til hvis Dyrkere den meddeler den overjordiske Begejstring, vilde tage et nyt Opsving. Dersom Freden var gjenoprettet med Kirken, vilde den religiøse Enhed og Overensstemmelsen blandt Menneskene blive fastere; Modsætningen mellem de trofaste Katholiker og Italien vilde blive hævet, og dette Land vilde derved have vundet et mægtigt Element i Henseende til Orden og Sikkerhed. Dersom Pavens retfærdige Fordringer vare opfyldte, hans suveræne Rettigheder anerkjendte og han selv gjenindsat i en sand og virkelig uafhængig Stilling, saa vilde Katholikerne i de andre Lande ikke

længere have Grund til at betragte Italien som en Fjende af Pavedømmet, medens de nu — ikke efter fremmed Tilskyndelse, ikke heller af Mangel paa Kundskab om Maalet for deres Foretagender, men af Troens Overbevisning og i Følelsen af deres Pligt — endrægtigt hæve deres Stemme til Protest, for at tilbagefordre en værdig og fri Stilling for deres Sjæles øverste Hyrde.

Tværtimod, Italien vilde paa Grund af dets Enighed med Paven kun vinde højere Agtelse og Anseelse hos de andre Nationer; thi ligesom den h. Stol paa en særegen Maade lod Italienerne erfare sin Nærværelses Velgjerninger, saaledes gjorde ogsaa Troens Skatte, som stedse have udbredt sig fra dette den aandelige Velsignelses og Frelses Midtpunkt, Italiens Navn stort og æret blandt alle Nationerne.

Et Italien, som er udsonet med Paven og viser trofast Hengivenhed mod sin Religion, vilde befinde sig paa den lykkelige Vej til Gjenerhvervelsen af sin gamle Glands, og Alt, hvad vor Tid kan opvise i Henseende til sande Fremskridt, vilde kun staa til Tjeneste for Landet, for at drive det fremad paa dets ærefulde Bane. Og var Rom Catholicismens Stad i egentlig Forstand, det af Gud forudbestemte Midtpunkt for Religionen og Sædet for hans Stedfortræder, Staden, som netop formedelst denne Værdighed har bevaret sin ufor-gængelige Varighed og Storhed i Aarhundredernes Løb og under deres omskiftende Tildragelser, var Rom atter givet tilbage til Pavens fredelige og faderlige Scepter, vilde Byen atter staa i den Skikkelse, som Forsynet og de henrundne Tider have givet den; Rom vilde ikke længere være nedtrykt til at være en Hovedstad for et enkelt Kongerige, heller ikke være delt mellem to forskjellige suveræne Magter, en Dualisme, som strider imod hele Byens Historie, men den vilde være den katholske Verdens værdige Hovedstad, stor formedelst Religionens og det højeste Præstedømmes hele Majestæt,

en Lærerinde i og et Forbillede paa sædelig Dannelselse og sand Kultur for alle Nationerne.

Dette, ærværdige Brødre er ikke tomme Ideer, men begrundede Forhaabninger. Paastanden, som man udbreder i den nyere Tid, at Kirken og Paven ere Italiens Fjender og Omvæltnings-Partiernes Forbundsfæller, er ikke andet end en skjændig Forurettelse, en skamløs Bagtalelse; den bliver paa en kunstig Maade udbredt af Logen, idet denne dermed søger at skjule sine egne Formaal, for at den ikke skal blive hindret i sine beklagelsesværdige Bestræbelser, Italiens Ødelæggelse. Af alt det Sagte fremgaar der meget mere denne Sandhed: Katholikerne ere Italiens bedste Venner, og de aflægge Vidnesbyrd om sand Kjærlighed ikke blot til den nedarvede Religion men ogsaa til Fædrelandet, naar de med Bestemthed holde sig borte fra Frimureriet, forkaste dets Aand og Gjerninger, og sørge for, at Italien ikke taber sin Tro, men trofast bevarer den, at det ikke bekæmper Kirken, men ærer den, som en lydig Datter, at det ikke behandler Pavedømmets fjendtligt, men villigt forsoner sig med Pavedømmets Bærer. — Bestræber Eder, ærværdige Brødre, af alle Kræfter for, at Sandhedens Lys kan bryde sig Vej hos Folket, saa at dette maa aabne Øjnene og se, hvor dets Fordel, dets sande Interesse ligger, og overtyde sig om, at man kun ved fast Tilslutning til Religionen og ved at leve i Fred med Kirken og Paven, tør haabe paa en Fremtid for Italien, som svarer til dets hæderlige Fortid.

O, maatte dette dog blive alvorligt overvejet, om ikke af Frimureriets Medlemmer og Hjælpere, som med velberaad Hu anstrænge sig for, at befæste paa Ruinerne af den katholske Religion Halvøens nye Skikkelse, men af saa mange andre, som, uden at tage Del i Logens forkastelige Planer, alligevel understøtte dens Politik og paa denne Maade fremme dens Værk; maatte det dog frem for alt blive overvejet af Ung-

dommen, som paa Grund af Mangel paa Erfaring og som Følge af Tilbøjelighedernes fremherskende Indflydelse saa! let lader sig lede i Vildfarelse! Maatte den Overbevisning dog trænge igjennem, at den betraadte Vej kun fører til Italiens Ulykke! Naar Vi endnu en Gang advarende paapege Faren, saa tilskyndes Vi dertil alene af Bevidstheden om Vor Pligt og af Kjærlighed til Fædrelandet.

Men for at Sindene maa blive oplyste og Vore Bestræbelser maa bære Frugt, er det frem for alt nødvendigt at anraabe om Himlens særegne Hjælp. Lad derfor, dyrebare Medbrødre, Bønnen knytte sig til den fælles Virksomhed; nemlig en almindelig, udholdende, ivrig Bøn, der ligesom øver Vold mod Guds Hjærte og drager hans Naade i rigelig Fylde ned over Italien, for at det maa blive forskaanet for enhver Ulykke, frem for alt for den skrækkeligste: Tabet af den h. Tro. Lader os paakalde som Talsmand hos Gud den glørrige Jomfru Maria, Rosenkransens sejrige Dronning, som har modtaget saa stor Magt over Helvedes Magter og allerede har givet Italien saa mange Beviser paa moderlig Kjærlighed. Lader os ligeledes med Tillid vende os til de hh. Apostle Petrus og Pavlus, som have erobret denne indviede Jord for Troen, helliget den ved deres Arbejder, vædet den med deres Blod. Og som et Pant paa og et Haab om Guds Bistand, den Vi bønfalde om, og som et Segl paa Vor særegne Kjærlighed være for Eder den apostoliske Velsignelse, som Vi af ganske Hjærte meddele Eder, ærværdige Brødre, tilligemed Eders Gejstlighed og det italienske Folk.

Givet i Rom ved Sct. Peter, den 15. Oktober 1890, i Vort Pontifikats trettende Aar.

Pave *Leo XIII.*

Lidt om
det sociale Spørgsmaal i Almindelighed
og
Arbejderspørgsmaalet i Særdeleshed.

Naar paa et eller andet Omraade Forholdene eller Tilstandene ere blevne af den Art, at de kræve en Løsning, saa taler man om *et Spørgsmaal* paa dette Omraade. Er Løsningen særlig paatrængende, kalder man dette Spørgsmaal et *brændende*. Vort Aarhundrede er de brændende Spørgsmaals Aarhundrede. Saaledes have vi f. Eks. nu til Dags i Politiken det *romerske* og det *orientalske* Spørgsmaal, hvis Løsninger der vel er forsøgt paa, men som endnu ikke ere lykkedes. Paa det religiøse Omraade taler man om et *Skolespørgsmaal*, som i de fleste Lande bevæger og ophidser Gemytterne. Her i Byen er f. Eks. Frihavnsspørgsmaalet paa Grund af Kanalen mellem Nordsøen og Østersøens Fremskriden et *brændende*, og indenfor vor Menighed kan Spørgsmaalet om nye Kirker og Skoler og en Kommunikantanstalt betegnes som *brændende*.

Paa en lignende Maade tale vi om et *socialt Spørgsmaal*, hvis Løsning nu er mere paatrængende end nogensinde før. Hele Verden beskæftiger sig nuomstunder dermed. Vor hl. Fader, Pave Leo XIII har gjentagne Gange hævet sin Røst for at gjøre Fyrsterne og Folkene opmærksomme paa dets Vigtighed og bane Vejen til en Løsning af det; Wilhelm II, Tysklands unge Kæjser, ofrer dette Spørgsmaal sin hele Interesse; de tyske Ærkebiskopper og Biskopper udstedte nylig en betydningsfuld Hyrdeskrivelse desangaaende, som er meddelt i Nr. 41 af „Ugebladet“, kort sagt; det sociale Spørgsmaal møder os overalt, i Aviserne, i Forsamlinger, paa Værksteder o. s. v. Hvor to Mænd mødes,

kommer næsten uundgaaeligt det sociale Spørgsmaal paa Tale.

Det er derfor vel paa sin Plads, at ogsaa vi have vor Opmærksomhed henvendt paa dette vigtige Spørgsmaal, og det saa meget mere, som man kun altfor ofte kan gjøre den Opdagelse, at Folk tale om det sociale Spørgsmaal og opgive Recepten til dets Løsning uden at kjende det. Men hvorledes vil en Læge helbrede en Sygdom, hvis Sæde, Væsen og Oprindelse er ham ubekjendt.

I.

Vi ville først søge at skaffe os et klart Begreb om det sociale Spørgsmaal. Social hedder selskabelig. Det sociale Spørgsmaal hedder altsaa Selskabs- eller Samfundsspørgsmaalet. Nu gives der talrige Samfund og det af de mest forskellige Arter, f. Eks. en Familie, et Sogn, en Stat o. s. v. Men her forstaa vi under det: det ene store Selskab: Samfundet, som slutter alle de øvrige i sig: hele Menneskeslægten.

Den er virkelig et Selskab (Samfund). Alle Lemmer ere forbundne med hverandre ved Blodets Baand, alle have de samme Evner, den samme Stræben. I dette Samfund finde vi en Overordning og en Underordning og en gjensidig Afhængighed. I Spidsen for det staar Himlens og Jordens Skaber. „Jeg er Herren, din Gud!“ tilraaber han ethvert Menneske. Han lader sig repræsentere ved Indehaverne af den geistlige og verdslige Magt. Dem ere de forskellige Stænder og Klasser af Mennesker paa hele Jorden underordnede. Og som i ethvert frit dannet Selskab (Samfund) er den ene henvist til den anden, den ene Stand betinget af den anden. Barnet, som ved Fødslen blev optaget i dette Selskab og skal udvikle sig i Selskabet, for at det kan lære at kjende og elske Gud, at nytte Næsten og at gjøre sig selv lykkelig for Tid og Evighed, er henvist til Forældrene og Lærerne og Mestrene. Selv Manden, som

staar midt i Samfundet, trænger til sine Medmennesker, hvad enten nu Forsynet har sat ham i Spidsen for det eller han kun er et aktivt Medlem i dets Skjød. Hvad er Fyrsten uden Folk, hvad Præsten, naar han ikke staar i Spidsen for en mindre eller større Kreds, for hvilken han skal bede og ofre og ved Lære og Eksempel, ved Ord og Gjerning vise Vejen til Himlen? Hvorledes kan Bygmesteren bygge et Hus, naar ikke Mureren og Tømreren og Smeden og Tagtækkeren og Glarmesteren og Maleren yde ham deres Hjælp. Og lærer Brødet paa vort Bord os ikke, at det ene Menneske er henvist til det andet. Bageren trænger til Mølleren og denne kan ikke levere noget Mel, naar Bonden ikke har saad og høstet sit Korn.

Enhver Stand og ethvert Medlem af enhver Stand har nu i Samfundet Rettigheder og Pligter, og kun derved, at Rettighederne blive anerkjendte og Pligterne opfyldte, kan Samfundet magte sin Opgave og gjøre de enkelte Medlemmer muligst lykkelige.

Men forskydes dette rigtige Forhold af Rettigheder og Pligter, unddrages der f. Eks. en Stand Rettigheder eller paabyrdes der den nye Pligter, saa at den er truet i sin Eksistens, saa ville her Tilstande udvikle sig, der kræve en Løsning, og vi have saa her det sociale Spørgsmaal. Handler det sig om Børnenes Lod, saa er det sociale Spørgsmaal Barnespørgsmaalet; er det Kvinden, hvis Stilling udfordrer vor Medlidenhed, have vi Kvindespørgsmaalet, og er Arbejderstanden trykket og truet, saa maa vi kalde det Arbejderspørgsmaalet. Vi se, at det sociale Spørgsmaal ikke er enstydig med Arbejderspørgsmaalet; dette er meget mere kun en Del af hint. Var end Arbejderspørgsmaalet fuldstændigt løst, saa vilde dog dermed det sociale Spørgsmaal endnu ikke være afgjort. Vi se endvidere af denne Udvikling af Begrebet „det sociale Spørgsmaal,“ at det er saa gammelt som selve Menneskeslægten, eller rigtigere sagt, saa gammelt som den faldne Menneskeslægt. Ved

Ulydigheden i Paradisets Have blev Lidenskaben sat i Flamme og Jorden forbandet, og *Menneskets Synd* og *Guds Straf* ere Kilderne til den sociale Elendighed, Elementerne, som have fremkaldt det sociale Spørgsmaal og aldrig lade Menneskeslægten komme til Hvile. Det har allerede en sekstusindaarig Historie, og paa ethvert af dens Blade finde vi Undertrykkelse, det ene Menneskes Nedkuen ved det andet, finde vi Jammer og Elendighed og Nød, hidført ved Guds straffende Haand, finde vi, kort sagt, det sociale Spørgsmaal.

I *Hedenskabet* havde den ene Del af Menneskene berøvet den anden samtlige Rettigheder, paabyrdet den alle Pligter, gjort den til Vare, til Slave, til — socialt Spørgsmaal; Kvinderne bleve behandlede paa det Skjændigste — socialt Spørgsmaal; Børnene bleve næppe regnede lige med Kvæget — socialt Spørgsmaal. Og hvorledes var de Fattiges, Enkernes og de Forældreløses Stilling, hvorledes de Syges og Fangnes? Alt sociale Spørgsmaal, der paatrængende krævede en Løsning.

Ogsaa hos *det jødiske Folk* finde vi det sociale Spørgsmaal, den sociale Elendighed, til Trods for at Gud havde sluttet Pagt med det og gjort det til sit udvalgte Folk. Vi behøve kun at tænke paa Undertrykkelsen ved Ægypterne og paa det haarde Aag, som Aarhundreder igjennem i Faraonernes Land hvilede paa Israels Børn, paa den haarde Trængsel, der vederfaredes dem fra fremmede Erobrere og ugudelige Konger, fra fordærvelsesbringende Naturkatastrofer og andre Guds Hjemsgølgelser.

Selv *Kristendommen* har sit sociale Spørgsmaal, skjønt dens guddommelige Stifter gjorde Fornemme og Ringe opmærksomme paa deres Pligter, tog de Fattige og Undertrykkede under sin særlige Beskyttelse og satte Budet om Kjærligheden som det første og eneste i Spidsen for sin Religion. Tilbage blev jo Friheden

til at synde og Livets Nød, og dermed Grundbetingelsen for det sociale Spørgsmaal.

Saaledes har det sociale Spørgsmaal en umistelig Borgerret i Verden, som da først endeligt vil blive løst, da først forstumme, naar det sidste Menneske en Gang har betalt sin Tribut til Døden.

Ved Siden heraf vedbliver det rigtignok at være sandt, at Elendigheden i Verden ikke altid har været lige stor. Der har været i Sandhed gyldne Tider, i hvilke der selv i den fattigste Hytte herskede Lykke og Fred, og der har været malmhaarde, trøstesløse Tider, i hvilke de mest glimrende Paladser gjenløde af deres ulykkelige Beboeres Klager. Vor Tid hører til denne sidste Kategori. Nu til Dags hedder det sociale Spørgsmaal: Arbejderspørgsmaal. Hvad der har fremkaldt det, hvad der har gjort det „brændende“, ville vi undersøge i det næste Kapitel.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags Aftes fejredes med stor Højtidelighed i den herværende Sct. Ansgars Kirke *Oprettelsen af Rosenkransens ældgamle Broderskab*. Kirken var i Dagens Anledning smykket paa det festligste. Paa den h. Gudsmoders Alter, som for Fremtiden er Broderskabets Alter, saas opstillet den smukke Rosenkransgruppe, som den højærv. apostoliske Præfekt ifjor skjænkede til Kirken, og ved Siden af Alteret stod plantet Broderskabets prægtige nye Banner, den største og smukkeste blandt de nuværende kirkelige Faner. Den er af hvid Silkedamask og viser paa den ene Side Billedet af den h. Gudsmoder, der overrækker Rosenkransen til den h. Dominikus og den h. Katharina af Siena, medens den anden Side af Fanen bærer den h. Josefs Billede. Begge Billederne ere indfattede i rigt og kunstfærdigt Guld- og Silkebroderi, alt udført med Haanden.

Efter et Par Salmer, udførte af Kirkens udmærkede Kor, der i hele Rosenkransmaanedens har bidraget ikke

Lidet til Rosenkransdronningens Ære og Menighedens Opbyggelse, ved at foredrage flere smukke Sange under Rosenkransandagten i Maanedens Løb, besteg den højærv. apostoliske Præfekt Prædikestolen og forklarede paa en populær og tillige begejstrende Maade Rosenkransens forskjellige Bønner, dens Nytte og praktiske Anvendelse i det daglige Liv, og knyttede dertil en Belæring om Broderskabet, om dets Nytte og Velsignelse for Medlemmerne formedelst Delagtiggjørelsen i den fælles Bøn og i de gode Gjæringer, som forrettes af hele Dominikanerordenen og Broderskabets Millioner af Medlemmer paa hele Jorden, og endelig om Medlemmernes Forpligtelser, som hovedsagelig kun bestod i at bede tre Rosenkranse i hver Uge.

Efter Prædikenen fandt de forskjellige Indvielser Sted efter Ritualet, som vi meddelte vore Læsere i forrige Nummer af Ugebladet. Under selve Optagelsen i Broderskabet holdt de vordende Medlemmer tændte Vokslys i Hænderne, saa at det ikke blot var Alteret, men hele Kirkens Skib, der ved denne Lejlighed straaledede i et Lyshav og gjorde et overordentlig festligt og imponerede Indtryk. Efter at den højærv. apostoliske Præfekt havde forrettet de foreskrevne kirkelige Bønner og udnævnt Kapellan ved Sct. Ansgars Kirke, Hr. Pastor *A. Johansen* til Broderskabets Direktør og Leder, bad denne tilligemed Menigheden Rosenkransbønnen, efter hvilken den højtidelige Procession fandt Sted under Afsyngelsen af det Lauretanske Litani og med Broderskabets nye Banner i Spidsen. Dette blev ved denne første Indvielse baaret af Hr. B. A. Hutters, medens to af Rosenkransbroderskabets Jomfruer holdt Fangsnorene.

Højtideligheden sluttede foran Højalteret med *Te Deum* og den sakramentale Velsignelse, efter hvilken den højærv. apostoliske Præfekt endnu en Gang henvendte en hjertelig Opfordring til alle Menighedens Medlemmer, om at indtræde i Broderskabet, idet han derhos tilføjede, at Broderskabet fra nu af vilde afholde sine Møder med Procession paa den første Søndag i hver Maaned og at det var hans Ønske og Haab, at alle Menighedens forskjellige mandlige og kvindelige Kongregationer, Foreninger og Broderskaber vilde lade sig repræsentere i disse Rosenkransprocessioner.

Vi kunne endnu tilføje, at den store Kirke var fyldt

indtil Trængsel baade af Katholiker og Anderledes-troende, og at 206 Medlemmer bleve optagne paa denne første Dag i Broderskabet. Disse ville kunne afhente deres *Optagelsesbøger* Søndag den 9. Nov. i Præsteboligen ved Sct. Ansgar. Nye Optagelser finde sædvanligvis kun Sted under de foreskrevne Møder paa den første Søndag i hver Maaned.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. November. 24. Søndag e. Pintse. Marias Skytsfest. — **10. M.** Andreas Avellinus, Bekj. — **11. Ti.** Martin af Tours, Biskop og Bekj. — **12. O.** Martin, Pave og Mart. — **13. To.** Stanislaus Kostka, Bekj. — **14. Fr.** Didakus, Bekj. — **15. L.** Gertrud, Jomfru.

Søndag den 16. November. 25. Søndag efter Pintse. Marias Ofring.

Til Rosenkranskirken og Skolen ere siden 1. Jan. endvidere indkomne følgende Bidrag: **Kjøbenhavn:** P. J. 22 Kr.; M. 6 Kr.; B. 6 Kr. 50 Øre; G. R. 50 Kr.; M. & M. 50 Kr.; L. New-York 5 Kr.; A. W. New-York 5 Kr.; F. J. 2 Kr.; X. 50 Øre; B. B. 25 Kr.; F. H. 2 Kr.; J. 3 Kr. 50 Øre; Samling i Pigeskolerne 60 Kr.; N. 83 Øre; X. 1 Kr. 50 Øre; C. N. 10 Kr.; I Anledning af Rosenkransmaanedens 2 Kr.; B. R. 20 Kr.; R. 20 Kr.; G. A. 20 Kr.; Bøssen i St. Ansgars Kirke 96 Kr. 67 Øre; Kollekt i St. Mariæ Kapel 44 Kr. 38 Øre. **Randers:** 5 Kr. — **Summa:** 457 Kr. 86 Øre.

I Alt med det tidligere Indkomne: 10,234 Kr.

Kjøbenhavn den 3. November 1890.

J. v. Euch,
Apostolisk Præfekt.

St. Josefs Gilde. For de indsendte Gaver bringes herved en hjertelig Tak. De ere udstillede Søndag Aften d. 9. ds. i Lokalet Bredgade 67. St. o. G. efter Andagten i Sct. Ansgars Kirke. Gaver modtages fremdeles.

Alm. Møde for alle Brødre: Mandag d. 10. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften.

Konfirmations-Undervisningen er begyndt og fortsættes hver Mandag og Torsdag fra Kl. 8—9 Morgen.

J. Braun, Sognepræst.

Foreningen Unio afholder Søndag den 16. November 1890 Kl. 8 pr. Aftenunderholdning med Assemble i Hr. Restauratør Simons Lokale, Kongens Nytorv 21, (Den store Sal) med Assistance af Violinistinden Frk S. Mariboe, Hr. Organist J. Hammermüller samt forhv. Kgl. Skuespiller J. Døcker og Unios Herrekor. Billetterne faas hos:

F. Heinlein, Prinsessegade 27. H. Hoffmann, Pilestræde 6.
J. C. Günther, Nørre Allé 11. F. M. Jensen, Bredgade 64.
Fr. Simonsen, Sølvgade 98, St. Klemp, St. Strandstræde 15.

R. W. Mariboe, Østerbrog. 28,

samt i Foreningens Lokale Kongens Nytorv Nr. 21 hver Møde-aften. Fuldstændigt Program følger med Ugebladet for i Dag til indenbys Abonnenter.

Bestyrelsen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 46.

Søndagen den 16. November.

1890.

Indhold. En Kardinals Testament. En protestantisk Udtalelse. Kundgjørelser.

En Kardinals Testament.

Den 15. Juni højtideligholdt Englands højeste katholske Gejstlige, Ærkebiskoppen af Westminster (London), Kardinal *Manning*, sit 25 Aars Jubilæum som Biskop. Han er en af de mest ansete Kirkefyrster paa hele Jorden, er Konvertit og var forhen protestantisk Theolog. Ved et dydigt Liv, ved Ydmyghed og Studium, medvirkede han med Naaden, saa at han snart erkjendte Sandheden, og han tøvede da ikke med at forlade Protestantismen og blive Katholik; ja Præst. Anledningen til, at han blev Katholik, gav en Dame, som en Dag, medens han endnu var Gejstlig i den engelske Højkirke, kom til ham og udtalte sin Forundring over, at han endnu aldrig havde prædiket om den Helligaand, og bad ham prædike ogsaa en Gang om dette Thema. Manning lovede at efterkomme Damens Ønske og greb

straks til Anglikanernes theologiske Værker, men fandt intet Steds noget tilfredsstillende. Da kom han paa den Tanke, at tage katholske Lærebøger i Haanden, og se, der fandt han ikke alene en indgaaende Belæring om den Helligaand, men fik ved at studere dette Afsnit ogsaa Lyst til at gennemarbejde Bøgernes øvrige Dele. Paa denne Maade kom Manning lidt efter lidt til den Overbevisning, at den katholske Kirke var den ene sande, blev Konvertit, Præst, Biskop og Kardinal. Kardinal Manning har ingen Fjender. Alle politiske Partier, alle Konfessioner, Høje og Lave, ære, elske og agte ham. Hans Lærdom er overordentlig stor, men endnu større ere hans Arbejder og Resultater, han har naaet for de Fattige, og navnlig til Løsningen af det sociale Spørgsmaal. Som bekjendt var han Hovedmægleren ved de londonske Dokarbejderes Strike ifjor, og det lykkedes ham at hjælpe Arbejderne til deres Ret, uden at Arbejdsgiverne kunde træde ham for nær.

I hans Bispejubilæum toge da ogsaa Alle Del, Katholiker, Protestanter og Jøder. Utallige vare Gratulationerne fra Høje og Lave, samtlige Aviser bragte Festartikler og den store Kardinals Portræt. Pave Leo XIII sendte ham en stor Guldmedaille. Londons Katholiker havde dannet to Afdelinger, der hver skulde samle en Pengesum, over hvilken Jubilaren kunde disponere efter Forgodtbefindende. Den ene indbragte 3676 Lst., den anden 7100 Lst. Hertugen af Norfolk overbragte personlig Gaven og talte paa Londons Katholikers Vegne.

Rørende var Gratulationen af alle Dokarbejderne, hvilke Kardinalen havde vist saa store Tjenester. I al Stilhed havde disse sikkert ikke glimrende lønnede Folk, uden konfessionel Forskjel, foranstaltet en Indsamling. Og saaledes mødte der ogsaa en Afdeling af dem med de øvrige Gratulanter, og frembragte hele Arbejderstandens hjærteligste Lykønskninger, udtalte

endnu en Gang Tak for det, Kardinalen ved sin Indflydelse havde gjort for dem, for at forøge deres Fortjeneste og lette deres Livsstilling og anmodede ham endelig om at modtage Arbejdernes Gave. Det var ikke mindre end 160 Lst. = 2880 Kr., de fattige Arbejdere havde skillinget sammen. Med dybeste Rørelse modtog Kirkefyrsten netop disse Gratulanter. Naar nogen Lykønskning kom fra Hjærtet, var det jo netop Tilfældet hos dem. Kardinalen udtalte, at han tog imod Gaven, da det jo vilde være en Fornærmelse at vise den tilbage, men han sagde, at han atter vilde og maatte anvende Pengene til Bedste for Dokarbejderne.

Kardinalens Tale til alle Gratulanterne var overmaade skøn og apostolisk. Han sagde, at han vilde aflægge sit sidste Regnskab for dem, Repræsentanterne for sin Hjerd. Han turde paastaa, at han aldrig med Vilje havde gjort Nogen ondt, men at han paa den anden Side ogsaa havde søgt overalt at skride ind efter Pligt og Samvittighed. Naar der paa Grund deraf var beredet ham Bitterhed, saa havde han vænnet sig til stiltiende at tage imod den. De tre Ting, som særlig havde ligget ham paa Hjærte, vare Børnenes Opdragelse, Sjælenes Frelse ved de hh. Sakramenter og Om-sorgen for gode Præster. Han mindede derpaa om, at Londons Katholiker allerede for femten Aar siden, da Pave Pius IX udnævnte ham til Kardinal, havde overbragt ham en stor Sum; men han havde maattet love dem, ikke at udgive Pengene (d. v. s. til andre Folk). Han havde gjort det og anbragt dem for stedsevarende Tider til Ærkebiskoppen af Londons Underhold og til Bestridelsen af de med denne Stilling forbundne, forskjelligartede Forpligtelser. Denne Gang havde man givet ham fri Dispositionsret over de 7100 Lst. (De 3676 Lst. vare samlede til Betaling af den paa den ærkebiskoppelige Kathedralkirke endnu hvilende Bygge-gjæld; den er nu altsaa gjældfri).

Denne Sum vilde han nu anvende saaledes:

1) Til et stedsevarigt Stipendium til Uddannelse af en Præst hele hans Studietid igjennem, med den Forpligtelse at virke i Ærkedioæset London.

2) Til Afbetaling af den endnu svævende Gjæld paa to nybyggede katholske Skoler og Kjøb af et Areal til en ny Sognekirke i London.

3) Til Understøttelse af Kollegiet (den theologiske Studere- og Opdragelsesanstalt) for England: St. Edmund i Old Hall.

4) Til Restaurationen af Englands Apostels, den h. Gregors Kirke i Rom, Kardinal Mannings Titularkirke.

5) Til et Legat til de fem gejstlige og verdslige Medlemmer af hans Husstand, som alle have været hos ham i 25 Aar.

Hvad Dokarbejdernes Gave angik, foraarsagede den ham en særlig Glæde. For den skulde der stiftes en Friseng i Londoner Hospitalets Afdeling for Tilskadekomne, hvor de Arbejdere henlægges, som ved deres Arbejde paa Dokken og Værfterne rammes af et Ulykkestilfælde.

Saaledes disponerede Kardinal Manning over disse Penge, saaledes har han gjort sit Testament paa en apostolisk Maade, og alle hans Gratulanter skulde være dets Vidner. Og saaledes gaa ogsaa hans Ord i Opfyldelse, som han sagde:

„Mit Ønske er det at dø, som det sømmer sig for en Præst, uden Penge og uden Gjæld.“

Kardinal Manning ejer ingen Privatformue, han er personlig fattig, da han straks anvender alt, hvad han faar, til kirkelige og veldædige Øjemed. Det er en ægte katholsk Kardinal, en værdig Efterfølger af Apostlene.

Den 30. Oktober overrakte en Deputation af Englands mest ansete Jøder ham en *Adresse*, som udtaler den Taknemlighed, som de engelske Jøder ere opfyldte af imod Kardinalen, fordi han i 1882, da man i Rus-

land paa en saa grusom Maade forfulgte Jøderne, saa modigt, saa eftertrykkeligt og virkningsfuldt hjalp med til, at der blev ydet Hjælp til Fanatismens og Despotismens hjælpeløse Ofre. Adressen havde følgende Ordlyd: „Som Medlem af den Komite, som dannedes paa hint mindeværdige Møde, som Medborgere holdt i „Mansion House“ den 1. Februar 1882, hvis Raadslagninger De understøttede og med dyb Indsigt og moden Visdom ledede, ved Deres begejstrede Forsvar af Retfærdighedens og Menneskelighedens Fordringer, ved Deres ædle Fordømmelse af religiøs Intolerance, ved Deres ædelmodige Deltagelse over for dem, som bekjende en anden Religion end De, har De vist Dem som Religionens Tjener i Ordets højeste og helligste Betydning.“

Kardinalens *Svar* hævdede sig, som altid, langt over de ellers brugelige, rent formelle Taksigelsesfraser; han bemærkede blandt Andet:

„Jeg har boet i London i næsten 40 Aar, og i den Tid har jeg lært Lidelser, Fattigdom og Laster i alle Skikkelser at kjende. Naar jeg har søgt at afhjælpe Nøden, har jeg fundet mine jødiske Landsmænd i første Række, hvor det gjaldt at støtte et godt Foretagende. Jeg kan derfor vidne om deres Barmhærtighed og Ædelmodighed. Ved den Omhu, I vise Eders Børn, Eders Syge og Fattige, give I os et ædelt Eksempel paa Højmod og Virksomhed. I ere ubøjelige som vi, naar det gjælder at hævde, at Opdragelsen væsentlig er et religiøst Arbejde. Der er, tror jeg, kun tre ufor-gængelige Elementer i Verdenshistorien: Israels Folk og dets Tro, den katholske Kirke, der har sit Udspring fra denne Tro, og endelig den Verden, som forfølger begge. Vi have mange Gange maaske gjort hinanden Uret; thi ikke alle de, der kalde sig Kristne, ere Kristne, og ikke alle de, der kalde sig Israeliter, ere sande Israeliter. Verden rekruterer sig stedse fra begge Sider af Saadanne, som ere det Navn uværdige, som de

føre. Jo større Verden bliver, hvad Folkemængden angaar, desto mere vokser den i Ondskab. Mangen slet og forbrydersk Daad er maaske udført af Jøder, men som Folk ere Jøderne sagesløse; og paa samme Maade er den katholske Kirke uden Skyld i Misgjerninger, der ere udførte af Katholiker. I det britiske Rige, hvor enhver retfærdig og ærefuld Løbebane staar dem aaben, ere vore jødiske Medborgere loyale, fredelige og ædelmodige. De tage Del i vor Styrke og gjør den kraftigere. Menneskene blive det, som deres Regeringer gøre dem til. Straffelovbøger gjør loyale Mennesker illoyale. Social Undertrykkelse avler Forbitrelse, som driver Menneskene til Raseri. Jo større Magten er, desto større skulde Menneskeligheden og Tolerancen være lige over for dem, som Aarhundreder have fornødet.“

Dr. H.

En protestantisk Udtalelse.

I Slutningen af September Maaned har Prioren for Dominikanerklosteret i Düsseldorf, *Pater Scheer* gjæstet Kristiania og under stor Tilstrømning afholdt i den derværende katholske Kirke en Række Foredrag paa Tysk over forskjellige Emner, blandt hvilke: Kristus og hans Kirke; Primat og Ufejlbarhed; Bibel og Tradition; Boden og det private Skriftemaal; den enesaliggjørende Kirke; Intolerants og Inkquisition o. s. v. I Anledning af disse Foredrag, som have vakt stort Røre i Byen, har den lutherske Gejstlige, Dr. theol. *Krogh-Tønning* skrevet en Række Artikler i det norske „Morgenbladet“, der vidne om en ganske anden Alvor og grundig Kjendskab til den katholske Lære, end den, vi ere vant til at møde her hos hans danske Standsfæller, qaade Pieceforfatterne og Artikelskriverne, der med en

Bunke Fraser og Floskler og vandede Vittigheder tro at kunne afgjøre Nutidens brændende Spørgsmaal: Catholicisme eller Protestantisme. Til Artiklerne, som vi gjengive efter „St. Olaf“, er der i [ ] tilføjet dette katholske Ugeskrifts Redaktions Bemærkninger. Dr. theol. *K. Krogh-Tonning* skriver:

„Rygtet om, at denne højt begavede romersk-katholske Taler skulde komme til Kristiania for at holde en Række Foredrag, var egnet til at øve et meget forskjelligt Indtryk, alt efter Enhvers forskjellige Syn dels paa vore egne kirkelige Forhold, dels paa Romerkirken. *Paa den ene Side* er der dem, som ere stærkt fristede til at opgive Troen paa Reformationskirkens Levedygtighed overhoved, og som specielt i vort eget kirkelige Samfund se saa tydelige Tegn til Selvopløsning, at der snart sagt ikke længere er Enighed om andet, end at Kirkesamfundets Uenighed med sig selv er en ganske normal Tilstand. Man løser efterhaanden alle Baand, man svækker eller fornægter efterhaanden al samfundsmæssig Autoritet, man rydder principmæssigt og planmæssigt Vej for Individualismens Selvtægt og Overgreb i vigtige kirkelige Afgjørelser. Aanderne maa for enhver Pris slippes løs. „Frihed for Loke saavel som for Thor — men især for Loke!“ Dette er Løsenet. Blandt dem, der har dette Syn paa vor kirkelige Stilling, er der da dem, der ganske have tabt Modet og Haabet om vor Kirkes Fremtid. De føle sig allerede staaende midt oppe i en *bellum omnium contra omnes*, i Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Med dyb Smerte have de sagt sig selv, at vor Kirke ikke ligner den, for hvilken Frelseren bad, „at de alle maa være ét, ligesom Du, Fader, i mig, og jeg i Dig,“ „at de skulle være ét, ligesom vi ere ét, jeg i dem og Du i mig“; at den ikke ligner den Kirke, om hvilken det hed, at dens Lemmer havde „ét Hjærte og én Sjæl,“ ikke dem, hvem Apostelen formaner til at „bevare Aandens Enhed i Fredens Baand“, men at den har en skjæbnsvanger

Lighed med det Rige om hvilket det staar for det første, at det er „splidagtigt med sig selv“, og for det andet, at det er dømt: det kan ikke bestaa! Saa blive de Romerkirken vaer i dens imponerende Enhed, som et Samfund, der bevarer sit Eje gennem Tiderne uden at lade sig dominere af Skriget, Verdens Haan og Trusler, det store Frafald, medens vi lade os skræmme af Verdensaanden, Tidsaanden og opgive vore kirkelige Erhvervelser Fod for Fod; som et Samfund, der er enestaaende i Verden med Hensyn til Enhed og Enighed med sig selv gennem alle Tider, medens vi splittes og spredes mer og mer i Sekter og Partier, alt som Tiden skrider. Under disse Omstændigheder have de sagt til sig selv: Romerkirken, og den alene, svarer til det bibelske Billede af Kirken i dens Enhed, medens vort Kirkesamfund svarer til det bibelske Billede af hint Samfund, der er dømt til ikke bestaa, fordi det er splidagtigt med sig selv, fordi dets Lemmer prise Spliden som et Udtryk for Aandens høje Frihed. Saa se de da hen til Romerkirken som den formentlig eneste Frelsens Ark paa Syndflodens Vande; og de sige med hin gamle Bagler i Welhavens Digt, idet de anvende paa den gamle romerske Moderkirke, hvad Bagleren udtalte om „Asa-Oldet“:

„I Mænd! Jeg tør slaa paa Skjoldet
Og melde det uden Sky;
Jeg ønsker, at Asa-Oldet
skinned' i Nord paany.“

For dem, der have dette *pessimistiske* Syn paa vor Kirke og den Stilling, hvori den er kommen under Udviklingen af de Principer, hvoraf den er fremgaaet, er en fremragende Repræsentant for Romerkirken en *velkommen Gjæst*.

Paa den anden Side er der dem, som dels ere meget vel tilfredse med vore egne Forhold, eller dog saa vidt tilfredse, at de ikke føle nogen Grund til at ønske en Diskussion med anderledes troende, dels saa utilfredse,

med disse anderledes troende (de romersk-katholske), at de maa bede sig fritagne for enhver Diskussion med dem. Den vil efter deres Mening enten være ligefrem skadelig eller dog unyttig. De, der tænke saa, ere maaske mest Mennesker, som kun leve et kristeligt Enkeltliv, eller som i alt Fald kun have en meget svagt udviklet Bevidsthed om de kirkelige Samfundsspørgsmaal. De have fundet Tilfredsstillelsen af deres væsentlig religiøse Trang i det Samfund, hvori de staa, de ere for deres Person lykkelige i det, og dette er dem nok. De tænke med Rædsel paa Muligheden af en Paa-virkning, der maaske kunde fordunkle eller forstyrre deres Glæde i Besiddelsen af deres Livs dyreste Eje. og for denne Rædsel kunne de navnlig ikke værge sig, naar de tænke paa, hvad de fra Barnsben af have lært af troende, kyndige, paalidelige Vejledere, lært i Skrift og Tale om Romerkirken, dens Mænd og dens Midler. Rigtignok er der baade i Skrift og Tale sagt, at vor herskende Opfattelse af Romerkirkens Lære og Liv i mange Punkter er ukorrekt. Men dels ere disse Røster ikke naaede til dem, dels er det dem ikke muligt at blive kvit Opfatninger, som ere blevne til Kjød og Blod i deres Tilværelse. Der er mange gode, ærlige Mennesker, som ere saaledes stillede. Dertil kommer da en stor Hob af de aandeligt ubevægelige, hvis Valgsprog er: „Alt bliver ved det gamle“, fordi dette er det mægtigste. De ere paa Forhaand imod al Diskussion, fordi den bringer Bevægelse, og denne Bevægelse er dem ubehagelig. Endelig er der gjerne i ethvert Samfund en ikke liden Hob af Fanatikere, som lide af individuel Ufejlbarhed.

For alle dem, der have dette mere eller mindre *optimistiske* Syn paa vore egne religiøse Forhold, er en Dominikanerpriors Optræden iblandt os en Gru. Han er paa Forhaand en saare *uvelkommen Gjæst*

Jeg kan for min Del hverken slutte mig til Pessimismen eller Optimismen. De repræsentere begge

Ensidigheder. Paa den ene Side maa jeg vistnok tilstaa, at jeg ikke ser vore Kirkeforhold i noget rosenrødt Lys. De ere saadanne, at en Kirkens Tjener, der har Øje for Samfundsspørgsmaalene og deres Betydning — og det ikke blot som saadanne, men navnlig ogsaa i deres Tilbagevirkning paa ethvert kristent Enkeltliv — Øje for Enhedens Betydning i Kristi Kirke — og det ikke blot den „usynlige“ Enhed, som tidt nok kan være illusorisk, men navnlig ogsaa for den „synlige“ Enhed — Øje for den historiske Kontinuitet i Kristi synlige Legemes Udvikling som et organisk og solidarisk Samfund: en Kirkens Tjener, der har Øje for vor store Svaghed paa alle disse Punkter, og som derhos ikke ønsker at opgive en eneste kirkelig Erhvervelse eller ofre noget af dens Arv og Eje paa den skiftende Tidsaands Alter — ja, en saadan har ikke mange rigtig glade Stunder nu for Tiden; og han vil tidt føle sig usigelig ensom blandt de glade. Men paa samme Tid tror jeg mig ikke berettiget til at opgive ethvert Haab om vor Kirkes Fremtid. Man faar holde dette Haab oppe i alt Fald saa længe, som det viser sig, at destruerende Kræfter, som have deres Oprindelse fra den verdslige Tidsaand, og for hvilke det, vi endnu have tilbage af virkelig Kirkelighed i Lære og Liv, kun er generende Levninger fra et Felt, der er dem inderlig fremmed, ikke formaa at trænge igjennem. Og man faar imidlertid arbejde for at erfare, om det skulde være muligt at skaffe vor Kirke Eksistensformer, der ere mere stemmende med Kirkens Væsen og mere betryggende for dens Tilværelse end de Former, vi have, og de Former, som tilsigtes fra Destruktionens Side.

Men lige saa lidt som jeg anser mig berettiget, eller maaske rigtigere udtrykt *forpligtet*, til at opgive Haabet om vor egen Kirkes Fremtid, lige saa lidt anser jeg mig berettiget eller forpligtet (hvad man nu vil kalde det) til at bryde Staven saaledes over den Kirke, som dog er vor Moderkirke, at jeg skulde ville være

med paa at afbryde enhver Diskussion med den. I Kraft af selve det Princip om fri Forskning, som Reformationen har skrevet paa sin Fane, i Kraft af det Princip, som ingen, der ærlig elsker Sandheden, kan fornægte, og som hedder „*Sandheden fremfor Alt*“, maa det siges: *Jo klarere* vore kirkelige Modstandere faa Anledning til at udtale sig, *jo bedre* de i alle Maader formaa at lægge deres Principer, deres Maal og deres Midler frem for os i Dagens fulde Lys, desto bedre er det for alle Parter. Thi dette er, hvad Sandhedens Aand kræver af en ærlig og grundig Diskussion. Kun derved kan den blive frugtbar. Fra vor Midte have vore Modstandere længe nok hørt Bebrejdelsen for Lysskyhed. Vi bør ikke stille os saa, at denne Anklage med Rette kan retorkveres mod os selv.

Disse Betragtninger udgjøre, hvad jeg kunde betegne som den *formale* Grund, hvorfor jeg har ønsket Pater Scheer velkommen iblandt os.

II.

Men der er ogsaa *reale* Grunde. Hans Højærværdighed, den romersk-katholske Præfekt, udtalte efter Afslutningen af Paterens Foredrag, at han havde indbudt ham til at komme og afholde dem, for paa den Maade at bidrage til en Diskussion i *fredelig* Aand. Pateren havde ogsaa selv gjentagende udtalt sig paa samme Maade. Hertil kunne man ville bemærke: Hvor megen Agtelse, ja Sympathi man end kan nære for den romersk-katholske Talers Personlighed, hvor fredelige hans individuelle Sentiments end monne være, saa kunne vi Protestanter dog aldrig stole paa nogen Tale om Fred og Fredsommelighed fra dette Hold, da det ligger i selve den romersk-katholske Kirkes Væsen, at den tilsidst dog ikke kan byde os Fred. Den betegner jo sig selv som den „ene saliggjørende“, og den maa derfor benægte selve vor Kirkes Ret til at eksistere. Hertil kan imidlertid svares for det første, at den sidst-

nævnte Paastand *ikke* betyder, at den romerske Kirke ignorerer vor Kristenstand. Den anerkjender jo navnlig udtrykkeligt vor Daab og betegner en døbt og troende Protestant som Lem paa Kristi usynlige Legeme — hvorom forøvrigt mere nedenfor. Og dernæst: der maa dog bestemt skjelnes mellem *offensiv* og *defensiv* Optræden. Pater Scheer har ikke paa et eneste Punkt gaaet offensivt til Værks. Dette laa ikke i hans Plan. Han kom *ikke for at angribe vor Kirke, men for at forsvare sin egen*. Denne afgjorte defensive Holdning har han paa det ubrødeligste bevaret, idet han kun har søgt at give en objektiv motiveret Fremstilling af sin egen Kirkes Lærdomme. Vilde man i nogen Maade gaa i Rette med ham herfor, da vilde man ikke tale ud fra vort Standpunkt i Religionsfrihedens Princip, men udfra et *ultramontant* [o: strængt katolsk] Standpunkt, som vi ikke kunne vedkjende os.

Denne Forbemærkning fører mig over til de antydede reale Grunde, hvorfor jeg mener, at en Fremstilling af romersk-katolsk Lære og Liv som den, vi nys har faaet i en Række udmærkede Foredrag, ikke blot er fuldt juridisk og moralsk *forsvarlig*, fuldt ud *fair play*, men ogsaa meget *ønskelig*. Jeg kan ogsaa her gaa ud fra en mulig og tænkelig Indvending saalydende: Ære være den frie Forskning og Diskussionsfriheden som almindeligt, formelt Princip. Men der maa være Maade med alt. Naar en Sag i *Realiteten* er uddebatteret, naar Indlægene pro og contra ikke en, men tusinde Gange ere irettelagte, naar Kontroversen har varet, ikke i Aar eller Menneskealdre, men i Aarhundreder, da maa man dog tro, at Debatten bør have en Ende, og at det nu tilsidst maa blive en Viljesag, hvor man vil staa. Og for dem, som trods alt endnu ikke ere til Ende med Undersøgelserne, staar jo Litteraturens Mangfoldighed aaben. Jeg tvivler ikke paa, at denne Tale for mange lyder noksaa plausibel. Men hvordan forholder det sig i Virkeligheden?

Det forholdet sig i Virkeligheden saa, at *ikke en af tusinde* iblandt os har *fuld, klar* rede paa vore Modstanderes virkelige Mening endog i de allervigtigste Differensepunkter, end sige paa deres Begrundelse af deres Lære, og atter endnu mindre paa de mere underordnede eller periferiske Punkter i Systemet. Jeg er vis paa, at dette ikke er for meget, men ganske vist for lidet sagt. Det har altid undret mig, at man træffer saa mange Mennesker, som ere saa sikre i deres Dom over romersk-katholsk Lære og Liv. Jeg har truffet særdeles mange saadanne. Men jeg har lagt Mærke til, at Dommens Sikkerhed og Skarphed gjerne staar i omvendt proportionalt Forhold til Vedkommendes Kyndighed. Selv har jeg i en lang Aarrække syslet med disse Spørgsmaal, ligesom med det kristelige Lærebegreb og dets Historie i det hele. Men ingenlunde har jeg fundet, at det er let og snart gjort at blive færdig med Dommen, og i mange Punkter er jeg ikke færdig endnu. Vi underkjende gjerne den umaadelige Styrke i vor Modstanders Position. Vi glemme, at vi have med et Samfund at gjøre, som er alle Kristnes *Modersamfund*, som ikke blot har den *numeriske* Styrke, som ligger i at repræsentere Verdens talrigste kristne Konfession, mod hvilken vi „her hjemme“ eller, om man vil, vi Lutheranere, ere en forsvindende liden Hob, men som tillige har den *moralske* Styrke, som ligger deri, at dette Samfund aldrig har fornægtet sine Traditioner, men bevaret dem med den yderste Pietet ligefra Kristendommens første Dage i Verden, Traditionen i Lære og Liv, at den omhyggelig har bevaret og bearbejdet Udbyttet af alt det dygtige, det fremragende Arbejde, som er sat ind i Kirkens Liv af dens ædleste og dygtigste Mænd gjennem Tiderne. Sandelig, det er ingen Haandevendings Sag at opfatte i Klarhed og Korrekthed, end sige at fælde Dommen over dette storartede System, som i alle sine Dele hænger paa det inderligste sammen med Kirkens Livsrødder lige fra

de fjerneste Tider. Men unægtelig er det en saare almindelig Fejl, at man tror, at dette er let og snart gjort. Følgen er da naturligvis den, at man har opfattet fejlagtigt og dømt ligesaa fejlagtigt. Disse Fejl i Opfatningen have saa forplantet sig videre fra Haand til Haand, uden at man har anstillet nogen umiddelbar Undersøgelse af de autentiske Kilder. Man har sværget til foregaaende Magistres Ord. Gaaende fra Haand til Haand, er Sagen bleven værre og værre, alt efter Moralen i Eventyret om Hønsehuset: „Det er ganske vist.“

Nej, hvad der er „ganske vist“, er dette, at vi lide under meget væsentlige Misforstaaelser af vore Modstanderes virkelige Mening endog i de væsentligste Punkter. Dette er min første reale Grund, hvorfor jeg mener, at der var Trang til en Fremstilling som den, vi nys have hørt af Pater Scheer, *Trang til en korrekt Fremstilling*. [Saaledes som Hs. Højærværdighed Præfekten ogsaa bemærkede i sin Tak til Pateren efter dennes sidste Foredrag, var det, som i Foredragene var bleven sagt, aldeles ikke noget hidtil her i Norge uhørt. En ligesaa korrekt og ligesaa autentisk Fremstilling har mangfoldige Gange lydt fra de katholske Prædikestole her i Landet og vil fremdeles lyde derfra og vil blive sagt ogsaa i Blade og Skrifter. Hvad der derimod var Trang til, var at komme i Kontakt med det store Publikum, der ikke havde hørt eller læst de autentiske Udviklinger. Denne Berørelse med Publikum laa det i Omstændighedernes Natur, Hr. Pater Scheer maatte lettere kunne opnaa, end det er her-værende Præster muligt; og til at vedligeholde Kontakten, viste det sig, at Priorens personlige Optræden var fortrinlig egnet.] Simpel Retfærdighed tilsiger dette. Nuvel, hedder det videre, men saa har vi jo Bøgerne for dem, der behøver dem. Ja, vi har Bøgerne. Men for det første: Hvor Mange læse dem? Jeg mener: Hvor Mange læse de Bøger, som indeholde den authen-

tiske Fremstilling af vore Modstanderes Lære? Og hvad nytter det, at vi have Bøgerne, naar vi ikke læse dem? Og dernæst: Man har havt Bøgerne i 3 à 400 Aar, og dog florere Misforstaaelserne i dem. Jeg kan dog næppe tro, at det skulde være nødvendigt i Udførlighed at omtale Interessen ved og den ejendommelige Betydning af at høre det levende Vidnesbyrd i mundtlige Ord af en Mand, som selv ikke blot har den fulde Kyndighed, men hvis hele Liv, Stilling og Personlighed borger for, at han er en ærlig, troende Mand, en levende Kristen, som med sin egen Personlighed indstaar for det Ord, han taler. En saadan Mand er den højærværdige Prior.

Denne min første reale Grund til at finde hine Foredrag betimelige er, som det ses, hentet fra mit Kjendskab til Romerkirkens virkelige Lære i Modsætning til Misforstaaelserne. *Min anden reale Grund* er hentet fra mit Syn paa vore egne kristelige og kirkelige Forhold og Tilstande. Jeg kan, som før sagt, ikke se dem i noget rosenfarvet Lys. Meget mere tror jeg, at Digterens Ord om vor Kirke passer kun altfor sørgeligt vel:

„Kirken er et Armødshus
paa de øde Sletter,
rundt omkring er lagt i Grus
Fædrenes Idrætter,
Nøgent er her nu og bart —
al dens rige Eje
tog vanhellig Haand, og snart
bor den kun tiileje.“

Vi have tabt meget. Af dette meget er der vistnok noget, som kan undværes. Men der er ogsaa noget, som ikke kan undværes uden til Nød og til en Tid, noget, som vi maa se til at vinde igjen, dersom ikke tilsidst alt skal gaa i Stykker mellem vore Hænder. Og her mener jeg, er der noget, som vi kunne lære af Rom trods den Afgrund, som skiller os fra Brødrene hinsides.

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. November. 25. Søndag efter Pintse. Marias Ofring. — 17. M. Gregor Thaumaturg, Biskop og Bekj. — 18. Ti. Indvielsen af Sct. Peters Kirken i Rom. — 19. O. Elisabeth, Enke, Landgrevinde af Thüringen. — 20. To. Felix af Valois, Bekjender. — 21. F. Marias Ofring (fejres førstk. Søndag). — 22. L. Cæcilia, Jomfru og Martyrinde.
Søndag den 23. November. 26. Søndag efter Pintse. Klemens, Pave og Martyr.

Mariakongregationen for Mænd afholder Fælleskommunion i Dag Søndag den 16. Nov. (Marias Ofring) Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel. Medlemmerne gjøres opmærksomme paa, at den h. Messe frembæres for Kongregationens Afdøde; de anmodes derfor om at opofre ogsaa den h. Kommunion og Bivaanelsen af det h. Messeoffer for Kongregationens afdøde Medlemmer.

Mariakongregationen for Ynglinge. I Anledning af St. Stanislaus-Festen (d. 13. ds.) fejrer Kongregationen Fælleskommunion Søndag den 16. Novbr. Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel.

Elisabethforeningen. Onsdag den 19. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses, i Anledning af den h. Elisabeths festlige Mindedag, den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. — Søndag den 23. Nov. holdes Fælleskommunion i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, og efter Højmessens finder Generalforsamling Sted i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G. Samtlige Kollektorer i Sct. Ansgars Kirke, Sct. Josefs og Sct. Mariæ Kapel tilfalde paa denne Dag Elisabethforeningen.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 23. Novbr., umiddelbart efter Elisabethforeningen. Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende.

Den h. Franciskus' tredie Orden. Onsdag den 19. Nov., den h. Elisabeths Fest, holdes om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Tertiær-Andagt med Exhortation i Sct. Ansgars Kirke.

Den levende Rosenkrans. Mandag den 17. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i Sognekirken en h. Messe for Foreningens afdøde Medlemmer.

Svendeforeningen. Søndag d. 23. Nov. Kl. 8: Aftenunderholdning med Sang af Foreningens Sangkor, og to Theaterforestillinger („Den bedragne Værtshusholder“ og „To Venner om én Frakke“). Biletter faas hos Foreningens Vicepræsæs, Hr. Sakristan Jensen og hos Medlemmerne, samt hos Ugebladets Redaktion.

Plads ledig. En ung, rask Karl, som er vant til at passe Heste og kan deltage i Fabrikvirksomhed, kan faa en god Plads strax eller til 1ste December i en Provinsby. God Løn gives. Pladsen anvises af Redaktionen.

E. A. Olsens Uhrforretning flytter fra Borgergade 6 til **Borgergade Nr. 12.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr. 47. Søndagen den 23. November. 1890.

Indhold. En protestantisk Udtalelse. Efterretninger fra Ind- og Udland. Kundgjørelser.

En protestantisk Udtalelse.*)

Af Dr. theol K. Krogh-Tønning.

(Fortsat.)

I hvilke Henseender Pater Scheers Foredrag vare egnede for det dobbelt omtalte Øjemed: *at rette paa kurante Misforstaaelser* og dernæst *at lære os noget, som vi i vor egen Kirke kunde have Brug for*, dette vil jeg søge at fremstille i det følgende.

III.

Til de vigtigste Ting i vor kristelige Tro hører uden al Tvivl det Spørgsmaal: Kan det faldne Menneske i alle Fald delvis rejse sig selv ved egen naturlig Kraft? Kan Mennesket ved egen naturlig Kraft bidrage noget til sin Salighed? Den romersk-katholske Kirke svarer gennem hele sin officielle Bekjendelse fra ældre og nyere Tid: *Nej, aldeles ikke*. Dette har jeg længe

---

*) „St. Olafs“ Redaktions Bemærkninger ere hossatte i [ ].

vidst, og jeg har i min Dogmatiks tredie Bind offentliggjort Resultaterne af mine Undersøgelser paa dette Punkt. Sagen er, saavidt jeg ser, fuldkommen uimodsigelig klar. Men har dette været almindelig erkjendt? Nej, man har troet og sagt i Tale og Skrift, man har gjentaget i det uendelige, man har lært Ungdommen som noget sikkert og klart: Den romersk-katholske Kirke er *semipelagiansk*, fordi den lærer, at Mennesket ved egen naturlig Kraft kan bidrage noget til sin Oprensning og Saliggjørelse. Paa Grundlag heraf har man da erklæret, at den paa den betænkeligste Maade aficerer Begrebet om Kristi Gjerning hos os. Æren for vor Frelse kommer han til at dele med os selv o. s. v. Kort: Vi have her for os den *egentlige Hovedkilde* til den romersk-katholske Kirkes dybe Fald fra den evangeliske Sandhed. Kilden er, mener man, den semipelagianske Overvurdering af, hvad Mennesker ved egen Kraft formaa, der medfører en tilsvarende Undervurdering af Kristi Fortjeneste. Her tror man at finde den egentlige *store Grundforskjel*, som fremfor alt andet aabner et Afgrundsdyb mellem Katholikerne og os, som lære: „Vor egen Kraft er intet værd“, vi kunne af egen Kraft intet gjøre til vor Frelse.

Som sagt: Jeg har længe vidst, at man heri gjøre Katholikerne blodig Uret, at man har gjort det i lange Tider, og jeg mener at have ført fornødent Bevis herfor i mit ovennævnte Værk. Heller ikke har jeg set saa meget som et Forsøg paa at bevise det Modsatte. Under Samtaler med Theologer om Sagen har man stundom, i Mangel af bedre Grunde, ræsoneret omtrent som saa: Dette er dog ganske utroligt; i Hundreder af Aar har man troet det Modsatte; de kyndigste og lærdeste Mænd, som havde Adgang til de samme Kilder som jeg, have troet og lært det Modsatte; de have trot og lært som noget utvivlsomt, at den romersk-katholske Kirke fører semipelagiansk Lære. Om jeg da virkelig vil anmasse mig at være lærdere og kyndigere end de? Jeg har

hertil kun kunnet svare, at jeg ikke er mig nogen Anmas-
 selse bevidst, og at man ved at argumentere paa den
 anførte Maade sans comparaison forresten — ligesaagodt
 kunde bevise, at Columbus umuligt kan have opdaget
 Amerika. I Aarhundreder havde de kyndigste og lær-
 dede Mænd havt ganske den samme Adgang som Co-
 lumbus til at formode Tilværelsen af et Fastland i Vesten
 og til bare simpelhen at lade deres Skibe styre bent i Vest
 for at faa Sagen undersøgt! Jeg har ikke hermed villet
 anstille nogen Sammenligning mellem Columbus's Op-
 dagelse og mine beskedne Studier; men jeg har kun
 villet sige, at det anførte Argument ikke ejer Fnug af
 videnskabeligt Værd. — Strængt taget har man vel
 næppe nogen Ret til at stille den Fordring til mig, at
 jeg skal paavise, hvorfra hin kolossale Misforstaaelse
 skriver sig. Har det lykkedes mig at bevise, at den
 herskende Forstaaelse er en Misforstaaelse, da er min
 egentlige Opgave paa dette Punkt løst. Man faar da
 se til at komme tilrette med Misforstaaelsens Oprindelse,
 som man bedst ved og kan. Jeg skal dog her benytte
 Anledningen (da Sagen er saa betydningsfuld) til at
 udtale, at jeg ogsaa tror at være kommen paa Spor
 efter Misforstaaelsens Oprindelse. Det maa nemlig er-
 indres, at Middelalderens *Nominalisme* havde fundet en
 Fornyer i *William Occam* (Franciskaner, † 1347). Denne
 Nominalisme beherskede for en stor Del Scholastiken
 lige fra hans Tid og indtil Luther, havde altsaa be-
 siddet en temmelig dominerende Stilling blandt Theo-
 logerne i omtrent *halvandet Hundrede Aar umiddelbart*
før Reformationen. Denne Retning lærte *semipelagiansk*
 om Menneskets syndige Tilstand og om „Fortjenesterne,“
 saa at en Tilhænger af Retningen, *Gabriel Biel*, endog
 kunde erklære, at det naturlige Menneske formaar at
 elske Gud over alle Ting, og den var saa mægtig, at
 en romersk Theolog klager over, at „al Verden løber efter
 Pelagius“. Her antager jeg, at Kilden til Misforstaael-
 sen er at finde: man begyndte allerede i Reformations-

tiden at overføre paa *Kirken som saadan* Vildfarelser, der vel vare udbredte, men *aldeles ikke Kirkens* Lære. Og denne Opfattelse er nedarvet i vor Kirke. Alt dette er dog endnu kun Antydninger fra min Side. Jeg haaber at komme tilbage til Sagen paa sit Sted, om Gud giver Tid og Kraft.

Imidlertid er min ovennævnte dogmatisk-videnskabelige Fremstilling af denne Sag ikke beregnet paa noget særdeles stort Publikum og kan næppe vente at finde mange Læsere udenfor Theologernes og de stærkere interesserede Lægfolks Kreds. Derfor da Pater Scheer kom og holdt sit Foredrag om „Naaden og de gode Gjerninger“, saa var det mig en Glæde, ikke nærmest at faa Bekræftelse paa, at min Opfatning af den romerske Kirkelære i dette Punkt var korrekt, thi dette vidste jeg før, men det var mig en Glæde, at den korrekte Fremstilling af Romerkirkens virkelige Lære i dette Stykke endelig fandt Vej til videre Kredse iblandt os. Thi hvad han sagde os om den Ting ud fra de autentiske Kilder kan sammenfattes i dette: Vi lære ligesaa fuldt som I: „Vor egen Kraft er intet værd.“ Vi sige som I: Jeg véd mig intet andet til Salighed end Jesus Kristus og ham korsfæstet. Vi kunne, sagde han, lige saa lidt tillægge os selv nogen selvstændig Ære eller Ros i vor Frelses Sag, som Grenen med dens Frugter kan rose sig overfor Vinstokken, hvorfra den faar sin Saft, sit Liv, sin Kraft. Men Kristus er Vinstokken, og hans Disciple ere Grenene. Han gjen-tog Sct. Augustinus' Ord: *Deus coronat dona sua in nobis*: Gud kroner sine Gaver i os. Dette kunde Pateren sige, ikke blot som *Thomist* eller *Dominikaner*, ikke som Repræsentant for en egen „*evangelisk Retning*“ i sin Kirke og i Grunden i Strid med dens Principer, men som *Repræsentant for hele den gjældende romerske Kirkelære*. Beviset herfor har jeg søgt at levere i min Dogmatik. En Theolog, hvem jeg forøvrigt agter og elsker, sagde til mig efter at have læst dette Be-

vis: „Det vil falde vanskeligt at modbevise Dem, men jeg *haaber, at De har Uret.*“ Et saadant „Haab“ er mig ufatteligt. Kunne vi som Kristne „haabe“, at den største Del af Kristenheden maa vise sig i Besiddelse af saa lidet sand Kristendom som mulig? Eller skulle vi som Kristne glæde os, dersom det viser sig, at vore Brødre ikke ere saa slemme, som vi have troet? Dette er et saadant Hovedpunkt, at om Pateren ikke havde udrettet noget andet med sine Foredrag end at bidrage til at faa berigtiget den herskende Misforstaaelse paa dette Punkt, da var der udrette noget stort og skjønt. Der er noget *gyseligt* ved dette, at man har betragtet Moderkirkens Medlemmer og den store Flerhed af Kristne i Verden som halve Hedninger. Og intet er mere skikket til at vende Følelserne til det bedre end en klar Berigtigelse paa dette Punkt. Der er nok at strides om alligevel, Kløften, som skiller os, er bred nok alligevel.

En anden Misforstaaelse blev opklaret ved det samme Foredrag. Man vil have bemærket, at Pateren hele Tiden i Overensstemmelse med sin Kirkes Sprogbrug benyttede Udtrykket „Retfærdiggjørelse“ om *hele vor subjektive Forløsning*, medens vi benytte det samme Udtryk kun om et enkelt Led eller Trin i „Saliggjorelsens Orden“. Hvorvidt det er berettiget at benytte Udtrykket i hin omfattende Betydning eller ikke, skal her ikke undersøges. Men hvad Sagen selv angaar, da er det klart, at naar det nu engang benyttes paa denne Maade, da maa „de gode Gjerninger“ eller Helliggjorelsen indgaa som Moment indenfor Fremstillingen af „Retfærdiggjorelsen“; og naar vi fra vort Standpunkt og i Overensstemmelse med vor Sprogbrug — som jeg vistnok ogsaa holder for den rette — og hvorefter Retfærdiggjorelsen væsentlig kun betegner en syndsforladende Akt i Guds Hjærte, der i Begrebet maa tænkes forud baade for Gjenfødelse og Helliggjorelse, benægte Katholikerne Ret til at regne de

gode Gjæringer med som Moment i deres Lære om Retfærdiggjørelsen, uden at lægge Mærke til, at de ved det sidstnævnte Udtryk forstaa noget helt andet end vi, da falder vor Protest virkningsløs til Jorden, fordi den var et Slag i Luften. Den har ikke rammet sit Maal. Og der er i og for sig intet i Vejen for at antage, at begge Parter er enige om, hvad der skal til for at retfærdiggjøres for Gud, naar man blot fra begge Sider først har forvisset sig om, at der tales om *samme Sag*. Skulde det maaske tilsidst vise sig, at man i al den lange Tid har stridt om *Ord* under Indbildning om, at man stred om *Sag*? For en ikke ringe Del ialfald er jeg bange for, at dette forholder sig saa. Jeg skal dog her ikke indlade mig videre paa dette, som jeg dog haaber at faa Anledning til at klargjøre nærmere paa sit Sted i min Dogmatik. [At Striden mellem Katholiker og dansk-norske Lutheranere er ophørt at være en Strid om en *Sag*, er bevirket ved, at den katholske Kirke har fastholdt sit oprindelige Standpunkt, og Læren indenfor lutherske Trossamfund er vendt tilbage til det Standpunkt, man ved Reformationen forlod.]

Der var noget andet at bemærke ved dette Foredrag, hvorefter der kan tages Lærdom, den Betydning nemlig, som overhovedet maa tillægges det *Ethiske* i Kristendommen. Taleren fremholdt nemlig, at man af den Sætning, at vor egen naturlige Kraft er intet værd, ikke maa drage den Slutning, at det Gode, som fremkommer, ikke som Naturprodukt, men som Udtryk for den gjenfødte, helliggjorte Villie, heller ikke har noget Værd i sig selv og for Gud. For at klargjøre min Mening om Foredragets Betydning i dette Punkt maa jeg forudskikke nogle Bemærkninger. At det Gode mangler enhver Selvgylldighed, er jo visselig en i sin dybeste Grund *umoralsk* Sætning, der hverken kan bestaa for filosofisk eller theologisk Kritik. Man siger: Det Gode er godt, fordi Gud vil det; altsaa: fra Guds Villie henter det Gode sin Gyldighed. Hermed har man

vistnok sagt en Sandhed. Men dersom hin Sætning ikke faar sit nødvendige Korrelat i en anden Sætning: Gud vil det Gode fordi det er godt — hvorved det Godes Selvgylldighed erkjendes, da kommer man til Begrebet om den vilkaarlige Gud, den Gud, der bestemmer det Gode i Vilkaarlighed, den Gud hvis Tilbedere have sagt, at Gud ikke blot kunde have indrettet Verden saa, at Summen af Trianglets Vinkler ikke var lig to rette og Cirkelens Radier ikke lige store, men tilige saa, at Mord og Hor vare ethiske Handlinger, men ikke Næstekjærlighed og Kyskhed (jfr. Duns Scotus, Cartesius, Calvin, Theodor Beza og andre). Gud tænkes her kun som den absolute Villie, der uimodstaaelig og vilkaarlig *determinerer* alt. Nu lader det sig ikke nægte at der i vor protestantiske Theologi har gjort sig en meget *tydelig Determinisme* gjældende. Begrebet om vor *naturlige* Afmagt til det Gode under Syndens Herredømme er bleven overspændt derhen, at ogsaa det gode Liv, som fremgaar af et gjenfødt, helligt Indre, i sig selv er ganske betydningsløst. Gud, hedder det, virker alt. Vi ere de rent passive Redskaber. Han er det eneste gjældende Ziffer i vort Liv. Vi ere lutter Nuller. Under disse Omstændigheder bortfalder *Ansaret for Livet*. Determinismen kan *ifølge sit Væsen ikke afsætte nogen brugbar Ethik*. Denne Mangel eller rettere denne skjæbnsvangre Fejl ved vor ældre Orthodoxy er efterhaanden bleven følt og erkjendt. Man erfarede, at den deterministiske Theologi ved Siden af sig baade taalte og maatte taale dyb Immoralitet. Pietismen traadte til for at hjælpe. Den hjalp ogsaa til en vis Grad, nemlig ved sin kraftige Askese. Men den hjalp ikke ad Konsekvensens, men ad Inkonsekvensens Vej. Den satte kun en ny Lap paa et gammelt Klædebon, idet den lod det deterministiske Udgangspunkt uænset og fortabte sig efterhaanden i et Slags sentimental og ufrugtbar Jammer over vor Elenighed. Overhovedet: det ethiske Element har baade

før og efter Pietismen ganske vist været sat ind i vort System, og naar der klages over Systemets Mangel paa Ethik, da peger man paa dette Element og erklærer: Der har I jo alt hvad I kræve. Men dermed har man ikke svaret paa den Anke, der gaar ud paa, at et deterministisk System *efter sit Væsen ikke kan* afsætte en brugbar Ethik, fordi det udelukker Ansvarret. I et saadant System er Ethiken et fremmed Element. Det ethiske Element er her ikke Træets organiske Frugt, men udefra paahængte Frugter, ligesom Æblerne paa Juletræet. Men paa Frugter af den Art har man ligesaa lidt Lov til at gjøre Regning, som man har Ret til at vente Frugter af et Træ, der er plantet i en Jordbund, der er ligefrem skadelig for dets Trivsel og Liv. Ogsaa dette blev efterhaanden erkjendt af Mange. Men hvad var at gjøre? Man havde paa Forhaand ubetinget Tillid til det nedarvede System. Og dog viste det sig uholdbart i et Hovedpunkt: det gav ikke organisk Plads for det ethiske. Hvad var at gjøre? Man underkastede Systemet en Revision. Med saare velvillige Øjne blev det gennemset. Og se, Resultatet af den velvillige Revision var dette, at *Systemet dog tilsidst udelukkede det deterministiske og gav Plads for det ethiske*, om ikke gennem Hoveddøren, saa dog gennem en Bagdør. Saaledes gik det da til, at man fandt alt Fornødent i det overlevede System, og den Mening fandt Vej, at alt dette fandtes deri fra første Færd af, medens Sandheden var den, at man ligervis som Middelalderens Alkymister fandt det Guld i Digelelen, som man først selv havde bragt deri. Det er ikke hermed min Mening at anklage noget Menneske for *bevidst, forsætlig* Forvanskning af Historien. Men man véd, hvor let vi Mennesker have for at tro det, vi usigelig gjerne *ville* tro. Jeg har selv i lang Tid i al Oprigtighed ment, at hin velvillige Opfattelse af Historien var den rette. Men Forskningen af de hidhørende Kilder have vist mig noget andet. Den fulde historisk-

videnskabelige Ærlighed forlanger bydende den Erkjendelse, at det deterministiske Udgangspunkt i vort gjældende System lidt efter lidt er borteskamoteret for at give Plads for det ethiske, der ikke kunde undværes. *Det Ethiske, overhovedet Villiemomentet i vor nu almindelig gjældende Betragtning af vor subjektive Forløsning er ikke en organisk Udvikling af vort oprindelige System, men er kommen ind ved en Gjenoptagelse af Synsmaader, som ligge forud for vort System.* Jeg har delvis paavist dette i det hidtil udkomne af min Dogmatik og vil senere forhaabentlig faa Anledning til at give videre videnskabelig Dokumentation. I denne Forbindelse tillader jeg mig ogsaa at erindre om Skolebestyrer S. A. Sørensens Artikler „Om den fri Villie“ i „Luth. Ugeskrift“, der indeholde meget betydningsfulde Bidrag til det omhandlede Forholds historiske Belysning.

Denne Betragtning vil tjene til at forklare det *mærkelige Faktum*, som for ikke meget lang Tid siden vilde have været en Umulighed: at en romersk-katholsk Theolog optræder i vor Midte og forkynder ærlig og ligefrem, uden at fordølge noget, sin *Kirkes Lære* om det Ethiske eller „de gode Gjerninger“, uden at denne Forkyndelse i noget væsentligt er egnet til at skurre i selv det mest lydhørte orthodoxe Øre. Sagen er simpelt hen den, at han i alt væsentligt gjorde det Ethiske gjældende paa samme Maade, som det nuomstunder gjøres gjældende ved vort Universitet, i vor Literatur, paa vore Prædikestole og overhovedet i den allerstørste Del af den protestantiske Verden. Det er ikke i en Omskiftelse af den Talendes Røst, at dette mærkelige Faktum har sin Forklaring, men i en Omskiftelse af de Hørendes Øren. Pateren talte ud fra det Standpunkt, hans Kirke altid har indtaget. Men vi høre ikke længere med den gamle Orthodoxis Øren, men med Øren, for hvilke det er ganske kurant Tale dette, at det Gode har Værd i sig selv, om det end tillige er saa, at vi aldrig kunne præstere noget ethisk Godt,

der har Betydning for det evige Liv, uden i Kraft af Guds iboende Naade — en Tanke, som Pateren belyste ved en Anvendelse af Billedet om Vintræet og Grenene, som var akseptabel for enhver protestantisk Nutids-theolog, hvis Aandsliv ikke er krystalliseret i det syt-tende Aarhundredes Skolastiks Former. I hele den protestantiske Verden og navnlig, tror jeg, blandt den yngre Slægt af Theologer, er der en udbredt og rigtig Følelse af, at der indenfor vort overleverede System, det gammeldags *Orthodokse*, findes *døde Pletter, gølge Partier*, paa hvilke vi lige saa lidt kunne leve, som paa Pietismens Tidselmarker, paa hvilke der kan anvendes, hvad der gjælder om Naturens Tidselmarker, at det aldeles overvejende Antal af levende Væsener i Længden ikke kan leve paa dem. Om denne Erkjen-delse er der for Tiden en meget omfattende Enighed. Men der er ikke fuld Klarhed over, hvordan der skal hjælpes. Man tyr til det, som kaldes „Tidens Tanker“, og erklærer hver den for en Ignorant, der ikke for-maar at tænke Tidens Tanker med. Nuvel, der gives gode Ting blandt Tidens Tanker. Det skulle vi bruge. Men *dels* maa der gøres opmærksom paa, at Tankerne ikke ere gode, *fordi* de ere Tidens, *dels*, at der gives onde, ubrugelige Tidstanker; og *især* skal jeg i denne Forbindelse minde om, at man stundom peger paa store, fortræffelige Tanker, som man kalder *Tidens* (∴: Nu-tidens) uden at mærke, at det i Grunden er *Fortidens* store og fortræffelige Tanker, som man har *gjenoptaget*, uden at mærke, at det ere gamle Kjendinge, fordi de til *Dels* optræde i ny Former, under forandrede For-hold, især under andre Modsætninger end før. En saa-dan uvurderlig stor Tidens Tanke, som i Grunden er *Fortidens*, er den *fornnyede ethiske Fordring til Kristen-livet*. Naar vi paa dette Felt virkelig mødes i væsent-lig Forstaaelse med en Repræsentant for Romerkirken, saa er det, fordi han repræsenterer en *Fortidstanke*, der er bleven fordunklet i vort System, men som er

væsentlig identisk med Nutidens ethiske Tanke, der klarer sig for vor Bevidsthed, alt efter som Systemets deterministiske Slør hæves. Det er denne Tilbagevenden, uformærket og i al Stilhed, til et mere ethisk Udgangspunkt for vort System, som jeg i min Dogmatik har kaldt den „*stille Reformation*“.

Min Mening om, hvilken Værd og Betydning Paterens Behandling af dette det vigtigste Punkt i den hele Foredragsrække — Naaden og det Ethiske — har for os, kan jeg altsaa sammenfatte i dette: Foredraget tjente til at berigtige de falske Forestillinger om den romerske Kirkes formentlige Semipelagianismus; og dernæst: dets Betoning af det Ethiske i Kristenlivet stemte i sig selv vel overens med Tidens bevidste eller ubevidste Trang og tjente paa samme Tid til at vise Sammenhængen mellem denne Trang og Kirkens Fortid. Man vil efter dette have ondt ved at nægte, at det er *dybe Interesser*, der knytte sig til Paterens Behandling af dette Punkt. Jeg antager, at denne Interesse vil være til Stede hos enhver, som har faaet Øjnene aabne for Sagens Betydning, og hvem *Sandheden gjælder frem for alle Hensyn*.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

England. Den 15. Oktober blev i *Cambridge* den ny store Kirke til Ære for Vor Frue og de engelske Martyrer, hvortil Biskoppen af Nordhampton 1887 havde lagt Grundstenen, med stor Højtidelighed overgivet til den gudstjenstlige Brug. *Hertugen af Norfolk* har købt Byggepladsen, og en højhjærtet Konvertitinde, Mrs. *Lyne-Stephens* bekostet Udgifterne ved Bygningens Opførelse og Udsmykning, henimod 80,000 Lst. Ved sin herlige Arkitektur, sit Omfang, ved Rigdommen

paa kostbare Altre, Statuer, Glasmalerier og Kirkesager er den ny Kirke en sand Perle og overgaar langt alle Universitetsbyens øvrige Kirker. Elleve Biskopper og mange Medlemmer af den katholske engelske Adel vare nærværende. Biskop *Hedley*, der tilhører Benediktinerordenen, holdt Festprædikenen.

— Kort efter Kardinal *Newmanns* Død tænkte man fra katholsk Side paa at oprejse et Monument for denne udmærkede Kirkefyrste. Nu er der i dette Øjemed dannet en Komite med Hertugen af Norfolk som Formand, og til hvis Medlemmer ikke blot Storbritanniens mest ansete Katholiker høre, men ogsaa saa fremragende Protestanter som Viscount af *Halifax*, Lord *Colleridge*, Digteren Lord *Tennyson*, Provsterne ved to af Oxforders-Universitetets Kollegier. Komiteens Forslag gaar ud paa: 1) at oprette en Statue til Minde om Kardinalen, 2) at samle en større Sum til Fordel for den af ham grundlagte højere Skole i *Edgbaston*, 3) at stifte et Stipendium, for ogsaa i Fremtiden at sikre Studiet af Kardinalens Værker.

— De franske Katholikers Ønske om, snart at faa den ærværdige Sognepræst *Vianney af Ars* erklæret for salig, har ogsaa paa denne Side af Kanalen fundet en kraftig Gjenklang i Manges Hjærter. Dominikanerpateren *Cuthbert Wolseley* har paataget sig at fremme denne Sag blandt engelske Katholiker. Ogsaa i Amerika interesserer man sig meget derfor. Det fremgaar af et Brev, som Kardinal *Gibbons* af Baltimore har rettet til *P. Wolseley*. Kardinalen skriver: „Jeg selv og de Gejstlige i mit Bispedømme tage den mest levende Del i, at den ærværdige Sognepræst af *Ars'* Beaufikationsproces skrider fremad, hvis Dyder ogsaa i Amerika staa i højt Ry. En slig offentlig Forherligelse af denne store Guds Tjener vil være en fortjent Aerkjendelse af hans store Hellighed og tjene til at opmuntre Verdensgejstligheden i dens Virksomhed og tilskynde den til stadig at arbejde endnu mere til

Guds Ære og Sjælenes Frelse. Til Bevis paa min inderlige Deltagelse i dette store Foretagende vil jeg straks gjøre de nødvendige Skridt til, at Deres Opraab faar den videste Udbredelse i vort Land; det vil blive offentliggjort i det næste Nr. af „Catholic Mirror“ i Baltimore og derfra forhaabentlig gaa over i mange andre Blade.“ Ogsaa fra Rom har P. *Cuthbert* faaet gunstige Efterretninger gennem Ærkebiskop *Stonor*.

— Det er endnu ikke saa mange Aar siden, at den *anglikanske* Kirke aldeles ikke vilde vide noget om Bønnen for de Afdøde. Nuomstunder have de forandret deres Anskuelse i dette Punkt, med Kæmpeskridt komme de tilbage til den katholske Moderkirkes Dogmer og Ritus. Paa Allesjælesdag blev der i London i ikke færre end 250 anglikanske Kirker om Morgenen holdt en særlig *Gudstjeneste for de Afdøde*, under hvilken Nadveren uddeltes. Dagens store Ceremoni fandt Sted Kl. 11 og kaldtes: „*Ihukommelse af alle Sjæle*“. De tjenestegjørende Gejstliges Dragter vare sorte og der stode brændende Lys paa det med sorte Tæpper bedækkede Alter. Musikken svarede til den alvorlige Højtideligheds Karakter. Overalt blev „*Dies iræ*“ sunget, som er vel egnet til at gjøre et dybt Indtryk. Bevægelsen for „*Ihukommelsen af alle Sjæle*“ udgaar fra en Forening af dette Navn, hvis Hovedsæde er i Saint-Alban-Holborn, midt i London. Foreningen har kun bestaaet i nogle Aar, og Vesper for de Afdøde synges nu allerede i 112 Kirker. Ogsaa Provindsbyerne slutte sig til Bevægelsen, og Bladene navngive flere Cathedralkirker, i hvilke de Gejstlige paa Søndagen den 2. November havde valgt „*Bønnen for de Afdøde*“ til Gjenstand for deres Prædikener. Maatte alle de sneverhærtede Fordomme, som Protestantismen hylder, imod den katholske Kirke, falde lige saa hurtigt.

Skotland. Ærkebiskoppen af *Edinburg* lagde den 24. September Grundstenen til den nye Benediktinerkirke i *Fort Augustus*. Den i tidlig engelsk Stil holdte

Plan er udkastet af Gothikeren *Pugin*. Kirken bliver 300 Fod lang, det massive Taarn 260 Fod højt; en Krands af 15 Kapeller skal omgive Koret. Udgifterne ere beregnede til 60,000 Lstrl. Ærkebispemindede i sin Tale om den Glæde, hvormed Benediktinerne vare blevne modtagne ved deres Tilbagevenden til Skotland, fremhævede dernæst deres velsignelsesrige Virksomhed, og berørte, at der i Fort Augustus for nogle Aar siden afholdtes den første Provincialsynode af det nyoprettede skotske Hierarki.

Rom. Ved Modtagelsen af Franciskanerordenens General og Lærerne ved den h. Antonius' Kolleg omtalte Pave Leo XIII Kirkens nuværende Trængsler og erklærede, at Kirken vilde være i Stand til at overvinde dem alene ved alle dens Medlemmers *faste Sammenhold*. Et Bevis herpaa var Tyskland, „hvor Forsøget paa at undertrykke den katholske Følelse strandede paa hin sluttede Falanx, som hvert Øjeblik er beredt til paany at træde i Skranken for Kirken og Religionen“.

— Trods sin høje Alder, 80³/₄ Aar, arbejder Pave Leo XIII med ihærdig Udholdenhed paa Ordningen af de kirkelige Anliggender i de forskellige Lande. Navnlig staa de sydamerikanske kirkelige Forhold øverst paa Dagsordenen. Med Republiken *Ecuador* er et Konkordat blevet afsluttet. De livlige Underhandlinger med den *brasilianske Republik* have et gunstigt Forløb og ville snart faa en for Kirken tilfredsstillende Afslutning. Den h. Fader har besluttet, ved Oprettelsen af *syv nye Bispedømmer* at forøge de brasilianske Bispedømmers Antal til 23. I Løbet af Vinteren vil der i Bakia blive afholdt et National-Koncil under Kardinal-Ærkebiskop Macedo de Costas Forsæde. Ogsaa *Orienten* skaffer den h. Fader og hans Raadgivere meget Arbejde, navnlig i Henseende til Ordningen af de *armeniske* Katholikers Anliggender i Tyrkiet og Orienten.

— Et Telegram til „Popolo Romano“ fra Wien

meddeler, at Nuntius *Galimberti* har betegnet *Ophævelsen af Jesuiterloven* i Tyskland som utvivlsom.

— Det næste Kardinal-Konsistorium, som skulde afholdes til Julen, er blevet udsat indtil Nytaar.

Kjøbenhavn. I Onsdags fejrede de herværende Medlemmer af *den h. Franciskus' tredie Orden* den h. Elisabeth af Thyringens festlige Mindedag, dels ved Modtagelsen af den h. Kommunion om Morgenens og dels ved et af c. 50 Medlemmer besøgt Møde om Aftenen. Efter en Salme og nogle indledende Bønner holdt den højærv. apostoliske Præfekt en Exhortation, i hvilken han fremhævede, at den h. Franciskus' tredie Orden navnlig var en *Bodsorden*, der lærte sine Medlemmer at være besjælede af *Bodfærdighedens* Sindelag, og beviste tillige baade af det gamle og det nye Testament, at netop Udøvelsen af denne Dyd var en uundgaaelig nødvendig Betingelse for Opnaaelsen af den evige Frelse. Alle de Hellige havde derfor øvet denne Dyd, og blandt dem straaede ogsaa den Helgeninde, hvis Minde vi idag fejrede. Han vilde derfor opfordre Tertiarerne til at tage den h. Elisabeth, dette herlige Forbillede, til Mønster og til, ligesom hun, at holde deres Orden i Ære ved trofast at efterleve dens Regler, og til at elske det Klæde, som symboliserede deres Medlemskab. Til Slutning mindede han om den berømte Pave Gregor IX's (forh. Kardinal Hugolino) Udtalelse: „Guds Vrede og Apostlenes Vrede rammer Enhver, som vover at laste den tredie Orden; og Enhver, som afholder Nogen fra at indtræde i Ordenen, begaar en Synd', idet han hindrer en Sjæl i at gjøre noget Godt; og volder den derfor Skade.“ — Efter Meddelelsen af den pavelige Velsignelse og Generalabsolutionen sluttede Tertiarmødet med den sakramentale Velsignelse. Et lignende Møde agtes afholdt den 17. December.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. November. 26. Søndag efter Pintse. Klemens, Pave og Martyr. — **24. M. Johannes af Korset, Bekjender.** — **25. Ti. Catharina af Alexandrien, Jomfru og Mart.** — **26. O. Votivofficium af St. Ansgar.** — **27. To. Leonhardt af Porto Mauricio, Bekj.** — **28. F. Ferialdag.** — **29. L. Ferialdag.**

Søndag den 30. November. 1. Søndag i Advent.

Elisabethforeningen afholder Fælleskommunion i Dag Søndag den 23. November under den h. Messe Kl. 8 i Sognekirken, i Anledning af den h. Elisabeths Føst (19. Nov.). Samtlige Kollektur i Sct. Ansgars Kirke, Sct. Josefs- og Sct. Mariæ Kapel tilfalde paa denne Dag Elisabethforeningen.

Søndag den 30. November holder Foreningen Generalforsamling efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke.

Unio. Onsdag d. 26. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses en h. Sjælemesse for Foreningens afdøde Medlemmer.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 30. Novbr., umiddelbart efter Elisabethforeningens. Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende.

Svendeforeningen. Søndag d. 23. Nov. Kl. 8: Aftenunderholdning med Sang af Foreningens Sangkor, og to Theaterforestillinger („Den bedragne Værtshusholder“ og „To Venner om én Frakke“). Biletter faas hos Foreningens Vicepræsæs, Hr. Sakristan Jensen og hos Medlemmerne, samt hos Ugebladets Redaktion. 1. Plads: 50 Øre; 2. Plads: 35 Øre; Børn: det Halve.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag d. 24. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Bredgade 67.

Fredag d. 28. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ lader Gildet i Sct. Ansgars Kirke læse en h. Sjælemesse for sine afdøde Medlemmer.

Den levende Rosenkrans. Lørdag d. 29. Nov. Kl. 6 læses i Klosteret en h. Sjælemesse for de tvende afdøde Medlemmer Eb er le og Stecker.

Plads ledig. En ung, rask Karl, som er vant til at passe Heste og kan deltage i Fabrikvirksomhed, kan faa en god Plads strax eller til 1ste December i en Provinsby. God Løn gives. Pladsen anvises af Redaktionen.

Broderier
monteres.

Rich. Kuboth,

Sadelmager og Tapetserer,

Kapelvej 25.

Gulvtæpper
aftages og op-
bevares, syes
og palægges.

Opstopning af Møbler, Fjeder- og Krølhaars-Madratter. **Bestilling paa nye Møbler** modtages og udføres nøjagtigt. **Tang- og Fjeder-madratter** haves paa Lager. **Alt solidt til billige Priser.**

E. A. Olsens Uhrforretning flytter fra Borgergade 6 til **Borgergade Nr. 12.**

Literatur. Udkommet er og faas i alle Boglader:

P. P. Nr. 7. Guds Moder. (Pris 25 Øre.)

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 48.

Søndagen den 30. November.

1890.

Indhold. Sct. Mariæ Hospitium. En protestantisk Udtalelse. Efterretninger fra Ind- og Udland. Kundgjørelser.

Sct. Mariæ Hospitium,

Frederiksberg Allé 15.

Sct. Josefs-Søstrene have den Glæde, at kunne meddele den katholske Menighed, at de haabe at kunne afhjælpe et længe følt Savn ved at indrette et lille Hospitium for Gamle, og at de i dette Øjemed ville anvende deres Ejendom i Frederiksberg Allé 15. Huset er for Øjeblikket tomt, og det gjælder derfor om, at forskaffe det Nødvendige til dets Udstyrelse.

Udbyttet af Basaren, som finder Sted den 12., 13. og 14. December, vil blive anvendt hertil, men desforuden paakalde Søstrene indstændig Katholikernes Offervillighed for at erholde Gaver af Møbler, Linned, Husgeraad og Andet. De mindste Gjenstande, gamle saavel som nye, ville blive modtagne med Taknemmelighed.

Paa Grund af de nødvendige Reparationer er det endnu ikke muligt at bestemme Dagen for Hospitiets

Aabning, men de Personer, der ønske at optages i samme, kunne fra den 15. December lade sig indskrive paa Toldbodvej 14.

Det var ønskeligt, at de, som ere i Stand til at yde nogen Godtgjørelse, angav, hvad de kunne medbringe, enten i Penge eller Møbler.

Dog er Hospitiet særlig til Fordel for de Fattige.

De, som ønskes optagne som Medlemmer af Hospitiet, maa være i en Alder af 60 Aar, fri for Gjæld eller anden mulig Hindring. Nærmere Afgjørelser træffes mundtlig.

Vedkommende maa fremlægge deres Daabsattest og en Anbefaling fra en af d'Hrr. Gejstlige.

Medlemmerne af Hospitiet ville være underkastede en Dagsorden, som bestemmer Tiden for Bønner, Maaltiderne, Hvilen, Arbejdet, Besøg, Udgange og andre særlige Tilfælde.

Søstrene anbefale sig til Enhvers fromme Bønner, for at den guddommelige Velsignelse ikke skal mangle dem i deres Foretagende, men at det maa tjene til Guds højeste Ære og Sjælens Bedste.

*

*

*

Idet vi bringe vore Læsere denne glædelige Meddelelse fra Sct. Josefs-Søstrene og anbefale til Menighedens Velvillie dette Foretagende, hvorved et længe og dybt følt Savn i Menigheden lidt efter lidt vil blive afhjulpet, undlade vi ikke at meddele vore Læsere nedenstaaende Opraab, som flere danske Blade særdeles veivilligt have optaget i deres Spalter, baade i det franske og danske Sprog.

Bazar annuel des Sœurs de Sct. Joseph.

Les Sœurs de Sct. Joseph se permettent aujourd'hui de faire appel à la bienveillance du public en faveur de leur bazar annuel.

L'expérience d'une série d'années ou chacune de

nous a reçu bien souvent des preuves non équivoques de la bienveillance des Danois et spécialement des habitants de cette ville, nous assure d'avance du succès de cet appel.

Pour secourir les pauvres et les malheureux de toute sorte comme nous désirerions le faire, les moyens nous font défaut; car chacun sait que notre travail et les secours que nous recevons sont notre seule ressource.

Nous comptons donc sur la générosité des personnes charitables pour nous procurer, comme les années précédentes, de nombreux objets pour la bazar, et dans le but d'organiser prochainement un petit hospice pour les pauvres vieillards, nous les prions de nous ouvrir, cette fois ci, une main encore plus grande, s'il est possible et de nous procurer d'autres articles, tels que: meubles, linge, ustensiles de cuisine, literie, provisions, etc.

Nous accepterons avec reconnaissance les moindres objets, qu'ils soient vieux ou neufs. On peut les adresser à l'une de nos trois maisons de Copenhague: Toldbodvei 14, Griffenfeldtsgade 44 et Frederiksberg Allé 17.

Nous avons la douce confiance que beaucoup de personnes prêteront une oreille attentive à cette prière et l'exauceront et que nous aurons de nombreux donateurs à remercier et à signaler au Dieu qui doit les récompenser.

Le Bazar aura lieu à Toldbodvei, les 12, 13 et 14 Décembre.

Sct. Josefs-Søstrenes Basar.

Sct. Josefs-Søstrene tillade sig herved at henvende sig til Publikums Velvillie til Fordel for deres aarlige Basar.

Mange Aars Erfaring har givet os uomstødelige Beviser paa den Velvillie, vi nyde fra de Danskes Side, og navnlig fra denne Bys Indvaanere, og sikrer os et heldigt Udfald af denne vor Opfordring.

For at kunne hjælpe de Fattige og Lidende, saa-

ledes som vi ønske det, mangle vi Midler; thi Enhver véd, at vort Arbejde og Andres Godgjørenhed er vor eneste Hjælpekilde. Vi stole derfor paa ædle Menneskers Højmodighed, for ligesom de foregaaende Aar at erholde talrige Gjenstande for Basaren, og da det er vor Hensigt at indrette et Hjem for fattige Gamle, bede vi tillige om at ville betænke os med andre Gjenstande af enhver Art, som Møbler, Linned, Husgeraad, Sengetøj, Levnetsmidler og Andet.

Vi ville med Taknemmelighed modtage hvilken som helst Gjenstand, ny eller gammel. Man kan sende dem til et af vore tre Huse her i Byen: Toldbodvej 14, Griffenfeldtsgade 44 og Frederiksberg Allé 17.

Vi have den faste Tillid, at Mange ville laane Øren til vor Bøn, og at vi ville have mange Velgjørere at takke som ogsaa at anbefale til Gud, der selv vil belønne dem.

En protestantisk Udtalelse.*)

Af Dr. theol K. Krogh-Tønning.

(Fortsat.)

IV.

Som det næste Punkt vil jeg nævne *Absolutionen* og *Skriftemaalet*. Ogsaa her var der Anledning til at faa berigtiget noget med Hensyn til gængse Forestillinger om Katholicismen og at lære noget med Hensyn til vore egne Forhold.

Det er en meget udbredt Forestilling iblandt os, at den romersk-katholske Kirke ikke tager det nøje med de subjektive Betingelser for en gyldig Absolution, eller at den sidder inde med den Forestilling, at et

---

*) „St. Olafs“ Redaktions Bemærkninger ere hossatte i [ ].

Menneske kan opnaa sine Synders Forladelse alene ved udvortes Benyttelse af den ydre Handling: „Bodens Sakrament“ uden *Anger* og uden *Tro*. Dette er en Misforstaaelse. Pateren oplyste i stræng Overensstemmelse med sin Kirkes Lære, at en virkelig Syndsforladelse er „umulig uden Anger“, ja, at den, der gaar ind under Absolutionsordet uden Hjærtets Anger, be-gaar en Helligbrøde og føjer en ny svær Synd til sine forrige Synder“. Men kræves der da ikke ogsaa *Tro*? Visselig. Men mindre opmærksomme Iagttagere have overset dette, fordi der er den formale Forskjel mellem den katholske og vor Theologis Fremstilling heraf, at medens vi stille *Tro* sideordnet med Angeren, behandle Katholikerne Troen som Moment i den sande Anger. [Man kan ogsaa sige, at Troen er det nødvendige, altid *forudsatte* og derfor ikke altid udtrykkelig nævnte Fundament.] „Troen paa Kristus og Tilliden til hans uendelige Fortjeneste“ bleve i hvert Fald fremhævet som en nødvendig Forudsætning for Tilegnelsen af Syndernes Forladelse.

Medens man paa den ene Side gjør hin Anklage gjældende, at det formentlig tages for let med Betingelserne for Syndsforladelse, gjøres det paa den anden Side gjældende, at man i en anden Henseende stiller uberettigede Betingelser, nemlig gennem de saakaldte „Fyldestgjørelser“ eller Bodsgjæringer. Men her bragte Foredraget den Forklaring (som forøvrigt Theologen, der studerer disse Ting, kjender før), at disse Bodsgjæringer ikke ere at betragte som Betingelser for Adgang til Syndsforladelsen, da de meget mere følge efter den modtagne Syndsforladelse, og at de overhovedet skulle tjene til at udrydde „Syndens Levninger“, eller, som Pateren udtrykte det, til at bringe „Syndens Braad ud af Hjærtet.“ „Skriftefaderen kan anvise os at gjøre godt igjen, hvad vi have forskyldt, for saa vidt det staaer til os. Den virkelig Angrende maa ogsaa gjøre sin Næste Fyldest og derved *bevise sin Angers Ægthed*,

naar hans Ære, hans timelige Gods eller hans Sjælevel har lidt Skade ved vor Synd.“ („Mrgbl.“s Referat.) Hvad der forøvrigt maatte være at bemærke ved disse Bodsøvelser, saa lader det sig jo ikke nægte, at ogsaa herved er udhævet et kristeligt ethisk Livsmoment af megen Værdi og Betydning. Eller mon det ikke er saa, at det hos os tages alt for let med dette at gjøre godt igjen, hvad vi have forbrudt, for saavidt det staar til os? Mon vi ikke vilde have godt af at faa en Paa-mindelse fra Skriftefaderen om at bede vor Næste om Forladelse for Krænkelser? Vilde dette ikke være en gavnlig, ja ofte nødvendig Ydmygelse? Og havde ikke Skriftefaderen Ret til at betvivle Ægtheden og Oprigtigheden i dens Anger, som viste sig uvillig til dette eller til at gjøre godt igjen (yde „Fyldestgjørelse“ for) den Uret, han har tilføjet Nogen? Mon ikke det ethiske Alvor i dette Stykke hos vore romerske Brødre er egnet til at minde os om en tilsvarende Slaphed hos os selv? Man mener at være færdig med Sagen, naar Regnskabet er opgjort med Gud. Ja vel, hvis dette kunde siges. Men stundom maa der vel siges, at Opgjøret med Gud gaar gennem Opgjøret med Mennesker eller til en Begyndelse gennem Villigheden dertil. Eller tror man virkelig, at Nogen tør trøste sig med virkelig at *eje* Forladelse hos Gud for den Brøde mod Mennesker, som han overfor dem betragter med Lige-gyldighed? Det her omtalte er et dybt indgribende Moment i den romersk-katholske Skriftemaalspraksis, som siges at sætte dybe Mærker i det katholske Liv; og jeg tror, at der er Grund til at beklage, at dette Moment ikke blev nærmere udviklet af Pateren. Om der forøvrigt var hundrede Indvendinger at gjøre mod denne Praksis, saa vilde det ikke ophæve, at der var noget godt at lære af dette.

Et Andet, som var at lære med Hensyn til Absolutionen eller „Bodens Sakrament“, som vore lutherske Fædre kaldte denne Handling i Overensstemmelse med

gammel Sprogbrug, er af mere almindelig Art; jeg mener: Vurderingen af denne Handling som en *udtrykkelig guddommelig Indstiftelse* ved Siden af de andre Naadens Midler. Ikke saa, at vi ikke skulde kunne lære dette ogsaa indenfor vor egen Kirke. Men en Paamindelse herom fra et Hold, som overhovedet stærkt betoner Uundværligheden af de ydre Naadens Midler, kunde det nok være værd at tage med i en Tid som vor og i et Samfund som vort. Thi hvordan vurderes denne Herrens Indstiftelse hos os? Svaret paa dette Spørgsmaal havde vi i en signifikant Handling, der skulde synes næsten utænkelig i et kristent Samfund: *Der er truffet offentlig Foranstaltning til at gjøre det muligt for et Menneske, der kalder sig og skal gjælde for Lem af Herrens Kirke, at leve og dø uden nogen-sinde at benytte et Naadens Middel, der har samme klare guddommelige Sanktion som Daab og Nadver!* [Vi minde her om Stiftsprovst Koefoed-Hansens Ord i: „Hvor er Menigheden?“, at der i Bibelen er mindst lige saa stærke Beviser for, at „Boden“ eller det egentlig saakaldte Skriftemaal med Syndsforladelsen er et Sakrament, som at Daaben er et.] Kirkesamfundet hviler paa en institutionel Dobbeltthed af Naadens Midler: *Ord* og *Sakrament*. Men disse to optræde hver for sig væsentlig i to Hovedformer, som beror paa udtrykkelig guddommelig Indstiftelse. Sakramentets Former ere *Daab* og *Nadver*. Ordets Former ere *Bibel* (Guds verbale Henvendelse til Syndere i Almindelighed) og *Absolution* (Guds direkte verbale Henvendelse til hver enkelt Synder). Paa disse fire guddommelige Institutioner hviler Kirkebygningen som paa fire Hjørneste-
 ne? Jeg mener: Nej. Og dog have vi gjort vort til at *rive den ene Hjørneste bort*. Dette regner jeg for et af de betydeligste Tidens Tegn i vort Samfund. Man trøster sig indtil videre med, at Adgangen til at forsmaa det omhandlede Naademiddel kun meget lidet

benyttes. Men dertil bemærkes, at dette ikke undskylder dem, der have aabnet Adgangen, undskylder dem lige saa lidet, som om de havde givet Kirkelemmerne som saadanne Frihed til at forsmaa Bibel eller Nadver. Og dernæst: Der siges fra paalideligt Hold, at der allerede gives Menigheder, hvor det anses som Tegn paa sand Kristendom og ægte Aandelighed at unddrage sig fra Absolutionen. Her er Plads for Herrens Klage: „Jeg ynkes inderlig over Folket;“ Plads for Frygt. Thi hvad er der vel tilbage, som vort Samfund *ikke* kan lægge voldsom Haand paa, naar det endog kan gjøre sit til at berøve sig selv en guddommelig Institution, der er en af Samfundsbygningens Hjørneste-
 — Nej, vi have ikke ondt af at mindes om den kirkelige Absolutions Værd og Nødvendighed, fra hvilket Hold Mindelsen end kommer! Det var i Sandhed ikke for meget, om Skammens Rødme over, hvad her er sket, bedækkede vore Ansigter ved saadan Mindelse. Jeg siger *vore*; thi jeg lægger aldeles ikke Skylden udelukkende paa den Styrelse, som har iværksat Foranstaltningen. Samfundet er solidarisk; og Styrelsen havde ikke handlet, som sket er, hvis Tidsaand og Opinion ikke havde været, som den er. Men den ere vi allesammen om at præge.

Jeg kommer til det *private Skriftemaal*. Og her kunde jeg nok sige: „O, gid jeg havde tusind Munde og tusind Tunger i hver Mund!“ Jeg vilde bruge dem alle til at udraabe: *Vor Kirke maa have det private Skriftemaal igjen!* — Herren har sagt til sine Tjenere: „*Dersom* I forlade nogen sine Synder, ere de dem forladte; *dersom* I beholde nogen sine Synder, ere de dem beholdne (Joh. 20, 23).“ *Dersom* I gjøre det ene — *dersom* I gjøre det andet. Det ene *eller* det andet skal gjøres. *Hvad* skal i Tilfælde Herrens Tjener gjøre? „Forlade“ *eller* „beholde“? Beror ikke dette paa hans Indtryk af Sjælens Tilstand? Og hvorledes skal han

faa dette Indtryk af Sjælens Tilstand uden privat Forhandling, privat Skriftemaal? Vi have et saakaldet almindeligt Skriftemaal forud for Absolutionen, og selv dette var i lange Tider ikke officielt opretholdt i et Samfund, som dog grunder sin Absolutionshandling paa dette Guds Ord. Denne blege Skygge af et Skriftemaal kan i det højeste virke som en Nødhjælp under Tidernes Ugunst, saa det ikke bliver ganske umuligt for Præsten at lægge sine Hænder paa de Knæiendes Hoved. [Saa priseligt Dr. Tonnings Skridt henimod Sandheden end er, saa tør det dog ikke overses, at selv om Lutheranerne faa indført det private Skriftemaal, vilde de dog ikke derved opnaa *Hovedsagen*. Thi Meddelelsen af *Syndsforldelsen* tilkommer kun Præsteskabet, og da den apostoliske Sukcession jo er afbrudt i de lutherske Kirkesamfund, have disse heller ingen *Præstevielse*, ingen *Præster* — om end „Ordets Tjenere (Diener am Wort, Prediger, ministri)“ formædlest vore nordiske Folks Vedhængenhed ved deres gamle, katholske Sprogbrug endnu fremdeles heroppe benævnes „Præster“, skjønt de blot ere Lægmand — og ingen *præstelig Magtfuldkommenhed*.] Men det kan ikke forhindre, at dette som skulde være saa kjær en Gjerning, bliver en tung Gjerning for Herrens Tjener. *Karl Roll*, æret være hans Minde, døde, tror jeg, som Martyr for sine Sympatier i dette Stykke. Hans Hjærte, hans Livs dybeste Overbevisning drog ham hen til det private Skriftemaal; men hans Stilling krævede noget andet af ham. En tung Stilling, tung nok til at tære paa en samvittighedsfuld Mands Livskraft. Mon vi i dette Stykke ikke skulde have noget at lære af en *virkelig Skriftefader* med den rigeste Erfaring? Hans Skildring af Sjælens umiddelbare Trang til at oplade sig i Bekjendelse, ikke for hvem som helst, men specielt for den Mand, under hvis indviede Hænder han skal modtage Forladelsen, og paa hvis Taushed han kan stole lige saa trygt som paa sin egen, Skildringen

af Bekjendelsen som Middel til Ydmygelse, som Middel til at rehabilitere Mennesket som moralsk Væsen, alt dette oplyst ved gribende Eksempler fra egne Oplevelser, alt fremstillet saa hjærtevarmt, saa anskueligt, med saa megen indtrængende Veltalenhed — skulde der ikke være noget at lære af dette? Hvem skulde bedre kunne lære os det end en, der staar i denne Gjerning fra Dag til Dag, fra Aar til Aar? Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at den, der her ikke kunde lære noget, næppe selv har lært, hvad Skriftemaalet er efter sit Væsen. Jeg vil blot minde om en eneste af disse Skildringer: Koleræen rasede i den Menighed, hvor Pateren den Gang var Præst. Han fulgte med en ung Læge til en Kolerapatient. De gik tause ved hinandens Side, begge tænkende paa den Død, der maaske truede dem. De kom forbi en Kirke paa Vejen til den Syge. Da sagde pludselig den unge Læge: „Hr. Pastor! jeg ønsker at skrifte.“ Vel, de gik ind i Kirken, og den unge Mand, som i mange Aar havde forsømt denne Kristenpligt, aflagde et grundigt Skriftemaal, og modtog derefter alle sine Synders naadige Forladelse. Han havde fundet Udsoning med sin Gud, og dette fyldte ham med jublende Glæde. Da Pateren kom ud af Skriftestolen, faldt den unge Mand om hans Hals og erklærede, at dette var den lykkeligste Dag i hans Liv. Derpaa gik de begge glade og frimodige til den Syge. Men mon hin unge Mand havde modtaget Syndsforladelsen med saa megen Glæde, dersom han ikke først havde aabnet sit Hjærte for den, der skulde tilsige ham den, og lært ham den Synder at kjende, hvem han skulde absolvere? En Psykolog vilde ikke være i Tvivl om Svaret.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

München. Gehejmæraad Dr. *Joh. Nepomuck v. Nussbaum*, Professor i Kirurgi ved Universitetet i München, døde den 1. November Kl. 4 om Morgenen efter langvarige og smertefulde Lidelser. Han var født den 2. September 1829 i München, gjorde der sine Gymnasialstudier, tog Studentereksamen og valgte den medicinske Vej, studerede Lægevidenskaben først i München, saa i Berlin og Paris. 1857 blev han ansat som Privatdocent i Kirurgi og for Øjensygdomme ved Universitetet i München, oprettede et orthopædisk Privatinstitut og blev 1860 kreeret til Professor i de nævnte Fag. Han vandt snart et verdensberømt Navn som Kirurg. Som Lærer var han meget afholdt; derom vidnede de talrige spontane og begejstrede Ovationer, som Studenterne ved forskellige Lejligheder bragte ham. Hans Foredrag var overordentlig aandrigt, livligt, aldeles forskjelligt fra mange andre Docenters, der ikke vide at gjøre deres Foredrag kjedelige nok. Hele hans Liv var viet til den lidende Menneskeheds Tjeneste; den har han ofret alle sine Kræfter. Man kan kun undres over, hvorledes den meget søgte Læge endnu kunde finde Tid til saa talrige literariske Arbejder; utrættelig var hans Virksomhed navnlig i Lazaretterne i Krigene 1866 og 1870—71. Nussbaum blev overøst med Titler, Ordener, Æresbevisninger og Udmærkelser; men hverken denne Tant eller Videnskaben gjorde ham opblæst; meget smerteligt berørte det ham imidlertid, at en vis Kaste af arrogante Herrer og egoistiske Stræbere i den sidste Tid af hans offerfulde Kaldsliv gjorde sig Umage for at faa ham, den berømte Læge og Professor, fjærnet fra Lærestolen. Nussbaum var rigtignok ogsaa en Mand af en helt anden Art, end adskillige andre Professorer. Som en Læges fornemste Pligt betragtede han det at hjælpe den Lidende; han hjalp, hvor det syntes ham muligt at

hjælpe. Han var ikke ærgjerrig, havde ikke sin egen Storhed, men den Syges Helbredelse for Øje. Som Menneske og Menneskeven var Nussbaum ikke mindre stor end som Læge. Disciplene vare „hans unge Venner“, med hvilke han ogsaa omgikkes som en Ven; manges Professor, som har en ganske anstændig Indtægt, troner som en olympisk Zeus foran sine Tilhørere, som kun ere for ham som Ofre, der maa ud med Kollegiepenge; anderledes handlede Nussbaum; Hundreder af Studenter understøttede han med Raad og Daad, gav dem Honoraret for Forelæsningerne tilbage, forsynede dem med Penge, betalte for Kost og Logis, og mange have ene og alene *hans* Godgjørighed at takke for, at de kunde fuldende det kostbare medicinske Studium. Tusinder af Syge behandlede gratis af ham; han gav dem endog fri Medicin, Klæder, Mad og Pengebidrag. De 40,000 Gulden, som den bayerske Regering gav den ædle Militærlæge efter den sidste Krig, skjænkede han straks til Invalideforeningen. Overalt og til enhver Tid gav Nussbaum med fulde Hænder som en god Fader for de Fattige; men oftest saaledes, at den Venstre ikke vidste hvad den Højre gjorde. Nussbaum var højt hævet over hine indbildske Naturforskere og Professorer, der mene, at deres Stilling fremfor alt kræver, at de sætte sig ud over Religionen, og at det er den første Betingelse for at opnaa videnskabelig Reputation, at foragte og bekæmpe Religionen. Nussbaum var størst som Katholik. Han gav Alle et opløftende Eksempel paa uforfærdet Bekjendelse af sin katholske Tro, aldrig skjulte han, at han var en Søn af den katholske Kirke, medens Hundreder af hans hovmodige tyske Kolleger og overfladiske Disciple mene at være for fornemme for „Religion“, som om der ikke gaves noget andet hinsides Grændsen for Secerekniven. Nussbaum har indtil sin Død bevaret en ydmyg, barnlig from Sjæl, og Enhver, som nogensinde har set ham bede, var overbevist om hans Andagts Inderlighed og

hans Tros Oprigtighed. Mere end én Gang har den store Kirurg i Klinikens Operationssal i sine Tilhøreres Paasyn „i Guds Navn“ grebet Kniven, og han gav ogsaa Gud Æren for ethvert heldigt Resultat. Saa ofte som det var muligt for ham, navnlig før enhver vigtig Operation, bivaanede han en hl. Messe til alle Tilstedeværendes Opbyggelse i „Herzogspital“s Kapellet. Medens saa mange praktiske Læger og ogsaa Læger uden Praksis i Aar og Dag ikke gaa ind i en Kirke, saa man Münchens mest beskjæftigede Læge om Morgenens Kl. 6 kjøre til Sct. Kajetanskirken, hvor han ogsaa hyppigt modtog den hl. Kommunion. Hele hans Liv var gennemtrængt af hans katholske Tro, og en katholsk Kristen kan næppe ønske sig en skjønnere Død end hans. Nussbaum bad meget paa sit Smertens Leje; han modtog ofte de hl. Sakramenter og havde Rosenkransen altid liggende ved sin Seng. Han tilgav af Hjærtet alle dem, som havde krænket og saaret ham, og medens en Kapucinerpater, hans Ven, Dr. Bratsch og hans Paarørende — Nussbaum havde aldrig været gift — stode om hans Dødsleje, drog han det sidste Suk og hans sidste Ord vare: „Lovet være Jesus Kristus!“ Det var en *katholsk* Professors og Læges Død. Rolige og fredelige vare hans Træk, da han laa paa Baaren, Korset havde han i Hænderne og Rosenkransen var slynget om Fingrene. Tusinder og atter Tusinder trængte sig frem for endnu en Gang at se den store Velgjører, Münchens Stolthed, hvis Lige ikke saa let findes igjen. Paa Allesjælesdag, som Nussbaum trods alle sine Kaldsarbejder aldrig lod gaa forbi, uden at besøge sine Forældres Grav og at bede der, blev han selv stedet til Hvile under stor Deltagelse fra Befolkningens Side. *R. I P.*

London. *Ritualisterne* (protestantiske Anglikanere, som indføre *katholske* Kirkeskikke) gaa atter et Skridt videre. Allerede i flere Uger føres der i enkelte anglikanske Blade i spaltelange Artikler en livlig Polemik

om *Brugen af Vievand*. Det store Flertal Forfattere af disse Artikler erklære sig for Indførelsen af denne uventede Nyhed. Og de fremskredne Ritualister have allerede besluttet, at for Fremtiden skal Vievandskarret og Vievandskosten ligesaa godt finde en Plads i Kirken som Skriftestolen, Røgelsekarret og Lysene. Tusinder af Englændere ville saaledes paa ny blive fortrolige med en katholsk Skik, som Protestantismen hidtil har set hen til med saare skjæve Øjne. Naturligvis maa man være fattet paa lidenskabelige Drøftelser i den anglikanske Presse angaaende denne Gjenstand. Men de heftige Ord ville forstumme med Tiden, medens Udøvelsen af en from katholsk Skik vil faa Hævd indenfor den anglikanske Kirke.

— Kardinal *Newmans* Efterfølger som Superior for Oratoriet i Birmingham, *P. J. Dudley Ryder*, er Barnebarn af en protestantisk Biskop af Lichfield og Fætter til Grev Harrowby. Hans Fader var ligeledes protestantisk Gejstlig og vendte i 1850 tilbage til den katholske Kirke. *P. Ryder* tilbragte en stor Del af sit Liv sammen med Kardinal Newman, og er en betydelig Theolog og en fremragende Skribent.

— Det katholske og protestantiske England fejrede for nylig en katholsk Præsts *100aarige Fødselsdag*, nemlig den store engelske „*Maadeholdsapostel*“, Franciskaneren *P. Th. Mathew's*. Denne Franciskanermunk var den Første, som angreb sit Lands Arvefjende og prædikede et Korstog mod Drukkenskaben, og det med et numerisk Resultat, som endog overgaar Eremiten Peters; thi over en Million Mænd og Kvinder have overfor *P. Mathew* aflagt Løftet om at afholde sig hele deres Levetid fra Brændevin. De storartede Resultater, som *P. Mathews* Korstog havde, fremgaa bedst af følgende statistiske Tal: I Tidsrummet fra 1839—45 (*P. Mathews* Hovedvirksomhed) sank i Irland, endskjønt Befolkningen forøgedes betydeligt, Forbrydelsernes Antal fra 12,000 til 7,000; Henrettelserne sank fra 66 til 14 og den

livsvarige Tugthusstraf fra 900 til 400. Fra Irland vendte han sig til England, hvor han opnaaede de samme Resultater, der ere saa meget mærkeligere, som han, den katholske Præst, i dette Land fortrinsvis havde at gjøre med en protestantisk Befolkning. Han døde i 1856. Hundredaarsfesten begyndte i *Cork* med en Højmesse, som Borgmestrene af *Cork* og *Limerick* overværede i Embedsdragt. Den følgende Dag fandt en Kæmpeprocession Sted, i hvilken de mest fremragende Personligheder i Syd-Irland tog Del; efter Processionen forherligede Sir John Pope Hawessey i en glimrende Tale den ydmyge Franciskaners Fortjenester. I *London* fejredes P. Mathews Centenarium af „den nationale Maadeholdsliga“ ved et Møde paa Raadhuset i Westminster, under den anglikanske Domherre, Mr. *Farrar's* Forsæde.

Kristiania. Ifølge norske Blade har Dr. *Krogh-Tonnings* Forsvar for Katholicismen, som han leverede i en Række Artikler i det norske „Morgenbladet“ og som vi i denne Tid meddele Ugebladets Læsere under Overskriften „*En protestantisk Udtalelse*“, vakt stor Opsigt baade blandt Theologerne og Lægfolk i Kristiania, og et Felttog i Aviserne agtes derfor aabnet imod ham. I Anledning af det oprukne Uvejr, som fra mindre oprigtige Theologers Side snart vil bryde løs imod Dr. Krogh-Tonning, erklærer denne sandhedskjærlige og lærde Theolog i „Morgenbladet“ den 14. ds.: „Jeg er fuldt forberedt paa at møde Misforstaaelser og aarhundredgamle Fordomme, som ere blevne til Kjød og Blod selv i de Bedste blandt os. Men jeg er ogsaa forberedt paa kun at lade min Handlemaade bestemme ved min Overbevisning om, hvad der er Sandhed.“

Wandsbeck. Førrige Søndag blev den nyopførte katholske Skole indviet. Skolen, som har kostet 21,000 Mk., besøges for Tiden af ca. 130 Børn og 1 Lærer og 2 Lærerinder besørge Undervisningen.

Kirkelig Kalønder.

Søndag den 30. November. 1. Søndag i Advent. — M. den 1. December, Andreas, Apostel — 2. Ti. Bibiana, Jomfru og Mart. — 3. O. Fastedag. *) Frants Xaver, Indiens Apostel. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 4. To. Barbara, Jomfru og Mart. — 5. F. Fastedag. Petrus Krysológus, Biskop og Kirkelærer. (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesus guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken. — 6. L. Nikolaus, Biskop og Bekj.
Søndag den 7. December. 2. Søndag i Advent,

*) Alle Onsdage og Fredage i Advent ere Fastedage.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. December Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe i Sognekirken for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Elisabethforeningen. Søndag den 30. Nov. holder Foreningen Generalforsamling efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke. Mødet afholdes i Lokalet Bredgade 67. 2. Sal o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 30. Novbr., umiddelbart efter Elisabethforeningen. Medlemmerne aflægge Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 7. Dec. Kl. 6 Aften holder Broderskabet Møde med Optagelse og Procession i Sct. Ansgars Kirke, hvortil ogsaa Medlemmerne af **Den levende Rosenkrans** indbydes. 1ste Afdeling deltager i Processionen.

De af Menighedens Medlemmer, som ønske at optages i Broderskabet paa den 1ste Søndag i December, bedes indmelde sig i Ugens Løb. — Til den h. Kommunion paa denne Dag er der knyttet en fuldkommen Aflad.

Undervisningen for Børn, som skulle modtage den første h. Kommunion paa Hvide Søndag 1891, begynder Fredag den 5. December Kl. 8 Morgen og fortsættes hver Tirsdag og Fredag.
 J. Braun, Sognepræst.

Korrespondents. (—n.) Den omhandlende Sag ligger udenfor Bladets Omraade. Deres Opfattelse anse vi for korrekt, for saavidt som den apostoliske Præfekt aarlig bidrager halvtredie Tusinde Kroner til Sct. Knuds Skole. Artiklen vil blive lempet.

En Snedker, som har været sin Egen i 25 Aar, men maa opgive det nu, ønsker sig en Beskjæftigelse, hvor hans Profession kunde benyttes. Man behæge, at henvende sig til d'Hrr. Gejstlige i Stenosgade.

Literatur. Udkommet er og faas i alle Boglader:
P. P. Nr. 7. Guds Moder. (Pris 25 Øre.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 49.

Søndagen den 7. December.

1890.

Indhold. † Pastor Holfeldt-Houen. En protestantisk Udtalelse. Efterretninger fra Ind- og Udland. Til Ugebladets Læsere.

Pastor K. Holfeldt-Houen.

Lørdag den 22. November afgang ved Døden den i vide Kredse kjendte og agtede norske Præst, Pastor *Kristoffer Holfeldt-Houen* i Kristiania.

Den Afdøde var ifølge „Sct. Olaf“ født i Arendal 1820; hans Fader var Lærer ved Borgerskolen dersteds; hans Broder er den som Stifter af Legaterne for Kunstnere og Videnskabsmænd bekjendte Anton Houen i Newcastle. I en tidlig Alder blev Kristoffer Holfeldt-Houen sat til Handelen og kom derved til at foretage Rejser i flere af Evropas Lande. I Frankrig, men navnlig i Italien kom han i meget nær Berøring med Katholicismen og dens Mænd, og efter at have sat sig ind i dens Lære, Fordringer og Liv, blev han i Juni 1847 Katholik. Dels i Italien og dels i Frankrig drev han fra nu af paa med Studier for at uddanne sig til

Præst, og i 1854 blev han da viet efter at have tilbragt de sidste 3¹/₂ Aar i Propagandaens Missionskolleg i Rom. 3 Aar virkede han derefter som Præst i Kristiania, men sin længste Tid, nemlig over 23 Aar, i Bergen, fra hvilket Udgangspunkt han ogsaa foretog mange Missionsrejser. De sidste Par Aar, inden Svagelighed gjorde ham arbejdsudygtig, var han Præst for Menigheden i Frederikshald. Siden Nytaar 1884 har han saa kun yderligere tjent Missionen ved literære Arbejder. Disse bestaa af en endnu utrykt Oversættelse af „*Goffiné's Huspostille*“, en under Trykken værende filosofisk-religiøs Bog om „*Menneskenaturens Længsler*“, og den norske Udgave af „*Vore Fædres Tro*“ af Kardinal Gibbons; de to sidste ere frit bearbejdede Oversættelser fra Engelsk. Hans tidligere Arbejder ere „*Katholsk Intelligensblad*“, et Maanedsskrift, som dog ophørte med 2den Aargang; endvidere „*Vor Tids Grundvildfarelser*“, 4 „*Tidsmæssige Traktater*“, „*Dr. M. Luthers Lære om Retfærdiggjørelsen*“ og en Del Bladartikler.

Pastor Houen døde i Oslo, hvorfra Liget blev overført til Vor Frues Hospital i Kristiania. Det var, som foreskrevet er, klædt i violet Messedragt. Torsdag Morgen blev det hentet til Sct. Olafs Kirke, og „*Matutin med Laudes*“ blev sunget Kl. 9. Kl. 10 begyndte Levit-Sjælemessen, som Hs. Højærværdighed, den apostoliske Præfekt, Msgr. Dr. *J. B. Fallize*, fejrede. Derefter holdt Hs. Højærværdighed Ligtalen, i hvilken han blandt andet ytrede:

„Hvis jeg nogen Sinde, naar jeg skulde gribe Ordet, var i Forlegenhed, saa er det Tilfældet i Dag ved min dyrebare Medbroders Baare.

Alt indbyder mig til at holde en Lovtale over hans ædle Person. Jeg vilde gjerne fortælle Eder, hvorledes han — en Søn af dette Land, der nu skal modtage hans jordiske Levninger — som Medlem af den lutherske Statskirke opvoksede i alle de Fordomme mod Moderkirken, der navnlig i hans Ungdomstid omspandt næ-

sten alle Gemyter. Jeg vilde gjerne skildre de tunge Kampe, som hans efter den fulde Sandhed tørstende Sjæl maatte udstaa, skildre hans Hjertes Jubel, da han, der allerede havde naaet Manddomsalderen, efter ivrig Forsken og ydmyg Bøn til Lysets Aand endelig fandt den Kirke, der alene svarede til hans Ideal, den ene, hellige, katholske og apostoliske Kirke. Jeg vilde gjerne sige Eder, med hvilken hellig Begejstring han, den modne Mand, i Propaganda-Kollegiet i Rom satte sig ved udsøgte Læreres Fødder for gjennem grundige filosofiske og theologiske Studier at sætte sig i Stand til ogsaa at meddele Andre sin Lykke; med hvilken apostolisk Hengivelse han, efter at den Helligaand ved Biskoppens Salvelse og Haandspaalæggelse var kommen over ham, ilede tilbage til sit elskede Fædreland, hvor han først i 3 Aar virkede her i Byen, derpaa 24 Aar i Bergen og endelig 2 Aar i Frederikshald, og altid arbejdede som en god Hyrde for den ham anbettede Hjord og navnlig som Prædikant og Forfatter kæmpede for Kristi Riges Fremme, indtil hans nedbrudte Helbred i 1883 tvang ham til at trække sig tilbage fra den aktive Sjælesorg og for Eftertiden kun ved sin Bøn og sit Raad at understøtte sine yngre Medarbejdere.

Dog, jeg maa modstaa Fristelsen til at udkaste dette skønne Billede; thi paa den ene Side vilde jeg da træde i Modsigelse med min afdøde Broders Beskedenhed, og paa den anden Side stemmer det lidet med hans Moders, den katholske Kirkes, Anskuelse at strø personlig Virak ved en Afdøds Baare.

Men det kan ikke undlades: at udtale hans *Præsteværdigheds* fortjente Ros og saa sige Eder, at Pastor Holfeldt-Houen legemliggjorde det Billede af en nidkjær Præst, som jeg vil have malet.“

Msgr. Dr. Fallize udviklede derefter nærmere den katholske Præsts Værdighed som de Troendes Lærer, Hyrde og Offerpræst, og tildelte sluttelig den Afdøde

den Ros, at han stedse havde været en værdig Præst, der havde opfattet sit ophøjede Embedes tredobbelte Hverv og det af dette Embede følgende Ansvar paa den rette Maade.

„Han var en modig Folkets Lærer,“ saaledes sluttede den apost. Præfekt, „han var en sand Fader for de Troende, som hans Kirke havde anbetret ham, og det var hans Hjertes Glæde at ofre og bede for sin Hjord og at formidle den Guds Naadegaver. Han har levet som en værdig Præst og er som en ydmyg Søn af sin Kirke, styrket med dens Naadegaver, vandret hen til Evighedens Rige, hvor han for Hyrdernes Hyrde skulde aflægge Regnskab for sin Forvaltning. Efter et saadant Liv og en saadan Død vil Herren have været ham en naadig Dommer.

Men desuagtet vil vi dog ikke glemme, at intet urent kan indgaa i Himmeriges Rige; og hvem kan vide, om vor Broder blev befunden fuldkommen ren for Herren, og om han ikke endnu maa lutres i Renselsesstedet som Guldet i Smeltedigelen? Og just fordi ingen kan vide det, om en Voksen, der er gaaet over til Evigheden, allerede er i Himlen, netop derfor behandler Kirken *ogsaa* ham som en Synder, der endnu tiltrænger Guds Barmhjertighed; derfor smykker den ikke hans Baare med Kranse og Blomster som Tegn paa Forherligelse; men i Sørge dragt beder den for ham og synger med sine Børn bedende til Himlen: „Herre, giv ham den evige Hvile, og lad det evige Lys lyse for ham!“ Amen.

Efter Talen foretog Hr. Præfekten i Pontifikaldragt Absolutionen, assisteret af fire Præster, hvorpaa Ligtoget satte sig i Bevægelse til vor Frelsers Kirkegaard. Hr. Prof. Polaczek og kgl. Fuldmægtig Werenskjold fungerede som Sørgeomarskaller; mange Menighedsmedlemmer og Ikke-Katholiker deltog i Sørge-Højtideligheden. R. I. P.

En protestantisk Udtalelse.*)

Af Dr. theol *K. Krogh-Tønning.*

(Fortsat.)

V.

Det næste Foredrag, som maa tillægges megen Betydning, og som i sig selv maaske var det klareste og overhovedet mest tiltalende af dem alle, handlede om „*Bibel og Tradition*“. Det er noget, som er saa selvfølgeligt, at det næppe behøver at siges, at vi som Protestanter *ikke* kunne gaa med paa at stille Bibel og Tradition aldeles *sideordnede*, enten som *Kilde* for vor kristelige Erkjendelse eller som *Norm* for vort kristelige Liv. Men deraf følger ikke, at vi intet skulle have at *berigtige* med Hensyn til vore almindelige Forestillinger om Katholikernes Vurdering af *Bibelprincippet*, intet at lære med Hensyn til vor egen Vurdering af det *Kirkeprincip*, som udtrykker sig gennem Traditionen.

Hvad Bibelen angaar, da er det vistnok for en Theolog, der er nogenlunde hjemme i Kirkehistorien og den bibelske Indledningsvidenskab, ikke ubekjendt, at der før *Luther* gaves en *lang Række af Oversættelser paa tysk* (højtysk og lavtysk) af den hele Bibel og en hel Del Oversættelser af enkelte bibelske Bøger paa samme Sprog, medens det maaske ogsaa for Theologer turde være mindre bekjendt, hvad *Pateren* fortalte, at der ogsaa før *Luther* gaves *Bibeloversættelser paa Italiensk og Spansk*. Men Lægfolket, selv det meget oplyste Lægfolk, lever den Dag i Dag i den Forestilling, at *Luther* var den første, der oversatte Bibelen paa Modersmaalet. Her var der altsaa Anledning til at faa en betydningsfuld historisk Berigtigelse af gængse Forestillinger. Dernæst, da man i Almindelighed ikke en Gang kjender disse Oversættelsers Tilværelse, véd

---

*) „St. Olafs“ Redaktions Bemærkninger ere hossatte i [ ].

man heller intet om, at Oversættelserne, som til Dels udkom i en Mængde Oplag, havde fundet en overordentlig stor Udbredelse blandt Folket, og at denne Udbredelse ikke alene skete med Kirkens Billigelse, men under dens *Tilskyndelse*.

Dernæst blev det forklaret, hvad der vistnok ikke staar klart for de fleste, at der ikke gives noget almindeligt Bibelforbud i den romerske Kirke, men at Kirken som Sjælens Vejlederinde og „Sandhedens Søjle og Grundvold“, d. e. den guddommelige Institution, der skal bære Sandheden frem for den Enkelte, forbeholder sig disse tre Ting: 1) at vaage over Bibeloversættelsernes Korrekthed, som en Sag af saa stor Betydning, at den aldrig kan overlades til Enkeltmands Vilkaarlighed; 2) at tilholde Folket at vogte sig for Oversættelser, som Kirken ikke kan godkjende, og at bruge de autoriserede; 3) at kontrollere deres Bibellæsning, paa hvem der er Grund til at frygte for, at der er Anvendelse for Apostelens Ord: „Agt vor Herres Langmodighed for Frelse, som og vor elselige Broder Paulus efter den ham givne Visdom har skrevet til Eder, ligesom i alle sine Breve, naar han taler om disse Ting, *hvoriblandt der er noget, der er svært at forstaa, hvilket de Ukyndige og Ubefæstede forvende, ligesom og de øvrige Skrifter, til deres egen Fordærvelse* (II PET. 3. 16).“ Der er megen Grund til at tvivle paa, at dette Romerkirkens Forhold til Bibelen staar klart for de fleste. Meget mere var der vel her for de fleste Adgang til at berigtige flere ukorrekte Forestillinger om Forholdet.

Hvad dernæst Traditionsprincippet og Kirkens Forhold derigjennem til den Enkelte angaar, da har jeg allerede bemærket, at det romerske Traditionsprincip i og for sig vistnok ingenlunde er acceptabelt for den protestantiske Bevidsthed. Men paa samme Tid lader det sig ikke nægte, at vort eget Skriftprincip for en meget stor Del er gjort gjældende i en saadan Ensidig-

hed, at der nok kunde være noget at lære fra et Hold, som gennem sin Tradition, sin Lære og Praksis har et stærkt *Kirkeprincip*. *Martensen* omtaler i sin Dogmatik *) „den Misvisning, der ikke sjældent har ytret sig i den protestantiske Kirke, som om Skriftens Nødvendighed var en Nødvendighed for den Enkelte. Men dels kan den Enkelte maaske ikke læse og dog blive salig ved at høre Guds Ord og bevare det; dels indeholder Skriften langt mere end der er nødvendigt at vide til Salighed for den Enkelte. Skriftens Nødvendighed er derfor ikke nærmest for den Enkelte, men for Kirken, og dens fuldstændige Betydning er at sætte deri, at den indeholder al den Oplysning, som er nødvendig til Kirkens Opholdelse og fremskridende Udvikling til sit Maal“ o. s. v. „Da Skriften *kun er Canon for Kirken*, saa følger heraf, at der maa vedblive at bestaa et uopløseligt *Vekselforhold mellem Skriften og den kirkelige Tradition*. Kun gennem Kirkens Overlevering er Skriften kommen til os, og det er Kirken, der har samlet Bøgerne til Canon, saaledes som de endnu den Dag i Dag ere i levende Brug.“ „Forstaar du, hvad du læser? Dette Spørgsmaal vil hos den Enkelte *altid* fremkalde det Svar: Hvorledes kan jeg, dersom ingen vejleder mig (Ap. Gj, 8, 30. 31)? Naar vi nu sige, at det er *Kirken*, der ved den samme Aand, som frembragte Skriften, *ogsaa udlægger den*, da kunne vi vistnok ikke som Katholikerne henvise til en inspireret *) Kirkeforsamling eller en ufejlbar apostolisk Lærestol, for der at hente den sande Udlægning. Men ingenlunde følger heraf, at Skriftens Udlægning alene skulde være overladt til *subjektiv Vilkaarlighed* eller et blot *judicium privatum*.“ „Løsrives Skriften fra Traditionen, da fremkommer den blot subjektive, vilkaarlige Skriftbrug, som vi paa mange Maader se i den prote-

---

*) Side 410 ff.

**) Dette Udtryk er dog ukorrekt.

stantiske Kirke, dette *judicium privatum*, der ikke blot mener, at Kirkens Symboler ere beheftede med relativ Ufuldkommenhed, men mener, at der først nu, uden alle Forudsætninger, skal udfindes, hvad der er Kristendom.“

Saa vidt Martensen. Man ser, at han har haft en levende Erkjendelse af, at vi *ikke kunne hjælpe os med blot op bart Skriftprincip*, at vi behøve ogsaa et Kirkeprincip; med andre Ord, at *Skriften saa lidt kan undvære Kirken, som Kirken kan undvære Skriften*. [Kristus, Kirkens Stifter, som siger: „Jeg er Sandheden“, har tilsikret Kirken sin Bistand alle Dage indtil Verdens Ende og ydermere lovet, at Helligaanden skal forblive hos den og vejlede til al Sandhed. Derfor havde Kirken kunnet bestaa og sidde inde med den fulde religiøse Sandhed baade i det Tilfælde, at den *aldrig* havde haft Bibelen, og i Tilfælde af, at Bibelen i Tidens Løb var *gaaet tabt*.] Men det er meget langt fra, at denne Erkjendelse gjennemtrænger den almindelige Bevidsthed iblandt os, og endnu længere fra, at en saadan Erkjendelse kommer til Udtryk i Praksis. Tværtimod, jo længere det lider, desto mindre synes det følt i vort protestantiske Folk, at den Enkelte virkelig behøver Kirken og tør betro sig tillidsfuldt til Kirken i Benyttelsen af den hellige Skrift. Tilliden til Kirken kræver overhovedet en Pietet for det kirkelig *overlerede*, for det *gamle*, det prøvede, som er kun altfor sjældnen nuomstunder. Man er paa Forhaand langt mere tilbøjelig til at have Tillid til det, der har *Nyhedens* Præg:

„Pietet for Sten og Stads,
som af Alder lider,
hvad er det for Tant og Fjas
i oplyste Tider?“

Det var som en Røst fra fjærne Egne, da Hr. Sognepræst *Olafsen* for ikke saa længe siden skrev en Række Artikler i „Luthersk Ugeskrift“, som fortjente

megen Opmærksomhed, fordi det indeholdt saa meget fortræffeligt, paa samme Tid, som det vistnok forekom mig, at han gik noget videre i sin Vurdering af Kirkeprincippet, end det strængt taget er muligt fra protestantisk Hold. For den store kirkelige Almenheds Vedkommende tror jeg, det maa siges, at den har et Slags Skriftprincip, men næppe noget Slags brugbart Kirkeprincip, d. e. den har, mer eller mindre uklart, et Skriftprincip i stor Ensidighed. Man har ment og mener til Dels endnu, at *Skriften i hver Mands Haand* er nok til at redde Kirken og holde den sammen som Samfund. Men er der noget, Historien har vist med fuldkommen Tydelighed, saa er det dette, at den *Tanke var en Illusion*. Thi hvad viser vort Kirkesamfunds Historie? Paa den ene Side dette, at vi ere komne hint Maal: Bibelen i hver Mands Haand, forholdsvis meget nær. Paa den anden Side dette, at ikke alene Frafaldet fra Kristentroen vokser, men at Uklarheden, Individualismen, Spliden og Splittelsen tiltager i højst foruroligere Grad. Den *Kjendsgjerning*, som ikke lader sig nægte, betyder naturligvis *ikke*, at der er Frafald, Strid og Splittelse, *fordi* Bibelen holder paa at finde Vej til hver Mands Haand; lad os kun arbejde for dette Maal. Men visselig betyder den, at Kirken ikke kan reddes derved, at Bibelen naar frem overalt, eller at vi behøve noget andet end Bibelen under Enkeltmands Privatopfattelse, at vi behøve et *Kirkeprincip*, som er langt stærkere end det, vi faktisk have. Det, vi have, har en saa svag Helbred, at det synes i Færd med at afgaa ved Døden. Og hvad saa? Naar Kirken som „Sandhedens Grundvold“ er borttrykket under vore Fødder, hvad saa? Ja, saa svæve vi i Luften med vore Illusioner. Hvad vilde man vel sige om en lovgivende Forsamling, der handlede efter det Princip, at Lovbogen i hver Borgers Haand er nok til at holde Samfundet sammen og opretholde Ret og Retfærdighed i Samfundet *uden en dømmende og udøvende Autoritet*, der sør-

ger for Lovens rette Forstaaelse, Anvendelse og Hævdelse? Man vilde sige, at denne Forsamling svævede i en højst *skjæbnsvanger Vildfarelse*. Jeg er bange for, at det protestantiske Folk for en stor Del har svævet og svæver i den samme skjæbnsvangre Vildfarelse med Hensyn til sit Princip om Bibelen i hver Mands Haand. *Vi have manglet Skriftprincipets nødvendige Korrelat i et tilstrækkelig stærkt Kirkeprincip.*

Under disse Omstændigheder er det min Tro, at det har sin store Interesse og Betydning at faa en Fremstilling af Forholdet mellem „Bibel og Tradition“, resp. Skriftprincip og Kirkeprincip af en Mand, der repræsenterer et Kirkesamfund, der aldrig har fornægtet den Sandhed, at Kirken er sat til at være „Sandhedens Søjle og Grundvold“ i Verden — en Sandhed, som desuden er saa skriftmæssig sikret, at man maa gjøre Vold paa Apostelens Ord I Tim. 3. for at faa en anden Tanke frem og bryde med Kirkens ærværdige, næsten enstemmige Tradition gennem Tiderne, for at akceptere en Opfattelse, som — hvem den nu oprindelig skriver sig fra, jeg ved det ikke — bærer den forudindtagne Partieksegeses uhyggelige Mærke paa sin Pande *). Imidlertid er der vel dem, som — med al Agtelse for Kirkeprincippet forøvrigt — nødig høre det foredraget af en Repræsentant for en Kirkeafdeling, der *overdriver* dette Princip ved sin Lære om *Kirkens Ufejlbarehed*. Hertil maa det være mig tilladt at bemærke, at jeg nok kunde respektere en saadan Indvending, dersom vi levede under andre Forhold, dersom vi ikke vare saa theologisk fattige, som vi ere, og — hvad der i denne Forbindelse maa fremhæves — dersom vi vare vel forsynede med Kræfter, der fra protestantisk Hold kunde hævde Begrebet saa meget bedre end Pateren. En ufejlbare Kirke! Man er ængstelig for dette

---

*) Maatte vi dog blive forskaanede for denne vansirende Plet i vor nye Bibeloversættelse!

Begreb. *Luther* synes ikke at have været det, i alle Fald ikke i 1524, da han skrev de Ord, at Kirken ikke kan fare vild, „*end ikke i den mindste Artikel*“, og han har udtalt den samme Tanke paa flere Steder og paa flere Maader. Man kunde spørge, hvorledes han da kunde bryde med Kirken? Jeg skal dog ikke her indlade mig paa dette Spørgsmaal, som vilde føre os for langt bort fra Sagen. Fra protestantisk Hold kan man *ikke* underskrive disse Ord, lige saa lidt som naar de samme Ord lyde fra Rom. Og dog er *Kirkens Ufejlbarhed et Begreb, som vi ikke kunne undvære*. Kun maa der lægges til, at Luther ikke taler som Lutheraner, naar han siger, at Kirken ikke kan fare vild, „*i den mindste Artikel*“; dette er romersk og ikke luthersk Lære. Fra luthersk Hold kan og maa der siges: Kirken kan ikke fare vild, ikke føre Sjælene vild i de Spørgsmaal, som ere *nødvendige til Salighed*. I det mindste i den Forstand *maa* Kirken være ufejlbar, ellers ophører den at være Kirken, at være den af Herren grundede Frelsesinstitution, hvem Herren vil være med alle Dage indtil Verdens Ende, og hvem Sandhedens Aand vil vejlede til al Sandhed. Førte Kirken Sjælene bort fra Salighedsvejen, da havde Herren ikke holdt sit Løfte til den. Jeg véd meget vel, at ogsaa denne Betragtning har sine Vanskeligheder. Navnlig det Spørgsmaal: Hvor er Grænsen mellem det, der er Salighedssag, og det, som ikke er det? Men netop fordi vi behøve et vist Begreb om Kirkens Ufejlbarhed, fordi Begrebet er saa overmaade vigtigt, og især fordi det blandt os er *saa overmaade lidet udredet*, derfor mener jeg, at en Behandling af Spørgsmaalet som den, vi fik baade i det nævnte Foredrag og i et andet, som specielt omhandlede Ufejlbarhedslæren, var et fuldkommen tidsmæssigt og ønskeligt Bidrag til Diskussionen, selv om vi kun gjøre det gode, gamle Princip gjældende: „*Audiatur et altera pars!*“

Men Sagen har ogsaa en ganske anden Side og en anden Interesse. For et Par Aar siden havde jeg Anledning til at omtale en Tildragelse indenfor Protestantismen, som bestaar deri, at man er tilbøjelig til at *svække* Begrebet om *Skriftens* Ufejlbarhed, og det tildels paa en helt betænkelig Maade. Jeg gjorde da opmærksom paa følgende: „En ved særlig guddommelige Foranstaltning garanteret ufejlbar Autoritet er en Livsbetingelse for Kirken. Have vi ikke den skriftlige, saa maa vi have den mundtlige. Protestantismen holder sig til den skriftlige. Særlig for den er Begrebet om Skriftens inspirationsmæssige Ufejlbarhed et *vitalt* Princip [: en Livsbetingelse]. Den protestantiske Kirke er efter sit Væsen og sin Oprindelse en Skriftkirke, dens Theologi Skrifttheologi. Kan dens Begreb om Skriftens inspirationsmæssige Ufejlbarhed ikke holdes, *da maa vi til Rom* for at faa en anden, en ufejlbar kirkelig Læreautoritet, hvis ellers Rom vil modtage os paa saadanne Betingelser. Thi heller ikke Rom fornægter Skriftens særegne Inspiration og Ufejlbarhed . . . Men for den romerske Bevidsthed vilde i alle Fald Sagen være mindre betænkelig, fordi den stoler paa, at den i Spidsen for sin kirkelige Lærerstand har en ufejlbar Autoritet. Dette er i alle Fald et langt klarere Standpunkt end Protestantens, som erklærer, at han kun vil godkjende Skriftens Autoritet, kun vil bygge paa dens Grund, og som paa samme Tid arbejder paa at undergrave denne Gvundvold under sine Fødder.“ *) Til dette Indlæg i et vigtigt Spørgsmaal kom der Modbemærkninger fra forskjelligt Hold og af forskjellig Art, saadanne, paa hvilke jeg har svaret, saadanne, der ikke egnede sig til Besvarelse, og saadanne, til hvilke jeg har tiet af Agtelse for en gammel Mand, men ingenlunde af Overbevisning. Samtlige Bemærkninger have dog ladet ude af Syne det, som i denne Forbindelse

---

*) Se mit Skrift „Om Inspirationen“. Side 40.

viser sig af fremtrædende Vigtighed, nemlig: i samme Grad som Begrebet *Skriftens* Ufejlbarhed *svækkes*, i samme Grad maa man være betænkt paa at *styrke* Begrebet om *Kirkens* Ufejlbarhed. Tendensen var fra min Side at bede vor Kirkes Lemmer at betænke vel, hvad man *gjør*, naar man i en Kirke, der i udpræget Grand just er Skriftkirke, svækker Begrebet om Skriftens Ufejlbarhed; betænke, at vi ad den Vej nok kunde komme derhen, at vi uvilkaarlig maatte ty til Rom for at vinde Ufejlbarheden igjen paa en anden Maade. Det bør tillige mærkes, at dette ikke bare er et Tankeeksperiment eller et ørkesløst Konsekvensmageri fra min Side. Virkeligheden er den, at de romersk-katholske Theologer have deres Opmærksomhed *skarpt rettet* mod det skjæbnsvangere Punkt i den nyere protestantiske Theologi og *vente sig meget af Konsekvenserne*. Vil man nu ikke give Plads for denne min Paamindelse, da synes det, som man er saa lidet ængstelig for katholiserende Konsekvenser, at man just fra dette Hold maatte have aabne Øren for et stærkt Ord om den *kirkelige* Autoritet, som kunde bøde paa den Mangel, man tror at have opdaget ved den skriftmæssige. Fra denne Side sét, turde der nok være Grund til at pege paa katholiserende *Konsekvenser* hos en Retning, hvem ingen har kunnet beskyldte for bevidste katholiserende *Tendenser*.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Tyskland. I de katholske Blade i Tyskland opfordres i denne Tid de tyske Katholiker til at slutte sig sammen imod *Socialdemokratiet* og at danne en stor Forening under Navn af „*Folkeforeningen for det katholske Tyskland*“. — „Svære Vildfarelser,“ hedder det i Opraabet, „og betænkelige Omstyrtningsplaner træde

alle Vegne frem; den bestaaende Stats- og Samfundsorden er truet i sin Grundvold. Det er navnlig *Socialdemokratiet*, som ikke blot vil udbrede disse Vildfarelser, men ogsaa indføre dem i det praktiske Liv. Rigtignok føler det, at Tysklands katholske Befolkning er den stærkeste Modstander overfor saadanne Bestræbelser; derfor har det paa Partidagene i Halle *aabent erklæret Katholicismen Krig*. Det er derfor nødvendigt, at man med forenede og fast organiserede Kræfter træder den fremrykkende Fjende uforfærdet i Møde. Katholske Mænd fra alle Egne af Tyskland traadte derfor gjentagne Gange sammen til alvorlig Raadslagning og fattede efter moden Overvejelse den Beslutning, at danne *en Forening* med det Formaal at bekæmpe Vildfarelserne og Omstyrtningsbestræbelserne paa det sociale Omraade og at forsvare den kristelige Samfundsorden. Dette Maal opnaas ved de enkelte Medlemmers personlige Virksomhed, ved belærende Foredrag og ved Udbredelsen af gode Skrifter. Medlem af Foreningen er enhver myndig Katholik i Tyskland, naar han aarlig bidrager én Mark til Foreningens Kasse. Lad os i sluttede Rækker træde den ny Fjende i Møde! Lad os slutte os sammen til et stort Forbund, som omfatter alle Fædrelandets Egne! Denne Forening skal organisere vore Kræfter, forøge vore Midler, lede og forøge paa en planmæssig Maade vor Virksomhed i Pressen, i Flyveskrifter og Forsamlinger, saa at Modstanderen finder endog *den mindste Landsby* rustet og Vranglæren alle Vegne straks bliver imødegaaet af Sandheden med Magt.

Stedse omhyggelige for Fædrelandets Vel, have *vore Biskopper* for nylig i Fulda formanende paapeget den truende Fare. Vor faste Sammenslutning skal give dem et Bevis paa, at Følket har forstaaet deres Hyderøst. Og naa'r Budskabet om vort Foretagende til Rom, vil det opfylde *den hellige Fadens* Hjærte med Glæde over, at de tyske Katholiker have forstaaet, i Tide at erkjende en ny Tids Fordringer og at opfylde deres Forpligtelser overfor den med Endrægtighed og Sammenvirken.

Naar *den tyske Kejser* i Forening med de tyske Fyrster har forladt en Politiks Baner, som vilde bekæmpe Ideer med ydre Politi-Midler, saa skete dette sikkert ogsaa i den faste Tillid til, at den kristelige Aand i

Folket var stærk nok til i fri Kamp at overvinde disse Ideer, der ere lige fordærlige for Kirken og for Staten. Tysklands Katholiker, vi ville være de Sidste, som skuffe denne Tillid! Slut dig derfor sammen, du katholske Folk, prøvet i Offervillighed og Troskab mod Kirke og Fædreland! Slut dig sammen til *det kristelige Samfunds Forsvar!* Beskyt Tronen og Alteret, Hus og Hjem! *Alle Stænder, Høje og Lave, Gejstlige og Lægfolk, Arbejdsgivere og Arbejdere* skulle mødes i denne Forening, for at kæmpe mod den fremrykkende Fjende, belære de Vildfarende, støtte de Vaklende og opvarme endnu mere de Trofastes Iver. *Paa denne Maade opretholdes den kristelige Tro hos Folket, og det er den vigtigste, den største sociale Gjerning.* Ærespræsident for Foreningen er den gamle Centrumsfører, Dr. *Windthorst*, og Opraabet er undertegnet af en Mængde fremragende Katholiker i alle Stænder og Stillinger.

Til Ugebladets Læsere!

Med Sorg og Bekymring imødesee Mange blandt Menighedens Medlemmer den forestaaende hellige Julefest, som dog i Virkeligheden af Engelen blev forkyndt som en *Glædens Fest*. Grunden er den, at Vinteren og Arbejdsløsheden altid i højere eller ringere Grad forøger Nøden blandt de Trængende og gjør Fattigdommens Kors endnu tungere for dem. For at Alle imidlertid i Juledagene maa være opfyldte af en Glæde, der er saa *ublandet* som vel muligt, drager Kirken ikke alene Omsorg for, at *Aanden* glæder sig, idet den kalder alle de Troende til den højtidelige Gudstjeneste paa den h. Julemorgen og samler baade Rige og Fattige omkring Frelserens Krybbe, for at de i Forening skulle tilbede „Barnet, som fødtes Alverden til Held“; men den tænker ogsaa paa Legemets Fornødenheder, idet den tillige opfordrer sine bedre stillede Børn til, med særegen Rundhaandethed at beflitte sig i Julen paa *legemlige* Barmhjærtighedsgjerninger.

I Tillid til, at ret mange af Menighedens bedre stillede Medlemmer ville efterfølge vor h. Kirkes Opfordring i ovennævnte Retning, agte de Undertegnede ogsaa i Aar, ligesom i de foregaaende Aar, at foranstalte en Uddeling af Gaver, fornemlig Fødevarer, til de Fattige i Julen, og haabe, at deres Henvendelse til

Menighedens Medlemmer vil finde gode Hjærter og god Villie. Bidrag modtages af de Undertegnede.

Kjøbenhavn, i December 1890.

Fru *C. Erlewein*,
St. Kongensgade 62, St.

Fru *M. Larsen*,
Vingaardsstræde 10, St.

Fru *A. Hutters*,
Østergade 26. 2. S.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 7. December. 2. Søndag i Advent. — 8. M. Marias ubesmittede Undfangelse (fejres offentlig paa den førstkommande Søndag) — 9. T. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer. — 10. O. (Fastedag) Loretto-Fest. — 11. To. Damasus, Pave og Bekjender. — 12. F. (Fastedag) Vicelinus, Biskop og Bekj. — 13. L. Lucia, Jomfru og Mart.

Søndag den 14. December. 3. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 7. Dec. Kl. 6 Aften holder Broderskabet Møde med Optagelse og Procession i Sct. Ansgars Kirke, hvortil ogsaa Medlemmerne af **Den levende Rosenkrans** indbydes. 1ste Afdeling og andre af Menighedens mandlige og kvindelige Medlemmer, som ønske at deltage i Processionen, maa medbringe deres Voxlys, som bæres tændt under Processionen.

De af Menighedens Medlemmer, som ønske at optages i Broderskabet paa den 1ste Søndag i December, bedes indmelde sig i Ugens Løb og medtage deres Rosenkrans Søndag Aften, for at den kan blive indviet under Andagten. — Til den h. Kommunion paa denne Dag er der knyttet en fuldkommen Aflad.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Søndag den 14 Decbr. Kl. 8 i Anledning af Kongregationens **Titularfest** (Marias ubesmittede Undfangelse). Samme Dags Aften Kl. 6 holdes i Sct. Ansgars Kirke Festandagt med Prædiken og højtidelig Optagelse af nye Medlemmer i Kongregationen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 14. Dec. Kl. 8. Samme Dags Aften holdes en Højtidelighed i Jesu Hjertes Kapel med Optagelse af de nye Medlemmer.

Unio. Møde for Foreningens Medlemmer afholdes Søndagen den 7. Decbr. Aften Kl. 8 i Foreningens Lokale. Alle bedes give Møde.

Bestyrelsen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre, Mandag den 8. ds. Kl. 8¹/₄ Aften i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Korrespondents. En hjærtelig Tak til den ubekjendte Giver af de 10 Kr. til Elisabethforeningens Kollekt. Sedlen er afleveret til Foreningen.

— Medlemmerne af Den levende Rosenkrans modtage ingen Rosenblade i denne Maaned. Bladet for November benyttes igen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N° 50. Søndagen den 14. December. 1890.

Indhold. En protestantisk Udtalelse. Guds Moder paa Marienburg. Lidt om det sociale Spørgsmaal. Efterretninger fra Ind- og Udland.

En protestantisk Udtalelse.*)

Af Dr. theol. K. Krogh-Tønning.

(Fortsat.)

VI.

Der staar tilbage i større Korthed at omtale nogle af de øvrige Foredrag. Der taltes om „den ene saliggjørende Kirke“. Ogsaa vi Protestanter fastholde den Sætning: „Extra ecclesiam nulla salus, udenfor Kirken ingen Frelse,“ fordi vi erkjende Kirken som Guds *eneste* Frelsesinstitution paa Jorden. Men vi erkjende ingen enkelt *Kirkeafdeling* som ene saliggjørende, ikke engang vor egen. Katholikerne derimod betegne *deres* Kirke som den ene saliggjørende. Det er selvfølgelig, at vi som Protestanter ikke kunne godkjende denne Sætning. Men det er en meget almindelig Opfattelse blandt Protestanter, at dette Udsagn gjælder om Kirken i dens Usynlighed lige saa vel som om Kirken i

---

*) „St. Olafs“ Redaktions Bemærkninger ere hossatte i [ ].

dens Synlighed, eller at disse to Begreber dække hinanden saa fuldkomment, at den, der ikke tilhører den synlige romerske Kirke, heller ikke kan tilhøre den usynlige Kirke, Kristi mystiske Legeme, og altsaa umulig kan blive salig enten ved noget ordinært Naadens Middel eller ved en ekstraordinær guddommelig Foranstaltning. Men dette er en *Misforstaaelse*. Og P. Scheer imødegik den. Han sagde ifølge „Morgbl.“s Referat: „*Til den usynlige Kirke regne vi alle, som staa udenfor, men som, bevægede og styrkede af den Helligaand, søge Gud med oprigtigt Hjærte. Dette gjælder nærmest om døbte Troende, men kan efter Omstændighederne endog komme til at gjælde Udøbte.*“ Katholikerne anerkjende udtrykkelig vor Daab i dens saliggjørende Kraft, altsaa en Saliggjørelse ved et ordinært Naadens Middel udenfor deres eget synlige Samfund. Ved denne Daab, lære de, bliver man Medlem af den usynlige Kirke, men ikke af den synlige, d. e. den romerske. De bruge derfor heller ikke Gjendaab ved Optagelse i deres Kirke fra andre kristne Samfund, men kun i visse Tilfælde en *betinget* Daab, forsaavidt som Vedkommendes retmæssige Daab ikke kan konstateres. Hvad derimod deres ekstraordinære — ved intet ordinært Naademiddel bevirkede — Optagelse i den saliggjørende Kirke angaar, udtalte han sig paa en Maade, der næppe kan godkjendes fra protestantisk Side. Han udtalte sig nemlig, hvis jeg forstod ham ret, som om der kan blive Tale om, at Gud ved sin Aand kan gjøre endog et Menneske, der staar udenfor ethvert Forhold til Kirken, til Lem paa den usynlige Kirke allerede her i Livet. Denne Sætning skulde dog næppe gjælde for andet end en theologisk „Mening“, ikke for „defineret“ Kirkelære. Og i hvert Fald maa vi som Protestanter snarere holde os til den gamle „Mening“, at der efter Døden vil være Adgang til et Valg for dem, der her i Livet ikke fik Adgang til noget klart bevidst Valg i Forhold til Kristus. [Det er katholsk Lære, at

efter Døden bliver der ingen Lejlighed til noget Valg hverken med Hensyn til det Sande eller det Gode. Men Pateren nævnte St. Thomas's bekjendte og paa Sætningen „Faciendi quod in se est, Deus non denegat gratiam“ støttede Udtalelse, at selv en Ikke-Kristen, der havde opfyldt Guds Lov efter bedste Erkjendelse, vilde Gud i al Fald i Døden, og om det saa skulde være ved en Engel, give Lejlighed til Valg af det virkelige Sande og Gode.]

Foredraget om „*Primat og Ufejlbarhed*“ var det svageste af dem alle; og de, der kun fik høre dette ene Foredrag, har intet sandt Indtryk faaet af Paterens oratoriske Kraft og Veltalenhed i det Hele. Om Ufejlbarheden som *Kirkens* Ufejlbarhed har jeg allerede talt i det foregaaende og søgt at vise, *om og hvor vidt* vi som Protestanter kunde have noget at lære af en romersk Fremstilling paa dette Punkt, paa samme Tid som Protestantismen maa forkaste det eksklusive Begreb om en *romersk-kirkelig* Ufejlbarhed. *Pavens* Ufejlbarhed er et Begreb, som ligger saa *milevidt* fjærnet fra den protestantiske Bevidsthed, at Pateren i det højeste kunde gjøre sig Haab om at fjærne de grelleste Forestillinger om dette Begreb, navnlig Forestillingen om Paven som *personlig* ufejlbar og som et *Orakel*, fra hvilket, der naar som helst kan hentes „ufejlbare“ Afgjørelser om hvad som helst. Talen om *Primatet* synes at være bleven misforstaaet. Et er det *historiske* Spørgsmaal om Apostlen Peters Primat og Ophold i Rom som Primas for den hele Kirke. Et andet er det *begrebsmæssige* Spørgsmaal om Tilladeligheden eller Nødvendigheden af dette Primats Vedbliven i Kirken efter hans Død. Om Petrus's *indstiftelsesmæssige Primat* over den hele Kirke, om hans *Ophold i Rom* (Spørgsmaalet „Hvor længe?“ er ikke Gjenstand for *Kirkelære*, kun for Privatmeninger) og om hans *Udøvelse* af dette Primat fra Rom af kan der næppe længere rejses Tvivl. Og naar Professor *F. W. Bugges* Navn er nævnt i

denne Forbindelse, da maa det bemærkes, at han er en altfor kyndig Videnskabsmand, til at han skulde have stillet disse Kjendsgjerninger i Tvivl; han har tværtimod indgaaende og eftertrykkelig hævdet dem alle tre, hvorom man tilstrækkelig vil kunne overbevise sig ved at læse hans Indledning til Apostelen Petri Breve, paa samme Tid, som han vistnok med Føje polemiserer mod Forestillingen om Apostelens *femogtyveaarige* Ophold i Rom. Men en helt anden Sag er det begrebsmæssige Spørgsmaal, om det ligger i *det Primats Væsen*, som Herren uden al Tvivl overdrog Apostelen Peter, at det skulde *fortsættes i Kirken*. Melancthon skriver vistnok i de „Schmalkaldiske Artikler“, altsaa i et luthersk Bekjendelsesskrift: „Jeg, Filip Melancthon, holder ogsaa disse ovenstaaende Artikler for rette og kristelige. Men hvad Paven angaar, holder jeg paa, at saafremt han vilde tilstede Evangeliet, kunde ogsaa vi for Fredens og de Kristnes fælles Enigheds Skyld, som nu er og for Fremtiden kan komme under ham, *indrømme ham som en menneskelig Ret den samme Myndighed over Biskopperne, som han ellers besidder.*“ Deri ligger den Erkjendelse, at en Primat eller en øverste Biskop i den hele Kristenhed *i og for sig* ingenlunde er en forkastelig Tanke. Tværtimod: var de Kristnes „Fred“ indbyrdes, deres „fælles Enighed“ saa stor, at den hele Kirkes Styrelse kunde samles under et fælles Overhoved, da var jo intet skjønnere end dette. Det kan ikke være „Folkekirkerne“, „Nationalkirkerne“, „Statskirkerne“, hver for sig eksisterende i Uafhængighed af de øvrige og i Strid indbyrdes, som er det Fuldkomne. Enheden er det Fuldkomne, efter Herrens og Apostlenes Ord. Primatet som Enhedstanke er den *største Samfundstanke*, som Historien kjender. Ingen Protestantisme behøver som saadan overhovedet at underkjende *Primatets Ide*, Ideen om en øverste Biskop med udstrakt *administrativ* Myndighed, lige saa lidt som Melancthon og flere af Protestantismens bedste Mænd

have gjort det. Men Spørgsmaalet er, om Protestantismen som saadan kan godkjende Ideen om en Fortsættelse af St. Peters *apostoliske* Primat, hvortil navnlig ogsaa den apostoliske *Ufejlbarehed* hører, og dernæst erkjende Paverækken som en virkelig Fortsættelse *heraf*. Dette Spørgsmaal kan den hele Protestantisme efter alle sine Forudsætninger *kun besvare benægtende*, om end Melancthon med sine Udtryk („den samme Myndighed over Biskopperne, som han — Paven — ellers besidder“) synes at have gaaet temmelig vidt i sine Indrømmelser paa dette Punkt. Jeg skal ikke indlade mig nærmere paa disse Spørgsmaals Realitet. Det behøves virkelig heller ikke. Saa vidt jeg skjønner, er det snarere den *individuelle* end den *pavelige* Ufejlbarehed, som udgjør en Fare blandt os. Mine Bemærkninger skulde kun tjene til at vise, at Spørgsmaalene baade i sig selv ere saa store og betydningsfulde og tillige paa den anden Side saa lidet korrekt opfattede i vor Almenhed, at der var gode Grunde til at modtage et romersk Bidrag til deres Belysning med Taknemlighed.

Der var en anden reel Interesse, som knyttede sig til Pater Scheers Foredrag, som jeg endnu ikke har omtalt. Det er blevet sagt — og der er ingen Grund til at tvivle om Rigtigheden af denne Bemærkning — at Paterens eminente Begavelse som Taler havde formaaet at hidlokke og fastholde som Tilhørere ikke faa Mennesker, som ellers ikke pleje at besøge nogen Kirke. Mon nogen Kristen skulde være saa fangen i boreret konfessionel Zelotisme, at han ikke formaaede at glæde sig derover? Har Pateren hos saadanne *vakt en religiøs Interesse*, der kunde blive Begyndelsen til en religiøs Tilværelse i Fremtiden, da har han gjort en god Gjerning, for hvilken de altid ville være ham Tak skyldige, og for hvilken vi alle skulle takke.

Dette fører mig forøvrigt over til de Par Bemærkninger, jeg har at gjøre om Paterens sidste Foredrag, „*Religion og Videnskab*“. Dette var væsentlig af *apolo-*

getisk, altsaa fælleskristelig Interesse. Det var ikke nye Tanker, som fremkom, men mer eller mindre kjendte Tanker i en klar, smuk Form og fremførte paa en for den almene Bevidsthed ejendommelig slaaende Maade. Jeg vil blot minde om den Maade, hvorpaa han gennemførte den Tanke, at Theologi og Naturforskning ikke vil kollidere, naar kun enhver af disse Videnskaber holder sig til sit Felt og afholder sig fra alle ulogiske Slutninger. Et Mønster paa praktisk, folkelig Apologi var hans Imødegaaelse af Naturalismen. Et karakteristisk Eksempel herpaa maa det være mig tilladt at fremsætte, navnlig for dem, der ikke havde Anledning til at høre ham. En Fysiolog erklærer: Jeg har dissekeret dette Lig. Jeg har undersøgt dets Muskler, Nerver, Knokler. Men jeg fandt ingen Sjæl. Altsaa har dette Menneske ikke havt nogen Sjæl. Denne Slutning betegnedes som et logisk „Bukkespring“ i Stedet for den sande Slutning: Altsaa lader Sjælen sig ikke finde ved Hjælp af Dissektionskniven. Man havde med samme Ret kunnet sige til den lærde Herre: Højtærede, om nogle Aar vil De selv være et Lig. En Fysiolog vil undersøge Liget. Han vil maaske erklære: Jeg har undersøgt dette Menneskes Muskler, Nerver, Knokler. Men jeg fandt ikke et *Fnuig Fornuft*. Altsaa har denne Mand ikke ejet nogen Fornuft.

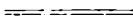
Men der knyttede sig ogsaa en vis konfessionel Interesse til dette Foredrag. Det tjente til at karakterisere den apologetiske Methode, som er almindelig indenfor den romerske Kirke til Forskjel fra en Methode, som i alle Fald ikke er ualmindelig blandt os. Man finder nemlig til Dels hos os *Trosfordringen* gjort gjældende paa den Maade, at der forlanges en *blind Tro*. Kristendommen fremstilles paa Kierkegaardsk Maade som en *Faradoks*, som man skal tro ganske uden noget forudgaaende *intellektuelt Motiv*. Man skal kaste sig ud paa det bundløse Dyb. Men hvilket intelligibelt Motiv skal paa Forhaand tjene til at motivere dette

Troens Saltomortale? Man faar stundom intet eller intet klart Svar paa dette Spørgsmaal. Under disse Omstændigheder bliver der da Spørgsmaal, om Troens Saltomortale er en *moralsk forsvarlig* Akt? om det overhovedet er moralsk forsvarligt at handle i Blinde, eller uden fornødent, klart erkjendt Motiv at træffe en Livs-afgjørelse? De romersk-katholske Theologer svarer Nej, dette er ingen moralsk forsvarlig Akt. Derfor give de gjerne mere Plads for det intellektuelle end vi, og deres Systemer indeholde gjerne en Række saakaldte motiva *credibilitatis* [Bevæggrunde til en Tro], et apologetisk Element, som for en stor Del er fremmed for vor almindelige Apologetik. De lægge saaledes navnlig ogsaa — for at nævne et bekjendt Eksempel — langt mere Vægt, end vi pleje at gjøre, paa de saakaldte „Beviser for Guds Tilværelse“. Hvad man nu end vil dømme om Værdien af det saaledes behandlede apologetiske Stof — dette skal her ikke nærmere undersøges — saa tør der være Grund til at antage, at det havde sin ejendommelige Interesse at høre de apologetiske Spørgsmaal behandlede paa den logisk-demonstrative Maade, der er ejendommelig for Paterens Kirke.

Foredragene indeholdt flere Emner end de her omtalte. Men hvor interessant det i flere Henseender kunde være at gjøre ogsaa dem til Gjenstand for en nærmere Overvejelse, saa tør jeg dog ikke længere lægge Beslag paa mine Læseres Opmærksomhed.

Men førend jeg lægger Pennen bort, maa det endnu en Gang være mig tilladt at minde om og pointere, hvad der har været *Hensigten* med disse Artikler, og hvad *Hensigten ikke* har været.

(Sluttes.)

Guds Moder paa Marienburg.

(Digt af E. von der Recke.)

Mens hundred' Slotte sunke
 I Grus for Tidens Tand,
 Indtil i Dag det stolte
 Marienburg holdt Stand.
 Det er, som om det Billed',
 Der foran Kirken staar,
 Gav Borgen evig Ungdom
 I Hundreder af Aar.

Der staar som før Vor Frue,
 Underfuld lys og stor;
 Højt over Vrimlen løfter
 Sit Hoved hun fra Jord.
 Langt over Mur og Tage,
 Der som en fredlyst Kreds
 Af hendes Magt blev skjærmet,
 Guds Moder ser og ses.

Og vidtom blomstrer Landet
 I Fred og Rigdomspragt,
 Hvor midt i Nattens Mørke
 Hun selv har Lyset bragt,
 Hvor fra sin Naades Kilde,
 Igjennem Ild og Blod,
 Hun selv har ladet strømme
 Velsignelsernes Flod.

Vidt skuer imod Østen
 Det høje Billed' end,
 Af Morgensolen hilset,
 Selv morgenskjønt som den.
 Kun om dets Ophav — Mestren,
 Som Værket har fuldbragt, —
 Fem Sekler har en Skumring
 Med Aftenvemod lagt.

En unævnt Kunstner formed'
 I længst forsvunden Tid
 Hint Værk til Stedets Smykke
 Med al sin Kraft og Flid.

Ej taalte han, det rørtes
 Af nogen Hjælpers Haand,
 Mens langsomt ud det vikled'
 Sig af hans Tankers Baand.

Ej ved sin Id han mærked,'
 At Dagene blev Aar,
 Som dryssed' fler og flere
 Sneflokker i hans Haar.
 Dog stadig mer forklaret
 Steg Himlens Dronning huld
 For Jorden frem, omstraalet
 Af Purpurpragt og Guld.

Tilsidst dog oprandt Dagen,
 Da det blev spurgt og kjendt,
 At Kunstnerhaanden havde
 Et Levnets Størværk endt.
 Af Mestrens Pris og Hæder
 Var Verden om ham fuld,
 Og nu som Løn ham vented'
 En Rigmands Skat i Guld. —

Forlængst var Nichen muret,
 Under hvis Bue graa
 Snart Værket skulde synligt
 For tusind Øjne staa.
 Der om Vor Frue skulde
 Med gyldne Stjærner sat
 Den mørkblaa Hvælving tindre
 Som Sydens Julenat.

Nu var der kun tilbage
 Et Døgn, — en Nattevagt,
 Før Skjulet skulde falde
 For al den høje Pragt.
 Til Glædesfesten smykked'
 Sig travl den vide Borg;
 Blot Kunstneren var ene
 Fortabt i trøstløs Sorg.

Hensunken stum i Stirren
 Han i sit Værksted sad,
 Han og hans Gjærning skulde
 For stedse skilles ad.

Det syntes ham, hans Væsen
 Med den var bleven Et.
 Hvad Mer ham Livet levned',
 Det ændsed' han kun lidt,

Tyst Sandet sank i Glasset,
 Kun Timer var igjen;
 Med hver, der svandt, det var ham,
 Som om en Drøm foer hen.
 Udrunden med den sidste
 Ham tyktes Livets Traad;
 Og fra hans Øjne strømmed'
 Et Væld af bitter Graad.

Alt led det ud paa Kvælden,
 Trindt Jordan gik til Ro;
 Da tog han af sit Gjemme
 Viiede Kjærter to.
 Foran Vor Frue tændte
 Han dem med sorgfuldt Mod;
 Saa knæled' han paa Flisen
 Og bad ved hendes Fod:

„Du véd det, Himmeldronning!
 Mig lokked' Gunst og Guld,
 Da Værket jeg begyndte,
 Af jordisk Attraa fuld.
 Du véd og, at som Blade
 Fra Kvist hvert Ønske faldt;
 Alverden svandt omkring mig.
 Din Naade blev mig Alt.

Du véd, at hvad jeg ejed'
 Af Tankens Glød og Pragt,
 Af Hjærtets Tro og Varme,
 Blev i dit Billed' lagt.
 Du véd, hvad Stort jeg evner
 Paa Jord, med det er endt;
 Du véd og, at min Ringhed
 Har jeg i Værket kjendt.

Jeg følte ved min Syssel
 Ej blot, du gav mig Fred;
 I al min Id jeg sanded',
 At du var selv derved,

At i min Haand du lagde,
 Hvad Hjærnen fatted' knapt,
 At ene dig jeg skylder
 Det Højste, jeg har skabt.

Du véd, min Kunst drak Styrken
 Kun af dit Livsensvand,
 At aldrig noget Større
 End du mig fylde kan,
 At aldrig anden Skjønhed
 Kan løfte mig til Flugt,
 At med den Traad, jeg slipper,
 Er Lykkens Dør mig lukt.

Du véd, min Sjæl er runden
 I dette Arbejd' hen,
 Du véd, naar jeg det mister,
 Har Intet jeg igjen,
 At jeg i Kunstens Riger
 Som Betler vandre maa —
 Guds Moder! lad mig ikke
 I Armod nu forgaa!"

Men som sit Blik han hæved',
 Halv blændet, taarefuldt,
 Da syntes hendes Billed'
 Som aldrig lyst og huldt.
 Og lydløst — ganske langsomt
 Dets Hand han løftes saa
 Og pege gjennem Gluggen
 Mod Nattehimlens Blaa. —

Saa laa han endnu længe
 I Bøn, mens Natten skred;
 Dens Stjernekrans var blegnet
 Og Kjærterne brændt ned.
 Blank Dagen steg i Øster;
 Han knæled der som før,
 Da festligglad en Skare
 Aabned' hans Værksteddør.

De løftede ham varsomt
 Fra Gulvets Stene graa;
 Han mærked' dem ej komme,
 Han hørte dem ej gaa.

Kun Sagnet har berettet,
 Hvad da for dem var dulgt:
 Guds Moder havde vinket
 Og Mestren Vinket fulgt.

Lidt om
 det sociale Spørgsmaal i Almindelighed
 og
 Arbejderspørgsmaalet i Særdeleshed.*)

(Fortsat fra Nr. 45).

I forrige Artikel søgte vi at forklare, hvad man forstaar ved det sociale Spørgsmaal i Almindelighed og at udvikle Begrebet i det sociale Spørgsmaal.

Det sociale Spørgsmaal viser os hen til en Sygdom, af hvilken et Lem af det store Samfund, til hvilket alle Mennesker ere forenede, har at lide og det i en saadan Grad, at der maa tænkes paa Hjælp. Saa talrige nu Lemmerne af denne Korporation ere, saa talrige ere ogsaa Sygdommene, saa mangesidig følgelig ogsaa det sociale Spørgsmaal.

I vore Dage er det nu navnlig *Arbejderstanden*, hint saa overordentligt vigtige Lem paa Menneskeheds Legeme, som befinder sig i en beklagelsesværdig Tilstand og er truet i sin Tilværelse. Og saaledes kommer det, at man nu hyppigt betragter „det sociale Spørgsmaal“ og „Arbejderspørgsmaalet“ som enstydig og stiller dem jævnsides.

I Dag ville vi gaa et Skridt videre og granske efter de *Grunde*, som have fremkaldt Arbejderspørgsmaalet, søge at forklare de *Aarsager*, som have bragt Arbejderstanden i dens nuværende trøstesløse Stilling.

---

*) Efter Hamb. Kirchenztg. af Dr. H.

Vor Tids *økonomiske Nød* og *moralske Elendighed* hidrøre navnlig fra den *liberale Lovgivning* i Forbindelse med *Maskinevæsenet*.

Den liberale Lovgivning har fremkaldt og fremmet den frie Konkurrence i alle Retninger; Maskinen har fuldstændig forandret Produktionsmaaden og dermed ogsaa Fortjenestens og Ejendommens Fordeling. Begge i Forening have ruineret og ødelagt Mellemstanden og omformet hele Samfundet til to ulige Klasser, en lille, som hober Rigdomme paa Rigdomme og har Overflod paa alle denne Verdens Goder, og en stor, hvis Medlemmer kæmpe med Sulten og ere prisgivne for al menneskelig Elendighed, den legemlige og aandelige, den økonomiske og den moralske; — begge i Forening, den liberale Lovgivning og Maskinen, have gjort Arbejderspørgsmaalet til et brændende, saa at enhver Menneskeven maa tænke paa at afhjælpe disse store, skrigende Onder. Vi ville erklære os tydeligere. Vi regne til de Liberalismens Love, som vi give Skyld for Arbejderstandens Nød og Jammer: Bestemmelserne om Haandværkerfrihed, Laugstvangens Ophævelse, Frihandelen og alle hine Love, som overalt ere blevne givne mod Religionen i Almindelighed og imod den katolske Kirke i Særdeleshed. Under Indflydelsen af disse Love og under Maskinens Magt lider nu, sige vi, hele Arbejderstanden.

Alle dens Lemmer kunne vi inddele i tre store Grupper eller Kredse: *Haandværket* og *Smaanæringen*, *Industrien* og *Agerbruget*.

Haandværket og Smaanæringen lider: Tidligere vare disse beskyttede i deres Bestaaen ved deres Organisation i Gilder og Laug. Om disse skriver *Hitze*, den bekjendte tyske Socialøkonom i sin fortrinlige Bog („Die sociale Frage“. S. 26 ff.): „Enhver By havde sine Laug, som repræsenterede deres bestemte Haandværk, hvis indbyrdes *Rettigheder* nøje vare afgrændsede. Ethvert Laug havde kun et bestemt Antal Mestre; enhver Mester turde blot have et fastsat Tal Svende og Lær-

lingernes Læretid, Duelighedsprøve, Aflæggelsen af Svendeprøven, deres Forhold til Mesteren, Alt var nøje ordnet. Lærlinge og Svende boede hos Mesteren, spiste med ham ved et Bord, hørte overhovedet med til „Huset“, nød Tugt og Dannelse, som Familiebaandet giver det. — Mesteren var beskyttet mod altfor trykkende Konkurrence; thi der fandt ingen Optagelse Sted i Lauget, naar dette truede med at blive overfyldt. Med ethvert Laug forbandtes Understøttelseskasser, saa at et Medlem af Lauget aldrig kom i Nød. Naar en Mester døde blev der tilforordnet hans Enke en dygtig Svend og saaledes Videreførelsen af hendes Forretning og dermed hendes Brød sikret; ogsaa i Børneopdragelsen stod Lauget hende til Side. Ethvert Laug havde sin Skytspatron, sine Festligheder, sine Optog, sin Fane og sine Emblemer, sine Ceremonier; Religionens Vielse og Velsignelse helligede Laugets Orden. *Selvbevidsthed, Sædelighed, Flid, Væddekamp i den kunstneriske Fuldenndthed: Haandværket var bleven til Kunst*“. Saa vidt *Hitze*. Rigtignok artede Laugene ud og bleve til Kaster, som grundsætligt aflukkede sig fra ethvert Fremskridt. Man tilstedte eller tilbageviste nye Medlemmers Optagelse efter Gunst og Lune og gjorde det umuligt for Mange at opnaa deres Kald. Mangelen af enhver Konkurrence fordyrede og fordaarlignede Varen; Kjærlighedens Aand, som havde skabt Laugene og ladet dem vokse op, var fortrængt ved Egoismens Aand. Haandværket sank ned fra sin Højde. Kun en vis Reorganisation af Laugene kunde føre det til sin tidligere Blomstring. Men da kom *Liberalismen* og istedetfor atter at føre Laugsvæsenet tilbage til de gamle prøvede Baner, ødelagte det det aldeles ved Indførelsen af sin usalige Erhvervslovgivning. Laugsindskrækningerne bortfaldt, Frihed i alle Erhverv, Næringen blev fri; hvem der vilde, kunde drive en Haandtering.

Det lod Kapitalisterne sig ikke sige to Gange. Deres Penge muliggjorde det for dem at indkjøbe Raa-

produkterne i større Masser, altsaa billigere end „den lille Mand“, som var glad, naar han kunde dække sit daglige Behov. Kapitalisten kunde indstille flere Folk og saaledes atter producere billigere. Haandværkeren kunde ikke mere konkurrere med sin rige Nabo, som havde kastet sig paa hans Fag og Forretning; han fristede nu kun kummerlig sin Tilværelse. Det blev endnu værre, da Maskinen blev opfundet og traadte ind i Konkurencen. Den overtog de besværligste og mest tidsrøvende Arbejder; derhos arbejder den renligt og akkurat, som den dygtigste Arbejder med sit sikreste Øje og den mest øvede Haand ikke formaar det; desuden er den meget hurtigere og bliver ikke træt; saalænge Dampen driver Kolben, drejer Hjulet sig og arbejder Saven og Høvlen og flyver Skytten paa Væven og haster Naalen.

Sandt er det, Maskinen betyder et uanet Fremskridt i alle det professionelle Livs Brancher, men det tog den gyldne Grund bort fra Haandværket, det fordrev Haandværkeren fra Værkstedet. Han kunde jo ikke anskaffe sig nogen Maskine, dertil manglede han Midlerne, men hans rige Konkurrent, ligeoverfor hvem han hidintil, saa godt som det gik, havde holdt sig, stillede den ene Maskine op efter den anden, og Haandværkeren, som før var saa stolt af sit Haandværk, som før havde kaldt sig Mester, maatte lukke sit Værksted og arbejde for Løn hos sin Konkurrent. Haandværket var forbi, Fabriksvirksomheden var traadt i dets Sted. Næringsfriheden har bragt Haandværkeren til sin ørkesløse Stilling.

Ikke bedre gik det Lønarbejderne i *Industrien*. Ogsaa for dem bleve de tvende Faktorer skæbnessvangre. Maskinen udrettede med faa Opsynsmænd og Arbejdere det, hvortil der forhen krævedes tusinde Arbejdshænder. Alie disse Arbejdere bleve nu frie eller overflødige eller brødløse og forøgede Arbejdstilbudet i andre Brancher. Derved maatte her aabenbart Lønnen blive trykket ned;

thi jo større Tilbudet er, desto lavere bliver Lønnen. Dertil kommer endnu, at Maskinen muliggjør den mest vidtgaaende *Arbejdsdeling*, fordi enhver har ligefremme, helt mekaniske Tjenester at gjøre. Maskinen kan ogsaa blive besørget af den, som ikke har nogen stor legemlig Kraft til sin Raadighed og ikke har nogen stor Øvelse. Enhver, ogsaa et svagt Menneske, Kvinder og Børn, selv den mest kejtede Arbejder kan i Maskindriften endnu finde Anvendelse. Saaledes kommer det, at Tallet paa Arbejderne, som gjerne ville være ved Maskinen, vokser i det Uendelige og at den Enkeltes Løn reduceres til et Minimum.

Men ogsaa den liberale Lovgivning bidrog sit til endnu yderligere at trykke de industrielle Lønarbejderes Stilling. Den proklamerede *Laugstvangens Ophævelse*. Enhver Arbejder kunde nu drage frit omkring og søge sig Arbejde, hvor han vilde. Saaledes opstod naturligvis en Vædekamp af alle Arbejdere i hele Verden; Arbejdskraften blev til en Vare, som er at faa saa meget desto billigere, jo hyppigere den bliver tilbudt.

Til Laugstvangens Ophævelse kom saa *Frihandelen*, ligervis fremkaldt af Liberalismen. Og hvad hin havde paabegyndt, det fortsatte denne; Arbejdernes Løn blev endnu mere forringet. Thi ved denne Frihandel blev der aabnet en Konkurrence ikke blot blandt det samme Lands, men blandt hele Verdens Producenter. Andre Lande kunde nu toldfrit indføre deres Varer i et Land og dermed oversvømme dets Markeder, medens de ved høje Toldsatser, Monopoler og Beskyttelsessystemer nægtede dette Lands Varer Indgang til dem eller dog vanskeliggjorte dem det. Det var dobbelt haardt. Hvem som vilde holde sig i denne almindelige Konkurrence, maatte selvfølgelig producere muligst billigt og derfor trykke Arbejdslønnen muligst ned.

Saaledes skadede Laugstvangens Ophævelse og Frihandelen sammen med Maskinevæsenet, Lønarbejdernes Stand paa det Føleligste og ruinerede Tusinder

af Familier. Lønarbejderen blev til den Storindustri-drivende Driftsherres „frie“ Slave; denne benyttede og udnyttede ham til sin Berigelse og lod ham saa gaa — og sulte ihjel.

Ogsaa Arbejderne af den tredie Gruppe, den *Agerbrug*drivende Befolkning, havde at kæmpe med de samme Misligheder. Først gjorde sig de to andre Klasser, Haandværkernes og Industriarbejdernes sørgelige Stilling ogsaa følelig hos dem. Er Arbejdslønnen lav, saa maa af sig selv ogsaa Levnetsmidlerne og Raastofferne, som Bonden bringer til Torvs, blive billige og finde kun ringe Afsætning.

Flyttefriheden bortførte ham om Sommeren Arbejdskræfterne, som der om Vinteren ikke var nogen Beskjæftigelse for, og Frihandelen trykkede Kornpriserne. Hidtil have vi kun taget Hensyn til Arbejderstandens økonomiske Stilling og vist hen til de Aarsager, som have skabt den, som den nu er. Men den danner kun den ene Side af vor Arbejderelendighed. Ville vi vinde et rigtigt Billede af hele Elendigheden og saaledes lære Arbejderspørgsmaalet at kjende i dets hele Skarphed, saa tør vi heller ikke glemme den moralske Elendighed, som Arbejderstanden sukker under.

Og denne hidrører fra de samme to Kilder.

Lad os kortelig tilbagekalde i vor Erindring, hvad vi ovenfor have sagt om Maskinevæsenets og den liberale Lovgivnings Indflydelse paa det økonomiske Liv. Haandværkernes Værksted blev tomt; Svende og Lærlinge, som før boede under fælles Tag med Mesteren, hørte med til Mesterens Familie og toge Del i alle et ordnet, kristeligt Familielivs Fordele, søgte nu Beskjæftigelse ved Maskinen i Fabriken. Og er der ingen Fabrik i Nærheden af Hjemmet, drager man til det Fjerne; Flyttefrihed er jo lovlig proklameret. Istedetfor Hjemmet ud iblandt Fremmede, istedetfor Værkstedet Fabriken. Et sørgeligt Bytte for det stakkels Menneske! Hjemme hos sine Egne blev han overalt mindet om de

kristelige Grundsætninger, som Fædrenehjemmet, Kirken og Skolen havde prædikedet for ham, og alting tilskyndede og opmuntrede ham til at leve efter dem, til Trods for den opvaagnende Lidenskab i Livets farligste Aar. Men langt fra Hjemmet, ude iblandt Fremmede, er der ingen, som bekymrer sig om hans Gjøren og Laden; han har jo ingen Mester, som vaager over ham; han er fri Fabriksarbejder; naar han til rette Tid er paa sin Plads og holder sig Fabriksordenen efterrette- lig, saa er det nok; efter Fyraften kan han gjøre, hvad han vil. Og kun altfor ofte drive hans Villie ham til Ting, som føre ham den moralske Ruin i Møde.

Fabrikerne ligge nu en Gang i Følge Sagens Natur i Nærheden af store Byer, eller de ere Aarsag til, at der i deres Nærhed dannes større Stæder med tæt Befolkning. Byde end de store Byer nok saa store Fordele i materiel Retning, ere de for den alenestaaende unge Mand i de fleste Tilfælde til Skade for hans Sædelighed. Denne Tanke behøve vi vel ikke at udvikle nærmere. Skulde Nogen mene, at denne Paastand var altfor vovet, forelægge vi ham følgende Spørgsmaal til ærlig Besvarelse: Hvor bor Arbejderen i den fremmede Fabriksby eller i Hovedstaden? Hvem omgaaes han med? Hvor og paa hvad Maade tilbringer han sin Fritid?

Paa Fabriken fortjener den unge Mand saa meget som den gamle; thi Maskinen forlanger jo kun let, mekanisk Betjening. Ogsaa denne Omstændighed drager sørgelige moralske Følger efter sig. Den unge Mand føler sig snart selvstændig, bliver tidlig „voksen“ og har snart tilegnet sig de Voksnes Fornødenheder. Han har ikke mere Lyst til at bo hos Forældrene; thi han trænger ikke mere til noget „Formynderskab“ eller han bor hos dem i det Højeste endnu kun som Kostgænger, der som en Fremmed betaler Kostpenge til sine Forældre, men derfor ogsaa er selvstændig, som selv Fader og Moder ikke maa have noget at sige over.

Han fortjener tidlig Penge og for sin Alder mange Penge, altsaa hvorfor ikke ogsaa tidlig indgaa Ægteskab? Og dette er en Følge af Fabriksdriften. Ogsaa Kvinder og Børn kunne beskjæftiges i Fabriken. Hvilke Følger det har, trænger heller ikke til nogen nærmere Belysning.

Maskinevæsenet og Liberalismen have hidført stor moralsk Elendighed i Arbejdsverdenen. Det fremgaar vel tydeligt af det Sagte.

Resultater heraf allerede en stor Sum af moralsk Elendighed, saa vokser denne endnu i det Uendelige, naar vi tage alle Liberalismens Love imod Kirken og Skolen, imod Gud og hans hellige Bud, med alle deres sørgelige Frugter med i Betragtning.

I Tyskland f. Eks. bleve Præsterne og Ordensfolkene, som før ved Ord og Eksempel havde lært Arbejderne at bekæmpe deres Lidenskaber, at lyde Øvrigheden, tro at opfylde deres Standspligter, at bære Livets Lidelser med Taalmodighed — bleve Præsterne og Ordensfolkene, som viste Arbejderen hen til Gud og Evigheden, indskrænkede i deres Virksomhed, satte i Fængsler og landforvistes. Hine derimod, som ved Ord og Gjerning prædikede Vantroen, som i Skolerne, i offentlige Forsamlinger og paa Folkemøder, i Theatrene osv. gjorde Troen paa en Evighed latterlig, som i Blade og Aviser, i Tidsskrifter og Romaner, ved Ord og Billeder traadte Sædeloven med Fødder, de bleve roste, de bleve forfremmede; dem strøede man Virak for. Og hvad blev Følgen deraf? Arbejderen mistede sin religiøse, sin moralske Støtte; forhen, da han endnu havde Tro, da kunde han endnu trøste sig ved sit møjsommelige Arbejde med Tanken paa Himlen, hvor han skulde godtgjøres derfor; denne Trøst har man nu frataget ham. Med Modstræben bærer han sit Aag, som han ikke kan afryste og misunder enhver, som ikke behøver at arbejde. Forhen, da han endnu troede paa en Dom, da arbejdede han, da var han ærlig og tro, da bekæmpede

han Lidenskaben i sit Hjærte af Frygt for Dommen. Nu tror han ikke mere paa denne Dommer, nu frygter han heller ikke mere for hans Straf, han er moralsk ruineret.

Maskinevæsenet og den liberale Lovgivning har hidført Arbejderstandens økonomiske Nød og moralske Elendighed, de ere Aarsagerne til Arbejderspørgsmaalet.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Det herværende *Rosenkransbroderskab* afholdt i Søndags sit første offentlige Møde siden dets Indstiftelse for en Maaned siden. Rosenkransalteret var i Dagens Anledning festligt smykket med Lys og Blomster, og Broderskabets nye Fane opstillet ved Siden af Alteret. Efter Rosenkransbønnen og Prædikenen fandt den højtidelige Optagelse af de nye Medlemmer Sted tilligemed Rosenkransprocession, i hvilken Bestyrelserne, resp. Repræsentanter for flere af Menighedens Foreninger deltog med Emblem, bl. a. Vincentsforeningen, Kongregationen, Svendeforeningen, Gildebødrene, Mødreforeningen, Elisabethforeningens tvende Afdelinger, den eucharistiske Forening, den levende Rosenkrans, Jomfruernes Kongregation resp. Nothburgaforeningen, og Repræsentanter for Skolerne. Broderskabet tæller nu over 400 Medlemmer, som vare mødte overordentlig talrigt. Under Højtideligheden, som sluttede med den sakramentale Velsignelse, sang Kirkekoret adskillige smukke flerstemmige Sange, som ikke lidet bidrog til Gudstjenestens større Højtidelighed. Mødet aflagde et glædeligt Bevis paa den Kjærlighed og Iver, hvormed en stor Del af Menigheden omfatter Rosenkransen, og at denne ægte katholske Bøn til Frelserens og hans

hellige Moders Ære som en virkelig Krans har været i Stand til at knytte Gamle og Unge, Rige og Fattige sammen i et Broderskab, der vil bringe stor Velsignelse baade udadtil og indadtil, ligesom det fordem gjorde iblandt vore katholske Forfædre. Maatte Rosenkransen ogsaa i det nye Aar opretholde denne lykkelige Samdrægtighed og begejstre os Alle for vor h. Kirke, for alle dens Anliggender og for dens Fremgang her i Fædrelandet, ved Guds Naade og Rosenkransdronningens Forbøn.

Irland. I Søndags blev i alle Kirker og Kapeller i Irland oplæst følgende *Protestskrivelse*, som Irlands 22 *Ærkebiskopper og Biskopper* have udstedt imod *Parnell*: „Irlands Biskopper kunne ikke længere være tause over for et Spørgsmaal, som ikke blot berører England og Irland, men ethvert Sted, hvor der findes Irlændere. Dette Spørgsmaal drejer sig om, hvem skal for Fremtiden være *det irske Folks Fører* eller rettere, hvem skal *ikke* være dets Fører. Uden Tøven og Tvivl og i de klareste Udtryk afgive vi vor enstemmige Dom saalydende, at, hvem der end ellers maatte være skikket til at udfylde denne yderst ansvarsfulde Post, *Parnell under ingen Omstændigheder er skikket dertil*. Som Hyrder over denne katholske Nation støtte vi denne vor Dom og vor højtidelige Erklæring ikke paa politiske Grunde, men ene og alene paa den Kjendsgjerning og paa de Omstændigheder, som ere blevne afslørede over for *Skilsmisdomstolen* i London. Efter at Domstolen har fældet Dommen over Parnell, kunne vi kun anse ham for en Mand, der er bleven dømt for *en af de sværeste Forbrydelser*, som Religionen og Samfundet kjender, gjort endnu *hæsligere* ved enhver tænkelig Omstændighed, saa at *Brøden* og *Skammen* er bleven saa meget mere iøjnefaldende. Sandelig, det katholske Irland, saa fremragende ved sin Dyd og sit selskabelige Livs Renhed, vil ikke tage imod en Mand som sin Fører, der er saa *vanæret* og *fuldstændig uværdig* til

kristelig Tillid. Over for saa skjæbnesvangre Følger forudse vi, i Anledning af de almindelige Valg, som forestaa, kun et uundgaaeligt *Nederlag*, og som deres Resultat den endeløse Forhaling af *Home Rule* (Irlands Selvstændighed), en fortsat og endnu haardere Undertrykkelse, og for de udviste Forpagteres Vedkommende fuldstændig Haabløshed i Henseende til deres Gjenindsættelse i deres Hjem.“ — Parnell, der er Protestant og i flere Aar har været det ulykkelige og undertrykte irske Folks Fører i Parlamentet, har ved sin skjændige Forbrydelse — han er bleven dømt for at have forført sin Ven O'Shea's Hustru til Ægteskabsbrud — gjort sig selv umulig, og med Rette fordrer derfor Irlands Katholiker, at han skal træde tilbage fra Skuepladsen. Med raffineret Dygtighed har Parnell imidlertid forstaaet at skyde Ægteskabsskandalen i Baggrunden og at gjøre det svævende Spørgsmaal, som oprindeligt var af en personlig Natur, til et storpolitisk. I Virkeligheden kæmper han med Fortvivlelsens Mod for sine *personlige* Interesser, ved vedblivende at optræde som det uerstattelige Bolværk for det irske Partis Uafhængighed og Fædrelandets sande Frihed, i Stedet for at forsvinde jo før jo hellere fra Skuepladsen, hvor han med en Samvittighedsløshed uden Lige har *forraadt* og *fordærvet* Irlands Sag. Forhaabentlig vil de irske Biskoppers Manifest aabne Øjnene paa deres Landsmænd, saa disse paa en lige saa kategorisk Maade give det skamløse Menneske sit Løbepas.

Berlin. I forrige Uge blev *Grundstenen* lagt til den nye katholske Sct. Sebastians Kirke paa „Gartenplatz“ i Berlin. Kejserens Repræsentant General *v. Wittich* og Kejserindens Hofmarskalk *Mirbach*, Kultusministeren, Politipræsidenten og talrige Repræsentanter for Staten, Byen og Kirken overværede Højtideligheden. Fyrstbiskop *Kopp* af Breslau prædikede og foretog Grundstenens kirkelige Indvielse.

— Centrums gamle Fører, Dr. *Windthorst*, fejrer

den 17. Januar 1891 sin 80aarige Fødselsdag, i hvilken Anledning de tyske Katholiker opfordres i Bladene til at yde Bidrag til Dækning af Gjælden, 20,000 Mark, som hviler paa hans Yndlingskirke, Mariekirken i Hannover.

Wien. Den katholske *Mesterforening* i Wien, som i sin Tid er fremvokset af den derværende Svendeforening og staar i den snævreste Forbindelse med denne, fejrede for nylig sin 32. Stiftelsesfest. Aftenforsamlingen i Svendehuset fik et særlig festligt og opløftende Præg, idet Fyrst-Ærkebiskop Dr. *Ant. Joh. Gruscha*, som Centralpræsæs for de katholske Svendeforeninger i Østerrig-Ungarn, deltog i Mødet.

Køln. Den 4. December vare 25 Aar henrundne, siden Stifteren af de katholske Svendeforeninger, *Adolf Kolping*, afgik ved Døden. I Anledning af Mindedagen overværede Medlemmer af den kølnske Svendeforening Kl. 6 om Morgen en Sjælemesse for den Afdøde i Minoriterkirken, hvor Kolpings Grav er.

Rom. Pave *Leo XIII* har udsendt en Skrivelse, som anordner en *Kirkekollekt* paa Hellig tre Kongers Dag i alle Kirker og Kapeller paa hele Jorden til Fordel for den afrikanske *Anti-Slaveribevægelse*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. December. 3. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. — 15. M. Oktav af den ubesmittede Undfangelse. — 16. T. Eusebius. Biskop og Mart. — 17. O. (Tamperfastedag), Ferialdag. — 18. To. Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. F. (Tamperfastedag), Ferialdag. — 20. L. (Tamperfastedag), Ferialdag.

Søndag den 21. December. 4. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Søndag den 14 Decbr. Kl. 8 i Anledning af Kongregationens **Titularfest** (Marias ubesmittede Undfangelse). Samme Dags Aften Kl. 6 holdes i Sct. Ansgars Kirke Festandagt med Prædiken og højtidelig Optagelse af nye Medlemmer i Kongregationen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 14. Dec. Kl. 8. Samme Dags Aften Kl. 6 holdes en Højtidelighed i Jesu Hjertes Kapel med Optagelse af de nye Medlemmer.

Vincentforeningens Generalmøde. Søndag den 14. December er Fælleskommunion for Vincentforeningens Medlemmer; efter Højmessen i Sct. Ansgarskirken Kl. 11 $\frac{1}{2}$ afholdes Generalmøde i Svendeforeningens Festlokale, hvortil ogsaa Vincentforeningens bidragydende Medlemmer venligst indbydes.

Kjøbenhavn d. 10. Decbr. 1890

Lokalbestyrelsen.

Sct. Ansgars Kirke. Mandag den 15. December Kl. 8 $\frac{1}{4}$ holdes en højtidelig Sjælemesse i Anledning af Aarsdagen for den apostoliske Præfekt **H. Grüders Død.**

Kollekten paa Epiphani til Troens Udbredelse i hedske Lande har indbragt:

I Kjøbenhavn, 58 Kr. 57 Øre; Ordrup, 9,46; Odense, 7,25; Svendborg, 5,29; Kolding, 10 Kr.; Fredericia, 12 Kr.; Horsens, 3,82; Aarhus, 11,3; Randers, 17,60. — I Alt: 135 Kr. 2 Øre.

Kollekten paa Langfredag for det hellige Land har indbragt:

I Kjøbenhavn, 17 Kr. 85 Øre; Ordrup, 16,50; Odense, 13 Kr.; Svendborg, 7,13; Kolding 4 Kr.; Fredericia, 10 Kr.; Horsens, 2,36; Aarhus, 10,70; Randers, 7,75. — I Alt: 89 Kr. 29 Øre.

Kollekten for Ansgars-Bonifaciusforeningen har indbragt:

I Kjøbenhavn, 81 Kr. 40 Øre; Ordrup, 10 Kr.; Odense, 22,86; Svendborg, 12,49; Kolding, 15 Kr.; Fredericia, 14,10; Horsens, 15,50; Aarhus, 25,66; Randers 34,41. — I Alt 231 Kr. 42 Øre.

Dr. B. Hansen,
secretarius.

Den katolske **Væggekalendar for 1891** er udkommen og faas hos Dhrr. Gejstlige. (Pris 10 Øre).

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) Søndag den 14. Dec. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ Møde med Exhortation paa Toldbodvejen 14.

Tertiariumøde afholdes Onsdag den 17. Dec. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften i Sct. Ansgars Kirke.

Sct. Josefs Søstrenes Bazar paa Toldbodvejen 14, som afholdes 12., 13. og 14. Dec. til Fordel for Fattige og et Hjem for Gamle, bringes i venlig Erindring.

Unio. Julefest med Prolog, Sang og Juletræ for Medlemmer med Familie og Børn afholdes Tirsdag den 30. Decbr. Kl. 7 i Hr. Restauratør Simons store Sal (Kongens Nytorv 21). Fri Entré. Eventuelle Gaver til Juletræet eller Tombola modtages af:

F. Heinlein,
Prindsessegade 27.

H. Hoffmann,
Pilestræde 6.

F. Simonsen,
Sølvgade 98.

Ny Halmtorvs Fiskehandel,

[Ludv. Nielsen (M. Jantzen)]

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende.

Varerne bringes i Byen.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

N°. 51.

Søndagen den 21. December.

1890.

Indhold. Bereder Herrens Vej. „Montyons Dydspræmie“. Den højhellige Julefest. Herodes' Drøm. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn.

Bereder Herrens Vej.

Vi ere nu naaede ind i den fjerde Advents-Uge; endnu nogle faa Dage og Julefesten oprinder. I *Alles* Hjærter ønsker Frelseren at blive gjenfødt. I hele den h. Adventstid skulle vi forberede os til denne aandelige Gjenfødelse. Med dobbelt Iver bør vi gjøre det i denne sidste Uge. Lydighed mod vor hellige Kirke, Taknemlighed mod vor guddommelige Frelser, vor egen aandelige Fordel forpligte os dertil.

Bereder Herrens Vej! Saaledes talte Jesu Kristi Forløber til Jøderne. Men hans Ord ere ogsaa henvendte til alle Slægter gennem alle Aarhundreder, fordi Guds Søn er kommen som en Frelser for *alle* Menneskene paa hele Jorden. Vor h. Kirke, som stedse tænker paa sine Børns aandelige Vel, henvender derfor ogsaa i hele Adventstiden og navnlig i den sidste Uge disse Ord paa den mest indtrængende Maade til sine

Børn. — Hele Judæa kom i Oprør, da Kristi Forløbers profetiske Røst lød langs Jordanflodens Bredder: „Bereder Herrens Vej, jævner hans Stier! Hver Dal skal fyldes, og alle Bjerge og Høje skulle sløjfes; det Krogede skal rettes, det Ujævne vorde en banet Vej. Og alt Kjød skal skue Guds Frelse.“ Præster, Leviter, Soldater, Publikanere, Syndere af enhver Stand og Alder, kom i stor Mængde og modtoges Bodens Daab. Den samme Røst lyder nu i *Kirken*. Trænge vi maaske mindre til Bod? Have vi maaske mindre Grund til at frygte for den almægtige og retfærdige Gud, der nu kommer som Frelser og en Gang vil komme som Dommer?

Ogsaa *Taknemligheden* forpligter os dertil. Hvad var Verden før Guds Søns Menneskevordelse? Hvad ere vi uden Jesus? Syndens Slaver, Helvedes Ofre. Hvad har Guds Søn ikke taalt og lidt, for at forløse os fra Synden og den evige Fordærvelse, for at give os Guds Børns Frihed og den himmelske Arveret tilbage? Gud, der ved sin Indtrædelse i Verden græder som et lille Barn i Krybben og vælger sig et Liv, der kun bestaar af Kors og Lidelser og er et Martyrium fra Krybben indtil Golgotha: kan vort Hjærte vel forblive koldt overfor saadanne Beviser paa Kjærlighed? Menneskene takke vi for de mindste Velgjerninger, og vi skulde ikke takke Gud, som har hengivet sig selv for os?

Og endelig forpligter *vor egen Fordel* os dertil. Naadens Kilde flyder uafbrudt i Kirken. Men der gives Tider, i hvilke den flyder rigeligere; det er de store Festdage og navnlig den naaderige Julefest. Hele Kirken, der alle Vegne er besjælet af den samme Aand, frembærer paa hin højhellige Fest og i dens Forberedelsestid Gud en højtideligere Hyldest og retter mere indtrængende Bønner til hans Naadetrone end ellers. Derfor er ogsaa Gud mere tilbøjelig til at meddele os sine Naadegaver. Er der da intet, hvorom vi kunne bede Gud? Trænge vi maaske ikke i tusinde aandelige

og legemlige Anliggender til hans Bistand og Hjælp? Velan, forberede vi os ved Bøn, ved Selvfornægtelse, ved Modtagelsen af de hh. Sakramenter paa en værdig Maade til den højhellige Julefest. Jo bedre vi forberede os, desto rigere Naadegaver ville vi modtage.

„Montyons Dydspræmie”.

I forrige Maaned fandt *Uddelingen af Dydspræmierne* Sted i det franske Akademi. Iblandt de 85 præmierede Personer fik en katholsk Sognepræst, Pastor *Beraud*, den første Præmie. *Leon Say*, som har forfattet Beretningen om *Montyon-Præmierne*, udtaler sig om Pastor *Beraud* med følgende Ord:

Pastor *Beraud* har faaet den første af vore *Montyon-Præmier*. Denne ærværdige Præst, som nu er 84 Aar gammel, har aldrig ophørt med at tænke paa Andre; han var og er endnu et Mønster paa den rene Kjærlighed og den mest opofrende Kjærlighed til Næsten. Sit hele Liv har han tilbragt med at ville og at gjøre det Gode, og paa Grund af sine høje Dyder og sædelige Egenskaber, som bleve understøttede af beundringsværdige legemlige Anlæg, er det lykkedes ham, under Betingelser, som overtraf alle hans Forhaabninger, at grundlægge to Vajsenhuse i *Mephier* og i *Montferroux* ved *Blanzuy* i Departementet *Saone et Loire*; disse Vajsenhuse ydede hine Bjærgværksegnes arbejdende Befolkning ganske overordentlige Tjenester. Og dog tror jeg, at de Eksempler paa fuldstændig Opofrelse, som han bestandig gav alle dem, der kom i Berøring med ham, paa en stærk Vilje, af hvilken han øste Kraft til at overvinde alle Hindringer, paa en Beskedenhed og Hensyntagen, som man kun finder hos hine, der frem for Alt stole paa sig selv, paa et, af

kun 4—5 Timers Søvn afbrudt, med Lyst og Energi forrettet Arbejde, maa beskæmme alle dem, som nu af Loven kræve en otte Timers Adspredelsestid ved otte Timers Sovetid og otte Timers Arbejdstid, kort sagt, at hans hele Liv har stiftet og endnu vil stifte endnu mere Godt, end selve hans Værker, og at Mindet om dette Liv hos Beboerne i den Egn, i hvilken han har levet, vedvarende vil bestaa som et Mindesmærke, der er endnu varigere end Tilflugtsstederne, han har bygget for sine Vajsenbørn. Trods sin højere Stand var han for vore Bønder og Arbejdere et anskueligt og forstaaeligt Eksempel paa det Store og Stærkes Forening med det Gode og Skjønne. I en senere Tid vil man fortælle hans Liv som en Legende i *Montcau-les-Mines*, hvor han var den første Sognepræst. Naar en Ulykke eller et Uheld indtraf, naar man blev hjemsogt af Ildebrand eller Oversvømmelse, fandt man ham stedse der, hvor Faren var størst. Stor, stærk, energisk, tøvede han aldrig et Øjeblik, og han har reddet et stort Antal Arbejderes Liv. Ved den frygtelige Grubeulykke i *Cinq-Sous* i Aaret 1853 steg han gjentagne Gange ned i Skakten for at hente de Saarede og Døde op. Ved denne, som ved hundrede lignende Lejligheder har han aflagt Prøver paa et uhørt Mod og en uhørt Koldblodighed. Som utrættelig Fodgænger, der daglig tilbagelagde 50—60 Kilometer, og som uovertræffelig Svømmer har han stedse og endnu den Dag i Dag lagt en ganske overordentlig Legemskraft for Dagen. Da han var Sognepræst i *Blanzy*, forrettede han tillige ogsaa Gudstjeneste i *Montcau*; for at komme fra den ene Kirke til den anden, maatte han passere over en Flod, hvis Bro den Gang bestod af et Brædt, som ofte var overskyldet af Vandet eller helt drevet bort. Han lod sig ikke opholde derved, og ofte svømmede han midt om Vinteren tværs over Floden med sine Klæder sammenbundne i en Pakke paa Hovedet. Kun med stort Besvær kan man faa Oplysning af ham om hans

tidligere Redningsværker, naar man taler til ham derom, saa svarer han, at han altid har været tosset, og at det var en Mani hos ham at styrte sig i Farer. Siden han har forladt sit Sogn for helt at vie sig til Vajsenhuset, er han bleven den flittigste Markarbejder i Omegnen. Han forstaar sig paa alle Haandværk; han selv har været sine Bygningers Murer og Tømrer. Han har samlet nogle brave Kvinder omkring sig, for at de skulle understøtte ham i at pleje og opdrage de Forældreløse, og har af dem dannet Kongregationen af Franciskanerinderne fra Mephier. Man maatte se ham ved Bygningsarbejdet, hvorledes han slæbte mægtige Bjælker, han alene ved den ene Ende, og alle Ordenssøstrene og Børnene ved den anden Ende. Han behøvede ingen forbedrede Maskiner til sine Jordarbejder, og de uendelige Tøjmasser, som man bruger til deri at skaffe Affaldet bort, erstattede han ved en Række brave Søstre, som den ene efter den anden med udspændt Forklæde passerede forbi Hullet, han gravede, og bare den af ham udgravede Jord bort. Han lærte de Andre at hærde sig, og hans egen Jærnsundhed lod ham overvinde alt. I over et halvt Aarhundrede har han givet sin Omgivelse end sand atletisk Opdragelse. Hans moralske og legemlige Kraft har udrettet Vidundere ved Opførelsen af Bygninger, Forbedring af Jorden og andet frugtbringende Arbejde. Vajsenhusene i *Mephier* og *Montferraux* opbringe næsten samtlige Omkostninger til Børnenes Underhold. Da man traadte hans Beskedenhed for nær, idet man meddelte ham, at i Dag en af os vilde tale om ham, saa svarede han: „Sig til den Herre, at han særligt skal tale om mine Ordenssøstre; jeg har ladet dem arbejde nok, for nu at unde dem denne lille Glæde.“ Glæden er vor, mine Herrer; thi intet kan være os behageligere, end at lade Ordenssøstrene af *Mephier* tage Del i den Hyldest, som vi i Dag yde Pastor Beraud.“

Saa vidt *Leon Say*. Hvad om han ogsaa havde havt et Ord tilovers for det *religiøse Sindelag*, som dog var den eneste Drivfjeder for alle disse, med stor Begejstring og Veltalenhed skildrede Handlinger.

Dr. H.

Den højhellige Julefest.

Det var Midnat. Den dybeste Stilhed fulgte efter Dagens Tummel og Larm, Alt hviler i Søvnens Favn. Kun nogle faa Hyrder vaage i Midten af deres Hjord paa Bethlehems Marker. Pludselig straaler Himlen med underfuld Glans. Men endnu førend Hyrderne have faaet Tid til at beundre det skønne Skue paa den natlige Himmel, se de en Engel staaende midt i det herlige Straalehav. Han taler til dem, sigende: „Frygter ikke; thi se, jeg forkynder eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket; thi eder er i Dag i Davids Stad en Frelser født, som er den Herre Kristus. Og dette skal være eder Tegnet: I skulle finde et Barn, i Svøb og liggende i en Krybbe.“ Og straks viste sig hos Engelen en Mængde himmelske Hærskarer, som lovsang Gud og sagde: „Ære være Gud i det Højeste og paa Jorden Fred med de Mennesker, som have en god Villie.“

Hyrderne ilede til Stalden og fandt Maria og Josef og Jesusbarnet, hvilket de tilbad.

Mine kjære Læsere, kaste vi ogsaa os i Aanden tilbedende tillige med dem ned foran Krybben, idet vi mærke os de Lærdomme, som Frelseren har villet give os straks ved sin Indtrædelse i Verden.

En Krybbe, i Krybben et lille Barn: det er et Syn, som Kirken paa den højhellige Julefest opruller for vort Øje. Det aabenbarer os Guds Visdom, som vil forløse os.

Hvad drager vel Menneskene bort fra Himlen? De jordiske Goder, de jordiske Æresbevisninger; den ulyksalige Blindhed, at Menneskene mene og tro, at hele Lykken her paa Jorden bestaar i Rigdom og Anseelse. For at frelse os, maatte Verdensforløseren først og fremmest borttage denne Vildfarelse fra os. Det var ikke noget let Arbejde. Hvem kjender og véd ikke, hvor lidenskabeligt Mennesket tragter efter denne Jords Goder, hvor følelseløs og ligegyldig han er overfor de højere, aandelige Goder? End ikke de Visestes skjønneste og aandrigste Lærdomme vare i Stand til at hæve ham op over den sanselige Verden. Dertil behøvedes der et andet Lys, som med uimodstaaelig Magt lyste ind i hans snævre og formørkede Synskreds og aabnede Øjnene paa ham. Lyset er oprundet og straalere paa den højhellige Julefest med underfuld Glans i Bethlehem; kunde Gud vel paa en virksommere Maade overtyde Menneskene om de jordiske Goders Forfængelighed?

Ham tilhører Jorden og Alt, hvad der er i den; Millioner af Engle tjene ham; han troner i Himlen i usigelig Herlighed. Og se, her paa Jorden er hans Trone en Krybbe, hans Kongekaabe et ringe Svøb, hans Hof nogle fattige Hyrder. Hvad Menneskene skatte, elske og søge, det forkaster Gud og forkynder dem ved sit Eksempel paa en virksommere Maade, end de kraftigste Ord nogensinde vilde være i Stand til, at Rigdommens og Anseelsens jordiske Goder ikke ere Grundlaget for Menneskets sande Lykke, at de snarere ere farlige og skadelige, end gavnlige og nyttige.

En anden Hindring for vor sande Lykke er Længselen og Attraaen efter Velleved og Fornøjelser. Men hvem skal vel overtyde Menneskene om og faa dem til at tro, at de ikke finde deres Lykke i Nydelser, i sanselig Lyst og Glæde? Ene og alene Guds Søns Eksempel. Derfor træder han ind i denne Verden ikke blot under fattige og ringeagtede Forhold, men ogsaa

under Lidelser og Smerter. Han fødes ved Vintertid i en forfalden Stald, er udsat for Vind og Vejr, sparsomt tildækket med det fattige Svøb.

Hvilken Magt maa ikke hans Ord have, som støtte sig paa et saadant Eksempel, naar han senere forkyn-der sine guddommelige Lærdomme, fordømmer Synd og Last og priser dem salige, som ere fattige i Aanden, som græde og kæmpe med Lidelser!

Men Frelseren lærer os ved sin Indtrædelse i Verden ikke alene at ringeagte Jordens forfængelige Goder; han drager os ogsaa hen til sig.

Siden Syndefaldet i Paradiset havde Gud kun aabenbaret sig som den Retfærdige og Almægtige. Menne-sket, som var grebet af Frygt, vovede næppe at se op til ham. Endog i det Øjeblik, da han talte til sit ud-valgte Folk og gav dem Loven, sagde Folket: „Herren skal ikke tale til os, men Moses, for at vi ikke skulle dø.“ Men hvor forandrede ere ikke Forholdene nu! Med hvilken Kjærlighed og Forbarmelse aabenbarer Gud, vor Frelser, sig ikke nu for os!

Betragt dette lille Barn, som græder og lider: det er din Gud, som elsker dig.

Betragt denne Fattigdom, disse ringe Kaar: det er din Gud, som elsker dig.

Betragt disse Taarer, disse Smerter: det er din Gud, som af Kjærlighed til dig opofrer sig for dig.

Kommer derfor Alle, kjære Læsere, til Krybben!

Kommer, I Fattige, og lærer her at bære eders Fattigdom med Taalmodighed og Hengivelse. I ere de Første, hvem Herren priser salige og beriger med sine himmelske Goder.

Kommer, I Rige, og lærer at blive fattige i Aanden, saafremt I Ønske at faa Del i Himmerige. Giver Almisse, værer velgjørende og skaffer eder Venner, som en Gang kunne optage eder i de himmelske Boliger.

Kommer, I Venner af verdslige Glæder og For-nøjelser, og lærer af eders Herre og Gud at træde de

sanselige Glæder med Fødder og til Gjengjæld at smage de himmelske.

Kommer, I Børn, I Ynglinge og Jomfruer, og lærer af det guddommelige Barn Lydighed, Selvfornægtelse, Hjærtensrenhed.

Men kommer ogsaa, alle I Lidende, Syge, Forfulgte, Miskjendte, Alle, Alle, som ere mødige og have Besvær, og lærer af Jesus Hengivelse i Guds Villie, Kjærlighed til Gud, Tillid til Gud, lærer at blive helige, da ville I blive tilfredse og lykkelige.

Men du, o guddommelige Jesusbarn, aabn vore Øjne og lad os erkjende din Krybbes ophøjede Hemmeligheder! Forund os, at vi ikke søge vor Lykke i Gods og Æresbevisninger, i sanselige Lyster og Nydelser, men alene i din Naade og Kjærlighed, idet vi overveje og følge de guddommelige Lærdomme, som du har villet give os allerede i det første Øjeblik, da du traadte ind i Verden.

Julefestens naadefulde Hemmelighed er omgiven af en overordentlig højtidelig *Gudstjeneste*. Denne Guds-tjeneste udmærker sig frem for andre Højtidsdages derved, at enhver Præst paa denne højhellige Dag *tre Gange frembærer det h. Messeoffer*, og de Troende søge saa vidt mulig paa denne Dag at overvære tre hh. Messer.

Denne tredobbelte Frembærelse af det h. Messeoffer paa Julefesten har sin dybe Betydning. Førend Frelseren blev født i Stalden i Bethlehem i et Barns synlige Skikkelse, var han allerede længe i Forvejen, var han fra Evighed af bleven født, og efter at han en Gang er bleven født af Jomfru Maria, skal han nu stadig gjenfødes i de Troendes Hjærter. Vi kunne altsaa skjelne imellem en tredobbelt Kristi Fødsel: hans evige Fødsel af den himmelske Fader, hans timelige Fødsel af Maria og hans aandelige Fødsel i Menneskenes Hjærter. Hans evige Fødsel fejre vi i den første h.

Messe; hans timelige Fødsel i Bethlehems Stald mindes vi i den anden h. Messe, og i den tredie h. Messe, der ligesom danner Slutningen paa Julemorgenens Højtidelighed, fejre vi hans aandelige Fødsel i vore Hjærter, som iværksættes ved *den Helligaands Naade*. Vi forherlige saaledes ogsaa ved denne tredobbelte Frembærelse og Overværelse af det h. Messeoffer paa Julefesten de tre guddommelige Personer, idet vi takke enhver enkelt Person, Faderen, Sønnen og den Helligaand, for den særegne Velgjerning, vi have enhver af de tre guddommelige Personer at takke for, i Henseende til Frelserens tredobbelte naaderige Fødsel.

Kjære Læser, maatte du drage rig Naade og Velsignelse af Julefestens ophøjede Gudstjeneste og fejre en ret glædelig og velsignet Jul!

Herodes' Drøm.

Det var i Natten mellem den 24. og 25. Decbr. i Aaret 747 efter Byen Roms Grundlæggelse. I Fyrsten af Jerusalems Palads var alt dødt og stille; kun de romerske Soldater, som holdt Vagt ved dets mægtige Porte, stode og stirrede op til de fantastiske Skyer, som jogle forbi Maanen. Nede fra Staden hørte man denne dæmpede, forvirrede Støj, som altid er et Tegn paa, at mange Mennesker ere tilstede i Nærheden. I Jerusalem var alt endnu levende; der var en stadig Gaaen og Kommen, hele Tog af Rejsende ankom til Staden, Nogle ridende, Andre kjørende, med Børn og Gods; Staden var saa overfyldt, at Folk til Dels lejrede sig paa Gaderne; en Folketælling var nemlig bleven paabudt, og enhver, som var bleven født i Jerusalem, maatte indfinde sig i Staden, for at lade sig indtegne.

Herodes, som af sine Smigrere blev kaldt „den Store“, havde tidlig trukket sig tilbage; store Planer

overvejede han i sit stille Sind. Allerede i flere Uger lagde hans Omgivelser Mærke til, at han beskæftigede sig med Sager, som Ingen rigtig vidste Besked om; og det var navnlig, siden en Spaakvinde havde forkyndt ham, at hans Navn skulde blive nævnet i Historien indtil Tidernes Ende. Det syntes, som om han pønsede paa Bedrifter, der vare et saadant Minde værdige.

Han kunde ikke sove. Hvorfor skulde Asien adlyde Rom? Det var dette Spørgsmaal, som stedse fremstillede sig for hans Aand, og som han ikke kunde frigjøre sig for i de sidste Uger. Hvorfor skulde han bøje sig for Augustus?

Han sprang op fra sit Leje, slog Kappen om sig og traadte ud paa Balkonen for at afkøle sig i den friske Natteluft. Han saa ned over Jerusalem, en By med 100,000 Indvaanere, som endnu bevarede Mindet om de makkabæiske Heltegjerninger og kun saare modvilligt taalte det romerske Aag. Og hans Blik svævede hen over Staden ud i Mørket, som af og til oplystes af Maanens svage Straaler, naar Vinden adsplittede Skyerne. Hans Aand skuede alle de Riger, som han vilde forene under sit Scepter, alle, alle ... indtil Indusfloden, hvor Alexander standsede.

Hvorfor skulde han ikke kunne grundlægge et Verdensrige, ligesom fordem Syrerne og Perserne og nu Romerne? Hvorfor skulde Middelhavet ikke være Grænsen, og hele Orienten ikke følge den indfødte Konge? Ja, saaledes vilde hans Navn blive nævnet indtil Tidernes Ende, som Darius' og Aleksanders Navne. Konge vilde han være, sand Konge!

Hensunken i dybe Tanker stod han der en Stund, vendte saa tilbage og kastede sig, indhyllet i Kappen, paa sit Leje.

Konge vilde han være, Konge!

Var han det da ikke?

Nej, Romerne vare i Landet. Ham kaldte man „den Store“, men Augustus kaldte man „den Guddom-

melige!“ Man oprejste Templer til hans Ære, tilbad ham, ofrede ham Røgelse!

Saaledes faldt han i Søvn, med et Smil tænkte han paa alle de Slaver, som gjærne vilde kæmpe og dø for at tilfredsstille hans Luner. Han tænkte paa alle de Glæder, som en lav og nedrig Menneskeslægt vilde forskaffe ham, han tænkte . . . , hvad gjør ikke en asiatisk Despot, og hvor meget tænker han ikke paa endnu at gjøre?

Nede foran Slottet hørte man Lyden af regelmæssige Skridt, fra Hippiastaarnet kom Patrouillen, for at se, om Vagtposterne gjorde deres Pligt. Timeglasset viste en halv Time før Midnat. Skyerne havde trukket sig sammen. Der herskede det dybeste Mørke.

* * *

Kongen drømte da, at Luften ved Siden af hans Seng begyndte et lyse. Det var først et ubetydeligt Skin, i hvis Midte der straaledede et glimrende Punkt ligesom en Stjerne; og dette glimrende Punkt blev stedse større og større og antog tilsidst Skikkelsen af en underfuld skjøn Yngling, paa hvis Pande en Stjerne straaledede. Han var at se til som en Engel, men dyb Vemod og Smerte hvilede over hans Ansigt.

„Hvem er du?“ spurgte Herodes, som blev underlig til Mode ved denne Aabenbarelse.

„Jeg er din Dæmon,“ lød Skikkelsens Stemme, sagte, harmonisk, som en Harpe, hvis Strænge røres af Vinden, men ualmindelig sørgmodigt.

„Og hvad vil du?“

„Jeg vil sige dig, at du drømmer om at være en Guddom, og du er dog kun et svagt Menneske.“

„Jeg vil blive stærk, jeg vil blive Imperator, som Augustus er Imperator.“

„Stakkels Daare! I denne Stund gaar hele Imperatordømmet til Grunde!“

„Hvorledes?“ spurgte Herodes forfærdet. „Er der

Oprør i Rigets Hovedstad? Er Havet gaaet over sine Grændser? Gaar Verden til Grunde?“

„Nej, men Kongen hører op med at være det, som han hidtil var.“

„Hvad skal der da blive af ham?“

„Han var Herre over Tusinder, som han ofrede for sin Skyld; han skal blive en Tjener for Tusinder og opofre sig for deres Skyld!“

Herodes lo.

„Den Tid er nær,“ sagde den lysende Skikkelse, „i hvilken man kun hersker ved at tjene. Den længselsfuldt Forventede kommer, og den trælbandne Menneskeslægt begynder atter at aande. Den gamle Verden synker i Grus, og en ny Verden vil rejse sig; Mennesket skal ikke længere være bundet af en Despots Villie, men af en guddommelig Lov; Mennesket vil faa sin Værdighed tilbage, den han en Gang mistede, Slaven vil blive som Herren; Lov og Ret vil atter vende tilbage paa Jorden; men al Ret og Frihed skal komme til at staa under den kommende Konges Beskyttelse. Herodes! Vil du det?“

„Jeg maa have drukket for megen sød Vin, siden jeg kan drømme om saa mærkelige Ting. Jeg gjør, hvad jeg vil, og Enhver, som ikke adlyder, skal miste sit Hoved.“

„Ve!“ raabte den lysende Skikkelse med truende Miner. „Du vil altsaa ogsaa dræbe dem, som ere dig til Besvær?“

„Naturligvis! ligesom jeg dræber Fluerne!“

„Og hvorledes vil du bestaa en Gang paa den store Regnskabsdag? Naar han kommer, ved hvem Kongerne herske.“

„Det har man for nylig forelæst mig af Salmerne. Derfor gjør jeg mig til Overkonge, for at Kongerne kunne herske ved mig, og jeg ikke skal behøve at aflægge Regnskab overfor Nogen.“

„Heller ikke overfor Gud?“

„Hvem er Gud?“ spurgte Herodes ringeagtende.

„Medens du spotter over ham, er han bleven født paa Jorden, et svagt Barn, og dog Kongernes Konge. Hans Lov skal herske, Verden vil omdanne sig efter ham, og Kongerne, der, ligesom du, nægte at tjene ham, vil han i sin Vrede sønderlaa som Glasskaar. Endnu en Gang, Herodes! Tjen Barnet, og dit Navn skal blive velsignet!“

„Jeg! tjene!“ raabte Herodes rasende. „Der er spaaet mig noget Stort. Kvæle vil jeg det Væsen, som byder mig at tjene!“

Han rejste sig, for med Lynets Hurtighed at gribe den straalende Skikkelse, men medens denne forsvandt mellem hans Hænder, forekom det ham, som om han styrtede ned i en bundløs Afgrund, han havde rejst sig i Søvn og sank nu udmattet tilbage paa sit Leje.

„En ond Aand har hvilet paa mit Bryst,“ sagde han ved sig selv, og traadte atter ud paa Balkonen for at trække Vejret.

„Hvilken mærkelig Tanke,“ mumlede han; „Kongen skal tjene en Højere!“

Saa kastede han Blikket hen over Staden ud til Bjærgene, der laa i sydlig Retning for Jerusalem; og det forekom ham, at Himlen havde aabnet sig ovenover Bjærgene. Et straalende Lys syntes at falde ned paa Højsletten, medens hele Omegnen laa i Nattens dybeste Skygge; og der rejste sig en let, mild, balsamisk Luftning, som strøg forbi hans glødende Ansigt og susede sagte i Palmerne og Figentræerne; den sagte Susen blev til en Melodi, og det forekom ham, som hørte han de Ord: Ære være Gud i det Høje og Fred med Menneskene paa Jorden!

Englenes Hilsen gjaldt ogsaa Herodes, men — -- den fandt ikke Gjenklang i hans Bryst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Søndags fejrede den herværende *Mariakongregation for Mænd* sin aarlige *Titularfest* i Sct. Ansgars Kirke, hvis øverste Stole i Dagens Anledning var draperede med rødt Klæde og reserverede for Kongregationens Bestyrelse og for de syv nye Medlemmer, som paa denne Aften skulde optages i Kongregationen. Efter en begejstret Prædiken af Kongregationens Præsæs, højærv. Hr. Pastor *Brinkmann*, fandt den højtidelige Optagelse Sted ved Hs. Højærværdighed den apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, som fra Altrets øverste Trin rettede de forskjellige Spørgsmaal til de syv nye Medlemmer, der tilligemed Kongregationens Bestyrelse knælede indenfor Kommunionbænken og med brændende Lys i Hænderne af lagde den katholske Trosbekjendelse og besejlede deres Løfte, om at vise sig stedse som sande katholske Kristne, med en højtidelig Ed. Efter Overrækkelsen af Kongregationens Emblem og Optagelsesdiplom til de nye Medlemmer, blev det Allerhelligste udstillet under Afsyngelsen af den h. Gudsmoders Højsang „Magnificat“. Den Ambrosianske Lovsang „Te Deum“, som Hs. Højærværdighed istemte, blev sungen vekselvis af Koret og Menigheden og lød kraftigt og majestætisk i det tætfyldte Gudshus. Højtideligheden sluttede med den sakramentale Velsignelse. I vor vantro og for det Religiøse saa ligegyldige Tid er det uden Tvivl et glædeligt Skue, at se saa mange katholske Mænd samle sig under den h. Gudsmoders Fane og offentlig bekjende deres h. katholske Tro i Gudshuset. At de ogsaa ville bekjende den udenfor Gudshuset, i det praktiske Liv, og ved ivrig og offervillig Deltagelse i Menighedens *store fælles Interesser*, navnlig i dens saa uendelig vigtige *social*e Foranstaltninger og Institutioner, og saaledes arbejde hen til, at det store og skønne Formaal, med hvilket Kongregationen i sin Tid blev oprettet her i Menigheden, maa blive opnaaet saa fuldkomment, som det vel er muligt — derfor borger og indestaar den ubesmittet undfangne Jomfru og Gudsmoders mægtige Forbøn, under hvis beskyttende og hjælpende Omsorg Kongregationen er bleven grundlagt, og tillige Medlemmernes gode Villie.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. December. 4. Søndag i Advent. — 22. M. Thomas, Apostel. — 23. Ti. Ferialdag. — 24. O. Vigiliefastedag til Julefesten.

Torsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Første Levitmesse med Prædiken Kl. 5 Morgen; derefter hh. Messer. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Aften Kl. 6: Festandagt med Prædiken. (Under Levitmesserne Kollekt til Kirkens Opvarmning.)

Fredag den 26. December. Anden Juledag. Sct. Stefanus' Fest. (Gudstjenesten som paa Søndagene). — 27. L. Johannes, Apostel og Evangelist.

Søndag den 28. December. Søndag i Juleoktaven. De bethlehemitiske Børns Fest.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). 1ste Juledag: Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Morgen højtidelig Kristmesse med Prædiken. (Allerede fra Kl. 5 af læses stille hh. Messer indtil Kl. 9 $\frac{1}{2}$). — Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Levitmesse; Kl. 6 Aften: Prædiken og Festandagt.

2den Juledag. Kl. 7 og 8 stille hh. Messer — Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Levitmesse; Kl. 6 Aften Prædiken og Festandagt.

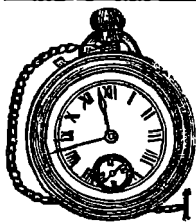
Unio. Julefest med Prolog, Sang og Juletræ for Medlemmer med Familie og Børn afholdes Tirsdag den 30. Decbr. Kl. 7 i Hr. Restauratør Simons store Sal (Kongens Nytorv 21). Fri Entré. Eventuelle Gaver til Juletræet eller Tombola modtages af: F. Heinlein, Prindsessegade 27. H. Hoffmann, Pilestræde 6. F. Simonsen, Sølvgade 98.

Den katolske **Væggekalendar for 1891** er udkommen og faas hos Dhrr. Gejstlige. (Pris 10 Øre).

De af nogle Damer i Anledning af Julen indsamlede Gaver ere til Eftersyn Tirsdag den 23. ds. i Skolelokalet, Bredgade 69, St. o. G. imellem Kl. 12—2.

Sct. Josefs Søstre bringe Menighedens Medlemmer en hjertelig Tak for deres Velvillie overfor Bazaren.

En Pige, som paa egen Haand kan paatage sig alm. Madlavning, søges til 1ste Januar. Man bedes henvende sig i Pilestræde 6.

H. A. OLSEN. Uhrmager,

12, Borgergade 12,

flyttet fra Nr. 6,

anbefaler et stort Udvalg af Guld- og Sølv-Lommeuhre samt alle Sorter Stueuhre. Reparationer udføres. Alt til billigste Pris og 2 Aars Garanti.

Ældre Uhre tages i Bytte.

Husk Nr. 12.

P. S. Til Sct. Ansgars Kirke er der i disse Dage ankommen en overordentlig stor og smuk **Julekrybbe**, som vil være opstillet i Kirken i Juledagene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Otteogtredivte Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Store Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen Bredgade 64, 1. S.

Nr. 52. Søndagen den 28. December. 1890.

Indhold. En protestantisk Udtalelse (sluttet). Julekrybben. Forskjelligt. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn, Kolding, Amerika, Rom, Paray-le-Monial.

En protestantisk Udtalelse.*)

Af Dr. theol *K. Krogh-Tønning.*

(Sluttet.)

Hensigten med disse Artikler var at forsvare *Betimeligheden* af en Række Foredrag som de, vi nys have hørt. Betimelige vare de, mener jeg, fordi de i saa høj Grad vare egnede til at rette paa gængse Vildfarelser med Hensyn til vor Moderkirkes virkelige Mening og saaledes vejlede os til at betragte dette Samfund i den større historiske Sandheds klarere Lys, hjælpe Barnet til at *tænke mindre ondt om sin Moder*. I denne Henseende har jeg villet vise, at Foredragene ikke blot vare et *tilladeligt*, men et *ønskeligt* og et *vel egnet* Middel. Den samme Bemærkning maa gjøres med Hensyn til det andet Spørgsmaal, om der for os Protestanter var noget at lære af dem, som kunde faa Anvendelse paa vore egne uklare og forvirrede Forhold.

---

*) „St.Olafs“ Redaktions Bemærkninger ere hossatte i [ ].

Der turde allerede paa Forhaand være nogen Grund til at tro dette. Den romersk-katholske Kirke er et Samfund, som har vist sig i Besiddelse af en større indre Kraft end noget andet Samfund i Verden. Det har udholdt og overlevet Aarhundredernes Angreb og Kamp. Hvad have vi ikke oplevet i vore egne Dage i den Henseende under „Kulturkampen“? Der var ingen Magt i Verden, som havde vist sig stærk nok til at modstaa den store *Bismarck* paa hans sejrige Bane, førend det viste sig, at *Rom* var stærkt nok til at standse ogsaa ham, ja sende ham til Canossa i Anger og Bod, fordi han maatte begribe, at han havde overvurderet sine Kræfter overfor denne sin Modstander. Rom veg ikke en Tomme i det, som det ansaa for at være nødvendigt ifølge Kirkens Væsen. Men *Bismarck* maatte vige. Roms Præster lode sig fratage deres Indtægter, lode deres Formue konfiskere, lode sig fordrive fra deres Embeder, paa samme Tid som Staten bød dem alt, hvad de kunde ønske, for en Smule Føjelighed. Disse Præster vandrede i Fængsel tillige med deres Biskopper, fordi de ikke vilde svigte deres Pligt mod Kirken, medens Klostrene bleve lukkede, og deres fredelige Beboere blev drevne i Landflygtighed. Jeg har talt med flere af disse modige og offervillige Mænd, og jeg maa tilstaa, at enhver Kirke kunde ønske at have saadanne Tjenere i Henseende til Troskab i deres Kald og Villighed til at lide for deres Overbevisning. Ikke faa af dem fik en tidlig Død som Følge af Ophold i usunde Fængsler. En af hine i mange Aar Landflygtige var det, som nys stod iblandt os. Han havde med sine Brødre aldrig tænkt paa at gjøre andet end at opfylde sin Pligt mod Kirken i et Liv, delt mellem stille Andagt, stadig Sjælesorg og en yderst anstrængende Virksomhed som Prædikant. Skulde der ikke være noget at lære af en saadan Kraft? Mon vor egen Kirke, vor „Statskirke“, vilde have Kraft til at udholde ti Aars Belejring med alle dens Lidelser, saaledes som denne Kirke har gjort?

Jeg overlader Svaret til et troværdigt Vidne, den lutherske Professor *Luthardt* i Leipzig: „Den evangeliske Kirke er ikke indrettet saaledes, at den kan staa paa Krigsfod med Staten. Den har fra først af tillidsfuldt overgivet sig til Statens Beskyttelse og Pleje. Vi kunde vistnok sige: altfor tillidsfuldt. Thi den har derved alt for meget givet Afkald paa Muligheden af egne Initiativer og selvstændige Handlinger. Stiller derfor Staten sig i Modsætning til den, og bruger den sine Love som Krigsvaaben mod den, saa staar den meget mere forsvarsløs overfor Staten og maa lide langt mere derunder end den romerske Kirke, der beboer sit eget Hus, som den i Nødsfald kan indrette til Fæstning, medens den evangeliske Kirke bor til Leje hos Staten og alt-saa er afhængig af sin Husvært“. (De moderne Verdensanskuelser. Overs. S. 143). [Et andet Vidnesbyrd have vi i Stifsprovst Kofoed-Hansen (Hvor er Menigheden? S. 99): „Kirken indenfor Protestantismen kan og tør ikke slippe Staten. Den kan det ikke, fordi den ingen Magt har til at frigjøre sig, og heller ikke tør den det, i Følelsen af, at om den slap den Støtte, den har netop i og med Staten, og som hovedsagelig sætter den i Stand til at fatte sig som Kirkesamfund, hvad enten det nu hedder Statskirke eller Folkekirke, saa vilde den falde fra hinanden i Stumper og Stykker“.] Jeg gjentager Spørgsmaalet: Skulde ikke vi i vore uklare og forvirrede Forhold have noget at lære af et Samfund, som i sin Stilling, sin Organisation ejer og i sin Lidelseshistorie har udvist en saadan Kraft?

Naar jeg har besvaret dette Spørgsmaal bekræftende og søgt at motivere dette Svar, da er min Stilling uvilkaarlig bleven *Defensorens*. Uvilkaarlig siger jeg, Thi min Livsudvikling har ganske naturlig ført mig ind i de hidhørende Spørgsmaal. Men jeg maa bede om, at denne min Stilling *ikke maa blive misforstaaet*. Jeg kunde tænke mig dem, som vilde sige, at jeg i Billedet af de Ting, vi have beskæftiget os med, en-

sidigt har peget paa *Lyssiderne* og forsømt at udhæve Skyggepartierne. Men dette vil være en *grundig Misforstaaelse af min Opgave*. En Defensors Opgave som saadan er just at sige, hvad *godt* der kan siges, og hvad der kan siges til *Undskyldning* for det, som *ikke* er godt. Han vil dermed ingenlunde hævde, at der om hans Klient *kun* kan siges det, som godt er. Men at sige det onde om ham, overlader han til Aktor; det ligger nu en Gang ikke i hans egen Opgave. [Det blev for nylig sagt om „St. Olaf“, at den ikke kan se noget godt hos den lutherske Kirke. Dette er aldeles fejlagtig, thi vi synes i al Fald, at i den er alt det godt, som den har bevaret fra Moderkirken, og alt det, hvori den enten er vendt tilbage til samme eller har efterlignet den. Men vor Opgave er jo endnu mere Defensorens end den er Dr. Krogh-Tonnings, eftersom „St. Olaf“ er den af den kirkelige Øvrighed bestaltede Forsvarer. Vi erkjende dernæst ogsaa med Paaskjønnelse, at den norske Lovgivning — et Par ganske enkelte Punkter fraegnede — er meget frisindet imod os, og at Autoriteter og Folk gennemgaaende vise en Tolerance, der forøvrigt nødvendigvis *maa* følge af Læren om den frie Forskning — en Tolerance, vi med Glæde udtale vor Taknemmelighed for.] Vilde man videre bemærke, at jeg kunde overlade Defensoratet til den romerske Kirkes naturlige Defensorer, dens egne Theologer, saa vilde mit Svar blive dette, at jeg ingenlunde betvivler deres Dygtighed dertil. Men af mange Grunde er det saa, at deres Røst ikke saa let naa'r frem til den store Almenhed hos os, hvor deres Samfund udgjør en saa forsvindende Minoritet. [Hvor sandt det er, at vi vanskelig faa vore Ord førte frem for den store Almenhed, have vi endnu i de allersidste Tider faaet at føle, om end Aviserne maa siges at være blevne noget mere hensynsfulde og retfærdige i saa Henseende, end det før har været Tilfældet.] Altsaa: Hvad min Opgave har medført, og hvad man *alene har Ret til at*

vente efter Opgavens Beskaffenhed, er et Defensorat, som udhæver det Gode, der kan siges om vore romerske Brødre, medens jeg overlader til Andre at sige det Onde. Der er heller ingen Mangel, tror jeg, paa dem, som have Evne til at se Skyggesiderne og Villie til at skildre dem.

Vilde derimod Nogen bemærke, at det er et saare *utaknemligt* Arbejde, jeg paa denne Maade har overtaget, da vil jeg give dem Ret. „De, som gaa i *Midten*,“ siger *Thukydidés*, „faa Slag fra begge Sider.“ Det gjælder vistnok ogsaa her. Af de Romerske kan man ikke vente stor Tak, naar man ikke kan sige *bare* godt om *alt* Romersk. Thi her gjælder Regelen: Alt eller Intet. [Den ærede Forfatter vil sikkerlig ikke med Grund kunne beklage sig over at have faaet Slag fra vor Side. Tværtimod ere vi ham som ærlig, sandhedssøgende og sandhedselskende Mand taknemmelige for hans frimodige Træden i Skranken. Men vi maa protestere imod „Alt eller Intet“, naar det fremsættes uden Distinktion. Thi vistnok hedder det hos os „Alt eller Intet!“, hvor det gjælder definerede Trossager; dér lades ingen Plads for Halvhed og Vragen, og dette er Kirkens Styrke. Men at man ogsaa faar Lov at sige mere end *bare* godt om *alt* indenfor den katholske Kirke, det bevises noksom bl. a. af Pave Paul III.s Bulle af 1542, i hvilken han indbyder til Koncil i Trient; der fremhæver han, at „nostris erratis, nostraque cunctorum culpa“ befinder man sig nu i „tanta hæresum, dissensionum bellorumque tempestate“; og i Dekretet om Konciliets Aabning lyder Forespørgslen til de Forsamlede: „Behager det eder at begynde det h. almindelige tridentinske Koncil . . . til Forbedring af Gejstlighed og Folk? . . . Og de svarede: Ja!“ Og for at tage et Bevis fra den nyeste Tid — har ikke Pater Scheer selv, i Foredraget om Ordenerne, sagt, at da Kirkens Medlemmer jo altid ere Mennesker, saa er ikke alting, som det skulde være? Hvorfor altsaa give os en saa

ilde anbragt Douche? Det ser ud, som om Slutningen skulde danne en beroligende Trøst for de Herrer, der have fundet, at Dr. Tønning mere end konvenient og opportunt katholiserer.] Og af Protestanterne, mine Trosbrødre . . . ja, jeg véd af Erfaring, at jeg i Almindelighed talt ikke kan vente nogen Tak af dem for et Arbejde som dette. Men det er nu engang saa: der gives Mennesker, som faa Opgaver og til en vis Grad kunne glæde sig ved at overtage Opgaver, som ere utaknemmelige. En saadan Opgave er det at overtage et Defensorat for en bitte liden Minoritet i det Samfund, hvori man lever. Men meget vilde det glæde mig, om mine Artikler kunde bidrage noget til at hævde en Sætning, som i sin folkelige Form lyder som en Trivialitet, men som gjemmer i sig en dyb og ædel Sandhed. Vore Bønder sige: „*Ret skal være Ret.*“ Jeg forstaar Sætningen saar, at hvad der er Ret, ogsaa skal gjælde og hævdes som Ret *uden alle Hensyn.*

Forøvrigt maa jeg endnu bemærke følgende: Er det end ikke Defensorens egentlige eller væsentlige Opgave som saadan at pege paa Skyggesiderne ved den Sag, han fører, saa kan dog ogsaa dette til en vis Grad komme til at høre med til hans Opgave. Under Nedskrivningen af disse Artikler har jeg befundet mig i denne Stilling. Med andre Ord: Man vil have bemærket, at jeg *ikke blot* har peget paa det, som vi fra protestantisk Hold helt eller delvis kunne godkjende, *men ogsaa* paa det, som fra protestantisk Hold *saa lidet kan akcepteres*, at det aabner en Kløft mellem Rom og os, saa bred, at jeg for mit Vedkommende ikke indser, hvorledes den skal kunne udfyldes, og som volder, at Restitutionen af Kirkens synlige Enhed kun kan fastholdes som en Haabets Artikel. [Kløften vil ganske rigtig aldrig kunne udfyldes, da den katholske Kirke i denne Slags Sager ikke indlader sig paa Kompromisser. Kirkens synlige Enhed kan dog opnaas, naar nemlig de Kirkesamfund, der sagde sig løs fra Moder-

kirken, vende tilbage til den ad den Bro, som Kirken har anvist: den tridentinske Trosbekjendelse, som indeholdes i Pius IV.s Bulle *Injunctum nobis*, fuldstændiggjort ved Bekjendelsen af de to siden hin Tid fastslaaede Trossætninger om vor Frues Undfangelse uden Arvesynd og om Umuligheden af, at Kirkens Overhoved kan fare vild i Læren om Tro og Sæder; hvilken Trosbekjendelse findes i Deharbe: Katholsk Katekismus. 1889, Side VI.]

Vi have beset os i den romerske Bygning, i *Hovedbygningen*. Den udgjør tilvisse et skjønt Palads med mange herlige Rum, smykkede med det Bedste, Videnskab og Kunst kunde præstere gennem Tiderne, herlige gamle Sager. Og der er Rum, hvor en Protestant meget vel kunde bo og finde sig selv. Men saa er der igjen andre Rum, som han for sit Vedkommende maa finde ganske *ubeboelige*. Og her maa det mærkes, at disse for os ubeboelige Rum findes i *selve Hovedbygningen*, eller at det i kirkelig Forstand er *meget væsentlige Ting*, der skille os fra Rom. Nu er Sagen den, at Rom er en Husejer, der ikke modtager andre Beboere end saadanne, der erklære sig tilfredse med *hele Lejligheden*. Følgen er, at vi Protestanter *ikke kunne flytte ind*, [saafremt man vil vedblive at være Protestant]. — Men imidlertid tror jeg, at vi, som have beset Hovedbygningen og en Del af de egentlige Beboelsesrum (alle have vi jo ikke haft Anledning til at bese), have faaet rigtigere Indtryk og en korrektere Dom end de, som kun rumstere omkring paa støvede Lofter, i Udhuse og Tilbygninger, ofte ramponerede af Tjenerskabet, blandt gammelt Skrammel og Skrab, og som ofte dømme om Tilstanden i det hele efter det, som Husejeren selv kan være med til at beklage, men som han ikke har magtet at rette paa, fordi Komplekset af Paladsets Bygninger er saa overmaade vidtløftigt, og Husholdere og Tilsynsmænd ikke altid saa tro i Tjenesten, som de skulde være.

Hvordan mon Dommen vil falde over vor egen protestantiske Beboelseslejlighed, som tilmed er en Lejebekvemmelighed, hvis den skulde fældes efter det sidstnævnte Princip for Undersøgelsen?

Julekrybben.

Tre Aar før sin Død — altsaa i Aaret 1223 — vilde den hellige Franciskus af Assisi endnu en Gang fejre den h. Julefest paa en overordentlig højtidelig Maade. Nogle Dage før Festen lod han en from og gudfrygtig Adelsmand, Giovanni del Grecio, som for Kristi Skyld havde opgivet Riddervæsenet, kalde til sig og sagde til ham: Tillader du, at vi fejre Julen hos dig, saa gaa i Forvejen og indret Alt, som jeg siger dig det. Giovanni steg da ned i Dalen ved Grecio, ikke langt fra Reate, og forberedte Alt paa det nøjagtigste. I Midten af Skoven var der opreist en Stald, og i den Hø, en Okse og et Æsel — ikke afbildede, men levende Dyr — og endelig stod der en Krybbe, som tillige skulde tjene til Alter.

I den h. Julenat steg Franciskus med sine Disciple ned i Dalen ved Grecio, Franciskanerne fra Klostrene i Nabolaget vare ogsaa strømmede derhen, og hele Skarer af Folket fra Omegnen vandrede i lange Rækker, med brændende Fakler og syngende aandelige Sange ned ad Bjærgene. Gudstjenesten begynder, Sangen toner igjennem Skoven, og den hellige Nat bliver oplyst og højtidelig formedelst de mange og straalende Lys og de harmoniske Toner, hvis Ekko man hører langt inde i Skoven. Den h. Franciskus stod foran Krybben, fuld af Andagt, han græd af Rørelse og var opfyldt af den saligste Fryd. Den h. Messe begynder,

den bliver frembaaret foran Krybben; den h. Franciskus ministrerer som Diakon og synger det højtidelige Evangelium. Derefter prædikede han for det forsamlede Folk om Kristi Fødsel og om Bethlehems naaderige Bestemmelse o. s. v.

Dette var *den første Julekrybbe*, men siden hin Dag, da den h. Franciskus fejrede Julen i Skoven ved Grecio, har den smukke Skik, at bygge Julekrybber, udbredt sig over hele Italien og derfra til andre Lande og andre Verdensdele; heller ikke her i Norden er denne smukke Skik bleven glemt indenfor den katholske Kirke, og man tør vel sige, at der nu næppe findes et katolsk Gudshus heroppe, uden at det jo har sin Julekrybbe, som tændes paa Frelserens Fødselsfest og opbygger baade Unge og Gamle. Kjære Læsør, il i disse Fest-dage med Hyrderne til Frelserens Krybbe og istem fuld af Glæde og Taknemlighed tilligemed Englene den jublende Lovsang: „Ære være Gud i det Høje og Fred med Menneskene paa Jorden, som have en god Villie!“ I det lille Barn i Krybben i Bethlehems Stald anerkjende vi Kristne den menneskevordne Gudssøn; vi se det græde, men dets Taarer gjælde vor Elendighed, vi se det i den dybeste Fornedrelse og Fattigdom, men for at ophøje os og berige os med himmelske Goder. Lad den vantro Verden spotte over Barnet i Bethlehems Stald, for os er det Guds Søn, højlovet i Evighed, den længselsfuldt ventede Frelser og Forløser, Indvier eders Hjærter til ham og lover ham, at I altid ville tilhøre ham, for at I ogsaa maa blive delagtige i den Fred, som Englene ønskede Menneskene i den h. Julenat.

Hør, højt indbyder Engelen
til Krybben os at ile,
og hos den kjære Børneven
som Børn med Fryd at hvile.

Alt Hyrderne sig skyndte glad,
for Barnet at tilbede,
fra Marken hen til Davids Stad,
vi saa' dem sig berede.

Dog se! et stort og prægtigt Tog— hvor Guld og Kaaber lyne! Viis-Konger, som han til sig drog. hvis Stjærn' dem blev tilsyne!	Med Hyrderne, med Konger og til Krybben glad' vi ile; hos Jesum, som <i>dem</i> til sig drog, <i>vi</i> ogsaa ville hvile.
De komme langt fra Østerland, som Hedendommens Første: O Kristne, følger med velan til Verdens Drot den største.	Maria Jomfru-Moder, du beskytte os, som møde! Din Moderomsorg kom ihu hos ham, Du monne føde!

Forskjelligt.

Middelalderens tyske Bibeloversættelse. „Den Kunst at ignorere en ubekvem Modstander og om muligt at tie ham ihjel, som *Schoppenhauer* i Fortalen til den anden Udgave af sin Afhandling: „Om Viljen i Naturen“ har hudflettet paa en saa fortræffelig Maade, er vel ingen smuk, men en meget gammel Kunst. Med et sandt Mesterskab har den protestantiske Kirke fra det sextende til det attende Aarhundrede udøvet denne Kunst ligeoverfor et Værk, som rigtignok var Rivalen til et af Luthers Hovedværker, til hans Bibelfortyskning: jeg mener ligeoverfor hin tyske Oversættelse af Bibelen, som, forfattet man ved ikke af hvem, sagtens i Midten af det fjortende Aarhundrede, var en af de første Bøger, den hundrede Aar senere opfundne Bogtrykkerkunst tog fat paa, for ved sine nyopdagede Midler til Mangfoldiggjørelse at udbrede dem over hele Verden. Ikke færre end sytten Oplag af denne sildig-mellemhøjtske Bibeloversættelse, og det fjorten Oplag i dens højtske, tre Oplag i dens plattyske Form ere blevne trykte i Tyskland og i Schveits fra Aaret 1465 til 1522, det Aar i hvilket Luthers: „Nye Testament“ fortrængte den hidtidige Konkurrent. Ikke desto mindre kunde man endnu for 25 Aar siden i alle Tysklands Skoler og selv i lærde Kredse høre gjentage den gamle Fabel,

at *Luther* først havde oversat Bibelen paa Tysk, en Paastand, som ligeoverfor hine sytten Oplag af en ældre Oversættelse, der gik umiddelbart forud for hans, virkelig var vovet. Saa grundigt havde det protestantiske Parti i Tyskland forstaaet det, ved konsekvent Anstrængelse at udrydde Kundskaben om hin ældre Oversættelse hos Folket, en Anstrængelse som straks var udgaaet fra *Luthers* Medhjælpere, der, da de dengang endnu ikke fuldstændig turde nægte et slikt Værks Tilværelse, i det mindste paa enhver Maade søgte at nedsætte dets Værd. Saaledes havde f. Eks. den gamle *Johannes Mathesius* betegnet den forlutherske Bibel som „en dunkel og mørk“ Bog, ja *Bugenhagen* havde endda kaldet den „en Nars Værk“, hvilket, efter hvad han tilføjede som en rigtig grov Pomeraner, ikke fortjente „dat se düdesch heten schal.“ Det lykkedes virkelig paa denne Maade, et Par Aarhundreder igjennem at tie hin Oversættelse ihjel! Saaledes kan man læse i et Foredrag, som den protestantiske Dr. *Karl Biltz* i Berlin for en Tid siden holdt i Berlinerselskabet for Studiet af de nyere Sprog, og har udgivet i Trykken i *Lyons* Tidsskrift „for den tyske Undervisning“, som udkommer hos *Teubner* i *Leipzig*. Hvorlænge mon vi endnu faa Lov til at vente paa, at man ogsaa her til Lands i Skolebøger og Skrifter i dette Punkt vil give Sandheden Æren? Det er forøvrigt en for længe siden fastslaaet historisk Kjendsgjerning, at der i Middelalderen ved Siden af hin betydeligste tyske Bibeloversættelse endnu gaves en hel Række andre vidt udbredte Oversættelser.

Afslutningen af den anglikanske Biskop af Lincolns Proces. Fredag den 21. Nov. afgav den anglikanske Ærkebiskop af Canterbury, omgiven af sine fem biskoppelige Assistentter og sin Generalvikar, en Læge-mand, i et højtideligt Møde i London, Kjendelsen i den berømte Proces mod Biskop *King* af Lincoln. Den anklagede Prælat var ikke tilstede, men lod sine verds-

lige Advokater, tre i Tallet, give Møde for sig. I nogle Punkter har Biskoppen faaet Ret, d. v. s. Primas, som den gamle Ærkestols Indehaver ogsaa kaldes, erklærede sig ude af Stand til at forbyde visse liturgiske Nyheder, hans Suffragan havde indført, som ulovlige, medens han ligefrem fordømte andre og befalede at afskaffe dem. At „Agnus Dei“ imod den hidtidige Ritus tør synges straks efter den formentlige Konsekration, vel den betydningsfuldeste Indrømmelse, som Biskop *King* har tilkæmpet sig, vil uden Tvivl af hans talrige Venner blive tydet som en ny Anerkjendelse af Herrens sakramentale Nærværelse paa Altret. Det protestantiske Parti derimod vil vel næppe slaa sig til Ro dermed, men søge at opnaa en Dom efter dets Ønske af en eller anden højere, naturligvis verdslig Instans. Mindre vigtige Punkter ere, at Biskoppen under sin „Messe“ tør have to brændende Vokslys paa Alteret, forudsat at de hverken tændes eller slukkes under Funktionen, endvidere at han tør blande Vinen med noget Vand, forudsat at denne Blanding er sket før Gudstjenestens Begyndelse, at han tør drikke Ablutionen (ved Kredensbordet) og under Messen staa vendt imod Øst, altsaa som den katholske Præst. Men dette Sidste bliver i hvert Tilfælde vanskeliggjort derved, at han maa forrette sine Haandsbevægelser, Brødets Brydelse o. s. v. saaledes, at alle, som ere tilstede i Kirken, let kunne se det; formodentlig vil han ved disse Handlinger fra nu af maatte vende sig til Folket. Ligeledes forbyder Ærkebiskoppen, i Fremtiden ved den saakaldte Absolution og ved Slutningsvelsignelsen at gjøre Korsets Tegn over de forsamlede Troende, hvad Biskop *King* altsaa ogsaa allerede havde inført.

Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. I Sct. Ansgars Kirke er der i Aar opstillet en ny og prægtig *Julekrybbe*, som uden Tvivl vil tiltrække sig Alles Opmærksomhed og opvække mange opbyggelige og gode Tanker, modne mångt et godt Forsæt hos Mange, som i den h. Julefest maatte aflægge et Besøg i ovennævnte Gudshus. Navnlige paa Menighedens Børn vil den smukke Krybbe, som forbliver udstillet indtil Hellig tre Kongers Fest, sikkert udøve en stor Tiltrækningskraft og paa en langt mere indtrængende Maade belære dem om deres Frelses naaderige Fødsel, end manges Prædiken vilde være i Stand til. De talrige Figurer, der ere udførte med megen Kunst, fremstille det guddommelige Barn, den h. Gudsmoder, den h. Plejefader Josef, Hyrderne og de Vise fra Østerland med deres Følge, og ovenover Stalden svæver Engelen, som forkyndte Hyrderne det glade Budskab. Det hele er arrangeret paa en særdeles tiltalende og opbyggelig Maade og indbyder uvilkaarlig Beskueren til at knæle ned og forrette en stille Bøn til Ære for Barnet, som fødtes Alverden til Held.

Kolding. Fra denne By skrives der til os: Vor smukke Kirke er nu bleven forsynet med *et prægtigt Orgel*, som indviedes og toges i Brug i Søndags den 21. December. Det er bygget af den bekjendte Orgelbygger *Fr. Fleiter* i Münster, Westfalen, og han har løst sin Opgave paa en glimrende Maade. Hele Mekanikken bevæger sig overordentlig let og foraarsager ikke den ringeste Støj. De enkelte Register ere meget forskellige i Klangfarve og stemme ved deres friske, ædle og fyldige Toner til Andagt. Orgelet har 8 klingende Register, nemlig: Salicional 8 Fod, Principal 8 Fod, Hulfløjte 8 Fod, Geigenprincipal 4 Fod, Flauto dolce 4 Fod, Waldfløjte 2 Fod, Subbass 16 Fod og Bassviolen 8 Fod; de to sidste i Pedalet. Desuden findes

Pedalkoppel og en Expresregister-Mekanik, som fuldstændig erstatter det andet Manual. Orgelet er prøvet af en meget dygtig Organist og bedømt som et ganske fortrinligt Instrument. — Maatte denne smukke Julegave i mange Aar lade sin Stemme lyde i Sct. Mikael's skjønne Gudshus til den Allerhøjestes Pris og Menighedens Opbyggelse!

Amerika. De kirkelige Autoriteter i Bispedømmet *Brooklyn* agte ifølge „The N. Y. Catholic News“ at oprette en særegen Sognekirke for den katholske *skandinaviske* Befolkning i Brooklyn. Højærv. Hr. Pastor *C. H. Dumahut*, en fransk Gejstlig, som har opholdt sig ca. 25 Aar i de skandinaviske Lande, navnlig i Norge, skal lede Missionsgjerningen. „Pastor Dumahut,“ skriver det amerikanske Blad, „er en ivrig og from Præst, og vil uden Tvivl kunne virke til stor Velsignelse blandt de 25,000 Skandinaver som leve i Brooklyn og New-York. I Trondhjem i Norge har han i sin Tid bygget en smuk Kirke. Han er den første katholske Præst for Skandinaverne i Nærheden af New York.“ For de danske Katholiker, som i Aarenes Løb ere udvandrede til Amerika og have taget Ophold i New York eller Brooklyn, vil Pastor Dumahut uden Tvivl kunne blive en kjærkommen Sjælesørger, der ikke blot er vel bevandret i deres Modersmaal, men ogsaa kjender nøje Nordboens Karakter og hele Tænkemaade.

Rom. Ifølge Meddelelser fra Rom vil Kardinal *Rampolla* snart træde tilbage fra sin Post som *Statssekretær* og efter al Sandsynlighed overtage Stillingen som *Kardinal-Præfekt for Propaganda-Kongregationen og Kollegiet*. Kardinal *Simeoni*, der fra 1876—78 ledede Statssekretariatet som Kardinal Antonelli's Efterfølger, gik ligeledes fra dette Embede til Propagandaen og er endnu denne Institutions Præfekt, skjønt han paa Grund af sin høje Alder for længe siden har ønsket sig en Efterfølger. Som Kardinal Rampollas Efterfølger i Statssekretariatet nævnes den apostoliske Nuntius i

Lissabon, Msgr. *Vanutelli*, som er født i Gennazano, Bispedømmet Palestrina, d. 5. Dec. 1836 og er syv Aar ældre end Kardinal Rampolla, som er født d. 17. Aug. 1843. — Msgr. *Dom. Jacobini*, som er udset til Posten som apostolisk Nuntius i Lissabon, beklæder for Tiden Embedet som Sekretær for Propagandaen; han er født i Rom 1837 og udnævntes i Avgust 1881 til Ærkebiskop af Tyrus.

— De forskellige Meddelelser om Pave Leo XIII's Helbredstilstand, som for nylig ere fremkomne i Bladene, ere alle grebne ud af Luften. Den h. Fader har længe ikke følt sig saa vel som netop nu, han modtager daglig en Mængde Personer i Audiens og arbejder til langt ud paa Natten, skjønt han om et Par Maaneder fylder sit 81. Leveaar. Rosenkransen beder han hver Aften Kl. 11.

— Ærkebiskoppen af Dublin, Msgr. *Walsh*, rejser til Rom, for at søge Raad angaaende Bevægelsen i Irland og de Skridt, som bør foretages imod *Parnell*, for at det katholske Irlands Sag ikke skal gaa helt til Grunde under den Adsplittelse, som den forhenværende irske Førers uværdige Optræden har fremkaldt.

Paray-le-Monial. Den s. Margaretha Maria Alacoque's Jubilæum fandt sin Afslutning den 1. Nov., efter at være bleven fejret i ca. to Maaneder, i hvilket Tidsrum en Mængde Pilegrimme fra forskjellige Lande ere valfartede til Paray-le-Monial, i Reglen førte af deres Biskopper. Jubilæets Glanspunkt var den Saliges Dødsdag, paa hvilken Kardinal *Foulon* frembar det h. Messeoffer, omgiven af 11 Biskopper. En storartet Hyldest blev ved denne Lejlighed ydet Jesu guddommelige Hjærte, idet *to Millioner Familiefædre* i hele den katholske Verden med Navns Underskrift havde indviet sig til Jesu allerhelligste Hjærte, „Bøn-Apostolatets“ Direktør, *P. Regnault*, nedlagde i den Anledning 55 pragtfulde Bind med Underskrifterne paa Alteret i Paray.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. December. Søndag i Juleoktaven. De uskyldige Børns Fest. — **29. M.** Thomas af Canterbury, Biskop og Mart. — **30. T.** Oktavdag. — **31. O.** Sylvester, Pave og Mart. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Aften højtidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Deum i Anledning af Aarets Slutning).
Torsdag den 1. Januar 1891. Herrens Omskjærelse. Nytaarsdag. (Gudstjenesten som paa Søndagene). Paa Nytaarsdag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1891. — **2. F.** Oktav af Sct. Stefans Fest. (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 7¹/₂ Aften: Broderskabsandagt). — **3. L.** Oktav af Sct. Johannes' Fest.
Søndag den 4. Januar. Søndag efter Nytaar.

Reverendi DD. Missionarii, qui novum **Directorium** accipere optant, pretium (à 1 Krone) committant ministerio cursus publici Hafniam transmittendum, et tunc franco recipient Directorium. Etiam solvere possunt „signis postalibus“ vulgo „Frimærker“. Inscriptio epistolaris Hafniam: Bredgade 64, Kbhnv. K.

Jesu Hjærtes Kapel (Stenosgade). Nytaarsaften: Kl. 6 Prædiken og Takkegudstjeneste. — **Nytaarsdag:** Kl. 9¹/₂, Levitmesse; Kl. 6 Aften Prædiken og Festandagt.

Børnegudstjeneste. Mandag den 29. December Kl. 9 holdes i Sct. Ansgars Kirke den aarlige højtidelige Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening til Hedningebørnenes Frelse. Alle Menighedens Børn indbydes tilligemed deres Forældre.

Rosenkransbroderskabet holder Møde med Procession i Sct. Ansgars Kirke Søndag den 4. Januar Kl. 6 Aften.

Unio. Julefest med Prolog, Sang og Juletræ for Medlemmer med Familie og Børn afholdes Tirsdag den 30. Decbr. Kl. 7 i Hr. Restauratør Simons store Sal (Kongens Nytorv 21).

En hjærtelig Tak til Alle, særlig til Menighedsforeningerne, som toge Del i afd. Fabrikant W. Sieglers Jordefærd.

Familien.

Ægtevielser i Sct. Ansgars Kirke.

Bager Joseph Ripberger og Sørine Marie Sørensen (2. Juli). — Skræder August Jens Frederik Wihe og Charlotte Louise Marie Nielsen (6. Juli). — Snedker Frederik Henrik Nielsen og Anna Sebastiane Augusta Emme (16. August). — Værkfører Raimund Vatter og Johanna Tell (17. August). — Urtekræmmer Andreas Vilhelm Zingel og Maren Hansen (31. August). — Instrumentmager Otto Sylvester Nagurski og Harrieth Margarethe Christiane Grandjean (5. November). — Skrædermester Johannes Philipp Krüger og Thora Christiane Ulriche Sophie Caspersen (6. November).

Hermed Titelblad og Indholdsfortegnelse.

Bladet udgivet senere paa Grund af Helligdagene.